Bundel - Leesmap ingekomen stukken raad van 16 mei 2023

23.13.1 Raadsinformatiebrief Opvang Oekraïners Rozendaal (OOR)
- Raadsinformatiebrief Opvang Oekraïners Rozendaal (OOR).docx

23.13.2 Raadsinformatiebrief VGGM
- RIB-informatiebrief VGGM.docx
- Bijlage 2. Informatiebrief ontwikkelingen VGGM vastgesteld.docx

23.13.3 Brief vakbond voor raadsleden
- Brief vakbond voor raadsleden.docx

23.13.4 Persbericht In- en uitchecken met de betaalpas of creditcard in bussen regio Arnhem & Nijmegen
- PB betaalpas SAN 290323_ DEF.docx

23.13.5 VNG Nieuwsledenbrief
- VNG Nieuwsledenbrief.docx

23.13.6 Uitnodiging gemeenten Jubileum VNG Gelderland 14 april Openluchtmuseum
- Uitnodiging gemeenten Jubileum VNG Gelderland 14 april Openluchtmuseum.pdf
- Brief bij uitnodiging gemeenten.pdf

23.14.1 Raadsinformatiebrief Kaderbrief GMR AN
- Raadsinformatiebrief over de Kaderbrief van de Groene Metropoolregio
- Bijlage Kaderbrief GMR deelnemende gemeenten 2024 d.d. 17-03-23.pdf

23.14.2 Nieuwsbrief Geldersch Genootschap
- Nieuwsbrief Geldersch Genootschap.docx

23.14.3 Podcast Gelderland Academie
- Podcast Gelderland Academie.docx

23.14.4 VNG brief Landelijk overleg arbeidsvoorwaarden
- VNG brief Landelijk overleg arbeidsvoorwaarden.pdf

23.14.5 Informatiekrant Buurtuitvoeringsplan Rozendaal
- Informatiekrant BUP (april 2023).pdf

23.15.1 Groene Metropoolregio: Brief Regionale agendacommissie aan Raden
- brief RAC GMR aan Raden 14-4-2023.docx
- brief RAC GMR aan DB-AB 20 maart 2023 incl.docx
- Concept-verslag RAC GMR 20 maart 2023.docx

23.15.2 GMR: brief RAC GMR aan DB-AB
- GMR: brief RAC GMR aan DB-AB 20 maart 2023 incl.docx

23.15.3 GMR: concept verslag RAC 20-3-23
- Concept-verslag RAC GMR 20 maart 2023.docx

23.15.4 Jaarverslag Ombudscommissie
- Jaarverslag 2022 Ombudscommissie.pdf (Voor Rheden, Rozendaal en Doesburg).
- Begeleiden schrijven bij jaarverslag ombudscommissie Rheden 2022.pdf

23.15.5 Nieuwsbrief Gelderland Academie
- Nieuwsbrief Gelderland Academie.docx

23.15.6 Nieuwsbrief K80: De kracht van Klein
- Nieuwsbrief De Kracht van Klein K80.docx

23.15.7 Uitnodiging Open dag Opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen
- Uitnodiging Open dag opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen Zaterdag 22 april

23.15.8 Uitnodiging Regionale Raadsinformatiebijeenkomst MGR Sociaal Domein op 22 mei (fysiek) of 25 mei (digitaal)
- Uitnodiging Regionale Raadsinformatiebijeenkomst MGR Sociaal Domein.pdf

23.15.9 Uitnodiging Bustour GMR Verstedelijkingsstrategie 12 mei 2023

Uitnodiging bustour GMR Verstedelijkingsstrategie 12 mei 2023.pdf

23.16.1 Jaarverslag 2022 RIEC Informatieplein Gelderland Midden
Jaarverslag 2022 RIEC Informatieplein GLM.pdf

23.16.2 VNG handreiking omgaan met ambtelijke bijstand gemeenteraden
VNG handreiking omgaan met ambtelijke bijstand gemeenteraden (def).pdf

23.16.3 VNG ledenbrief uitvoeringsmiddelen-energietransitie
VNG ledenbrief-vraag-voor-28-april-uitvoeringsmiddelen-energietransitie-aan.pdf

23.16.4 Nieuwsbrief Gelderland Academie
Nieuwsbrief Gelderland Academie .docx

23.16.5 Nieuwsbrief Geldersch Genootschap
Nieuwsbrief Geldersch Genootschap.docx

23.16.6 Nieuwsbrief Groene Metropoolregio
Nieuwsbrief Groene Metropoolregio .docx

23.16.7 Uitnodiging VNG Congres in Groningen 13 en 14 juni 2023
VNG Congres in Groningen.docx

23.16.8 Groene Metropoolregio Uitnodiging raadsledenbijeenkomst regioarrangement-VLGG - Arnhem-Veluwezoom 11 mei 2023
GMR Uitnodiging raadsledenbijeenkomst regioarrangement-VLGG - Arnhem-Veluwezoom.pdf

23.16.9 Uitnodiging Raads- en commissieleden Dodenherdenking 4 mei 2023
Uitnodiging Raads- en commissieleden Dodenherdenking 4 mei 2023.docx

23.17.1 Raadsinformatiebrief Clientonderzoek WMO en Jeugd
1. Raadsinformatiebrief CEO Wmo-Jeugd 2022.docx
Bijlage 1 CEO_Wmo 2022.pdf
Bijlage 2 CEO_Jeugd 2022.pdf

23.17.2 Raadsinformatiebrief Evaluatie Verkeersmaatregelen Kerklaan
1. Raadsinformatiebrief evaluatie verkeersveiligheid.docx
Bijlage Evaluatie herinrichtng Kerklaan Beekhuizenseweg Rozendaal.docx

23.17.3 Raadsinformatiebrief Bijdrage renovatie Openluchttheater De Pinkenberg
RIB bijdrage Pinkenberg _.docx

23.17.4 Raadsinformatiebrief Regioarrangement met Groen-blauw raamwerk
Raadsinformatiebrief regioarrangement met Groen-blauw raamwerk.pdf

23.17.5 Advies Raad Openbaar Bestuur: Ruimte voor leren in transities
Raad Openbaar Bestuur advies Vallen opstaan en doorgaan.pdf

23.17.6 Nieuwsbrief Gelderland Academie
GelderlaND aCADEMIE.docx

23.17.7 VNG Ledenbrief: Principeakkoord Kabinet Hervormingsagenda Jeugd
VNG ledenbrief-principeakkoord-kabinet-hervormingsagenda-jeugd.pdf

23.17.8 Brief onafhankelijk bond voor raadsleden
Onafhankelijke bond voor raadsleden.docx
Bijlage bij onafhankelijke bond voor raadsleden.pdf

23.17.9 Lange termijnagenda raad
2023-04-18 Lange termijn agenda (LTA) Raad.docx

23.18.1 Nieuw Verkozen Vrouwen Netwerk: Verzoek aanmelden voor Mentornetwerk
Mentornetwerk.pdf
Nieuw Verkozen Vrouwen Netwerk: Verzoek Mentornetwerk

23.18.2 Nieuwsbrief The Economic Board
Nieuwsbrief The Economic Board.docx

23.18.3 VNG Ledenbrief voorbereiding Algemene Ledenvergadering
VNG Ledenbrief voorbereiding algemene ledenvergadering en verenigingsstrategie.pdf

23.18.4 VNG nieuwsbrief
VNG nieuwsbrief.docx

23.18.5 Raadsinformatiebijeenkomst VGGM 7 juni 2023: Nota Bene: de eerder aangekondigde bijeenkomsten op 15 mei en 5 juni gaan niet door.

*De eerder aangekondigde bijeenkomsten op 15 mei en 5 juni gaan niet door.
*

Raadsinformatiebijeenkomst VGGM 7 juni.docx

Raadsinformatiebijeenkomsten VGGM 15mei 5 en 7 juni.docx

23.18.6 VNG: Uitnodiging Raad op zaterdag

Raad op zaterdag.docx

23.19.1 Organisatie voor Vitaliteit, Activering en Loopbaan (OVAL): Input wijziging re-integratieverordening Participatiewet - Breed Offensief

Organisatie voor Vitaliteit, Activering en Loopbaan (OVAL): Input wijziging re-integratieverordening Participatiewet - Breed Offensief.pdf

23.19.2 Brief Provincie Gelderland Luchtruimherziening

Provincie Gelderland Luchtruimherziening.docx

BIJLAGE- Vraag en antwoord bijeenkomst Luchtruimherziening- provincies OV en GLD 17 november 2022.pdf

23.19.3 Pamflet Raden in verzet

Raden in verzet.docx

23.19.4 VNG ledenbrief bekendmaking voorgedragen kandidaten VNG-bestuur en commissies

VNG ledenbrief-bekendmaking-voorgedragen-kandidaten-vng-bestuur-en-commissies.pdf

23.19.5 VNG Ledenbrief inzake asielopvang & huisvesting statushouders

VNG Ledenbrief inzake asielopvang & huisvesting statushouders.pdf

23.19.6 Jaarverslag Gelders Archief 2022

Jaarverslag Gelders Archief 2022.pdf

23.19.7 Nieuwsbrief Gelderland Academie

Nieuwsbrief Gelderland Academie.docx

23.19.8 Nieuwsbrief Geldersch Genootschap

Geldersch Genootschap.docx

23.19.9 Uitnodiging regionale raadsinformatiebijeenkomsten MGR Sociaal Domein

Uitnodiging regionale raadsinformatiebijeenkomsten MGR Sociaal Domein.pdf

23.19.10 Brief Stichting Drugsbeleid

Stichting Drugsbeleid.docx

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Opvang Oekraïnse Vluchtgelingen

Adviseur : D. Knuist
Portefeuillehouder : E. Weststeijn
Datum : 16-03-2023

Aan de Raad
Het college heeft op 31 januari 2023 besloten om de locatie aan De Del in te zetten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Dit besluit is op 1 februari met uw raad gedeeld. Afgesproken is dat de portefeuillehouder u mondeling bijpraat over de meest recente ontwikkelingen in de raadsvergaderingen. Waar nodig informeert het college u via een raadsinformatiebrief in meer detail. Recente ontwikkelingen op weg naar de beoogde opening in april vormen de aanleiding om u nu te informeren.

1. Vertraagde opening van de locatie
De inzet is sinds het collegebesluit op 31 januari volledig gericht op opening van de locatie 'rond 1 april'. Per e-mail heeft het college u op 16 maart laten weten dat deze planning helaas niet haalbaar is. We koersen nu op opening op 24 april. Dit leidt op dit moment niet tot andere afspraken over de einddatum. Deze blijft 1 oktober 2024. De oorzaken van de vertraging zijn divers en slechts gedeeltelijk voorspelbaar en beïnvloedbaar. We noemen de drie belangrijkste.

1. Levering van materialen: voor de levering van (onderdelen van) de noodwoningen zijn afspraken gemaakt met bedrijven buiten Nederland. Leveringstijden blijken langer dan verwacht. Een deel van de materialen is al wel op de locatie in Velp, waar deze geassembleerd worden. Vanaf 20 maart worden er met regelmaat units geplaatst op de locatie. Uiterlijk 6 april is al het materiaal in Nederland en worden de laatste units geassembleerd.

2. Afhankelijkheden van derden: in de praktijk blijkt dat ook een urgent project met groot maatschappelijk draagvlak zoals de opvang van vluchtelingen niet altijd met voorrang kan worden ingeregeld in de planning van externe partijen. Partijen hebben meerdere soortgelijke urgente aanvragen op hun bord en kampen met krapte in personeel en materiaal.

3. Krapte op het energienet: dat de grenzen aan het elektriciteitsnet op plekken in ons land in zicht zijn is geen nieuws. Welke aansluiting voor het perceel aan De Del haalbaar was, is langer dan gewenst onduidelijk gebleven. Inmiddels weten we dat netbeheerder Liander niet in staat is om op het energienet de gewenste aansluiting voor onze locatie te realiseren. Liander laat weten dat we grofweg 1/3^{e} deel van de benodigde ampère via een aansluiting kunnen realiseren. Er is geen uitbreiding mogelijk. Meerdere alternatieven/aanvullende mogelijkheden zijn in onderzoek op onder andere haalbaarheid, effect op de omgeving en duurzaamheid (uitstoot) en de consequenties daarvan op de Omgevingsvergunning. We hebben hierover nauw contact met de VGGM. Om binnen de bijgestelde planning te blijven is een snel besluit op dit punt noodzakelijk.

Dat er zich in een project als dit obstakels en uitdagingen voordoen is onvermijdelijk. De vertraging die we nu oplopen geeft ons de tijd om op andere fronten, bijv. de benodigde afspraken op het vlak van zorg en welzijn, al meer voorwerk te doen en de afspraken goed in te regelen. De projectorganisatie en het college spannen zich er tot het uiterste toe in om dit project binnen de kaders en in nauw contact met u als raad en met inwoners vorm te geven.
2. Lopende zaken en vooruitblik op de komende weken

Voorbereidingen gereedmaken locatie
De afgelopen weken heeft een groep van 12 omwonenden in een tijdelijke klankbordgroep meegedacht over de inrichting van de opvanglocatie. Deze klankbordgroep is opgericht op nadrukkelijk verzoek van omwonenden. De gesprekken verliepen constructief en de klankbordgroep is inmiddels weer – onder dankzegging – ontbonden.

Geleidelijk aan vinden steeds meer voorbereidende werkzaamheden plaats op het perceel, bijv.:
- twee beuken aan de zijkant van de inrit zijn ingepakt om schade aan de stammen te voorkomen door in- en uitrijdend verkeer tijdens de bouwwerkzaamheden;
- er is zand aangebracht op de plek waar de inrit komt. Bedmobile, leverancier van de noodwoningen, gaat de benodigde rijplaten op het zand aanbrengen. Daarmee wordt schade aan wortels voorkomen;
- er vinden graafwerkzaamheden plaats t.b.v. riolering, glasvezel en nutsvoorzieningen. Daarbij worden mantelbuizen gelegd die andere partijen (Liander) later ook kunnen gebruiken, zodat dan niet nogmaals gegraven hoeft te worden.

Bouw en productie: aandacht voor duurzame materialen
Zoals gezegd vindt de assemblage van de noodwoningen lokaal plaats. Uitvoerder (in opdracht van Bedmobile) is The Daily Cabin in Velp. De gevelafwerking is gedeeltelijk uitgevoerd in douglashout, wat past in de groene omgeving. Daarnaast wordt er gerecycled plastic van het Arnhemse bedrijf Save Plastics gebruikt in de gevelafwerking. De combinatie van deze materialen geeft het project een aantrekkelijke uitstraling en draagt dus ook positief bij aan de verwerking van afvalmateriaal.

Sociaal domein
De gemeente Rheden is behulpzaam in de leefgeldverstrekking aan vluchtelingen. Hier worden de afspraken op dit moment over geconcretiseerd. Andere onderdelen binnen het sociaal domein zoals onderwijs, participatie (werk), eerstelijns zorg etc. organiseren we zelf.

Inzet vrijwilligers
Op 6 maart heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden voor inwoners die een handje willen helpen. Er waren 33 inwoners aanwezig, met goede energie en goede ideeën. De samenstelling van de groep en de behoefte van de vluchtelingen is leidend in de inzet van vrijwilligers. In april volgt een 2e bijeenkomst op de locatie aan De Del.

Communicatie en participatie
We informeren alle inwoners via ‘In de Roos’ en de website. Het liveblog op onze website is een goede manier om bij te blijven op de actuele stappen die gezet worden. Wanneer nodig informeren we de omwonenden gericht per brief (ca. 100 omwonenden in een brede cirkel om de locatie). Nog steeds zijn er met regelmaat persoonlijke contacten en keukentafelgesprekken met aan- of omwonenden. Deze gesprekken verlopen over het algemeen constructief. De zaterdag vóór de komst van de Oekraïense vluchtelingen, 22 april, bent u welkom om een kijkje te nemen op het terrein en in de noodwoningen. U bent nu alvast van harte uitgenodigd.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Informatiebrief VGGM

Adviseur : K. Schaap en M. Jansma
Portefeuillehouder : E. Weststeijn en T. van der Pas
Datum : 28-03-2023

Aan de Raad

De VGGM is op het brede gebied van veiligheid en publieke gezondheid de uitvoeringsorganisatie die voor 15 gemeenten werkzaamheden verricht in de regio Gelderland-Midden. In de afgelopen jaren (met uitzondering van vorig jaar i.v.m. de Covid-19 pandemie) was het gebruikelijk dat u eind december door het Dagelijks Bestuur VGGM werd geïnformeerd over de verwachte algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het jaar t+2. Daarbij werd tevens de ontwerpbegroting voor het jaar t+2 aangeboden, waarbij gemeenteraden in de gelegenheid werden gesteld hierover een zienswijze uit te brengen.

Het Algemeen Bestuur VGGM heeft in november 2022 besloten om de planning-en-controlcyclus aan te passen en de gemeenteraden zoveel mogelijk gebundeld op één moment alle documenten aan te bieden. Hierbij is gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (per 1 juli 2022) biedt. Dit betekent dat u in april/mei via het college de volgende documenten ontvangt:

- de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2024 (de ‘kaderbrief’);
- de ontwerpbegroting 2024;
- de gewijzigde begroting 2023;
- de concept-jaarrekening 2022.

In de bijlage treft u informatie over de ontwikkelingen waar de VGGM mee te maken heeft. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de keuzes die er bestuurlijk gemaakt moeten worden om een toekomstbestendige VGGM te realiseren. In verschillende ambtelijke en bestuurlijke overleggen is en wordt daarover gesproken. Dat krijgt een vertaling naar de financiële kaders. Het jaar 2024 wordt een jaar van transitie. In verschillende werkgroepen worden voorstellen uitgewerkt die meerjarig perspectief geven op een organisatie die vanuit rust en een financieel evenwichtig beleid haar taken kan blijven uitvoeren ten behoeve van de inwoners van onze regio.

Over de algemene en financiële kaders wordt u in april 2023 geïnformeerd. In de maanden mei/juni nodigt de VGGM de raadsleden van alle gemeenten uit voor informatieve bijeenkomsten waar u nadere informatie krijgt over de ontwikkelingen bij VGGM alsmede over de begroting en de jaarrekening. Deze stukken worden vervolgens naar verwachting in de juli-cyclus aan de raad aangeboden, waarbij u – zoals gebruikelijk – de mogelijkheid heeft om uw zienswijze over de ontwerpbegroting kenbaar te maken.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Informatiebrief over ontwikkelingen bij Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) januari 2023

Een schets van de maatschappelijke context

We leven in een realiteit van bijna permanente **maatschappelijke spanningen** en hybride dreigingen die vanwege de onderlinge verbondenheid en verwevenheid tezamen in toenemende mate onze samenleving kunnen ontwrichten. Partijen werken steeds vaker en langer in opgeschaalde modus aan acute crises. Dit vraagt veel van crisisorganisaties in termen van ad-hoc inzet, flexibiliteit, capaciteit en financiën.

Er is sprake van **krapte op de arbeidsmarkt**. Met een verdere toename van het aantal openstaande vacatures en opnieuw een daling van het aantal werklozen, loopt de spanning op de arbeidsmarkt verder op. Hierdoor is het lastig om aan nieuw personeel te komen. Grote transitievraagstukken hebben urgentie, maar worden niet van vandaag op morgen opgelost. Deze krapte biedt de kans om mensen te betrekken die tot nu toe minder vanzelfsprekend tot onze doelgroep behoren maar wel graag mee willen doen. Dit vraagt ons meer aandacht te hebben voor het zijn van een diverse en inclusieve organisatie. Door de inzet van meer digitaal en hybride werken kunnen wij kennis aan ons binden die voorheen niet beschikbaar was.

Wereldwijd is er meer **geopolitieke instabiliteit** dan we afgelopen jaren gewend waren. We hebben in 2022 ervaren dat die onrust snel financiële gevolgen heeft. Door de toenemende schaarste van grondstoffen kunnen leveringen stagneren, waarmee het belang van en onze deelname aan een circulaire economie toeneemt. De verminderde stabiliteit vraagt financiële wendbaarheid van organisaties maar mogelijk ook een ander gebruik van materieel.

Moderne technologieën zoals *robotics, artificial intelligence, augmented reality* en krachtige sensoren bieden kansen voor het voorkomen van en zo snel mogelijk reageren op crises en op termijn het verbeteren van bedrijfsvoeringsprocessen. Hebben we de juiste mensen, middelen en kennis beschikbaar om deze technologieën toe te kunnen passen? Deze ontwikkelingen vragen om een andere kijk op ons strategische personeelsbeleid, gericht op inhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling.

De bebouwde omgeving transformeert naar een **dynamisch stedelijke context**, met meer hoogbouw, gemengd ruimtegebruik, andere manieren van mobiliteit en heterogene demografische samenstelling. Dit vraagt van de veiligheidsregio om andere operationele concepten te ontwikkelen en toe te passen, met ander materiaal/materieel, andere arbeidsarrangementen en een andere maatschappelijke positionering, samen met onze collega hulpverleners.

De wens om **informatiegestuurd** te werken en de toegenomen beschikbaarheid van data staat op gespannen voet met privacywetgeving en informatieveiligheid. Uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de Algemene verordening gegevensbescherming, de Archiefwet en de Wet Open Overheid

vloeit een ogenschijnlijk tegenstrijdige maatschappelijke verwachting voort waar we het antwoord vooralsnog schuldig op moeten blijven.

Klimaatverandering leidt niet alleen tot nieuwe typen crises, het vraagt ook wat van bedrijfsvoering. Energieopwekking en -gebruik, ons materieel en de kennis van onze collega's moeten aansluiten op wat inwoners van een hedendaagse publieke organisatie vragen.

Terecht vraagt de maatschappij van ons dat we **midden in de samenleving** staan, en dat onze collega's een afspiegeling zijn van de omgeving waarin wij opereren. We willen meer divers worden en inclusief zijn. Het maakt ons niet alleen effectiever in de uitvoering van ons werk, het is onontbeerlijk om toekomstbestendig personeelsbeleid te kunnen voeren.

Het Rijk wil met de wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen per 1 juli 2022 de **democratische legitimiteit** versterken door de gemeenteraden meer invloed te kunnen laten uitoefenen op de gemeenschappelijke regelingen. De raden van de gemeenten kunnen daarbij met name aan de voorkant van dit proces een belangrijke richting geven door bijvoorbeeld afspraken te maken over onderwerpen waarbij zij nader betrokken willen worden (verruiming zienswijze) of door een raadsadviescommissie in te stellen. In verschillende regio's worden plannen gemaakt voor implementatie waarbij o.a. ervaringen in de regio Rivierenland van nut zijn om ook in onze regio te komen tot een integraal plan waarin raden en colleges beide een rol hebben en waar de verschillende gemeenschappelijke regelingen op aangesloten zijn.

Impact op de organisatie VGGM

In hoeverre raken deze ontwikkelingen de VGGM organisatie? In het algemeen zijn er drie ontwikkelingen die als een rode draad terugkomen in bijna alle organisatieonderdelen van VGGM:

1. Arbeidsmarkt: Voor een aantal functies (o.a. ICT, informatiebeveiliging, zorg) lukt het niet om openstaande vacatures in te vullen. Daar komt bij dat de complexiteit van maatschappelijke opgaven toeneemt waardoor een groter beslag wordt gelegd op kennis en capaciteit. Denk daarbij enerzijds aan opgaven zoals de energietransitie en klimaatverandering/-adaptatie c.q. gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing en anderzijds aan constante crises zoals de coronapandemie en de opvang vluchtelingen uit de Oekraïne en asielzoekers.

2. Door de sterke **prijsinflatie** nemen de personeels-, onderhouds- en kapitaallasten sterk toe. Het algemeen bestuur heeft in november 2022 besloten dat bij aanbieden van de ontwerpbegroting 2024 eveneens een bijgestelde begroting 2023 zal worden aangeboden, waarbij per uitgave categorie en voor de meerjaren investeringen een bijstelling van het prijsniveau zal plaatsvinden op basis van bekende gegevens per januari 2023. Hierdoor is er duidelijkheid over het financieel kader en kan de taakuitvoering in overeenstemming met voorgaande jaren worden gecontinueerd.

3. VGGM is in toenemende mate afhankelijk van een sterke **informatiepositie**. Hierbij gaat het enerzijds om interne sturingsinformatie en anderzijds om informatie die door o.a. gemeenten benut kan worden bij realisatie van beleidsdoelstellingen.

Bijzondere ontwikkelingen per organisatieonderdeel

In het onderstaande zoomen we in op enkele bijzondere ontwikkelingen per organisatieonderdeel: Covid-19, Crisisbeheersing, Brandweerzorg, Bedrijfsvoering, GGD en Ambulancezorg.

Voor zowel de brandweer als de ambulancezorg speelt de verhuizing van de 112-meldkamer naar haar nieuwe locatie in Apeldoorn, in maart 2023. Deze nieuwe meldkamer is een samenvoeging van de meldkamers van vijf veiligheidsregio's in Oost-Nederland en is daarmee één van de grootste meldkamers van Nederland. Het bestuur en de directie is er trots op dat deze grote operatie volgens plan en binnen budget lijkt te gaan verlopen.

Covid-19
In de begroting 2022 is een apart programma Covid-19 opgenomen. In 2023 wordt de project-organisatie Corona afgebouwd. Binnen de GGD is aandacht voor de structurele versterking van de infectieziektebestrijding.

Crisisbeheersing
De hedendaagse crises zoals die zich in de afgelopen jaren openbaarden kenmerken zich in langdurigheid en noodzaak tot bovenregionale afstemming. Uit de recente crises is gebleken dat er een structurele versterking van de veiligheidsregio's noodzakelijk is. Onlangs heeft het Rijk besloten de rijksuitkering aan veiligheidsregio's structureel te verhogen, geleidelijk opbouwend vanaf 2023 tot uiteindelijk 83 mln structureel. Voor VGGM gaat het hierbij voor 2023 om naar schatting 1,4 mln. Expliciet geeft het Rijk aan dat de financiële impuls niet mag leiden tot vermindering van de gemeentelijke bijdrage aan veiligheidsregio's. Door de extra middelen kan VGGM vanaf 2023 de bestaande crisisorganisatie ontwikkelen tot een meer robuuste netwerkorganisatie met een eigen ontkleurde positie in de organisatie.

Brandweerzorg
In relatie tot de versterking en aparte positionering van de crisisbeheersing is het nodig de regionale brandweerorganisatie te herijken. In de begroting 2024 zal verhelderd worden hoe de taakvelden brandweerzorg en crisisbeheersing worden gefinancierd. De "ontkleurde" crisisbeheersing wordt daarbij voornamelijk gefinancierd vanuit landelijke middelen (BDUR) en de brandweerzorg vanuit de bijdrage van de gemeenten.

In 2023 wordt het regionaal dekkingsplan geactualiseerd. In het huidige (verouderde) dekkingsplan wordt uitgegaan van een objectgerichte benadering waarbij de opkomsttijd van de 1e tankautospuit bij brand wordt vastgelegd. Voor de actualisatie van het dekkingsplan wordt een nieuwe (landelijk vastgestelde) methodiek toegepast die uitgaat van een gebiedsgerichte benadering waarbij ook andere criteria zoals slagkracht, beschikbaarheid en werkdruk van brandweerposten worden meegewogen. De verwachting is dat deze nieuwe methodiek een meer realistisch beeld schetst van de werkelijkheid als het gaat om de opkomsttijden van voertuigen. In de raadsinformatiebijeenkomsten die VGGM in de maanden mei/juni gaat organiseren zal nadere duiding worden gegeven bij het dekkingsplan en gaan wij graag met u in gesprek over dit onderwerp.

Bedrijfsvoering
De directie heeft in 2022 aangegeven zich zorgen te maken over de staat van de bedrijfsvoering. Er rust een constante druk op de omvang van bedrijfsvoering. De overhead wordt vaak nog gezien als

enkel een kostenpost die op de begroting moet worden verantwoord. Zonder overhead kun je de toegevoegde waarde, de betekenis die wij als organisaties willen hebben, niet realiseren. Primaire en ondersteunende processen zijn geen twee kanten van een medaille meer, maar het betreft hierbij om gezamenlijke expertise die ingezet wordt om organisatiebrede beleidsdoelen en veranderings-processen te realiseren. Bedrijfsvoering is daarmee een domein waarmee aanvullende waarde wordt toegevoegd aan het primaire proces en dus ook gericht is op het verhogen van onze veiligheid. Hetgeen onder andere betekent dat de bedrijfsvoeringsfunctie bij organisatieontwikkelingen, of bij groei dan wel krimp, zal mee-ontwikkelen.

In opdracht van het bestuur wordt nader onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In november 2022 is een bestuurlijke begeleidingscommissie ingesteld die het dagelijks bestuur gaat adviseren over omvang en werkwijze waarop de bedrijfsvoering van de VGGM organisatie zou moeten worden versterkt. In de loop van 2023 zal duidelijk worden welke stappen in 2023 en in de jaren daarna gezet moeten c.q. kunnen worden.

GGD

In 2022 is een extern bekostigingsonderzoek uitgevoerd naar de kosten van de algemene gezondheids-zorg en de jeugdgezondheidszorg. De onderzoekers constateren dat de GGD Gelderland-Midden in vergelijking met andere GGD-en een breed dienstenpakket heeft met lage kosten voor deze dienstverlening. Dit maakt onze dienstverlening kwetsbaar bij ontwikkelingen. Deze kwetsbaarheid hebben we in 2022 daadwerkelijk ervaren. Denk aan het afschalen van de jeugdgezondheidszorg door een krappe arbeidsmarkt en complexe vraagstukken als gevolg van crises. De uitkomsten van het bekostigingsonderzoek worden in 2023 vertaald naar benodigde acties in samenspraak met het bestuur. Bestuurlijke keuzes hierop zijn van invloed op de uitvoeringstaken van de GGD.

Daarnaast zijn landelijke ontwikkelingen van invloed op de GGD zoals de afbouw van coronazorg en de uitbreiding op infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. De opdracht vanuit VWS voor coronabestrijding (inclusief landelijke gelden) loopt formeel tot 1 juli 2023. De minister van VWS heeft in april 2022 de beleidsagenda pandemische paraatheid aangeboden aan de Kamer. Hierbij meldt de minister van VWS dat het versterken van de basis van infectieziektebestrijding op GGD-niveau noodzakelijk is. Vooruitlopend op de structurele versterking heeft GGD GHOR Nederland samen met de 25 GGD'en een plan van aanpak opgesteld voor de korte termijn (2023-2024). Voor de uitvoering van dit plan is voor 2023 en 2024 jaarlijks een budget van ruim 37 mln euro vanuit VWS beschikbaar voor 25 GGD'en.

De GGD voert taken uit op het gebied van de forensische geneeskunde. De continuïteit van de dienstverlening staat momenteel onder druk. Om het tij te kunnen keren werken de 5 GGD'en in politieregio Oost-Nederland aan een toekomstbestendige bovenregionale organisatie van forensische geneeskunde in Gelderland en Overijssel per 1 januari 2024.

Ook de continuïteit van de jeugdgezondheidszorg staat onder druk en is de toekomstbestendigheid van dit organisatieonderdeel onderwerp van gesprek. De zorgvraag is de afgelopen jaren toegenomen en complexer geworden. Binnen de JGZ speelt dit met name op het gebied van jeugdartsen. Voor 2023 is het streven om de inhoud van het toekomstige regionale basispakket JGZ en het lokale aanbod in kaart te brengen.

Ambulancezorg Gelderland-Midden

De acute zorg en toegang ertoe is een belangrijke schakel in ons zorgstelsel. De acute zorg staat onder druk, er is steeds meer vraag naar zorg en patiënten komen laagdrempeliger bij alle zorgprofessionals op de lijn. Voor de ambulancezorg vertaalt zich dit in een explosieve toename van het aantal 112-meldingen en inzetten, hetgeen zorgt voor grote druk op de paraatheid. Desondanks zijn we in staat om hoogwaardige ambulancezorg te bieden.

De verwachting is dat in 2023 hogere kosten gemaakt moeten worden voor brandstof, energie, materialen en materieel.

Zorgcoördinatiecentra zullen een belangrijke taak krijgen in het coördineren van de zorg, zo is ook de wens van het ministerie van VWS. Hoe dit vorm gaat krijgen zal naar verwachting volgend jaar duidelijk worden. In dit licht zal de samenwerking met de partners uit de pilot Zorgcoördinatie gecontinueerd worden en worden uitgebreid met de ziekenhuizen, de verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg.

Geacht Raadslid/commissielid,

Viering 175 jaar Grondwet

Om in kaart te brengen in hoeverre burgers in hun dagelijks leven bezig zijn met de Grondwet en hun grondrechten heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een korte publiekspeiling onder het algemeen publiek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat 89% van de Nederlanders het belangrijk vindt dat we een Grondwet hebben. Het bestuur van de VPPG is dan ook zeer blij dat het ministerie van BZK in 2023 een sterke en levendige democratie wil bevorderen. De Grondwet is hiervoor een belangrijke pijler aldus de minister van BZK bij de start van de viering 175 jaar Grondwet..

De VPPG is nieuwsgierig in hoeverre bestuurders en volksvertegenwoordigers in hun dagelijks werk bezig zijn met de Grondwet. Prof. Twan Tak doceerde met zijn 'Maastrichtse School" dat een volksvertegenwoordiger grondwettelijk een mensvertegenwoordiger is en niet een partijvertegenwoordiger. Bij de toeslagenaffaire is duidelijk gebleken dat niet de mens werd vertegenwoordigd maar het partijbelang. In het milieubeleid en bij de energiecrisis stond niet de mens centraal maar de economie. Er is nog geen verbetering van de bestuurscultuur - structuur te verwachten.

Het spookte bij de provinciale verkiezingen!
De landelijke politieke partijen hebben al decennia lang geen boodschap aan onze Grondwet. Grondwettelijk is er geen basis voor bijvoorbeeld het invoeren van een spookprovincie die bevolkt wordt door niet onafhankelijke ambtenaren van Buitenlandse Zaken. En het campagne voeren door Ministers, Staatssecretarissen, Kamerleden en raadsleden van die landelijke partijen is een domper op de idealen van Thorbecke. Hij wilde met zijn Grondwet autonome (zelfstandige en onafhankelijke) landelijke, provinciale en gemeentelijke volksvertegenwoordigers. Leden van de Eerste Kamer dienen de wetten van de Tweede-Kamer onafhankelijk van de politieke lading te toetsen op het democratische gehalte, op de zorgvuldigheid, op de strijdigheid met de Rechten van de mens en op het voldoen aan onze Grondwet. Zo had de Eerste Kamer onder andere nooit de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) en de Kieswet mogen goedkeuren. De toeslagenaffaire kan de Eerste Kamer zich ook aanrekenen. De verkiezingswinst van BBB is een logisch gevolg van het streven van de landelijke politieke partijen naar absolute macht in plaats van het voorop stellen van de mens.

Media
Het is onbegrijpelijk dat de landelijke media graag meedoen aan vervalsing van ook deze verkiezingen. Bij debatten, praatprogramma's en in krantenartikelen werden hoofdzakelijk mensen uitgenodigd die niet verkiesbaar waren. Schandelijke vertoningen. Arjan Lubach was met zijn avondshow een uitzondering. Hij gaf perfect aan wat er niet deugt aan de bestuurscultuur. Maar ook hij zoekt de oplossing niet in onze Grondwet. In het **rapport 'Lokale kiezers: Lokale keuze?' van de Universiteit van Tilburg werd het kabinet geadviseerd om de landelijke partijen**

te verbieden mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Dat zou veel beter zijn voor de kwaliteit van de gemeenteraad. Dit argument geldt overigens ook voor PS. Bij de toenmalige minister Donner van BZK verdween het rapport in de onderste lade. Ook de provinciale verkiezingen hebben weer eens te meer duidelijk gemaakt dat ons kiesstelsel Nederland bestuurlijk erg instabiel en verkwistend duur maakt.

Voorstel Wet op de politieke partijen (Wpp)
Met een subsidieregeling gaat er voor een periode van drie jaar ruim €25 miljoen naar politieke partijen in gemeente, waterschap en provincie, en naar afdelingen van landelijke partijen die daar actief zijn. Dit voorstel is in strijd met het gelijkheidsbeginsel van artikelen 1 en 4 van de Grondwet. De landelijke politieke partijen krijgen al jaarlijks € 26 miljoen en krijgen daar bovenop nog eens 2/3 deel uit die € 25 miljoen. Verder kunnen de raadsleden van de landelijke partijen nog opleidingen volgen die betaald worden door de gemeente en de door de fors door BZK gesubsidieerde NVvR.

Oproep lokale groeperingen
Om te voorkomen dat de volgende gemeenteraadsverkiezingen op dezelfde wijze verlopen als de verkiezingen voor Provinciale Staten is het van groot belang om samen met de VPPG te strijden voor een autonoom gemeentebestuur met ook in de steden herkenbare raadsleden.

Scholing
De VPPG-academie is een belangrijk instrument voor de VPPG om haar leden verder te professionaliseren, doelstellingen uit te dragen en te realiseren. Zeer belangrijk is onze workshop staatsinrichting. https://vppg.nl/academie/over-de-academie/

Voor reacties en meer informatie info@vppg.nl of aanmelding als lid via www.vppg.nl
In de volgende brief: **Uitgebreid informatie op het Wetsvoorstel Wpp waarin het begrip lokale partij verdwijnt!!**

PS: Wij stellen het zeer op prijs indien de brieven worden besproken met de leden van uw partij

Persbericht

In- en uitchecken met de betaalpas of creditcard in bussen Arnhem en Nijmegen

Hilversum/Arnhem, 29 maart 2023

Reizen met de bus in de regio Arnhem-Nijmegen is nog makkelijker geworden. In de bussen van Breng kunnen reizigers behalve met hun OV-chipkaart, vanaf vandaag ook in- en uitchecken met een contactloze betaalpas of creditcard - ook op een mobiel.

Het OV-betalen gaat de komende jaren veranderen. De OV-chipkaart krijgt een opvolger en er komen nieuwe betaalvormen bij. Reizigers bepalen straks zelf hoe ze betalen. Reizen met het openbaar vervoer wordt daardoor steeds makkelijker voor iedereen. Deze nieuwe betaalvormen worden door de gezamenlijke OV-bedrijven en betaalplatform Translink ingevoerd onder de overkoepelende naam OVpay. In- en uitchecken met een betaalpas of creditcard is een van die nieuwe betaalvormen.

Nu in- en uitchecken met de betaalpas ook mogelijk is in de bussen van Breng in de regio Arnhem-Nijmegen, komt de landelijke dekking steeds dichterbij. Een actueel overzicht van de dekking staat op www.ovpay.nl. Naar verwachting is in- en uitchecken met een contactloze betaalpas of creditcard in april/mei mogelijk in het OV in heel Nederland.

Makkelijk, maar wel even opletten!
Reizen met een betaalpas is heel eenvoudig: het werkt precies hetzelfde als met de OV-chipkaart. De reiziger checkt in bij de kaartlezer voor in de bus, en checkt bij het uitstappen ook weer uit. Het is belangrijk dat bij het in- en uitchecken dezelfde betaalpas of creditcard wordt gebruikt. Haal daarom de betaalpas, creditcard of OV-chipkaart uit de portemonnee of pasjeshouder (of selecteer deze op de mobiele telefoon), zodat de gewenste pas wordt gebruikt. Een betaalpas/creditcard van plastic en een mobiele versie worden als twee afzonderlijke passen gezien, ook wanneer ze zijn gekoppeld aan dezelfde bankrekening.

Hoe betalen met OVpay?
Reizigers kunnen vanaf vandaag in- en uitchecken in de Breng-bussen met:

- een contactloze betaalpas van ABN AMRO, ASN Bank, bunq, ING, Rabobank, RegioBank, SNS of Knab;
- een contactloze creditcard van Mastercard of Visa (uitgegeven door ICS);
- alle buitenlandse contactloze betaalpassen of creditcards van Maestro, VPAY, Mastercard en Visa;
- een smartphone die voor contactloos betalen is gekoppeld aan één van de bovengenoemde betaalpassen en creditcards;
- en natuurlijk met de bestaande OV-chipkaart en barcode.

Reisoverzicht
De prijs voor de reis is gelijk aan reizen met een OV-chipkaart zonder korting of abonnement. Reizigers kunnen hun reisoverzicht terugvinden door op www.ovpay.nl/reisoverzicht de code in te vullen die is vermeld in het betaaloverzicht met de omschrijving **NLOV**, en in de OVpay app als de reiziger daar een account aanmaakt. In een later stadium wordt het ook mogelijk kortingsproducten te koppelen aan een betaalpas of creditcard.

Innovatieprogramma
In- en uitchecken met je contactloze betaalpas of creditcard is onderdeel van het landelijke innovatieprogramma OVpay waarin OV-bedrijven, Translink, de OV-autoriteiten en banken samenwerken. De nieuwe betaalvormen in het OV worden gefaseerd ingevoerd in de periode 2021-2024. Gebruiksgemak en betrouwbaarheid staan bij OVpay voorop.

Informatie voor reizigers over OVpay is te vinden op breng.nl/ovpay.

Informatie over de introductie van nieuwe betaalvormen in het OV is beschikbaar op: www.ovpay.nl

……..



Raad op Zaterdag - 15 april

Meld u aan voor deze digitale Raad op Zaterdag en kies uit 9 online sessies (in 3 rondes) over actuele onderwerpen zoals toekomstbestendig landelijk gebied, bestaanszekerheid en lokaal inclusiebeleid (VN-verdrag Handicap), maar ook over samenwerking in de raad, de ombudsman en de Quick Scan Lokale Democratie.

Het programma is speciaal voor (deel/duo)raadsleden, commissieleden, steunfractieleden, fractiemedewerkers, griffiers en griffiemedewerkers. De VNG en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden nodigen u hierbij graag uit om deel te nemen!

Meer informatie en aanmelden

Houdbaarheidstest gemeentefinanciën editie 2023

Hoe staat het ervoor met de financiële gezondheid van uw gemeente? U ziet het in de houdbaarheidstest gemeentefinanciën (versie 2023). De test brengt de financiële conditie van een gemeente met 10 financiële kengetallen in beeld. De houdbaarheidstest is voor-ingevuld met de balans 2020 en primitieve begroting 2022.

Download de test en selecteer linksboven uw gemeente en u heeft een eerste beeld van de financiële conditie. Door de test te (laten) vullen met de gegevens uit de jaarrekening 2022 en de bijgestelde begroting 2023 wordt het beeld van de financiële gezondheid actueel. En op de stand 'handmatig' kunnen met de test scenario's worden gedraaid voor het toekomstig begrotingsbeleid van uw gemeente.

- Houdbaarheidstest gemeentefinanciën 2023 (excel, 1.5 MB)
- Handleiding houdbaarheidstest gemeentefinanciën 2023 (pdf, 462 kB)
- Zie voor meer informatie het bericht op onze website

Gemeenten agenderen bestaanszekerheid: oproep aan maatschappelijke partners

Bestaanszekerheid als grondwettelijke overheidszorg verkeert in een crisis. Om een menswaardig bestaan veilig te stellen, moeten we het tij keren.

De VNG pleit voor een doorbraak en een lokale agenda bestaanszekerheid, we roepen maatschappelijke partners op daarover met ons het gesprek aan te gaan. Als basis daarvoor presenteren we het essay 'Bestaanszekerheid als belofte: naar een lokale agenda bestaanszekerheid'.
Lees meer

Bestuur

Voorstel voor Wet op de politieke partijen pakt mager uit

Bestuur

De VNG zag reikhalzend uit naar het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen. We herkennen de intentie om voor lokale politieke partijen een gelijk speelveld te creëren en hun onafhankelijke positie te vergroten. Maar wat het voorstel regelt voor lokale partijen pakt helaas mager uit.

Lees meer

Gemeenten en de Code Interbestuurlijke Verhoudingen

Bestuur

Het rijk, de VNG, het IPO en de UvW ondertekenden 20 maart de vernieuwde Code Interbestuurlijke Verhoudingen: een set spelregels en afspraken tussen rijk, gemeenten, provincies en waterschappen. De nieuwe Code positioneert alle overheden als gelijkwaardig om zo, als één overheid, onze inwoners zo goed mogelijk te helpen. De Code helpt gemeenten en bestuurders om de gelijkwaardigheid te bevestigen: in houding, gedrag en concrete afspraken

Lees meer

Nieuwe regels geheimhouding per 1 april van kracht

Bestuur

In de Gemeentewet staan de regels over besloten raadsvergaderingen en het opleggen van geheimhouding. Per 1 april zijn nieuwe bepalingen voor geheimhouding van kracht, deze volgen uit de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.

Lees meer

Model Verordening gemeentelijke rekenkamer vernieuwd

Bestuur

De Model Verordening gemeentelijke rekenkamer is aangepast aan de Wet versterking decentrale rekenkamers. Die trad op 1 januari 2023 in werking en heeft een overgangstermijn van een jaar. Dit betekent dat alle gemeenten uiterlijk 1 januari 2024 een onafhankelijke (gemeenschappelijke) rekenkamer moeten hebben.

Lees meer

Inspiratiesessie: Quick Scan Lokale Democratie

Bestuur

De Quick Scan Lokale Democratie biedt gemeenten een toegankelijke manier om inzicht te verkrijgen in de stand van hun lokale democratie. In deze inspiratiesessie wisselen gemeenten die met de scan zijn gestart en gemeenten die in dit instrument geïnteresseerd zijn kennis en ervaringen met elkaar uit.

Lees meer

Interactieve bijeenkomst: Ready to connect?!

Bestuur

Onze democratie kan niet zonder de betrokkenheid van jongeren. Dat vinden we allemaal, en toch staan jongeren vaak aan de zijlijn. Gelukkig zijn er steeds meer initiatieven die hier verandering in brengen, en wordt er niet alleen óver, maar vooral steeds meer mét jongeren gesproken.

Lees meer

Regionale leerbijeenkomsten: Versterking lokale driehoeken

Bestuur

Om het samenspel binnen de driehoek burgemeester-griffier-gemeentesecretaris te versterken, organiseren het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de Vereniging van Griffiers (VvG) en de Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS) 6 regionale bijeenkomsten. De eerste bijeenkomst is achter de rug, de reeks wordt op vrijdag 12 april voortgezet.

Lees meer

Europa en internationaal

Programma 'Young Elected Politicians' zoekt deelnemers

Europa en internationaal

Het Europees Comité van de Regio's kondigt een nieuwe ronde van het Young Elected Politicians programma aan. Dit programma geeft jonge politici in het lokale en regionale bestuur de kans om contact te krijgen met andere jonge Europese politici, door bijvoorbeeld trainingen bij te wonen over EU-onderwerpen.

Lees meer

Informatiesamenleving

Uitvoering Agenda Digitale Grondrechten & Ethiek krijgt vorm

Informatiesamenleving

Gemeenten willen verantwoord omgaan met technologie en data. Dat is ook vastgelegd in de Principes voor de Digitale Samenleving en Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek (DGE). De volgende stap is om hier daadwerkelijk invulling aan te geven.

Lees meer

Webinar: Informatiebeveiliging en rekenkameronderzoek naar Digitale Grondrechten en Ethiek

Informatiesamenleving

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming komen steeds vaker op de politieke agenda van decentrale overheden. De NVRR en de VNG hebben samen de resultaten van 36 rekenkamerrapporten naar informatiebeveiliging systematisch ontsloten via het Metadossier Informatiebeveiliging (zie hier).

Lees meer

Over de VNG

Inschrijving VNG Jaarcongres 2023 geopend

Over de VNG

Op 13 en 14 juni is het zover: het VNG Jaarcongres in Groningen! De inschrijving is geopend voor raadsleden, gemeentesecretarissen, griffiers, wethouders en burgemeesters.

Lees meer

Online discussie over Verenigingsstrategie 2030

Over de VNG

De VNG werkt samen met gemeenten aan de nieuwe Verenigingsstrategie 2030. In deze bijeenkomst gaan VNG-directeur Leonard Geluk en VNG-vicevoorzitter Sharon Dijksma met u in gesprek hierover. De input van de discussies wordt gebruikt om de strategie verder aan te scherpen.

Lees meer

Terugblik VNG-bestuursvergadering van 16 maart

Over de VNG

VNG-voorzitter Jan van Zanen opent de bestuursvergadering met een terugblik op de verkiezingen voor Provinciale Staten en waterschappen van 15 maart. Het bestuur ziet de hoge opkomst en de grote winst van de BoerBurgerBeweging (BBB) als een duidelijk signaal van de inwoners.

Lees meer

Sociaal domein

Bijeenkomst: Gemeenten en de strijd tegen discriminatie

Sociaal domein

Tijdens deze bijeenkomst wordt aan bestuurders, ambtenaren en politici de mogelijkheid gegeven om vanuit verschillende perspectieven van elkaar te leren en ervaringen uit te wisselen. Gastsprekers gaan met elkaar en met u in gesprek, en in verschillende workshops wordt aansluiting gezocht met de praktijk.

Lees meer

Webinar: Aanpak van racisme door gemeenten

Sociaal domein

Wat kunt u als gemeente doen tegen racisme? Hierover houden Movisie en Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) op 21 maart, de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie, een online sessie.

Lees meer

Moties gemeenteraden

Bekijk de aangenomen moties die gemeenten naar de VNG stuurden. (Recentelijk o.a. over het gedoogbesluit garnalenvisserij, PAS-melders Noordoostpolder, en de cao Sociale Werkvoorziening.)

Bekijk de moties op de VNG-website

VNG Gelderland
Vereniging van Gelderse Gemeenten

Uitnodiging

JUBILEUMFEEST
VRIJDAGMIDDAG 14 APRIL 2023

NEDERLANDS OPENLUCHT MUSEUM



Programma

Programma
’s Morgens houden we onze Algemene Ledenvergadering. Het jubileumfeest is daarna vanaf 13.00 uur in Loods Goes van het Nederlands Openluchtmuseum.

Ochtendprogramma ALV VNG Gelderland

10.00 – 10.30 Ontvangst bij het Servicepoint. Vanaf daar begeleiden wij u naar de Kasteelboerderij.
10.00 – 11.00 Inloop Kasteelboerderij
11.00 – 12.00 Algemene Ledenvergadering
12.00 – 13.00 Lunch

Feestelijk middagprogramma

13.00 Ontvangst Loods Goes
13.30 Plenair programma:
- Openingsrede door voorzitter VNG Gelderland
- Panelgesprek over de betekenis van de VNG voor gemeenten
- Bomengeschenk van de VNG aan alle Gelderse gemeenten
- Voorstelling van het Toverbaltheater
- Reinier van Zutphen, Nationale Ombudsman: Er op af! Luisteren! Duidelijk zijn! En geen grote beloften!
- Geerten Boogaard, Thorbecke professor: Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Interbestuurlijke samenwerking als kans.
- Lied van Gelderland

17.00 Borrel

Avondprogramma

18.15 Diner
20.30 Einde jubileumviering

Informatie

Aanmelden
Wij vragen u zich aan te melden voor het jubileumfeest. Mail vóór 15 maart het aanmeldformulier naar secretariaat@vnggelderland.nl.

Bel of mail gerust als u vragen heeft
Dit kan door te mailen naar secretariaat@vnggelderland.nl of te bellen naar 026-669 01 96.

Bereikbaarheid

NEDERLANDS OPENLUCHT MUSEUM

Bereikbaarheid auto
Bezoekadres Nederlands Openluchtmuseum:
Hoeferlaan 4, 6816 SG Arnhem
Onze gasten kunnen parkeren bij het NOLM en krijgen een uitrijkaart.

Openbaar vervoer
Openbaar vervoer vanaf Station Arnhem:
- Stadsbus 3 richting Burgers’ Zoo / Openluchtmuseum (+5 minuten lopen)
- Stadsbus 8 richting Arnhem Dennenweg (+4 minuten lopen)



Secretariaat:
Postbus 1
6658 ZG Beneden-Leeuwen
026 669 01 96
secretariaat@vnggelderland.nl

Beneden-Leeuwen, 23 februari 2023

Geachte burgemeester,

Op 14 april a.s. vieren wij samen met u het 100-jarig bestaan van VNG Gelderland. Wij nodigen uw gemeente daarvoor uit. In deze brief informeren wij u over deze bijzondere dag.

De feestdag bestaat uit drie onderdelen:
- Morgendeel: algemene ledenvergadering van VNG Gelderland
- Middagdeel: jubileumfeest met sprekers, muziek, ontspanning, ruimte voor netwerken
- Avonddeel: diner voor genodigden

In de bijgevoegde uitnodiging vindt u het feestelijke programma.

U bent deze dag onze gast in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem, een mooie en passende accommodatie voor het feest. Bovendien bevindt u zich dan in de stad waar VNG Gelderland in 1923 werd opgericht.

De accommodatie heeft echter wel beperkingen met betrekking tot het aantal bezoekers. Daarom richten we deze brief aan u om de deelname vanuit uw gemeente in goede banen te leiden.

Voor de ALV, gericht op de formele behandeling van de agendapunten, gevolgd door een gezellige lunch, verwachten wij in beginsel één deelnemer per gemeente. Op het bijgevoegde inschrijfformulier kunt u aangeven wie namens uw gemeente komt.

Het hoogtepunt van ons jubileumfeest is het gevarieerde middagprogramma. Hier zien wij graag een vertegenwoordiging van elke gemeente, gevormd door een mix van college- en raadsleden. Wij vragen u om vier deelnemers op te geven. U vragen we hierin een rol te pakken om tot een goede deelname vanuit uw gemeente te komen. Daarvoor is het bijgevoegde inschrijfformulier.

Het derde deel is een diner voor genodigden, waar twee mensen uit uw gemeente aan kunnen deelnemen. Aan u de vraag dit te regisseren.

Aanmelden
Wij vragen u zich aan te melden voor het jubileumfeest. Dit kan door het bijgevoegde aanmeldformulier in te vullen en vóór 15 maart te mailen naar secretariaat@vnggelderland.nl
We gaan ervan uit dat wie ingeschreven is ook daadwerkelijk komt. Het zou immers jammer zijn als er lege plekken blijven terwijl er een reservelijst is.

Onze gasten kunnen parkeren bij het NOLM en krijgen een uitrijkaart.

Bel of mail gerust als u vragen heeft
Dit kan door te mailen naar secretariaat@vnggelderland.nl of te bellen naar 026-669 01 96.
We kijken uit naar een fijne en mooie feestelijke bijeenkomst, met boeiende sprekers en ontspanning en muziek. We hopen u en uw gemeente op 14 april te kunnen begroeten.

Namens het bestuur van VNG Gelderland

René Verhulst, voorzitter VNG Gelderland

Perry Arissen, secretaris VNG Gelderland

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Raadsinformatiebrief Kaderbrief GMRAN 2024

Adviseur : Bas Pelgrum
Portefeuillehouder : E. Weststeijn
Datum : 4 april 2023

Aan de Raad

Inleiding
Op 17 maart jl. richtte de GMRAN de kaderbrief aan zowel college als raad, met daarin de financiële en algemene uitgangspunten voor begroting 2024. In deze begeleidende brief treft u een korte duiding van deze kaderbrief op het vlak van financiële en procesmatige implicaties.

Duiding
De kaderbrief is informatief van aard en zodoende wordt op dit schrijven geen reactie verwacht, van de raad danwel het college. Wel kan de raad op later moment zienswijzen indienen voor het vaststellen van de begroting van de GMRAN.

Financieel
De uitgangspunten, zoals vermeld in de brief en de financiële effecten zijn geen aanleiding om onze begrote bijdrage aan de GRMAN op te hogen. De totale gevraagde bijdrage op basis van deze kaderbrief valt namelijk binnen de begrote post voor de GRM (programma 0).

Proces
Voor het in de brief vermelde vervolgproces het volgende: we streven er naar om de begrotingen en jaarrekeningen van de verschillende gemeenschappelijke regelingen gebundeld aan de raad aan te bieden voor zover de inhoud van de stukken en de geplande aanbieding door de gemeenschappelijke regeling dat toelaten. Daarbij wensen we zo veel als mogelijk al aan de raad aan te reiken in de vergadering van 16 mei. Dat mede met het oog op voorbereiding van onze eigen kadernota (raadsvergadering 11 juli). Voor in ieder geval de GMRAN-begroting van de GMRAN zal dat vanwege de in de brief vermelde aanlevertermijn na half april waarschijnlijk niet haalbaar zijn. U kunt dan ook deze begroting en een voorstel voor eventueel in te dienen zienswijzen – uiterlijk – in de raad van 4 juli tegemoet zien.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

GROENE METROPOOL REGIO ARNHEM NIJMEGEN

AAN:
De gemeenteraden en colleges van de 18 deelnemende gemeenten

Datum : 17 maart 2023
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 2023-GMDB-17
Contactpersoon : H. van den Berg
Telefoonnummer : 06-46737374

Onderwerp: financiële en algemene uitgangspunten begroting 2024

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding
Deze (kader-)brief vindt zijn basis in het Spoorboekje P&C-cyclus 2022-2023 (september 2022). Wij informeren u over beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor de begroting 2024 e.v. van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De conceptbegroting 2024 wordt in de tweede helft van april aan de 18 gemeenten aangeboden. Wij vragen de colleges en gemeenteraden kennis te nemen van deze brief. De informatie uit de brief kunt u betrekken bij het opstellen van uw eigen meerjarenprogramma-begroting.

Vertrekpunt
In de vergadering van 6 juli 2022 heeft het algemeen bestuur de regionale agenda 2023-2024 en bijbehorende begroting 2023-2026 vastgesteld. De begroting is opgebouwd uit de 5 integrale opgaven en het regiobureau. In de 18 gemeenten heeft in de zomer van 2022 besluitvorming plaatsgevonden over het intekenen op de vijf opgaven. De uiteindelijke deelname aan de 5 opgaven door de gemeenten is in lijn met hetgeen waarmee in de begroting 2023-2026 rekening is gehouden.

De volgende inwonerbijdragen per opgaven zijn opgenomen in de regionale agenda 2023-2024 en daarmee in de begroting 2023-2026:

	Regiobureau	Verbonden regio	Productieve regio	Circulaire regio	Ontspannen regio	Groene groeiregio	Totaal
2023	€ 2,57	€ 1,49	€ 0,94	€ 0,91	€ 0,62	€ 0,94	€ 7,49
2024	€ 2,62	€ 1,50	€ 0,97	€ 0,94	€ 0,64	€ 0,96	€ 7,62

Met de periode van twee jaar voor de regionale agenda is tegemoetgekomen aan de breed gedragen wens vanuit veel gemeenteraden. Dit betekent dat de inzet door de Groene Metropoolregio op de 5 opgaven voor 2024 vastligt. Wanneer actuele ontwikkelingen het wenselijk of noodzakelijk maken aanpassingen voor te stellen in de agenda voor 2024, dan worden deze in de conceptbegroting 2024-2027 expliciet opgenomen. Deze voorstellen worden dan aangedragen door het bestuurlijk platform van de betreffende opgave, op voorstel van de bestuurlijk opdrachtgever. Eventuele wijzigingen bij het regiobureau worden eveneens in de begroting toegelicht. De uiteindelijke afweging geschiedt, conform de gemeenschappelijk regeling, door het algemeen bestuur.

Uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting 2024 e.v. hanteren we de volgende uitgangspunten:

1. de begroting 2024-2027 heeft als uitgangspunt de activiteiten die zijn vastgelegd in de regionale agenda 2023-2024 en de gesloten opgavenovereenkomsten met de gemeenten;
2. het bedrijfsplan en de vastgestelde financiële verordeningen;
3. het spoorboekje P&C-cyclus 2022-2023;
4. de Groene Metropoolregio hanteert de indexeringsmethodiek zoals die is opgesteld door de adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen en vastgelegd in de Begrotingsrichtlijnen regio Nijmegen (BRN);
5. de inwonerbijdrage is uitgesplitst per 5 opgaven en voor het regiobureau;
6. hoogte algemene reserve is conform de gemeenschappelijke regeling maximaal € 100.000,00;
7. de bijdrage aan The Economic Board is voor 2024 ongewijzigd ten opzichte van 2023 (€ 1,00 per inwoner door 15 gemeenten);
8. de loon- en prijsontwikkelingen leiden tot een verhoging van de inwonerbijdrage voor 2024.

Ontwikkelingen

- **Inflatie**
  Sinds de inval van Rusland in Oekraïne heeft Nederland te maken met een hoge inflatie. Effecten hiervan zijn een forse stijging van de loonkosten en prijzen. Op basis van de BRN-methodiek is de index 2024 berekend en deze komt uit op 7,3%. In de begroting 2024 zoals opgenomen in de regionale agenda 2023-2024 werd nog uitgegaan van 2,7%. In de lijn van eerdere uitspraken van het algemeen bestuur zijn wij van plan het verschil (4,6%) in de begroting van 2024 te verdisconteren. Uit een eerste globale berekening komt de totale inwonersbijdrage a.g.v. de indexering net onder de € 8,- uit.

- **Arbeidsmarkt**
  Het is een inmiddels genoegzaam bekend dat er krapte is op de arbeidsmarkt. Gemeenten ervaren dit en daarmee de GMR ook. De regionale samenwerking is een netwerkorganisatie waarbij één van de uitgangspunten is dat medewerkers van de 18 samenwerkende gemeenten actief, veelal in deeltijd, een bijdrage leveren aan de 5 opgaven en de speerpunten binnen deze opgaven. De personele krapte bij de gemeenten maakt dat de Groene Metropoolregio steeds vaker genoodzaakt wordt externen in te huren. Dit heeft naast een prijseffect ook consequenties voor (de versteviging) van het regionale netwerk. Voor de Netwerkdirectie is dit een actueel gespreksthema.

- **Regiodeal**
  De regering heeft besloten voor de Regio Deal 4e tranche 15 miljoen te reserveren voor de Groene Metropoolregio. In het 2e kwartaal 2023 vindt de matchmakingsfase plaats waarna de ondertekening van het convenant in de zomer is voorzien. De effecten van de Regio Deal voor de organisatie van de Groene Metropoolregio, zowel in organisatorisch, juridisch, personeel en financieel opzicht, worden in de eerste helft van 2023 in beeld gebracht. De effecten voor 2024 en verder zijn op dit moment niet te duiden.

- **Provincie Gelderland**
  De provincie Gelderland is bij de versterking van de regionale samenwerking in onze regio een belangrijke partner gebleken. Samen is gewerkt aan een regionale visie en regionale agenda 2022 en 2023-2024. In 2022 sloten de Groene Metropoolregio, The Economic Board en de provincie een bestuursakkoord om de bestaande samenwerking te bestendigen en is een investeringsagenda opgesteld.

In 2022 heeft de provincie Gelderland een heroriëntatie uitgevoerd op haar provinciale rol en begroting. Hierdoor is afgelopen jaar weinig financiële partnerschap van de provincie ervaren.

De provinciale verkiezingen leiden tot een nieuwe samenstelling van de staten en een nieuw college van GS. Onze inspanningen zijn en blijven erop gericht om de gezamenlijke onderschreven ambities tot uitvoering te brengen met passende en toereikende (financiële) steun van onze provinciale partner.

- **RES (Regionale Energie Strategie)**
  Met ingang van 2023 heeft het Rijk een jaarlijkse bijdrage van € 500.000 structureel toegekend tot 2030. Om de ambities en afspraken uit de RES 1.0 uit te voeren en in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen is een bedrag van ongeveer 5 ton jaarlijks nodig, boven op de rijksbijdrage.
  In het Bestuurlijk Platform Circulaire Regio is aangegeven dat hiervoor draagvlak is. Gemeenten beschikken nu over een stevig gegroeid budget voor klimaataanpak. Voor de regiogemeenten gezamenlijk ca. 13 miljoen. De verdere onderbouwing wordt nu uitgewerkt in het Uitvoeringsplan RES 2023 -2030. Financieel betekent dit dat de gevraagde inwonerbijdrage voor de Opgave Circulaire Regio met ingang van 2024 met € 0,65 - € 0,70 toeneemt ten behoeve van RES-taken. Dekking kunnen gemeenten financieren uit de "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)". Dit voorstel zal via het Bestuurlijk Platform Circulaire Regio aan het DB en AB worden voorgelegd.

- **Regiobureau**
  Door de meerjarige financiering op basis van de regionale agenda 2023-2024 zijn per 1 januari 2023 een aantal medewerkers die direct betrokken zijn bij de 5 opgaven (opgavemanagers en procesondersteuners) in dienst getreden van de regio. Ook is de bestaande communicatiecapaciteit werkzaam bij/voor de opgaven geconcentreerd in het regiobureau. De verwachting is dat de omvang van de formatie van het regiobureau in 2024 geen wijzigingen zal ondergaan.

- **Woondeal**
  De financiering van de activiteiten voor de versnellingsopgave/ Woondeal staat onder druk omdat onduidelijkheid bestaat over procesgelden Woondeal. Deze worden, naast de inwonersbijdrage voor de inhuur speerpunt coördinatoren, grotendeels gefinancierd door rijks en provinciale bijdragen, de zogenaamde procesgelden. De gelden die vanuit BZK voor de Woondeals beschikbaar worden gesteld (die nu over het hele land zijn opgesteld) lijken uit te komen op jaarlijks ca. 80.000. Dit is een stuk minder dan de jaarlijkse besteding van 3 à 4 ton. Deze gelden worden via de provincies verdeeld, waarbij de provincies dit bedrag eventueel aanvullen afhankelijk van de ambities en begroting. Zekerheid over de aanvulling is er vanwege de provinciale verkiezingen allerminst.

  Op dit moment lopen gesprekken over de hoogte van deze (proces)gelden met de partners. Mogelijk dat dit leidt tot verhoging van de bijdrage, maar op dit moment is hierover nog geen duidelijkheid. Als er niet meer procesgeld Woondeal komt zal sterk geprioriteerd moeten worden in de ambities.

- **Regionaal programma werklocaties (RPW)**
  Het RPW is een verplicht onderdeel voor alle gemeenten onafhankelijk van deelname aan de opgave Productieve regio. Standaard is hiervoor €130.000 begroot.
  Met Economie van de Toekomst, onze economische visie voor de lange(re) termijn, kiezen we een koers die meer bijdraagt aan onze maatschappelijke opgaven (zoals ruimte voor circulaire economie, meer focus op verdichting en herstructurering, afspraken over campusontwikkeling).

Hiervoor is meer onderzoek nodig. Daarnaast landt een deel van de vraag vanuit Bruisende Binnensteden, Krachtige Kernen (Ontspannen regio) bij het RPW. De kosten voor het RPW gaan daarmee eenmalig met € 100.000 omhoog. Deze stijging wordt deels opgevangen door een bijdrage van de provincie en deels zal de Groene Metropoolregio dit vanuit haar eigen middelen financieren. De geschetste extra inzet heeft geen gevolgen voor de inwonersbijdrage 2024.

- **Gemeente Montferland**
  Op 19 januari 2023 heeft de gemeenteraad van Montferland een richtinggevend besluit genomen over de toekomstige regionale samenwerking van Montferland. De definitieve keuze staat gepland op 5 oktober 2023. Wanneer de keuze inderdaad valt voor de Regio Achterhoek dan leidt dit tot een proces van uittreding conform de daarvoor geldende regels. Gelet op de gesloten opgaveovereenkomsten heeft dit evenwel voor 2024 geen directe (financiële) consequenties voor de drie opgaven waaraan Montferland deelneemt.

Proces begroting 2024-2027

In eerdergenoemd Spoorboekje is het begrotingsproces uiteengezet. Hieronder in grote lijnen de stappen die gezet worden:

- 19 april 2023 Vaststellen conceptbegroting 2024-2027 door het algemeen bestuur
  Zienswijzeperiode gemeenteraden loopt tot 30 juli 2023
- 22 mei 2023 regioagendacommissie
- 6 september 2023 Vaststellen begroting 2024-2027 door het algemeen bestuur

Slot

Met deze brief hebben wij getracht u een beeld te geven van actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de op te stellen begroting voor 2024 e.v. Wij hopen dat deze brief in een behoefte voorziet. Mocht de brief aanleiding geven tot vragen dan kunt u contact opnemen met Henk van den Berg.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter

Drs. H. Tiemens
Secretaris

Kopie:
- regiocoördinatoren



Zonnepanelen in beschermde gezichten: er kan heel veel wél

Het is een worsteling voor bijna iedere gemeenteraad: hoe krijg ik een goed evenwicht tussen bescherming van cultureel erfgoed en de energietransitie? “Toch kan er vaak veel meer dan men
denkt”, zegt Madelinde Roelofs, architect en adviseur ruimtelijke kwaliteit bij Gelders Genootschap. Zij bracht onder meer een beleidsadvies uit voor het gebruik van zonnepanelen in het
beschermde stadsgezicht van Doesburg. Momenteel werkt ze een gelijksoortig advies uit voor de historische kern van Culemborg. We vroegen aan haar waar de kansen en valkuilen liggen. **Lees hier het hele interview.**

Uit Bouwkwaliteit in de Praktijk

Tekst ing. Frank de Groot

Beeld ir. Madelinde Roelofs



Uitbreiding supermarkt in de dorpskern van Aalten

Het is al even geleden dat de eerste plannen voor de uitbreiding van de Albert Heijn in het centrum van Aalten aan de commissie ruimtelijke kwaliteit zijn gepresenteerd. **Lees meer**

Vacature

Directeur Federatie Ruimtelijke Kwaliteit

Eind dit jaar gaat Flip ten Cate, directeur van de Federatie Ruimtelijke kwaliteit, met pensioen. De Federatie Ruimtelijke kwaliteit is op zoek naar een nieuwe directeur. **Lees meer**



Terugkijken Webinarreeks - Introductie Post '65

Post ’65 staat op de radar, maar haar waarde is nog niet goed in beeld. De RCE heeft recent bekend gemaakt met een aanwijzingsprogramma te komen voor architectuur en stedenbouw uit de periode 1965 tot 1990. Vanwege de grote ruimtelijke opgaven en de verduurzamingsopgave waar Nederland voor staat en de impact daarvan ook op het Post-65 erfgoed. **Lees meer**

Bekijk het archief van @Beeldspraak: Klik hier!

Mail LinkedIn Facebook Twitter

Copyright © 2023 Gelders Genootschap, alle rechten voorbehouden.
U ontvangt deze mail omdat u bent aangemeld voor de nieuwsbrief @Beeldspraak van het Gelders Genootschap.

Contactgegevens:
Zijpendaalseweg 46
Arnhem, Gelderland 6814 CL
Netherlands

Toevoegen aan adressenlijst

Wilt u uw persoonlijke gegevens veranderen of afmelden voor deze nieuwsbrief?

Bewerk mijn persoonlijke gegevens of Uitschrijven voor deze lijst

Bekijk deze mail in de browser

De Gelderland Academie Podcast



Beluister 'Energietransitie'

College voor
Arbeidszaken/VNG

WSGO

FNV Overheid

CNV Overheid

PDO

LOGA

Landelijk Overleg
Gemeentelijke
Arbeidsvoorwaarden

Brief aan de leden

Datum
5 april 2023
Kenmerk
U202300258
Lbr. 23 /012
LOGA-nr 23/02
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)

Onderwerp
salarisbrief cao 2023

Samenvatting
Met deze brief informeren wij u over de wijzigingen van de gemeentelijke salarisbedragen per 2 januari 2023. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het arbeidsvoorwaardenakkoord voor de Cao Gemeenten 2023 en de Cao SGO 2023.

In deze brief staat de uitwerking van de afspraken over:
1. Salarismaatregelen met ingang van 2 januari 2023
    a. Salarismutatie per 2 januari 2023
    b. Minimumsalaris van € 14
    c. Schaal A
    d. Onderwijzend personeel in de kunsteducatie
    e. Basis loongebouw vernieuwd
2. De invloed van de salarismaatregelen op uitkeringen in verband met ontslag en werkloosheid
3. De invloed van de salarismaatregelen op pensioengevend inkomen
4. De invloed van salarismaatregelen op overige groepen
5. Publicatie tekst Cao Gemeenten en Cao SGO

De uitwerkingen worden opgenomen in de Cao Gemeenten en Cao SGO die vanaf 2 januari 2023 gelden. De desbetreffende artikelen vindt u in de cao's. Zodra de cao teksten gepubliceerd worden op vng.nl, wsgo.nl en caogemeenten.nl wordt u daarover geïnformeerd.

College van Arbeidszaken / VNG
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

College voor
Arbeidszaken/VNG

WSGO

FNV Overheid

CNV Overheid

PDO

LOGA

Landelijk Overleg
Gemeentelijke
Arbeidsvoorwaarden

Brief aan de leden

Datum
5 april 2023
Kenmerk
U202300258
Lbr. 23 /012
LOGA-nr 23/02
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)

Onderwerp
salarisbrief cao 2023

Geachte leden,

Inleiding
Met deze salarisbrief informeren wij u over de wijzigingen van de gemeentelijke salarisbedragen per 2 januari 2023. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het principeakkoord voor de Cao Gemeenten 2023 en de Cao SGO 2023.

In deze brief staat de uitwerking van de afspraken over:
1. Salarismaatregelen met ingang van 2 januari 2023
    a. Salarismutatie per 2 januari 2023
    b. Minimumsalaris van € 14
    c. Schaal A
    d. Onderwijzend personeel in de kunsteducatie
    e. Basis loongebouw vernieuwd
2. De invloed van de salarismaatregelen op uitkeringen in verband met ontslag en werkloosheid
3. De invloed van de salarismaatregelen op pensioengevend inkomen
4. De invloed van salarismaatregelen op overige groepen
5. Publicatie tekst Cao Gemeenten en Cao SGO

De uitwerking van de andere afspraken in de Cao Gemeenten 2023 en Cao SGO 2023 staat in een andere LOGA-brief, ‘nieuwe artikelen cao 2023’, die u tegelijk met deze brief ontvangt.

College van Arbeidszaken / VNG
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

1. Salarismaatregelen met ingang van 2 januari 2023

Salarismutatie per 2 januari 2023

De salaristabel van april 2022 is aangepast met de afgesproken salarismutatie van 2 januari 2023 in de nieuwe cao. Allereerst is een nominale stijging van € 240 doorgevoerd en vervolgens een stijging van 2%. De nieuwe salaristabellen voor gemeenteambtenaren staan in bijlage 1 van deze brief.

Minimumsalaris van €14 per uur blijft

Voor de salaristabel voor gemeenteambtenaren en de salaristabel schaal A voor doelgroep Wet banenafspraak geldt dat er een salarisbodem van €14 per uur blijft gelden, net als in 2022. Dit is omgerekend naar een salarisbedrag € 2.184,- per maand op basis van een voltijdsdienstverband.

Schaal A

Medewerkers in schaal A die op 21 februari 2023 in dienst zijn, worden met terugwerkende kracht tot 2 januari 2023 ingeschaald in periodiek 11 van schaal A (€ 2.321). Cao partijen hebben dit afgesproken om ook voor medewerkers in schaal A een salarisverhoging te kunnen realiseren. Medewerkers die vanaf 22 februari 2023 in dienst komen en in schaal A worden ingedeeld, kunnen in een lagere periodiek worden aangenomen. De tabel staat in bijlage 1.

Onderwijzend personeel in de kunsteducatie

Voor onderwijzend personeel in de kunsteducatie geldt een afwijkend salarisgebouw. Voor hen geldt de salarisverhoging ook. Daarom zijn de gewijzigde salaristabellen toegevoegd met de salarissen voor het onderwijzend personeel in de kunsteducatie per 2 januari 2023. De afspraak van de salarisverhoging wordt verwerkt in artikel 14.6 lid 2 cao. De tabel staat in bijlage 1.

Basis loongebouw vernieuwd

Partijen passen de basis van het loongebouw in artikel 3.3 lid 3 cao aan per 2 januari 2023 *nadat eerst de salarismutatie* is doorgevoerd:

- in elke betreffende schaal wordt de periodiek die het dichtst onder het bedrag van € 2.184 zit — nadat de salarismutatie is doorgevoerd — gezet op € 2.184. De nieuwe periodiek van € 2.184 wordt niet geïndexeerd. De periodieken daarboven worden wel geïndexeerd met toekomstige salarisverhogingen.
- de periodieken die onder het bedrag van € 2.184 uitkomen, worden geschrapt. Dat zijn:
    - in schaal 1 periodiek 0 t/m 3
    - in schaal 2 periodiek 0 en 1
    - in schaal 3 periodiek 0
- medewerkers die - nadat de salarismutatie is doorgevoerd op 2 januari 2023 – zouden zijn ingeschaald in periodieken van minder dan € 2.184 (*die dus zijn geschrapt*), worden per 2 januari 2023 formeel ingeschaald in de naast hogere periodiek boven de € 2.184. Deze medewerker krijgt op deze wijze nog een loonsverhoging. Deze extra periodiek die cao partijen hebben afgesproken, staat los van de reguliere periodiekdatum die een medewerker heeft op grond van artikel 3.4 cao.

<u>Voorbeeld Bert</u>

Bert zit in 2022 in schaal 1 periodiek 3. Zijn periodiekdatum is 1 mei. Bert verdiende in 2022 €2.184 (periodiek 3 is €1.822, onder de € 14 in 2022). Nadat het salarisgebouw is aangepast met de salarismutatie is periodiek 3 geworden €2.103 en wordt daarmee geschrapt. Daarmee komt Bert uit op €2.184 als de nieuwe periodiek 4. Vervolgens krijgt Bert de naast hogere periodiek 5 van €

2.190 op grond van de cao-afspraak. Op zijn periodiekdatum van 1 mei 2023 gaat Bert naar periodiek 6 van € 2.233.

Uitbetalingsmoment
De nieuwe salaristabellen gaan in per 2 januari 2023. Het LOGA adviseert werkgevers om zo spoedig mogelijk na de formele goedkeuring van het principeakkoord de reguliere salarisbetaling conform de nieuwe salaristabellen te laten plaatsvinden inclusief de nabetaling.

2. Invloed van de salarismaatregelen op uitkeringen in verband met ontslag en werkloosheid
De structurele salarisstijgingen van € 240 nominaal en 2% per 2 januari 2023 werken door naar de reeds ingegane uitkeringen in verband met ontslag, arbeidsongeschiktheid in en door de dienst en werkloosheid op grond van respectievelijk hoofdstuk 7, en hoofdstuk 10 Cao Gemeenten en Cao SGO volgens de in de desbetreffende hoofdstukken beschreven indexatiesystematiek.

De bovenwettelijke uitkeringen (arbeidsongeschiktheid in en door de dienst, reparatie-uitkering, aanvullende uitkering en na-wettelijke uitkering) op grond van de Cao Gemeenten of Cao SGO worden dus geïndexeerd. Voor de hoogte van de indexatie van de uitkeringen dient te worden uitgegaan van de procentuele stijging van de schaal en periodiek tussen 1 april 2022 en 2 januari 2023. Door de nominale stijging is dit percentage per schaal en periodiek dus verschillend. Daarom moet worden gekeken naar de schaal en de periodiek waarin de werknemer zat voorafgaand aan de start van de uitkering.
Is niet meer te achterhalen in welke periodiek de medewerker zat, dan moet voor de indexatie worden gekeken naar de procentuele stijging in de 6e periodiek van de schaal waarin de medewerker zat. De procentuele stijgingen van de 6de periodiek zijn:

Schaal	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Percentage	2%	9%	13%	13%	12%	12%	11%	10%	9%	8%
Schaal	**10a**	**11**	**11a**	**12**	**13**	**14**	**15**	**16**	**17**	**18**
Percentage	8%	7%	7%	7%	6%	6%	6%	5%	5%	5%

Voor schaal A geldt 6%.

3. De invloed van salarismaatregelen op pensioengevend inkomen
De pensioengrondslag wordt jaarlijks per 1 januari vastgesteld volgens het ABP Pensioenreglement. Dit betekent dat de structurele salarisverhogingen van 240 euro en 2% per 2 januari 2023 per 1 januari 2024 tot het pensioengevend inkomen gerekend. Zie ook de website van ABP.

4. Invloed van de salarismaatregelen op overige groepen
Politieke ambtsdragers
De salarisontwikkelingen van politieke ambtsdragers in de sector gemeenten volgen de afspraken die worden gemaakt voor de medewerkers in de Cao Rijk. De salarisontwikkelingen van werknemers in de Cao Gemeenten en Cao SGO zijn dus **niet** van invloed op de salarissen en onkostentoelagen van de gemeentelijke politieke ambtsdragers.

Buitengewone ambtenaren burgerlijke stand (BABS)
De afspraken in de cao hebben geen directe invloed op de buitengewone ambtenaren van de burgerlijke stand. De buitengewone ambtenaren van de burgerlijke stand vallen niet onder de reikwijdte van de Cao Gemeenten.

Alleen als de gemeentelijke organisatie de modelarbeidsovereenkomst van de VNG voor de BABS integraal heeft overgenomen, werken de structurele salarismutaties op grond van artikel 5 van deze voorbeeldregeling wel door in de aan hen uitbetaalde vergoedingen. Zie https://vng.nl/publicaties/model-arbeidsovereenkomst-babs

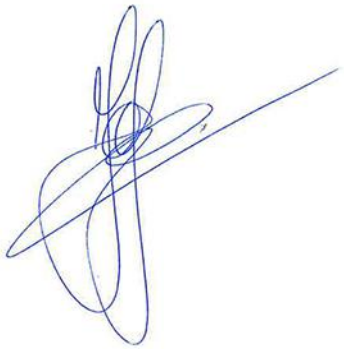
Flexkrachten (uitzendkrachten, payroll)
De salarismaatregelen in de cao gelden ook voor uitzend- en payrollkrachten in gemeentelijke organisaties. Dit komt door afspraken in de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI) en de geldende bepaling van artikel 16 ABU-cao en artikel 16 NBBU-cao. Voor de payrollmedewerkers is in artikel 2.6 cao afgesproken dat zij een gelijke beloning ontvangen.

Zzp
Zelfstandigen (zonder personeel) zijn niet in dienst bij een gemeentelijke organisatie en kunnen géén rechten ontlenen aan de salarisontwikkelingen in de cao. Met zzp'ers worden individuele afspraken gemaakt over de beloning.

5. Publicatie tekst Cao Gemeenten en Cao SGO
De uitwerkingen vermeld in deze LOGA-brief worden opgenomen in de tekst van de Cao Gemeenten en Cao SGO die geldt vanaf 2 januari 2023. Zodra de cao teksten gepubliceerd worden op vng.nl, wsgo.nl en caogemeenten.nl wordt u daarover geïnformeerd.

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven en op www.wsgo.nl onder publicaties.

Hoogachtend,
Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden



Janine Jongepier
Secretaris

Salaristabel artikel 3.3 lid 3 cao per 2 januari 2023

	Schaal									
periodiek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0				2184	2184	2295	2545	2878	3167	3396
1			2184	2197	2259	2388	2642	2984	3291	3543
2		2184	2211	2280	2351	2482	2739	3091	3416	3689
3		2195	2286	2363	2443	2576	2836	3198	3540	3836
4	2184	2255	2361	2446	2535	2669	2933	3304	3665	3983
5	2190	2314	2436	2530	2626	2763	3030	3411	3789	4130
6	2233	2373	2511	2613	2718	2855	3127	3519	3914	4276
7	2276	2433	2586	2697	2809	2949	3224	3625	4039	4423
8	2320	2492	2661	2780	2901	3042	3321	3732	4163	4570
9	2363	2552	2736	2863	2993	3136	3418	3839	4288	4717
10	2406	2611	2811	2947	3084	3229	3515	3945	4412	4863
11	2450	2671	2886	3030	3176	3323	3612	4052	4537	5009

	Schaal									
periodiek	10A	11	11A	12	13	14	15	16	17	18
0	3719	4020	4400	4781	5309	5625	6030	6439	7099	7843
1	3869	4176	4557	4937	5462	5810	6244	6688	7368	8132
2	4019	4332	4713	5091	5616	5995	6457	6937	7636	8420
3	4170	4489	4868	5245	5768	6179	6671	7186	7905	8709
4	4320	4645	5024	5398	5921	6364	6885	7435	8173	8997
5	4471	4801	5177	5551	6074	6549	7098	7684	8442	9286
6	4621	4958	5330	5703	6228	6734	7312	7933	8710	9574
7	4771	5112	5484	5857	6381	6919	7526	8182	8979	9863
8	4921	5265	5637	6010	6534	7105	7740	8430	9247	10152
9	5071	5418	5789	6163	6687	7289	7953	8680	9516	10441
10	5218	5572	5942	6316	6840	7474	8167	8929	9784	10729
11	5366	5725	6096	6470	6993	7659	8381	9178	10053	11018

Artikel 14.6 lid 2
Salarisschalen kunstzinnige vorming per 2 januari 2023

Ervaringsjaar/ periodiek	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Aanloopbedrag 1	2326	2369	2414	2471	2768	3195
Aanloopbedrag 2	0	2471	2537	2616	2912	3333
Aanloopbedrag 3	0	0	0	2768	3053	3480
0	2414	2616	2694	2912	3195	3557
1	2471	2694	2768	2984	3265	3645
2	2537	2768	2842	3053	3333	3725
3	2616	2842	2912	3122	3406	3795
4	2694	2912	2984	3195	3480	3871
5	2768	2984	3053	3265	3557	3948
6	2842	3053	3122	3333	3645	4021
7	2912	3122	3195	3406	3725	4088
8	2984	3195	3265	3480	3795	4155
9	3053	3265	3333	3557	3871	4223
10	3122	3333	3406	3645	3948	4292
11	0	3406	3480	3725	4021	4368
12	0	0	3557	3795	4088	4443
13	0	0	3645	3871	4155	4512
14	0	0	3725	3948	4223	4578
15	0	0	3795	4021	4292	4642
Uitloopbedrag 1	3265	3557	3948	4223	4443	4779
Uitloopbedrag 2	0	3725	4088	4443	4578	4921
Uitloopbedrag 3	0	0	0	4578	4713	5072

Artikel 3.3 lid 4 cao
Salarisschaal A per 1 januari 2023

Periodiek	Percentage van het WML	Schaal A (100-120% WML) *
0	100,00%	€ 1.934,40
1	101,80%	€ 1.969,22
2	103,60%	€ 2.004,04
3	105,50%	€ 2.040,79
4	107,30%	€ 2.075,61
5	109,10%	€ 2.110,43
6	110,90%	€ 2.145,25
7	112,70%	€ 2.180,07
8	114,50%	€ 2.214,89
9	116,40%	€ 2.251,64
10	118,20%	€ 2.286,46
11	120,00%	€ 2.321,28

*De uitwerking van schaal A in de cao-tekst blijft alleen het percentage van het WML. De genoemde bedragen in de 3de kolom wijzigen met de wijziging van het wettelijke minimumloon en worden niet opgenomen in de cao-tekst. De rode bedragen zitten onder de cao-bodem van € 14 per uur.

Met vriendelijke groet,

Excursie MELD JE NU AAN! **21 april**

Buurtwarmtepomp Didam

Een van de opties om van het gas af te gaan is collectief. In dat geval sluit u samen met buurtbewoners uw woning vrijwillig aan op een (kleinschalig) warmtenet in de buurt. Maar wat komt daar allemaal bij kijken en wat is dat eigenlijk precies, zo'n kleinschalig warmtenet?
Op 21 april in de ochtend organiseren we voor bewoners van Leermolensenk, Delhoevelaan eo en De Moestuin een gezellige excursie. We gaan kijken bij een kleinschalig warmtenet dat is gerealiseerd in Didam in de bloemenbuurt. We worden ontvangen door Fer Coenders, buurtbewoner en voorzitter van de aldaar opgerichte Coöperatie Duurzaam Didam. Alle vragen die u heeft over het proces, de kosten of het beheer van een eventueel toekomstig warmtenet in Rozendaal kunnen tijdens deze oriënterende ochtend worden gesteld. En natuurlijk gaan we even kijken hoe zoiets er precies uit kan zien.

Op deze manier hopen wij dat u een zo goed mogelijk beeld krijgt van één van de mogelijkheden voor een toekomstige warmteoplossing in Rozendaal.

Geef uzelf op voor de excursie door een mail met naam en telefoonnummer te sturen naar **duurzaam@rozendaal.nl**

Afhankelijk van de aanmeldingen gaan we gezamenlijk met de bus of gezamenlijk met een aantal auto's.
U krijgt na aanmelding daarover bericht.

Scan de QR-code en bezoek de website
www.rozendaal.nl

Qirion Gemeente ROZENDAAL SPECTRUM partner met elan.

Warmtetransitie Rozendaal

WIJ GAAN VOOR DUURZAAM

APRIL 2023

Samen op weg naar woningen zonder aardgas

Nederland gaat de komende jaren alle 7 miljoen woningen en 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij maken. Het streven is om in 2030 de eerste 1,5 miljoen aardgasvrije woningen en gebouwen gereed te hebben. Ook voor gemeente Rozendaal is deze warmtetransitie een grote opgave. Dat houdt in dat we voor iedere buurt in Rozendaal onderzoeken welke geschikte alternatieven voor aardgas er zijn voor de verschillende woningen in Rozendaal, en op welke termijn de overstap naar een alternatief haalbaar én betaalbaar is.

Met deze nieuwsbrief informeren wij u graag over de ontwikkelingen in uw buurt om van het gas af te stappen.

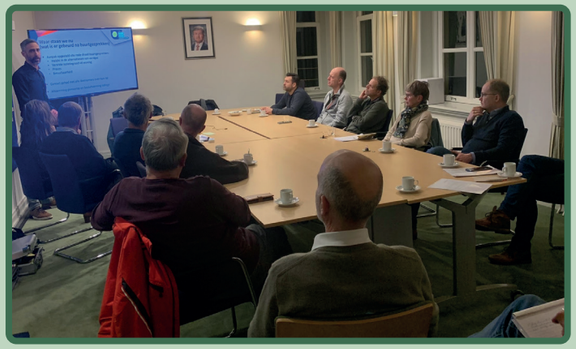


Tineke van der Pas
Wethouder Energietransitie

Introductie en achtergrond

Op 2 november 2021 heeft de gemeenteraad de Transitievisie Warmte voor Rozendaal vastgesteld, waarin de koers is uitgezet die we voor de verschillende Rozendaalse buurten willen bewandelen naar aardgasvrij wonen. Uit deze visie wordt duidelijk dat de gemeente vóór 2030 geen verplichting oplegt voor huizen en buurten in Rozendaal om zich los te koppelen van het aardgasnet. Wel starten we in drie buurten (Moestuin, Leermolens Enk en omgeving Delhoevelaan) met een onderzoek of een kleinschalig collectief warmtenet haalbaar is en vergelijken we deze warmteoptie met een individuele warmte oplossing (per woning). De relatief hoge bebouwingsdichtheid en het type woningen in deze 3 buurten, maakt dat er een mogelijkheid is om samen van het gas af te stappen. De uitkomsten van dit onderzoek worden uitgewerkt in een Buurtuitvoeringsplan. Dit doen we samen met de adviesbureau's Qirion en Spectrum.

In oktober hebben wij de startgesprekken in uw buurt gehad en een plan van aanpak opgesteld. Met buurtteams en een kernteam werken we nu aan het verkennen van de opties in Rozendaal. De buurtteams vooral als groep die meeleest en denkt over de communicatie naar de buurt. Het kernteam denkt vooral inhoudelijk mee en krijgt daarbij begeleiding vanuit de werkgroep Duurzaam Rozendaal. Het hele onderzoek gebeurt in nauwe samenwerking met de bewoners! De begeleidingsgroep voorziet overigens ook de gemeente van adviezen en suggesties.



Bijeenkomsten

In de eerste maanden van 2023 zijn een aantal bijeenkomsten geweest. De verslagen zijn terug te vinden op de website van de gemeente: www.rozendaal.nl/duurzaam-rozendaal/buurtuitvoeringsplannen-op-weg-naar-wonen-zonder-aardgas/

Buurtteams en kernteam

24 januari 2023 heeft de aftrap plaatsgevonden met de deelnemers aan de buurtteams en het kernteam. Kennismaking, het proces en de taakverdeling stonden daarbij centraal. Maar ook de vragen “Waar word je warm van? En welke risico’s zie je?” Hieruit zijn actiepunten gekomen om mee te nemen naar de volgende bijeenkomst met het kernteam.

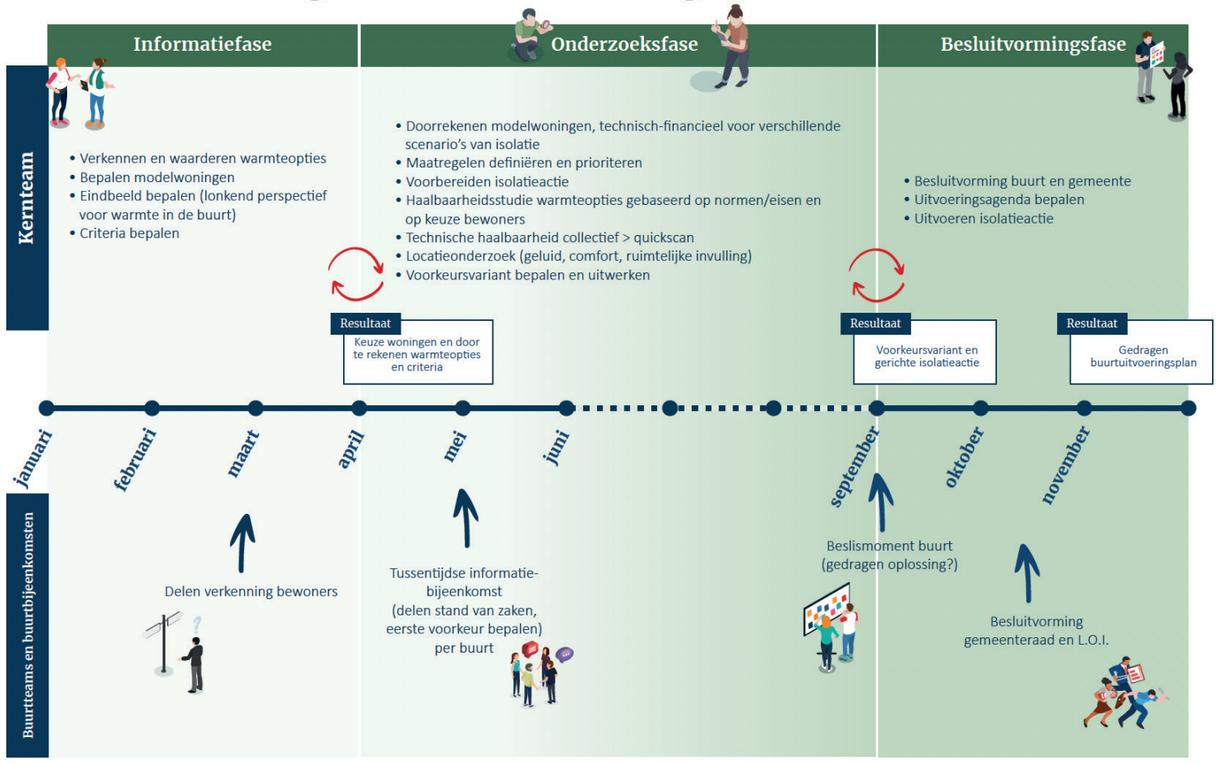
Welke duurzame warmteopties zijn er eigenlijk voor onze buurten?
Die vraag stond centraal op de eerste bijeenkomst met het kernteam op 8 februari. Qirion heeft hiervoor alle opties toegelicht en aangegeven welke in Rozendaal afvallen. Dat kan zijn omdat er geen bron beschikbaar is (zoals warmte van industrie of uit grote watermassa’s). Het kan ook zijn dat een optie niet wenselijk is omdat deze niet echt duurzaam is (zoals grootschalig verbranden van hout). Uiteindelijk blijven de opties van een kleinschalig warmtenet op middelhoge temperatuur en een individuele oplossing met een warmtepomp over. Voor beide opties is ook een tussenvariant mogelijk waarbij voor de koude dagen nog aardgas beschikbaar is. Op termijn kan dat vervangen worden door duurzaam gas (waterstof of biogas).



Hoe vergelijken we de opties? Welke beoordelingscriteria gebruiken we?
Om te bepalen welk van de warmte opties het meest geschikt is in de buurten van Rozendaal, vergelijken we ze op een aantal criteria. Qirion zal de warmteopties vergelijken op basis van een aantal criteria zoals technische betrouwbaarheid, betaalbaarheid en CO2-besparing. Maar de bewoners uit de buurt bepalen zelf natuurlijk ook wat ze belangrijk vinden. In de tweede bijeenkomst met het kernteam op 1 maart is het daarom gegaan over welke criteria belangrijk zijn voor de bewoners. Solidariteit, gedoe aan de woning en in welke mate eigen zeggenschap mogelijk is, zijn enkele van de criteria die door bewoners zijn toegevoegd. Op de site staat het volledige overzicht van de criteria.

In deze bijeenkomst is ook het proces en de belangrijke stappen helemaal doorgenomen met de groep. En hebben we stilgestaan bij waar we naartoe werken; het toekomstbeeld van de buurt. Zoals een eerlijk en echt duurzame buurt en onafhankelijkheid van grote commerciële spelers. Ook zijn de risico’s benoemd. Het is belangrijk om dit steeds voor ogen te houden zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is.

Planning Buurtuitvoeringsplan Rozendaal



Vervolg

Het plan is er om in oktober 2023 een Buurtuitvoeringsplan te hebben (BUP). Een BUP is een plan waarbij alle onderdelen om te komen tot een uitvoering worden behandeld: de warmteoptie waar de buurt achter staat, hoe dat er globaal uitziet en wat er nodig is voor de uitvoering. Alles in de aanloop daar naartoe is om de bewoners te ondersteunen in een weloverwogen keuze. Meedoen met een warmteoptie is niet verplicht; er worden transparante afwegingen gemaakt waarop eenieder een keuze kan maken. Maar voor een collectieve vorm van warmte is het wel belangrijk dat genoeg mensen dit zien zitten. Voor de zomer organiseren we daarom een bijeenkomst met de hele buurt waar iedereen kan meepraten en meebeslissen.

Vragen?

Alle woningen uiteindelijk van het aardgas af, is een grote transitie voor Rozendaal en daar komen ook veel vragen bij kijken. Zo’n transitie heeft invloed op zowel binnen als buiten uw huis. Veel vragen zijn al gesteld en beantwoord. Deze zijn te vinden op de website van Gemeente Rozendaal: **www.rozendaal.nl**

Als u toch nog vragen heeft kunt u in uw eigen buurt bij een contactpersoon terecht of ons mailen via **duurzaam@rozendaal.nl**

Leermolensenk - Jeroen Weijers - jkamweijers@gmail.com - Hertog van Gelrestraat 15
Delhoevelaan eo - Els Mourits - els@mouritswerkt.nl - Delhoevelaan 6
De Moestuin - Wiebe Siegert - wiebesiegert@live.nl - Johan d'Outrienstraat 8

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 024 329 90 30
nijmegen.nl

Contactpersoon
G.E. van der Woude
g.van.der.woude@nijmegen.nl

Gemeenteraden
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Datum 14 april 2023
Betreft Advies Regioagendacommissie aan Algemeen bestuur GMR

Geachte raadsleden van de gemeenteraden van de GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen,

De Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: RAC GMR) bereidt de procesmatige voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor alle raden van de deelnemers aan de GMR voor. Zij schept daarvoor randvoorwaarden, zodat de raden de kaderstellende en controlerende taken rondom de GroeneMetropoolregio en de voortgang op de regionale opgaven kunnen vervullen. Daarvoor voert zij overleg en brengt zij gevraagd en ongevraagd advies uit aan het Algemeen bestuur van de GMR. Dit omvat ook het doorgeven van signalen vanuit de raden aan het Algemeen bestuur en het informeren van het Algemeen bestuur over standpunten van de raden.

Bijgaand treft u het advies aan van de RAC GMR aan het Dagelijks bestuur en het Algemeen bestuur van de GMR. Dat advies is gebaseerd op het concept-verslag van de vergadering van de RAC GMR van 23 januari jl. welke u eveneens aantreft aangehecht aan dat advies. De onderliggende stukken behorende bij die vergadering treft u aan op de website van de Groenemetropoolregio
https://groenemetropoolregio.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/3a005a5b-7b98-4a77-9970-450343fdaba4

Met vriendelijke groet,

voorzitter Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio A-N
Wimer Heemskerk

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 024 329 90 30
nijmegen.nl

Contactpersoon
G.E. van der Woude
g.van.der.woude@nijmegen.nl

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
De voorzitter Algemeen bestuur
De heer drs. H.M.F. (Hubert) Bruls
Mevrouw H. Tiemens, Directeur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Datum 13 april 2023
Betreft Advies Regioagendacommissie AB GMR 20 maart 2023

Geachte heer Bruls, mevrouw Tiemens,

De Regioagendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: RAC GMR) bereidt de procesmatige voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor alle raden van de deelnemende gemeenten van de GMR voor. Zij schept daarvoor randvoorwaarden zodat de raden de kaderstellende en controlerende taken rondom de Groene Metropoolregio en de voortgang op de regionale opgaven kunnen vervullen. Daarvoor voert zij overleg en brengt zij gevraagd en ongevraagd advies uit aan het bestuur van de GMR. Dit omvat ook het doorgeven van signalen vanuit de raden aan het Algemeen bestuur en het informeren van het Algemeen bestuur over standpunten van de raden.

De RAC GMR heeft op 20 maart jongstleden vergaderd. Aan deze vergadering werd namens het Dagelijks bestuur deelgenomen door mw. N. Kalfs, mw. H. Tiemens namens de Directie en dhr. N. Derks als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio.
Van die vergadering treft u bijgaand een concept-verslag aan. Om de leesbaarheid van dat verslag te vereenvoudigen benoemen wij in deze brief een aantal zaken, welke u kunt betrekken bij de eerstvolgende vergadering van het Algemeen bestuur op 19 april as. De RAC GMR dan wel haar individuele leden worden ook geacht de afzonderlijke Raden te informeren. Om die reden zal dezelfde informatie ook naar deze Raden worden verzonden.

Wij vragen uw aandacht voor de volgende gespreksthema's, die tijdens de vergadering van de RAC GMR de revue zijn gepasseerd.

Inspraakreactie van de heer R. Barends
De heer Barends heeft een schriftelijke inbreng geleverd voor de vergadering. Deze reactie is in het concept-verslag opgenomen. De Regioagendacommissie heeft daar kennis van genomen. De Regioagenda-commissie laat het aan uw beoordeling over of en zo ja, u vanuit uw positie gebruik wenst te maken van de opmerkingen en suggesties van de heer Barends.

Regiobijeenkomst 12 mei 2023
De leden van de RAC GMR hebben ingestemd met het inhoudelijke programma. Daarbij heeft men enige suggesties aan de hand gedaan van de directie, waarbij de integraliteit van de opgaves, - ofwel koppelkansen -, centraal staan. Bij de bespreking is de wens van de RAC GMR geuit voor de aanwezigheid van het Dagelijks bestuur bij dergelijke bijeenkomsten. Mede door de wijziging van de datum van de oorspronkelijke 7 april naar de datum van 12 mei is vanuit directie en namens het Dagelijks bestuur ingebracht dat er op 12 mei sprake is van een samenloop met een reis van de bestuursleden, welke reeds langere tijd gepland is. Inmiddels is duidelijk geworden dat namens het Algemeen bestuur de heer L. van Riswijk zal deelnemen een de regiobustour, waarvoor dank. Voor toekomstige regiobijeenkomsten en meer in het bijzonder de regiobijeenkomst in oktober van dit jaar wordt de aanwezigheid van leden van het dagelijks bestuur, alsmede de directie eveneens op prijs gesteld.

Opkopen van stikstofrechten voor stikstofcompensatie
Vanuit de RAC GMR is de vraag gesteld of de GMR hierover ook beleidsmatig een standpunt inneemt. En of raden daarbij een keuze hebben.

Vanuit de directie van de GMR is aangegeven dat de regionale agenda nauwelijks landbouw kent, maar dit met het regioarrangement met provincie wel meer aan de orde kan zijn. Hiernaar loopt een onderzoekje. Er zal eerst bestuurlijk overleg plaatsvinden waarna een rolbepaling kan plaatsvinden. Op dit moment is echter nog geen sprake van een positie of een rol. Mocht het zo zijn dat de GMR op verzoek van het AB daarin een rol in vervult komen de raden ook in beeld, vanwege het budget dat daarvoor benodigd is.

Toelichting Human Capital als onderdeel van de productieve regio
Dhr. N. Derks heeft als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio de leden van de RAC GMR de Human capital toegelicht. Dienaangaande zijn een aantal verhelderende vragen gesteld.

Met vriendelijke groet,

Wimer Heemskerk,

Voorzitter Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bijlagen: Concept-verslag RAC GMR 20 maart 2023

Concept-verslag Regioagendacommissie GMR

Datum	20-03-2023
Tijd	19:30 - 22:00
Locatie	Stadhuis gemeente Nijmegen
Voorzitter	Wimer Heemskerk
Aan & afwezig	**Aanwezig:** W. Heemskerk (Arnhem); M. Neutkens (Arnhem); M. van Doorn (Nijmegen); M. Smit (Nijmegen); S. Tuinder (Heumen); R. Hunse (Heumen); L. Meeuwsen - van Rhijn (Druten); C. Dolmans (Druten); R. Arians (Beuningen); M. Verharen (Wijchen); K. Godschalk (Zevenaar); T. Broekmans (Mook & Middelaar); Hanneke Roozendaal (Mook & Middelaar); J. Verstegen (Berg & Dal); B. van de Geijn (Rheden); T. Kuijpers (Rheden); E. Roze (Overbetuwe); H. Mulder (Overbetuwe); W. van den Akker (Rozendaal); L. Hupkes (Rozendaal); K. Bouwmeister-Booltink (Duiven); E. Klappers (Duiven); J. van Weelden (Westervoort); H. Lippinkhof (Westervoort); O. Velthuizen (Renkum) **Afwezig met kennisgeving:** C. de Beer (Nijmegen); M. Maas (Nijmegen); M. de Vries (Overbetuwe); K. Hoogteijling (Wijchen); E. Wassing (Montferland); G. Rasing (Lingewaard); W. Smit (Duiven); D. Firet (Renkum). **Afwezig zonder kennisgeving** B. Liselotte-van Die (Zevenaar); Carolien de Greeff (Berg & Dal); Carmen Quint (Arnhem); N. Eppich (Arnhem); T. Kuijpers (Rheden); B. Bauhuis (Doesburg); H. Vels (Doesburg); D. Schaftenaar (Beuningen); C. Dolmans-Klumper (Lingewaard); H. Arends (Lingewaard);

00	**Weblink voor de live-uitzending vanaf 20.30 uur**
01	**Opening (vaststellen vergaderquorum) en mededelingen** • In de raadsvergadering van de gemeente Druten van 16 maart 2023, is mevrouw Linda Meeuwsen-van Rhijn door en namens de gemeenteraad van Druten benoemd tot lid van de Regio-agendacommissie van de GMR. De voorzitter heet de nieuwe leden mw. Meeuwsen en dhr. Lippinkhof van harte welkom. Vanuit het Dagelijks bestuur neemt mw. P.T.A.M. (Nelly) Kalfs - burgemeester Lingewaard, deel aan de bijeenkomst vanaf 20.15 uur.

	De voorzitter geeft aan wethouder Nick Derks – Wijchen, als bestuurlijk opdrachtgever zal deelnemen voor agendapunt 11 Toelichting Human Capital Agenda. Voorts constateert de voorzitter dat er een quorum is voor de vergadering.
02	**Vaststellen agenda Regioagendacommissie 20 maart 2023** Het openbaar deel vangt aan om 20.30 in plaats van 20.15 uur. – Voorzitter: er zijn nog twee agendapunten toegevoegd op verzoek van raadslid Tuinder – Heumen. Het informatieprotocol en over stikstof in de regio. – De heer Ramon Barends heeft zich aangemeld om in te spreken. Dat kan onder agendapunt 8. – De agenda wordt aldus vastgesteld zonder wijzigingen.
03	**Ingekomen stukken** • Bijgaand treft u de agenda van de vergadering aan van het algemeen bestuur van de GMR van 15 februari jl. Ter kennisname. • Vooraankondiging Uitnodiging 14 juni 2023 – Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de GWW De Regioagendacommissie neemt deze stukken ter kennisname tot zich.
04	**Vaststellen besluitenlijst 23 januari 2023 & ter kennisname advies RAC GMR aan algemeen bestuur & brief RAC GMR aan de raden** • De regioagendacommissie stelt het verslag en besluitenlijst met inachtname van mogelijke wijzigingen vast. • Het advies van de regioagendacommissie aan het Algemeen bestuur en de brief van de regioagendacommissie aan de Raden zijn ter kennisname. De Regioagendacommissie neemt deze stukken ter kennisname tot zich.
05	**Termijnkalender GroeneMetropoolregio en bijeenkomsten Regioagendacommissie & Concept-regiobijeenkomst 12 mei 2023** De actuele versie van de termijnkalender. Deze wordt voortdurend geactualiseerd. Bijgaand treft u de nieuwste versie aan. De toelichting per thema is aangescherpt. <u>Voor wat betreft de regiobijeenkomst:</u> • In de laatste vergadering van de RAC GMR werd de datum van de regiobijeenkomst van 7 april niet wenselijk geacht omdat het dan de Goede vrijdag is. Verzocht werd een andere datum te zoeken. Dat is nu de vrijdagmiddag 12 mei geworden. Zoals verzocht door de RAC GMR wordt éérst een concept-programma voorgelegd. Voor wat betreft dat concept dienen er keuzes gemaakt te worden. Over de inhoud van het programma, wie de raadsleden uitnodigt. Aan het eind van het adviesmemo treft u nog alternatieve thema's en locaties aan voor de regiobijeenkomst. Daaruit kunt u putten voor het programma van 12 mei as. Echter het kan ook zo zijn dat 'wat in het vat zit, niet verzuurt'. Ofwel, mocht nu zo zijn dat er

een groot draagvlak aanwezig is voor bepaalde thema's dan kan dat óók later in dit jaar geprogrammeerd worden. U heeft tenslotte recht op twee regiobijeenkomsten waarin u keuzes worden voorgelegd.
- De Save the date is verzonden.
- De RAC GMR wordt bevraagd over het conceptprogramma en het minimumaantal deelnemers bij welke de bijeenkomst doorgang dient te vinden. Ambtelijk wordt een minimum van 30 deelnemers wenselijk geacht.

Voorzitter: stelt de leden in de gelegenheid om vragen en opmerkingen te plaatsen over de Termijnkalender. De Termijnkalender zal steeds geactualiseerd worden. De voorzitter vraagt wel om expliciet stil te staan bij;
a) De uitnodiging voor 12 mei voor de regiobustour en de
b) raadsledenbijeenkomsten over Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

De Regiobustour 12 mei as.
- Voorzitter: Voor wat betreft de regiobustour kunt u zich dus al aanmelden. Er is in de save de date een nadrukkelijk voorbehoud gemaakt dat u eerst adviseert over het programma. Dus mijn vraag is, wat vindt u van de opzet van het programma? We inventariseren dus beelden, indien men iets anders wil dan kan dit terugkeren in het gesprek met Harriet agendapunt 10. Welke punten wil men nog meegeven? En wie brengt dat zodadelijk onder de aandacht van Directie & bestuur?

Arians – Beuningen
- Plaatst vraagtekens bij gegeven dat het bestuur niet deelneemt op 12 mei.
- Mist het groene-blauwe raamwerk, althans dat was aanvankelijk de bedoeling stevig neer te zetten. Het begon als groen-blauwe raamwerk, en wordt nu toch meer een verstedelijkingstour / Novex.
- De vraag wie organiseert moet wel duidelijk zijn.
- Inhoud programma: vindt het programma nogal breed.
- Liever geen maximum aan deelnemers.

Roozendaal – Mook & Middelaar
- Eens met opmerkingen Renkum.
- Vraagt of het mogelijk is de bijeenkomst iets op te schuiven?

Velthuizen – Renkum
- Steunt wens Beuningen om aanwezigheid directie en bestuur.
- Vindt het gesprek met het DB en bestuurders van belang.

Hupkes – Rozendaal
Vindt in beginsel ook dat aanwezigheid met directie en DB bijdraagt aan een beter beeld, maar de raadsontmoeting gaat om informatie delen. Dat hoeft niet perse door AB of DB.

	Smit – Nijmegen Sluit aan bij Rozendaal. Bepleit vanuit praktisch oogpunt het wel doorgaan van de regiotour, maar daarnaast kan een signaal worden afgegeven over toekomstige aanwezigheid directie en bestuur. Klappers – Duiven • Vindt mix van de opgaves in het programma prima. • Vindt ook de vraag relevant wie het nu organiseert. • Acht het ook zinvol dat het bestuur aansluit. • Vindt wel dat de regiotour door kan gaan. Hunse – Heumen • Vindt dat er een klemmend beroep op het bestuur gedaan moet worden voor aanwezigheid. Tuinder – Heumen • Vindt het programma onvoldoende. Voorzitter Vat de ingebrachte punten samen als volgt; • Aanwezigheid directie en bestuur. • Het verleggen van de focus van het blauw-groene raamwerk. • Wie organiseert? • Het maximum aantal deelnemers. De voorzitter geeft desgevraagd op vraag van Beuningen aan dat de Regioagendacommissie niet uitnodigt, maar de GMR. De RAC adviseert en de secretaris ondersteunt logistiek. Van de Geijn – Rheden: Vraagt waarom de meerjarenbegroting gekoppeld is aan de RES 2.0. Roozendaal – Mook & Middelaar: de optie voor 22 mei als datum kan niet vanwege de RAC GMR die voor gaat. Actiepunt: datum wijzigen.
06	**Bespreking proces- versus inhoudelijke rol RAC GMR & Informatieprotocol** Toelichting Tijdens de laatste RAC GMR is verzocht met de RAC GMR een gesprek te voeren over de rol van de RAC GMR en dan met name het spanningsveld tussen een proces- versus een inhoudelijke rol. Daarvoor was draagvlak. Voor de details zie verslaglegging van die vergadering onder punt 04 van deze agenda. Daarbij is geopperd om dit te doen aan de hand van ofwel een concreet voorbeeld. Bijvoorbeeld de Woondeal. Ofwel aan de hand van een onderwerp dat

	in de toekomst speelt, met behulp van een geschetst ideaal proces. Nu is het zo dat óók het DB bezig is met een evaluatie en daarvoor vandaag en donderdag interviews afneemt. Ook de diverse gemeenten van de regio zijn bezig met de komst van de Wijzigingswet Gemeenschappelijke regelingen. Dit gesprek dat op basis van dit agendapunt plaatsvindt kan dus ook nog terugkeren en hoeft niet in één keer gevoerd te worden. Tevens is het zo dat in januari 2022 de laatste evaluatie heeft plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot gewijzigde profielschetsen. U treft u hierover een viertal bijlagen aan. Voor wat betreft uw wens om de bespreking te voeren aan de hand van concrete voorbeelden. Hiervoor kunt u putten uit de Termijnkalender onder agendapunt 5. Het mag duidelijk zijn dat terugkijken naar en onderwerp / thema waarin de RAC GMR, al dan wel of niet met meer succes, een rol heeft genomen eenvoudiger lijkt dan een toekomstig thema waarin juist de geleerde lessen of verbeterpunten nog een plek moeten krijgen. ++Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ++ Vanuit de delegatie van Heumen is verzocht om bespreking van het Informatieprotocol. Dit om de status van dit document te bespreken. Het Informatieprotocol van de GMR is door het Algemeen bestuur (AB) vastgesteld op 15 september 2021 nadat de gemeenten (via de colleges) uitgenodigd zijn om een reactie te geven op het concept. De basis voor het Informatieprotocol ligt in het RvO voor AB. Daarin heeft het AB al vastgelegd dat zij, aansluitend op de kernwaarden van de regio, een protocol wilde hebben om de alle partijen op een effectieve manier te informeren. Het is een document dat rechtskracht heeft. Voorzitter De beide agendaonderwerpen, want het zijn er twee, zijn op uw verzoek op de agenda gekomen. Ik stel voor dat we die even afzonderlijk bespreken. Wat ervaart u als minpunt tussen procedurele en inhoudelijke rol? Roozendaal – Mook & Middelaar Wij zijn het zelf niet altijd met elkaar eens. We denken verschillend over de taakopvatting. Deze commissie moet dan eerst zelf op één lijn zitten om een signaal af te geven aan GMR. Tuinder – Heumen Je moet goed geïnformeerd zijn of je moet er voor zorgen dat raden goed geïnformeerd zijn om een rol te spelen voor de raden. Je bent afhankelijk van de informatie die je krijgt. We vertegenwoordigen verschillende gemeenten en soms verschillende inzichten. We moeten zelf weten waarover we geïnformeerd willen worden en hoe we dat vorm willen geven.

	Voorzitter Laten we op basis van een casus / voorbeeld reflecteren. Bijv. Woondeal. Wanneer hebben we ons werk nu goed gedaan, wanneer hebben we onze rol gepakt? Tuinder – Heumen Kunnen we die casus dan nemen voor 12 mei? Voorzitter Hoe ziet dat proces dan goed er uit? Akker – Rozendaal Uitnodiging 12 mei, zou prettiger zijn als DB kleur bekent wat ze willen bespreken? Hoe dan interactie ipv luistertour, mag explicieter. Tuinder – Heumen Uitstekend voorstel. Mooiste zou zijn als je kunt afstemmen met je eigen raad, en input kunt ophalen. Voorzitter Wat is er dan voor nodig om het goed te doen. Timing en juiste vragen. Arians – Beuningen Mist grotere beeld, komt uit lucht gevallen, het programma krijgt een ander doel. Wat wil je bereiken is onduidelijk. Welk doel en waar heeft mijn raad behoefte aan. Lastig aan rol. We zijn bedoeld voor proces en nu gaat het om de inhoud. Voorzitter Eerst het gesprek over het wat, daarna pas logistiek. Tuinder – Heumen Tijd inruimen voor vragen bij een informatiebijeenkomst. Van de Geijn – Rheden Vindt onderscheid maken tussen inhoud en proces weer lastig. Wil niet de inhoud in. Voorzitter Wat moet er gebeuren voor raadsleden om wel op het proces te kunnen sturen. Van de Geijn – Rheden De rol van de RAC is er niet om inhoudelijke hiaten op te vullen. Akker – Rozendaal

	Benadrukt wederzijdsheid. Voorzitter Geeft aan dat er sprake is van wisselende beelden on de RAC GMR. Lippinkhof – Westervoort Geeft aan dat absolute consensus over de inhoud lastig te bereiken zal zijn. Godschalk Alle info via de colleges. Wij moeten weten wanneer wat speelt. Invulling dus bij colleges. Tuinder – Heumen Heeft de voorkeur voor een inhoudelijke benadering van de RAC GMR. Alleen maar proces, dan kan het secretariaat het regelen. Arians – Beuningen Functieomschrijving RAC GMR. Vraagt zich af hoe je een gezaghebbende commissie kunt zijn en wat daarvoor nodig is. Voorzitter Geeft aan dat daarbij van belang is het waarborgen van de: Informatiepositie, tijdigigheid van de informatie, gericht om tzt besluiten te nemen en wat daarvoor nodig is. Velthuizen Bepleit het een vervolg geven van de roldiscussie. Voorzitter Attendeert de RAC GMR op de regionale bijeenkomsten over de wijzigingswet gemeenschappelijke regelingen op 27 maart as.
07	**Schorsing vergadering & opening om 20.30 uur in bijzijn Dagelijks bestuurder en directie GMR**
08	**Inspraak** De heer Ramon Barends spreekt in namens Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen. Hij memoreert ‘realiserend bestuur, dat daadkrachtig en responsief’ is. De ‘Dag van het Bestuur’ werd vandaag georganiseerd in Leiden en de Minister van BZK presenteerde daar de ‘Staat van het Bestuur’. Elementen die in de evaluatie van de GR Groene Metropoolregio en daarmee ook van de RAC terug mogen komen. Overigens is regionale samenwerking eerder geëvalueerd: ten tijde van de Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft Merel Ruiter een onderzoek gedaan. Ook hij werd geïnterviewd en beveelt herlezing van dat onderzoek ook aan voor het heden. De heer Barends is blij met het resultaat rondom de Regio Deal en is

	verheugd dat de Regio aan de slag mag met de uitwerking van haar plannen. Ook blij is de inspreker met de Woondeal 2.0.. Goed dat deze is gesloten. Het zijn uitwerkingen van de Regioarrangementen en ook het GPLG/VLGG-traject zal een plek moeten krijgen. Een negatief geluid laat de heer Barends horen rondom de behandeling van de zienswijzen over de NRD RES. Hij kondigt bezwaarschriften aan. Toch rond hij positief af door een compliment te geven over het Regiocongres. Daar was een mooie rol weggelegd voor de lijsttrekkers voor Provinciale Staten. Zij zullen aan de slag moeten met de plannen van de Regio. Hij dankt daarom de organisatie van het Regiobureau voor die mooie bijeenkomst en de voorzitter voor het woord. Hij benoemt tenslotte nog het Rondje door de Regio wat zal worden rondgestuurd eind maart 2023 en dat zijn inbreng in de vorige RAC uit het verslag is weggevallen. Deze zal worden toegevoegd aan de lente-editie van het Rondje door de Regio.
09	**Mededelingen vanuit bestuur en directie** Onder andere: • Vooraankondiging Uitnodiging 14 juni 2023 - Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de GWW (zie bijlage onder agendapunt 3) Voorzitter: • Verwelkomt mw. N. Kalfs namens het DB, mw. H. Tiemens namens de Directie, dhr. N. Derks als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio. • Er zijn vanuit het DB en directie geen mededelingen.
10	**Meerdere gespreksthema's bestuur, directie en de RAC GMR** • Mogelijke vragen n.a.v. agenda Algemeen bestuur 15-2-2023 (zie bijlage onder agendapunt 3). Geen vragen of opmerkingen • Termijnkalender: Regioarrangementen & Raadsledenbijeenkomst Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Toelichting. Van de Geijn - Rheden Om welke reden wordt in september 2023 de meerjarenbegroting incl. res 2.0. gecombineerd? Dit staat toch los van elkaar? Mw. Tiemens: er is geen speciale reden, maar het komt toevallig zo uit in tijd. Van de Geijn geeft aan het bij zijn griffier aan te geven dit gescheiden voor te leggen. Arians - Beuningen • Vindt het voor wat betreft de regiobustour op 12 mei jammer dat het DB niet aanwezig is. M. Tiemens geeft aan dat dit debet is aan een samenloop van omstandigheden waaronder de gewijzigde datum die samenvalt met een reeds geplande regioreis van het bestuur.

	• Arians vraagt wie de organiserende partij is. Tiemens: dit is het regiobureau in overleg met de secretaris van de RAC GMR. • Arians: geeft aan dat eerder was gecommuniceerd dat het groen-blauwe raamwerk de inhoud zou vormen. Aldus staat het ook op de Termijnkalender. • Arians vindt het maximeren van deelnemers niet verstandig. Tiemens: stelt voor dat we eerst kijken hoeveel mensen zich aanmelden, de mogelijkheid voor twee groepen kan ook ingebouwd worden. Verstegen – Berg en Dal Bevraagt mw. Kalfs naar de afwezigheid van het DB tijdens de regiobustour. Mw. Kalfs; de datum is nu eenmaal gewijzigd. Was eerder gepland, vindt het een samenloop van omstandigheden, geen bewuste afweging. En als u vindt dat er toch iemand van het bestuur mee moet, laat het weten, al kan ik u niets beloven. Hunse – Heumen De vorige datum is vervallen vanwege de Goede vrijdag, het gaat erom dat raden serieus willen worden genomen. De aanwezigheid van een voltallig DB zou om die reden vereist zijn. Arians – Beuningen Hoe zit het groen-blauwe raamwerk hierin? Met het huidige programma zitten we toch meer op NOVEX? Adviseert de koppelkansen en uitdagingen meer te benadrukken, successen zijn mooi, maar de toekomst is belangrijker. Tiemens Dit horen we graag. Dergelijke tips en adviezen. Dit kunnen we als we rondrijden in zo'n gebied, ter plaatse bekijken, en toelichten. We hebben juist om die reden gebieden gekozen waar meerdere opgaven samenkomen. We kunnen er nog naar kijken. Arians – Beuningen Geeft als wenselijke koppelkansen het knooppunt Zevenaar, industrie en verkeer aan. Hupkes – Rozendaal Vraagt of nu alle 5 opgaven in dit programma. Tiemens We proberen de opgaven juist integraal te belichten. Er is ruimte voor plenaire toelichtingen en gebiedsontwikkeling, landerij de Park, voedsel enz. Veel van wat wij doen wordt geraakt. • Mogelijke reflectie op toekenning 15 mio. Regio Deal in op 'Gezonde groene groei'. Geen opmerkingen

	• Proces evaluatieonderzoek GMR om met elkaar vast te stellen in hoeverre de doelstellingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen worden gediend met de ingerichte samenwerkingsstructuren, waaronder het RAC. Het onderzoek wordt in februari/maart uitgevoerd door dr. Nathalie Hugenholtz van het AI Gilde. Geen opmerkingen • Concept-programma regiobijeenkomst 12 mei 2023 (zie bijlage agendapunt 5) • Vraag delegatie Heumen: We zien dat veel gemeente bouwplannen hebben. Het gevolg hiervan is dat er natuurwaarde gecompenseerd moet worden en dat gemeenten met grote bouwopgaven stikstofrechten nodig hebben. Deze stikstofrechten worden nu opgekocht van boeren uit omringende gemeenten. Het gevolg is dat landbouw en natuur onder druk komt te staan door bouwplannen uit de stedelijke gemeenten. Heeft de Groene Metropool dit in beeld en wordt hier beleid op geformuleerd? Tuinder – Heumen Vraagt naar de procesmatige insteek, vanuit de verstedelijkingopgave, natuur en landbouwtransitie. Stedelijke gemeenten kopen stikstof op, dit gaat echter ook over de regionale samenwerking. Heeft GMR dit in beeld, bent u van plan om daar beleid op te ontwikkelen? Tiemens: Onze regionale agenda kent nauwelijks landbouw, maar met regioarrangement met provincie is dit wel meer aan de orde. Er loopt onderzoekje naar de rol van de GMR bij dit thema. Er zal eerst bestuurlijk overleg plaatsvinden waarna een rolbepaling kan plaatsvinden in deze transitie. Op dit moment is echter geen sprake van een positie of een rol. Maar zij vindt het wel voorstelbaar dat vraag gesteld wordt. Van de Geijn – Rheden Hebben raden een rol in die keuze over de rol van de GMR? Tiemens: ja als GMR op verzoek AB daarin een rol in vervult komen de raden in beeld ook vanwege het budget dat daarvoor benodigd is.
11	**Toelichting Human Capital Agenda; samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt** • In de regio Arnhem-Nijmegen is in vrijwel alle sectoren sprake van enorme krapte op de arbeidsmarkt, maar met name in de sectoren Energy, Health en Hightech zijn tekorten aan medewerkers met de juiste skills. De noodzaak van beschikbaarheid aan mensen in deze sectoren is groot gezien de maatschappelijke opgaven zoals de transities in klimaat, woningbouw, energie en circulair waar we voor staan. Om blijvende

	tekorten tegen te gaan, is actie nodig. Als we nu niets ondernemen, zijn de tekorten over tien jaar nog veel groter. Het Human Capital Akkoord is uitwerking van Human Capital Agenda die op 22 april 2022 is vastgesteld. • Toelichting en presentatie namens het de Groenemetropoolregio vanuit een van de leden van het bestuurlijke opgaveteam. • Het thema valt onder de opgave Productieve Regio. Over dit thema is in het Algemeen bestuur van 15 februari jl. een toelichting verzorgd. Het onderwerp is ook voor de Regioagendacommissie interessant. Voorzitter • Opent het agendapunt 11, namelijk de toelichting van de heer Derks over de Human Capital agenda. Aan u het woord. • Dhr. Derks licht de Human capital agenda van de regio toe aan de hand van een presentatie. • De voorzitter vraagt of er vragen zijn. • Van de Geijn – Rheden: tech is dat alle vormen van tech? Dhr. Derks: alle vormen in de breedste zin van het woord. De regionale agenda is al langs de raden gegaan. Van de Geijn – Rheden: welk doel dient deze toelichting? Dhr. Derks: Omdat belang wordt gehecht aan informeren van de raden. U mag daarover suggesties meegeven. • Mulder – Overbetuwe: waar laten we de mensen wonen? Ook of voor mn. voor laagopgeleiden? Ofwel wordt de human capitalagenda verbonden aan de andere opgaves? Dhr. Derks: Tussen de 5 opgaves worden verbinding gezocht. Bijv. als mensen dichtbij hun werk wonen, hoeven ze minder te reizen wat weer gunstig is voor de bereikbaarheid. Dit staat niet in Human capitalakkoord, maar wel in de documenten die over de andere opgaven gaan. • Arians – Beuningen: prima plan. Wanneer wordt de uitvoering geprogrammeerd? Wanneer is het succesvol, wanneer geslaagd, en is er een mogelijkheid tot bijstellingen vanuit de raden? • Dhr. Derks: de opbouw van dit thema gebeurt al, met onderwijs, bedrijven en overheden, concrete projecten worden benoemd. Bijv. 50% IT studenten kennis laten maken met bedrijven. We hoeven dus alleen maar aan de slag, 6 werkgroepen werken met concrete projecten. Voor wat betreft interventies vanuit de raden geldt dat er wordt gewerkt binnen mandaten en bij de begroting vastgestelde opgaven. Uw wethouder kan altijd suggesties doen, dus kunt u zich tot uw wethouder wenden. • Arians – Beuningen: belicht ook de successen die u heeft, als onderbouwing naar de raad. • Van Doorn – Nijmegen: informeer de raden, hoe dit idealiter en realistisch landt in de verschillende gemeenten. Of één beeld voor de hele regio. • Dhr. Derks: de portefeuillehouder Nijmegen is speerpunttrekker van Human capital akkoord, maar als een andere portefeuillehouder vragen krijgt, wordt continu kennis gedeeld via het bestuurlijk platform. Het uitsplitsen per gemeente is hij geen voorstander van. Honderd banen bij de NXP komt ook ten goede van Wijchen of een andere regiogemeente.

	• Van Doorn – Nijmegen: hoe verloopt de financiële zoektocht en wat zijn de verwachtingen? En als dat niet werkt, wat betekent dat voor het programma, komt er dan een verzoek tot extra bijdragen vanuit de gemeenten? • Dhr. Derks: De focus ligt op bestaande partners, economic Board en de provincie Gelderland. Daarnaast 60 partnerbedrijven. Bijv. NXP, en ten derde Rijks en Europese middelen. Bij de raden langs voor extra middelen is de laatste optie, maar is nooit geheel uit te sluiten. • Tuinder – Heumen: 123 vacatures op 100 werkzoekenden. Zijn die voor hoog of praktisch opgeleide mensen. • Dhr. Derks: het betreft een dwarsdoorsnede van de beroepsbevolking, gebaseerd op heel Nederland. • Tuinder – Heumen: maar hoe is die beroepsbevolking of de vraag in deze regio? Hoe zorgt u voor zorgpersoneel, wat zij mist • Dhr. Derks: hoe zit het in de regio qua vraag, zie cijfers UWV. Een x pm. En per regio. Vwb zorgopleiding? Dat bijv. wie Werkbedrijf Nijmegen. • Hupkes – Rozendaal: 60 partners. 3 focuspunten, dus zitten die 60 partners binnen die 3 focuspunten? Hebben we dan voor onze regio het gros gedekt? • Dhr. Derks: 60 partners, u mag ervan uitgaan dat er een correlatie zit met 3 focuspunten, maar als een bedrijf daarbuiten toch heel graag wil meedoen dan wordt daar wel serieus naar gekeken. We hebben niet de ambitie om iedere werkende aan het werk te krijgen. • Van de Geijn – Rheden: Werkt u ook samen met ASML? • Dhr. Derks: Ja, de Economic Board is er net op bezoek geweest, om zich te verdiepen.
12	**Rondvraag & sluiting vergadering** De eerstvolgende vergadering is op 22 mei 2023 in de raadszaal van de gemeente Arnhem.

Postadres
Gemeente Nijmegen
BM50
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 024 329 90 30
nijmegen.nl

Contactpersoon
G.E. van der Woude
g.van.der.woude@nijmegen.nl

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
De voorzitter Algemeen bestuur
De heer drs. H.M.F. (Hubert) Bruls
Mevrouw H. Tiemens, Directeur
Nijverheidsweg 2a
6662 NG Elst

Datum 13 april 2023
Betreft Advies Regioagendacommissie AB GMR 20 maart 2023

Geachte heer Bruls, mevrouw Tiemens,

De Regioagendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (hierna: RAC GMR) bereidt de procesmatige voorbereiding en planning van de politieke besluitvorming voor alle raden van de deelnemende gemeenten van de GMR voor. Zij schept daarvoor randvoorwaarden zodat de raden de kaderstellende en controlerende taken rondom de Groene Metropoolregio en de voortgang op de regionale opgaven kunnen vervullen. Daarvoor voert zij overleg en brengt zij gevraagd en ongevraagd advies uit aan het bestuur van de GMR. Dit omvat ook het doorgeven van signalen vanuit de raden aan het Algemeen bestuur en het informeren van het Algemeen bestuur over standpunten van de raden.

De RAC GMR heeft op 20 maart jongstleden vergaderd. Aan deze vergadering werd namens het Dagelijks bestuur deelgenomen door mw. N. Kalfs, mw. H. Tiemens namens de Directie en dhr. N. Derks als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio.
Van die vergadering treft u bijgaand een concept-verslag aan. Om de leesbaarheid van dat verslag te vereenvoudigen benoemen wij in deze brief een aantal zaken, welke u kunt betrekken bij de eerstvolgende vergadering van het Algemeen bestuur op 19 april as. De RAC GMR dan wel haar individuele leden worden ook geacht de afzonderlijke Raden te informeren. Om die reden zal dezelfde informatie ook naar deze Raden worden verzonden.

Wij vragen uw aandacht voor de volgende gespreksthema's, die tijdens de vergadering van de RAC GMR de revue zijn gepasseerd.

Inspraakreactie van de heer R. Barends
De heer Barends heeft een schriftelijke inbreng geleverd voor de vergadering. Deze reactie is in het concept-verslag opgenomen. De Regioagendacommissie heeft daar kennis van genomen. De Regioagenda-commissie laat het aan uw beoordeling over of en zo ja, u vanuit uw positie gebruik wenst te maken van de opmerkingen en suggesties van de heer Barends.

Regiobijeenkomst 12 mei 2023
De leden van de RAC GMR hebben ingestemd met het inhoudelijke programma. Daarbij heeft men enige suggesties aan de hand gedaan van de directie, waarbij de integraliteit van de opgaves, - ofwel koppelkansen -, centraal staan. Bij de bespreking is de wens van de RAC GMR geuit voor de aanwezigheid van het Dagelijks bestuur bij dergelijke bijeenkomsten. Mede door de wijziging van de datum van de oorspronkelijke 7 april naar de datum van 12 mei is vanuit directie en namens het Dagelijks bestuur ingebracht dat er op 12 mei sprake is van een samenloop met een reis van de bestuursleden, welke reeds langere tijd gepland is. Inmiddels is duidelijk geworden dat namens het Algemeen bestuur de heer L. van Riswijk zal deelnemen een de regiobustour, waarvoor dank. Voor toekomstige regiobijeenkomsten en meer in het bijzonder de regiobijeenkomst in oktober van dit jaar wordt de aanwezigheid van leden van het dagelijks bestuur, alsmede de directie eveneens op prijs gesteld.

Opkopen van stikstofrechten voor stikstofcompensatie
Vanuit de RAC GMR is de vraag gesteld of de GMR hierover ook beleidsmatig een standpunt inneemt. En of raden daarbij een keuze hebben.

Vanuit de directie van de GMR is aangegeven dat de regionale agenda nauwelijks landbouw kent, maar dit met het regioarrangement met provincie wel meer aan de orde kan zijn. Hiernaar loopt een onderzoekje. Er zal eerst bestuurlijk overleg plaatsvinden waarna een rolbepaling kan plaatsvinden. Op dit moment is echter nog geen sprake van een positie of een rol. Mocht het zo zijn dat de GMR op verzoek van het AB daarin een rol in vervult komen de raden ook in beeld, vanwege het budget dat daarvoor benodigd is.

Toelichting Human Capital als onderdeel van de productieve regio
Dhr. N. Derks heeft als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio de leden van de RAC GMR de Human capital toegelicht. Dienaangaande zijn een aantal verhelderende vragen gesteld.

Met vriendelijke groet,

Wimer Heemskerk,

Voorzitter Regioagendacommissie GroeneMetropoolregio Arnhem-Nijmegen

Bijlagen: Concept-verslag RAC GMR 20 maart 2023

Concept-verslag Regioagendacommissie GMR

Datum	20-03-2023
Tijd	19:30 - 22:00
Locatie	Stadhuis gemeente Nijmegen
Voorzitter	Wimer Heemskerk
Aan & afwezig	**Aanwezig:** W. Heemskerk (Arnhem); M. Neutkens (Arnhem); M. van Doorn (Nijmegen); M. Smit (Nijmegen); S. Tuinder (Heumen); R. Hunse (Heumen); L. Meeuwsen - van Rhijn (Druten); C. Dolmans (Druten); R. Arians (Beuningen); M. Verharen (Wijchen); K. Godschalk (Zevenaar); T. Broekmans (Mook & Middelaar); Hanneke Roozendaal (Mook & Middelaar); J. Verstegen (Berg & Dal); B. van de Geijn (Rheden); T. Kuijpers (Rheden); E. Roze (Overbetuwe); H. Mulder (Overbetuwe); W. van den Akker (Rozendaal); L. Hupkes (Rozendaal); K. Bouwmeister-Booltink (Duiven); E. Klappers (Duiven); J. van Weelden (Westervoort); H. Lippinkhof (Westervoort); O. Velthuizen (Renkum) **Afwezig met kennisgeving:** C. de Beer (Nijmegen); M. Maas (Nijmegen); M. de Vries (Overbetuwe); K. Hoogteijling (Wijchen); E. Wassing (Montferland); G. Rasing (Lingewaard); W. Smit (Duiven); D. Firet (Renkum). **Afwezig zonder kennisgeving** B. Liselotte-van Die (Zevenaar); Carolien de Greeff (Berg & Dal); Carmen Quint (Arnhem); N. Eppich (Arnhem); T. Kuijpers (Rheden); B. Bauhuis (Doesburg); H. Vels (Doesburg); D. Schaftenaar (Beuningen); C. Dolmans-Klumper (Lingewaard); H. Arends (Lingewaard);

00	**Weblink voor de live-uitzending vanaf 20.30 uur**
01	**Opening (vaststellen vergaderquorum) en mededelingen** • In de raadsvergadering van de gemeente Druten van 16 maart 2023, is mevrouw Linda Meeuwsen-van Rhijn door en namens de gemeenteraad van Druten benoemd tot lid van de Regio-agendacommissie van de GMR. De voorzitter heet de nieuwe leden mw. Meeuwsen en dhr. Lippinkhof van harte welkom. Vanuit het Dagelijks bestuur neemt mw. P.T.A.M. (Nelly) Kalfs - burgemeester Lingewaard, deel aan de bijeenkomst vanaf 20.15 uur.

	De voorzitter geeft aan wethouder Nick Derks – Wijchen, als bestuurlijk opdrachtgever zal deelnemen voor agendapunt 11 Toelichting Human Capital Agenda. Voorts constateert de voorzitter dat er een quorum is voor de vergadering.
02	**Vaststellen agenda Regioagendacommissie 20 maart 2023** Het openbaar deel vangt aan om 20.30 in plaats van 20.15 uur. – Voorzitter: er zijn nog twee agendapunten toegevoegd op verzoek van raadslid Tuinder – Heumen. Het informatieprotocol en over stikstof in de regio. – De heer Ramon Barends heeft zich aangemeld om in te spreken. Dat kan onder agendapunt 8. – De agenda wordt aldus vastgesteld zonder wijzigingen.
03	**Ingekomen stukken** • Bijgaand treft u de agenda van de vergadering aan van het algemeen bestuur van de GMR van 15 februari jl. Ter kennisname. • Vooraankondiging Uitnodiging 14 juni 2023 – Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de GWW De Regioagendacommissie neemt deze stukken ter kennisname tot zich.
04	**Vaststellen besluitenlijst 23 januari 2023 & ter kennisname advies RAC GMR aan algemeen bestuur & brief RAC GMR aan de raden** • De regioagendacommissie stelt het verslag en besluitenlijst met inachtname van mogelijke wijzigingen vast. • Het advies van de regioagendacommissie aan het Algemeen bestuur en de brief van de regioagendacommissie aan de Raden zijn ter kennisname. De Regioagendacommissie neemt deze stukken ter kennisname tot zich.
05	**Termijnkalender GroeneMetropoolregio en bijeenkomsten Regioagendacommissie & Concept-regiobijeenkomst 12 mei 2023** De actuele versie van de termijnkalender. Deze wordt voortdurend geactualiseerd. Bijgaand treft u de nieuwste versie aan. De toelichting per thema is aangescherpt. <u>Voor wat betreft de regiobijeenkomst:</u> • In de laatste vergadering van de RAC GMR werd de datum van de regiobijeenkomst van 7 april niet wenselijk geacht omdat het dan de Goede vrijdag is. Verzocht werd een andere datum te zoeken. Dat is nu de vrijdagmiddag 12 mei geworden. Zoals verzocht door de RAC GMR wordt éérst een concept-programma voorgelegd. Voor wat betreft dat concept dienen er keuzes gemaakt te worden. Over de inhoud van het programma, wie de raadsleden uitnodigt. Aan het eind van het adviesmemo treft u nog alternatieve thema's en locaties aan voor de regiobijeenkomst. Daaruit kunt u putten voor het programma van 12 mei as. Echter het kan ook zo zijn dat 'wat in het vat zit, niet verzuurt'. Ofwel, mocht nu zo zijn dat er

een groot draagvlak aanwezig is voor bepaalde thema's dan kan dat óók later in dit jaar geprogrammeerd worden. U heeft tenslotte recht op twee regiobijeenkomsten waarin u keuzes worden voorgelegd.
- De Save the date is verzonden.
- De RAC GMR wordt bevraagd over het conceptprogramma en het minimumaantal deelnemers bij welke de bijeenkomst doorgang dient te vinden. Ambtelijk wordt een minimum van 30 deelnemers wenselijk geacht.

Voorzitter: stelt de leden in de gelegenheid om vragen en opmerkingen te plaatsen over de Termijnkalender. De Termijnkalender zal steeds geactualiseerd worden. De voorzitter vraagt wel om expliciet stil te staan bij;
a) De uitnodiging voor 12 mei voor de regiobustour en de
b) raadsledenbijeenkomsten over Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG).

De Regiobustour 12 mei as.
- Voorzitter: Voor wat betreft de regiobustour kunt u zich dus al aanmelden. Er is in de save de date een nadrukkelijk voorbehoud gemaakt dat u eerst adviseert over het programma. Dus mijn vraag is, wat vindt u van de opzet van het programma? We inventariseren dus beelden, indien men iets anders wil dan kan dit terugkeren in het gesprek met Harriet agendapunt 10. Welke punten wil men nog meegeven? En wie brengt dat zodadelijk onder de aandacht van Directie & bestuur?

Arians – Beuningen
- Plaatst vraagtekens bij gegeven dat het bestuur niet deelneemt op 12 mei.
- Mist het groene-blauwe raamwerk, althans dat was aanvankelijk de bedoeling stevig neer te zetten. Het begon als groen-blauwe raamwerk, en wordt nu toch meer een verstedelijkingstour / Novex.
- De vraag wie organiseert moet wel duidelijk zijn.
- Inhoud programma: vindt het programma nogal breed.
- Liever geen maximum aan deelnemers.

Roozendaal – Mook & Middelaar
- Eens met opmerkingen Renkum.
- Vraagt of het mogelijk is de bijeenkomst iets op te schuiven?

Velthuizen – Renkum
- Steunt wens Beuningen om aanwezigheid directie en bestuur.
- Vindt het gesprek met het DB en bestuurders van belang.

Hupkes – Rozendaal
Vindt in beginsel ook dat aanwezigheid met directie en DB bijdraagt aan een beter beeld, maar de raadsontmoeting gaat om informatie delen. Dat hoeft niet perse door AB of DB.

	Smit – Nijmegen Sluit aan bij Rozendaal. Bepleit vanuit praktisch oogpunt het wel doorgaan van de regiotour, maar daarnaast kan een signaal worden afgegeven over toekomstige aanwezigheid directie en bestuur. Klappers – Duiven • Vindt mix van de opgaves in het programma prima. • Vindt ook de vraag relevant wie het nu organiseert. • Acht het ook zinvol dat het bestuur aansluit. • Vindt wel dat de regiotour door kan gaan. Hunse – Heumen • Vindt dat er een klemmend beroep op het bestuur gedaan moet worden voor aanwezigheid. Tuinder – Heumen • Vindt het programma onvoldoende. Voorzitter Vat de ingebrachte punten samen als volgt; • Aanwezigheid directie en bestuur. • Het verleggen van de focus van het blauw-groene raamwerk. • Wie organiseert? • Het maximum aantal deelnemers. De voorzitter geeft desgevraagd op vraag van Beuningen aan dat de Regioagendacommissie niet uitnodigt, maar de GMR. De RAC adviseert en de secretaris ondersteunt logistiek. Van de Geijn – Rheden: Vraagt waarom de meerjarenbegroting gekoppeld is aan de RES 2.0. Roozendaal – Mook & Middelaar: de optie voor 22 mei als datum kan niet vanwege de RAC GMR die voor gaat. Actiepunt: datum wijzigen.
06	**Bespreking proces- versus inhoudelijke rol RAC GMR & Informatieprotocol** Toelichting Tijdens de laatste RAC GMR is verzocht met de RAC GMR een gesprek te voeren over de rol van de RAC GMR en dan met name het spanningsveld tussen een proces- versus een inhoudelijke rol. Daarvoor was draagvlak. Voor de details zie verslaglegging van die vergadering onder punt 04 van deze agenda. Daarbij is geopperd om dit te doen aan de hand van ofwel een concreet voorbeeld. Bijvoorbeeld de Woondeal. Ofwel aan de hand van een onderwerp dat

	in de toekomst speelt, met behulp van een geschetst ideaal proces. Nu is het zo dat óók het DB bezig is met een evaluatie en daarvoor vandaag en donderdag interviews afneemt. Ook de diverse gemeenten van de regio zijn bezig met de komst van de Wijzigingswet Gemeenschappelijke regelingen. Dit gesprek dat op basis van dit agendapunt plaatsvindt kan dus ook nog terugkeren en hoeft niet in één keer gevoerd te worden. Tevens is het zo dat in januari 2022 de laatste evaluatie heeft plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot gewijzigde profielschetsen. U treft u hierover een viertal bijlagen aan. Voor wat betreft uw wens om de bespreking te voeren aan de hand van concrete voorbeelden. Hiervoor kunt u putten uit de Termijnkalender onder agendapunt 5. Het mag duidelijk zijn dat terugkijken naar en onderwerp / thema waarin de RAC GMR, al dan wel of niet met meer succes, een rol heeft genomen eenvoudiger lijkt dan een toekomstig thema waarin juist de geleerde lessen of verbeterpunten nog een plek moeten krijgen. ++Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ++ Vanuit de delegatie van Heumen is verzocht om bespreking van het Informatieprotocol. Dit om de status van dit document te bespreken. Het Informatieprotocol van de GMR is door het Algemeen bestuur (AB) vastgesteld op 15 september 2021 nadat de gemeenten (via de colleges) uitgenodigd zijn om een reactie te geven op het concept. De basis voor het Informatieprotocol ligt in het RvO voor AB. Daarin heeft het AB al vastgelegd dat zij, aansluitend op de kernwaarden van de regio, een protocol wilde hebben om de alle partijen op een effectieve manier te informeren. Het is een document dat rechtskracht heeft. Voorzitter De beide agendaonderwerpen, want het zijn er twee, zijn op uw verzoek op de agenda gekomen. Ik stel voor dat we die even afzonderlijk bespreken. Wat ervaart u als minpunt tussen procedurele en inhoudelijke rol? Roozendaal – Mook & Middelaar Wij zijn het zelf niet altijd met elkaar eens. We denken verschillend over de taakopvatting. Deze commissie moet dan eerst zelf op één lijn zitten om een signaal af te geven aan GMR. Tuinder – Heumen Je moet goed geïnformeerd zijn of je moet er voor zorgen dat raden goed geïnformeerd zijn om een rol te spelen voor de raden. Je bent afhankelijk van de informatie die je krijgt. We vertegenwoordigen verschillende gemeenten en soms verschillende inzichten. We moeten zelf weten waarover we geïnformeerd willen worden en hoe we dat vorm willen geven.

	Voorzitter Laten we op basis van een casus / voorbeeld reflecteren. Bijv. Woondeal. Wanneer hebben we ons werk nu goed gedaan, wanneer hebben we onze rol gepakt? Tuinder – Heumen Kunnen we die casus dan nemen voor 12 mei? Voorzitter Hoe ziet dat proces dan goed er uit? Akker – Rozendaal Uitnodiging 12 mei, zou prettiger zijn als DB kleur bekent wat ze willen bespreken? Hoe dan interactie ipv luistertour, mag explicieter. Tuinder – Heumen Uitstekend voorstel. Mooiste zou zijn als je kunt afstemmen met je eigen raad, en input kunt ophalen. Voorzitter Wat is er dan voor nodig om het goed te doen. Timing en juiste vragen. Arians – Beuningen Mist grotere beeld, komt uit lucht gevallen, het programma krijgt een ander doel. Wat wil je bereiken is onduidelijk. Welk doel en waar heeft mijn raad behoefte aan. Lastig aan rol. We zijn bedoeld voor proces en nu gaat het om de inhoud. Voorzitter Eerst het gesprek over het wat, daarna pas logistiek. Tuinder – Heumen Tijd inruimen voor vragen bij een informatiebijeenkomst. Van de Geijn – Rheden Vindt onderscheid maken tussen inhoud en proces weer lastig. Wil niet de inhoud in. Voorzitter Wat moet er gebeuren voor raadsleden om wel op het proces te kunnen sturen. Van de Geijn – Rheden De rol van de RAC is er niet om inhoudelijke hiaten op te vullen. Akker – Rozendaal

	Benadrukt wederzijdsheid. Voorzitter Geeft aan dat er sprake is van wisselende beelden on de RAC GMR. Lippinkhof – Westervoort Geeft aan dat absolute consensus over de inhoud lastig te bereiken zal zijn. Godschalk Alle info via de colleges. Wij moeten weten wanneer wat speelt. Invulling dus bij colleges. Tuinder – Heumen Heeft de voorkeur voor een inhoudelijke benadering van de RAC GMR. Alleen maar proces, dan kan het secretariaat het regelen. Arians – Beuningen Functieomschrijving RAC GMR. Vraagt zich af hoe je een gezaghebbende commissie kunt zijn en wat daarvoor nodig is. Voorzitter Geeft aan dat daarbij van belang is het waarborgen van de: Informatiepositie, tijdigigheid van de informatie, gericht om tzt besluiten te nemen en wat daarvoor nodig is. Velthuizen Bepleit het een vervolg geven van de roldiscussie. Voorzitter Attendeert de RAC GMR op de regionale bijeenkomsten over de wijzigingswet gemeenschappelijke regelingen op 27 maart as.
07	**Schorsing vergadering & opening om 20.30 uur in bijzijn Dagelijks bestuurder en directie GMR**
08	**Inspraak** De heer Ramon Barends spreekt in namens Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen. Hij memoreert ‘realiserend bestuur, dat daadkrachtig en responsief’ is. De ‘Dag van het Bestuur’ werd vandaag georganiseerd in Leiden en de Minister van BZK presenteerde daar de ‘Staat van het Bestuur’. Elementen die in de evaluatie van de GR Groene Metropoolregio en daarmee ook van de RAC terug mogen komen. Overigens is regionale samenwerking eerder geëvalueerd: ten tijde van de Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft Merel Ruiter een onderzoek gedaan. Ook hij werd geïnterviewd en beveelt herlezing van dat onderzoek ook aan voor het heden. De heer Barends is blij met het resultaat rondom de Regio Deal en is

	verheugd dat de Regio aan de slag mag met de uitwerking van haar plannen. Ook blij is de inspreker met de Woondeal 2.0.. Goed dat deze is gesloten. Het zijn uitwerkingen van de Regioarrangementen en ook het GPLG/VLGG-traject zal een plek moeten krijgen. Een negatief geluid laat de heer Barends horen rondom de behandeling van de zienswijzen over de NRD RES. Hij kondigt bezwaarschriften aan. Toch rond hij positief af door een compliment te geven over het Regiocongres. Daar was een mooie rol weggelegd voor de lijsttrekkers voor Provinciale Staten. Zij zullen aan de slag moeten met de plannen van de Regio. Hij dankt daarom de organisatie van het Regiobureau voor die mooie bijeenkomst en de voorzitter voor het woord. Hij benoemt tenslotte nog het Rondje door de Regio wat zal worden rondgestuurd eind maart 2023 en dat zijn inbreng in de vorige RAC uit het verslag is weggevallen. Deze zal worden toegevoegd aan de lente-editie van het Rondje door de Regio.
09	**Mededelingen vanuit bestuur en directie** Onder andere: • Vooraankondiging Uitnodiging 14 juni 2023 - Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de GWW (zie bijlage onder agendapunt 3) Voorzitter: • Verwelkomt mw. N. Kalfs namens het DB, mw. H. Tiemens namens de Directie, dhr. N. Derks als bestuurlijke opdrachtgever van de opgave Productieve regio. • Er zijn vanuit het DB en directie geen mededelingen.
10	**Meerdere gespreksthema's bestuur, directie en de RAC GMR** • Mogelijke vragen n.a.v. agenda Algemeen bestuur 15-2-2023 (zie bijlage onder agendapunt 3). Geen vragen of opmerkingen • Termijnkalender: Regioarrangementen & Raadsledenbijeenkomst Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Toelichting. Van de Geijn - Rheden Om welke reden wordt in september 2023 de meerjarenbegroting incl. res 2.0. gecombineerd? Dit staat toch los van elkaar? Mw. Tiemens: er is geen speciale reden, maar het komt toevallig zo uit in tijd. Van de Geijn geeft aan het bij zijn griffier aan te geven dit gescheiden voor te leggen. Arians - Beuningen • Vindt het voor wat betreft de regiobustour op 12 mei jammer dat het DB niet aanwezig is. M. Tiemens geeft aan dat dit debet is aan een samenloop van omstandigheden waaronder de gewijzigde datum die samenvalt met een reeds geplande regioreis van het bestuur.

	• Arians vraagt wie de organiserende partij is. Tiemens: dit is het regiobureau in overleg met de secretaris van de RAC GMR. • Arians: geeft aan dat eerder was gecommuniceerd dat het groen-blauwe raamwerk de inhoud zou vormen. Aldus staat het ook op de Termijnkalender. • Arians vindt het maximeren van deelnemers niet verstandig. Tiemens: stelt voor dat we eerst kijken hoeveel mensen zich aanmelden, de mogelijkheid voor twee groepen kan ook ingebouwd worden. Verstegen – Berg en Dal Bevraagt mw. Kalfs naar de afwezigheid van het DB tijdens de regiobustour. Mw. Kalfs; de datum is nu eenmaal gewijzigd. Was eerder gepland, vindt het een samenloop van omstandigheden, geen bewuste afweging. En als u vindt dat er toch iemand van het bestuur mee moet, laat het weten, al kan ik u niets beloven. Hunse – Heumen De vorige datum is vervallen vanwege de Goede vrijdag, het gaat erom dat raden serieus willen worden genomen. De aanwezigheid van een voltallig DB zou om die reden vereist zijn. Arians – Beuningen Hoe zit het groen-blauwe raamwerk hierin? Met het huidige programma zitten we toch meer op NOVEX? Adviseert de koppelkansen en uitdagingen meer te benadrukken, successen zijn mooi, maar de toekomst is belangrijker. Tiemens Dit horen we graag. Dergelijke tips en adviezen. Dit kunnen we als we rondrijden in zo'n gebied, ter plaatse bekijken, en toelichten. We hebben juist om die reden gebieden gekozen waar meerdere opgaven samenkomen. We kunnen er nog naar kijken. Arians – Beuningen Geeft als wenselijke koppelkansen het knooppunt Zevenaar, industrie en verkeer aan. Hupkes – Rozendaal Vraagt of nu alle 5 opgaven in dit programma. Tiemens We proberen de opgaven juist integraal te belichten. Er is ruimte voor plenaire toelichtingen en gebiedsontwikkeling, landerij de Park, voedsel enz. Veel van wat wij doen wordt geraakt. • Mogelijke reflectie op toekenning 15 mio. Regio Deal in op 'Gezonde groene groei'. Geen opmerkingen

	• Proces evaluatieonderzoek GMR om met elkaar vast te stellen in hoeverre de doelstellingen van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen worden gediend met de ingerichte samenwerkingsstructuren, waaronder het RAC. Het onderzoek wordt in februari/maart uitgevoerd door dr. Nathalie Hugenholtz van het AI Gilde. Geen opmerkingen • Concept-programma regiobijeenkomst 12 mei 2023 (zie bijlage agendapunt 5) • Vraag delegatie Heumen: We zien dat veel gemeente bouwplannen hebben. Het gevolg hiervan is dat er natuurwaarde gecompenseerd moet worden en dat gemeenten met grote bouwopgaven stikstofrechten nodig hebben. Deze stikstofrechten worden nu opgekocht van boeren uit omringende gemeenten. Het gevolg is dat landbouw en natuur onder druk komt te staan door bouwplannen uit de stedelijke gemeenten. Heeft de Groene Metropool dit in beeld en wordt hier beleid op geformuleerd? Tuinder – Heumen Vraagt naar de procesmatige insteek, vanuit de verstedelijkingopgave, natuur en landbouwtransitie. Stedelijke gemeenten kopen stikstof op, dit gaat echter ook over de regionale samenwerking. Heeft GMR dit in beeld, bent u van plan om daar beleid op te ontwikkelen? Tiemens: Onze regionale agenda kent nauwelijks landbouw, maar met regioarrangement met provincie is dit wel meer aan de orde. Er loopt onderzoekje naar de rol van de GMR bij dit thema. Er zal eerst bestuurlijk overleg plaatsvinden waarna een rolbepaling kan plaatsvinden in deze transitie. Op dit moment is echter geen sprake van een positie of een rol. Maar zij vindt het wel voorstelbaar dat vraag gesteld wordt. Van de Geijn – Rheden Hebben raden een rol in die keuze over de rol van de GMR? Tiemens: ja als GMR op verzoek AB daarin een rol in vervult komen de raden in beeld ook vanwege het budget dat daarvoor benodigd is.
11	**Toelichting Human Capital Agenda; samenwerken aan een arbeidsmarkt die werkt** • In de regio Arnhem-Nijmegen is in vrijwel alle sectoren sprake van enorme krapte op de arbeidsmarkt, maar met name in de sectoren Energy, Health en Hightech zijn tekorten aan medewerkers met de juiste skills. De noodzaak van beschikbaarheid aan mensen in deze sectoren is groot gezien de maatschappelijke opgaven zoals de transities in klimaat, woningbouw, energie en circulair waar we voor staan. Om blijvende

	tekorten tegen te gaan, is actie nodig. Als we nu niets ondernemen, zijn de tekorten over tien jaar nog veel groter. Het Human Capital Akkoord is uitwerking van Human Capital Agenda die op 22 april 2022 is vastgesteld. • Toelichting en presentatie namens het de Groenemetropoolregio vanuit een van de leden van het bestuurlijke opgaveteam. • Het thema valt onder de opgave Productieve Regio. Over dit thema is in het Algemeen bestuur van 15 februari jl. een toelichting verzorgd. Het onderwerp is ook voor de Regioagendacommissie interessant. Voorzitter • Opent het agendapunt 11, namelijk de toelichting van de heer Derks over de Human Capital agenda. Aan u het woord. • Dhr. Derks licht de Human capital agenda van de regio toe aan de hand van een presentatie. • De voorzitter vraagt of er vragen zijn. • Van de Geijn – Rheden: tech is dat alle vormen van tech? Dhr. Derks: alle vormen in de breedste zin van het woord. De regionale agenda is al langs de raden gegaan. Van de Geijn – Rheden: welk doel dient deze toelichting? Dhr. Derks: Omdat belang wordt gehecht aan informeren van de raden. U mag daarover suggesties meegeven. • Mulder – Overbetuwe: waar laten we de mensen wonen? Ook of voor mn. voor laagopgeleiden? Ofwel wordt de human capitalagenda verbonden aan de andere opgaves? Dhr. Derks: Tussen de 5 opgaves worden verbinding gezocht. Bijv. als mensen dichtbij hun werk wonen, hoeven ze minder te reizen wat weer gunstig is voor de bereikbaarheid. Dit staat niet in Human capitalakkoord, maar wel in de documenten die over de andere opgaven gaan. • Arians – Beuningen: prima plan. Wanneer wordt de uitvoering geprogrammeerd? Wanneer is het succesvol, wanneer geslaagd, en is er een mogelijkheid tot bijstellingen vanuit de raden? • Dhr. Derks: de opbouw van dit thema gebeurt al, met onderwijs, bedrijven en overheden, concrete projecten worden benoemd. Bijv. 50% IT studenten kennis laten maken met bedrijven. We hoeven dus alleen maar aan de slag, 6 werkgroepen werken met concrete projecten. Voor wat betreft interventies vanuit de raden geldt dat er wordt gewerkt binnen mandaten en bij de begroting vastgestelde opgaven. Uw wethouder kan altijd suggesties doen, dus kunt u zich tot uw wethouder wenden. • Arians – Beuningen: belicht ook de successen die u heeft, als onderbouwing naar de raad. • Van Doorn – Nijmegen: informeer de raden, hoe dit idealiter en realistisch landt in de verschillende gemeenten. Of één beeld voor de hele regio. • Dhr. Derks: de portefeuillehouder Nijmegen is speerpunttrekker van Human capital akkoord, maar als een andere portefeuillehouder vragen krijgt, wordt continu kennis gedeeld via het bestuurlijk platform. Het uitsplitsen per gemeente is hij geen voorstander van. Honderd banen bij de NXP komt ook ten goede van Wijchen of een andere regiogemeente.

	• Van Doorn – Nijmegen: hoe verloopt de financiële zoektocht en wat zijn de verwachtingen? En als dat niet werkt, wat betekent dat voor het programma, komt er dan een verzoek tot extra bijdragen vanuit de gemeenten? • Dhr. Derks: De focus ligt op bestaande partners, economic Board en de provincie Gelderland. Daarnaast 60 partnerbedrijven. Bijv. NXP, en ten derde Rijks en Europese middelen. Bij de raden langs voor extra middelen is de laatste optie, maar is nooit geheel uit te sluiten. • Tuinder – Heumen: 123 vacatures op 100 werkzoekenden. Zijn die voor hoog of praktisch opgeleide mensen. • Dhr. Derks: het betreft een dwarsdoorsnede van de beroepsbevolking, gebaseerd op heel Nederland. • Tuinder – Heumen: maar hoe is die beroepsbevolking of de vraag in deze regio? Hoe zorgt u voor zorgpersoneel, wat zij mist • Dhr. Derks: hoe zit het in de regio qua vraag, zie cijfers UWV. Een x pm. En per regio. Vwb zorgopleiding? Dat bijv. wie Werkbedrijf Nijmegen. • Hupkes – Rozendaal: 60 partners. 3 focuspunten, dus zitten die 60 partners binnen die 3 focuspunten? Hebben we dan voor onze regio het gros gedekt? • Dhr. Derks: 60 partners, u mag ervan uitgaan dat er een correlatie zit met 3 focuspunten, maar als een bedrijf daarbuiten toch heel graag wil meedoen dan wordt daar wel serieus naar gekeken. We hebben niet de ambitie om iedere werkende aan het werk te krijgen. • Van de Geijn – Rheden: Werkt u ook samen met ASML? • Dhr. Derks: Ja, de Economic Board is er net op bezoek geweest, om zich te verdiepen.
12	**Rondvraag & sluiting vergadering** De eerstvolgende vergadering is op 22 mei 2023 in de raadszaal van de gemeente Arnhem.

JAARVERSLAG

2022

Ombudscommissie
Rheden

Inhoudsopgave

1. Voorwoord blz. 3
2. Samenstelling Ombudscommissie en rooster van aftreden blz. 4
3. Taken, bevoegdheden en werkwijze blz. 4
4. Overzicht van het aantal en soort contacten blz. 6
5. Gemeente Rheden blz. 7
6. Gemeente Doesburg blz. 10
7. Gemeente Rozendaal blz. 11
8. Cijfermatige gegevens aantal contacten over vijf jaren blz. 13
9. Communicatie blz. 13

Bijlagen:

- Nevenfuncties
- Behoorlijkheidsnormen

1. Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Namens de Ombudscommissie Rheden bied ik u hierbij het jaarverslag 2022 aan. Bij de Ombudscommissie zijn de gemeenten Doesburg, Rheden en Rozendaal aangesloten. Met het jaarverslag legt de Ombudscommissie verantwoording af over haar werkzaamheden.

De ombudsfunctie dient als instrument voor rechtsbescherming van de burger bij de bejegening door medewerkers werkzaam bij de lokale overheid. Voor de gemeenten dient de ombudsfunctie als mogelijkheid om te leren van opgedane ervaringen in de dienstverlening.

Een bejegeningsklacht behandelt en handelt de gemeente eerst zelf af. Als de klager zich niet kan vinden in de afhandeling van de klacht of als een klacht niet wordt behandeld, kan de klager zich tot de Ombudscommissie wenden. Dit was in 2022 slechts twee keer het geval.

Wij zijn blij met dit resultaat. Echter, ook deze klachten hadden merendeels voorkomen kunnen worden als de klachtenprocedure zorgvuldig was gevolgd én de dossiervorming op orde was. Het juist toepassen van de klachtenprocedure én een zorgvuldige dossiervorming helpen zowel klagers als gemeente bij geschillen. Wij adviseren u daarom te blijven streven naar het volgen van de klachtenprocedure én het bewaken van goede dossiervorming.

De rol van de secretaris van de Ombudscommissie is in dit proces van groot belang. Veel vragen worden al door de secretaris afgevangen en naar de juiste personen/ instanties geleid. Een goede en adequate (door)verwijzing voorkomt dat de Ombudscommissie in actie komt. Ook in 2022 was weer sprake van een goede adequate (door)verwijzing door de secretaris van de commissie.

De Steeg, februari 2023

De Ombudscommissie gemeente Rheden,

Dhr. D.W van Ruitenbeek, voorzitter

mevr. mr. I. Ritterbex, secretaris a.i.

2. Samenstelling Ombudscommissie en rooster van aftreden

De Ombudscommissie is samengesteld uit een voorzitter en drie leden.

De samenstelling van de Ombudscommissie was in 2022 als volgt:

- mevrouw drs. F. Palstra (voorzitter tot 1 juni 2022)
- mevrouw drs. A.W.M. Aretz (lid en plv. voorzitter tot 1 juli 2022)
- de heer mr. M. Wasser (lid)
- de heer D.W. van Ruitenbeek (lid en per 1 juni 2022 voorzitter)
- mevrouw A. Huisman (lid en plv. voorzitter per 1 juni 2022)
- mevrouw. L. Wajon (lid per 1 juli 2022)
- mevrouw M.J.M. Pelgrim (secretaris tot 1 oktober 2022)
- mevrouw mr. I. Ritterbex (secretaris a.i. per 1 oktober 2022)

Artikel 81q, eerste lid van de Gemeentewet bepaalt dat de leden van de Ombudscommissie voor de duur van zes jaar worden benoemd. Dit waarborgt de onafhankelijkheid. De leden van de Ombudscommissie kunnen eenmaal worden herbenoemd. Om te voorkomen dat alle leden gelijktijdig aftredend zijn, stelt de Ombudscommissie ter zake een rooster van aftreden vast.

Het rooster van aftreden is als volgt:

1 februari 2022	mevrouw drs. F. Palstra
1 oktober 2023	mevrouw drs. A.W.M. Aretz
1 mei 2025	de heer mr. M. Wasser
1 november 2025	de heer D.W. van Ruitenbeek
1 juni 2028	mevrouw A. Huisman
1 juli 2028	mevrouw L. Wajon

Per 1 februari 2022 heeft mevrouw drs. F. Palstra afscheid genomen van de ombudscommissie, waarbij zij tot 1 juni 2022 de vacante functie nog heeft vervuld. Mevrouw drs. A.W.M. Aretz heeft besloten haar functie met ingang van 1 juli 2022 neer te leggen. De Ombudscommissie bedankt beiden voor hun inzet en is hen beiden ook zeer erkentelijk voor hun actieve bijdrage aan de Ombudscommissie.

3. Taken, bevoegdheden en werkwijze

De werkwijze en bevoegdheden van de Ombudscommissie worden vanaf 1 januari 2006 bepaald door titel 9.2 van de Algemene wet bestuursrecht. De gemeenteraad heeft op 28 juni 2005 een verordening vastgesteld die op 1 januari 2006 in werking is getreden.

De gemeenteraad van de gemeente Rheden is akkoord gegaan met de aansluiting van de gemeenten Doesburg en Rozendaal bij de Ombudscommissie, zodat het werkgebied en de bevoegdheid van de Ombudscommissie deze drie gemeenten omvat.

De Ombudscommissie heeft tot taak verzoekschriften over gedragingen van gemeentelijke bestuursorganen te onderzoeken en te beoordelen of het gemeentelijke bestuursorgaan zich behoorlijk gedroeg. Onder een gedraging wordt verstaan het handelen of nalaten te handelen van een gemeentelijk bestuursorgaan in een bepaalde aangelegenheid jegens een natuurlijk persoon of rechtspersoon. Een gedraging van een ambtenaar, bestuurder, het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad, verricht in de uitoefening van hun functie wordt aangemerkt als een gedraging van een gemeentelijk bestuursorgaan. Voor zover er sprake is van klachten die niet over de gemeente gaan is de Ombudscommissie niet bevoegd. De Ombudscommissie is een onafhankelijke commissie en is aan geen enkel gemeentelijk gezag ondergeschikt. De wet geeft hiervoor waarborgen.

In beginsel moet een klager eerst een klacht indienen bij het betrokken bestuursorgaan, om dit in de gelegenheid te stellen om daarop te reageren. Hierop zijn dan de regels over het intern klachtrecht uit titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit heet het kenbaarheidsvereiste.

Volgens de wet is de Ombudscommissie bevoegd om uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar de wijze waarop de ambtelijke organisatie of een bestuursorgaan zich heeft gedragen.

De Ombudscommissie verwijst verzoekers zo nodig door naar een rechterlijke instantie, een instelling voor maatschappelijke hulpverlening of andere daarvoor in aanmerking komende instanties. In het jaar 2022 heeft het secretariaat van de Ombudscommissie diverse telefonische verzoeken doorverwezen naar het bestuursorgaan voor behandeling op grond van het interne klachtrecht of naar andere instanties.

In het jaar 2022 heeft de Ombudscommissie zes maal vergaderd. Vanwege de maatregelen rondom het coronavirus heeft de Ombudscommissie in januari 2022 digitaal vergaderd. Vanaf maart 2022 heeft de Ombudscommissie weer fysiek in het gemeentehuis kunnen vergaderen.

De secretaris van de Ombudscommissie heeft telefonische gesprekken of mail correspondentie gevoerd met burgers die aangaven een verzoekschrift te willen indienen of die om bemiddeling vroegen. Dit is verder uitgewerkt in de hoofdstukken van de diverse gemeenten. Waar mogelijk probeert het secretariaat aan te geven tot wie of welke instantie men zich het beste kan wenden, als de Ombudscommissie niet aan zet is. Dit betrof zowel doorverwijzing naar het gemeentelijk bestuursorgaan voor het interne klachtrecht als ook naar externe instanties.

4. Overzicht van het aantal en soort contacten

Telefonische contacten:	**gemeente Rheden**	**gemeente Doesburg**	**gemeente Rozendaal**	**Totaal**
Niet bevoegd omdat klacht ging over beleid of wet- en regelgeving	1	-	-	
Geadviseerd om schriftelijke klacht in te dienen bij gemeente	2	-	-	
Geadviseerd om schriftelijke klacht in te dienen bij de Nationale Ombudsman	-	-	-	
Schriftelijke contacten:				
volledig onderzoek	5	-	-	
niet bevoegd of geen volledig onderzoek	4 waarvan er 3 zijn doorgestuurd voor interne klachtbehandeling door de gemeente, 1 is er opgelost na interventie.	-	-	
Totaal aantal contacten	12	-	-	
Percentage naar inwoneraantal	0,028%	-	-	

5. Gemeente Rheden

In het jaar 2022 is er één schriftelijk verzoekschrift en zijn er drie telefonische verzoeken en acht e-mail verzoeken over de gemeente Rheden ontvangen.

Telefonische en e-mail verzoeken

Over de telefonische gesprekken en de e-mail verzoeken kan het volgende worden vermeld:

22-184 t/m 22-187 Klaagster mailt de Ombudscommissie met het verzoek om een onderzoek in te stellen naar de afhandeling van meerdere klachten door de gemeente. De Ombudscommissie heeft tevens besloten een eerdere klacht van klaagster bij de behandeling van haar verzoeken mee te nemen, omdat deze klachten raakvlakken met elkaar hebben. De Ombudscommissie stelt daarnaast vast dat deze klachten een relatie hebben met de eerder door de Ombudscommissie behandelde klacht van klaagster. De Ombudscommissie kiest er daarmee uitdrukkelijk niet voor om op alle klachten afzonderlijk in te gaan. De Ombudscommissie is namelijk van opvatting dat behandeling van de huidige klachten van klaagster niet (verder) bijdraagt of zal bijdragen aan de-escalatie van haar verschil of verschillen van opvatting met de gemeente. Dit maakt ook dat de Ombudscommissie, nadat zowel klaagster als (vertegenwoordigers van) de gemeente afzonderlijk zijn gehoord, er voor heeft gekozen om niet, zoals te doen gebruikelijk, een rapport van bevindingen op te stellen. De Ombudscommissie meent dat een brief met aanbevelingen aan zowel de gemeente als aan klaagster op zijn plaats is. De Ombudscommissie heeft deze kwestie dan ook afgehandeld met een brief, die zowel aan klaagster als aan het college is gestuurd.

22-189 Klaagster belt en vertelt dat zij al een lange weg met contacten binnen de gemeente Rheden heeft afgelegd, vanaf het moment van haar inschrijving in de gemeente Rheden. Ze ontvangt geen beslissing op haar aanvraag. Inmiddels heeft klaagster op 28 juli 2020 en 17 november 2021 een klacht ingediend bij de gemeente. Zij krijgt echter geen reacties op haar brieven en wordt niet teruggebeld. Klaagster wendt zich nu tot de Ombudscommissie omdat ze eigenlijk niet meer weet waar ze moet zijn. Met haar is afgesproken dat de stand van zaken wordt opgevraagd bij de klachtencoördinator en zij hierover zal worden geïnformeerd. Aan haar uitgelegd dat de Ombudscommissie deze klacht (nog) niet in behandeling kan nemen, omdat deze intern nog in behandeling is. Wel afgesproken dat de Ombudscommissie op de hoogte wordt gebracht van de klachten van klaagster. Nadat het gesprek in het kader van de interne klachtenprocedure op 20 oktober 2022 heeft plaatsgevonden, heeft klaagster op 27 oktober 2022 haar klachten alsnog schriftelijk bij de Ombudscommissie neergelegd.

22-190 Klager belt omdat hij een klacht tegen de gemeente Rheden wilde indienen. Hij is van mening dat hij is mishandeld door de gemeente Rheden omdat er zo slecht met hem is omgegaan. Klager heeft hier tot op de dag van vandaag nog

last van. Klager vertelde dat hij in 2006 een klacht heeft ingediend bij de gemeente Rheden. Klager uitgelegd dat de commissie geen klachten behandelt die de gemeente langer dan één jaar geleden heeft afgehandeld.

22-191 Klager mailt dat hij een klacht op 21 maart 2022 heeft ingediend bij de gemeente Rheden. Deze klacht was echter nog niet in behandeling genomen. Gevraagd wordt of de Ombudscommissie kan bemiddelen in correct en concreet afhandelen van deze klacht. De Ombudscommissie heeft de e-mail doorgestuurd naar de behandelaar in deze kwestie met het verzoek om op korte termijn contact op te nemen met klager om deze klacht af te handelen.

22- 192 Klaagster belt en vertelt dat zij met haar dochter is verhuisd naar de gemeente Rheden. De tijd dat haar dochter bij haar woont, kreeg zij van de gemeente kwijtschelding van het betalen van de gemeentelijke belasting en GBLT. Nu haar dochter bij haar vader woont, krijgt zij deze kwijtschelding niet meer, waardoor zij in de financiële problemen dreigt te komen. Aan klaagster uitgelegd dat zij tegen deze beslissing bezwaar moet maken. Zij gaf aan dat de termijn al verstreken is en zij niet weet wat ze nu nog moet doen. Aan haar uitgelegd dat de Ombudscommissie haar hier niet mee kan helpen, maar dat er door een medewerker van de gemeente contact met haar opgenomen zal worden.

22-193 Klaagster wil een klacht indienen over de gemeente Rheden. Zij heeft een klacht ingediend bij de gemeente Rheden en op deze klacht blijft een reactie uit. Klaagster heeft een ingebrekestelling verzonden. De gemeente is op de hoogte gebracht van deze klacht. De gemeente heeft contact met klaagster opgenomen en het gesprek tussen de gemeente en klaagster is naar tevredenheid van klaagster verlopen. De klacht van klaagster zal als een officiële klacht worden verwerkt zodat deze een signaalfunctie heeft om de processen bij de afdeling Toegang te verbeteren.

22-194 Klager mailt met de vraag waarom de gemeente altijd dicht is. Op zo'n manier kan er niks, geeft klager aan. Het is voor hem erg moeilijk om in contact te komen met de gemeente. Hij wil graag dat de Nationale Ombudsman de klacht oppakt. Er zijn geen contactgegevens, anders dan een e-mailadres, achtergelaten door klager. Uitgelegd per mail dat de gemeente Rheden niet is aangesloten bij de Nationale Ombudsman en de Ombudscommissie een onafhankelijke commissie met externe leden is. Dat deze commissie geen banden met de gemeente Rheden heeft en geen zicht heeft op eerder door hem ingediende interne klachten of afgehandelde klachtenprocedures. Gemaild met de vraag of klager telefonisch contact met de Ombudscommissie kan opnemen om de klacht verduidelijkt te krijgen. Dit is niet gebeurd. Wel is gebleken dat er een algemene klacht openstaat. Deze klacht doorgezet naar Team Buurtbeheer met de vraag deze op te pakken.

22-194 Klaagster mailt en geeft aan een klacht te hebben over de afwijzingen over de jaren 2018 en 2020 voor een aanvraag van kwijtschelding van de gemeentebelasting. Per mail is aangegeven dat de Ombudscommissie niet over inhoudelijke zaken gaat maar klachten onderzoekt over de wijze waarop de ge-

meente zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Uitgelegd dat voordat een klacht wordt ingediend bij de Ombudscommissie, een klacht eerst moet worden ingediend bij de gemeente (interne klachtenprocedure). Is men vervolgens ontevreden over de manier waarop de gemeente de klacht heeft afgehandeld, dan kan de klacht worden ingediend bij de Ombudscommissie Rheden. Uitgelegd dat dit niet geldt voor zaken met betrekking tot gemeentelijke belastingen. Die worden behandeld door de Gemeenschappelijke Regeling De Connectie. Aangegeven dat De Connectie een eigen klachtenprocedure heeft. Deze procedure heeft klaagster echter al doorlopen. Daarmee is de klachtprocedure afgerond. Klaagster geeft aan dat zij inhoudelijk niets is opgeschoten. Uitgelegd dat een klachtenprocedure daar ook niet voor is en voor inhoudelijke bezwaren een bezwaarprocedure open staat/ stond. Tenslotte aangegeven dat voor zover zij niet tevreden is over de afhandeling van de klacht door De Connectie, ze terecht kan bij de Nationale ombudsman.

Schriftelijke verzoekschriften

22-189 Het eerste hierboven vermelde telefonische verzoek is uiteindelijk schriftelijk ingediend bij de Ombudscommissie. Het verzoekschrift ziet op:

1. de sinds juni 2020 onevenredig lange behandeling van de levering van een aangepaste rolstoel aan verzoekster;
2. het niet afhandelen van meerdere ingediende klachten conform de Verordening interne afhandeling klachten. Deze klachten zien op zowel de werkwijze / procedure als bejegening en het niet in acht nemen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb). Verzoekster wenst een juiste afhandeling van de klachtenprocedures en vastlegging daarvan in verslagen.

De Ombudscommissie heeft een volledig onderzoek ingesteld naar aanleiding van dit verzoekschrift. Omdat dit verzoekschrift in het jaar 2022 is ingediend, maar in het jaar 2023 is afgerond, wordt in het jaarverslag van 2023 een beschrijving van deze kwestie gegeven.

6. Gemeente Doesburg

In het jaar 2022 zijn er geen schriftelijke en geen telefonische verzoeken over de gemeente Doesburg ontvangen. Wel is het schriftelijke verzoek uit 2021 in het jaar 2022 afgehandeld. Hieronder volgt daarom een beschrijving van deze kwestie.

Schriftelijke verzoekschriften

21-182 Verzoekschrift ingediend over de handelswijze van de gemeente Doesburg in de klachtenprocedure en over de lange duur van afhandeling door de gemeente op de aanvraag tot toelating tot schulddienstverlening van verzoekster.

Over het ingediende schriftelijke verzoekschrift kan het volgende worden vermeld:

Verzoekster vraagt op 26 augustus 2016 bij het college toelating tot de schuldhulpverlening aan. Bij besluit van 8 februari 2017 wordt verzoekster door het college toegelaten tot schuldhulpverlening. In mei 2019 komt de schuldregeling tot stand en wordt het schuldentraject van drie jaar gestart. Op 11 januari 2021 dient verzoekster een klacht over de handelswijze van de gemeente Doesburg in bij het college. Er hebben gesprekken plaatsgevonden tussen de verzoekster en de gemeente. Op 6 oktober 2021 laat het college de klacht van verzoekster buiten behandeling op grond van artikel 9:8, eerste lid, onder b van de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb). In dezelfde brief biedt het college excuses aan voor het feit dat zij verzoekster niet sneller hebben bericht.

De Ombudscommissie is van oordeel dat de klacht van verzoekster bestaat uit twee onderdelen:
1. Een klacht over het te late antwoord van de gemeente op de ingediende klacht van 11 januari 2021;
2. Een klacht over de lange duur van afhandeling door de gemeente van de aanvraag d.d. 26 augustus 2016 van verzoekster tot toelating tot schuldhulpverlening.

Bij klachtonderdeel 1. is de Ombudscommissie van oordeel dat omdat de gemeente de klacht niet op de voorgeschreven wijze afhandelde, de gemeente niet behoorlijk heeft gehandeld en hiermee de norm van voortvarendheid heeft geschonden. Daarmee heeft de gemeente de in acht te nemen kernwaarde Betrokken en oplossingsgericht geschonden.
Bij klachtonderdeel 2. onthoudt de Ombudscommissie zich van een oordeel omdat een oordeel over dit klachtonderdeel is voorbehouden aan de rechter.

De Ombudscommissie beveelt de gemeente aan in algemene zin aandacht te hebben voor de kernwaarden voor behoorlijk overheidsoptreden, onder meer door het volgen van de eigen (wettelijke) klachtprocedure, en deze te borgen in haar dienstverlening.

Daarnaast beveelt de Ombudscommissie de gemeente aan om zorg te dragen voor een zorgvuldige, transparante en adequate dossiervorming en communicatie met aanvragers over het verloop van hun procedures en/ of de afhandeling van hun verzoeken.

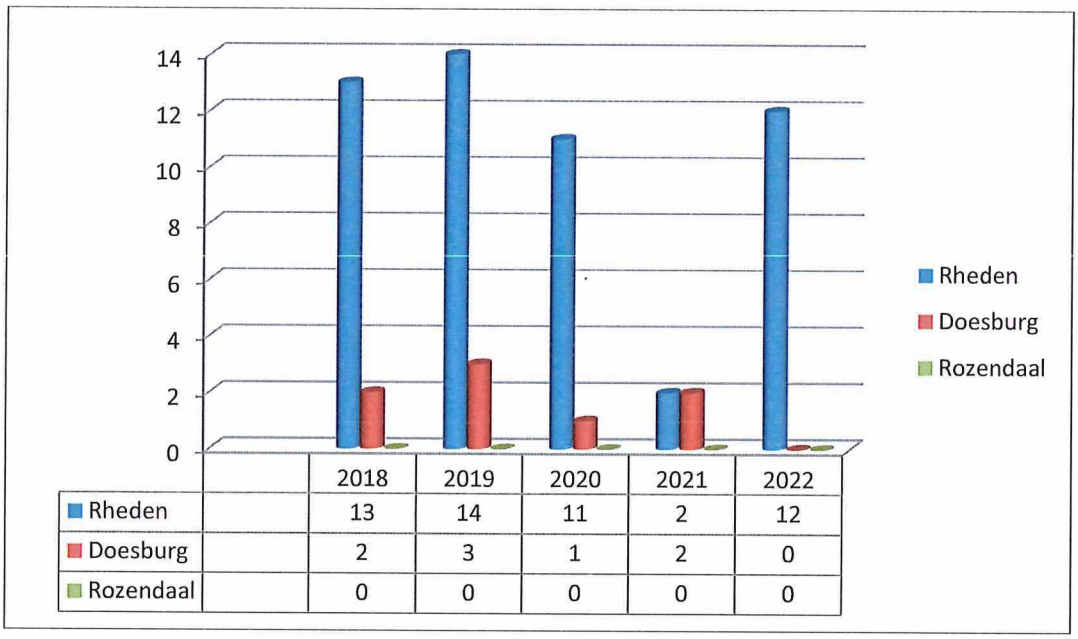
De Ombudscommissie geeft de gemeente en verzoekster in overweging te onderzoeken of in gezamenlijkheid tot een bevredigende oplossing van deze kwestie kan worden gekomen.

Telefonische verzoeken
In het jaar 2022 zijn er geen telefonische verzoeken over de gemeente Doesburg ontvangen.

7. Gemeente Rozendaal

In het jaar 2022 zijn er geen schriftelijke verzoekschriften en geen telefonische verzoeken over de gemeente Rozendaal ontvangen.

8. Cijfermatige gegevens aantal contacten over vijf jaren



		2018	2019	2020	2021	2022
Rheden		13	14	11	2	12
Doesburg		2	3	1	2	0
Rozendaal		0	0	0	0	0

9. Communicatie

Om de onafhankelijkheid van de Ombudscommissie te benadrukken en om de burgers nog beter te kunnen informeren over de mogelijkheden van klachtbehandeling door de Ombudscommissie, heeft de Ombudscommissie een eigen website.

Deze website is online te vinden op www.ombudscommissierheden.nl

Nevenfuncties

De heer D.W. van Ruitenbeek, voorzitter:
- Afdelingsmanager bij de Rijksoverheid

Mevrouw A. Huisman, lid en tevens plaatsvervangend voorzitter:
- Adviseur public affairs bij de Kamer van Koophandel

De heer mr. M. Wasser, lid:
- Senior juridisch adviseur bij de gemeente Zutphen
- Lid van de bezwaarschriftencommissie van de gemeenten Druten/Wijchen
- Lid van de bezwaarschriftencommissie van de gemeente Deventer

Mevrouw L. Wajon:
- Jurist bij de stichting BWN, Belangenbehartiging Sociale Zekerheid

Behoorlijkheidsnormen

De behoorlijkheidsnormen vormen het kader waarbinnen de Ombudscommissie haar oordelen velt. Dit kader is in de loop van de afgelopen 25 jaar in de praktijk gegroeid en wordt door vrijwel alle Ombudsinstituten gehanteerd.

A. **Open duidelijk**
   1. Transparant;
   2. Goede informatieverstrekking;
   3. Luisteren naar de burger;
   4. Goede motivering;

B. **Respectvol**
   5. Respecteren van grondrechten;
   6. Bevorderen van actieve deelname door de burger;
   7. Fatsoenlijke bejegening;
   8. Fair Play;
   9. Evenredigheid;
   10. Bijzondere zorg;

C. **Betrokken en oplossingsgericht**
   11. Maatwerk;
   12. Samenwerking;
   13. Coulante opstelling;
   14. Voortvarendheid;
   15. De-escalatie;

D. **Eerlijk en betrouwbaar**
   16. Integriteit;
   17. Betrouwbaarheid;
   18. Onpartijdigheid;
   19. Redelijkheid;
   20. Goede voorbereiding;
   21. Goede organisatie;
   22. Professionaliteit.

13 APR. 2023

Ombudscommissie Rheden

De gemeenteraad
van de gemeente Rozendaal

Postbus 9106
6880 HH Velp

Datum	**Ons kenmerk**	**Uw brief/kenmerk**
11 april 2023		
Behandeld door	**Doorkiesnummer**	**Bijlage(n)**
I. Ritterbex (mw.)	026-2043412	1

Onderwerp
Jaarverslag 2022

Geachte raad,

Hierbij sturen wij u het jaarverslag van de Ombudscommissie Rheden over het jaar 2022.

Hoogachtend,
de ombudscommissie,
namens deze,

mr. I. Ritterbex
secretaris a.i.

NIEUWSBRIEF | APRIL 2023

In de maanden mei en juni hebben we weer verschillende activiteiten in onze agenda staan. We zien je daar graag!



Dialoogtraining 'Verschillen overbruggen'
Met een gesprek kun je verschillen overbruggen, maar hoe voer je een goed gesprek in tijden van toenemende polarisatie? In de dialoogtraining op zaterdag 3 juni leer je aan de hand van theorie en beeldmateriaal hoe het moet en oefen je het geleerde meteen met acteurs. Speciaal voor raadsleden!

Aanmelden voor deze training



Rake vragen stellen
Welke vragen kun je stellen die helpen om situaties die vastzitten, open te breken? Rake vragen maken los wat vastzit. En daardoor komt er weer beweging in die situaties. In deze training voor raadsleden in de regio Nijmegen leer je op een praktische manier hoe je effectief vragen kunt stellen. Er zijn nog enkele plekken beschikbaar.

Aanmelden voor deze training



Extreem weer
Op 27 juni organiseren we samen met het Waterschap Rijn en IJssel voor het eerst een bijeenkomst voor alle Gelderse volksvertegenwoordigers en bestuurders van gemeenten, provincie en waterschappen. Het thema is ‘Extreem weer’. Hoe werken we als verschillende overheidslagen samen om de gevolgen van dit probleem aan te pakken?

Aanmelden voor deze avond



Werken in de bestuurlijke driehoek
Hoe werk je in en met een bestuurlijke driehoek (burgemeester, gemeentesecretaris en griffier)? Wat is de rol binnen de gemeente? En wat werkt goed voor jouw driehoek en hoe zou het ook kunnen? In oktober gaan de driehoeken uit drie Gelderse gemeenten met deze vragen aan de slag.
Heb jij ook interesse in de mogelijkheid tot intervisie? Neem dan contact met ons op via info@gelderlandacademie.nl.

Meer over deze intervisie



De Gelderland Academie Podcast

Nieuwe podcastreeks 'Complexe opgaven'
Complexe opgaven zijn maatschappelijke opgaven waar niet één oplossing voor is en die niet door één sector of organisatie op te lossen zijn. Het zijn processen waarbij je te maken hebt met verschillende betrokken partijen, vele belangen en wisselende omstandigheden. Hoe krijg je grip op dit soort grote vraagstukken? Hoe werk je daarin samen? En welke rol vervul je daarin als raadslid of bestuurder? In deze podcastreeks geven we je inspiratie en handvatten. Professionals, politici en onderzoekers delen hun ervaringen uit de praktijk en zorgen voor wetenschappelijke inzichten. Daarmee kun je de lokale vraagstukken die op je bord liggen op- én aanpakken.

Luister de aflevering 'Ruimte voor beweging'

Luister de aflevering 'Energietransitie'

Op 19 april verschijnt de aflevering over woningnood. Vanaf 10 mei is de aflevering over klimaat te beluisteren en de laatste aflevering in deze reeks (omgevingsgericht werken) staat 24 mei online.

Onze agenda

Mei 2023

- 8 mei - Voorzitterstraining regio Rivierenland
- 22 mei - Training 'Rake vragen' regio Nijmegen

Juni 2023

- 1 juni - Zienswijzenmarkt regio Rivierenland
- 3 juni - Dialoogtraining 'Verschillen overbruggen'
- 5 juni - Raadsavond ‘Alles wat je wil weten over de gewijzigde Wgr’ regio Achterhoek
- 14 juni - Gelderse Waterdag 2023
- 27 juni - Bijeenkomst 'Extreem weer'






Terugblikken

Wil je meer weten over de bijeenkomsten die we de afgelopen tijd georganiseerd hebben? Lees dan de terugblikken in ons nieuwsoverzicht.

Lees en kijk met ons mee terug

Agenda samenwerkingspartners

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden
15 april - Raad op Zaterdag (digitaal)
17 april - Presentatie rapport eenpersoonsfracties
16 mei - Raad & Rekenkamer: Een nieuwe verbinding (Ede)
19 mei - NK Wielrennen voor raadsleden
10 juni - ALV Raadsacademie
13 juni - Raad & Rekenkamer: Een nieuwe verbinding (Apeldoorn)

Vereniging van Griffiers
8 juni - Voorjaars-ALV

Wethoudersvereniging
21 april - Masterclass 'Liefde en strijd in samenwerken'
26 mei - Training 'Hoe sta ik voor de groep?'
9 juni - Summerschool 2023

Vereniging van Gemeentesecretarissen
19 april - VGS-uurtje: Nationale Ombudsman: zorgvuldig begrenzen
10 mei - VGS-uurtje 'Hoe maak je de gemeentelijke organisatie klaar voor de lokale warmtetransitie?'

Vereniging voor Statenleden
18 april - Webinar 'Sterke Staten' over instrumenten en hulptroepen
11 mei - Online college 'Staatsinrichting'
23 mei - Online informatiebijeenkomst 'Rechtspositie Statenleden'
1 juni - Online Q&A-sessie over de rechtspositie van Statenleden
13 juni - Webinar 'Stikstof'

Kennispunt Lokale Politieke Partijen
11 mei - Online training 'Integriteit in de politiek'
15 mei - Online basistraining 'Instagram en Facebook voor jouw partij'
31 mei - Online training 'Snellezen'
14 juni - Online training 'Vrouw in de politiek

VNG
17, 18 of 25 april - Lunchwebinar 'Versnellingsopties voor realiseren grootschalige energie-infrastructuur'
20 april - Webinar 'Digitale veiligheid voor raadsleden en rekenkamers'
8 mei - Congres 'Van opvang tot en met integratie'
16 mei - Webinar 'Gemeentefinanciën'
13 juni - VNG Jaarcongres: dag 1
14 juni - VNG Jaarcongres: dag 2 (ALV)

Voor volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren
Ken je iemand voor wie deze nieuwsbrief ook interessant is? Stuur deze mail dan vooral door. Zo bereikt onze informatie zoveel mogelijk volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren in Gelderland.

Volg ons
Wil je op de hoogte blijven van onze activiteiten en andere ontwikkelingen? Volg de Gelderland Academie op Twitter, LinkedIn, Spotify of YouTube, dan blijf je altijd up-to-date!

Het is weer eens tijd voor een nieuwsbrief met ***Klein en Krachtig Nieuws*!** In deze brief meer over:

- 30 juni Fysieke Ledenbijeenkomst in Dantumadiel
- Jaarplanning K80
- Bundeling app – het sociale intranet voor de K80!
- VNG Webinar Venster voor Bedrijfsvoering
- VNG Webinar Cultuur
- Nieuws uit de inhoudelijke K80 Agenda
- Toetreding gemeente Zwartwaterland
- Social Media K80

Zet de nieuwsbrief vooral uit binnen uw gemeente!



30 juni Zomerbijeenkomst – Vergadering Algem
Bestuur in Dantumadiel

Reserveer alvast in de agenda: **30 juni van 10:30 tot ongeveer 15:30** komen we bij e
voor een fysieke bijeenkomst van de K80. Gastgemeente is deze keer Dantumadiel.
Achter de schermen wordt weer hard gewerkt aan een veelzijdig programma. Vaste prik
inmiddels:

- een AB-vergadering (agenda en stukken volgen)
- kennissessies oa. over **Gemeentefonds, Vitale Kernen en Werkgeverscha**
- kennismaken met de gastgemeente.

Jaarplanning K80

Verder treffen jullie bijgevoegd de jaarplanning 2023 K80 aan:
Planning K80 2023

Bundeling app – het sociale intranet voor K80

Op 30 november hebben we de Bundel geïntroduceerd. Heel mooi om te zien d vele leden zich aangemeld hebben en d geïnstalleerd hebben. Om er écht ons communicatiemiddel van de K80 van te maken is het belangrijk dat nog meer leden zich aanmelden. Daarom sturen we iedereen die zich nog niet aangemeld heeft een herinneringsmail vanuit Bundeling voor aanmelding. Open deze mail op je telefoon, dan aanmelding heel makkelijk. Tijdens de Zomerbijeenkomst op 30 juni besteden we ook aa aan de Bundeling app, en waar nodig helpen met de aanmelding.

Na deze bijeenkomst communiceren we hoofdzakelijk nog via de app en steeds minder mail. Dus updates, events, presentaties en nieuws delen we dan alleen via de app. Nóg reden om je snel aan te melden 😉.

- Wist je dat iedere gemeente 5 personen kan toevoegen aan de Bundeling ap Geef dus vooral ook namen en mailadressen van collegeleden en ondersteu ambtenaar door via info@k80.nl. Dan zorgen wij ervoor dat iedereen wordt toegevoegd!
- Vul je profiel op Bundeling aan om beter vindbaar te zijn. Tip: Bestuurslid Ca Dieteren heeft een goed voorbeeld 😊.

Ook organiseren we in de bundeling app subgroepen op thema's uit de inhoudelijk Agenda K80. Iedereen die mee wil denken en doen kan zich voor de subgroepen

aanmelden! Dus heb je expertise in huis over deze thema's of wil je hier nauw bij betrok worden? Laat dit dan weten via het thema formulier voor Bundeling.

VNG Webinar Venster voor Bedrijfsvoerir

Op maandag 13 maart vond het K80-webinar over Venster voor Bedrijfsvoering plaats w ongeveer 20 leden aan deelnamen. Jeroen Wismans, VNG orgniseerde dit webinar. **De informatie die daar gedeeld werd is beschikbaar voor alle leden en treffen jullie** hie

De volgende sessie is 14 april. Aanmelden kan nog steeds via deze link

---

VNG Webinar Cultuur- en Erfgoedbeleid

Ook op allerlei ontwikkelingen in het cultuur- en erfgoedbeleid was er op 23 maart een w georganiseerd door de VNG en specifiek ook gericht op K80-gemeenten. Fenna van Ho organiseerde dit webinar.

Verschillende ontwikkelingen en actualiteiten in cultuur- en erfgoedbeleid kwamen aan b inclusief de onderwerpen digitale inclusie (ido's), spuk bibliotheken. Er was een presenta Edwin van der Zalm over effectmeting: hoe doe je dat? En een toelichting op de verlengi de Open Oproep Jongeren maken cultuur bij het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Hier treffen alle leden de informatie en bijlagen aan die daar gedeeld zijn.

De **specifieke uitkering voor bibliotheken** is gepubliceerd. Informatie hierover is te vir de link

Save the date: 21 september 2023 voor een nieuwe, **fysieke** VNG bijeenkomst gericht cultuur- en erfgoedbeleid. Locatie en tijd volgen via de VNG.

Nieuws uit de inhoudelijke K80 Agenda

Sociaal domein
Voor het sociaal domein is een digitaal ‘post it bord’ in voorbereiding. Dit is een interactie
format dat we vullen met o.a. het thema ‘preventie en vroegsignalering’; wat is de kracht
klein, welke goede voorbeelden en kennis kunnen we delen en hoe leren we van elkaar.
de VNG en diverse commissies sociaal domein zijn contacten gelegd en afspraken inge
We verkennen waar we elkaar kunnen versterken. Zo maken de lijnen kort!



De Brede Specifieke Uitkering (SPUK) **(GALA, IZA en …)** staat op dit moment volop i
belangstelling. We merken dat een aantal leden hier grote opmerkingen bij heeft. Zo ma
voor sommige leden de uitkering niet met de ambitie. Ook horen we terug dat de SPUK
beleidsvrijheid geeft en zien we een risico in de uitgaven die voor 2023 door gemeenten
moeten worden. Om af te kunnen wegen **OF** en **WAAROP** we als K80 moeten acteren h
we een korte **uitvraag** opgesteld. We willen iedereen vragen deze **hier** in te vullen.

Financiën
Het aandachtsgebied financiën is tweeledig:

- Het financieel beheer: administratie en het organiseren van de P&C Cyclus v
  vereniging K80;
- Inhoudelijk: Organiseren van het onderwerp financiën binnen K80. Hieronde
  o.a. kennisdeling en belangenvertegenwoordiging zoals inzet bij VNG op dit
  onderwerp; lobby richting het rijk m.b.t. gemeentefonds.

Inhoudelijk zetten we in op:

- Opschalingskorting / gemeentefonds;
- Toegankelijkheid (Rijks- en EU-)regelingen;

- Uitvoeringskosten taken gemeenten.

De gemeentelijke bijdrage voor 2022 is echter nog niet geïnd. Concreet betekent dit dat deelnemende gemeenten in de loop van het jaar de facturen ontvangen voor 2022 en 2(

3. Aantrekkelijk Werkgeverschap
Op het gebied van Aantrekkelijk Werkgeverschap wordt door Fred van Trigt samen met leden Evert Weys en Bob Vostermans gewerkt aan de positie van kleinere gemeenten ir arbeidsmarkt. Punten van aandacht op dit gebied zijn in ieder geval nivelleren van het loongebouw en het delen van ervaringen op het gebied van de arbeidsmarktstrategie. O termijn willen graag aan de slag met een kopgroep, waarin we samen kunnen verkenner de verdere behoefte ligt en waarin de leden van de K80 elkaar kunnen versterken.

4. Veiligheid en Weerbaarheid Openbaar Bestuur
Tijdens de najaarsbijeenkomst stonden we hier als K80 al bij stil. Kennisdeling op de verschillende thema's in veiligheid en weerbaarheid, een rechtvaardige verdeling van ca en middelen zijn voor dit aandachtsgebied bijvoorbeeld belangrijke aandachtspunten. In wordt het gesprek gevoerd tussen het DB een tweetal RIECs, om de thematiek verder te verdiepen en met elkaar te verkennen waar verder kansen liggen. We sluiten verder aan bestaande netwerken. Ook voor dit onderwerp willen wij een kopgroep inrichten in de ap waarin kan worden meegedacht over het vervolg van dit thema.

Verder:
Het Verwey-Jonker Instituut heeft in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zake Koninkrijksrelaties een verkennend onderzoek uitgevoerd naar **kwetsbare processen v ondermijning binnen (met name) kleine gemeenten.** Het rapport over kwetsbare proc voor ondermijning in (met name) kleine gemeenten is inmiddels gepubliceerd. Jullie kun rapport (inclusief samenvatting) hier vinden: Lessen over kwetsbare processen - Verwey Instituut

5. Landelijk Gebied
Samen en op uitnodiging van de P10 is een brief opgesteld aan alle informateurs in de Provincies. Vanuit de K80 Agenda vonden we al langer dat vanuit nabijheid grote opgav zoals in landelijk gebied, zouden moeten worden opgepakt. De uitdagingen in het landel gebied (van landbouwtransitie tot energietransitie, van water tot biodiversiteit) verdienen samen met de kracht van onze gemeenschappen en ondernemers aangepakt te worden Daarom staat in de brief een uitnodiging om dit samen met de gemeenten van de P10 e K80 te doen. We kennen immers als K80 gemeenten veel goede voorbeelden in onze gemeenten. De brief is eerder met u gedeeld. Hier leest u de brief nog eens terug.

Toetreding gemeente Zwartewaterland

Het was een geslaagde (digitale) proef: 77% van de K gemeenten hebben al ingestemd met de toetreding va gemeente Zwartwaterland per 1 januari 2023. Daarme meer dan 51% van de benodigde leden van het Alger Bestuur positief besloten! Van harte welkom gemeent Zwartewaterland als 61ste lid van de K80!

Social media kanalen K80



Helpt u mee voor een groter bereik van de K80? Deel ook onze LinkedIn en Twitter berichten!
Twitter: www.twitter.com/k80_gemeenten
LinkedIn: www.linkedin.com/company/k80-gemeenten

Geachte raads- en commissieleden,

Zaterdag 22 april vindt op het terrein van de opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen aan De Del een Open Dag plaats. Het college van B&W nodigt u hierbij graag uit om een kijkje te komen nemen op het terrein en in de noodwoningen. Ook kunt u ter plekke kennismaken met de locatiemanager Rob van Schaik. Het programma van de dag ziet er als volgt uit:

10.00 – 11.30 uur collegeleden, raads- en commissieleden, gemeentemedewerkers
11.30 – 13.00 uur omwonenden uit de straten direct om de opvanglocatie (krijgen een uitnodigingsbrief aan huis)
13.30 – 16.00 uur overige inwoners en overige belangstellenden (incl. media) (uitnodiging via bericht in In de Roos)

Mocht u tussen 10.00 en 11.30 uur verhinderd zijn, dan bent u op een ander tijdstip ook van harte welkom.

We zien uit naar uw komst op 22 april.

Namens het gehele college van B&W,
Met vriendelijke groet,
Ester Weststeijn | Burgemeester



RAADSINFORMATIE-BIJEENKOMSTEN

Modulair Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein - Centraal Gelderland

22 mei - op locatie REA college

Velperweg 27, Arnhem

18.45 uur : ontvangst (met soep en broodjes)
19.15 uur : start bijeenkomst
19.45 uur : twee informatierondes
21.00 uur : afsluiting

25 mei - online via Teams

19.00 uur : start bijeenkomst
19.20 uur : twee informatierondes
20.30 uur : afsluiting

SAVE THE DATE

UITNODIGING Bustour Verstedelijkingsstrategie 12 mei

Bustour Verstedelijkingsstrategie voor raads- en commissieleden
Op 12 mei organiseert de Groene Metropoolregio voor raads- en commissieleden een bustour door onze regio. Tijdens de bustour staat de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en het groen-blauwe raamwerk centraal. Wij gaan langs bij projecten met thema's waar de vijf opgaven van de Groene Metropoolregio samen met gemeenten en andere partners aan werken. Het programma is samengesteld in samenspraak met de Regio Agendacommissie (RAC). Het dagelijks bestuur en het ambtelijk team Groene Metropoolregio nodigt u van harte uit. Aanmelden is mogelijk tot 1 mei.

Datum, tijdstip
Vrijdag 12 mei, inloop vanaf 11.15 uur tot 18.00 uur.

Locatie: start- en eindpunt
Elst (gemeente Overbetuwe), zie programma. Bereikbaar via OV (treins- en busstation) en ruim/gratis parkeren in de P&R.

Aanmelden
Aanmelden voor de bustour kan bij George van der Woude, secretaris van de RAC: g.van.der.woude@nijmegen.nl. Aanmelden is mogelijk tot 1 mei. Tijdens de bustour wordt voor een broodje gezorgd. Eventuele dieetwensen kunt u bij uw aanmelding doorgeven.

Informatie
Informatie over de verstedelijkingsstrategie vindt u op https://www.groenemetropoolregio.nl/projecten/verstedelijkingsstrategie-arnhem-nijmegen-foodvalley. Vragen over de bustour kunt u stellen aan George van der Woude.

Wij zien u graag op 12 mei!

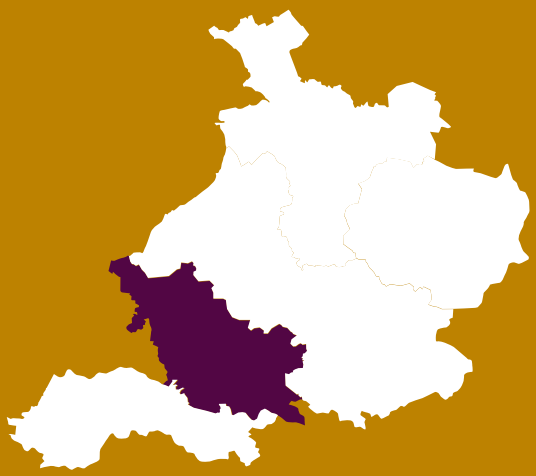
Programma

11.15 uur inloop 11.30 uur start programma	Polikliniek Rijnstate Elst (Stationsplein 2, 6662 NC, Elst) Inspirerende start met uitleg van Polikliniek Rijnstate Elst (nieuwbouw) over Health-campus (spin-off), energie/waterstof en/of lab van samenwerkende ziekenhuizen.
12.15 uur	Vertrek per touringcar(s), opstapplaats parkeerterrein P&R treinstation Elst
12.30 – 13.45 uur	Landerij De Park (De Park 12, 6661 NW, Elst) 'Landerij' ruimte De Pakschuur is geschikt tot 60 personen. Ook is eern restaurant aanwezig. Bezoek combineren met broodjeslunch. Toelichting Park Lingezegen. Directeur Park Lingezegen, Sven van Rijswijk, vragen om te vertellen over de veelzijdige opgaven in het park. Eventueel samen met organisaties/initiatiefnemers van een aantal bijbehorende voorbeeldprojecten. Thema's - Voedselbossen, natuur-inclusieve landbouw, de druk vanuit stedelijk gebied, klimaatadaptatie langs de Linge (droogte, piekbuien), energie (link met NextGarden) snelfietspaden, doorontwikkeling, et cetera. - Realisatie Veluwewaalpad: raakvlakken met park Lingezegen, oostwestverbindingen, Lingekruising - Landbouwtransitie, circulaire landbouw 'He(e)ren Boeren' - Veren, uitloop Rijn (uitloop Park Lingezegen ligt nabij veerpont). Verenfonds verdwijnt.
14.15 – 15.00 uur	Bezoek aan innovatieve woningbouwlocatie in Nijmegen: NDW21 In Nijmegen zijn de 500 tijdelijke woningen bij NDW21 circulair, conceptueel en tijdelijk (www.ndw21.nl). Op 12 mei staan de woningen er zelf nog niet, wel de bouwkeet en wordt de grond bouwrijp gemaakt. Later in het jaar worden de woningen opgeleverd. Het is een Woondealproject waar (voor de hele regio) veel ervaring is opgedaan met circulaire, conceptuele en tijdelijke woningbouwen. Ook de verhuur is gestart. *In de bus van Nijmegen naar Liemers informatie over de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie.*
16.00 – 17.15 uur	Bezoek aan natuurgebied Driegaarden (Westervoort Liemers) Voormalige vuilstortplaats waar natuur is ontwikkeld met uitzicht over het gebied. Toelichting over het natuurgebied - koppeling met Rivierklimaatpark. Toelichting op het gebied waarop je uitkijkt, het groen-blauwe raamwerk en de samenhang met het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland.
17.45 – 18.00 uur	Terugkomst parkeerterrein P&R treinstation Elst Einde programma

RIEC

JAARVERSLAG

ONDERMIJNINGSCENTRUM GELDERLAND-MIDDEN



23

Achtergrond

Dit jaarverslag is bedoeld om de belangrijkste ontwikkelingen, acties en resultaten van het RIEC Oost-Nederland in het district Gelderland-Midden te presenteren. De geografische context in Oost-Nederland maakt dat veel werkzaamheden in de aanpak van ondermijning georganiseerd zijn op districtelijk niveau. De beweging om (nog) meer districtelijk te gaan werken, is tevens een ambitie in de Meerjarenstrategie 2022–2025 voor het RIEC-samenwerkingsverband. In de districtelijke jaarverslagen zijn onder meer cijfers van de districtelijke informatiepleinen en stuurploegen gedetailleerd weergegeven. Naast de districtelijke jaarverslagen is een centraal jaarverslag opgesteld ter verantwoording van alle inspanningen van het RIEC op regionaal niveau in heel Oost-Nederland. Dit centrale jaarverslag focust vooral op RIEC ON brede thema's en ontwikkelingen en presenteert informatie uit de vijf districten op geconsolideerde wijze.

1. Inleiding

In dit hoofdstuk is een aantal ontwikkelingen geschetst die plaats hebben gevonden in 2022 en daarmee van invloed waren op het functioneren van het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland en daarbinnen specifiek in het district Gelderland-Midden.

1.1 Landelijke en regionale ontwikkelingen

Structurele financiële middelen

Tijdens Prinsjesdag 2021 is door het kabinet aangekondigd dat op structurele basis financiële middelen voor de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit beschikbaar worden gesteld. Een deel van deze middelen is bedoeld om de aanpak in de regio, via de RIEC-samenwerkingsverbanden, te versterken. Het jaar 2022 is dan ook benut om gedegen plannen voor een meerjarige aanpak in onze regio op te stellen, zodat deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet worden.

Meerjarenstrategie 2022-2025

Concreet is het document 'Samen ondermijning de baas, Meerjarenstrategie aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit 2022-2025 van het RIEC-samenwerkingsverband in Oost-Nederland' (hierna: meerjarenstrategie) door alle partners in Oost-Nederland onderschreven en in maart 2022 vastgesteld. Dit document dient als leidraad voor de samenwerking de komende jaren, en was (naast de districtelijke programma's) richtinggevend in de activiteiten die in 2022 in het district Gelderland-Midden zijn ondernomen.

Versterkingsprogramma

Om aanspraak te kunnen maken op de financiële middelen vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) is in september 2022 een aanvraag ingediend waarin uiteen is gezet hoe en met welke doelen de toegekende middelen de komende jaren worden ingezet in Oost-Nederland. De kaders en ambities uit de meerjarenstrategie zijn richtinggevend voor de inzet van de financiële middelen. De in het programma vastgelegde prioritering, verdeling en concretisering is tot stand gekomen na twee inventarisatierondes bij alle partners uit het samenwerkingsverband in Oost-Nederland. Deze afspraken zijn vastgelegd in het 'Versterkingsprogramma Oost-Nederland, Regionale aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit'. De aanvraag is in december 2022 gehonoreerd door JenV.

Professionalisering RIEC-bureau

Als gevolg van de meerjarenstrategie en het Versterkingsprogramma bevindt het RIEC-bureau zich in een transitiefase die in 2022 is ingezet, nadat de meerjarenstrategie is vastgesteld. Met behulp van een extern adviesbureau is onderzocht welke ontwikkeling het RIEC-bureau moet inzetten om de komende jaren het samenwerkingsverband optimaal te kunnen faciliteren. In 2022 zijn met alle samenwerkingspartners gesprekken gevoerd over deze gewenste ontwikkeling.

Van strategie en beleid naar praktijk

Bovenstaande ontwikkelingen tonen aan dat het RIEC Oost-Nederland volop in beweging is. Dit heeft invloed gehad op de activiteiten die in 2022 in het district Gelderland-Midden zijn ondernomen. Naast de reguliere, al lopende werkzaamheden en projecten, is veel tijd besteed aan het afstemmen en vormgeven van de gezamenlijke aanpak van ondermijning in de komende jaren in Oost-Nederland en in het district Gelderland-Midden. De uitwerking in de praktijk van deze plannen zal voornamelijk vanaf 2023 zijn beslag krijgen. Waar mogelijk zijn de eerste stappen die in 2022 zijn gezet in het district Gelderland-Midden al opgenomen in dit jaarverslag.

1.2 Ontwikkelingen in het district

In 2022 hebben we de samenwerking in het district versterkt. Zo is het wekelijkse overleg van het actiecentrum (onderdeel van het Informatieplein) voortgezet. Tijdens dit actiecentrum worden signalen en casussen besproken met de politie (DRIO), Belastingdienst en het RIEC als vaste partners.

elke maand

Daarnaast is maandelijks overleg met alle partners tijdens het Informatieplein. Door deze wisselwerking wordt de informatiepositie sneller opgebouwd en is slagvaardigheid vergroot als het gaat om acties en interventies.

Verder is de samenwerking met landelijke partners UWV en NLA geïntensiveerd en sluiten ze structureel aan bij het informatieplein Gelderland-Midden. Tevens is in 2022 het Districtelijk Ondermijningsteam Gelderland-Midden opgericht.

1.3 Structuur en partners

In Gelderland-Midden werken we in het Informatieplein samen met de volgende partners: RIEC, Politie (Basisteam, Bestuurskundige, DRIO en recherche), Belastingdienst, FIOD, gemeenten (casus afhankelijk), Openbaar Ministerie, UWV en NLA. Het Informatieplein vindt eens in de vier werken plaats. Tijdens het Informatieplein worden ingediende signalen, casuïstiek en interventieadviezen besproken.

elke week

Daarnaast hebben we wekelijks het Actiecentrum. Hierbij sluiten het RIEC, politie (DRIO, BT), Belastingdienst en gemeenten (casus afhankelijk) aan. Tijdens deze overleggen wordt casuïstiek geanalyseerd en op basis van deze analyse informatierapporten en interventieadviezen opgesteld.

In Gelderland-Midden heeft bijna iedere gemeente een lokaal ondermijningsoverleg waarbij interne collega's van gemeenten, politie (BT) en het RIEC aansluiten. Hier worden signalen, casussen en projecten besproken.

In Gelderland-Midden is daarnaast ook een apart overleg voor mensenhandel casuïstiek. Bij dit overleg sluiten het RIEC, gemeenten, PCT, AVIM, NLA en Belastingdienst aan.



2. Terugblik jaarplan 2022

Voor 2022 stond de doorontwikkeling van de aanpak van casuïstiek en het actiecentrum, verbetering slagkracht op lokaal niveau en het intensiveren van de samenwerking binnen het district op het gebied van ondermijning centraal. In het district Gelderland-Midden zijn voor 2022 de volgende vier thema's geprioriteerd:

- **Witwassen**
- **Mensenhandel**
- **Zorgcriminaliteit**
- **(Hard)Drugs**

Het overgrote deel van de casuïstiek in Gelderland-Midden ziet op deze thema's. Daarnaast is vanuit *Samen Weerbaar* hier ook aandacht aan besteed door projectgroepen en ondersteuning in de aanpak van thema's. De resultaten worden weergegeven in het volgende hoofdstuk. Naast de focus op deze thema's is de bestuurlijke slagkracht vergroot door het oprichten van het Districtelijk Ondermijningsteam Gelderland-Midden.



3. Cijfers district Gelderland-Midden

Totaal aantal ingediende signalen per partner

Partner	Aantal
Politie	9
Gemeente	20
Belastingdienst	0
OM	0
NLA	1
KMar	1
Totaal	**31**

Signalen & Casussen in 2022

22 signalen omgezet naar een casus

31 hennepberichten gedeeld

80 lopende casussen

45 waarvan casussen hennepberichten

39 afgeronde casussen waaronder Project Stuwdam; (gestart in 2021)

Aantal casussen per thema in 2022

Thema	Aantal
Hennep	3
Harddrugs	5*
Zorgcriminaliteit	11
Witwassen	25
OMG	1
Misbruik vastgoed	1
Mensenhandel	8
Milieu	3*
Vrijplaatsen	4
Hennepberichten	45
Totaal	**104**

* Waarvan 2 op Eenheid Informatieplein

4. Resultaten



Analyses

- 17 Netwerkanalyses
- 21 Interventieadviezen
- In alle casuïstiek is een fiscale analyse gedaan



Onderzoeken

- 14 fiscale onderzoek (waarvan 5 afgerond)
- 5 strafrechtelijke onderzoeken (waarvan 2 afgerond)
- 4 onderzoeken naar uitkeringen



Fiscale interventies

- In 8 casussen is beslag gelegd door de Belastingdienst
- De belastingdienst heeft 900.000 euro geïnd en daarnaast is nog voor 400.000 euro aan aanslagen opgelegd



Uitkeringen

- 4 onderzoeken
- Meer dan 500.000 euro teruggevorderd



Bestuurlijke boetes

- 9 controles door de Nederlandse Arbeidsinspectie waarbij 7x overtredingen zijn geconstateerd
- Minimaal 30.000 euro aan boetes opgelegd door de Nederlandse Arbeidsinspectie
- Voor 50.000 euro aan boetes opgelegd door de Belastingdienst



Bestuurlijke interventies

- 25 integrale controles waarvan 11x met ondersteuning van het DOT
- 11 adrescontroles
- 1 pand gesloten
- 3x last onder dwangsom
- 2 vergunningen ingetrokken



Zorgcriminaliteit

- 4 onderzoeken naar zorgbureaus
- 1 contract ontbonden en terugvordering van zorggelden
- 1 melding bij IKZ

Projecten en ontwikkelingen



Basis Intelligence Oriëntatie Cursus

In 2022 hebben partners binnen het RIEC-samenwerkingsverband deelgenomen aan de 3-daagse Basis Intelligence Oriëntatie Cursus (BIOC). Deze cursus heeft bijgedragen aan het versterken van het proces om intelligence gestuurd te werken en te denken binnen het proces 'van signaal tot interventie'. Deze kennis hebben wij meegenomen in de aanpak van casuïstiek.



Districtelijk ondermijningsteam Gelderland-Midden

Vanuit Samen Weerbaar is, in samenwerking met de provincie, het Districtelijk ondermijningsteam Gelderland-Midden (DOT GM) opgericht per 1 april 2022. Gemeenten worden via het DOT GM ondersteund in de lokale aanpak van ondermijning. Het team bestaat uit een zeer ervaren toezichthouders en juristen. Zij kunnen gemeenten ondersteunen met hun kennis en expertise. Daarmee kunnen zij ook toezichthouders van de gemeente trainen via training *on the job* in de aanpak van ondermijning. Het DOT GM is in 2022 diverse keren ingezet door gemeenten in Gelderland-Midden. Het DOT GM wordt in 2023 voortgezet.



Integrale controles

Ter ondersteuning van gemeenten in integrale controles is, in samenwerking met partners, een werkproces en draaiboek opgesteld voor het uitvoeren van controles. Ook zijn er formats voor rapportages, bestuursrechtelijke maatregelen een voorbeeldpersberichten ontwikkeld en beschikbaar gesteld aan de vijftien gemeenten in Gelderland-Midden.



Aanpak zorgcriminaliteit

In 2022 is er blijvend aandacht gevraagd voor de basis op orde ten aanzien van het thema zorgcriminaliteit. In het verleden is het Handboek Zorgfraude vanuit de Samen Weerbaar aangeboden aan gemeenten om deze basis op orde te krijgen op het vlak van preventie, controle en repressie. Sinds 2022 hebben gemeenten de mogelijkheid gekregen om ondersteund te worden door een ervaren toezichthouder Wmo en Jeugdwet, onder andere via een training on the job. Deze toezichthouder is onderdeel van het DOT GM.

Daarnaast zijn we vanuit het RIEC gestart met een fenoneemanalyse naar 'zzp'ers in de zorg'. Wij zijn nog volop bezig met deze analyse en de resultaten daarvan zullen in 2023 gedeeld worden.



Bestuurlijke weerbaarheid

Het RIEC Oost-Nederland heeft Gelderland-Midden onderzocht hoe weerbaar gemeenten zijn tegen ondermijnende criminaliteit. In 2022 zijn de weerbaarheidsscans gemaakt voor vijf gemeenten in Gelderland-Midden. Hieruit zijn aanbevelingen naar voren gekomen die de gemeenten kunnen helpen met hun weerbaarheid.

In totaal hebben tien gemeenten in Gelderland-Midden een scan uitgevoerd. In 2023 worden nog enkele scans uitgevoerd bij gemeenten in Gelderland-Midden.



Aanpak mensenhandel

In het district Gelderland-Midden vindt om de maand een mensenhandeloverleg plaats. Net als het reguliere informatieplein worden binnen dit overleg signalen en casussen besproken en verrijkt met informatie ten behoeve van een mogelijke interventie. Tijdens dit overleg wordt met alle partners ook gespard over de aanpak van mensenhandel. Vanuit Samen Weerbaar is daarnaast ook een werkgroep die gemeenten ondersteunt bij het opstellen van beleid rondom de aanpak van mensenhandel.



Aanpak (hard)drugs

Vanuit Samen Weerbaar heeft er in 2022 een themabijeenkomst hennep plaatsgevonden. Hierbij stonden het voorkomen en aanpakken van hennepkwekerijen in huurwoningen centraal. Daarnaast werken de verschillende partners met elkaar samen in de werkgroep hennep. Door gebruik te maken van lokale ervaringen ontstaat er ook meer inzicht in de illegale en legale (faciliterende) structuren achter de hennepteelt in het district Gelderland-Midden. Daarnaast zijn in 2022 de eerste stappen gezet om Project Stuwdam om te zetten naar een bredere aanpak die zich richt op verschillende verschijningsvormen van drugs.

5. Storytelling

Gokwinsten en onbekend vermogen

Uit een melding van FIU blijkt dat een man veel contant geld stort op zijn bankrekening. Deze stortingen zijn veel hoger dan het inkomen dat van hem bekend is bij de Belastingdienst. Er zijn ook geen alternatieve verklaringen voor het voorhanden hebben van grote hoeveelheden contant geld. Uit nader onderzoek ontstond het vermoeden dat geld mogelijk werd witgewassen onder het mom van 'gokwinsten'. De man behaalde structureel nettowinsten. Het is uitzonderlijk dat iemand met gokken structureel winsten behaalt. Bovendien wordt gebruik gemaakt van een online betaalplatform. Hiermee kunnen anoniem betalingen worden verricht. De partner van deze persoon heeft tevens een criminele achtergrond volgens informatie van de politie. Er is een strafrechtelijk witwasonderzoek gestart naar de man op basis van deze verdachte transactie en onverklaarbare geldstromen.

Zorgbedrijf met hoge winsten

Naar aanleiding van een melding is onderzoek gedaan naar een zorgbedrijf. Daaruit kwam naar voren dat het bedrijf zeer hoge winsten had en lage loonkosten. De zorggelden die binnenkwamen, werden vooral uitbetaald aan de eigenaar en luxe goederen. Bovendien waren er signalen dat cliënten niet de zorg kregen waar zij recht op hadden. Daar kwam bij dat het bedrijf flinke schulden had bij de Belastingdienst. Al deze bevindingen hebben er toe geleid dat de gemeenten het contract hebben stopgezet en de ten onrechte gekregen zorggelden worden teruggevorderd. De Belastingdienst heeft tevens flinke aanslagen opgelegd aan het bedrijf. Het zorgbedrijf is door dit onderzoek niet meer actief in de regio.



6. Mediaberichten

Bedrijfspand in Velp zit drie maanden dicht na drugsvondst, Arnhemmer (29) opgepakt

Integrale controles op bedrijfsterrein in Westervoort

Woning in Westervoort drie maanden op slot vanwege illegale prostitutie

Integrale controles op bedrijventerreinen in Duiven

Gemeenten in Beeld - Vlog #36 Gelderland-Midden (Samen Weerbaar)

Gemeenten in Beeld - Vlog #39 Gelderland Midden (Samen Weerbaar, Deel 2)

Integrale controle buitengebied gemeente Lingewaard



Handreiking

Omgaan met ambtelijke bijstand



Colofon

Auteurs
Peter Castenmiller (PBLQ)
Jinne Samsom (PBLQ)

Coördinatie
Roger Broer (VNG)

Vormgeving
Chris Koning (VNG)

Inhoudsopgave

Dankwoord	**4**
Inleiding	**5**
Meerwaarde van ambtelijke bijstand	**6**
Uitdagingen in de praktijk	**8**
Spelregels voor een goede omgang met ambtelijke bijstand	**10**
Voer het gesprek	**15**
Om verder te lezen	**16**

Dankwoord

Bij het schrijven van deze handreiking hebben wij hulp gekregen van een klankbordgroep. Wij danken de deelnemers aan de klankbordgroep voor hun opbouwende opmerkingen en ideeën.

Klankbordgroep
Jeroen van Gool, directeur Wethoudersvereniging
Jos Hessels, burgemeester gemeente Echt-Susteren
Johan Hessing, raadslid gemeente Terneuzen
Ton Keijzers, raadsadviseur en plv. griffier gemeente Land van Cuijk
Henriëtte de Vos, gemeentesecretaris gemeente Heemstede
Art Vos, beleidsmedewerker ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Inleiding

De praktijk laat zien dat de mogelijkheid tot ambtelijke bijstand nog (te) weinig wordt benut. De toepassing wordt wel als ingewikkeld ervaren. Ook is voor raadsleden lang niet altijd duidelijk wat het onderscheid is ten opzichte van het recht om schriftelijke vragen te stellen, het recht om moties en amendementen in te dienen en het informatierecht.

Deze handreiking heeft tot doel om de inzet van ambtelijke bijstand te bevorderen. Met deze handreiking wil de VNG het gesprek tussen alle betrokkenen binnen gemeenten over ambtelijke bijstand stimuleren. Een goede omgang met ambtelijke bijstand vereist namelijk rolbesef en rolneming van alle betrokkenen: raadsleden, griffie(r), gemeentesecretaris, burgemeester, wethouders en ambtenaren.

Het beroep dat raadsleden kunnen doen op ambtelijke bijstand is een recht dat is vastgelegd in artikel 33 van de Gemeentewet. In dat artikel staat eveneens dat alle gemeenten een verordening dienen op te stellen, waarin wordt geregeld hoe de raadsleden een beroep kunnen doen op ambtelijke bijstand. Deze handreiking vormt daarmee een aanvulling op de bestaande modelverordening van de VNG.

Leeswijzer

De handreiking start met een uitleg van ambtelijke bijstand: wat betekent het en welk doel wordt er mee nagestreefd? Voor raadsleden is ambtelijke bijstand de sleutel naar een schat aan informatie en kennis die bij de ambtelijke organisatie berusten, maar waar raadsleden nog te weinig gebruik van maken.

Voor het beperkte gebruik van het instrument is een aantal praktische en inhoudelijke uitdagingen aan te wijzen, die in de handreiking passeren. Hierna worden **vijf spelregels** gepresenteerd die een bijdrage kunnen leveren aan een betere inzet van dit instrument in de praktijk. De spelregels worden toegelicht en onderbouwd met praktijkvoorbeelden.

De handreiking richt zich dus nadrukkelijk op het praktisch gebruik van ambtelijke bijstand. Er wordt niet uitgebreid ingegaan op de juridische inbedding van het instrument. Daar zijn andere (betere) analyse en studies voor beschikbaar zoals het proefschrift van Jos Hessels (2018).

Meerwaarde van ambtelijke bijstand

Gemeenten krijgen de laatste jaren steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Raadsleden worden geacht om op uiteenlopende thema's belangrijke besluiten te nemen. Dat is een flinke uitdaging omdat de tijd van raadsleden en de mogelijkheden voor professionele ondersteuning beperkt zijn. Raadsleden laten zich graag breed informeren aan de hand van verschillende bronnen en documenten om tot een afgewogen oordeel te komen. Het is lastig om snel betrouwbare en volledige informatie te verkrijgen.

Binnen de ambtelijke organisatie is een schat een kennis en informatie over verschillende beleidsdossiers beschikbaar. Sinds de dualisering van het gemeentebestuur in 2002 is echter het beeld ontstaan dat de ambtelijke organisatie alleen voor het college van B&W werkt. Dat beeld doet onvoldoende recht aan de dagelijkse praktijk. Weliswaar worden ambtenaren aangesteld door het college van B&W, zij worden geacht om de hele gemeente en daarmee ook de gemeenteraad te ondersteunen.

Initiatiefvoorstellen, amendementen en moties

Ambtelijke bijstand is bedoeld om raadsleden te ondersteunen bij het opstellen van initiatiefvoorstellen, amendementen en moties. Deze ondersteuning reikt verder dan een overzichtelijk verzoek om informatie. De gedachtegang is dat het opstellen van initiatiefvoorstellen, amendementen en moties om specialistische kennis vraagt, waarmee raadsleden hun plannen of ideeën verder kunnen uitwerken.

Een brede toepassing van de beschikbare informatie draagt bij aan betere besluitvorming en betere controle en verantwoording. Raadsleden hebben door middel van het instrument ambtelijke bijstand het recht om van de expertise van de ambtelijke organisatie gebruik te maken. Helaas gebeurt dit momenteel nog slechts mondjesmaat.



Ambtelijke bijstand en andere instrumenten

Er staan raadsleden verschillende instrumenten ter beschikking om informatie te verkrijgen. In de praktijk worden de verschillende instrumenten soms met elkaar verward of niet optimaal benut. Ambtelijke bijstand is één van die instrumenten , naast fractieondersteuning en de mogelijkheid voor het stellen van schriftelijke, mondelinge of onderhandse/technische vragen.

- **Fractieondersteuning** gaat over de financiële ondersteuning van fracties in de gemeenteraad. De *raad* stelt zelf een budget vast voor de ondersteuning aan fracties. Dit dient het uitoefenen van de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taken. *Fracties* kunnen deze ondersteuning bijvoorbeeld benutten om onder hun eigen regie informatie te laten verzamelen. Zij kunnen het budget ook gebruiken voor onder meer het werven van een fractieondersteuner of het laten doen van onderzoek of volgen van cursussen.
- **Het vragenrecht,** vastgelegd in de Gemeentewet (artikel 169), kan door raadsleden worden gebruikt om het college van B&W te verzoeken om informatie beschikbaar te stellen. De antwoorden komen voor de gehele gemeenteraad beschikbaar. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de verstrekte informatie berust bij het college van B&W.
- **Ambtelijke bijstand** is bedoeld om raadsleden te ondersteunen bij het opstellen van initiatiefvoorstellen, amendementen en moties. Het betreft ook situaties waarbij vanuit de ambtelijke organisatie informatie aan individuele raadsleden wordt verstrekt zonder betrokkenheid of tussenkomst van het college van B&W. Het betreft dan overwegend technische, inhoudelijke informatie waar geen politiek-bestuurlijke duiding aan is gegeven.
- **Onderhandse vragen;** In veel gemeenten bestaat de mogelijkheid voor raadsleden om onderhandse of technische vragen te stellen. Het betreft vragen naar feitelijke informatie die eenvoudig door de ambtelijke organisatie kunnen worden afgedaan. Voor deze gewoonte is overigens geen wettelijke basis.

Praktijkvoorbeeld: wanneer gebruik je welk instrument?

De inzet van de verschillende instrumenten kan als volgt worden geïllustreerd:

Instrument/Wettelijke Grondslag	Behoefte raadslid/fractie	Voorbeeldvragen	Uitvoering
Ondershandse vragen / Kamerstukken II 1985/86, 19403, 3, p. 41	(Beperkte) feitelijke informatie	• Hoeveel kinderen in onze gemeente maken gebruik van collectief leerlingenvervoer; • hoe hebben de kosten voor de gemeente zich in de afgelopen vijf jaar ontwikkeld?	Via griffier door ambtelijke organisatie.
Schriftelijke of mondelinge vragen / Art. 169 lid 3 Gemeentewet	Inzicht in informatie en opvattingen van college van B&W	• Hoe verklaart het college dat het aantal kinderen dat gebruik maakt van collectief leerlingenvervoer in de afgelopen vijf jaar is verdubbeld? • Welke mogelijkheden ziet het college om deze groei te stoppen?	Via griffier door ambtelijke organisatie.
Fractieondersteuning / Art. 33 lid 2 Gemeentewet	Verkennen mogelijkheden voor eigen politieke inbreng	• Wie zou naast de bekende partijen een bijdrage kunnen leveren aan het collectieve leerlingenvervoer? • Hoe kan hierbij een beroep gedaan worden op een ieders maatschappelijke verantwoordelijkheid?	Via griffier door ambtelijke organisatie.
Ambtelijke bijstand / Art. 33 lid 1 Gemeentewet	Uitwerken van eigen inbreng	• Als we de ouders en eventuele vrijwilligers uit de wijk of het dorp willen inschakelen bij het collectieve leerlingenvervoer, hoe kunnen we dat dan regelen? Welke afspraken moeten er opgezegd worden en welke nieuwe gemaakt? • Welke risico's zijn daaraan verbonden? • Kan er een concept regeling daarvoor opgesteld worden?	Ambtenaar van - of in opdracht van - de gemeente met inhoudelijke kennis, aangesteld door de gemeentesecretaris, onder verantwoordelijkheid van de griffier.

Uitdagingen in de praktijk

Ambtelijke bijstand draagt bij aan kwalitatief betere besluitvorming. Toch wordt er maar weinig van het instrument gebruik gemaakt. Waarom is dat?

Een zwaar instrument?

De wettelijke basis van ambtelijke bijstand en de verplichting om een verordening daarover op te stellen maken het in de beeldvorming van raadsleden en griffiers een 'zwaar en ingewikkeld' instrument. Dit zorgt bij velen voor aarzelingen om dit instrument actief in te zetten.

Openbaarheid van de informatie

In sommige gemeenten wordt belangrijk gevonden dat de in het kader van ambtelijke bijstand verstrekte informatie vertrouwelijk blijft en uitsluitend verstrekt wordt aan het desbetreffende raadslid. Daarmee heeft het raadslid dat geïnvesteerd heeft in het verkrijgen van de informatie zelf ook de regie over de benutting daarvan, bijvoorbeeld in een initiatiefvoorstel, amendement of motie.

Andere gemeenten geven de voorkeur aan een situatie waarin alle raadsleden gelijke informatie ontvangen. Niet alleen stellen zij dat de ambtelijke organisatie niet voor individuele raadsleden maar voor het hele bestuur werkt, zij zijn ook van mening dat de kwaliteit van de besluitvorming en van controle en verantwoording profiteren van een inhoudelijk advies dat aan iedereen bekend is.

Bij de inzet van ambtelijke bijstand zullen gemeenten hierin een keuze moeten maken die past binnen hun bestuurscultuur.

Overigens is wel van belang dat als het gaat om informatie waarvoor het College van B&W geheimhouding heeft opgelegd, die informatie alleen aan de gehele raad kan worden verstrekt.



Spagaat voor de ambtenaar

Een ambtenaar is voor het grootste gedeelte van zijn of haar tijd werkzaam voor het college. Hij of zij legt verantwoording daarover af aan een ambtelijk leidinggevende. Bij het verlenen van ambtelijke bijstand komt de ambtenaar in een andere positie waarbij een raadslid de opdrachtformulering neerlegt. Dit kan voor de ambtenaar voelen als een loyaliteitsvraagstuk.

Het kan de ambtenaar zelfs in een lastige situatie brengen, bijvoorbeeld als de belangen van het college van B&W niet overeenkomen met een door een raadslid gevraagde bijstand. Op deze wijze kunnen ambtenaren ervaren dat ze in een '**spagaat**' terechtkomen. Het raadslid dat om de bijstand vraagt is zich hier vaak minder van bewust. Deze spagaat leidt ertoe dat ambtenaren in de praktijk zich niet altijd comfortabel en vertrouwd voelen bij het verlenen van ambtelijke bijstand.

Belasting van de organisatie

Het recht op ambtelijke bijstand is volgens de wet onbegrensd. In de praktijk wordt de uitoefening ook bepaald door de beschikbare tijd en capaciteit van ambtenaren. Verzoeken om ambtelijke bijstand kunnen als een onverwachte extra belasting op de ambtelijke organisatie worden ervaren. Het draagt zo bij aan de vaak al als hoog ervaren werkdruk.

Spelregels voor een goede omgang met ambtelijke bijstand

Ambtelijke bijstand heeft meerwaarde voor het werk van een raadslid, maar wordt door de hiervoor genoemde uitdagingen soms mondjesmaat benut. In deze handreiking worden de volgende vijf spelregels voorgesteld waarmee betrokkenen de belemmeringen voor een zinvolle inzet van ambtelijke bijstand hanteerbaar kunnen maken. De spelregels dragen daarmee voor alle betrokkenen bij aan een goede omgang met het instrument in de praktijk.

Spelregels
1. Maak het raadsleden niet te lastig.
2. Geef de griffier een verbindende rol.
3. Investeer in de driehoek.
4. Werk op basis van duidelijke verantwoordelijkheden en rollen.
5. Gebruik het instrument niet voor politiek gewin.

In essentie kan het instrument alleen goed werken als alle betrokkenen – raadslid, griffie(r), burgemeester, wethouder(s), gemeentesecretaris en ambtenaren – rolbewust en rolvast met het instrument omgaan. De spelregels zijn daarom aan al deze betrokkenen gericht.

Spelregel 1: Maak het raadsleden niet te lastig

Naast ambtelijke bijstand zijn er nog veel andere manieren waarop door raadsleden informatie bij de ambtelijke organisatie wordt ingewonnen: van tafeltjesavonden, telefoontjes en mailtjes rechtstreeks tussen raadsleden en ambtenaren tot aan 'kopjes koffie'. Het verschil met ambtelijke bijstand is dat hierbij de verordening niet aan te pas komt.

In veel gemeenten wordt over het informeel inwinnen van technische informatie niet moeilijk gedaan. Natuurlijk zijn er wel verschillen tussen gemeenten in de mate waarin raadsleden contact kunnen opnemen met ambtenaren, maar over het algemeen wordt een vrije en ongedwongen aanpak als prettig ervaren.

Gesteld kan worden dat er sprake is van een '**glijdende schaal**' tussen het stellen van betrekkelijk simpele (onderhandse) vragen door een raadslid aan een ambtenaar en ingewikkeldere en intensievere vormen van informatieverstrekking die strikt genomen als ambtelijke bijstand kunnen worden beschouwd.

De crux is dat betrokkenen, zowel raadsleden, griffie als college van B&W en ambtenaren, de situatie waarin niet te veel in regels wordt vastgelegd als acceptabel en prettig ervaren. De wet verschaft op zichzelf al de nodige regels.

Geen strikt onderscheid

In de praktijk is het lastig om aan te geven wanneer 'betrekkelijk simpele' verzoeken om informatie veranderen in ambtelijke bijstand. Dit roept de vraag op waarom over daadwerkelijke ambtelijke bijstand soms zo ingewikkeld wordt gedaan.

Raadsleden dienen net als het college van B&W gebruik te kunnen maken van de uitgebreide kennis en informatie in de ambtelijke organisatie. Dat komt in het algemeen de kwaliteit van de besluitvorming ten goede. De eerste spelregel luidt daarom: **Maak het raadsleden niet te lastig.** Bevorder een bestuurscultuur waarin raadsleden van de kennis en expertise van ambtenaren gebruik mogen maken, of het nu gaat over simpele informatieverzoeken of uitgebreidere vormen van bijstand.

Om te voorkomen dat de deur van ambtenaren wordt platgelopen door ijverige raadsleden is het wel belangrijk om enkele werkafspraken in de gemeente af te spreken. Die komen in de andere spelregels aan bod.

Spelregel 2: Geef de griffier een verbindende rol

Het uitgangspunt om het raadsleden niet te lastig te maken om bij de ambtelijke organisatie informatie op te halen, kent verschillende risico's en bedreigingen. Zo moet worden voorkomen dat raadsleden een onevenredig beroep op de capaciteit van ambtenaren doen.

In dat licht is het verstandig dat de griffier **een verbindende rol** krijgt toebedeeld. De modelverordening bevat hiervoor al de nodige aangrijpingspunten. Onder meer wordt in de modelverordening benadrukt dat de griffier de tussenpersoon is tussen raad en ambtelijke organisatie. In die rol kan hij adviseren over welk instrument door het raadslid ingezet wordt. Dit stelt de griffier in staat om procedureel overzicht te houden en te bewaken.

De taak van de griffier is om het verzoek tot ambtelijke bijstand in de organisatie te beleggen. In de meeste gevallen zal dit via de gemeentesecretaris en/of de directie en het management verlopen. De precieze rolverdeling en procesverloop zullen per gemeente verschillen.

Voordelen

Het aan de griffier toekennen van een verbindende rol zorgt ervoor dat raadsleden met hun informatiebehoefte aan de juiste ambtenaar worden gekoppeld. Raadsleden hoeven niet zelf in de organisatie op zoek te gaan naar de juiste persoon.

Een ander voordeel van dit proces is dat de griffier raadsleden kan adviseren over een juiste en doelmatige inzet van het instrument. De griffier denkt actief met het raadslid mee en bepaalt welk juridisch instrument de belangen van het raadslid gegeven zijn behoefte het beste dient. Dat kan ambtelijke bijstand zijn, maar ook aanverwante instrumenten zoals het stellen van schriftelijke en/of mondelinge vragen. De griffier kan een raadslid ook vragen om zijn verzoek enige weken aan te houden als duidelijk is dat de ambtelijke organisatie erg druk is.

Als laatste werkt de voorgestelde rol van de griffier ook voor een ambtenaar prettig. De ambtenaar kan de griffier bijvoorbeeld vragen om bemiddelend op te treden als hij of zij er met het raadslid niet goed uitkomt. De griffier treedt dan als neutrale tussenpersoon op om de uitvoering van de ambtelijke bijstand in goede banen te leiden.



De rol van de griffie in de praktijk: een voorbeeld uit Utrecht
De gemeente Utrecht is er voorstander van dat raadsleden rechtstreeks contact met ambtenaren kunnen opnemen. Dit uitgangspunt is ook verankerd in de Verordening ambtelijke bijstand. De griffier vertelt: "De ambtelijke organisatie werkt nadrukkelijk ook voor de gemeenteraad. We zijn één organisatie met verschillende rollen en bevoegdheden, maar met uiteindelijk hetzelfde doel: goede besluiten voor Utrecht".

Er zijn verschillende overwegingen die kunnen leiden tot een formeel verzoek om ambtelijke bijstand. Bijvoorbeeld de benodigde tijdsinzet van een ambtenaar. In Utrecht vinden ze het belangrijk dat raadsleden op een vertrouwelijke manier advies kunnen vragen en informatie kunnen inwinnen bij ambtenaren. Ambtenaren mogen hierover geen verantwoording afleggen bij hun ambtelijk leidinggevende of wethouder. Om de vertrouwelijkheid te borgen, krijgt de griffie een centrale procedurele rol. Het college van B&W wordt wel geïnformeerd over het starten van een traject, maar niet inhoudelijk over de uitkomst.

Hoe gaat dat in zijn werk? Raadsleden bespreken hun vraag altijd eerst met de griffie. Het formele verzoek van het raadslid verloopt vervolgens via de griffier en wordt doorgeleid naar de gemeentesecretaris. De gemeentesecretaris draagt de deskundige ambtenaar aan die het raadslid met zijn inhoudelijke vragen kan helpen.
Vertrouwelijkheid in een bubbel
Vervolgens vindt er onder regie van de griffie een startgesprek plaats tussen het raadslid, de ambtenaar en een raadsadviseur. Hierin worden de afspraken over de uitvoering van de ambtelijke bijstand toegelicht. Er wordt gepraat over de achtergrond en doelstelling van de vraag van het raadslid. Ook de gevraagde capaciteitsinzet van de ambtenaar en mogelijke loyaliteitsvraagstukken komen tijdens het startgesprek ter tafel. Van de ambtenaar wordt namelijk expliciet gevraagd om vanuit zijn expertise proactief mee te denken en te adviseren vanuit het perspectief van het raadslid en de wijze waarop het raadslid het beste zijn doen kan bereiken. Door de uitvoering van ambtelijke bijstand via de griffie te laten verlopen, probeert Utrecht een zogenoemde bubbel om het raadslid en de ambtenaar te creëren. In deze bubbel kan de ambtenaar het raadslid voorzien van de juiste expertise zonder dat er sprake is van externe inmenging. De griffie dient als waarborg om het proces zuiver te laten verlopen.

De gemeente Utrecht heeft concrete spelregels opgesteld die bij aanvang van elk traject voor ambtelijke bijstand zowel met de betrokken raadsleden als ambtenaren worden gedeeld.
Na afloop van het traject evalueert de griffie samen met raadslid en ambtenaar het proces.

Spelregel 3: Investeer in de driehoek

De griffier heeft een belangrijke rol om de ambtelijke bijstand procedureel goed te laten verlopen. De griffier leunt op zijn beurt voor een goede taakuitvoering op de verstandhouding met de gemeentesecretaris (als eindverantwoordelijke van de ambtelijke organisatie) en de burgemeester (als voorzitter van het college van B&W en de gemeenteraad). Tezamen vormen de griffier, gemeentesecretaris en burgemeester de driehoek.

De driehoek kan worden gezien als de hoeder van een goedlopende informatievoorziening tussen de gemeenteraad en het dagelijks bestuur. Ambtelijke bijstand is een instrument dat een directe relatie heeft met deze informatievoorziening.

Een belangrijke aanbeveling is daarmee om te **investeren in de driehoek**. De driehoek kan namelijk een wezenlijke bijdrage leveren aan het creëren van een open, vrij en ongedwongen klimaat binnen de gemeente als het gaat over het verstrekken en delen van technische informatie. Een situatie waarin het raadsleden niet te moeilijk wordt gemaakt om van deze informatie gebruik te kunnen maken.

Een bemiddelende rol

Daarnaast heeft de driehoek een belangrijke rol als er eventuele problemen of knelpunten bij de uitvoering van ambtelijke bijstand optreden. Er zijn verschillende praktische problemen denkbaar, zoals een situatie waarin de gemeentesecretaris een verzoek tot ambtelijke bijstand weigert, of een ambtenaar die tijdens het verlenen van de bijstand tegen dilemma's aanloopt.

Het is nuttig om een platform te hebben om dergelijke problemen te bespreken en verschillende (tegengestelde) belangen af te wegen. De driehoek is hiervoor een geschikte plek, met name als de griffier en de gemeentesecretaris er in eerste instantie samen niet uitkomen. De burgemeester kan dan een bemiddelende rol spelen.

Spelregel 4: Werk op basis van duidelijke rollen en verantwoordelijkheden

Zelfs in gemeenten waar sprake is van een open bestuurscultuur en waar het verstrekken en delen van informatie ten behoeve van raadsleden worden aangemoedigd, is het belangrijk om een verordening achter de hand te hebben. De verordening moet actueel en volledig worden gehouden zodat er indien nodig op terug kan worden gevallen. Het schetst het kader waarbinnen met elkaar wordt samengewerkt.

De verordening beschrijft **rollen en verantwoordelijkheden** van verschillende betrokkenen: raadsleden, griffie(r), gemeentesecretaris, burgemeester, wethouders en ambtenaren. De verordening beschrijft daarnaast de procedure bij het verlenen van ambtelijke bijstand. Tot slot geeft de verordening inzicht in de manier waarop eventuele knelpunten en geschillen tijdens de uitvoering worden opgelost.

Dobber

Zoals aangegeven wordt in deze handreiking niet gepleit voor een situatie waarin de verordening altijd strak wordt gevolgd. Als het goed is, hoeft de verordening alleen uit de kast worden gehaald als er tussen de betrokkenen onduidelijkheid of onenigheid is over de afspraken. De verordening is binnen de spelregels uit deze handreiking alleen de dobber waar het proces op drijft. Het is bepaald niet bedoeld om ambtelijke bijstand aan rigide banden te leggen.

Verhelderende beleidsregels: een voorbeeld uit Echt Susteren

In Echt-Susteren is in 2021 de verordening op ambtelijke bijstand tegen het licht gehouden en volledig geactualiseerd. Vastgesteld werd dat de positie van een raadslid om aanspraak op ambtelijke bijstand te maken kwetsbaar is, omdat de gemeentesecretaris ervoor kan kiezen om dergelijke verzoeken te weigeren.
Er moeten dus meer juridische waarborgen in het proces worden ingebouwd, zo was de gedachte.
Daarom is gekozen om de bestaande verordening aan te vullen met beleidsregels. In de **beleidsregels** committeert het college van B&W zich aan het verlenen van en meewerken aan ambtelijke bijstand.

Bovendien heeft het college geen inhoudelijke bemoeienis. Het proces wordt doelbewust apolitiek gemaakt door de kabinetschef de rol te geven van regisseur over het proces. De kabinetschef vervult zo een ondersteunende rol in de informatievoorziening tussen gemeenteraad en college. Informatieverzoeken worden door de griffier bij de kabinetschef aangemeld. De kabinetschef is de spin in het web: hij of zij kent zowel de ambtelijke organisatie als het college en kan er zodoende voor zorgen dat de juiste informatie tijdig boven tafel komt.

De burgemeester is blij met de nieuwe procedure: “Door het instellen van de beleidsregels is er meer duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden. Dit voorkomt onwenselijke situaties waarin de ambtenaar in een spagaat komt.” De gekozen formalisering is geen doel op zich, zo benadrukt de burgemeester. “Het is een manier om het recht op informatie van raadsleden te versterken”.

Spelregel 5: Gebruik het instrument niet voor politiek gewin

Ambtelijke bijstand is een neutraal instrument

Als laatste vraagt een goede omgang met ambtelijke bijstand ook om rolbewustzijn en sensitiviteit van raadsleden. Die moeten zich bewust zijn van de scherpe kantjes die aan het gebruik van het instrument zitten. Het is belangrijk dat ambtelijke bijstand als instrument wordt ingezet waarvoor het bedoeld is: objectieve informatiewinning ter ondersteuning bij het opstellen van initiatiefvoorstellen, amendementen of moties.

Respecteer de positie van de ambtenaar

De ambtenaar kan bij het verlenen van ambtelijke bijstand een loyaliteitsconflict ervaren richting het college van B&W. De ambtenaar kan in een zogenoemde spagaat terechtkomen. Het is belangrijk dat een raadslid zich van deze precaire situatie bewust is en de positie van de ambtenaar respecteert. Het is dus nadrukkelijk niet de bedoeling dat ambtelijke bijstand wordt misbruikt voor **politiek gewin**. Dat wil zeggen: het instrument kan niet worden gebruikt om bij een gevoelig dossier een ambtenaar uit te horen over de mening en het standpunt van het college van B&W.

Respecteer de kwaliteit van de informatie

Het is de taak van ambtenaren om op basis van hun professionele expertise het raadslid de ambtelijke bijstand te verlenen. Dat gebeurt op basis van de inhoud. Het is vervolgens aan de politiek om daar duiding aan te geven: het college van B&W en raadsleden kunnen met de verstrekte informatie tot verschillende conclusies komen. Dat doet niets af aan de betrouwbaarheid en kwaliteit van het advies van de ambtenaar.

De inbreng in het politieke debat

Natuurlijk kan het raadslid de verkregen informatie uit ambtelijke bijstand daarna wel gebruiken in het politieke debat, bijvoorbeeld bij het opstellen van moties of schrijven van initiatiefvoorstellen. Het is op voorhand niet feitelijk vast te stellen waar wel en geen sprake is van politiek bedrijven. Dat is contextafhankelijk en vraagt om de goede inschatting van het raadslid en de griffier. Het vraagt om sensitiviteit en procedurele correctheid. In dat verband is het nuttig om met enige regelmaat te reflecteren op de – juiste – toepassing van het instrument.

Voer het gesprek

Context en deelnemers

Deze handreiking heeft als doel om het gesprek over een goede inzet van ambtelijke bijstand binnen de gemeente aan te jagen. Vanuit het belang van raadsleden is het logisch dat zo'n gesprek wordt opgestart in overleggen waarin wordt gereflecteerd op de omgang en processen in de raad en de inzet van het beschikbare instrumentarium. Dat kan het presidium, het fractievoorzittersoverleg of de werkgeverscommissie zijn.

Het kan in het gesprek bijvoorbeeld gaan over wat er voor raadsleden nodig is om het instrument beter te gebruiken en welke eventuele belemmeringen dat in de weg staan. Hierna is het verstandig om het gesprek uit te breiden en in breder verband met vertegenwoordigers uit de organisatie te voeren. Dat kan bijvoorbeeld in de driehoek met de gemeentesecretaris, griffier en burgemeester.

Voorbeeld van gespreksthema's:

- Reflectie op de bruikbaarheid van de actuele verordening;
- De uitwerking en concretisering van de spelregels, zoals die in deze handreiking zijn gepresenteerd;
- De mate van openbaarheid van de verstrekte informatie.

Een open bestuurscultuur?

De spelregels veronderstellen dat er in een gemeente sprake is van een open bestuurscultuur. Daarvan is niet altijd sprake. Niet altijd zullen de spelregels daarom goed in de praktijk kunnen worden toegepast. In die situatie kan het helpen als:

- de burgemeester, gemeentesecretaris en griffier bereid zijn wezenlijk te investeren in een goede onderlinge samenwerking;
- collegeleden en raadsleden in het geval van ambtelijke bijstand de positie en eigen verantwoordelijkheid van de ambtelijke organisatie respecteren;
- de ambtenaren beschikken over een goed gevoel van politieke sensitiviteit, zodat ze de politieke impact van informatieverzoeken goed kunnen inschatten.

Periodieke reflectie

Als laatste strekt het tot aanbeveling om met enige regelmaat te reflecteren op de inzet en toepassing van het instrument.



Om verder te lezen

P. Castenmiller, K. Peters en M. van Dam, *"Geven de Raad alle inlichtingen ...."*, *een onderzoek naar informatievoorziening aan de gemeenteraad.* Den Haag, 2013.

J.W.M.M.J. Hessels, *Raad zonder raadgevers? Ambtelijke bijstand en fractieondersteuning na invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur.* Deventer, 2018.

J.W.M.M.J. Hessels, *Advies ondersteuning gemeenteraad, ten behoeve van de Raad voor het Openbaar Bestuur,* augustus 2020.

K. Peters en P. Castenmiller, *Om de controle door de raad.* Den Haag, 2019.

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Goede ondersteuning, sterke democratie; over de ondersteuning van decentrale volksvertegenwoordigingen*, Den Haag 2020.

Westerbeek, R. en J.W.L. Broeksteeg, *De ambtenaar in spagaat; De verhouding tussen gemeenteraad en ambtenaar in het dualistisch bestuursmodel.* In: De Gemeentestem 2006, nummer 1.



Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93

info@vng.nl

maart 2023

vng.nl

Aan de leden

Datum
19 april 2023
Ons kenmerk
U202300293
Lbr. 23/013
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Vraag voor 28 april uitvoeringsmiddelen energietransitie aan

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Gemeenten hebben bij de uitvoering van het Klimaatakkoord de randvoorwaarden gesteld dat dit voor inwoners en gemeenten uitvoerbaar, haalbaar en betaalbaar moet zijn. De VNG zet zich daarom hard in om deze randvoorwaarden ingevuld te krijgen.

Uitvoeringsmiddelen klimaat en energie voor gemeenten
Voor wat betreft de betaalbaarheid voor gemeenten is op 3 april 2023 de *Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid* (CDOKE) opengesteld. Met deze regeling ontvangen gemeenten uitvoeringsmiddelen voor het klimaat- en energiebeleid voor de periode 2023-2025.

Aanvragen voor 28 april 17.00 uur
Om deze uitvoeringsmiddelen te ontvangen **moet** uw gemeente **uiterlijk 28 april 2023 17.00 uur** een aanvraag indienen via de website van de RVO: https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/cdoke.

Op moment van dit schrijven heeft ongeveer 40% van de gemeenten nog geen aanvraag ingediend. Als u niet tijdig een aanvraag indient, ontvangt u geen middelen voor de periode 2023-2025.

E-herkenning niveau 3 nodig
De aanvraag zelf kost niet veel tijd (zie hieronder), wel heeft u hiervoor minimaal eHerkenning niveau 3 met machtiging RVO-diensten op niveau eH3 nodig. Als u nog geen eHerkenning heeft, kunt u dit aanvragen op de website van eHerkenning: https://www.eherkenning.nl/nl.

Let op: Het regelen hiervan kan een aantal dagen duren! Begin dus op tijd met uw aanvraag.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Benodigde gegevens
Concreet moet uw gemeente bij de aanvraag het volgende invullen:

- De naam en bankgegevens van uw gemeente
- De contactgegevens van de contactpersoon bij uw gemeente
- De datum van de aanvraag

Er zijn nog geen extra gegevens, bijlages of toelichtingen nodig. Deze levert u elk jaar in bij de verantwoording. Meer informatie hierover staat ook op de site van RVO.

Vragen?

Antwoorden op veelgestelde vragen over de regeling zijn terug te vinden op het VNG-Forum: https://forum.vng.nl/do/note?id=4117220-6e6f7465

Voor vragen over de inhoud van deze brief kunt u contact opnemen met Steven Horsting via steven.horsting@vng.nl.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

De woningnood in Gelderland is hoog. Starters, alleenwonenden en ouderen kunnen bijna geen betaalbare woning vinden. Tot en met 2030 moeten er 104.000 woningen bijkomen in Gelderland. Hiervoor zijn woondeals getekend met zes Gelderse regio's. Een flinke uitdaging dus. Hoe maken we de woningmarkt weer toegankelijker en socialer?

Complexe opgaven: Woningnood

Inez Zondag gaat dit keer in gesprek met Marja Eggink en Co Verdaas over woningnood.

Marja Eggink is wethouder in de gemeente Lochem, namens Gemeentebelangen. In haar portefeuille zit wonen, ruimtelijke ontwikkeling, landbouw, landschap en water.
Co Verdaas is dijkgraaf van Waterschap Rivierenland. Daarnaast is hij als deeltijd hoogleraar Gebiedsontwikkeling verbonden aan de Technische Universiteit Delft. Hij is één van de auteurs van de handreiking 'Gebiedsontwikkeling voor raadsleden'. "Het energienetwerk zit aan de grenzen van zijn capaciteit. De drinkwatervoorziening staat onder druk. Stikstof. Je kan wel zeggen dat lossen we in jullie regio op, maar als je dan in een andere regio ook woningen wil bouwen, heb je daar niks aan."
In 'Bellen met...' geeft Ton Heerts (burgemeester gemeente Apeldoorn) zijn mening over dit onderwerp.

Beluister 'Woningnood'

Op 10 mei verschijnt de volgende aflevering. Die gaat over klimaat. De laatste aflevering (omgevingsgericht werken) staat 24 mei online.

Luister hier de aflevering 'Ruimte voor beweging' terug
Beluister de aflevering 'Complexe opgaven: Energietransitie'

Over deze podcastreeks

Complexe opgaven zijn maatschappelijke opgaven waar niet één oplossing voor is en die niet door één sector of organisatie op te lossen zijn. Het zijn processen waarbij je te maken hebt met verschillende betrokken partijen en vele belangen. Wat vandaag de beste oplossing lijkt, kan morgen door veranderende omstandigheden weer anders zijn. Daardoor moet je je continue aanpassen aan je omgeving en zoeken naar wat op dat moment werkt. Hoe krijg je grip op dit soort grote vraagstukken? Hoe werk je daarin samen? En welke rol vervul je daarin als raadslid of wethouder?

In deze podcastreeks geven we je inspiratie en handvatten. Professionals, politici en onderzoekers delen hun ervaringen uit de praktijk en zorgen voor wetenschappelijke inzichten. Daarmee kun je de lokale vraagstukken op de verschillende thema's die op je bord liggen op- én aanpakken.

Deze serie maken we in samenwerking met de Radboud Academy.

Meer podcasts beluisteren?
Volg dan De Gelderland Academie Podcast op **Spotify** of **Soundcloud**. Zo blijf jij op de hoogte van de meest interessante en actuele vraagstukken.

Voor volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren
Ken je iemand voor wie dit bericht ook interessant is? Stuur deze mail dan vooral door.

Wie zijn we?
De Gelderland Academie staat voor leren, ontwikkelen en ontmoeten. Met de Academie bouw je aan kennis en netwerk binnen de eigen regio; kosteloos en in de buurt. We zorgen voor goede kwaliteit en interessante sprekers. Zo helpen we je met jouw dagelijks werk. Wil je weten wat we doen? Kijk op onze website of mail naar info@gelderlandacademie.nl.

Wil je op de hoogte blijven van onze activiteiten en andere ontwikkelingen? Volg de Gelderland Academie op Twitter, LinkedIn, Spotify of YouTube, dan blijf je up-to-date!



Huis van de gemeente Voorst genomineerd voor de BNA Prijs

In het najaar van 2018 werd het Gelders Genootschap door de gemeente gevraagd om mee te denken over de ruimtelijke kwaliteit van de vernieuwing van het gemeentehuis. Er was wel een visie voor de transformatie, maar men wilde de uitgangspunten en randvoorwaarden voor ruimtelijke kwaliteit vastleggen in een aparte notitie. Gelders Genootschap heeft die notitie opgesteld. Deze notitie bood een handvat voor de architect en de landschapsarchitect en voor de beoordeling door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. **Lees meer**

Architectenbureau **De Twee Snoeken** heeft het ontwerp voor het nieuwe gemeentehuis geleverd. Het exterieur- en interieurontwerp voor het

innovatieve gebouw hebben de ambities van de gemeente overstegen.
Tot 28 april kunt u stemmen voor de BNA- Prijs. **Klik hier om te stemmen.**











Vacature Boekhouder (m/v/x) 32 uur



Terugkijken Webinarreeks - Introductie Post '65

Post ’65 staat op de radar, maar haar waarde is nog niet goed in beeld. De RCE heeft recent bekend gemaakt met een aanwijzingsprogramma te komen voor architectuur en stedenbouw uit de periode 1965 tot 1990. Vanwege de grote ruimtelijke opgaven en de verduurzamingsopgave waar Nederland voor staat en de impact daarvan ook op het Post-65 erfgoed. **Lees meer**

federatie ruimtelijke kwaliteit

Vacature

Directeur Federatie Ruimtelijke Kwaliteit

Eind dit jaar gaat Flip ten Cate, directeur van de Federatie Ruimtelijke kwaliteit, met pensioen. De Federatie Ruimtelijke kwaliteit is op zoek naar een nieuwe directeur. **Lees meer**

Bekijk het archief van @Beeldspraak: Klik hier!

Mail LinkedIn Facebook Twitter



Copyright © 2023 Gelders Genootschap, alle rechten voorbehouden.

U ontvangt deze mail omdat u bent aangemeld voor de nieuwsbrief @Beeldspraak van het Gelders Genootschap.

Contactgegevens:
Zijpendaalseweg 46
Arnhem, Gelderland 6814 CL
Netherlands

Toevoegen aan adressenlijst

Wilt u uw persoonlijke gegevens veranderen of afmelden voor deze nieuwsbrief?

Bewerk mijn persoonlijke gegevens of Uitschrijven voor deze lijst



Human Capital Akkoord ondertekend!

Provincie Gelderland, The Economic Board en de Groene Metropoolregio ondertekenden op 13 april het Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen 2023-2026. Met het onderteken van dit akkoord, spreken de drie partijen af om samen te werken met partners aan een productieve arbeidsmarkt.

Meer over de ondertekening



Slim & Schoon Onderweg stelt programmaplan vast

Het programma Slim & Schoon Onderweg (S&SO) zorgt ervoor dat mensen niet massaal met hun auto in de file staan. Een bereikbare

en schone regio waar het goed wonen en werken is. Dat is het doel voor de komende jaren. Hoe dat gebeurt, staat in het programmaplan Slim & Schoon Onderweg 2023. Het gaat hierbij om het stimuleren van ander, duurzaam reisgedrag. De deelnemende organisaties hebben dit programmaplan vastgesteld. S&SO gaat hiervoor aan de slag met diverse projecten, zo is afgesproken op 27 maart in het programmaplan 2023-2026.

Meer over het programmaplan



Welke ruimte heeft onze economie in 2040 nodig?

Het afgelopen jaar is er, samen met een grote groep stakeholders, gewerkt aan een economisch profiel voor 2040: hoe willen we dat onze economie er dan uitziet? Waar zetten we wel en niet op in? En wat betekent dat voor de keuzes die we nu moeten maken? In dit interview vertelt Jolanda van Rensch (opgavemanager Productieve regio) meer over dit complexe traject.

Naar het interview



Werken aan een gezonde woningmarkt

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen werkt met de Woondeal aan een gezondere woningmarkt. Belangrijk hierbij is woonaanbod voor mensen met een zorg- en ondersteuningsvraag; de zogenaamde aandachtsgroepen. We zijn koploperregio en werken aan een regionale woonzorgvisie. Onze aanpak is vooral leren van de praktijk. De Zorgsamen Buurt in Dekkerswald is daar zo'n pakkend voorbeeld van.

Bekijk de video



Nieuwe collega: Meike Weijde

Nadat ik eind februari de master International Communication heb afgerond, ben ik op 20 maart 2023 gestart als Junior Communicatieadviseur bij de Groene Metropoolregio. In deze functie ondersteun ik de communicatieadviseurs en houd ik mij bezig met diverse projecten binnen de vijf opgaven. Tijdens de eerste weken heb ik een leuke indruk gekregen van het werken bij de Groene Metropoolregio. Collega's zijn erg behulpzaam en ze helpen me waar dat nodig is. Ik kijk er naar uit om mezelf verder te ontwikkelen als communicatieprofessional en te werken aan mooie projecten in deze regio. Kortom: ik heb er zin in!



Woonbehoefteonderzoek: vraag naar betaalbare woningen is groot

Het bureau Companen heeft de woonbehoefte in de Groene Metropoolregio onderzocht. Uit het onderzoek blijkt een aanhoudende grote vraag naar nieuwe betaalbare woningen. Het onderzoek bevestigt dat het belangrijk is om via de Woondeal samen in de regio te blijven werken aan de invulling van de woonopgaven.

Meer over het onderzoek



Eye openers voor circulaire bouw en infra

Op verzoek van de bestuurlijke trekkers van het speerpunt Circulaire Bouw en Infrastructuur, Bea Schouten (Wijchen) en Joa Maouche (Renkum), heeft de speerpuntgroep drie (in)werkbezoeken georganiseerd.

Meer over de werkbezoeken



Doortrekken A15 en verbreding A12 stap dichterbij, snelheid geboden

Het doortrekken van de A15 en de verbreding van de A12 is een stap dichterbij nu de Raad van State de stikstofberekening voor de aanleg van de A15 en verbreding A12 heeft goedgekeurd.

"Goed dat er nu duidelijkheid is over de stikstofberekening. Maar ook jammer dat er nog geen uitspraak is over het volledige project. Deze regio wacht al zo lang en blijft nu weer achter in onzekerheid. We hopen dat er nu snel een besluit komt over het hele project. Zonder deze maatregelen slibt de regio nóg verder dicht en is de woondeal onhaalbaar", aldus Hubert Bruls, burgemeester van Nijmegen en voorzitter van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

Meer over A15/A12



Niels Huijbers stelt zich voor

Mijn naam is Niels Huijbers, 35 jaar en sinds 1 april gestart bij de Groene Metropoolregio als speerpunt coördinator Logistiek. Ik kom oorspronkelijk uit Zevenaar en ben na mijn studiejaren in Nijmegen inmiddels alweer 10 jaar inwoner van Arnhem.
Tijdens de Coronapandemie heeft iedereen kunnen zien hoe belangrijk logistiek voor onze samenleving is, helemaal in een tijd van crisis. Logistiek (en transport) is dan ook een belangrijke strategische randvoorwaarde voor een prettige leefomgeving. Tegelijkertijd bestaan er maatschappelijke discussies over de

toenemende negatieve effecten zoals congestie, leefbaarheid of de verdozing van het landschap. Het moet qua logistiek daarom (nog) slimmer en schoner, om ook toekomstbestendig te kunnen zijn als randvoorwaarde voor een bloeiend stedelijk netwerk. Ik zie het dan ook als een mooie uitdaging om daar samen met de verschillende stakeholders in de regio een concrete bijdrage aan te mogen leveren. Graag tot snel en neem (bij een concrete behoefte) gerust eerder contact op voor een nadere kennismaking!



... De Gelderse regio's, waaronder de Groene Metropoolregio, een Gelders Manifest hebben overhandigd. Daarin pleiten zij voor een intensievere samenwerking met de provincie. Namens de GMR was dagelijks bestuurslid Nelly Kalfs aanwezig bij de inspraak tijdens de eerste vergadering van Provinciale Staten in Gelderland op 12 april.

... Op de website informatie over de Regio Deal is terug te vinden op de projectpagina hierover.

... Er al een datum is geprikt voor het Regiocongres volgend jaar. Op vrijdag 2 februari 2024 is de volgende editie van hét evenement voor iedereen die betrokken is bij de Groene Metropoolregio.

... Documenten waarin we verantwoording afleggen en verslag doen van ons werk, zijn opgenomen in de kennisbank op onze website.

... De subsidieregeling voor een goed idee om publiek in de cultuursector op ongewone wijze te bereiken, betrekken en behouden is geopend!

... Er 25 mei een wandelsafari door de Groene groeiregio wordt georganiseerd waarbij er verschillende projecten worden bezocht waar Wonen & Zorg worden gecombineerd, *Klik hier om aan te melden:* Wandelsafari Wonen & Zorg (groenemetropoolregio.nl)

Meer informatie?

Wil je je abonneren op deze nieuwsbrief? Ga naar onze website. Heb je vragen naar aanleiding van deze nieuwsbrief? Laat ze weten via info@groenemetropoolregio.nl. Meer informatie is te vinden op onze website.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Nijverheidsweg 2a, 6662 NG Elst
Telefoon 06 - 10 16 91 43, info@groenemetropoolregio.nl

Bekijk deze email in je browser



Op 13 en 14 juni is het zover: het VNG Jaarcongres in Groningen!

Over twee maanden openen de deuren van het VNG Jaarcongres. Gastgemeente Groningen kan niet wachten om straks samen met u een stap naar voren te zetten. Al meer dan 1750 bestuurders hebben zich ingeschreven. Bent u er ook bij?



Gemeenten hebben een hoofdrol in grote maatschappelijke vraagstukken. In de uitvoering boeken we op veel van deze vraagstukken tastbare resultaten. Maar we kunnen meer. Omdat we zo dicht bij de inwoners staan, hebben we een scherp beeld van hun zorgen, wensen en behoeften. Waarom zouden wij dan ook niet vaker zelf het voortouw nemen? Een stap naar voren zetten?

Op het VNG Jaarcongres 2023 in Groningen bieden we inspirerende ideeën uit de wetenschap en praktijk voor oplossingen voor de grote opgaves waar u voor staat.

Schrijf u in | Bekijk het programma

Stuur deze uitnodiging ook door aan uw college of raad

Laat u zich inspireren door de volgende sprekers?

- Jan van Zanen, voorzitter VNG en burgemeester van Den Haag
- Koen Schuiling, gastheer en burgemeester van Groningen
- Wethouders Annalies Usmany-Dallinga (Lokaal Belang Eemsdelta), Esmah Lahlah (GroenLinks, Tilburg) en Marinus Biemans (DOE!, Deurne) vertellen hoe ze lokaal aan de slag gaan met grote maatschappelijke opgaven
- Tim van Hattum, Wageningen University & Research (WUR)
- Johan Remkes, oud-politicus en winnaar Machiavelliprijs 2022
- Ingrid Thijssen, voorzitter VNO-NCW

Zoals altijd kunt u op het VNG Jaarcongres ook een aantal sprankelende optredens verwachten. Wat dacht u van optredens van choreograaf, danser en winnaar BNG Bank Dansprijs 2022 Mohamed Yusuf Boss, spoken word-artiest en stadsdichter van Groningen Myron Hamming en een delegatie van Het Noordpool Orkest?

Wij kijken uit naar twee inspirerende dagen in Martiniplaza in Groningen. Graag tot ziens!

Onze tips

’s Middags wacht een sprankelend programma in stad en ommeland.
Welke sessie kiest u?



Sessie 10

In gesprek over het versterken van de sociale basis, op een aansprekende locatie, de Tirrel!

Lees verder

Sessie 17

Juridische actualiteiten integriteit politieke ambtsdragers

Lees verder





Sessie 21

Actualiteiten rond de financiën van gemeenten

Lees verder

Sessie 32

Groningen ontrafelt de toekomst van duurzame en gezonde voedselproductie

Lees verder





Sessie 41

Verstevig de positie van arbeidsmigranten door (regionale) samenwerking

Lees verder

Onze sponsoren

Excellent

bpd bouwfonds gebiedsontwikkeling

Premium

A&O fonds Gemeenten

BMC YACHT GROUP

BNG BANK

Sponsor

DELTA FIBER

TRANSITIVM GROEP Deel van Yris

Dit bericht is verzonden door VNG Connect **in opdracht van**
Vereniging van Nederlandse Gemeenten | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
t. 070 - 373 84 58 | **e.**info@vngjaarcongres.nl | **w.**www.vngjaarcongres.nl | **KvK-nummer** 27195052

Klik hier om u uit te schrijven voor toekomstige mailings over dit evenement

UITNODIGING raadsledenbijeenkomst over regioarrangement en programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland

---

Raadsledenbijeenkomst deelgebied Arnhem-Veluwezoom

Beste raads- en commissieleden,

Wij nodigen u van harte uit voor de raadsledenbijeenkomst op donderdag 11 mei over het regioarrangement en het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) voor deelgebied Arnhem-Veluwezoom. Per deelgebied gaan wij graag met (een afvaardiging van) raadsleden uit die gemeenten in gesprek over het proces om te komen tot een regioarrangement voor de Groene Metropoolregio en wordt u door de provincie geïnformeerd over het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland.

Datum, tijdstip
Donderdag 11 mei, van 19.30 tot uiterlijk 21.30 uur.

Locatie bijeenkomst
Stadhuis Arnhem, Koningstraat 38 in Arnhem – ruimte: Raadzaal, via Trouwingang / zij-ingang.
De bijeenkomst is ook online te volgen en op een later moment terug te luisteren. Dit kan via deze link.

Aanmelden
Voor deze bijeenkomst hoeft u zich niet vooraf aan te melden.

Regioarrangement
Het Rijk wil eind 2023 met alle provincies afspraken maken over hoe regio's opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, goed ruimtelijk kunnen inpassen. Het Rijk vraagt hiervoor een ruimtelijk voorstel van de provincie. De provincie Gelderland heeft besloten haar ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen op basis van een regioarrangement per regio. Een van de regio's is onze Groene Metropoolregio.
In het regioarrangement maken provincie, regio, gemeenten en maatschappelijke partners (o.a. Waterschappen) samen afspraken over het perspectief voor hoe we al deze opgaven in samenhang aanpakken voor de komende 20 tot 30 jaar. Het regioarrangement voor de Groene Metropoolregio bestaat voor een groot deel uit bestaande informatie uit onder andere verstedelijkingsstrategie ANF, gebiedsprogramma's, Woondeal 2.0 en bod Regio Deal. Daarnaast besteedt het regioarrangement aandacht aan nieuwe vragen rondom energie (RES) en energie-infrastructuur, (circulaire) economie, natuur en landbouw. Formeel is het regioarrangement een (niet verplicht) interbestuurlijk programma op basis van de Omgevingswet dat in 2024 in werking treedt. De inzet is dat de overheden een overeenkomst aangaan voor een langjarige samenwerking en dat via een cyclisch proces de regioarrangementen worden geactualiseerd en nader uitgewerkt. Uitgangspunt is dat met het regioarrangement geen nieuw beleid wordt vastgesteld. Daar waar bijstelling van staand beleid nodig is, is het regioarrangement agenderend voor bestuurlijk/politieke besluitvorming bij de betrokken overheden.

Programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is een nationaal programma onder de Omgevingswet. Het beoogt een gebiedsgerichte en samenhangende aanpak voor het landelijk gebied. Aan de provincies is gevraagd om hieraan invulling te geven: uiterlijk 1 juli 2023 moeten de provincies een “concept bod” voor het NPLG aan het Rijk doen. Dit concept-bod bevat een wettelijk verplicht onderdeel in het kader van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De provincie Gelderland geeft dit bod vorm via het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland. Het VLGG kent een brede doelstelling waarin voorstellen voor natuur, water, klimaat en landbouw samenkomen. De inhoud van het VLGG is, naast een bod voor het Rijk, ook inbreng voor het regioarrangement. In Groene Metropoolregio wordt het VLGG in drie deelgebieden uitgewerkt: deelgebied Rivierengebied, deelgebied Veluwezoom en Arnhem, deelgebied Liemers / Achterhoek.

Informatie

Informatie over de verstedelijkingsstrategie vindt u op https://www.groenemetropoolregio.nl/projecten/verstedelijkingsstrategie-arnhem-nijmegen-foodvalley.

Heeft u vragen over de bijeenkomst, dan kunt u deze per mail stellen via groene-groeiregio@groenemetropoolregio.nl of aan George van der Woude, secretaris van de RegioAgendacommissie g.van.der.woude@nijmegen.nl. Ook kunt u voor vragen terecht bij uw griffier.

Namens de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen,

Carol van Eert,
Bestuurlijk opdrachtgever Groene groeiregio

Gemeente ROZENDAAL

Geachte raads- en commissieleden,

Donderdagavond 4 mei om 18.45 uur bent u van harte welkom bij de jaarlijkse Dodenherdenking in de Kerk van Rozendaal en de begraafplaats van Rozendaal. Op 4 mei herdenken we de slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog en oorlogen en conflicten sindsdien. We staan samen stil bij mensen die hun leven gaven om anderen te bevrijden en te helpen. We zijn samen stil, met onze gedachten bij mensen die het leven gaven door onderdrukking of in de strijd voor vrijheid. We herdenken wat was, en we denken aan de mensen die nu de gevolgen ondervinden van oorlog en geweld. Meer dan ooit, in de stroom van berichten uit Oekraïne, willen we via muziek en voordrachten woorden geven aan onze kwetsbare vrijheid. Het Velper Bach Ensemble in kleinere bezetting begeleidt de herdenking muzikaal. Een bijzondere muzikale bijdrage leveren twee leerlingen van het Rhedens college Rozendaal: Lana Poelmans (zang) en Lucas Hillen (piano). Er zijn korte toespraken, voordrachten en overdenkingen. Zoals gebruikelijk lopen we daarna in een stille tocht naar de begraafplaats van Rozendaal om daar twee minuten stil te zijn.



Programma:

18.15 uur	Kerk open, u kunt luisteren naar het Velper Bach Ensemble en Lucas Hillen op piano
18.45 uur	Start herdenking, m.m.v. van onder meer kinderburgemeester Lot Jager, Madelon Beekhuis en Lilly Seijmonsbergen,
19.30 uur	Stille tocht naar begraafplaats
20.00 uur	Twee minuten stilte, gevolgd door kransleggingen op de begraafplaats met muzikale begeleiding van de Koninklijke Rosendaalsche Kapel

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Cliëntervaringsonderzoek WMO en Jeugdhulp 2022

Adviseur : Mieke Jansma, Dorien Malawau
Portefeuillehouder : Tineke van der Pas
Datum : 25 april 2023

Aan de Raad

Inleiding
Er is een tweetal onderzoeken uitgevoerd door Moventem in opdracht van de gemeente Rheden over de ervaringen van onze inwoners die een beroep hebben gedaan op ondersteuning vanuit de Wmo en/of de Jeugdwet.
De toegang tot de Wmo en Jeugdwet voor de inwoners van Rozendaal en die van Rheden voert de gemeente Rheden uit. Gelet op de beperkte omvang van het aantal respondenten uit Rozendaal, worden de uitkomsten van de onderzoek als een geheel gepresenteerd en geen onderscheid naar inwoners uit Rozendaal en Rheden.

Waarom zijn deze onderzoeken uitgevoerd?
Gemeenten zijn vanuit de Jeugdwet en de Wmo verplicht om jaarlijks een gestandaardiseerd cliëntervaringsonderzoek (CEO) uit te voeren. De resultaten van dit onderzoek geven inzicht in de ervaren toegankelijkheid, kwaliteit en effecten van de geboden ondersteuning. De standaardisatie van de onderzoeken (deel Wmo) geeft een goed landelijk beeld over de cliëntervaringen.

Beoogd effect
Doelstelling is inzicht te krijgen in de cliëntervaringen over het (indicatie)proces en de daadwerkelijke geleverde zorg en ondersteuning in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Dit teneinde het proces en zorg en ondersteuning nog beter op de behoefte van de inwoners te kunnen afstemmen. Dit proces start met de gemeentelijke toegang: het Sociaal Meldpunt.

Bijzonderheden 2022 ten opzichte van vorige jaren
WMO

- ✓ In het contact met de inwoner zien we een lichte daling (1-2%) ten opzichte van voorgaande jaren, maar nog steeds positieve resultaten. Het contact met de gemeente scoort een 7.2.
- ✓ Een kwart van de deelnemers weet dat er onafhankelijke clientondersteuning beschikbaar is en ongeveer de helft weet niet of ze hiervan gebruik hadden willen maken.
- ✓ Een daling te zien bij inwoners die hun vraag zelf proberen op te lossen: in 2020 was dit 40%, 2021 39% en in 2022 32%.
- ✓ Een daling te zien bij mantelzorgers die ‘de vraag aan kunnen’. Van de mantelzorgers die hulp bieden geeft 55% aan ‘de vraag aan te kunnen’. In 2020 was dit 69%;
- ✓ Een stijging in het aantal huishoudens dat hulp bij het huishouden ontvangt 60%, 48% in 2021, 2020 36%;
- ✓ Een ruime meerderheid betaalt een eigen bijdrage ‘hulp bij het huishouden’, dit is gestegen: 2019 64% naar 82% (meer dan 80% geeft aan deze eigen bijdrage te kunnen betalen).

Aangedragen verbeterpunten door Moventem:

- Het verbeteren van de lange wacht- en afhandeltijden;
- Het verbeteren van de telefonische bereikbaarheid.

JEUGD

- ✓ Ook hier is een groot deel van de inwoners niet op de hoogte is van een onafhankelijke clientondersteuner;
- ✓ Het contact met de gemeente scoort een 6.7;
- ✓ Algemene begeleiding wordt het meest ingezet van de verschillende zorgvormen;
- ✓ De ruime meerderheid ontvangt langer dan een jaar hulp/begeleiding;
- ✓ Voor de helft van de kinderen ging het ook om het verbeteren van de veiligheidssituatie;
- ✓ De hulp/begeleiding scoort een 7.8. Door de ingezette hulp gaat het nu beter met het kind.

<u>Vervolg</u>

Om de kwaliteit van de dienstverlening van de toegang te behouden en vergroten is een verbetertraject gestart bij de gemeente Rheden. De uitkomsten van beide onderzoeken geven belangrijke input voor dit verbetertraject onder andere op het gebied van contact en communicatie met onze inwoners. Daarnaast worden de uitkomsten gedeeld op waarstaatjegemeente.nl (deel Wmo).

De uitkomsten van de onderzoeken leiden niet direct tot kosten. Indien er naar aanleiding hiervan ander beleid wordt ingezet, kan dit tot kosten leiden. Daar zult u bij desbetreffende initiatieven over geïnformeerd worden.

Ook in 2023 laat de gemeente Rheden, mede namens de gemeente Rozendaal, wederom het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek uitvoeren door een onafhankelijk onderzoeksbureau. De uitkomsten daarvan worden in 2024 verwacht.

Wij vertrouwen er op, u hiermee naar behoren te hebben geïnformeerd.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,	Ester Weststeijn,
gemeentesecretaris	burgemeester

Bijlagen

1. Onderzoeksrapport CEO Wmo Gemeenten Rheden en Rozendaal, Moventem;
2. Onderzoeksrapport CEO Jeugdhulp Gemeenten Rheden en Rozendaal, Moventem.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding



Rapportage
Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2022

Gemeente Rheden

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding



Rapportage *Cliëntervaringsonderzoek Wmo 2022*

Gemeente Rheden

Concept 1
Datum 15-08-2022
Projectnummer: 21298

Auteurs:
Joyce Berentsen, Projectmanager/ Onderzoeker
Danique Rietman, Onderzoeker

Moventem BV
T 0575 84 3738
E info@moventem.nl
W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

MOA
Center for Information Based Decision Making & Marketing Research

ESOMAR WORLD RESEARCH ESOMAR MEMBER

Management Samenvatting **Pagina 4**

1 Inleiding **Pagina 10**
1.1 Onderzoeksopzet Pagina 11

2 Resultaten **Pagina 13**
Contact Pagina 14
Kwaliteit van de ondersteuning Pagina 19
Resultaat van de ondersteuning Pagina 21
Contact met de gemeente/ consulenten Pagina 24
Incluzio Pagina 40
Huishoudelijke hulp Pagina 46
Mantelzorg Pagina 49
Ervaringen met hulp/ ondersteuning Pagina 51
Eigen bijdrage hulp/ ondersteuning Pagina 58
Effect(en) van de hulp/ ondersteuning Pagina 62
Dienstverlening in coronatijd Pagina 64

3 Bijlagen
Bijlage I Achtergrondvariabelen **Pagina 68**
Bijlage II Onderzoeksverantwoording Pagina 69
Pagina 73

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Management Samenvatting



Contact

Ruime meerderheid bekend met waar ze moeten zijn met hun hulpvraag, vergelijkbaar met voorgaande jaren

Van de cliënten die een hulpvraag hadden, wist nagenoeg driekwart (73%) waar ze moesten zijn met hun hulpvraag. Dit percentage is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Meerderheid vindt dat ze snel werden geholpen, lichte daling t.o.v. 2020 en 2019

62% is het er (helemaal) mee eens dat ze snel werden geholpen. Dit percentage was in 2020 nog 67% en in 2019 70%. Ondanks dat de meerderheid vindt dat ze snel werden geholpen, is er wel sprake van een lichte daling.

Ruime meerderheid vindt dat ze serieus werden genomen door de medewerker, lichte daling t.o.v. voorgaande jaren

Ruim driekwart is het er (helemaal) mee eens dat de medewerker ze serieus nam. Respectievelijk bedroeg dit percentage in 2021, 2020 en 2019 79%, 82% en 80%. Ook hier is dus sprake van een lichte daling.

Meerderheid zocht samen met de medewerker in het gesprek naar oplossingen

De meeste cliënten zochten samen met de medewerker in het gesprek naar oplossingen. Dit percentage lag in 2021 lager en in 2020 hoger.

Weinig bekendheid met mogelijkheid tot onafhankelijke cliëntondersteuner, vergelijkbaar met voorgaande jaren

Nagenoeg een derde wist dat ze gebruik konden maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner. Dit betreft dus een ruime minderheid. Het percentage is ten opzichte van voorgaande jaren ongeveer gelijk gebleven.

Kwaliteit van de ondersteuning

Ruime meerderheid vindt de kwaliteit van de ondersteuning die ze krijgen goed

De kwaliteit van de ondersteuning die cliënten krijgen wordt door ruim driekwart als goed beoordeeld. Dit is een lichte daling ten opzichte van voorgaande jaren.

Ruime meerderheid vindt de ondersteuning die ze krijgen passen bij hun hulpvraag

80% geeft aan het (helemaal) eens te zijn met de stelling ‘De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag’. Dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Resultaat van de ondersteuning

Meerderheid kan beter de dingen doen die ze willen door de ondersteuning die ze krijgen

70% geeft aan dat door de ondersteuning die ze krijgen, ze de dingen die ze willen doen beter kunnen doen. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2021 en 2019 en een lichte stijging ten opzichte van 2020.

Ruime meerderheid kan zich beter redden door de ondersteuning die ze krijgen, lichte daling t.o.v. vorig jaar

79% kan zich beter redden door de ondersteuning die ze krijgen. Dit is ten opzichte van 2021 (82%) een lichte daling.

Meerderheid heeft betere kwaliteit van leven door de ondersteuning die ze krijgen, vergelijkbaar met voorgaande jaren

Nagenoeg driekwart heeft door de ondersteuning die ze krijgen een betere kwaliteit van leven. Dit percentage daalt en stijgt wisselend, waarbij het dit jaar ten opzichte van vorig jaar licht is gedaald.

Contact met de gemeente/ consulenten

Nagenoeg de helft weet niet of ze gebruik hadden willen maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner

6% geeft aan gebruik te hebben gemaakt van een onafhankelijke cliëntondersteuner. 15% had hier gebruik van willen maken en 30% niet. De meeste cliënten (49%) weten niet of ze hier gebruik van hadden willen maken.

Ruim een derde had een gesprek met een consulent voor hun hulp/ondersteuning, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

45% heeft geen gesprek gehad met een consulent van de gemeente voor hun hulp/ ondersteuning in 2021. Het percentage dat dit wel had, is gedaald van 50% in 2019 naar 38% in 2022.

Vooral niemand of familie bij het (keukentafel)gesprek aanwezig

Het percentage cliënten dat aangeeft dat er niemand bij het (keukentafel)gesprek aanwezig was, is gestegen van 29% in 2019 naar 39% in 2022.

Meerderheid vond het (keukentafel)gesprek een prettig gesprek, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

Cliënten die een gesprek met een consulent van de gemeente hebben gehad, vonden dit over het algemeen een prettig gesprek (72%). Dit percentage lag voorgaande jaren echter iets hoger (2019: 78%; 2020: 81%; 2021: 82%).

Ruime meerderheid vindt dat de consulent de gemaakte afspraken nakomt, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

75% is het er (helemaal) mee eens dat de consulent de gemaakte afspraken nakomt. Dit percentage is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Toen varieerde het tussen de 79% en 81%.

Ruim de helft heeft na het gesprek met de consulent een verslag ontvangen, dit is een lichte daling t.o.v. voorgaande jaren

54% heeft na het gesprek met de consulent een verslag ontvangen. Met name vorig jaar lag dit percentage hoger (59%).

Ruime meerderheid is het eens met de inhoud van het gesprek, dit is gestegen t.o.v. vorig jaar

Van de cliënten die aangeven een verslag te hebben ontvangen, is 82% het eens met de inhoud van het verslag. Dit percentage lag in 2020 en 2021 iets lager.

Ruim de helft heeft samen met de consulent gekeken naar oplossingen in eigen netwerk

Vergelijkbaar met voorgaande jaren geeft dit jaar 57% aan dat ze samen met de consulent hebben gekeken naar oplossingen binnen het eigen netwerk/ omgeving.

Contact met de gemeente/ consulent scoort een ruime voldoende

Met gemiddeld een 7.2 krijgt het contact met de gemeente/ consulent een ruime voldoende.

Gemeente/ consulent biedt een luisterend oor, maar kan verbeteren op het gebied van wachttijden

Wat men met name goed vindt/ vond aan het contact met de gemeente/ consulent is het luisterend oor dat ze bieden en het begrip dat ze tonen. Waar nog verbetering mogelijk is, zijn de lange wacht- en afhandeltijden.

Cliënten hebben zich met name zelf aangemeld bij de gemeente

44% geeft aan zichzelf aangemeld te hebben. Dit is vergelijkbaar met 2021 en 2020 en gestegen ten opzichte van 2019.

Ongeveer een derde probeert de vraag zelf op te lossen
In 2020 heeft 40% zelf geprobeerd de vraag op te lossen en in 2021 39%. In het huidige onderzoek is dit percentage gedaald naar 32%.

Verbetering mogelijk in telefonische bereikbaarheid van de gemeente
Hoewel het percentage dat de telefonische bereikbaarheid als (zeer) goed beoordeelt (43%) hoger is dan het percentage dat het (zeer) slecht vindt (43%), is dit nog geen meerderheid.

Ruim de helft heeft geen gebruik gemaakt van één van de mogelijkheden binnen de gemeente
Ruim de helft van de respondenten geeft aan geen gebruik te hebben gemaakt van een van de mogelijkheden binnen de gemeente. Ook in de afgelopen jaren gaf de meerderheid dit aan (2021: 61%; 2020: 53%).

Incluzio

Ruime meerderheid heeft geen contact gehad met Incluzio
Nagenoeg driekwart heeft geen contact gehad met Inlcuzio. Slechts 12% had dit wel.

Cliënten die contact met Incluzio hebben gehad, zijn hier met name via de gemeente terecht gekomen.
43% van de cliënten geeft aan bij Incluzio terecht te zijn gekomen via de gemeente. Voor nagenoeg de helft had Incluzio een passende oplossing en voor nagnoeg de helft ook niet.

Contact met Incluzio scoort een voldoende
Met een 6.4 scoort het contact met een Inlcuzio een voldoende. 29% geeft een onvoldoende (5 of lager).

Contact met Incluzio is prettig, verbetering met name mogelijk in het zoeken van oplossingen
Wat men met name goed vindt/ vond aan het contact met Incluzio is het prettige contact en het zoeken naar oplossingen door Incluzio. Wat daarentegen beter zou kunnen is de uiteindelijke oplossing zelf. De meesten vinden dat er geen goede oplossing is gegeven.

Huishoudelijke hulp

Nagenoeg driekwart vindt dat de hulp bij het huishouden goed op de situatie is afgestemd
Het percentage dat het (helemaal) eens is met ‘De hulp bij het huishouden is goed op mijn situatie en huishouden afgestemd’ verandert jaarlijks. Zo bedroeg dit in 2019 65%, 2020 80% en 2021 75%. In het huidige onderzoek is het 74%

De kwaliteit van de huishoudelijke hulp wordt door de meerderheid als goed beoordeeld
Ook het percentage dat het (helemaal) eens is met ‘Ik vind de kwaliteit van de huishoudelijke hulp goed’ verandert jaarlijks. Zo bedroeg dit in 2019 65%, 2020 78% en 2021 73%. In het huidige onderzoek is het 71%.

Meerderheid vindt aantal uren huishoudelijke hulp passend, dit is gestegen t.o.v. 2021 en 2019 en gedaald t.o.v. 2020
68% vindt dat het aantal uren huishoudelijke hulp past bij hun huishouden/ situatie.

Mantelzorg

Ruime meerderheid geeft geen hulp/ondersteuning aan naasten, dit is meer dan voorgaande jaren

17% geeft aan hulp/ ondersteuning aan bijvoorbeeld partner, familie, vrienden of buren te geven. Dit percentage lag voorgaande jaren hoger, namelijk tussen de 22% en 26%.

De meerderheid die hulp/ondersteuning geeft, geeft aan dit wel aan te kunnen, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

55% kan de hulp die ze geven aan. Dit percentage was voorgaande jaren hoger. Zo gaf in 2020 69% nog aan dat ze hulp/ ondersteuning geven aan kunnen.

Ervaringen met hulp/ ondersteuning

Meerderheid ontvangt hulp bij het huishouden vanuit de gemeente, dit is gestegen t.o.v. voorgaande jaren

De meerderheid (60%) ontvangt hulp bij het huishouden. Dit percentage is sinds 2019 jaarlijks toegenomen. In 2019 gaf een kwart aan dit te ontvangen, in 2020 36% en vorig jaar nagenoeg de helft (48%).

Vervoer door Avan scoort een voldoende, maar lager dan voorgaande jaren

Met een gemiddelde van een 7.0 wordt Avan met een voldoende beoordeeld. Ondanks de voldoende, is het gemiddelde wel gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Zo was het gemiddelde in 2019 en 2020 een 7.5 en in 2021 een 7.8.

Ruime meerderheid heeft ondersteuning/ hulpmiddel gekregen zoals afgesproken, dit is gedaald t.o.v. vorig jaar

Ruim driekwart heeft de ondersteuning of het hulpmiddel gekregen zoals afgesproken met de gemeente. Dit percentage is vanaf 2019 gestegen, maar dit jaar ten opzichte van 2021 gedaald.

De hulp of ondersteuning scoort een ruime voldoende

Gemiddeld wordt de hulp of ondersteuning met een 7.5 beoordeeld. Deze ruime voldoende komt overeen met voorgaande jaren.

Met name blij dát er hulp is, het verrichte werk kan verbeterd worden

Cliënten vinden vooral het feit dat ze hulp/ondersteuning ontvangen fijn. Daarnaast vinden ze dat het werk goed wordt gedaan, maar dit is tegelijkertijd hetgeen dat het meest als verbeterpunt wordt genoemd.

Eigen bijdrage hulp/ ondersteuning

Ruime meerderheid betaalt eigen bijdrage voor de ondersteuning/ hulp die ze krijgen, dit percentage stijgt jaarlijks

Het percentage dat een eigen bijdrage betaalt voor de hulp/ ondersteuning die ze krijgen, neemt jaarlijks toe van 64% in 2019 naar 82% in 2022.

Met de ruime meerderheid die de eigen bijdrage betaalt, is dit van te voren besproken

De cliënten die hebben aangegeven een eigen bijdrage te betalen voor de hulp/ ondersteuning die ze krijgen, geeft 80% aan dat deze bijdrage met hen is besproken.

Ruime meerderheid die de eigen bijdrage betaalt, kan dit ook

Ook kan meer dan 80% de eigen bijdrage betalen.

Er zou meer gekeken kunnen worden naar de financiële situatie in relatie tot de eigen bijdrage
Ondanks dat de ruime meerderheid de eigen bijdrage kan betalen, is er bij minder dan de helft gekeken naar de financiële situatie in relatie tot de eigen bijdrage. 20% is het er zelfs (helemaal) niet mee eens dat er is gekeken naar de situatie in relatie tot de bijdrage.

Effect(en) van de hulp/ ondersteuning

Ruime meerderheid voelt zich serieus genomen door de hulpverleners
Ruim driekwart voelt zich serieus genomen door de hulpverleners. Dit percentage was in 2020 (83%) en 2021 (82%) iets hoger.

Meerderheid geeft aan dat het door de hulp/ ondersteuning beter met ze gaat
64% is het er (helemaal) mee eens dat het beter met ze gaat door de hulp/ ondersteuning. Dit is iets gedaald ten opzichte van 2021 en 2020, maar redelijk vergelijkbaar.

Dienstverlening in coronatijd

Slechts een klein deel heeft tijdens overheidsmaatregelen door corona contact gehad met het Sociaal Meldpunt
10% heeft ten tijde van de overheidsmaatregelen door corona contact gehad met het Sociaal Meldpunt van de gemeente. Vorig jaar was dit nog 17%, maar in 2020 ook 10%.

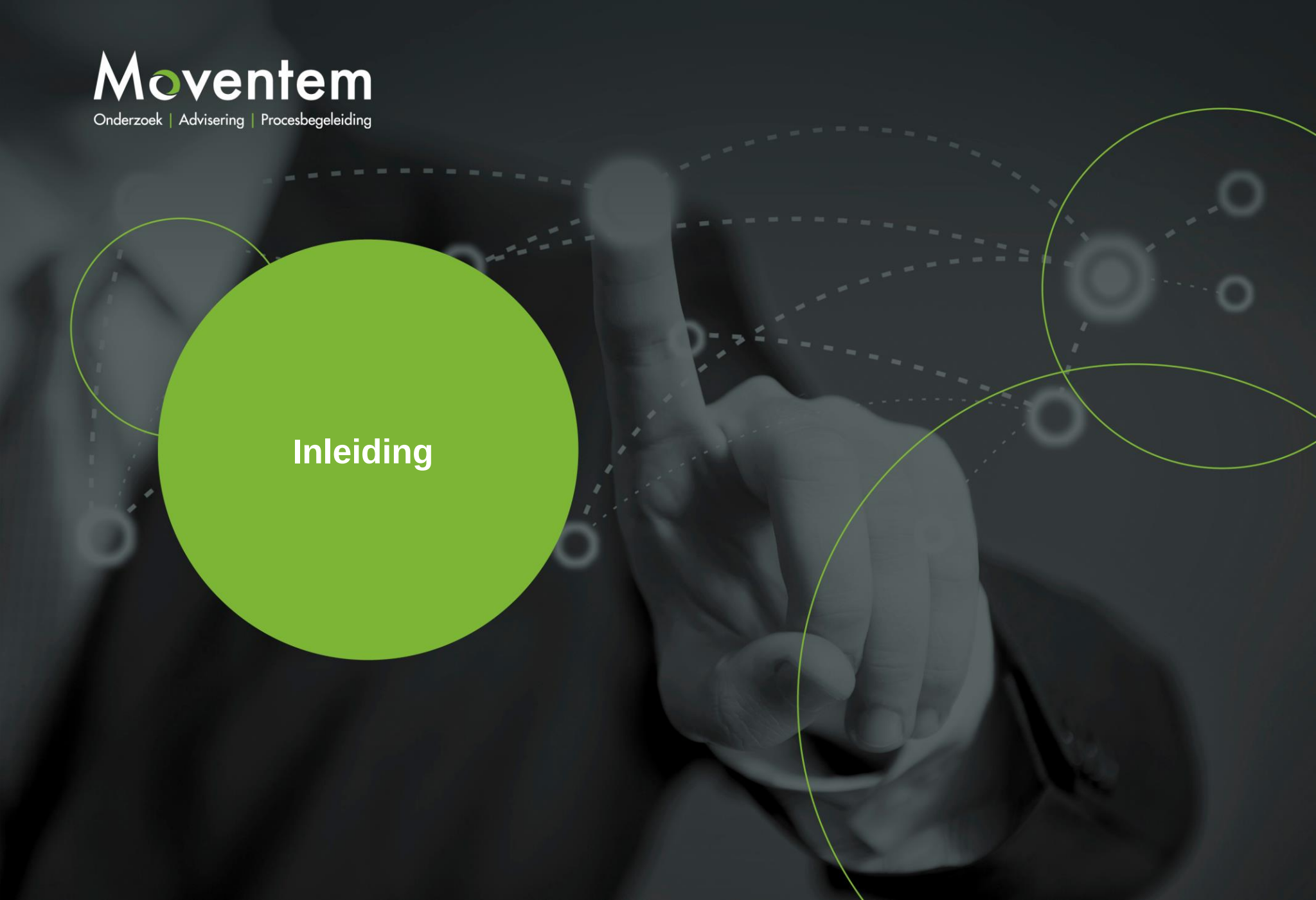
Cliënten die contact hebben gehad met Sociaal Meldpunt hebben dit niet altijd als goed ervaren
De meningen zijn verdeeld over het contact met het Sociaal Meldpunt. Zo ervaarde 43% dit als goed, maar 22% niet. Ten opzichte van voorgaande jaren is het percentage dat het er (helemaal) niet mee eens is dat het contact met het Sociaal Meldpunt goed was, gedaald.

Kleine minderheid heeft tijdens overheidsmaatregelen hulp of ondersteuning ontvangen vanuit de Wmo
Ruim de helft heeft ten tijde van de overheidsmaatregelen door corona geen hulp of ondersteuning ontvangen vanuit de Wmo.

Driekwart van de ontvangers van hulp of ondersteuning tijdens de maatregelen heeft deze hulp als goed ervaren
75% is het er (helemaal) mee eens dat ze de hulp of ondersteuning als goed hebben ervaren. Ondank dat dit een ruime meerderheid betreft, is dit percentage gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Inleiding



Benaderen doelgroep

In opdracht van gemeenten Rheden en Rozendaal heeft Moventem een onderzoek uitgevoerd naar de ervaringen met Wmo in 2021 in de gemeenten Rheden en Rozendaal. Het onderzoek is in juni/juli 2022 uitgevoerd. De jaartallen die in de rapportage zijn genoemd, verwijzen naar het jaar waarin het onderzoek is uitgevoerd. Er zijn in gemeente Rheden in totaal 1.952 cliënten die in 2021 gebruik hebben gemaakt van Wmo-voorzieningen. 1.183 mensen uit de gemeente Rheden hebben een uitnodigingsbrief voor het onderzoek ontvangen en 17 mensen uit de gemeente Rozendaal. Ze konden kiezen om de vragenlijst schriftelijk in te vullen en gratis te retourneren of om de vragenlijst online in te vullen.

Achtergrond informatie CEO Wmo

Gemeenten zijn volgens de Wmo 2015 artikel 2.5.1 verplicht om een representatief cliëntervaringsonderzoek uit te voeren. In overeenstemming met het Wmo-artikel 2.5.1 en 2.5.2 is het verplichte cliëntervaringsonderzoek (CEO) opgesteld. Met dit onderzoek wordt onderzocht hoe de cliënten de toegankelijkheid en kwaliteit van de voorzieningen hebben ervaren en welk effect ze ervan ondervinden in hun zelfredzaamheid.

De doelgroep van het CEO bestaat uit alle cliënten met een individuele voorziening op basis van de Wmo. Dit zijn voorzieningen waaraan een beschikking ten grondslag ligt.

Deelnemers

Er zijn in gemeente Rheden in totaal 1.934 cliënten die in 2021 gebruik hebben gemaakt van Wmo-voorzieningen. 1.183 van hen hebben een uitnodigingsbrief ontvangen. Uiteindelijk hebben 581 respondenten uit Rheden aan het onderzoek deelgenomen. In totaal hebben 510 respondenten de vragenlijst schriftelijk ingevuld en de overige 71 respondenten hebben de vragenlijst online ingevuld. Met dit aantal respondenten is een respons-rate van 49% gerealiseerd. Er kunnen met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 2,90% uitspraken gedaan worden over de populatie.

Er zijn in gemeente Rozendaal in totaal 18 cliënten die in 2021 gebruik hebben gemaakt van Wmo-voorzieningen. 17 van hen hebben een uitnodigingsbrief voor het onderzoek ontvangen. Uiteindelijk hebben 8 respondenten uit Rozendaal aan het onderzoek deelgenomen. Zij hebben allemaal de vragenlijst schriftelijk ingevuld. Met dit aantal respondenten is een respons-rate van 47% gerealiseerd. Wegens het kleine aantal zijn de resultaten voor de respondenten uit Rozendaal indicatief.

Resultaten weergave

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen.

Waar mogelijk wordt een vergelijking met de resultaten van het cliëntervaringonderzoek Wmo van gemeente Rheden uitgevoerd in 2020 en 2019 weergegeven. Indien de resultaten van voorgaande onderzoeken niet worden genoemd, dan is de betreffende vraag niet (op dezelfde wijze) gesteld.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangegeven hoeveel respondenten (‘n’) de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

In bijlage 2 van deze rapportage wordt nader ingegaan op de betrouwbaarheid, nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in ‘Bijlagenboek bij Rapportage CEO Wmo 2022’.

Moventem

Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding



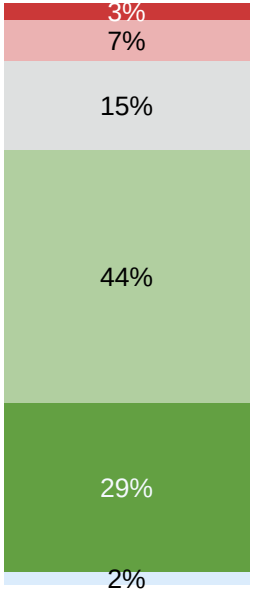
Resultaten

Ruime meerderheid bekend met waar ze moeten zijn met hun hulpvraag, vergelijkbaar met voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag

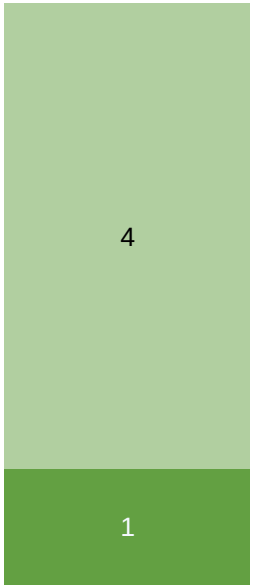
Rheden (n=317)

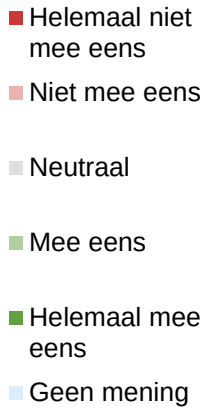




(N.v.t. = 235)

Rozendaal (n=5)





(N.v.t. = 3)

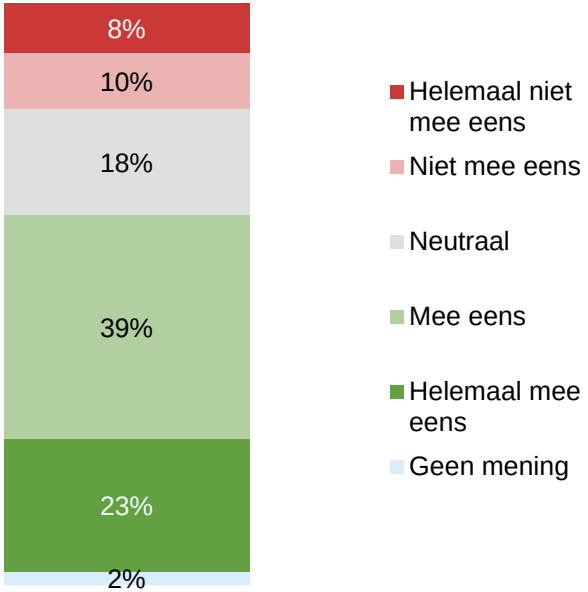
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=296)	71%	14%	13%	2%
2020 (n=310)	68%	19%	12%	1%
2019 (n=305)	70%	14%	15%	2%

Meerderheid vindt dat ze snel werden geholpen, dit is gedaald t.o.v. 2020 en 2019

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

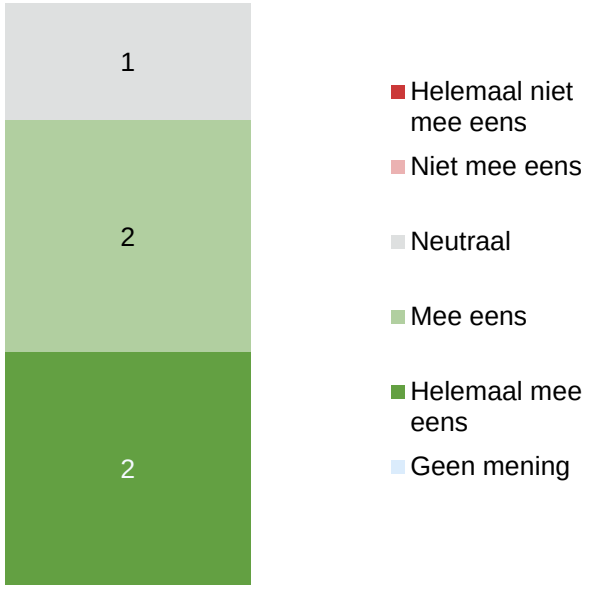
Ik werd snel geholpen

Rheden (n=319)



(N.v.t. = 220)

Rozendaal (n=5)



(N.v.t. = 3)

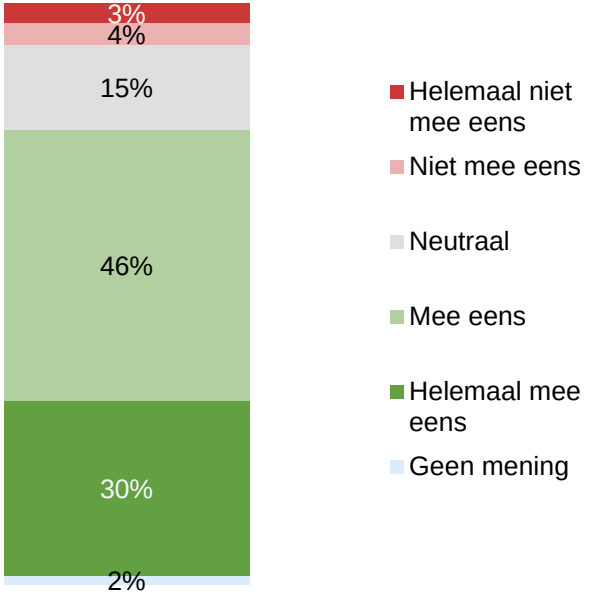
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=292)	61%	17%	21%	1%
2020 (n=308)	67%	17%	14%	2%
2019 (n=299)	70%	18%	10%	2%

Ruime meerderheid vindt dat ze serieus werden genomen door de medewerker, lichte daling t.o.v. voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

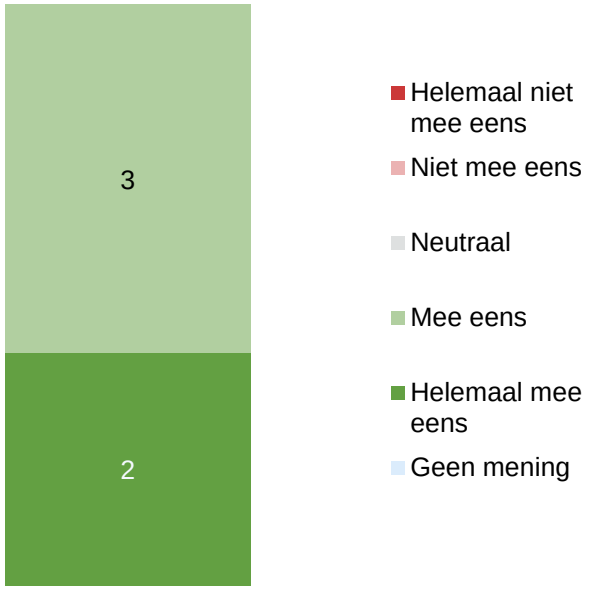
De medewerker nam mij serieus

Rheden (n=321)



(N.v.t. = 223)

Rozendaal (n=5)



(N.v.t. = 3)

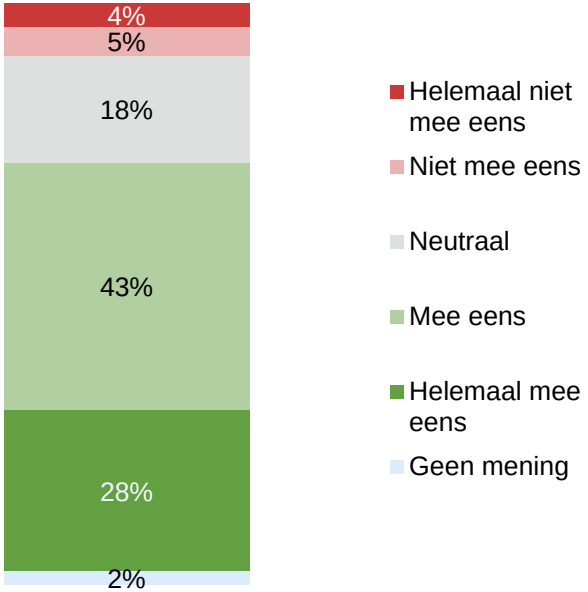
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=291)	79%	11%	8%	2%
2020 (n=305)	82%	11%	4%	2%
2019 (n=298)	80%	11%	7%	2%

Meerderheid zocht samen met de medewerker in het gesprek naar oplossingen

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

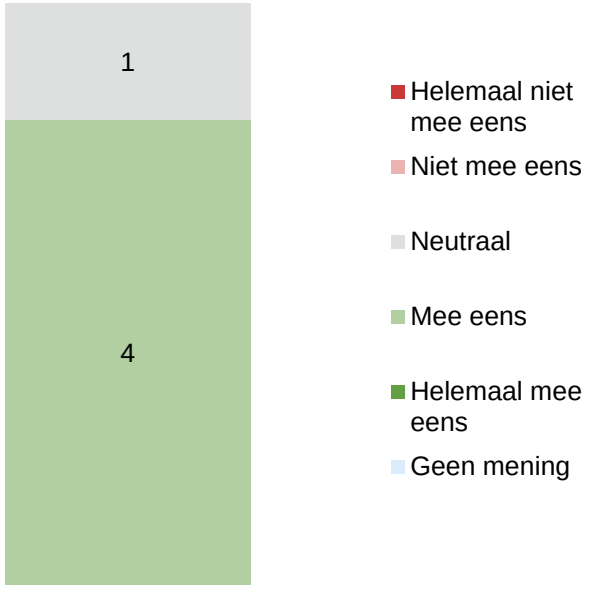
De medewerker en ik hebben in het gesprek <u>samen</u> naar oplossingen gezocht

Rheden (n=300)



(N.v.t. = 242)

Rozendaal (n=5)



(N.v.t. = 3)

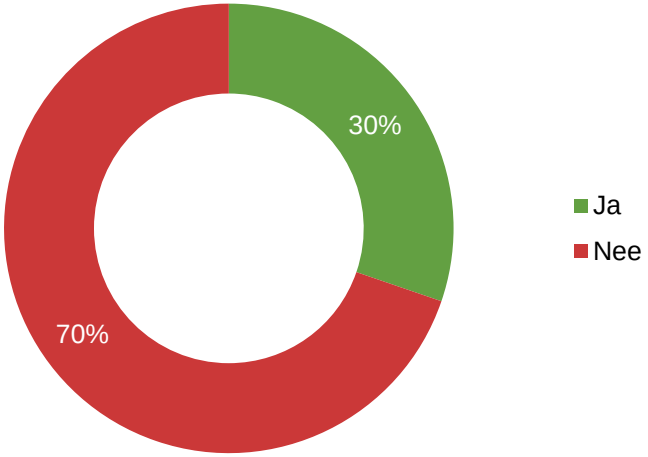
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=271)	67%	16%	14%	3%
2020 (n=296)	77%	13%	8%	2%
2019 (n=275)	72%	16%	8%	4%

Weinig bekendheid met mogelijkheid tot onafhankelijke cliëntondersteuner, vergelijkbaar met voorgaande jaren

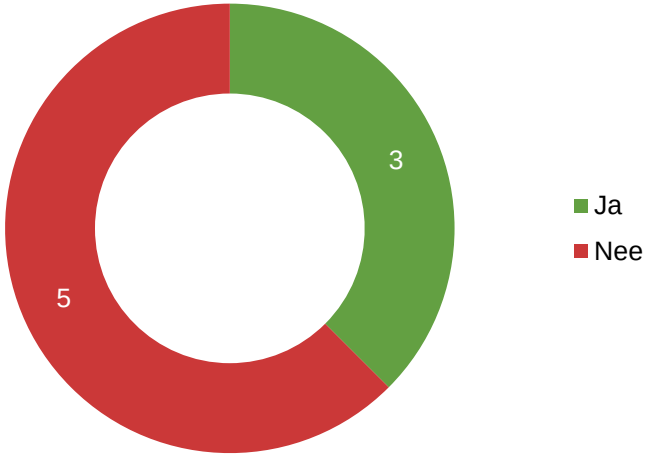
Wist u dat u gebruik kon maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner?

Een cliëntondersteuner is iemand die u helpt uw weg te vinden naar zorg en ondersteuning

Rheden (n=542)



Rozendaal (n=8)



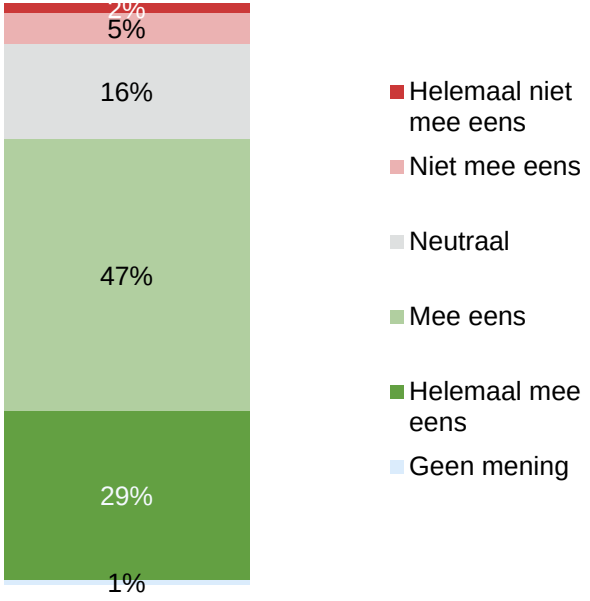
	Ja	Nee
2021 (n=440)	31%	69%
2020 (n=394)	28%	72%
2019 (n=428)	27%	73%

Ruime meerderheid vindt de kwaliteit van de ondersteuning die ze krijgen goed, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

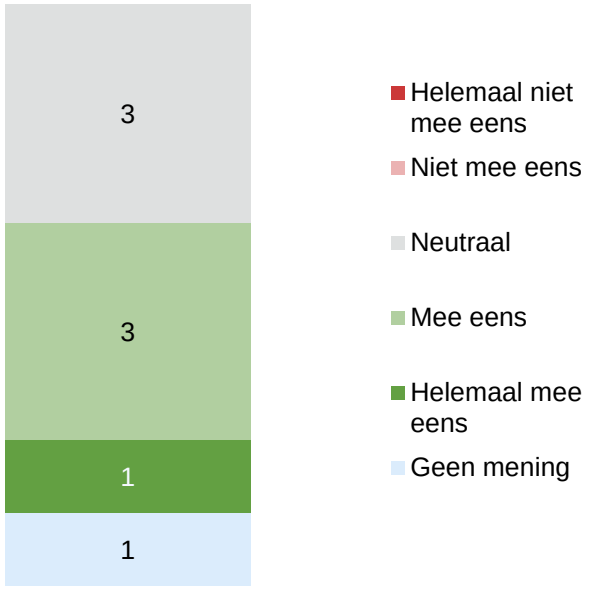
Ik vind de kwaliteit van de ondersteuning die ik krijg goed

Rheden (n=552)



(N.v.t. = 18)

Rozendaal (n=8)



(N.v.t. = 0)

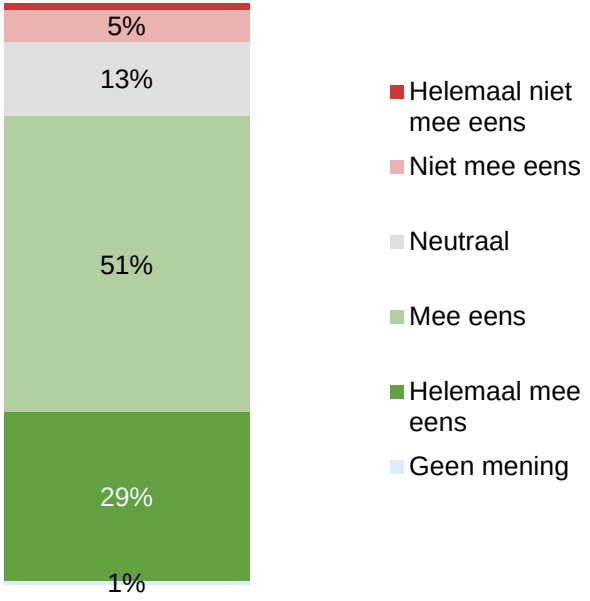
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=441)	79%	13%	7%	1%
2020 (n=392)	78%	15%	6%	1%
2019 (n=378)	82%	12%	5%	1%

De ruime meerderheid vindt de ondersteuning die ze krijgen passen bij hun hulpvraag

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

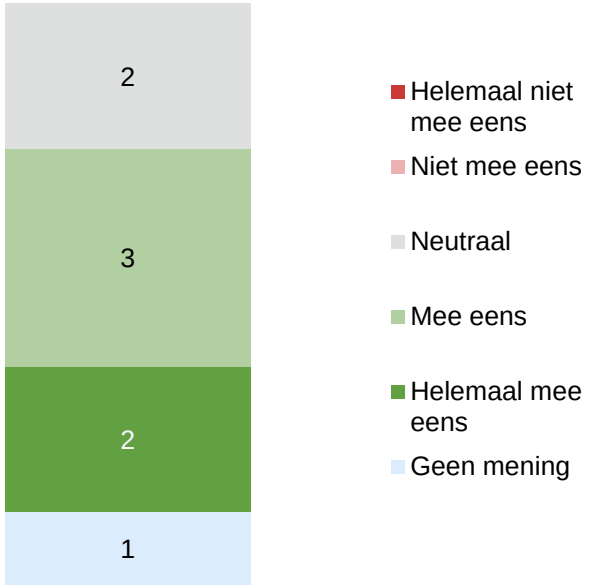
De ondersteuning die ik krijg past bij mijn hulpvraag

Rheden (n=552)



(N.v.t. = 20)

Rozendaal (n=8)



(N.v.t. = 0)

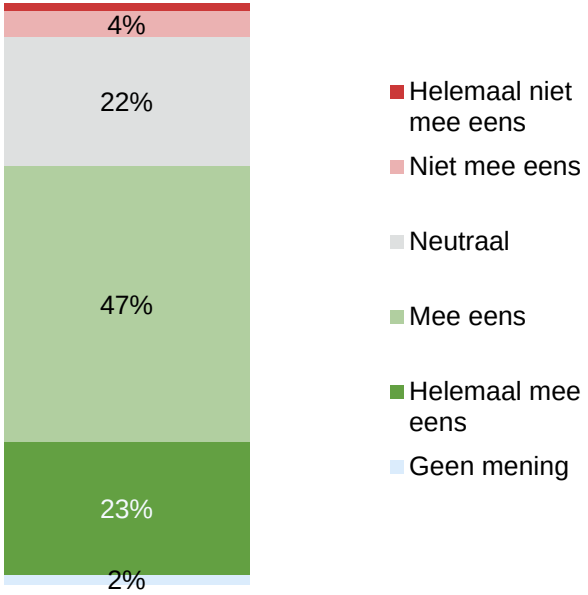
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=443)	79%	11%	9%	1%
2020 (n=388)	76%	12%	10%	2%
2019 (n=380)	82%	12%	5%	1%

Meerderheid kan beter de dingen doen die ze willen door de ondersteuning die ze krijgen

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

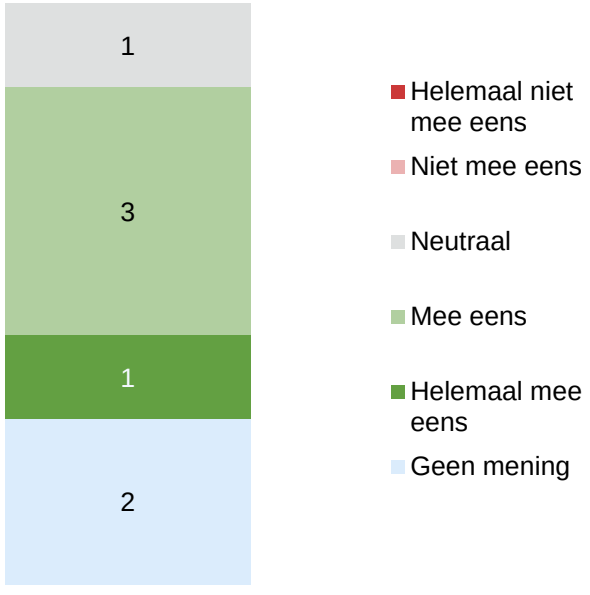
Door de ondersteuning die ik krijg, kan ik beter de dingen doen die ik wil

Rheden (n=508)



(N.v.t. = 34)

Rozendaal (n=7)



(N.v.t. = 0)

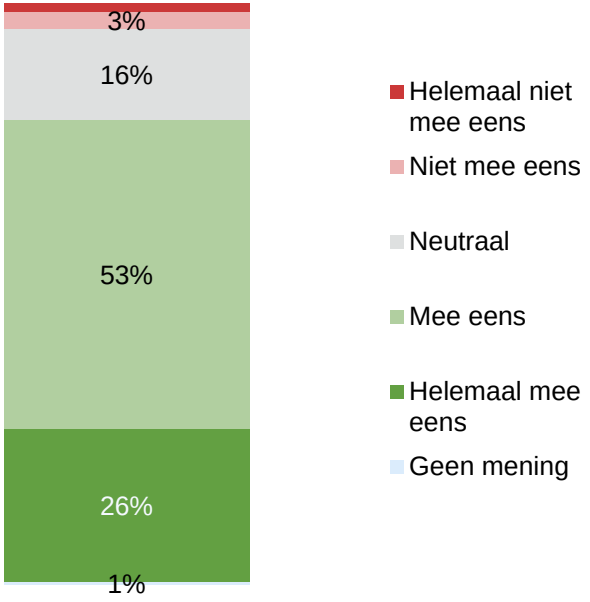
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=402)	73%	20%	6%	1%
2020 (n=354)	69%	22%	8%	2%
2019 (n=356)	75%	17%	6%	2%

Ruime meerderheid kan zich beter redden door de ondersteuning die ze krijgen, lichte daling t.o.v. vorig jaar

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

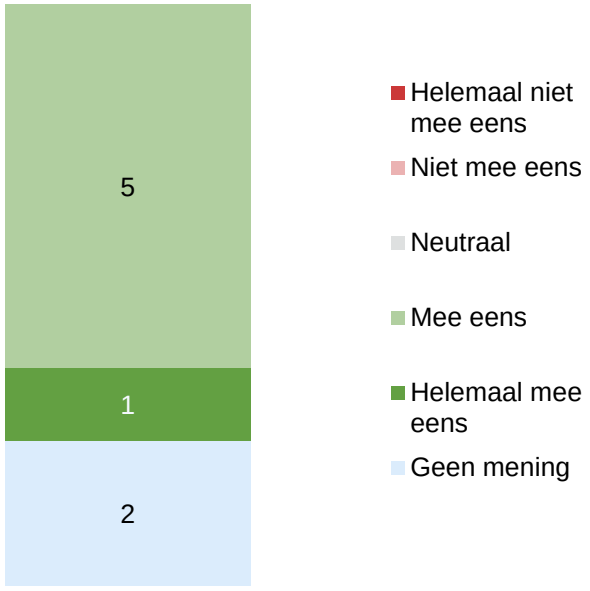
Door de ondersteuning die ik krijg kan ik mij beter redden

Rheden (n=535)



(N.v.t. = 19)

Rozendaal (n=8)



(N.v.t. = 0)

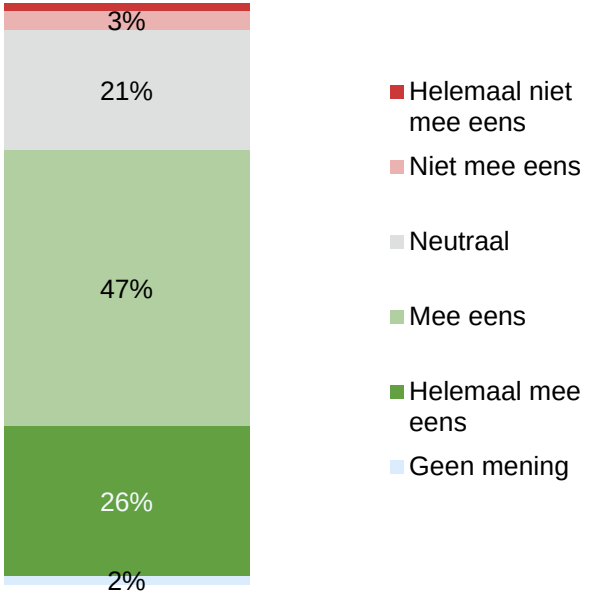
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=430)	82%	13%	4%	1%
2020 (n=381)	80%	14%	5%	1%
2019 (n=373)	81%	12%	5%	2%

Meerderheid heeft betere kwaliteit van leven door de ondersteuning die ze krijgen, vergelijkbaar met voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

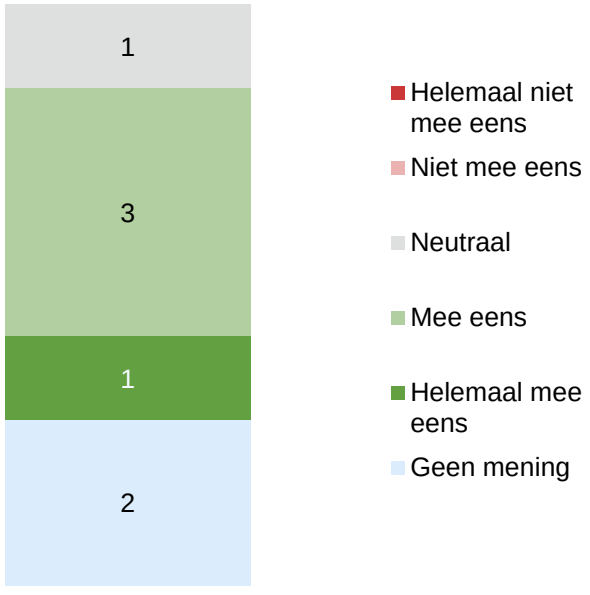
Door de ondersteuning die ik krijg heb ik een betere kwaliteit van leven

Rheden (n=527)



(N.v.t. = 21)

Rozendaal (n=7)

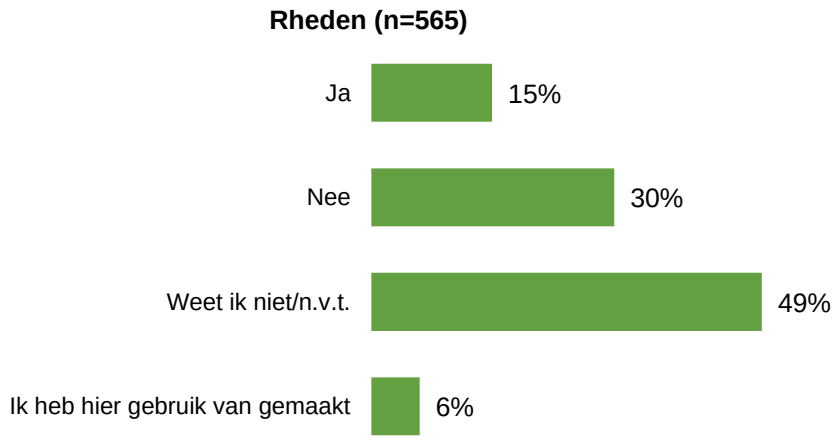


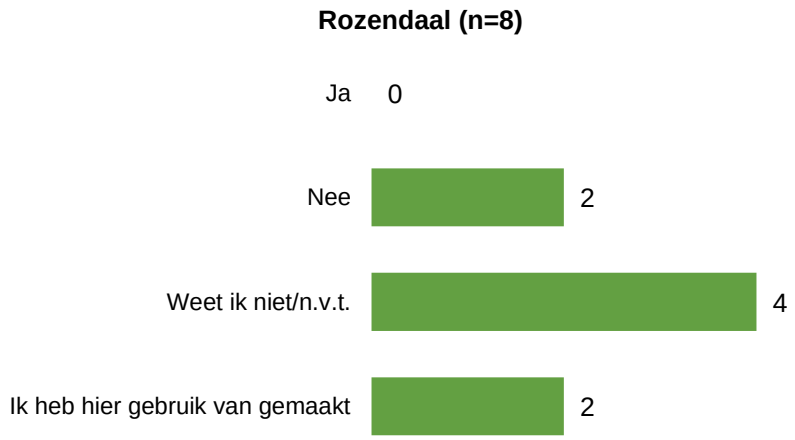
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=416)	75%	18%	5%	2%
2020 (n=364)	70%	23%	6%	1%
2019 (n=414)	75%	19%	5%	1%

Nagenoeg de helft weet niet of ze gebruik hadden willen maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner

Had u gebruik willen maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner?



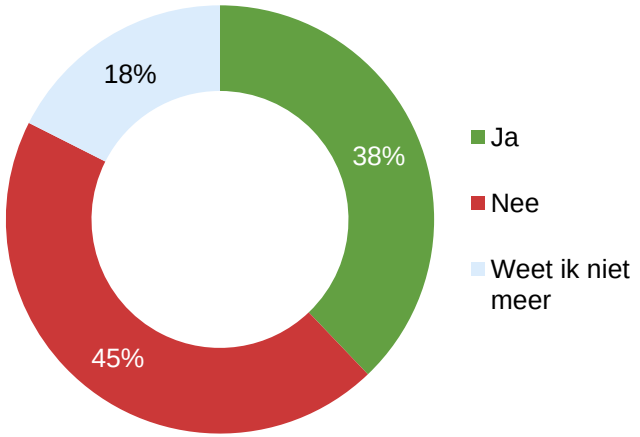


	Ja	Nee	Weet ik niet/n.v.t.	Ik heb hier gebruik van gemaakt
2021 (n=465)	17%	33%	41%	9%
2020 (n=439)	13%	33%	47%	7%
2019 (n=414)	13%	34%	46%	8%

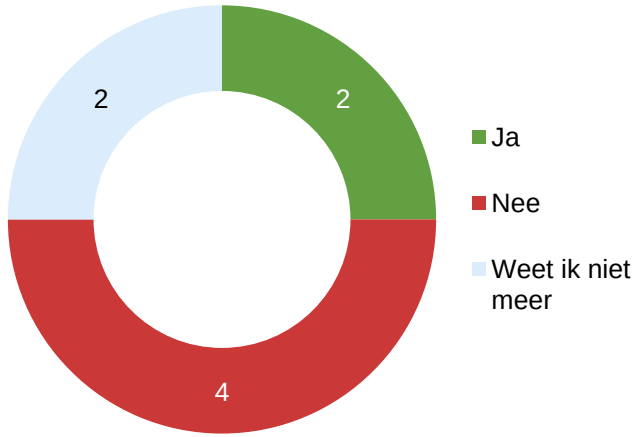
Ruim een derde had een gesprek met een consulent voor hun hulp/ondersteuning, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

Had u een gesprek met een consulent van de gemeente voor uw hulp/ondersteuning in 2021?

Rheden (n=581)



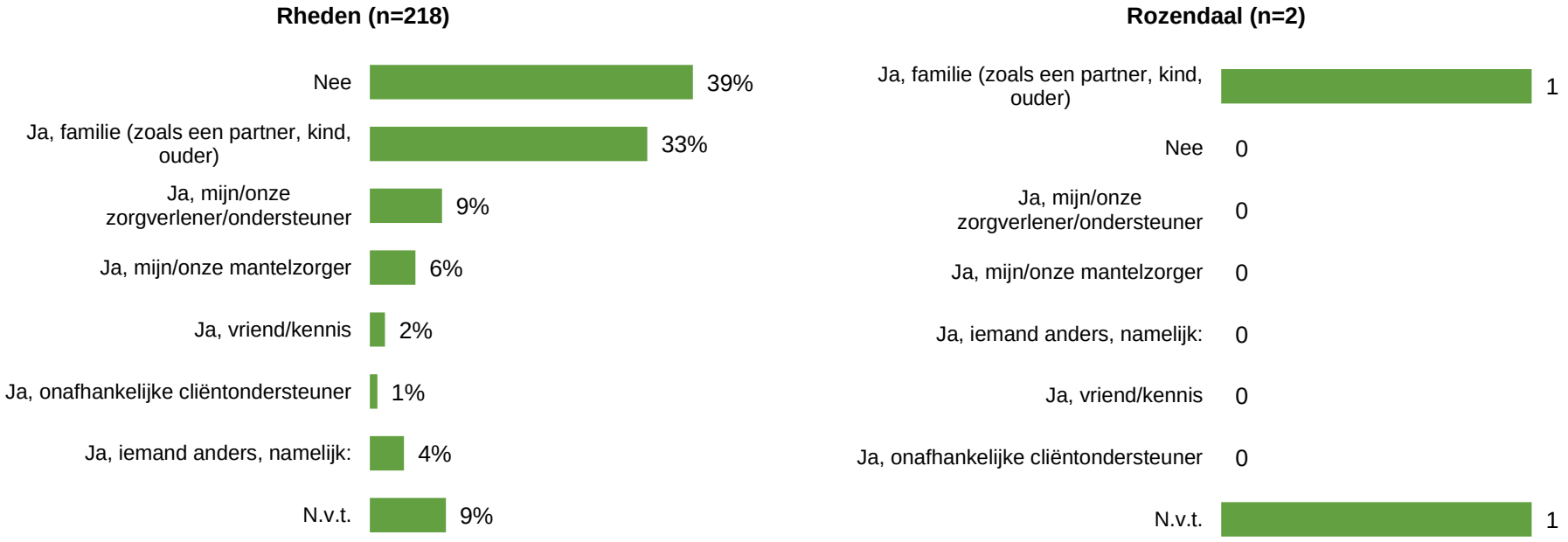
Rozendaal (n=8)



	Ja	Nee	Weet ik niet meer
2021 (n=448)	40%	49%	11%
2020 (n=427)	51%	38%	11%
2019 (n=454)	50%	35%	14%

Voornamelijk niemand of familie bij het (keukentafel)gesprek aanwezig

Was er bij het (keukentafel)gesprek nog iemand anders aanwezig?
Meer antwoorden mogelijk



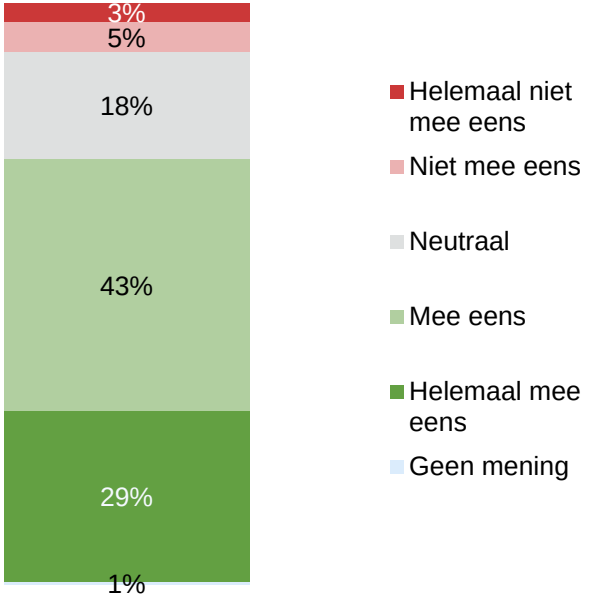
Het percentage cliënten dat aangeeft dat er niemand anders bij het (keukentafel)gesprek aanwezig was, is ten opzichte van voorgaande jaren gestegen (2021: 34%; 2020: 30%; 2019: 29%). Een derde geeft aan dat familie er bij zat. Dit percentage was in 2020 (45%) en 2019 (40%) hoger.

Meerderheid vond het (keukentafel)gesprek een prettig gesprek, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

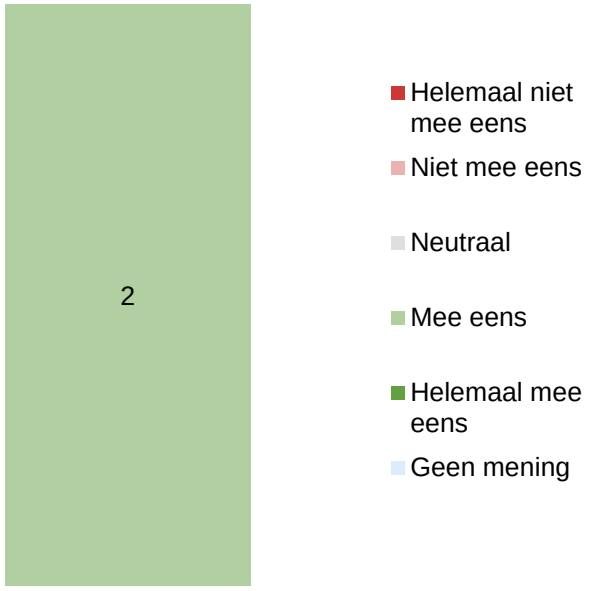
Het '(keukentafel) gesprek' was een prettig gesprek

Rheden (n=191)



(N.v.t. = 17)

Rozendaal (n=2)



(N.v.t. = 0)

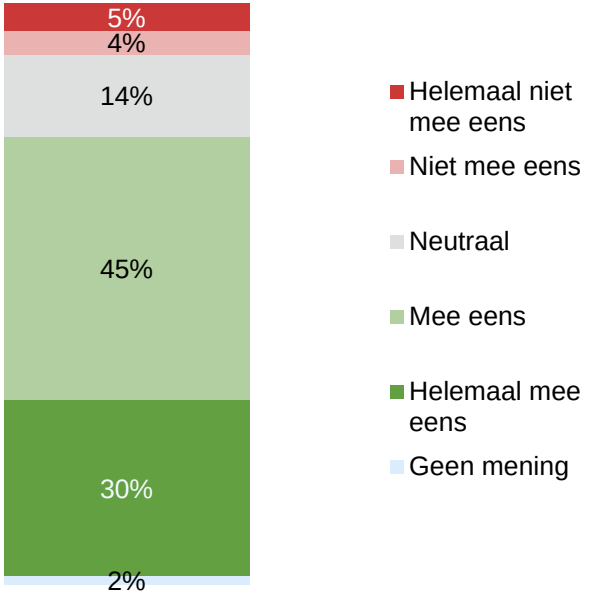
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=170)	82%	13%	3%	2%
2020 (n=206)	81%	14%	3%	1%
2019 (n=220)	78%	11%	6%	4%

Ruime meerderheid vindt dat de consulent de gemaakte afspraken nakomt, dit is gedaald t.o.v. voorgaande jaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

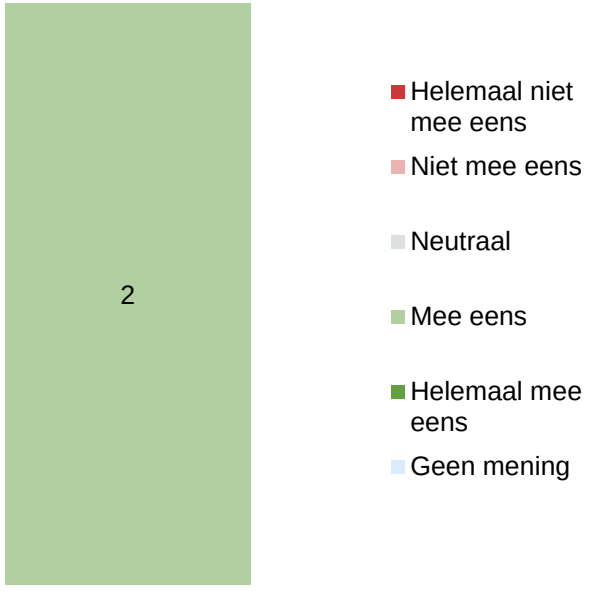
De consulent komt de gemaakte afspraken na

Rheden (n=192)



(N.v.t. = 16)

Rozendaal (n=2)



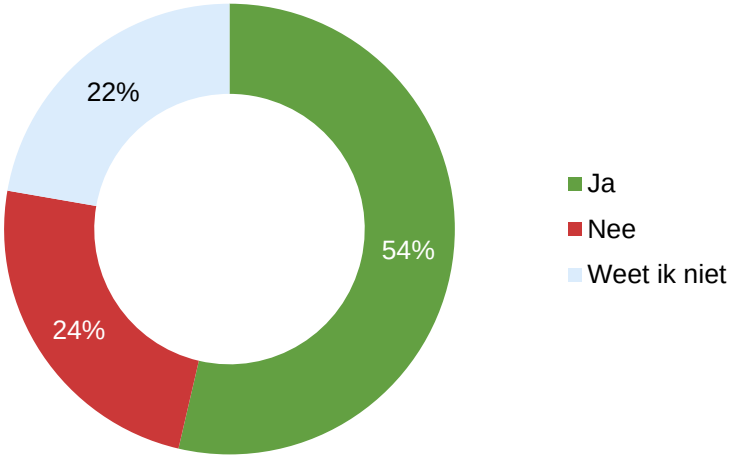
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=161)	81%	9%	9%	1%
2020 (n=200)	79%	13%	8%	2%
2019 (n=217)	79%	7%	7%	6%

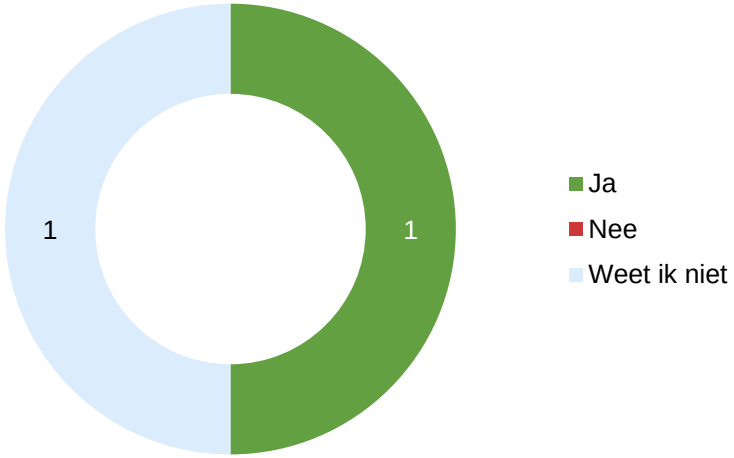
Ruim de helft heeft na het gesprek met de consulent een verslag ontvangen

Heeft u na het gesprek met de consulent een (Integraal) Plan/ Gesprekverslag ontvangen?

Rheden (n=220)



Rozendaal (n=2)



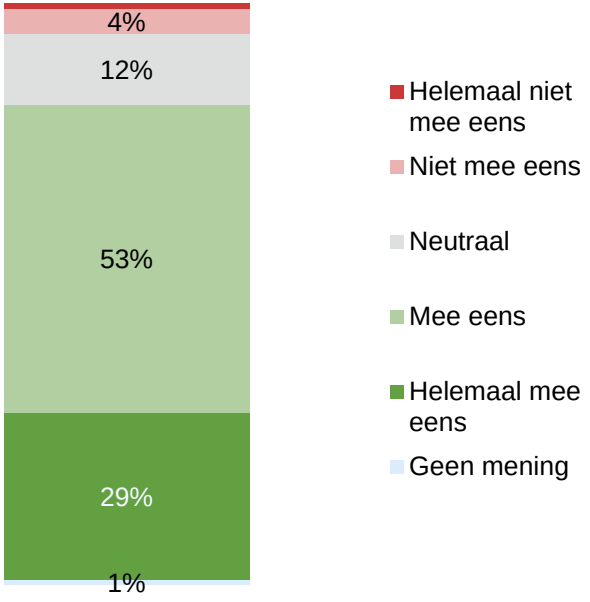
	Ja	Nee	Weet ik niet
2021 (n=174)	59%	24%	17%
2020 (n=207)	57%	21%	23%
2019 (n=229)	55%	23%	23%

Ruime meerderheid is het eens met de inhoud van het gesprek, dit is gestegen t.o.v. vorig jaar

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

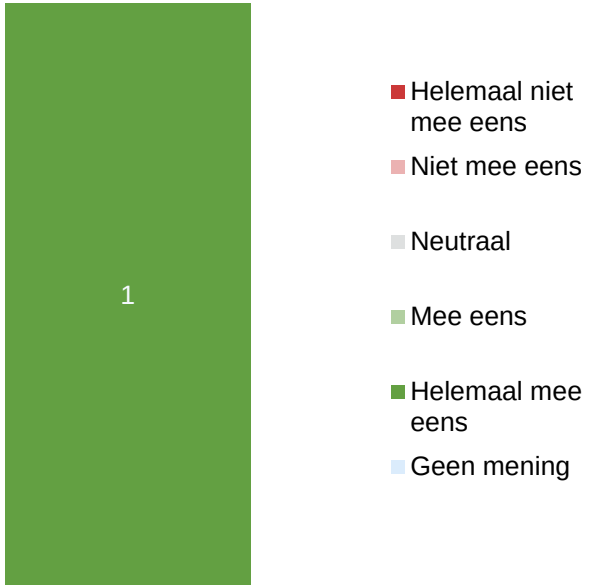
'Ik ben het eens met de inhoud van het (Integraal) Plan/ gespreksverslag'

Rheden (n=115)



(N.v.t. = 3)

Rozendaal (n=1)



(N.v.t. = 0)

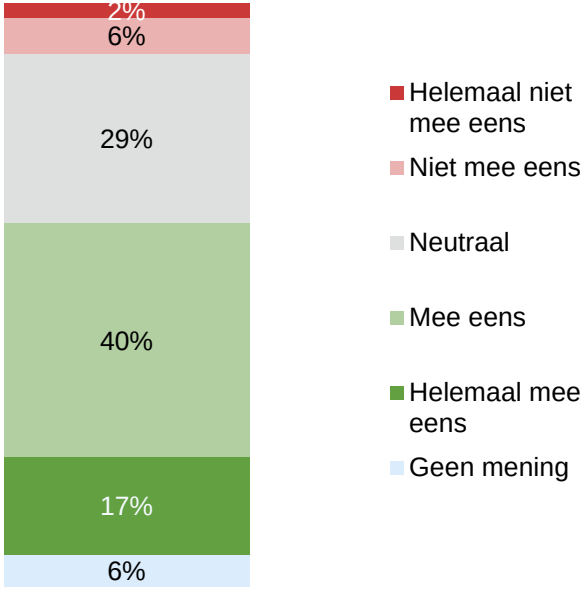
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=104)	74%	13%	10%	3%
2020 (n=114)	79%	15%	6%	1%
2019 (n=123)	84%	8%	5%	3%

Ruim de helft heeft samen met de consulent gekeken naar oplossingen in eigen netwerk

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

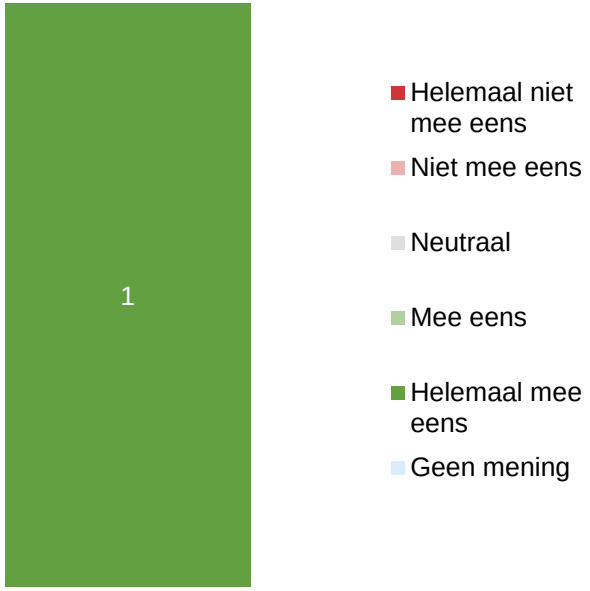
'De consulent heeft samen met mij gekeken naar oplossingen in mijn netwerk en omgeving (vrienden, familie, school, vrijwilligers, etc.)'

Rheden (n=162)



(N.v.t. = 46)

Rozendaal (n=1)



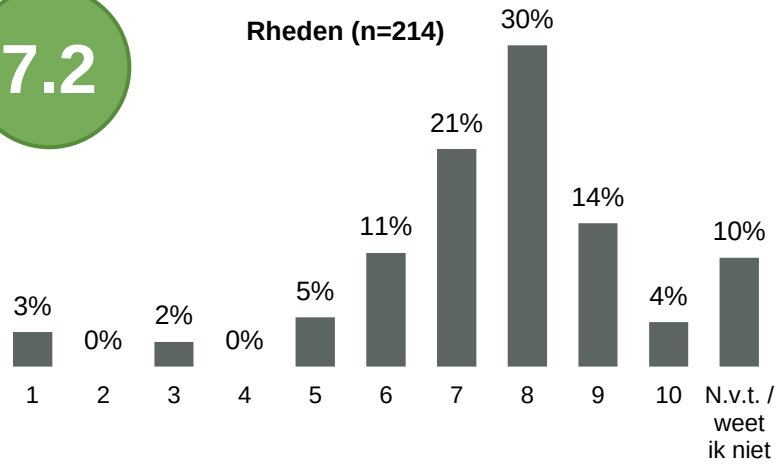
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=131)	62%	22%	12%	4%
2020 (n=156)	57%	28%	10%	6%
2019 (n=180)	57%	12%	8%	24%

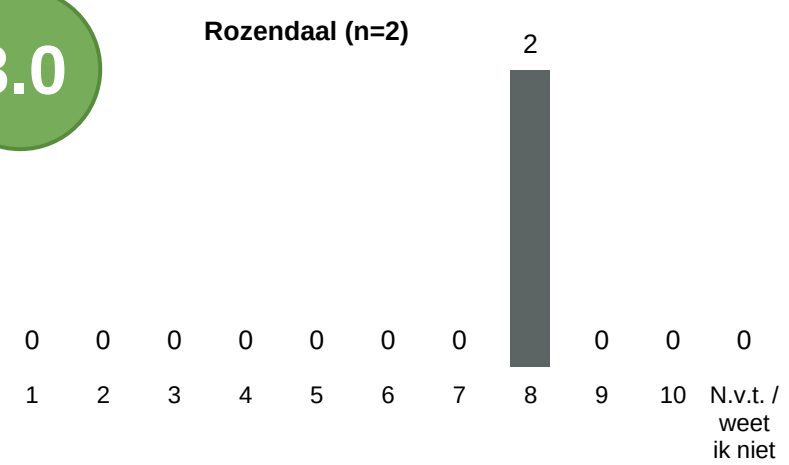
Contact met de gemeente/ consulent scoort een ruime voldoende

Wat voor cijfer geeft u het contact met de gemeente/ uw consulent?

7.2



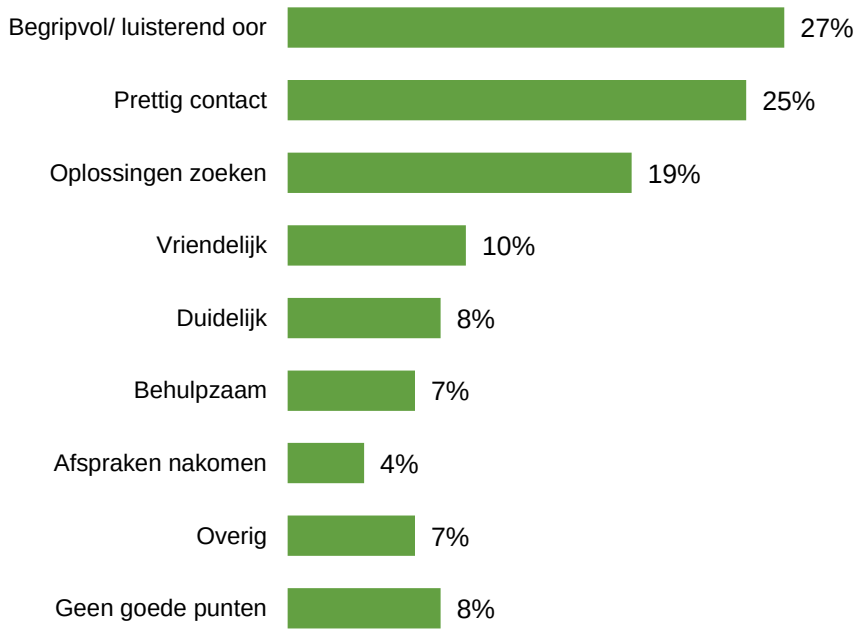
8.0



	Gemiddelde	% onvoldoende
2021 (n=193)	7.2	14%
2020 (n=196)	7.3	11%
2019 (n=205)	7.6	10%

Wat vindt/vond u goed aan het contact met de gemeente/ uw consulent?

Rheden (n=145)



Rozendaal (n=2)



De wachttijden zijn een verbeterpunt voor de gemeente

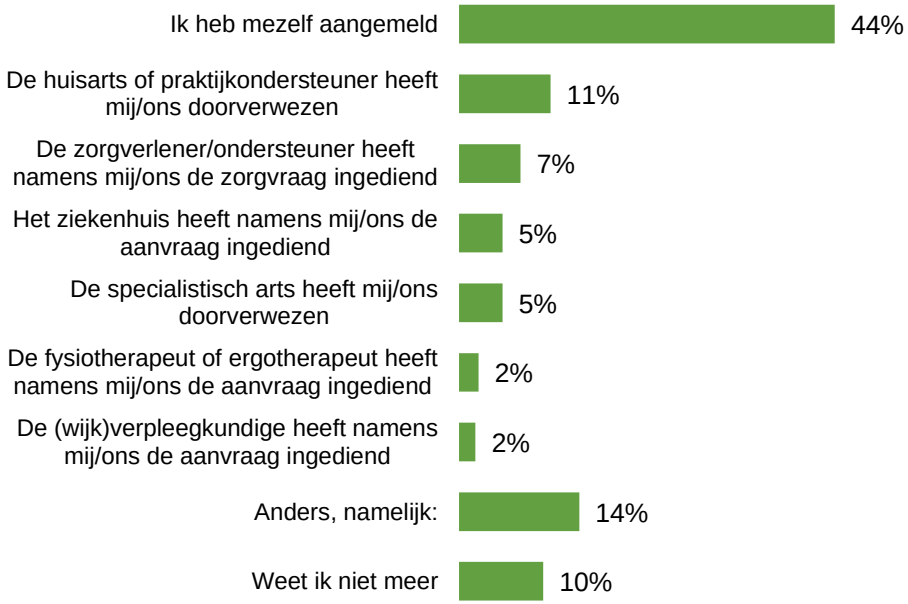
Wat vindt/vond u minder goed aan het contact met de gemeente/ uw consulent?

Rheden (n=110)



Hoe bent u bij de gemeente terecht gekomen?

Rheden (n=570)



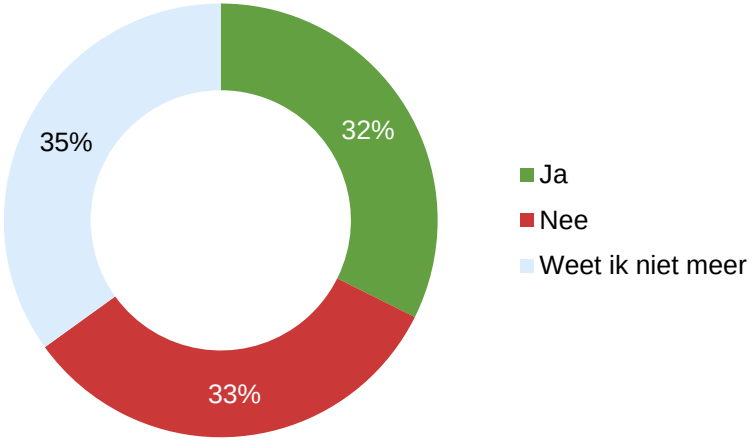
Rozendaal (n=8)



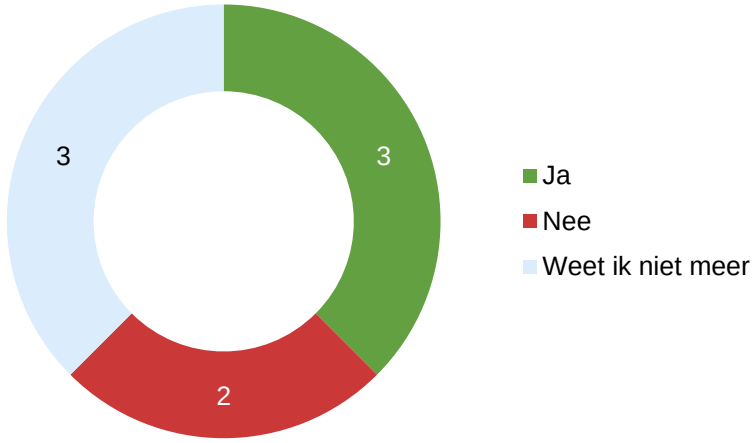
Het percentage cliënten dat aangeeft dat ze zichzelf hebben aangemeld, is vergelijkbaar met 2021 en 2020 en gestegen ten opzichte van 2019 (2021: 43%; 2020: 43%; 2019: 35%).

Heeft u geprobeerd om uw vraag zelf op te lossen?

Rheden (n=581)



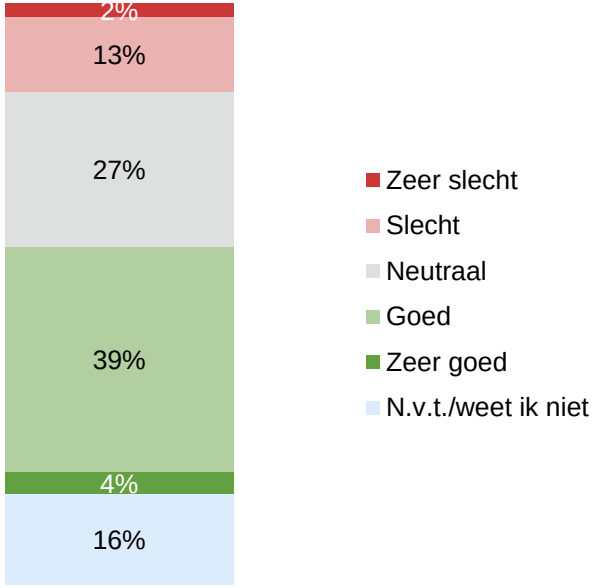
Rozendaal (n=8)



	Ja	Nee	Weet ik niet
2021 (n=470)	39%	36%	25%
2020 (n=411)	40%	33%	27%
2019 (n=454)	30%	36%	34%

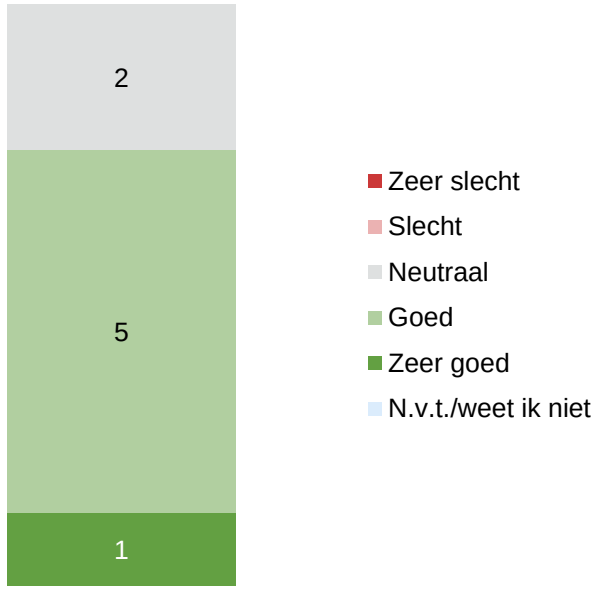
Hoe vond u de telefonische bereikbaarheid van de gemeente?

Rheden (n=566)



(N.v.t. = 88)

Rozendaal (n=8)



(N.v.t. = 0)

	(Zeer) goed	Neutraal	(Zeer) slecht	N.v.t./ weet ik niet
2021 (n=104)	42%	30%	18%	10%
2020 (n=429)	49%	22%	14%	16%
2019 (n=450)	46%	23%	7%	24%

Ruim de helft heeft geen gebruik gemaakt van één van de mogelijkheden binnen de gemeente

Heeft u het afgelopen jaar gebruik gemaakt van een van de onderstaande mogelijkheden binnen de gemeente?
Meer antwoorden mogelijk

Rheden (n=557)



Ruim de helft geeft aan geen gebruik te hebben gemaakt van een van de mogelijkheden binnen de gemeente. Ook in de afgelopen jaren gaf de meerderheid dit aan (2021: 61%; 2020: 53%).

Heeft u het afgelopen jaar gebruik gemaakt van een van de onderstaande mogelijkheden binnen de gemeente?

Meer antwoorden mogelijk

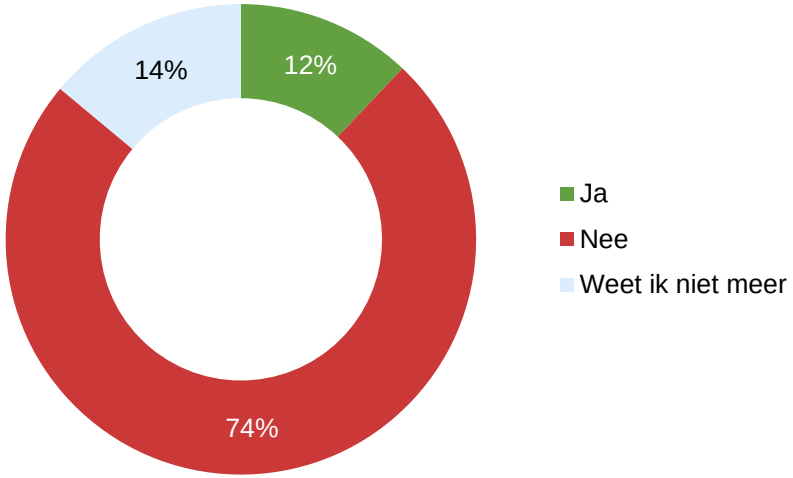
Rozendaal (n=8)



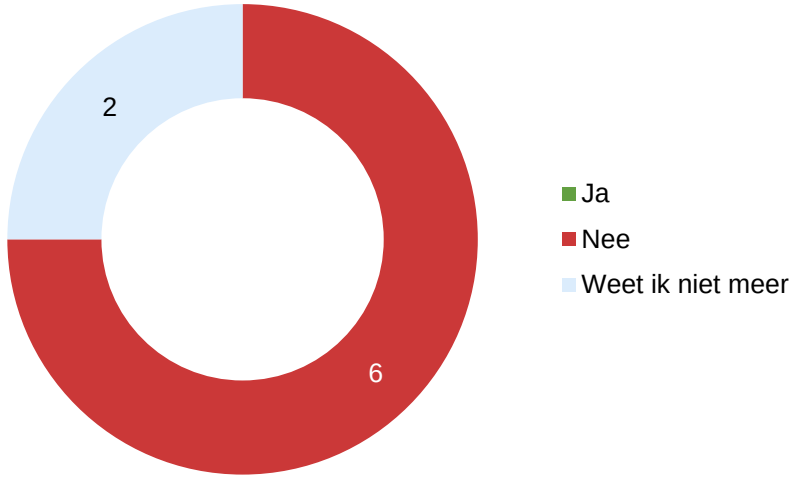
Ruime meerderheid heeft geen contact gehad met Incluzio

Heeft u contact gehad met Incluzio?

Rheden (n=581)

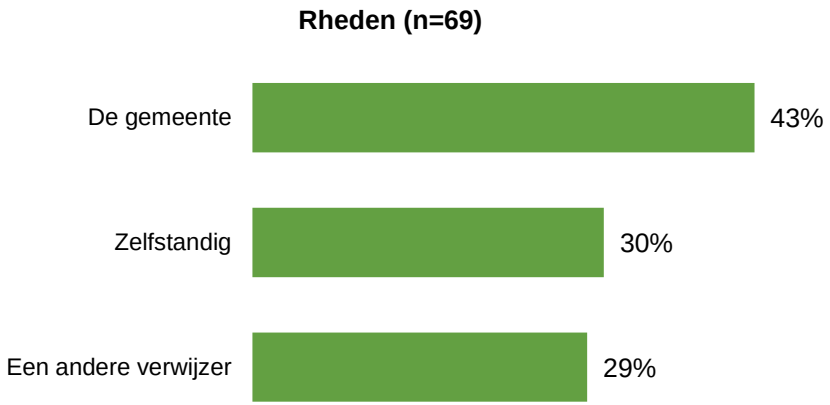


Rozendaal (n=8)



Cliënten die contact met Incluzio hebben gehad, zijn hier met name via de gemeente terecht gekomen

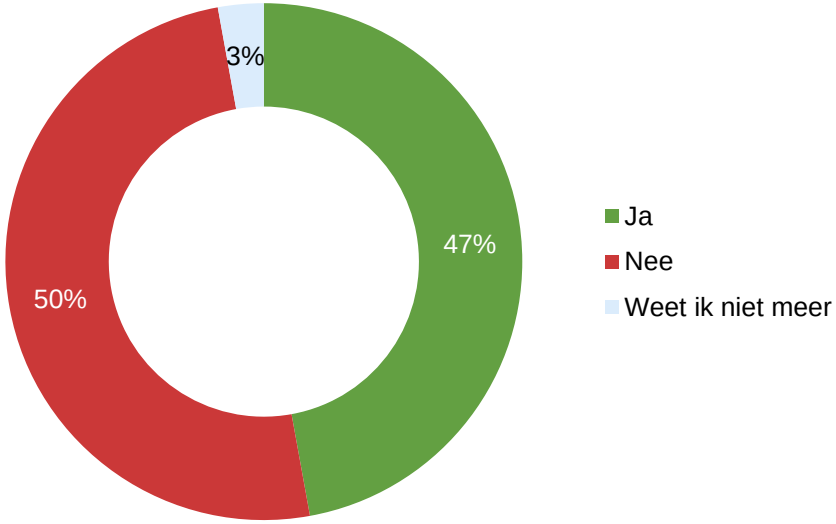
Hoe bent u bij Incluzio terecht gekomen? *Meer antwoorden mogelijk*



Voor de helft van de cliënten had Incluzio geen oplossing en voor nagenoeg de helft wel

Had Incluzio een oplossing voor uw vraag?

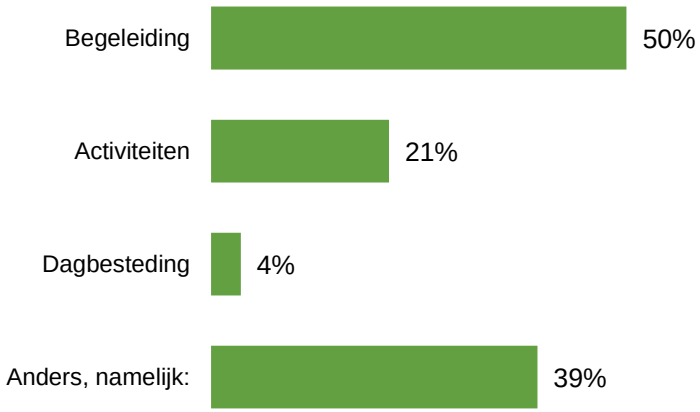
Rheden (n=70)



Gebied waarop Incluzio heeft kunnen helpen

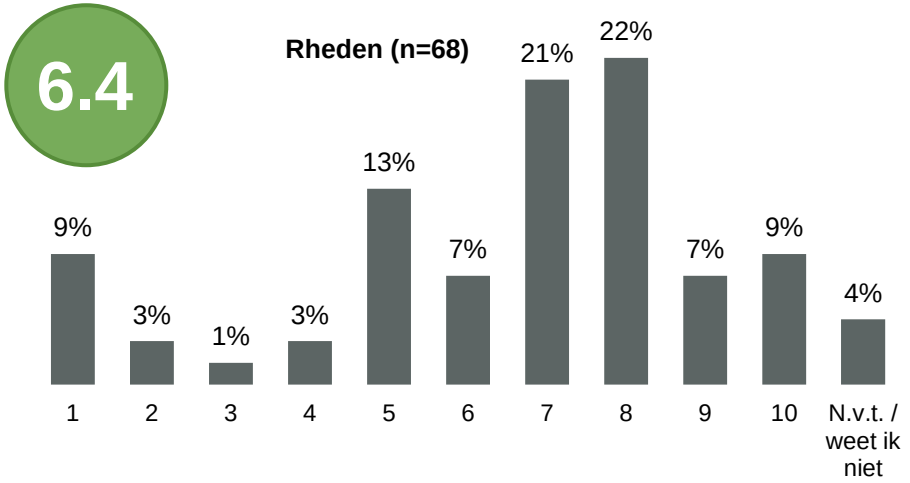
Op welk gebied heeft Incluzio u kunnen helpen?
Meer antwoorden mogelijk

Rheden (n=28)



Contact met Incluzio scoort een voldoende

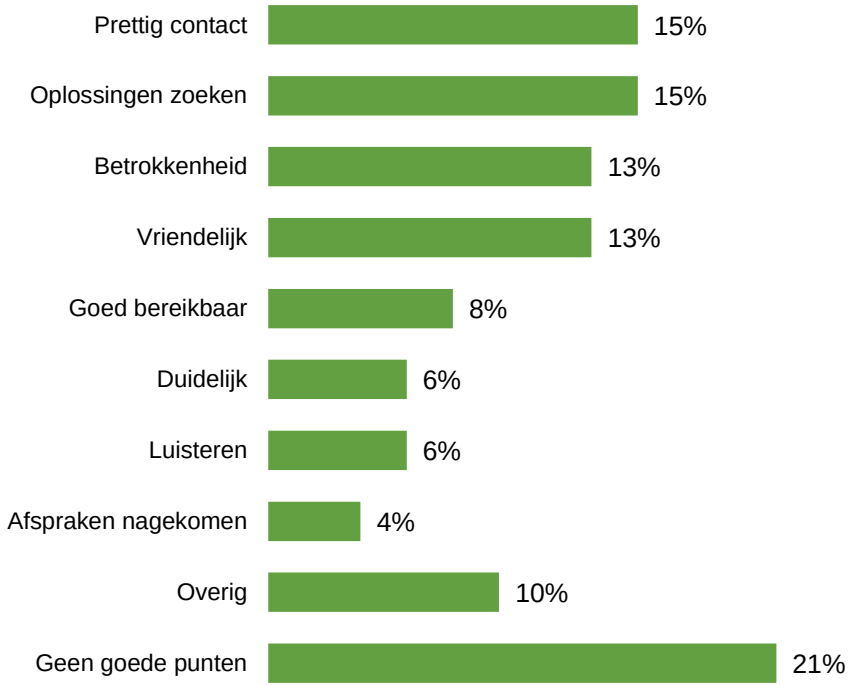
Wat voor cijfer geeft u het contact met Incluzio?



Contact met Incluzio is prettig, verbetering met name mogelijk in het zoeken van oplossingen

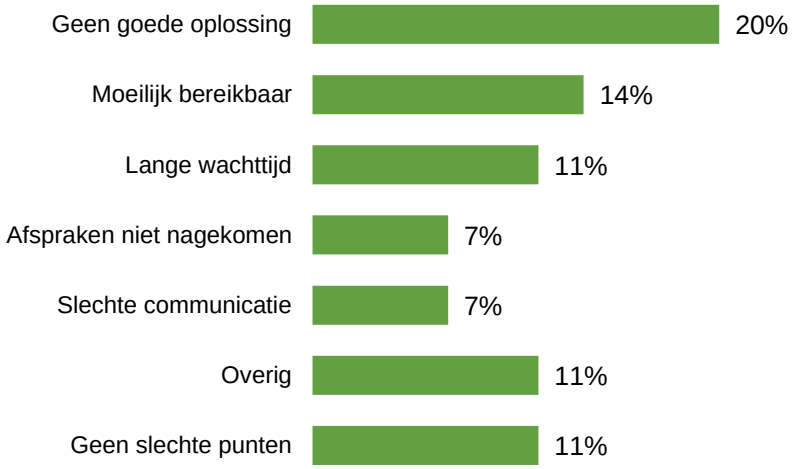
Wat vindt/vond u goed aan het contact met Incluzio?

Rheden (n=52)



Wat vindt/vond u minder goed aan het contact met Incluzio?

Rheden (n=44)

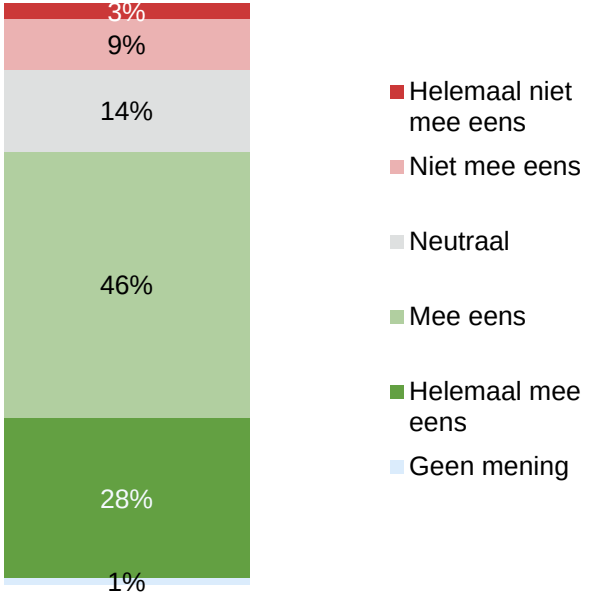


Nagenoeg driekwart vindt dat de hulp bij het huishouden goed op de situatie is afgestemd

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

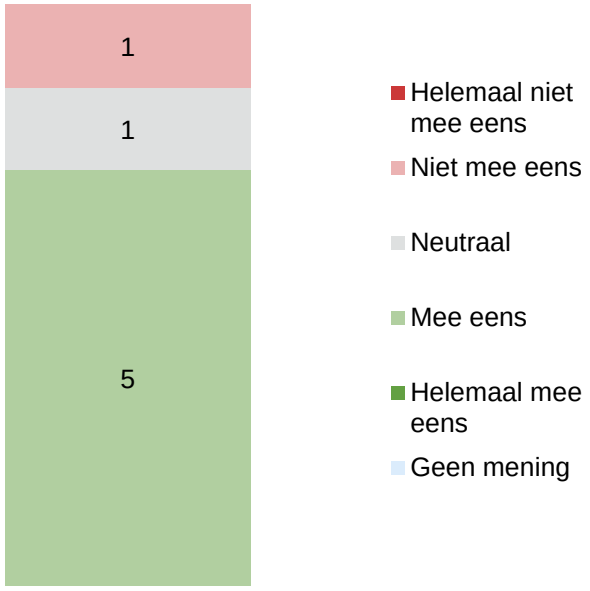
De hulp bij het huishouden is goed op mijn situatie en huishouden afgestemd

Rheden (n=550)



(N.v.t. = 7)

Rozendaal (n=7)



(N.v.t. = 0)

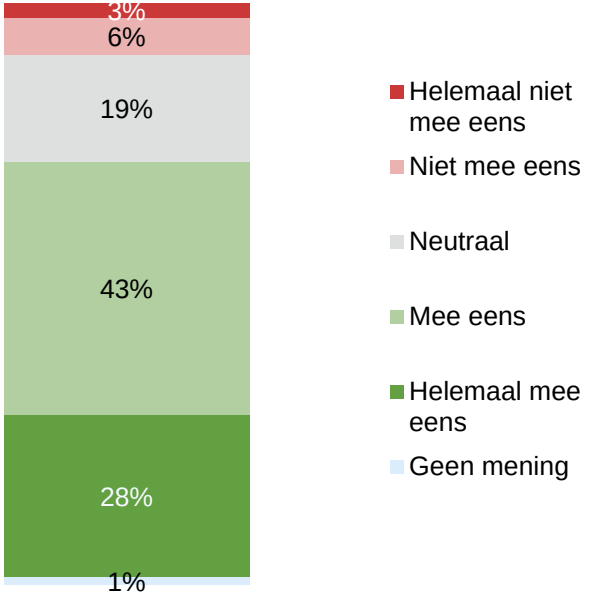
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=355)	75%	14%	10%	0%
2020 (n=252)	80%	11%	8%	1%
2019 (n=211)	65%	9%	8%	18%

De kwaliteit van de huishoudelijke hulp wordt door de meerderheid als goed beoordeeld

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

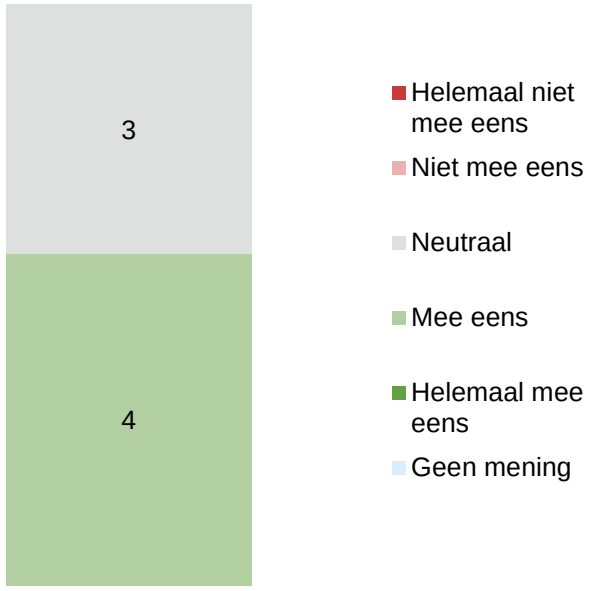
Ik vind de kwaliteit van de huishoudelijke hulp goed

Rheden (n=550)



(N.v.t. = 6)

Rozendaal (n=7)



(N.v.t. = 0)

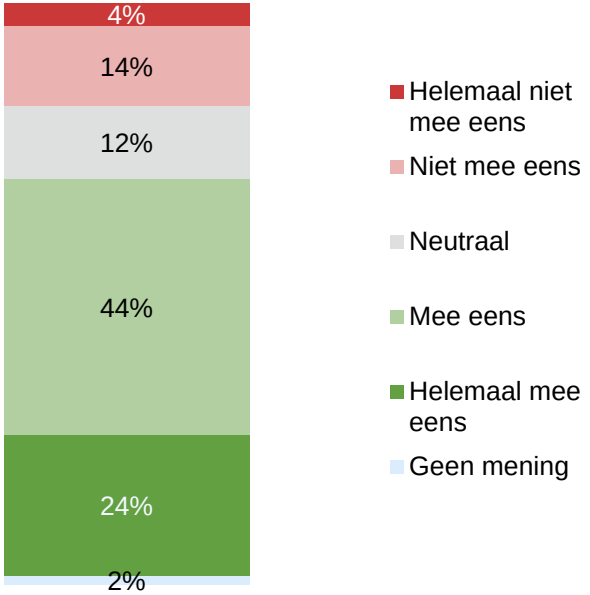
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=360)	73%	16%	11%	0%
2020 (n=251)	78%	14%	7%	1%
2019 (n=212)	65%	12%	8%	16%

Meerderheid vindt aantal uren huishoudelijke hulp passend, dit is gestegen t.o.v. 2021

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

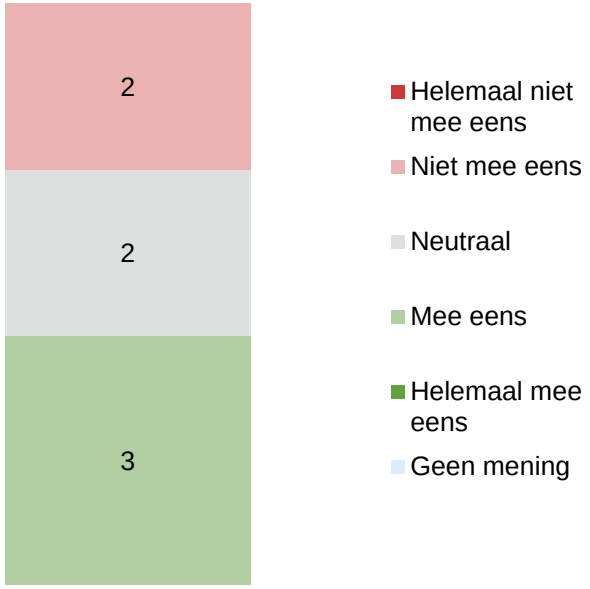
Het aantal uren huishoudelijke hulp past bij mijn huishouden/situatie

Rheden (n=547)



(N.v.t. = 5)

Rozendaal (n=7)

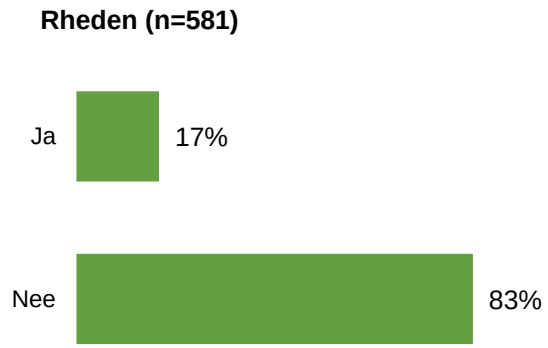


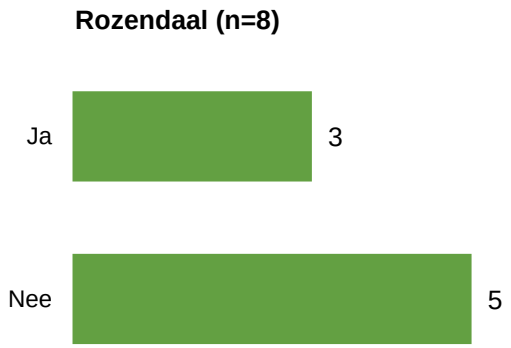
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=351)	63%	15%	23%	1%
2020 (n=253)	73%	9%	16%	1%
2019 (n=210)	57%	13%	14%	16%

Ruime meerderheid geeft geen hulp/ondersteuning aan naasten, dit is een stijging t.o.v. voorgaande jaren

Geeft u hulp/ondersteuning aan bijvoorbeeld uw partner, familie, vrienden of buren?



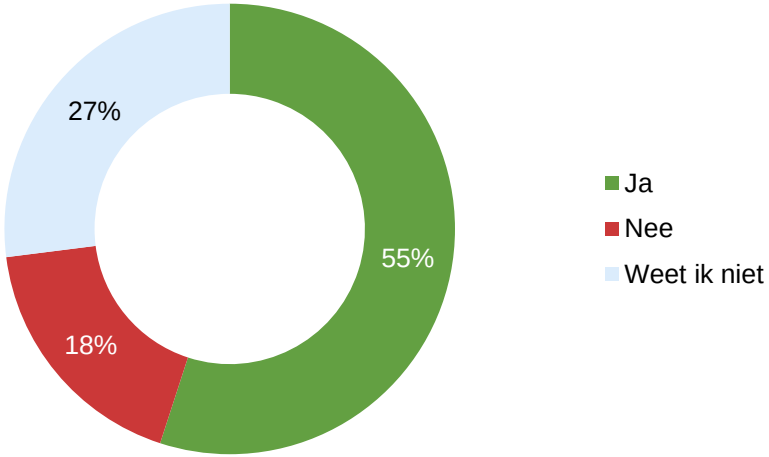


	Ja	Nee
2021 (n=438)	23%	77%
2020 (n=407)	22%	78%
2019 (n=453)	26%	74%

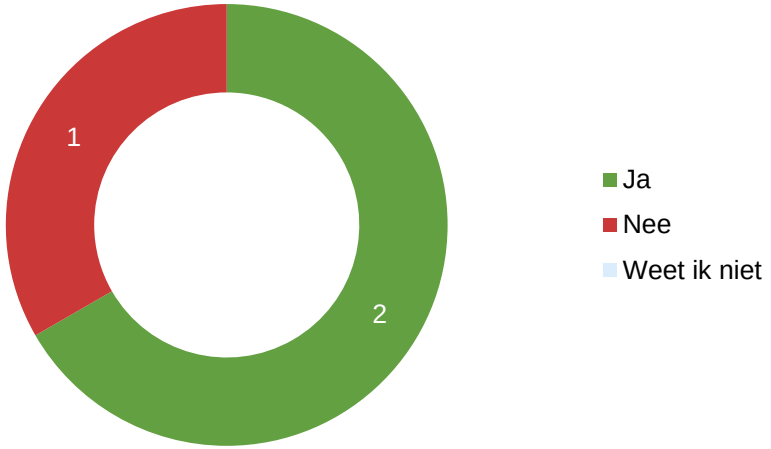
De meerderheid die hulp/ondersteuning geeft, geeft aan dit wel aan te kunnen

Kunt u de hulp/ondersteuning aan die u geeft aan bijvoorbeeld uw partner, familie, vrienden of buren?

Rheden (n=100)



Rozendaal (n=3)

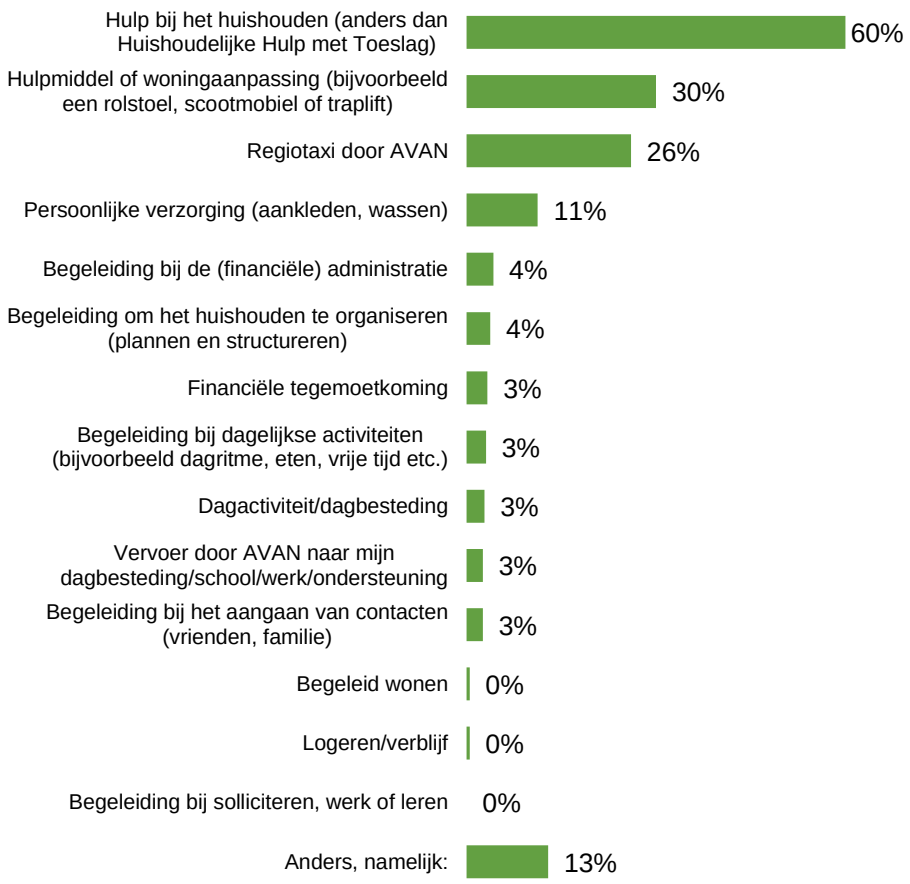


	Ja	Nee	Weet ik niet
2021 (n=80)	56%	24%	20%
2020 (n=72)	69%	15%	15%
2019 (n=119)	61%	14%	24%

Meerderheid ontvangt hulp bij het huishouden vanuit de gemeente, dit is gestegen t.o.v. voorgaande jaren

Welke hulp/ondersteuning ontvangt u of heeft u ontvangen vanuit de gemeente? Het maakt niet uit of dit via een persoonsgebonden budget (pgb) was of niet. *Meer antwoorden mogelijk*

Rheden (n=430)

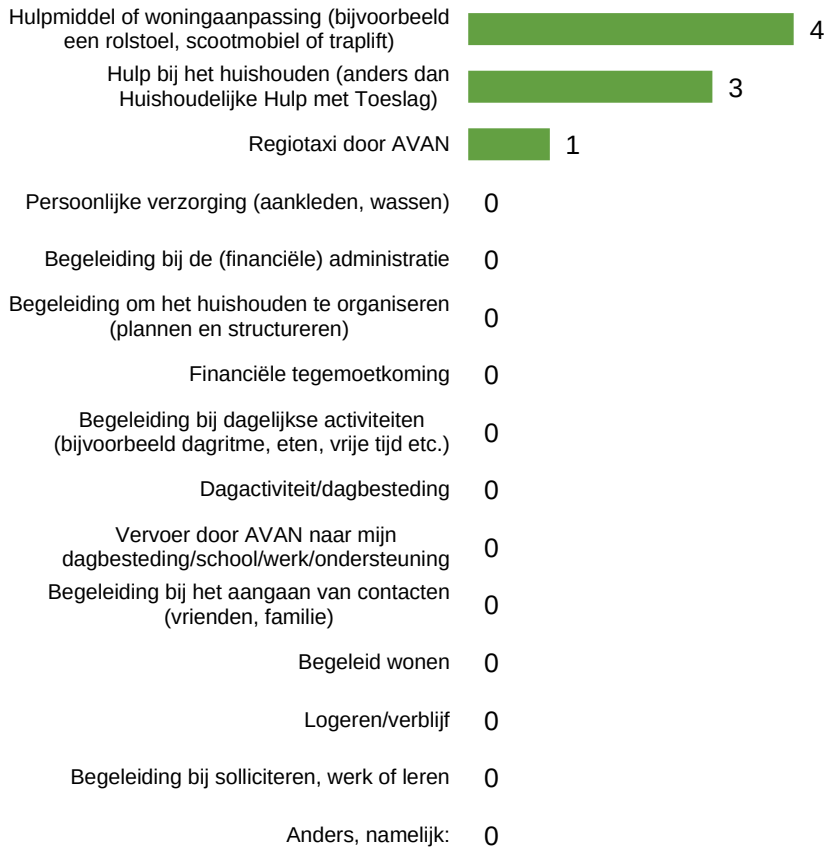


De meerderheid ontvangt hulp hij het huishouden. Dit percentage is sinds 2019 jaarlijks toegenomen. In 2019 gaf een kwart aan dit te ontvangen, in 2020 36% en vorig jaar nagenoeg de helft (48%).

Ontvangen hulp/ondersteuning vanuit de gemeente

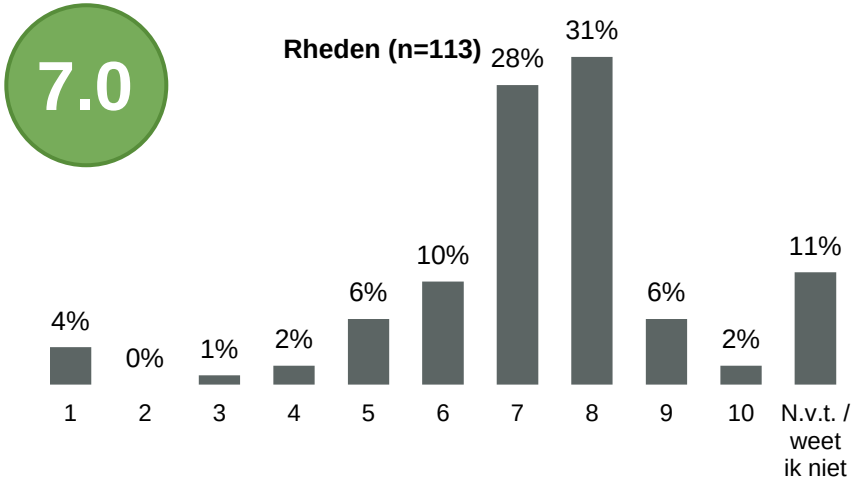
Welke hulp/ondersteuning ontvangt u of heeft u ontvangen vanuit de gemeente? Het maakt niet uit of dit via een persoonsgebonden budget (pgb) was of niet. *Meer antwoorden mogelijk*

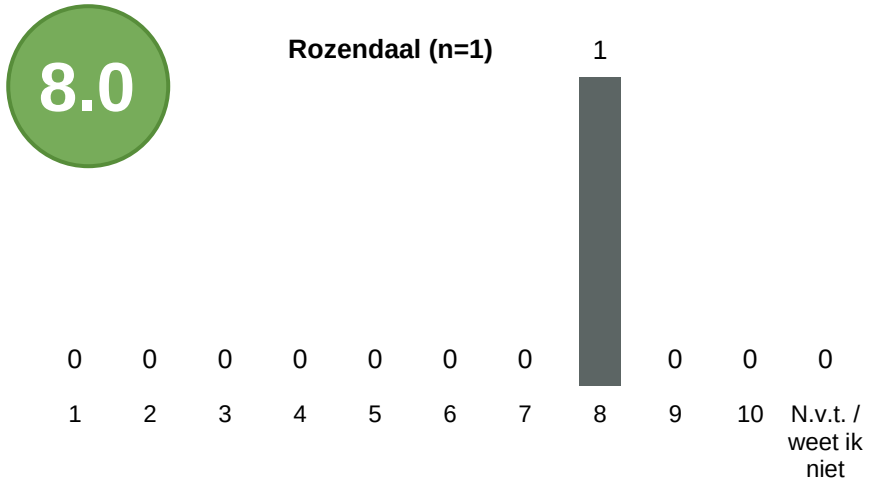
Rozendaal (n=6)



Vervoer door Avan scoort een voldoende, maar lager dan voorgaande jaren

Wat voor cijfer geeft u voor het vervoer door Avan?





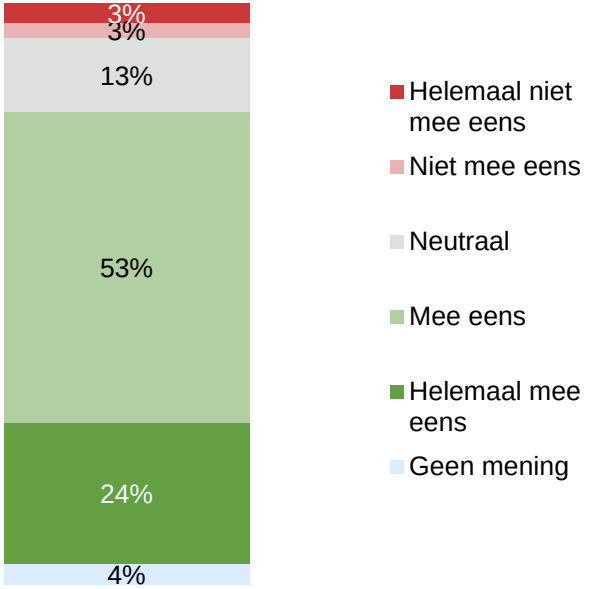
	Gemiddelde	% onvoldoende
2021 (n=88)	7.8	5%
2020 (n=82)	7.5	6%
2019 (n=115)	7.5	9%

Ruime meerderheid heeft ondersteuning/ hulpmiddel gekregen zoals afgesproken, dit is gedaald t.o.v. vorig jaar

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

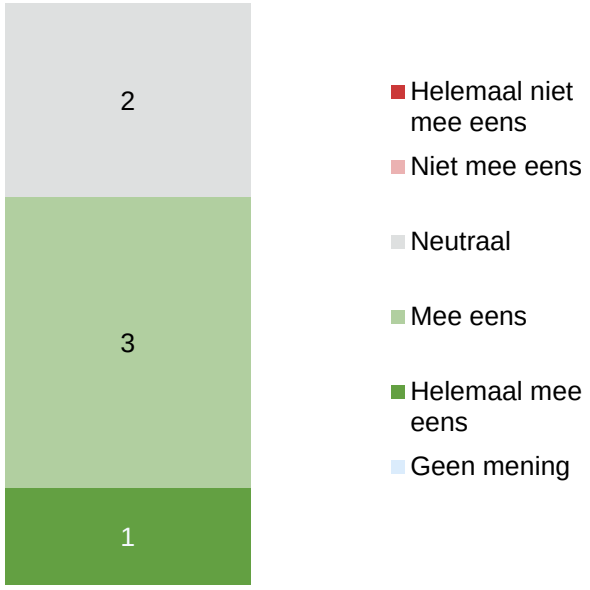
'Ik heb de ondersteuning of het hulpmiddel gekregen zoals afgesproken met de gemeente'

Rheden (n=417)



(N.v.t. = 135)

Rozendaal (n=6)



(N.v.t. = 1)

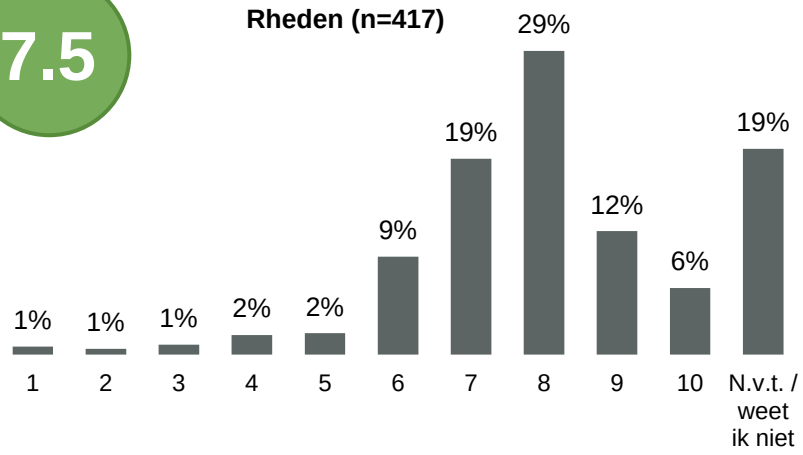
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=367)	82%	12%	5%	2%
2020 (n=349)	79%	10%	7%	3%
2019 (n=358)	71%	13%	4%	12%

De hulp of ondersteuning scoort een ruime voldoende

Wat voor cijfer geeft u de hulp of ondersteuning? (n=540)

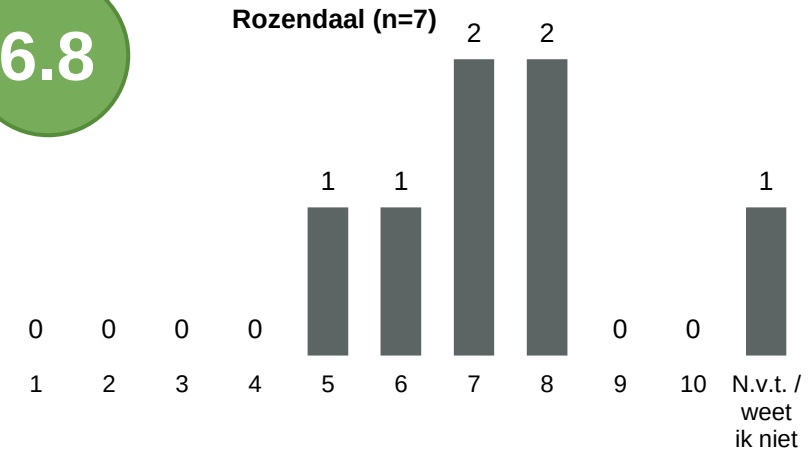
7.5

Rheden (n=417)



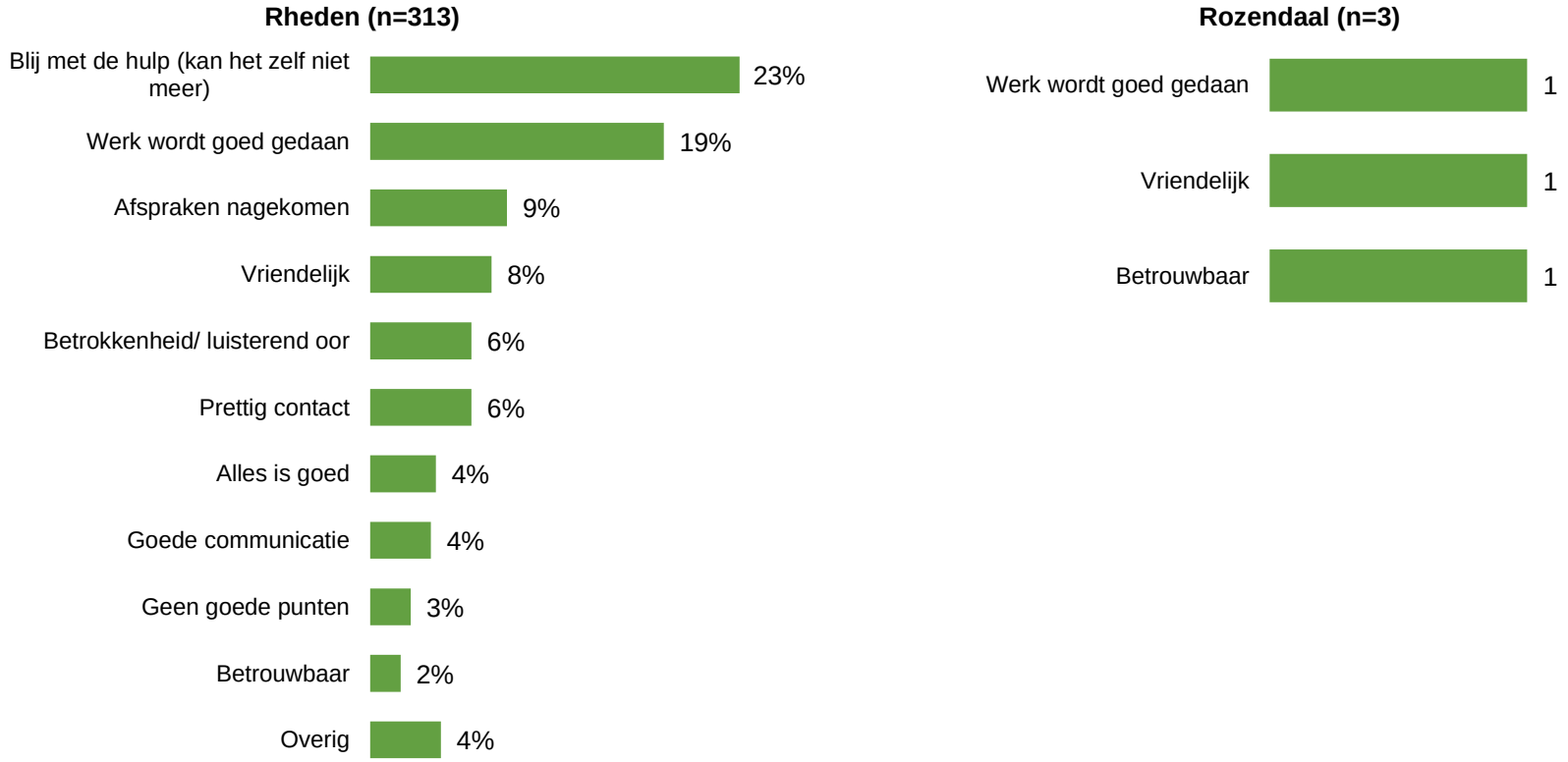
6.8

Rozendaal (n=7)



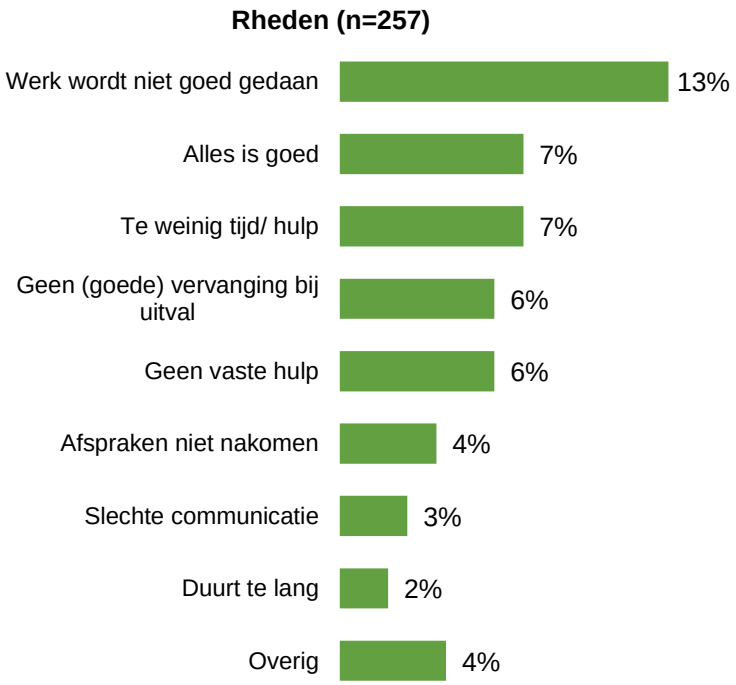
	Gemiddelde	% onvoldoende
2021 (n=438)	7.5	6%
2020 (n=323)	7.7	7%
2019 (n=323)	7.7	7%

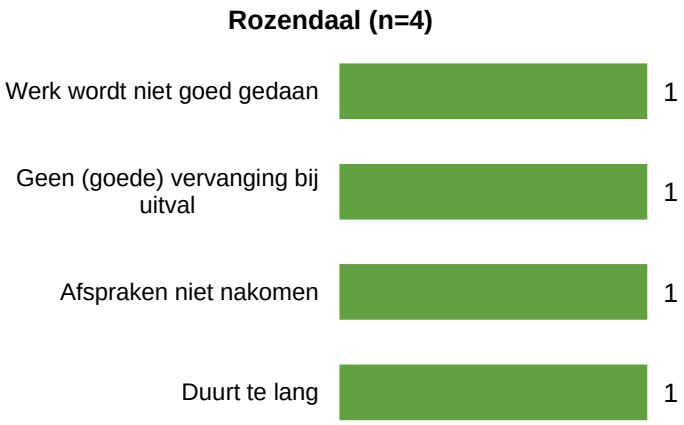
Wat vindt/vond u goed aan de hulp/ondersteuning?



Grootste verbeterpunt is het werk dat word gedaan

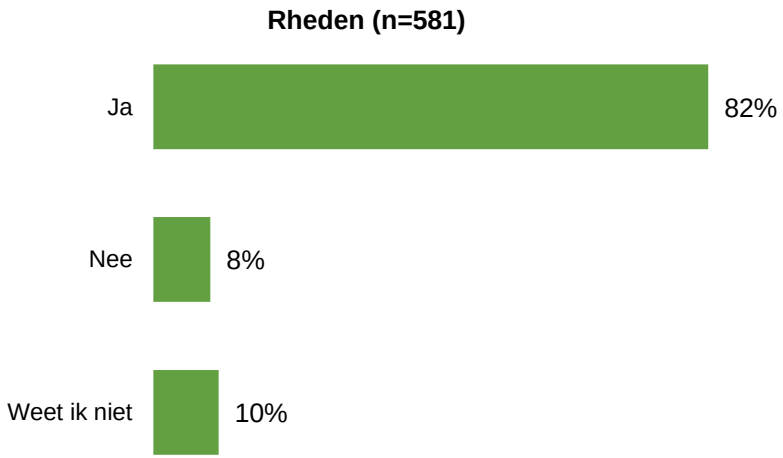
Wat vindt/vond u minder goed aan de hulp/ondersteuning?

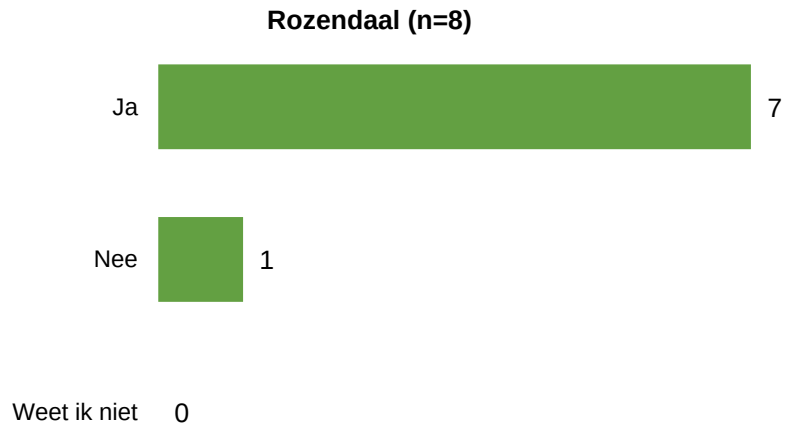




Ruime meerderheid betaalt eigen bijdrage voor de ondersteuning/ hulp die ze krijgen, dit percentage stijgt jaarlijks

Betaalt u een eigen bijdrage voor de ondersteuning/hulp die u krijgt?





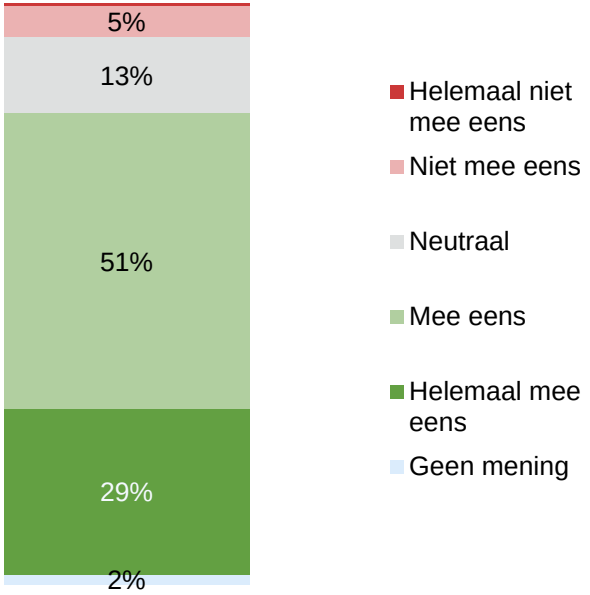
	Ja	Nee	Weet ik niet
2021 (n=437)	80%	14%	6%
2020 (n=416)	78%	14%	8%
2019 (n=454)	67%	19%	14%

Met de ruime meerderheid die de eigen bijdrage betaalt, is dit van te voren besproken

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

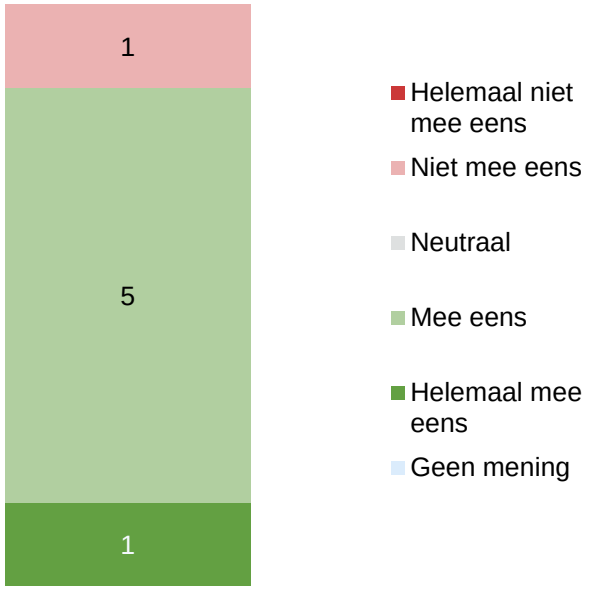
De eigen bijdrage voor de ondersteuning/hulp is met mij besproken

Rheden (n=402)



(N.v.t. = 39)

Rozendaal (n=7)



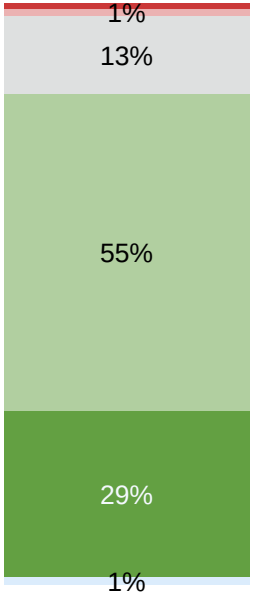
(N.v.t. = 0)

Ruime meerderheid die de eigen bijdrage betaalt, kan dit ook

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

Ik kan de eigen bijdrage betalen

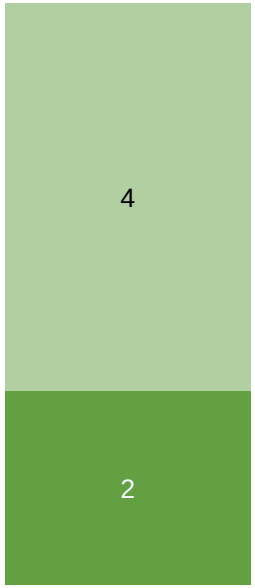
Rheden (n=445)



Helemaal niet mee eens
Niet mee eens
Neutraal
Mee eens
Helemaal mee eens
Geen mening

(N.v.t. = 13)

Rozendaal (n=6)



Helemaal niet mee eens
Niet mee eens
Neutraal
Mee eens
Helemaal mee eens
Geen mening

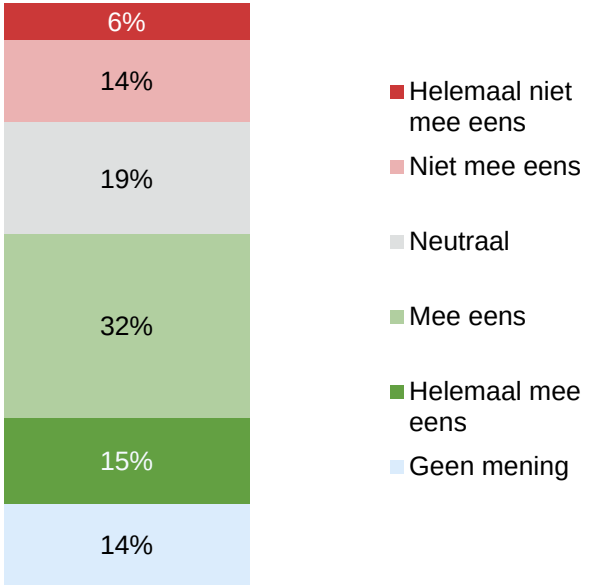
(N.v.t. = 0)

Er zou meer gekeken kunnen worden naar de financiële situatie in relatie tot de eigen bijdrage

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

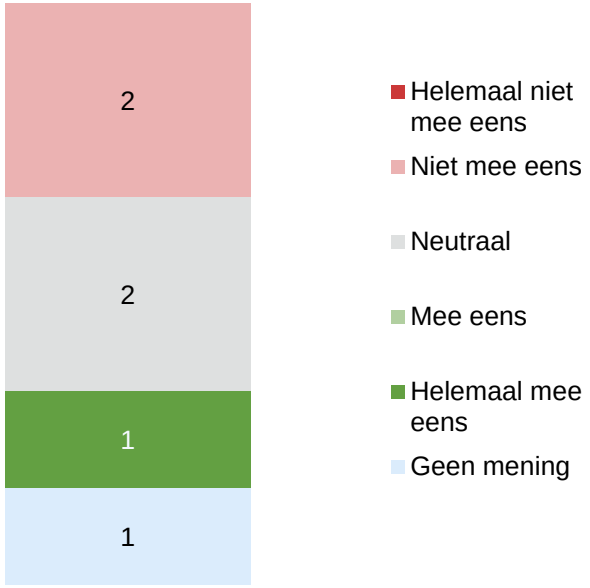
Er is gekeken naar mijn financiële situatie in relatie tot de eigen bijdrage

Rheden (n=323)



(N.v.t. = 115)

Rozendaal (n=6)



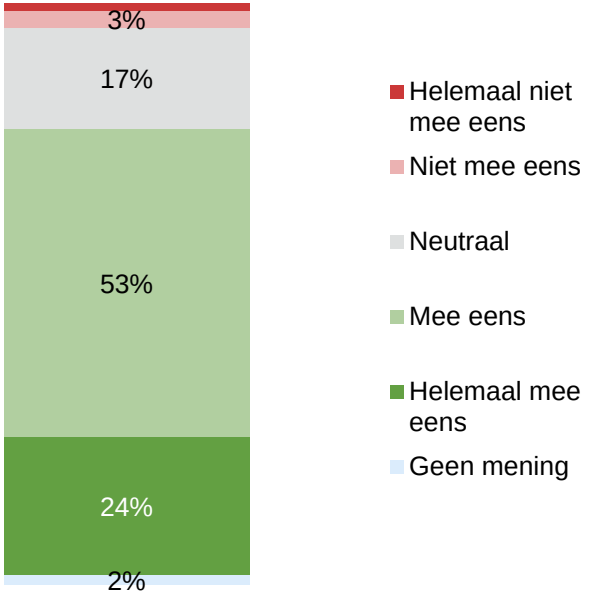
(N.v.t. = 1)

Ruime meerderheid voelt zich serieus genomen door de hulpverleners

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

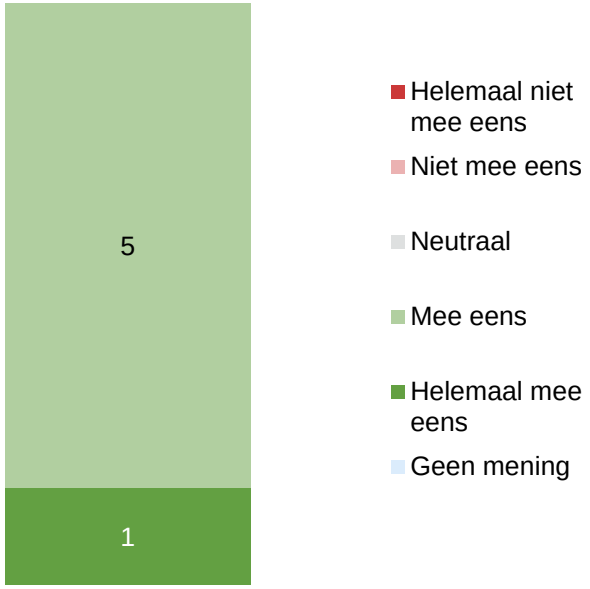
Ik voel mij serieus genomen door de hulpverleners

Rheden (n=492)



(N.v.t. = 44)

Rozendaal (n=6)



(N.v.t. = 0)

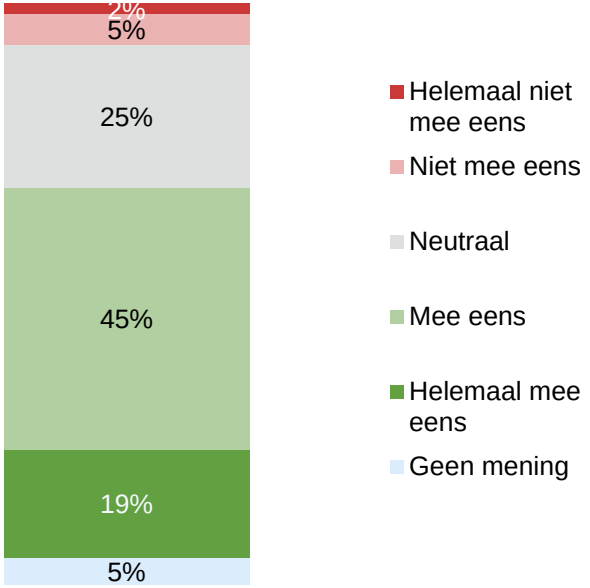
	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=384)	82%	13%	3%	2%
2020 (n=389)	83%	11%	5%	1%
2019 (n=403)	77%	12%	2%	9%

Meerderheid geeft aan dat het door de hulp/ ondersteuning beter met ze gaat

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

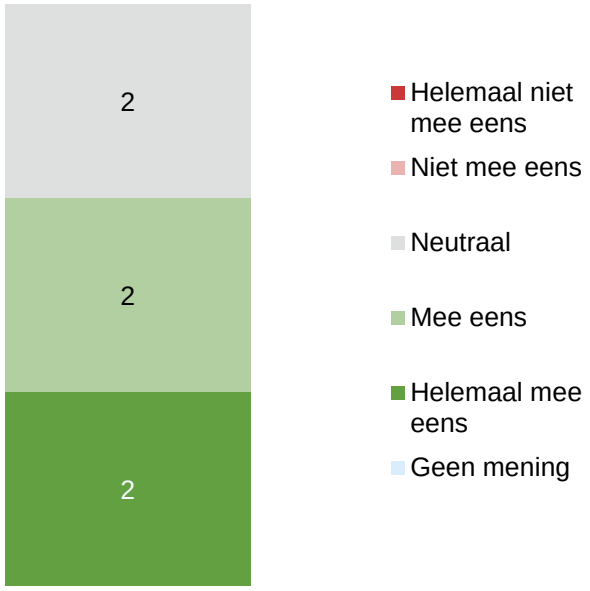
Door de hulp/ondersteuning gaat het beter met mij

Rheden (n=477)



(N.v.t. = 56)

Rozendaal (n=6)



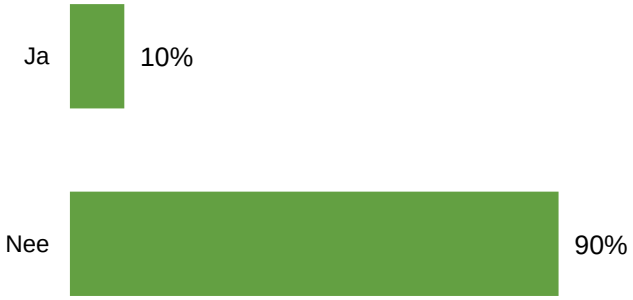
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=380)	68%	25%	4%	3%
2020 (n=372)	67%	24%	6%	1%
2019 (n=396)	61%	23%	3%	13%

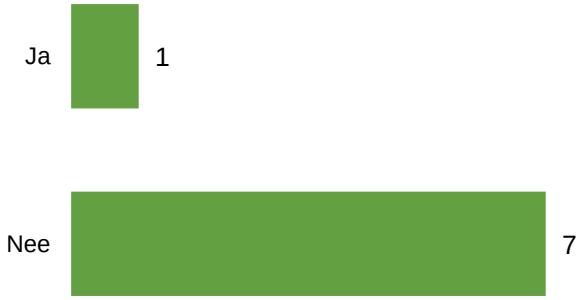
Slechts een klein deel heeft tijdens overheidsmaatregelen door corona contact gehad met het Sociaal Meldpunt

Heeft u ten tijde van de overheidsmaatregelen door corona contact gehad met het Sociaal Meldpunt van de gemeente?

Rheden (n=581)



Rozendaal (n=8)



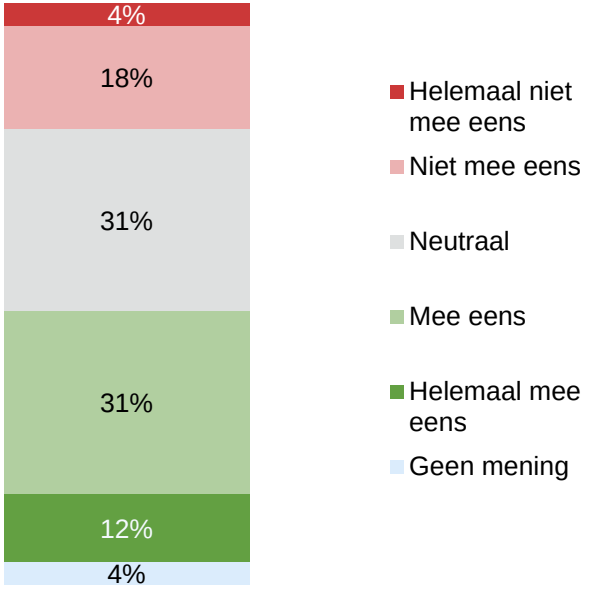
	Ja	Nee
2021 (n=431)	17%	83%
2020 (n=421)	10%	90%

Cliënten die contact hebben gehad met Sociaal Meldpunt hebben dit niet altijd als goed ervaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

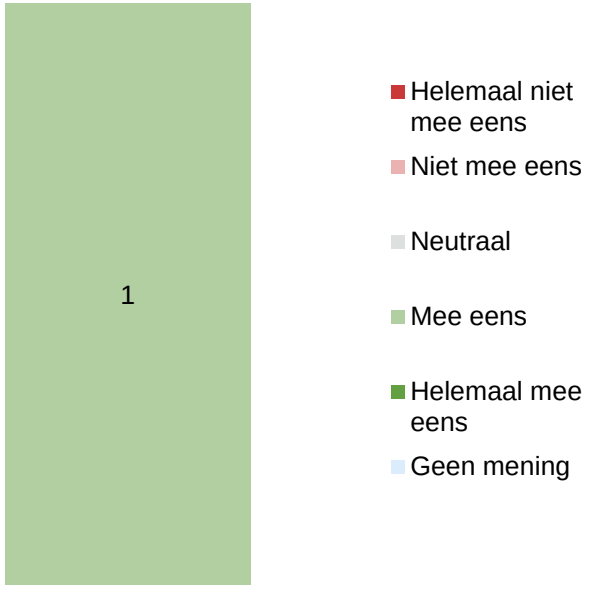
'Ik heb het contact met het Sociaal Meldpunt als goed ervaren'

Rheden (n=51)



(N.v.t. = 3)

Rozendaal (n=1)

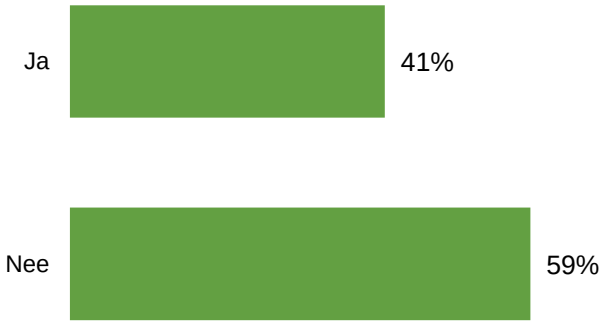


(N.v.t. = 3)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=81)	51%	20%	29%	1%
2020 (n=38)	42%	5%	53%	0%

Heeft u ten tijde van de overheidsmaatregelen door corona hulp of ondersteuning ontvangen vanuit de Wmo?

Rheden (n=581)



Rozendaal (n=8)



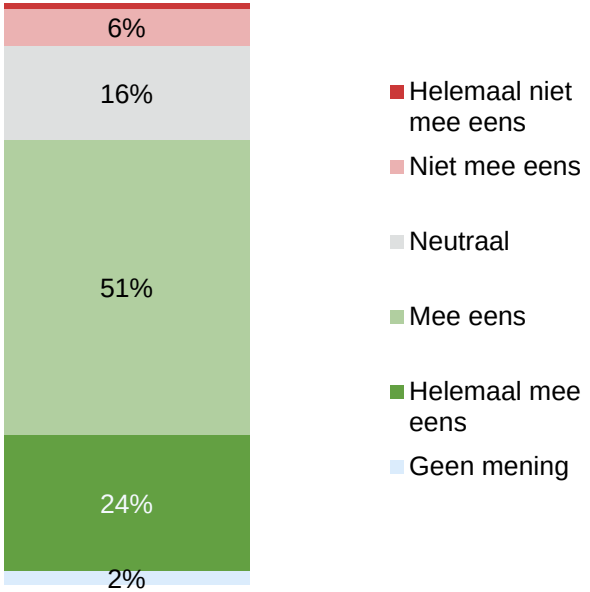
	Ja	Nee
2021 (n=437)	47%	53%
2020 (n=414)	44%	56%

Driekwart van de ontvangers van hulp of ondersteuning tijdens de maatregelen heeft deze hulp als goed ervaren

In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stelling?

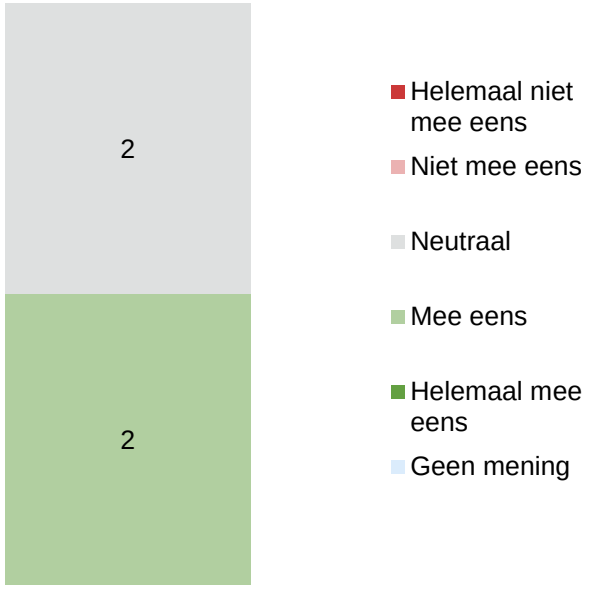
'Ik heb de hulp of ondersteuning als goed ervaren'

Rheden (n=217)



(N.v.t. = 6)

Rozendaal (n=4)



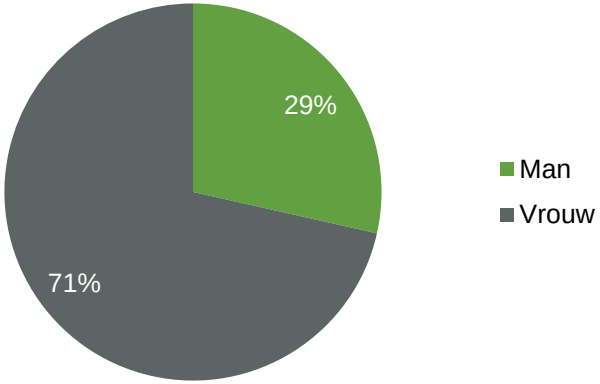
(N.v.t. = 0)

	(Helemaal) mee eens	Neutraal	(Helemaal) niet mee eens	Geen mening
2021 (n=203)	81%	15%	4%	0%
2020 (n=164)	83%	12%	6%	0%

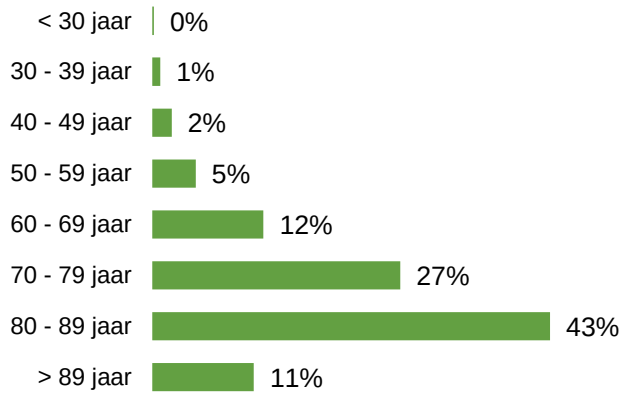
Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Bijlagen

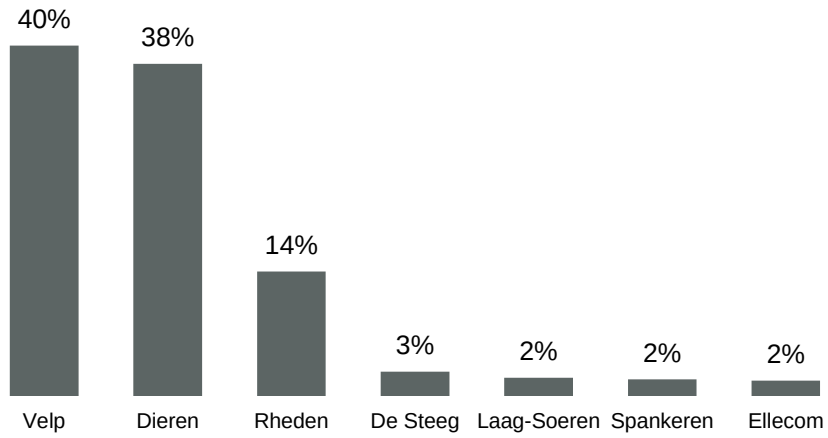
Geslacht (n=575)



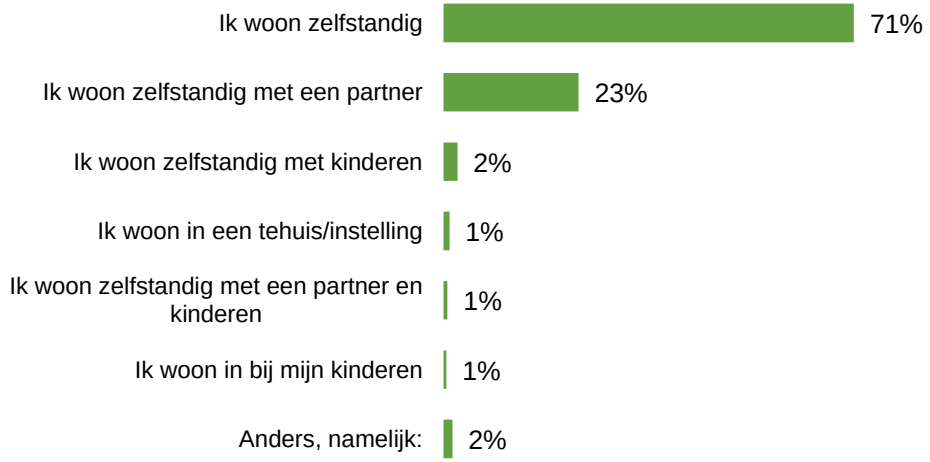
Leeftijd (n=578)



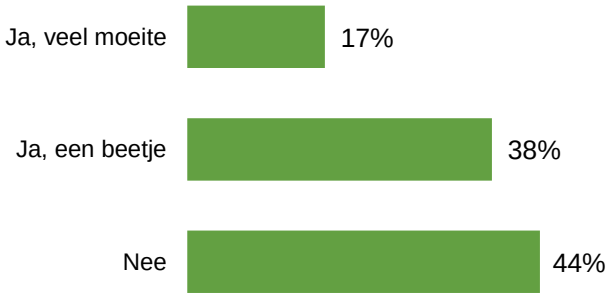
Woonplaats (n=581)



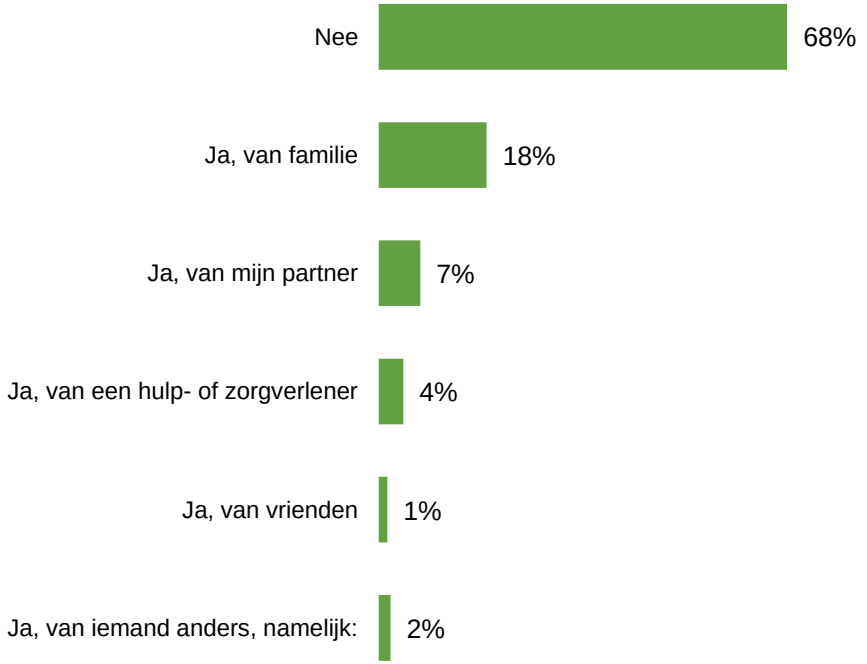
Woonsituatie (n=581)



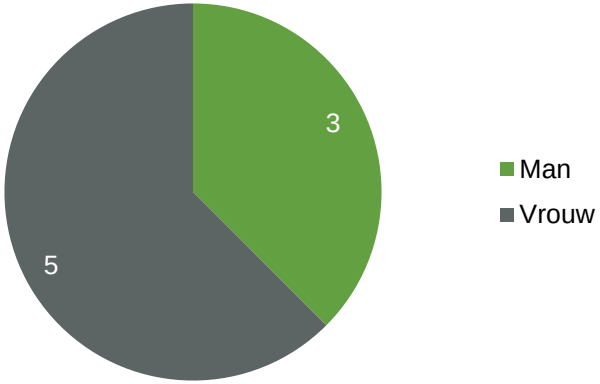
Kostte het invullen van de vragenlijst u veel moeite? (n=561)



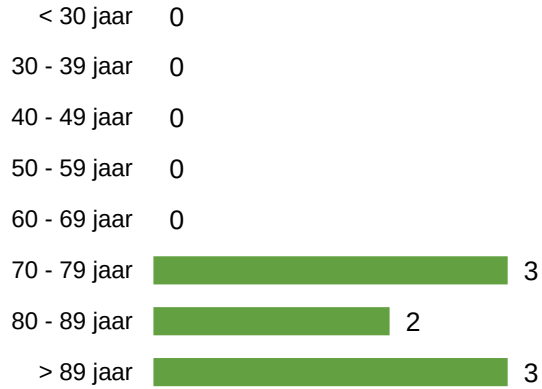
Heeft u hulp gehad bij het invullen van deze vragenlijst? (n=565)



Geslacht (n=8)



Leeftijd (n=8)



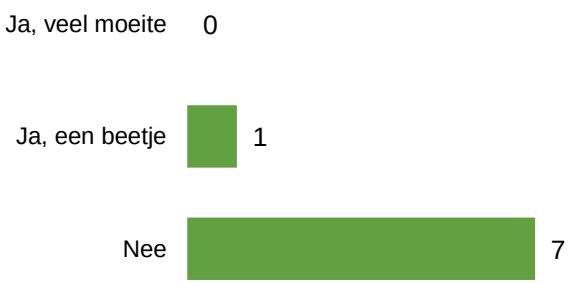
Woonplaats (n=8)



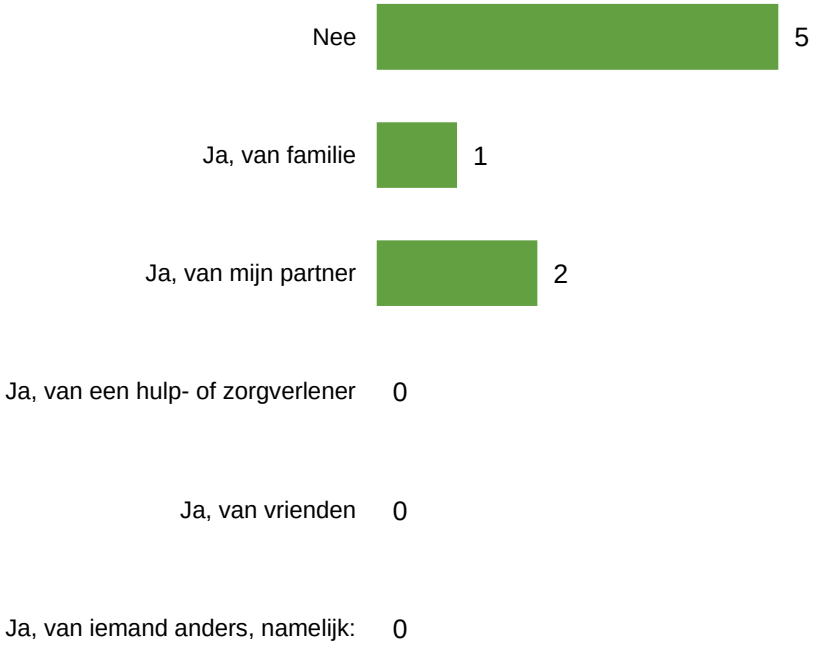
Woonsituatie (n=8)



Kostte het invullen van de vragenlijst u veel moeite? (n=8)



Heeft u hulp gehad bij het invullen van deze vragenlijst? (n=8)



Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Elke steekproef geeft afwijkingen ten opzichte van de werkelijkheid, maar de uitkomsten moeten een zo goed mogelijk beeld geven van de populatie. In kwantitatief onderzoek is het gebruikelijk om te spreken van een statistisch betrouwbaar verschil, als de afwijking zo groot is dat deze niet door toeval wordt veroorzaakt. Het betrouwbaarheidsniveau is gedefinieerd als 1 (100%) minus het significantieniveau. Het is gangbaar uit te gaan van een significantieniveau van 5%. Dan is er sprake van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Dat wil zeggen dat, als het onderzoek op dezelfde wijze en op hetzelfde moment zou worden herhaald, de uitkomsten in 95% van de gevallen hetzelfde beeld zouden geven.

De nauwkeurigheid (uitgedrukt in foutmarge) geeft het gebied van waarden aan, waarbinnen de werkelijke waarde in de populatie ligt. Een foutmarge van bijvoorbeeld 5%, betekent dat de werkelijke waarde van de totale populatie 5% hoger of lager kan liggen dan de waarde van de steekproef. Concreet: indien een onderzoeksuitkomst van de steekproef aangeeft dat 50% van de respondenten een rapportcijfer 8 geeft voor een bepaald aspect, dan ligt dit percentage in werkelijkheid maximaal 5% boven of 5% onder deze 50%, ofwel tussen de 45% en 55%. Een foutmarge van 5% is gangbaar en algemeen geaccepteerd bij (statistisch) kwantitatief onderzoek.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding



Rapportage *Cliëntervaringsonderzoek Jeugd 2022*

Gemeente Rheden en Rozendaal

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Rapportage *Cliëntervaringsonderzoek Jeugd 2022*

Gemeente Rheden en Rozendaal

Concept 1
Datum: 15-8-2022
Projectnummer: 21298

Auteurs:
Hannemarie Hardeman, Projectmanager/ Senior Onderzoeker
Joyce Berentsen, Projectmanager/ Onderzoeker
Danique Rietman, Onderzoeker

Moventem BV
T 0575 84 3738
E info@moventem.nl
W www.moventem.nl

Moventem werkt conform de Gedragscode voor Onderzoek & Statistiek van de Nederlandse Marktonderzoek Associatie (MOA) en mag het Fair Data Keurmerk voeren, waarmee wordt aangetoond dat op verantwoorde wijze met data en persoonsgegevens wordt omgaan. Tevens is Moventem aangesloten bij de Europese Vereniging voor Marktonderzoek (ESOMAR) en wordt voldaan aan de Internationale Code voor Markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. Dit rapport is met grote zorg samengesteld. Desondanks kan het voorkomen dat informatie fout en/of onvolledig is. Moventem is niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade die zou kunnen ontstaan door het gebruik van de aangeboden informatie.

MOA
Center for Information Based Decision Making & Marketing Research

ESOMAR WORLD RESEARCH ESOMAR MEMBER

Management Samenvatting **Pagina 4**

1 Inleiding **Pagina 6**
1.1 Onderzoeksopzet Pagina 7

2 Resultaten **Pagina 8**
Deelname onderzoek Pagina 9
Contact over hulp/ zorgvraag Pagina 10
Incluzio Pagina 21
Ondersteuning/ zorg Pagina 27
Opmerkingen en verbetersuggesties Pagina 38

3 Bijlagen **Pagina 39**
Bijlage I Achtergrondvariabelen Pagina 40
Bijlage II Onderzoeksverantwoording Pagina 41

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Management Samenvatting



Contact over hulp/ zorgvraag

De meerderheid had contact voor zorg/ ondersteuning met consulent van de gemeente. Ook wist de meerderheid waar ze moesten zijn met hun hupvraag en vond dat ze snel werden geholpen. Driekwart wist niet dat ze gebruik konden maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner.

(Keukentafel)gesprek met consulent

De meeste respondenten gaven aan dat niemand of een zorgverlener/ ondersteuner aanwezig was bij het (keukentafel)gesprek. De ervaringen met het (keukentafel)gesprek met de consulent zijn positief. Ook het nakomen van afspraken door de consulent zijn als positief ervaren. Deelnemers geven aan dat ze samen met de consulent hebben gekeken naar oplossingen binnen eigen netwerk/ omgeving. De meerderheid heeft na het gesprek met de consulent een gespreksverslag ontvangen. Het contact met de gemeente/ consulent krijgt gemiddeld gezien een voldoende.

Contact met Incluzio

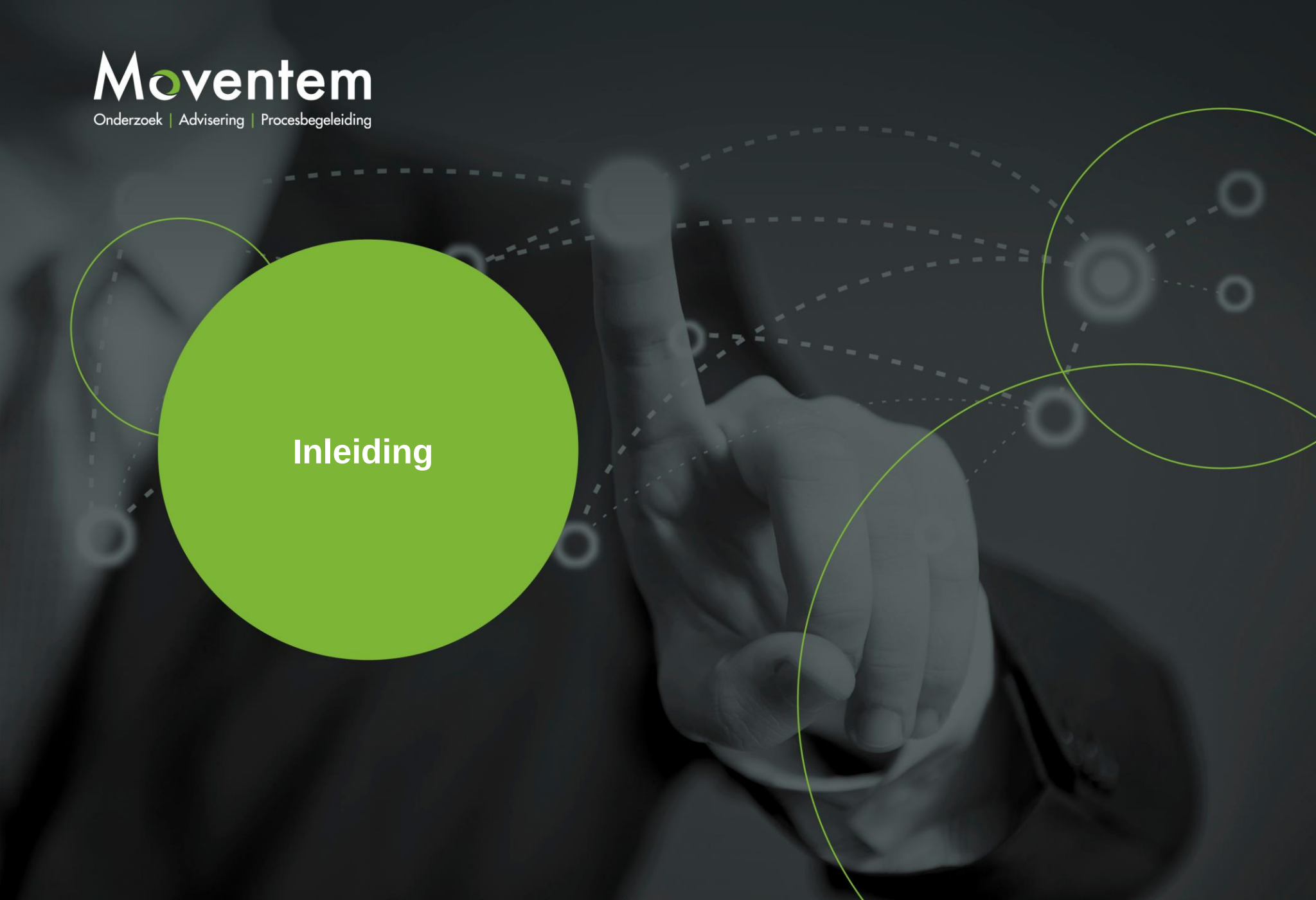
55% van de respondenten heeft geen contact gehad met Incluzio. Ruim een derde had dit wel. Via verschillende wegen zijn deelnemers bij Incluzio terecht gekomen. Incluzio had niet altijd een oplossing voor de hulpvraag. Het contact met Incluzio scoort gemiddeld gezien een voldoende.

Ondersteuning/ zorg

Vanuit de jeugdwet wordt voornamelijk algemene begeleiding ontvangen. De ruime meerderheid ontvangt langer dan een jaar hulp/ ondersteuning. Driekwart vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag en de ruime meerderheid heeft de ondersteuning/ zorg gekregen zoals afgesproken met de gemeente. Door de hulp gaat het (veel) beter met het kind. Voor de helft van de deelnemers was de ondersteuning van het kind bedoeld om o.a. de veiligheid te verbeteren. De hulp/ begeleiding scoort gemiddeld gezien een ruime voldoende. Voorzieningen voor kinderen worden niet veelvuldig gebruikt.

Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Inleiding



Benaderen doelgroep

In dit rapport worden de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar de ervaringen van cliënten met jeugdhulp in 2021 in de gemeenten Rheden en Rozendaal. Het onderzoek is in juni/ juli 2022 uitgevoerd, in samenwerking met gemeente Rheden. De jaartallen die in de rapportage zijn genoemd, verwijzen naar het jaartal waarin het onderzoek is uitgevoerd.

De gemeente Rheden heeft behoefte aan inzichten over ervaringen van de cliënten met betrekking tot de jeugdzorg. Tevens zijn alle gemeenten wettelijk verplicht een cliëntervaringsonderzoek uit te voeren omtrent jeugdzorg. In de Regeling Jeugdwet zijn de eisen waar het onderzoek aan moet voldoen uitgewerkt. Het onderzoek naar de ervaringen met jeugdzorg is vormvrij. Er is gekozen voor een telefonisch interview aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst. De respondenten hadden veel mogelijkheden om toelichting te geven op hun antwoorden.

De doelgroep zijn kinderen die zelf jeugdzorg ontvangen. Er is onderscheid gemaakt tussen kinderen van 12 jaar of ouder en kinderen die jonger zijn. De kinderen van 12 jaar of ouder zijn zelf benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Van de kinderen jonger dan 12 jaar zijn de ouders of verzorgers benaderd. De resultaten van deze twee groepen worden in dit document apart weergegeven.

Er zijn in de gemeenten Rheden en Rozendaal in totaal bijna 1200 cliënten die hulp vanuit de Jeugdwet ontvangen. Van 113 van deze cliënten is het telefoonnummer bekend, 6 daarvan wonen in Rozendaal. De cliënten waarvan het telefoonnummer bekend is, hebben een brief ontvangen. Indien het kind jonger dan 12 jaar is hebben de ouders/verzorgers een brief ontvangen. De kinderen boven de 12 jaar zijn rechtstreeks aangeschreven. Met de brief zijn ze op de hoogte gesteld van het onderzoek en is aangegeven hoe ze zich konden afmelden voor deelname, indien gewenst. Er hebben zich 8 respondenten afgemeld voor deelname. De overige 105 respondenten zijn allemaal gebeld. Indien er bij de eerste poging geen gehoor was, zijn er daarna nog 2 belpogingen gedaan.

Deelnemers

Er hebben 44 respondenten aan het onderzoek meegedaan, 41 uit Rheden en 3 uit Rozendaal. Dit komt neer op een respons-rate van 42% {(44/105)*100} voor gemeente Reden. Het onderzoek is op totaalniveau statistisch 95% betrouwbaar met 14,51% nauwkeurigheid (foutmarge).

Resultaten weergave

De resultaten van dit onderzoek worden in het voorliggende document beschreven middels diagrammen en tabellen. Waar mogelijk en relevant is een vergelijking met de resultaten van CEO Jeugd uitgevoegd in 2021 en 2020 weergegeven in de tekst.

In verband met anonimiteit zijn de resultaten van de gemeenten Rheden en Rozendaal in deze rapportage samengevoegd.

Door routes in de vragenlijst en vragen waarbij meerdere antwoorden mogelijk zijn, kan het voorkomen dat het aantal respondenten en/of het aantal antwoorden niet overal gelijk is in deze rapportage. Ook geven respondenten soms geen antwoord op de vraag, of is de vraag niet van toepassing (aantallen worden weergegeven). Om deze redenen wordt ter volledigheid bij de resultaten aangegeven hoeveel respondenten (‘n’) de betreffende vraag hebben beantwoord. Door afrondingsverschillen telt niet alles op tot 100%. Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden geven. Het totale percentage komt dan hoger dan 100% te liggen.

In bijlage 1 van deze rapportage staan de achtergrondgegevens van de respondenten weergegeven. Deze bijlage is aan het einde van deze rapportage te vinden.

Er is een aantal open vragen gesteld aan de respondenten. Alle open antwoorden worden getoond in ‘Bijlagenboek bij Rapportage Cliëntervaringsonderzoek Jeugd’.

Moventem

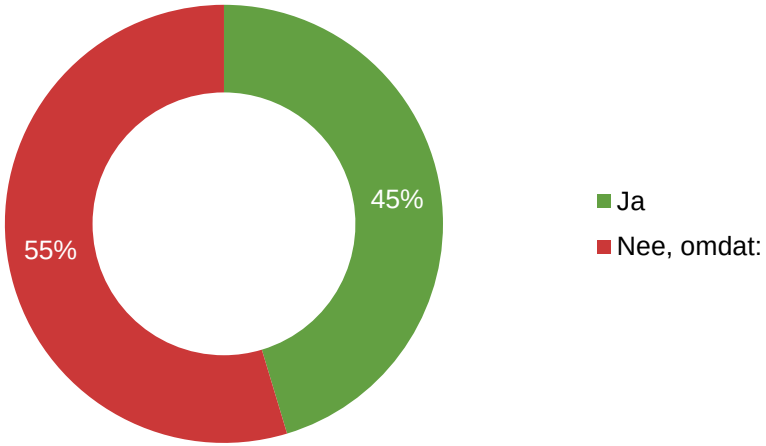
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding



Resultaten

Bijna de helft wil deelnemen aan het onderzoek

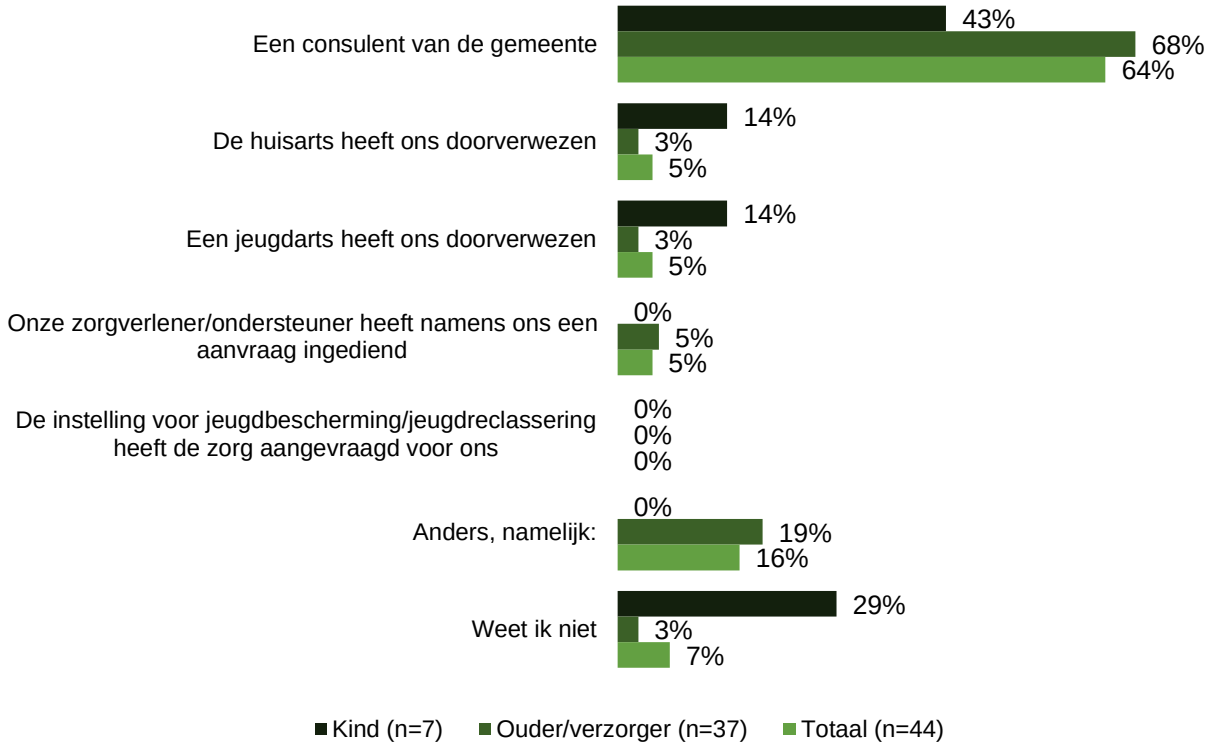
Wilt u deelnemen aan het onderzoek? (n=86)



Redenen om niet deel te nemen aan het onderzoek zijn met name dat ze er geen behoefte aan hebben of dat ze geen hulp meer ontvangen.

Meerderheid had contact voor zorg/ ondersteuning met consulent van de gemeente

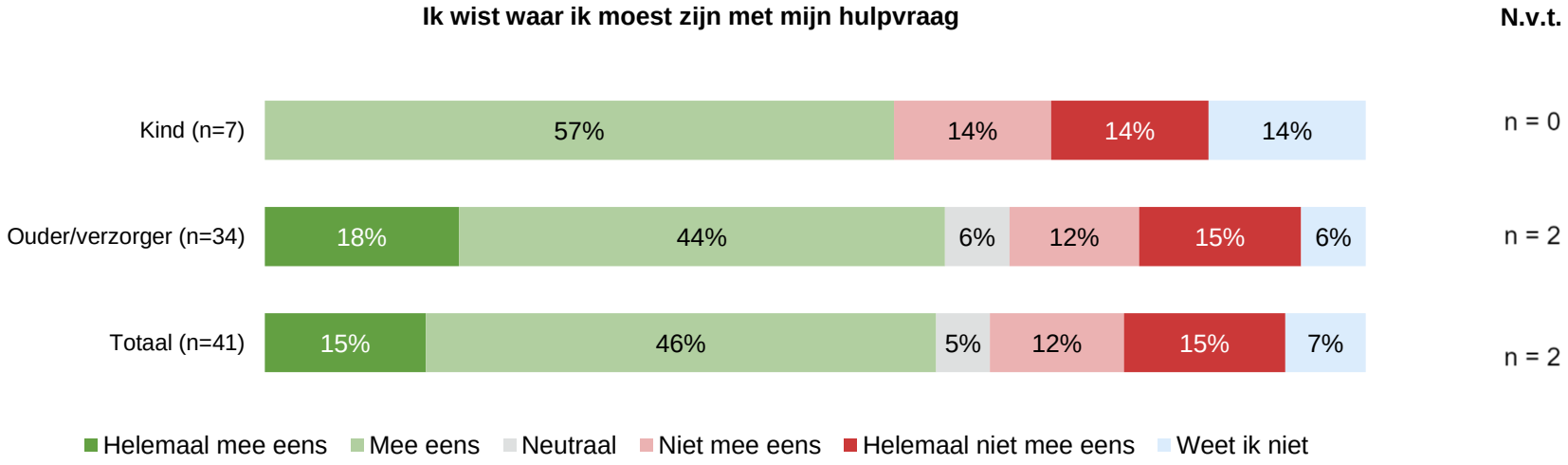
Met wie heeft u contact gehad voor de zorg/ondersteuning van uw kind?



64% heeft contact gehad met een consulent van de gemeente voor de zorg/ ondersteuning van het kind. Ook in 2021 had de meerderheid contact met een consulent van de gemeente (74%).

Meerderheid wist waar ze moesten zijn met hulpvraag

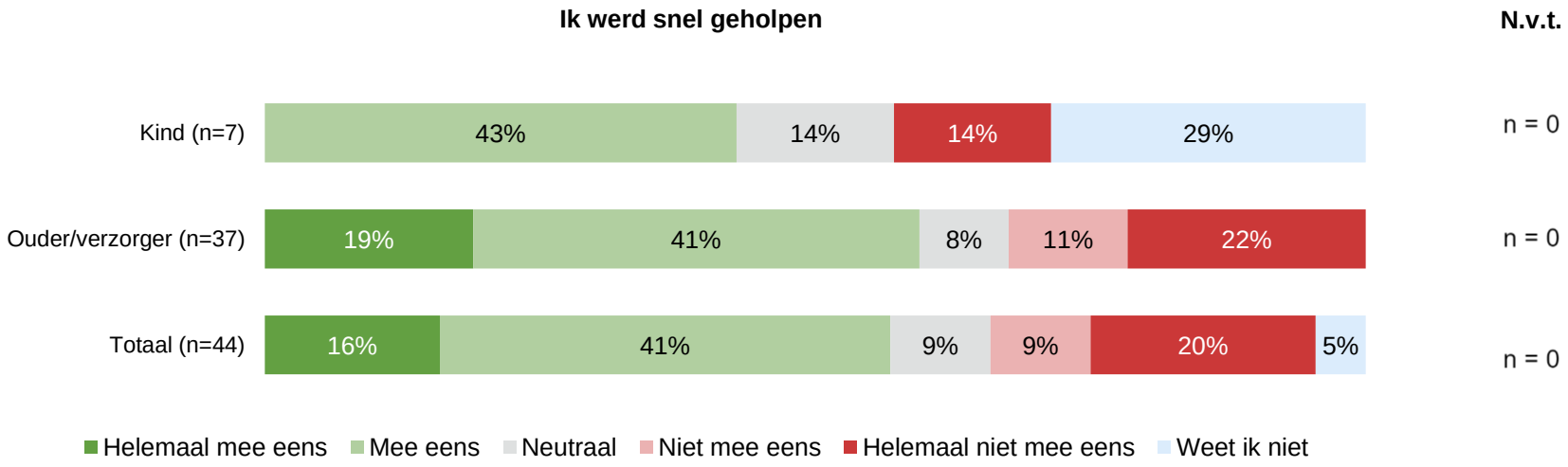
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?



61% is het (helemaal) eens met de stelling ‘Ik wist waar ik moest zijn met mijn hulpvraag’. Dit is vergelijkbaar met 2021 (62%) en iets gestegen ten opzichte van 2020 (58%).

Meerderheid werd snel geholpen

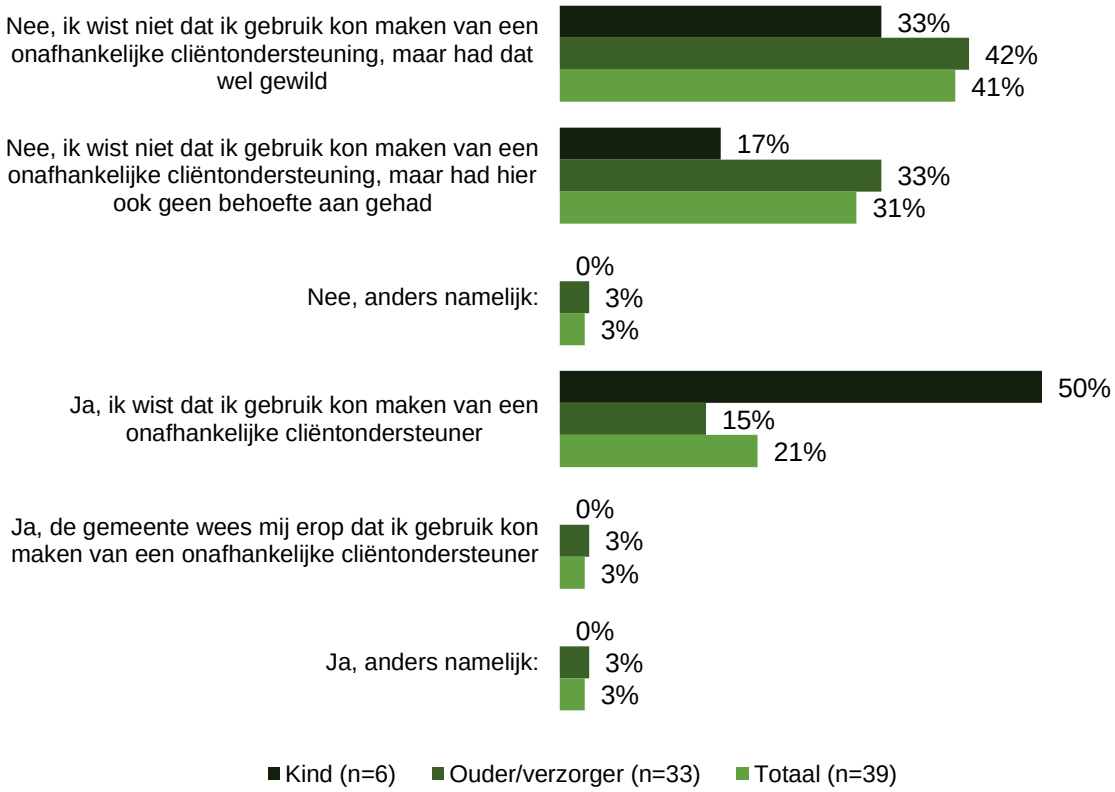
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?



57% is het (helemaal) eens met de stelling ‘Ik werd snel geholpen’. Dit is iets gestegen ten opzichte van 2021 (54%) en gedaald ten opzichte van 2020 (63%).

Driekwart wist niet dat ze gebruik konden maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner

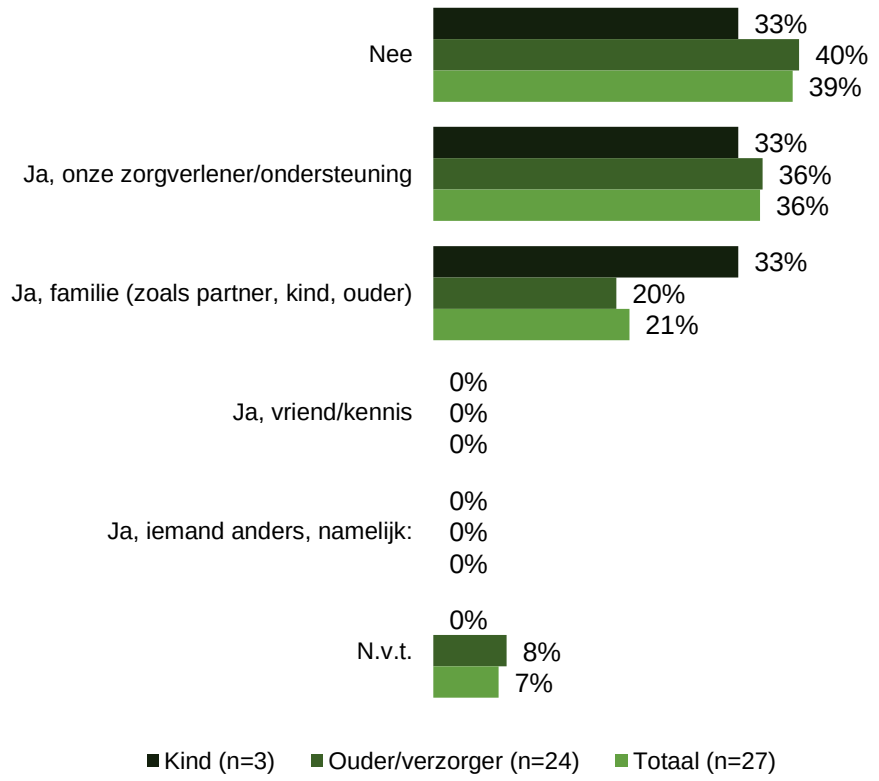
Wist u dat u gebruik kon maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner (iemand die u helpt uw weg te vinden naar zorg en ondersteuning)?



25% wist dat zij gebruik konden maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner. Dit percentage is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren (2021: 29%; 2020: 34%).

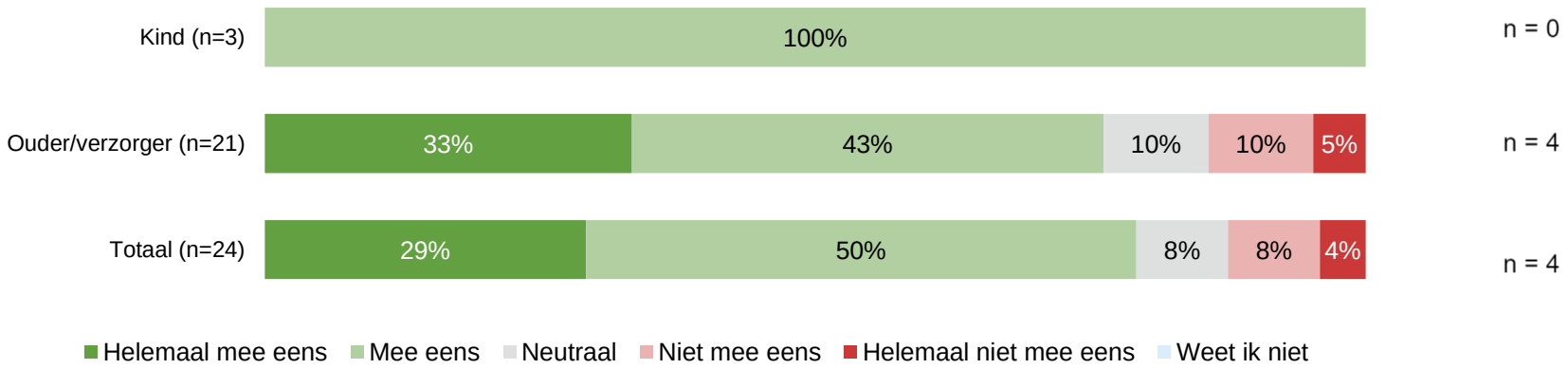
Voornamelijk niemand of een zorgverlener/ ondersteuner aanwezig bij (keukentafel)gesprek

Was er bij het (keukentafel)gesprek nog iemand anders aanwezig?
Meer antwoorden mogelijk

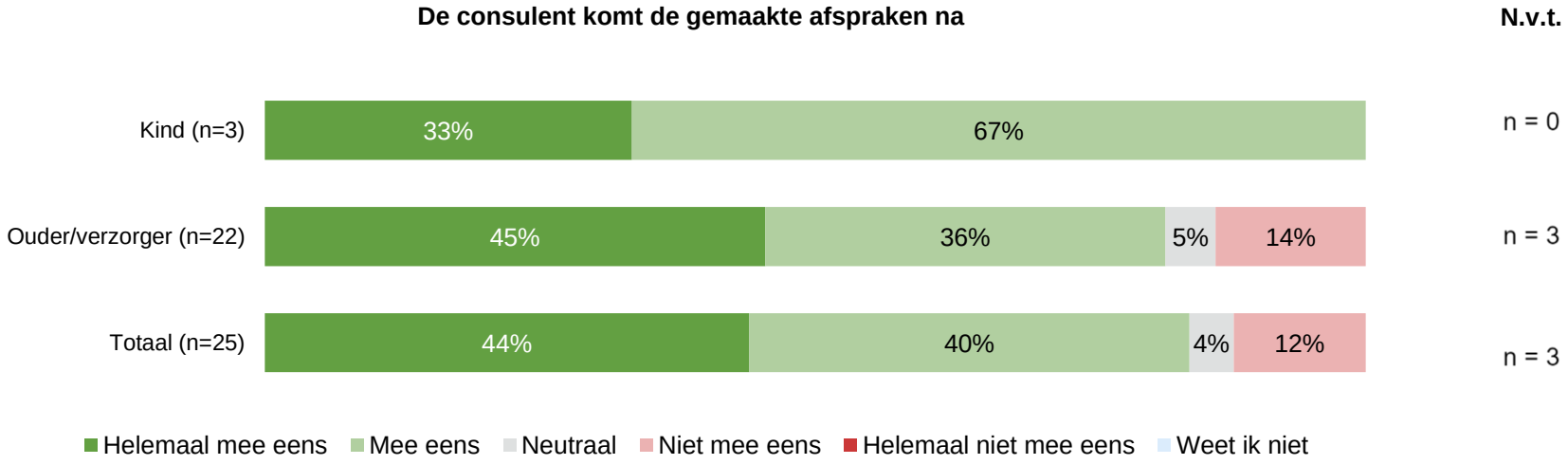


In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

Het ‘keukentafelgesprek’ met de consulent was een prettig gesprek

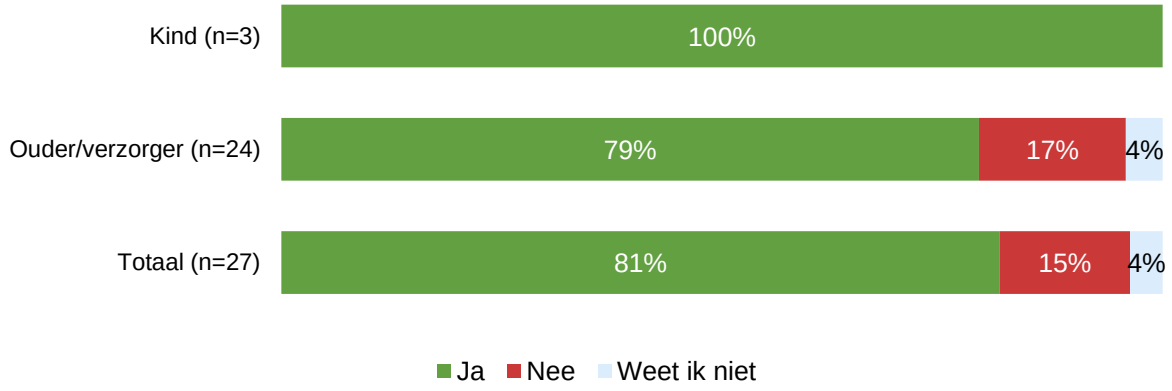


In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?



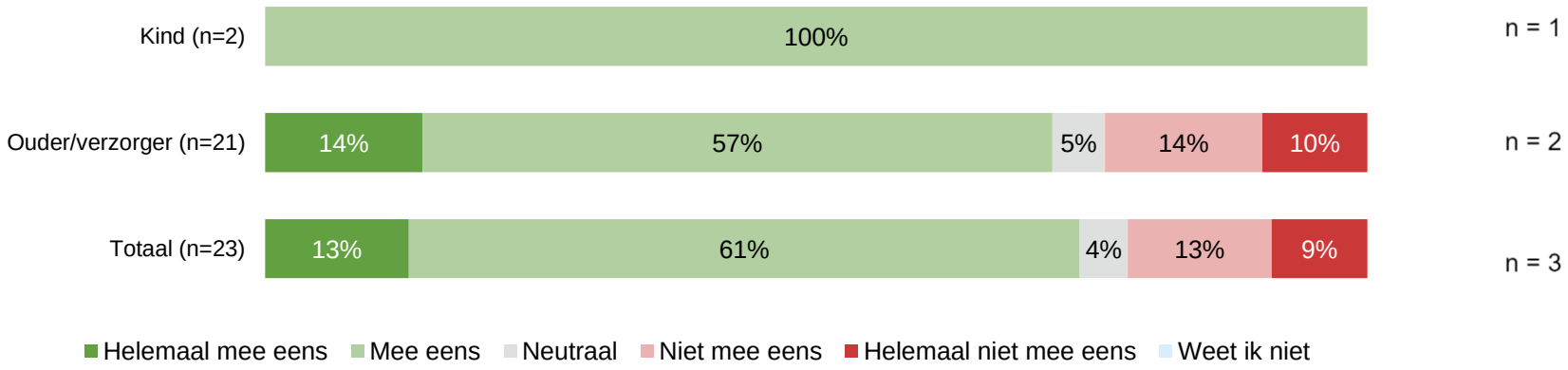
Meerderheid heeft na het gesprek met de consulent een gespreksverslag ontvangen

Heeft u na het gesprek met de consulent een (Integraal) Plan/ Gespreksverslag ontvangen?



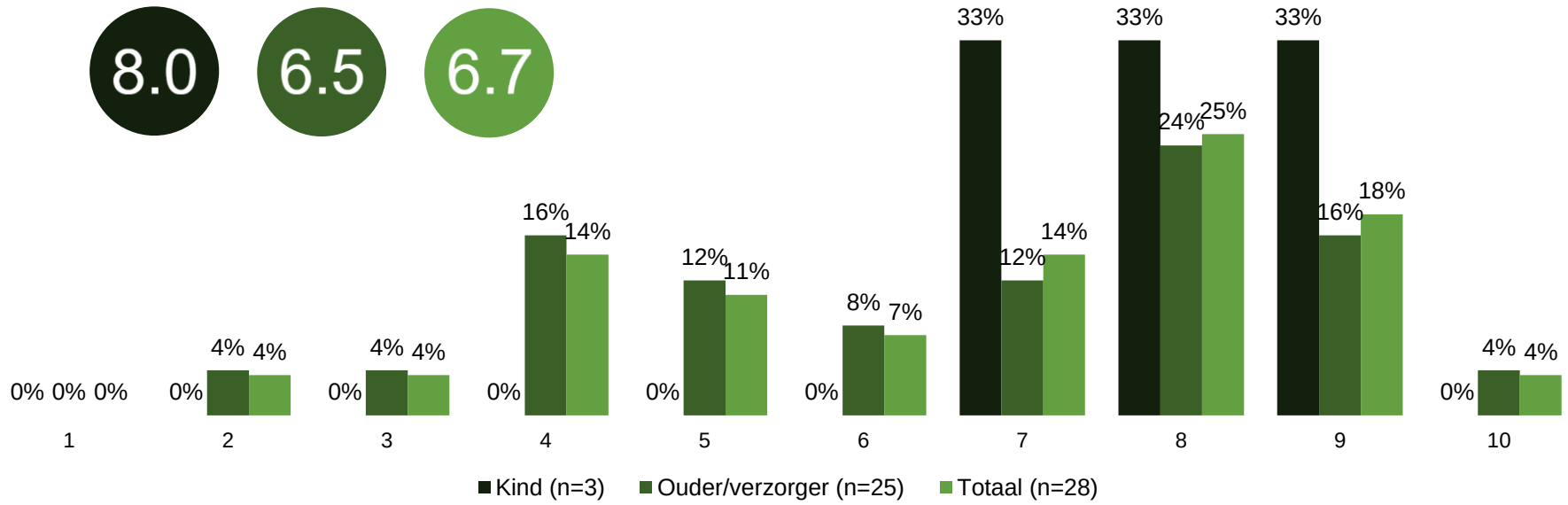
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

'De consulent heeft samen met mij gekeken naar oplossingen in mijn netwerk en omgeving (vrienden, familie, school, vrijwilligers)'



Contact met de gemeente/ consulent krijgt een voldoende

Wat voor cijfer zou u het contact met de gemeente / uw consulent geven?



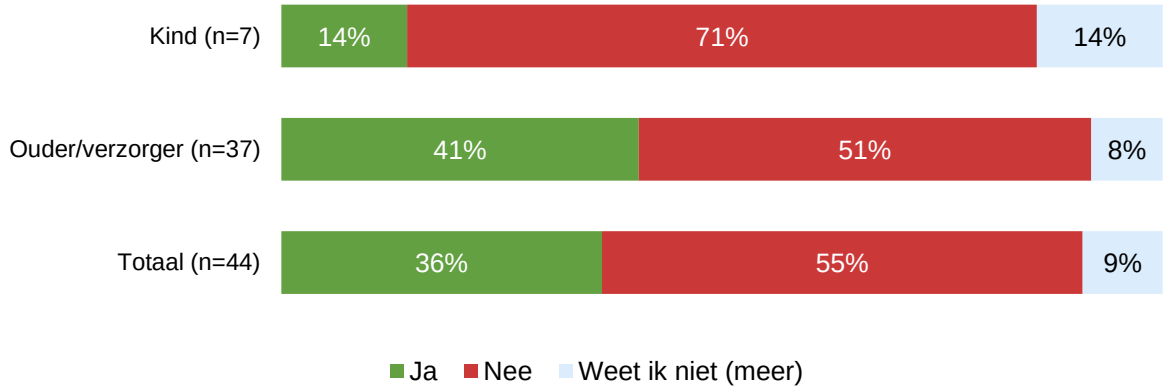
Goede punten en verbeterpunten aan contact met gemeente/ consulent

Hieronder zijn enkele voorbeelden genoemd. Alle antwoorden zijn te vinden in het bijlagenboek.

Wat vindt/vond u goed aan het contact met de gemeente / uw consulent?	Wat vindt/vond u minder goed aan het contact met de gemeente / uw consulent?
"Altijd meedenken, snelle reactie."	*"Alles moet via het sociaal meldpunt. Dit komt minder klantvriendelijk over."*
"Contact netjes en op tijd."	*"Begeleiding / ondersteuning zeer minimaal."*
"Ze kwam de afspraken goed na, legde alles goed uit, wat er van me verwacht werd."	*"De lange wachttijden in de zorg en te weinig therapeuten beschikbaar."*
"Korte lijntjes heel belangrijk, meteen met hulp aan de bel kunnen trekken."	*"Geen vaste jeugd consulent. Duurt erg lang voor je weer contact krijgt."*
"Ze deed heel vriendelijk en ze had een oplossing."	*"Meer luisteren naar de behoefte van het kind."*

Ruim de helft heeft geen contact met Incluzio gehad

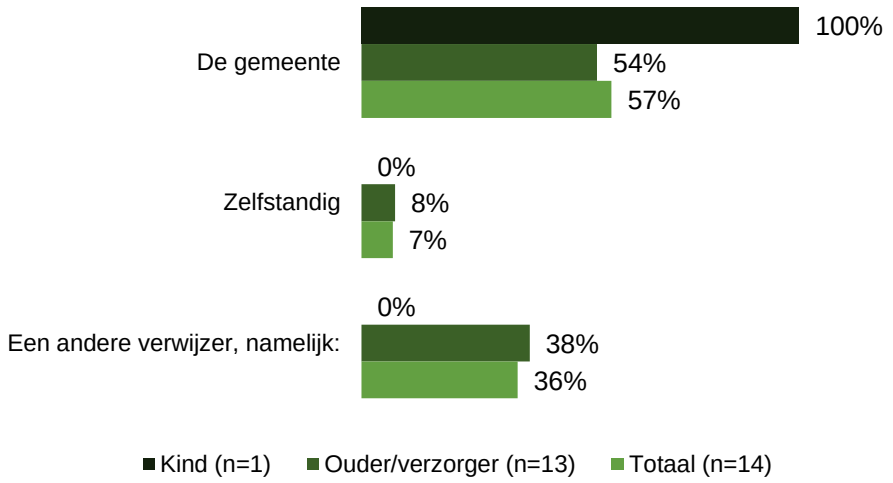
Heeft u contact gehad met Incluzio?



Meerderheid door gemeente bij Incluzio gekomen

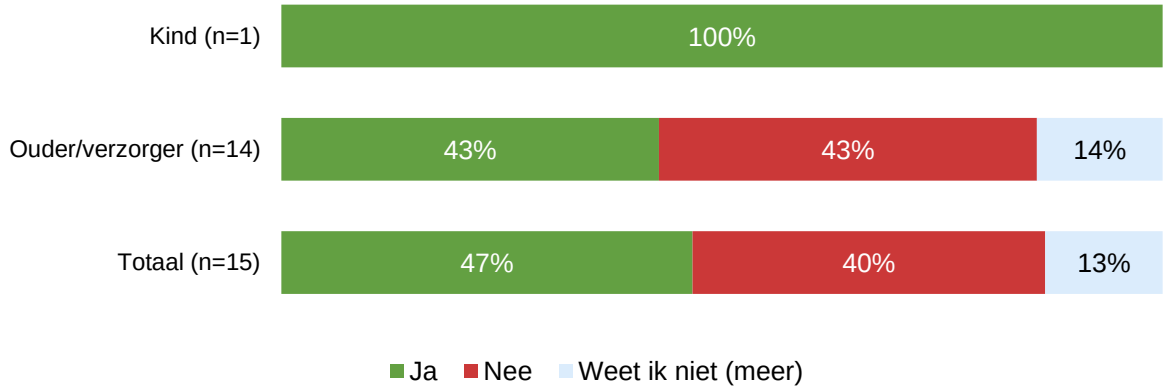
De volgende vragen zijn enkel beantwoord door respondenten die contact hebben gehad met Incluzio

Hoe bent u bij Incluzio terecht gekomen?



Niet altijd een oplossing voor hulpvraag door Incluzio

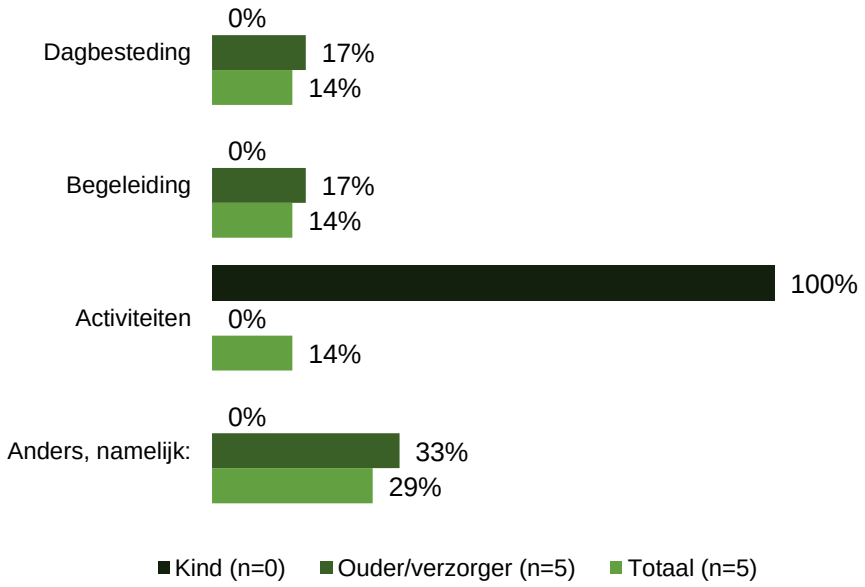
Had Incluzio een oplossing voor uw hulpvraag?



Incluzio helpt op verschillende gebieden

Deze vraag is enkel beantwoord door respondenten van wie de hulpvraag door Incluzio opgelost is.

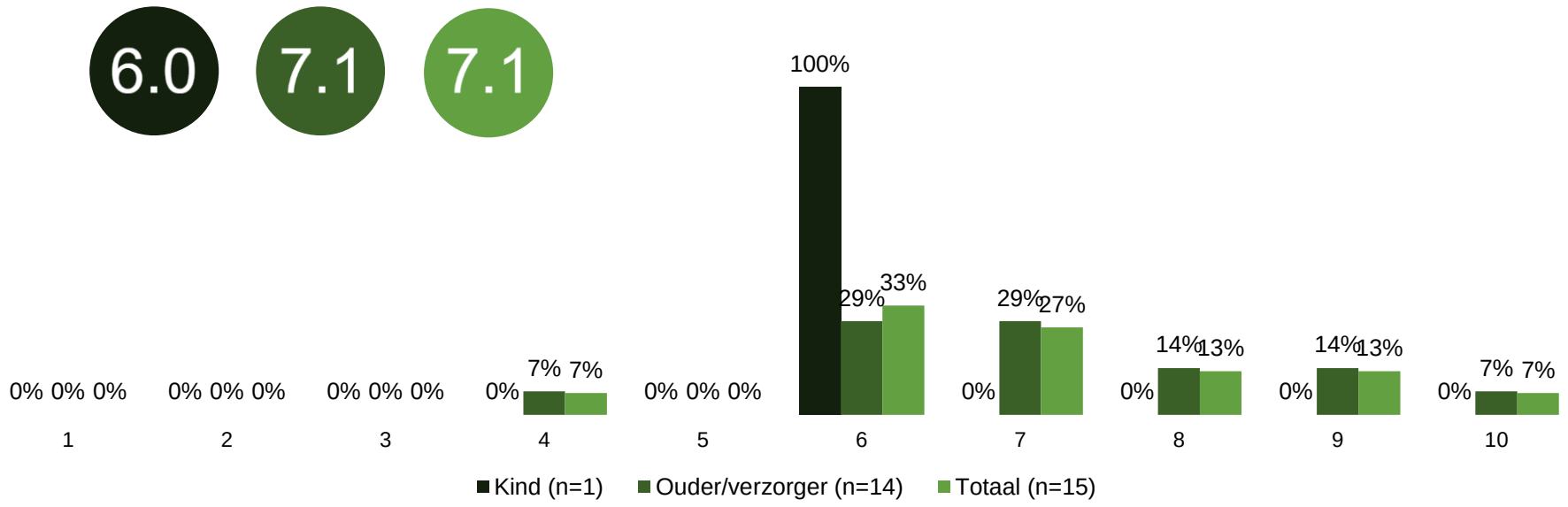
Op welk gebied heeft Incluzio uw kind kunnen helpen?
Meer antwoorden mogelijk



Contact met Incluzio scoort een voldoende

Deze vraag is enkel beantwoord door respondenten die contact hebben gehad met Incluzio

Wat voor cijfer geeft u het contact met Incluzio?



Goede punten en verbeterpunten aan het contact met Incluzio

Hieronder zijn enkele voorbeelden genoemd. Alle antwoorden zijn te vinden in het bijlagenboek.

Wat vindt/vond u goed aan het contact met Incluzio?

"Hele betrokken, begripvol en meedenkende consulent."

"Probeerde te bemiddelen en te helpen."

"Ze kon ons niet helpen maar probeerde het wel en was erg vriendelijk."

"Ze waren goed bereikbaar, en proberen goed te helpen. Uiterste best gedaan."

"Ze luisterden goed."

Wat vindt/vond u minder goed aan het contact met Incluzio?

"Had een begeleidster en daar was geen klik mee. Nu wel een goede begeleidster."

"Moeten zich erg aan de regels houden, duurde lang voordat contact werd opgenomen."

"Niet georganiseerd, ontbreekt aan kennis."

"Wisten niet dat we na de tijd met gemeente moesten praten erover."

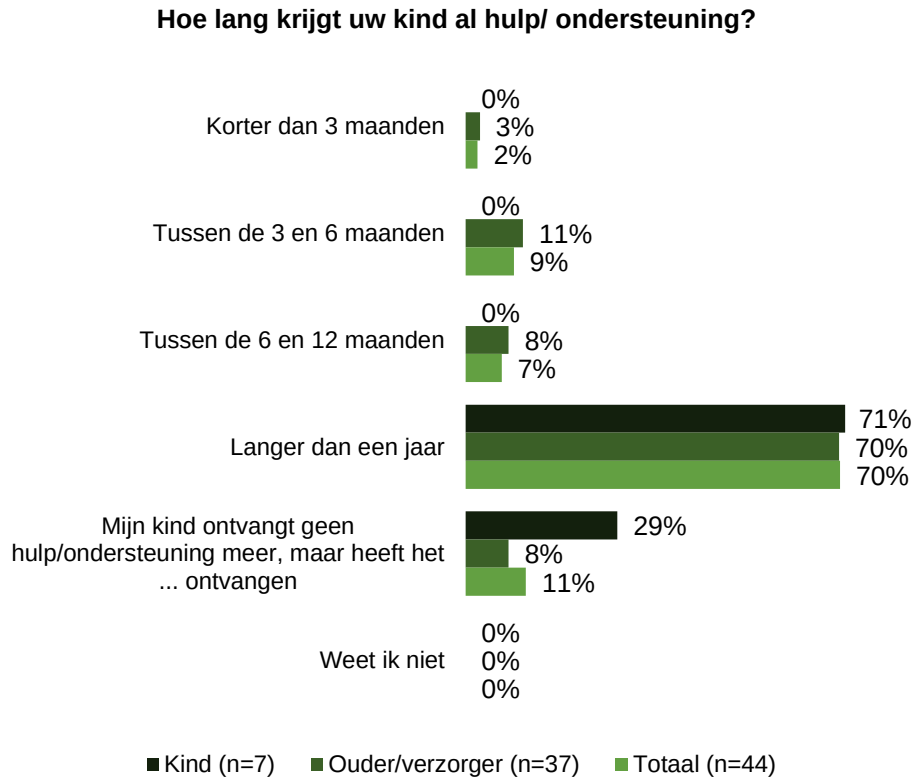
Vanuit de jeugdwet wordt voornamelijk algemene begeleiding ontvangen

Welke ondersteuning ontvangt uw kind vanuit de gemeente (Jeugdwet)?
Meer antwoorden mogelijk

	Kind (n=7)	Ouder/verzorger (n=37)	Totaal (n=44)
Begeleiding algemeen	29%	22%	23%
Vervoer naar dagbesteding/ school/werk/ ondersteuning	0%	16%	14%
Ouderbegeleiding	0%	16%	14%
Residentieel 24-uurs verblijf	14%	5%	7%
Dagactiviteit/dagbesteding	0%	5%	5%
Logeren	0%	5%	5%
Pleegzorg/ Gezinshuis	14%	3%	5%
Begeleid wonen	14%	0%	2%
Begeleiding bij scheiding	0%	3%	2%
Behandeling/ bij een GGZ instelling of psychologenpraktijk	0%	3%	2%
Dyslexiebehandeling	14%	0%	2%
Persoonlijke verzorging (aankleden, wassen)	0%	0%	0%
Gesloten opname in een instelling	0%	0%	0%
Opvoedondersteuning	0%	0%	0%
Jeugdbescherming: ondertoezichtstelling, voogdij, jeugdreclassering	0%	0%	0%
Vrijwillige jeugdbescherming /drang: JBG, Jeugd Veilig Verder	0%	0%	0%
Anders, namelijk:	0%	59%	50%

Nagenoeg driekwart ontvangt algemene begeleiding vanuit de gemeente (jeugdwet). In 2021 ontving driekwart juist ouderbegeleiding en/of behandeling/ bij een GGZ instelling of psychologenpraktijk.

Ruime meerderheid ontvangt langer dan een jaar hulp/ ondersteuning (voor hun kind)

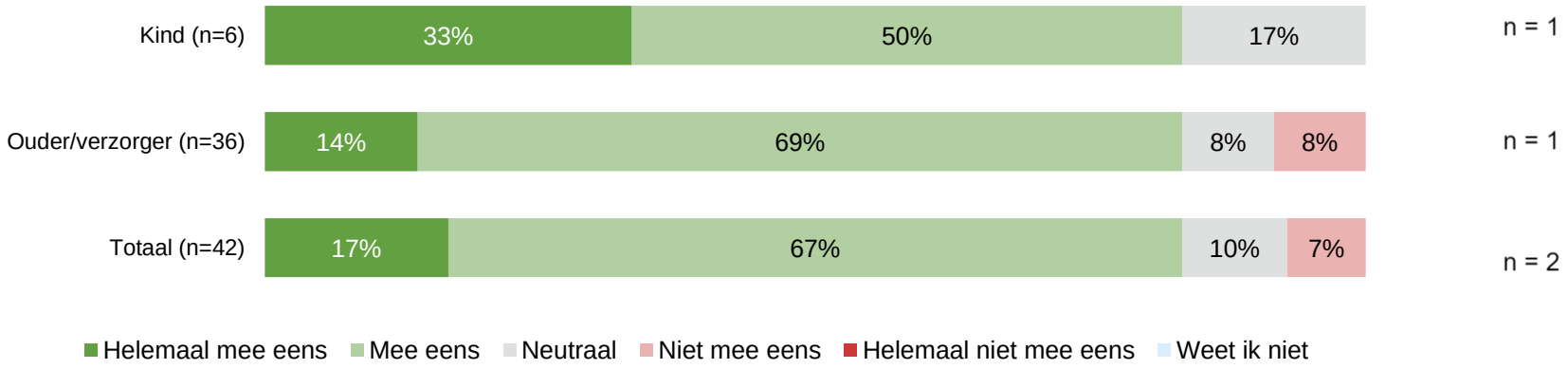


Net als in 2021 ontvangt 70% al langer dan een jaar hulp/ ondersteuning.

Driekwart vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag

In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

'De ondersteuning die mijn kind krijgt past bij onze hulpvraag'



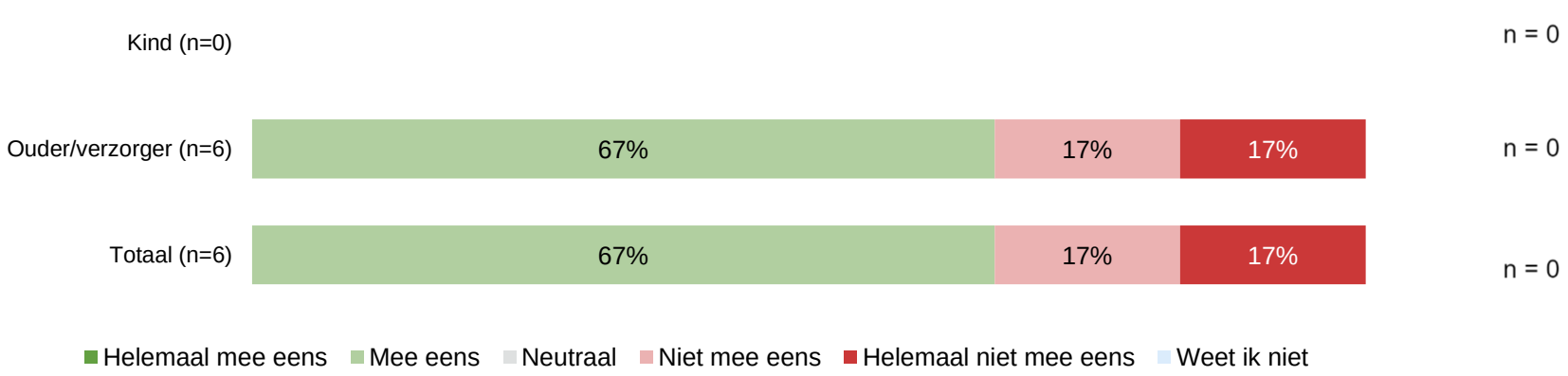
84% is het er (helemaal) mee eens dat de ondersteuning die hun kind krijgt past bij de hulpvraag. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2021 (87%) en een stijging ten opzichte van 2020 (74%).

Meerderheid is over het vervoer

Deze vraag is enkel beantwoord door (kinderen van) respondenten die vanuit de Jeugdwet vervoer ontvangen

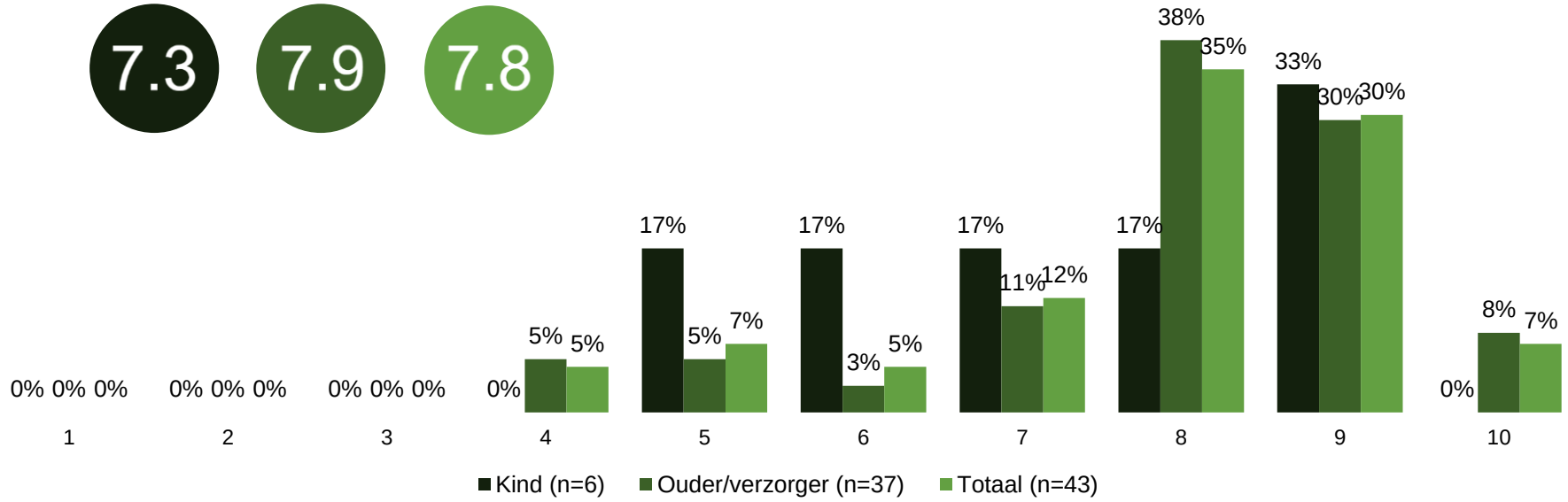
In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?

'Ik ben tevreden over het vervoer'



Hulp/ begeleiding scoort een ruime voldoende

Wat voor cijfer zou u de hulp of begeleiding geven van uw kind?



Net als in 2021 krijgt de hulp of begeleiding van het kind gemiddeld een 7.8.

Hieronder zijn enkele voorbeelden genoemd. Alle antwoorden zijn te vinden in het bijlagenboek.

Wat vindt/vond u goed aan de hulp of begeleiding van uw kind?

"Dat ze er is voor onze dochter en voor ons zelf."

"Dat ze het gezin mee pakt en oplossingen vindt."

"Het werkt, mijn kind verandert. Gezin weet er beter mee om te gaan."

"Ze hebben respect voor mijn kind, zien haar als individueel. Kijken echt wat zij zelf nodig heeft."

"Ze schakelen best snel, verklaring nodig. Regelen alles snel."

Wat vindt/vond u minder goed aan de hulp of begeleiding van uw kind?

"Bereikbaarheid is slecht, duurt allemaal veel te lang."

"De plek zelf is niet ideaal om mee te rijden. De parkeerkosten zijn hoog en beperkt aantal parkeerplaatsen."

"Kwamen terecht bij een zorgorganisatie waar we niet voor gekozen hadden en moesten middenin switchen, omdat er geen zorgcontracten waren. Nieuwe case manager gekregen en dan weer opnieuw kennis moeten maken. Dit is lastig voor kinderen."

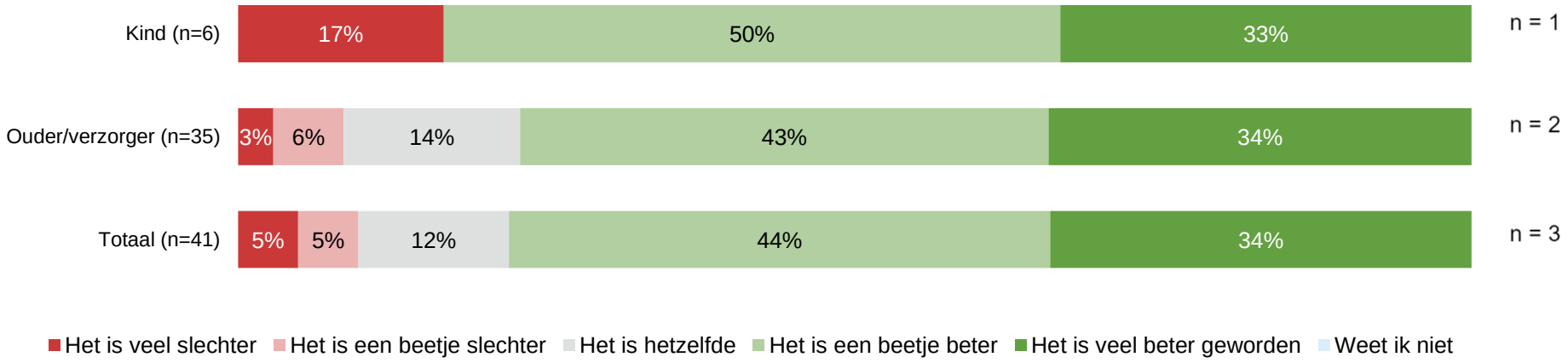
"Jammer dat het lang had moeten duren."

"Wordt niet aangeboden wat geadviseerd is."

Het gaat (veel) beter met het kind door de hulp

Hoe beoordeelt u de volgende stelling?

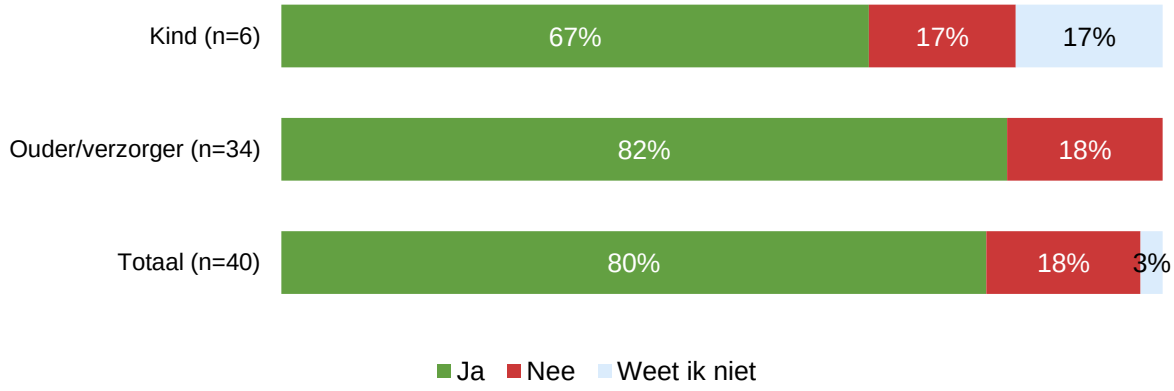
'Door de hulp gaat het beter met mijn kind'



78% geeft aan dat het (veel) beter gaat met het kind door de hulp. Dit percentage is gedaald ten opzichte van vorig jaar en 2020. Toen gaf 84% aan dat het (veel) beter gaat.

Ruime meerderheid heeft ondersteuning/ zorg gekregen zoals afgesproken met de gemeente

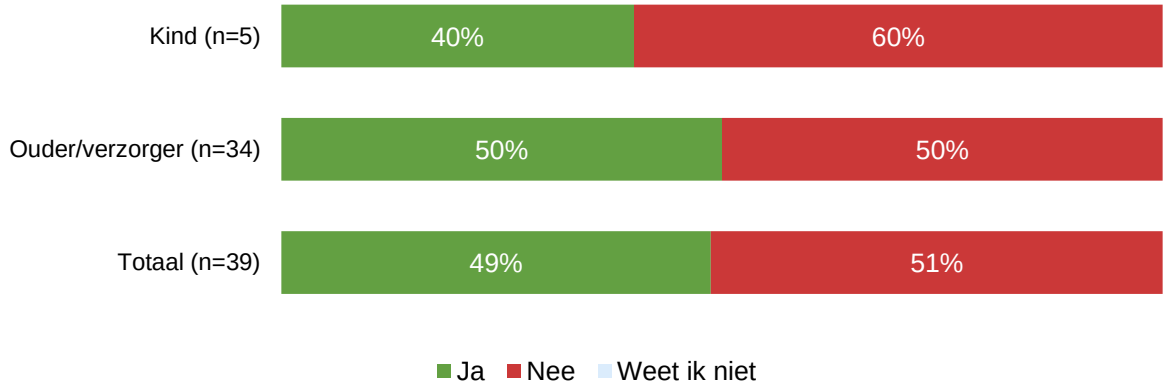
Heeft uw kind de ondersteuning/zorg gekregen zoals afgesproken met de gemeente?



80% geeft aan de ondersteuning/ zorg te hebben gekregen zoals afgesproken met de gemeente. Dit percentage was vorig jaar hoger (89%).

Voor de helft was ondersteuning van het kind bedoeld om o.a. de veiligheid te verbeteren

Was de ondersteuning van uw kind bedoeld om (o.a.) de veiligheid van uw kind te verbeteren?



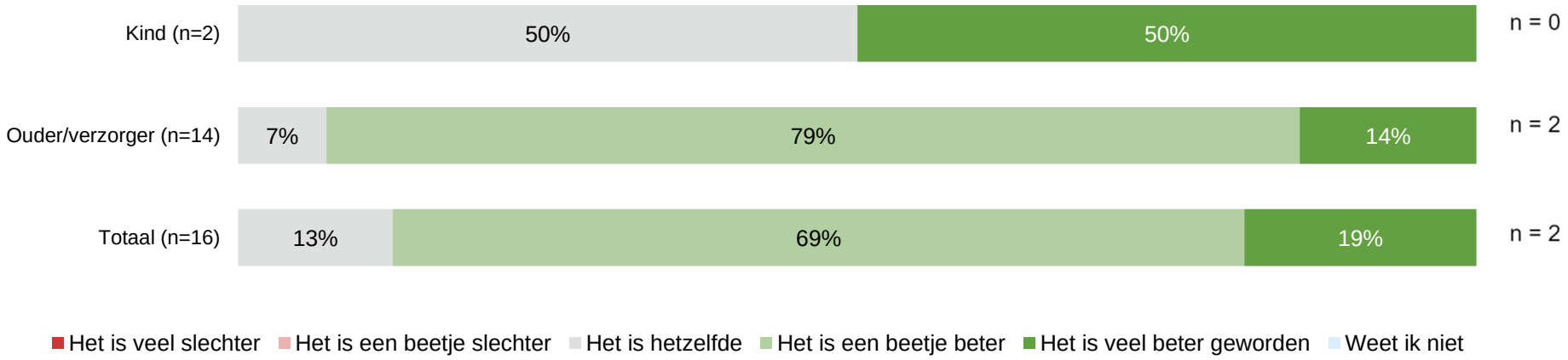
Net als vorig jaar was voor ongeveer de helft de ondersteuning van het kind bedoeld om (o.a.) de veiligheid te verbeteren en voor de andere helft niet.

Gevoel van veiligheid van het kind door de ondersteuning/ hulp

Deze vraag is enkel beantwoord door (kinderen van) respondenten voor wie de ondersteuning bedoeld was om (o.a.) de veiligheid te verbeteren

Hoe beoordeelt u de volgende stelling?

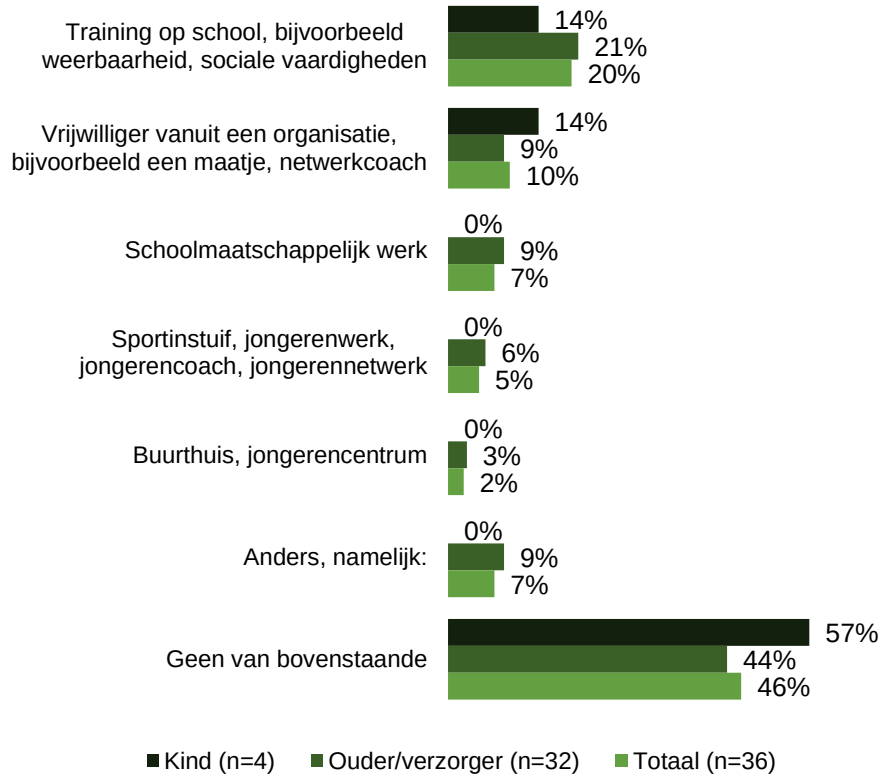
'Door de ondersteuning/hulp voelt mijn kind zich veiliger'



Voorzieningen niet veelvuldig gebruikt

Maakt u gebruik van een van onderstaande voorzieningen voor uw kind?

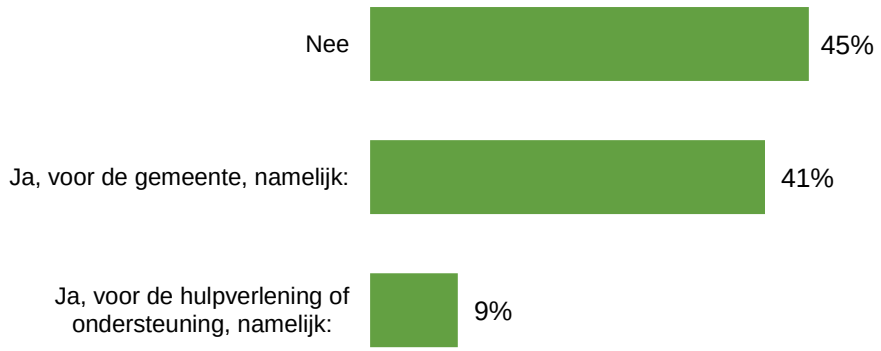
Meer antwoorden mogelijk



Nagenoeg de helft (46%) geeft aan geen gebruik te maken van een van de genoemde voorzieningen. In 2021 maakte zelfs 69% geen gebruik van een van de voorzieningen. Met name wordt een training op school gebruikt (20%).

Heeft u nog verbetersuggesties of tips voor de gemeente, de hulpverlening, of ondersteuning? (n=44)

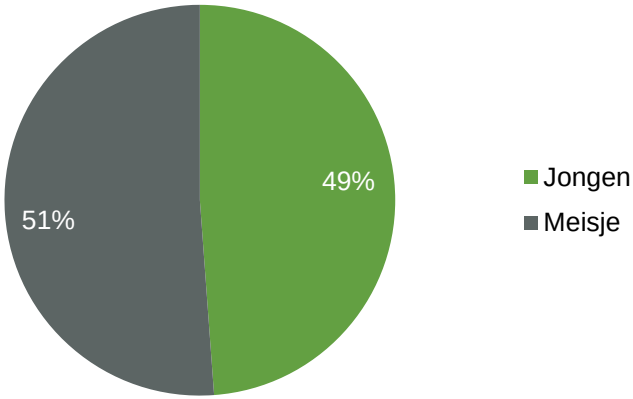
Meer antwoorden mogelijk



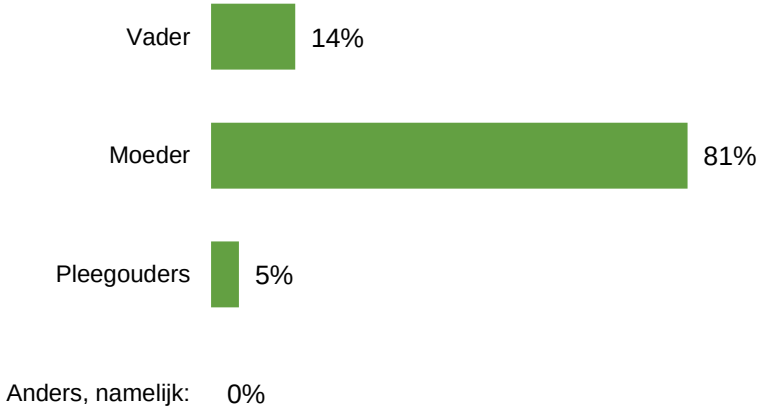
Moventem
Onderzoek | Advisering | Procesbegeleiding

Bijlagen

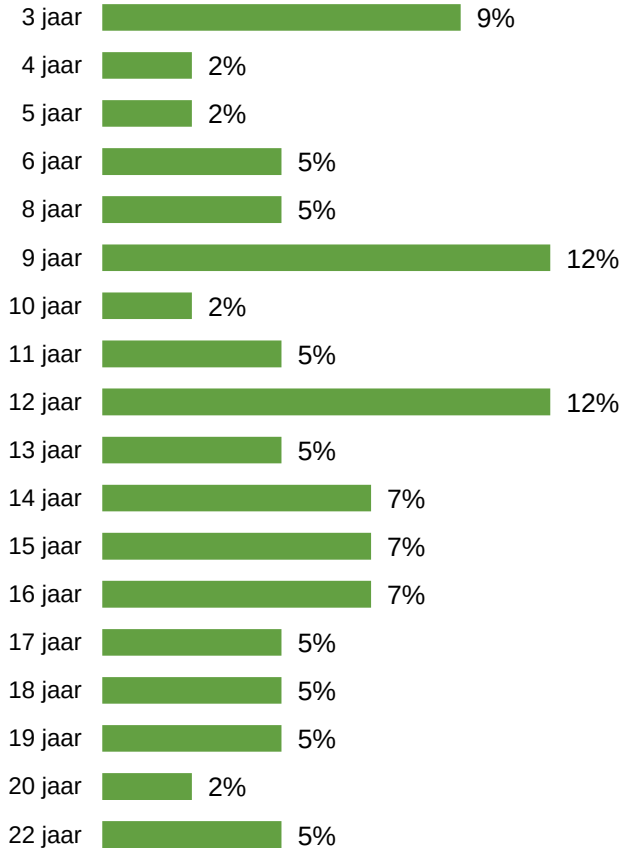
Geslacht (n=43)



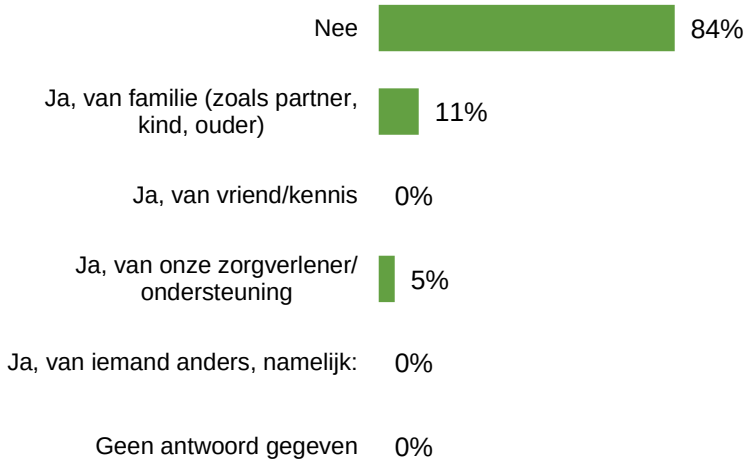
Wat is uw relatie tot het kind? (n=44)



Leeftijd (n=43)



Kreeg u hulp bij het doen van dit interview? (n=44)



Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Evaluatie verkeersveiligheid herinrichting Kerklaan en Beekhuizenseweg

Adviseur : H. Jacobsen
Portefeuillehouder : S. Warmerdam
Datum : 16 mei 2023

Aan de Raad

Kennisnemen van
1. De resultaten van de evaluatie herinrichting Kerklaan-Beekhuizenseweg 2021.
2. Het voornemen genoemde aanbevelingen uit te werken.
3. Het voornemen om in een nader te bepalen raadsvergadering een kredietaanvraag voor aanvullende maatregelen aan de raad voor te leggen.

Inleiding
Het traject Kerklaan-Beekhuizenseweg is in 2021 op een aantal locaties met een beperkt budget heringericht. Er zijn aanpassingen getroffen om de snelheid te verlagen en de verkeersveiligheid te verhogen. De belangrijkste aanpassingen hebben betrekking op de eenzijdige wegversmallingen op de Beekhuizenseweg en Kerklaan, de herinrichting van de kruispunten Kerklaan-Rosendaalselaan en Kerklaan-kasteel Rosendael, de plaatsing van extra verkeersborden, inplanten voormalige bushaltes en de aanpassing van de oversteekplaats parkeerplaats Beekhuizenseweg. Het gaat om lokale maatregelen en niet om de aanpassing van het gehele wegprofiel. De gemeente Rozendaal wil de nieuwe (verkeer)situatie op het traject Kerklaan-Beekhuizenseweg evalueren. Deze evaluatie heeft betrekking op de verkeersveiligheid en de wegkwaliteit.

Informatie
In deze evaluatie is gekozen voor een onderzoeksmethode waarbij de (verkeer)situatie met betrekking tot het herinrichten is beoordeeld door:
- Een enquête onder aanwonenden van de Kerklaan en Beekhuizenseweg;
- Een verkeerskundige schouw ter plaatse en analyse van de ongevallenregistratie;
- Mechanische tellingen om de omvang, samenstelling en snelheid van het gemotoriseerd verkeer vast te stellen;
- Een gesprek met aanwonenden en belanghebbenden over de uitkomsten van de verschillende onderzoeken en een doorkijk naar eventuele vervolgmaatregelen.

De resultaten van de evaluatie zijn opgenomen in het document “Evaluatie Verkeersveiligheid herinrichting Kerklaan-Beekhuizenseweg” (zie bijlage).

Communicatie

Voor deze evaluatie zijn alle aanwonenden aangeschreven. In totaal hebben 9 aanwonenden de enquête ingevuld. De respons is daarmee relatief laag. Daarnaast heeft ook de politie de mogelijkheid gekregen om hun ervaringen ten aanzien van de genomen verkeersmaatregelen te delen. De resultaten van de evaluatie zijn gedeeld met de aanwonenden en vervolgens heeft een discussie met hen en de adviseur plaatsgevonden over de resultaten en mogelijke vervolgmaatregelen.

We stellen voor om per brief de aanwonenden en het kerkbestuur op de hoogte te stellen van de te nemen tijdelijke extra verkeersmaatregelen om de verkeersveiligheid te verhogen op de Kerklaan-Beekhuizenseweg.

Samenvatting resultaten
De ongevallenregistratie laat zien dat er in 2021 als in 2022 geen ongevallen geregistreerd. In de periode 2018 t/m 2020 was er nog sprake van 3 ongevallen met letsel of dodelijke afloop. De aantallen zijn dermate laag dat niet direct gesteld kan worden dat de verkeersveiligheid na herinrichting objectief is verbeterd.

Hoewel het aantal respondenten erg laag is en het daardoor lastig is om harde conclusies te trekken, blijkt uit de antwoorden wel dat de aanwonenden de nieuwe verkeersituatie niet uitgesproken positief en ook niet uitgesproken negatief beoordelen. De herinrichting krijgt met een gemiddeld een 5,8 een zeer kleine voldoende. We weten echter niet hoe de voorsituatie zou zijn beoordeeld. In zijn algemeenheid geeft een meerderheid aan dat de maatregelen hebben bijgedragen tot het verlagen van de snelheid en het verbeteren van de oversteekbaarheid. Van de respondenten heeft 1/3 aangegeven dat de verkeersveiligheid is toegenomen, een gelijk aantal respondenten geeft juist aan dat het onveiliger is geworden. Voornaamste kritiekpunt is de beperkte overzichtelijkheid ter hoogte van de versmalling boven aan de Beekhuizenseweg en in mindere mate het kruispunt Kerklaan-Rosendaalselaan. De verkeersveiligheid wordt door aanwonenden nog steeds als onvoldoende veilig ervaren en de gereden snelheden als te hoog. Ook tijdens de bijeenkomst met aanwonenden werd duidelijk dat de maatregelen door een aantal niet als overzichtelijk worden ervaren.

De schouw heeft duidelijk gemaakt dat de getroffen maatregelen op de kruispunten en ter hoogte van de wegversmalling impact hebben gehad op de gereden snelheden en het verkeersgedrag. Met name het stervorming maken van de kruispunten leidt tot een beter functioneren van het gelijkwaardige kruispunt waardoor snelheden omlaag zijn gegaan. De wegversmallingen op de Beekhuizenseweg vormen een zeer strikte overgang van het buitengebied naar de bebouwde kom van Rozendaal. Weggebruikers moeten nu echt rekening met elkaar houden en dit heeft lokaal een effect op de snelheid. De versmalling wordt goed verlicht en er is duidelijke bebakening toegepast. Dat de maatregel als (licht) oncomfortabel/onoverzichtelijk wordt ervaren zorgt gelijktijdig voor het gewenste effect van snelheidsverlaging. De visuele versmalling op de Kerklaan, bij het kasteel, Rosendaalselaan en de groenstroken in het midden van de weg ter hoogte van de kerk lijken te weinig impact te hebben op het snelheidsbeeld. Dit is ook bevestigd met de snelheidsmetingen op een viertal wegvakken op de Kerklaan en Beekhuizenseweg. Met een V85-waarde van 47 á 48 km/u en een gemiddelde snelheid van ongeveer 40 km/u, is vastgesteld dat de snelheid nog steeds significant boven de gewenste 30 km/u ligt.

Conclusie

Op basis van de enquête, de verkeerskundige schouw, de mechanische tellingen en de bijeenkomst met aanwonenden en belanghebbenden zijn de volgende algemene conclusies getrokken over de genomen maatregelen op de Kerklaan/Beekhuizenseweg:

- Maatregelen hebben lokaal geleid tot lagere snelheid;
- Verkeersgedrag nabij aansluitingen waar maatregelen zijn genomen is verbeterd;
- Snelheid (V85-waarde) op tussenliggende wegvakken is nog steeds ruim hoger dan de gewenste snelheid van 30 km/uur;
- De toegepaste beplanting heeft nog niet de gewenste robuuste uitstraling.
- De toegepaste maatregelen hebben weinig invloed op motoren en fietsers.

De maatregelen hebben lokaal effect op de gereden snelheden en het verkeersgedrag. Deze lokaal lagere snelheden zijn ook belangrijk omdat de maatregelen genomen zijn op punten waar veel uitwisseling van verkeer plaatsvindt. Het is gelijktijdig niet zo dat de herinrichting geleid heeft tot een algehele lage snelheid op het gehele traject Kerklaan-Beekhuizenseweg.

Aanbevelingen

Er is geen aanleiding om de huidige maatregelen grootschalig aan te passen. Wel worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Werk maken van het samen met de buurgemeenten verbieden van verkeer van en naar de Posbank gedurende de drukke zomermaanden en weekenden (Masterplan 2024);
- Bij gepland groot onderhoud van de provincie van de N785 (jaar 2026) aandringen op realiseren compacte aansluiting Kerklaan als entree van het verblijfsgebied;
- Realiseren van extra snelheidsremmende maatregelen (zoals wegversmallingen op de Kerklaan en Beekhuizenseweg) in lijn met de in 2021 aangebracht maatregelen op de Kerklaan - Beekhuizenseweg;
- Het verduidelijken van de oversteek ter hoogte van de parkeerplaats kasteel Rosendael door aanbrengen zweepmast met L2 borden inclusief verlichting boven de rijbaan;
- Het aanbrengen van een waarschuwingsbord ‘rijbaanversmalling’ voor de bocht van de Beekhuizenseweg komende vanaf de richting Posbank;
- De beplanting robuuster uit te voeren.

Tijdens de bijeenkomst met aanwonenden en belanghebbenden is voorgesteld om de effectiviteit van een aantal maatregelen eerst te testen middels proefopstellingen. Gedacht kan worden aan het plaatsen van tijdelijke barriers om de locatie en vorm van de wegversmalling of stervormig kruispunt tijdelijk te realiseren en te testen. Concreet gaat het om de volgende locaties:

- Extra wegversmalling Beekhuizenseweg ter hoogte van huidige drempel;
- Realiseren stervormige kruispunten op aansluitingen De Moestuin en De Genestetlaan;
- Realiseren extra centrale ‘groene’ wegversmallingen op wegvak tussen de N785 en De Genestetlaan en het wegvak De Genestetlaan en De Moestuin.

Pas als er ervaring is opgedaan met de tijdelijke extra maatregelen wordt een plan opgesteld voor definitieve extra maatregelen. Ook zullen we onderzoeken of het mogelijk is (tijdelijke) flitspalen te plaatsen langs het traject en de haalbaarheid nagaan of het handhaven uit te breiden is.
De raad kan daarna een voorstel verwachten.

Bijlagen
“Evaluatie Verkeersveiligheid herinrichting Kerklaan-Beekhuizenseweg”

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, Gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

BVA verkeersadviezen
vormgevers van mobiliteit

Aan H. Jacobsen, Gemeente Rozendaal
Van M. Ruigrok
Datum 12 april 2023
Projecnr 22066
Betreft Evaluatie Verkeersveiligheid herinrichting Kerklaan-Beekhuizenseweg

1. Inleiding

In 2020 is een verkenning opgestart naar het verbeteren van de verkeersveiligheid en leefbaarheid op het traject Kerklaan-Beekhuizenseweg in Rozendaal. Het eindadvies was gericht op het nemen van slimme gerichte ingrepen op de Kerklaan / Beekhuizenseweg om de gewenste snelheidsverlaging op een duurzame manier te bereiken zonder daar het traject in zijn geheel opnieuw voor in te richten. De voorgestelde maatregelen betroffen onder meer:

- Groene tweezijdige wegversmallingen voor remmen snelheid gemotoriseerd verkeer op de Beekhuizenseweg;
- Centrale 'groene' wegversmalling op Kerklaan ter hoogte van kerk;
- Realiseren nieuwe oversteek ter hoogte van inrit parkeerterrein met goed zicht tussen overstekende voetgangers en het overige verkeer op de Beekhuizenseweg;
- Verkleinen kruispuntvlak Kerklaan-Rosendaalselaan en Kerklaan-Rosendael;
- Optische wegversmallingen realiseren met groen langs rijloper ter hoogte van voormalige halteplaats bus.

Eind 2021 hebben deze plannen ook uiteindelijk geleid tot fysieke ingrepen op delen van de Kerklaan en Beekhuizenseweg. Nu iedereen heeft kunnen wennen aan de nieuwe verkeerssituatie is besloten om een eerste evaluatie uit te voeren. In het vervolg van deze notitie worden de bevindingen van de evaluatie toegelicht.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 wordt de gehanteerde werkwijze toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de resultaten van een enquête onder aanwonenden toegelicht. Ook is er een beknopte verkeerskundige schouw uitgevoerd. De bevindingen daarvan worden in hoofdstuk 4 besproken. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 op basis van alle bevindingen toegewerkt naar een conclusie ten aanzien van het succes van de herinrichting en eventuele aanbevelingen voor het vervolg.

2. Werkwijze

De gemeente heeft BVA Verkeersadviezen gevraagd een beknopte evaluatie uit te voeren, bestaande uit:

- Enquête onder aanwonenden Kerklaan en Beekhuizenseweg;
- Verkeerskundige schouw van het traject gedurende een werkdag;
- Mechanische tellingen (aantal voertuigen en snelheid) op 4 locaties;
- Bijeenkomst met aanwonenden bespreken tussentijdse resultaten en mogelijke vervolgacties.

De enquête is verspreid onder 28 aanwonenden. Uiteindelijk hebben 9 personen de enquête daadwerkelijk ingevuld. De respons is daarmee laag. Dit neemt niet weg dat de antwoorden en aanvullende opmerkingen waardevol zijn om mee te nemen in de evaluatie. In de enquête zijn vragen gesteld over de ervaren effecten ten aanzien van de snelheid, verkeersveiligheid, rijcomfort, overzichtelijkheid en vormgeving en aankleding van de weg. Hierbij kon zowel een algemene mening gegeven worden over het gehele traject als een meer specifieke mening over de verschillende maatregelen.

Gelijktijdig met het uitzetten van de enquête heeft er ook een eerste verkeerskundige schouw plaatsgevonden. Alle locaties die zijn aangepast zijn kwalitatief beoordeeld en er is gekeken hoe het verkeer zich gedraagt als gevolg van de maatregelen. Is de snelheid ter hoogte van uitwisselpunten verlaagd? zien we een ander weggedrag bij de kruispunten? Is de verkeerssituatie overzichtelijk?

De waarnemingen van de verkeerskundigen zijn vervolgens ook nog verrijkt met mechanische telgegevens op een viertal locaties op de Kerklaan/Beekhuizenseweg. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar de waargenomen snelheden van het verkeer.



Figuur 1: Locaties mechanische tellingen verkeersintensiteiten en snelheden

Op woensdag 29 maart heeft het gesprek met de aanwonenden plaatsgevonden. In totaal waren er 9 belanghebbenden aanwezig. Zij hebben de gelegenheid gehad om te reageren op de eerste bevindingen vanuit de enquête en de verkeerskundige analyse, daarnaast is er met elkaar doorgepraat over de conclusies en ideeën voor vervolgacties. In het vervolg van deze notitie worden alle bevindingen overzichtelijk beschreven.

3. Evaluatie

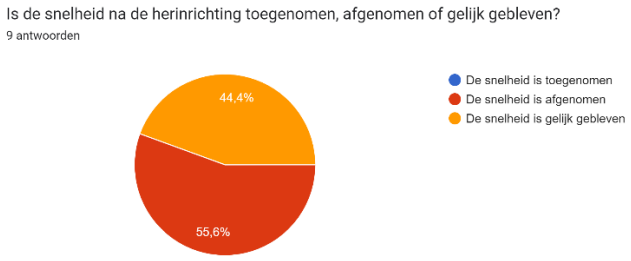
3.1. Resultaten enquête

De enquête is huis-aan-huis verspreid onder de aanwonenden van de Kerklaan en Beekhuizenseweg. In totaal hebben 9 personen de enquête ingevuld. Met het invullen van de enquête is inzicht verkregen in de ervaringen van aanwonenden aangaande:
- Snelheidsverlaging van het gemotoriseerd verkeer;
- Snelheidsverlaging van het fietsverkeer;
- Overzichtelijkheid van de verkeerssituatie;
- Oversteekbaarheid van de weg;
- Zichtbaarheid van de maatregelen;
- Rijcomfort voor fietsers en automobilisten;
- Onderhoud en uitstraling groen.

In bijlage 1 van deze notitie zijn alle antwoorden overzichtelijk samengebracht. Hieronder volgt een aantal hoofdpunten.

- **Snelheid**

De respondenten hebben nog altijd het gevoel dat er te hard gereden wordt. Dit zijn niet alleen de automobilisten maar ook de (sportieve) fietsers volgens 66% van de respondenten. De verkeersmaatregelen die vorig jaar zijn gerealiseerd, moesten leiden tot een afname in de snelheid. Dat is volgens 55% gebeurd, de overige 45% vind dat de snelheid gelijk is gebleven. De respondenten zien allemaal nog voldoende mogelijkheden en noodzaak om de snelheid verder te verlagen.



Figuur 2: verdeling van antwoorden op vraag of snelheid is afgenomen naar de herinrichting

- **Overzichtelijkheid**

De overzichtelijkheid van de verkeerssituatie heeft invloed op het rijgedrag. Een verkeerssituatie mag niet zodanig onoverzichtelijk zijn dat weggebruikers de verkeerssituatie niet zorgvuldig kunnen beoordelen. Gelijktijdig kan veel overzicht en lange rechtstanden er weer toe leiden dat weggebruikers te hard gaan rijden en te grote risico's nemen. Een minder overzichtelijke situatie is dus niet persé negatief voor de verkeersveiligheid.

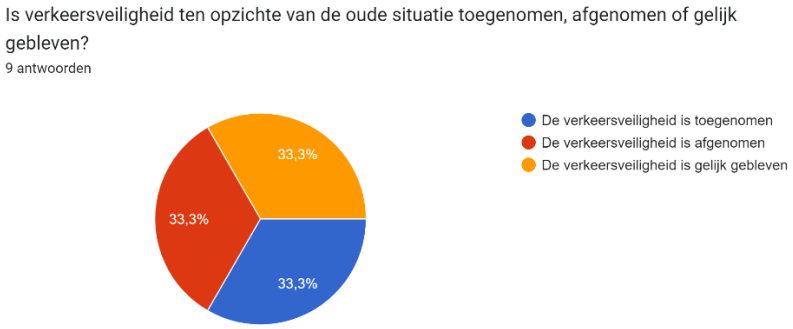
De overzichtelijkheid van de verkeersituatie op de Kerklaan en de Beekhuizenseweg wordt in het algemeen door 44% van de respondenten als goed ervaren, 22% geeft aan dat het onvoldoende is en 33% van de respondenten beoordelen de overzichtelijkheid als slecht. Een meerderheid van de respondenten is dus ontevreden. Als we vragen naar de overzichtelijkheid van specifieke locaties dan wordt vooral de wegversmalling op de Beekhuizenseweg genoemd. Weggebruikers moeten hier echt hun rijgedrag aanpassen en kunnen niet meer zomaar doorrijden. Zeker niet iedereen ervaart dat als een verbetering.

- **Oversteekbaarheid**

De oversteekbaarheid op de Kerklaan en Beekhuizenseweg wordt door 89% van de respondenten als voldoende of goed beoordeeld. Kijken we specifiek naar de voetgangersoversteek bij de parkeerplaats van Kasteel Rosendael, dan is de oversteekbaarheid daar volgens 55% van de respondenten toegenomen, 33% geeft aan dat de situatie gelijk is gebleven en 11% vindt dat de oversteekbaarheid is afgenomen. De oversteekbaarheid ter hoogte van de oversteek bij het gemeentehuis is volgens 89% gelijk gebleven en 11% toegenomen.

- **Verkeersveiligheid**

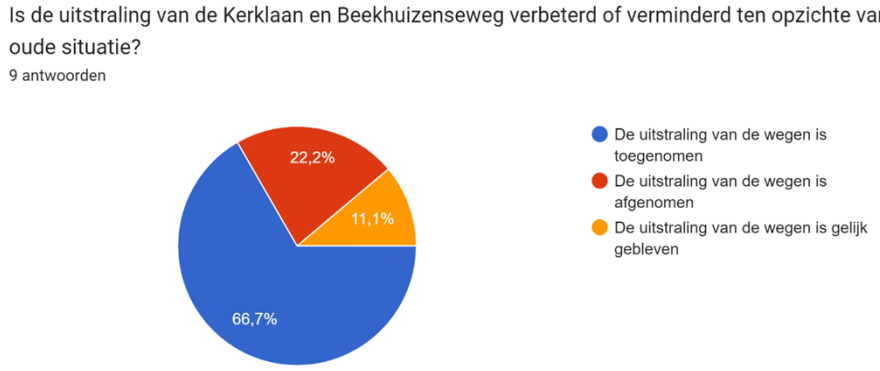
De verkeersveiligheid kan uit het oogpunt van verschillende modaliteiten zijn. Een automobilist zal het eerder als veilig ervaren dan een fietser, de laatstgenoemde is namelijk een stuk kwetsbaarder in het verkeer. Deze enquête is afgenomen bij aanwonenden. Zij maken als weggebruiker zelf dagelijks de verkeerssituatie mee. Daarbij krijgen ze ook eerder gevaarlijke situaties te zien. Bij de vraag over hoe zij de verkeersveiligheid beoordelen, geeft 11% een slechte beoordeling, 55% een onvoldoende en 33% een voldoende. Op de vraag of de verkeersveiligheid is toe- of afgenomen wordt niet eenduidig geantwoord.



Figuur 3: Verdeling antwoorden op de vraag of de verkeersveiligheid is verbeterd

- **Vormgeving en aankleding van de weg**

Met de verkeersmaatregelen is de uitstraling van de Kerklaan en Beekhuizenseweg toegenomen. Toch kan er volgens 2 respondenten meer groen komen. Ook vraagt een respondent zich af of er in de winter nog duidelijke beplanting staat.



Figuur 4: Verdeling antwoorden ten aanzien van uitstraling Kerklaan en Beekhuizenseweg

- **Tevredenheid**

De nieuwe situatie krijgt gemiddeld een 5,8 als rapportcijfer. Aangezien we niet weten hoe het traject vóór de herinrichting beoordeeld werd, is het moeilijk vast te stellen of er toch sprake is van een verbetering. Aan de andere kant geeft een magere voldoende wel aan dat er volgens de aanwonenden nog wel verbetering noodzakelijk is. Bij de vraag wat er nog aangepast zou moeten worden aan de Kerklaan en Beekhuizenseweg komen er in de enquête nog 9 suggesties naar voren:

1. Parkeergelegenheid Kerk/ Serre (Is bij de gemeente bekend)
2. Snelheidscontrole (Permanent!)
3. Ja, i.p.v. huidig wegdek, flinke kinderkopjes plaatsen!
4. Fietsers weren van de trottoirs! Het stuk trottoir vanaf de ingang van het kasteel, langs nr. 2a tot het bankje van het gemeentehuis (vijver)
5. Voorrangsweg maken van Kerklaan/ Beekhuizenseweg. Fietsers nemen toch altijd al voorrang.
    a. Beplanting kruispunt Rosendaalselaan/ Kerklaan weghalen
    b. Flitskast
    c. meer groenstroken
6. wordt veel te intensief belast door autoverkeer! Alleen nog fietsers, elektrovervoer en bestemmingsverkeer. Beter ook voor leefbaarheid dit deel Rozendaal.
7. Wij wonen Bhzweg 3 en maken dus dagelijks 't verkeer meer en meerdere keren per dag. 't overlast van open draaiende gaspedalen van motoren is duidelijk veel minder geworden! Bravo!
8. Kruising met Rosendaalselaan moet overzichtelijker/ veiliger
9. en de Beekhuizenseweg z.s.m. in het seizoen afsluiten voor auto's + motoren (voor de natuur!)

3.2. Resultaten verkeerskundige schouw

Op 23 juni 2022 is er een verkeerskundige schouw uitgevoerd op het traject van de Kerklaan en Beekhuizenseweg. Daarbij is specifiek gekeken naar de locaties waar daadwerkelijk een maatregel is getroffen.

- **Versmalling Beekhuizenseweg**

Tijdens de schouw is vastgesteld dat de wegversmalling op de Beekhuizenseweg de meest ingrijpende maatregel is geweest.



Figuur 5: Verkeerssituatie ter hoogte van versmallingen Beekhuizenseweg

Op deze locatie kon het verkeer voorheen ongestoord elkaar passeren, maar de rijloper is nu op een tweetal opeenvolgende locaties gehalveerd. Fietsers en

automobilisten moeten elkaar onderling ruimte geven om te passeren. De wegversmalling is duidelijk in de borden gezet en door de aangebrachte markering goed waarneembaar. Door de aanwezigheid van een bocht kunnen verkeersdeelnemers komende vanaf de Postbank wel enigszins verrast worden door de versmalling. Een extra waarschuwingsbord J18 (wegversmalling) voor de bocht zou hier moeten volstaan. Advies is verder om de begroeiing hier laag te houden, zodat verkeersdeelnemers goed zicht houden op de situatie. Wij zijn van mening dat de zichtbaarheid op dit moment goed is en dat tegemoetkomend verkeer elkaar dus goed kan waarnemen.

Bij de eerste wegversmalling (komende vanaf de kern Rozendaal) is inmiddels een doorsteek voor fietsers aan de rechterzijde van de versmalling ontstaan. Fietsers stappen tijdens het klimmen liever niet af en maken evenwel gebruik van dit paadje. Het lijkt verstandig om dit pad achterlangs te formaliseren voor fietsers. Dit heeft verder geen negatieve impact op de verkeersveiligheid.

Op het moment van de schouw werd de versmalling veelvuldig gebruikt door fietsers en gemotoriseerd verkeer. Er kan goed waargenomen worden dat de snelheid van het gemotoriseerd verkeer hier echt omlaag gaat en er ook interactie ontstaat wanneer voertuigen elkaar naderen. Ook fietsers rijdend richting de kern Rozendaal moeten hier hun snelheid matigen en rekening houden met tegenliggers. Hoewel deze maatregel de snelheid niet bij alle sportieve fietsers bijstelt, is het wel minder gemakkelijk geworden om met hoge snelheid de kom binnen te rijden.

Tijdens de schouw werd een rustig verkeersbeeld waargenomen ter hoogte van de versmalling. Toch kan niet uitgesloten worden dat enkele automobilisten en fietsers hier gevaarlijk rijgedrag blijven vertonen. Het algemene oordeel is dat de versmalling op dit deel van het traject tot een lagere rijsnelheid leidt. Gelijktijdig kunnen we ons voorstellen dat het voor weggebruikers nu een minder prettig punt is om te passeren.

- **Oversteek parkeerplaats kasteel**

De geel gemarkeerde oversteekplaats is in het totale wegbeeld goed zichtbaar voor verkeersdeelnemers. Komende vanuit de aansluiting met kasteel Rosendael is de snelheid van het gemotoriseerde verkeer relatief laag. Het verkeer komende vanaf de Posbank laat ter hoogte van de oversteek een hogere snelheid zien. Het verkeer laat de snelheid tussen de wegversmallingen en de oversteek (circa 150 meter) dus toenemen. De tussenliggende drempel heeft ter plaatse geen snelheidsremmend effect. Dit is niet ongewenst.



Figuur 6: Oversteek P-voorziening kasteel Rosendael

- **Aansluiting kasteel Rosendael en Rosendaalselaan**

Er zijn een tweetal stervormige kruispuntaansluitingen gerealiseerd bij de ingang naar kasteel Rosendael en de Rosendaalselaan. De kruispunten zijn in het totale wegbeeld goed zichtbaar voor de verkeersdeelnemers. Tijdens de schouw lijkt op dit afgebakende deel sprake te zijn van een gewijzigd verkeersgedrag. Verkeer vanuit alle rijrichtingen rijden langzamer over het kruispunt. Bij voldoende verkeersaanbod kunnen weggebruikers niet meer in 1 rechte lijn de kern Rozendaal binnen rijden of de Posbank oprijden. De steraansluitingen maken dat alle verkeersdeelnemers ter hoogte van het kruispunt hun snelheid moeten laten afnemen.



Figuur 7: Verkeerssituatie nabij Kasteel Rosendael en gemeentehuis

Meer dan voorheen voelt dit gebied nu aan als verblijfsgebied waar veel uitwisselingen zijn van verschillende soorten verkeersdeelnemers en waar iedereen ook goed moet opletten.

De verwachting was dat met een dergelijk ontwerp het nu voor iedereen wel duidelijk zou zijn dat de snelheid hier laag moet blijven. Bij de automobilisten lijkt deze lage passeersnelheid bij het merendeel ook te zijn gerealiseerd, voor een aantal (snel)fietsers is dat nog niet geheel gelukt. Een deel van de sportieve fietsers omzeilen de aangebrachte slingers bijvoorbeeld via het naast gelegen voetpad, of zij blijven op de hoofdrijbaan een hoge snelheid aanhouden. Of hier aanvullende maatregelen voor nodig zijn is mede afhankelijk van het aantal incidenten dat zich blijft voordoen.

- **Centrale 'groene' wegversmalling**

Een duidelijk effect op het verkeersgedrag en de snelheid is tijdens de schouw niet waargenomen. De groene middengeleider voelt vooralsnog minder robuust aan dan voorzien. Iets hoger groen, met wellicht een iets afwijkende kleurstelling maakt dat de voorziening beter zou opvallen en de weg optisch meer zou versmallen. Op drukkere momenten geldt hier wel dat gemotoriseerd verkeer achter de fietser moet blijven rijden en de snelheid naar beneden gaat. De snelheid zal hierdoor lokaal iets afnemen, maar vervolgens leidt dit niet tot een lagere snelheid op de rest van het traject. Deze maatregel heeft vooral effect als het op meerdere delen van het traject wordt herhaald.



Figuur 8: Centrale groene versmalling

De toegepast borden, schilden en markeringen doen sterk verkeerskundig aan. De keuze hiervoor is wel goed te begrijpen omdat ook bij minder goede weersomstandigheden en bij duisternis de verkeerssituatie duidelijk moet zijn.

- **Visuele wegversmalling nabij oude bushalte**

Ter hoogte van de voormalige bushaltes heeft een aanzienlijke vergroening plaatsgevonden. In het plan zou het aanbrengen van groen moeten leiden tot een visuele versmalling van het wegprofiel.



Figuur 9: Verkeersmaatregel visuele wegversmalling

Het huidige groen is erg laag waardoor het niet direct bijdraagt aan het versmallen van het visueel wegprofiel. Ook is het verstandig om beplanting toe te passen welke het gehele jaar er vol en kleurrijk uitziet.

- **Eindbeeld Schouw**

De schouw heeft over het algemeen een positieve indruk achtergelaten over de gecreëerde verkeerssituatie. Zeker tussen het gemeentehuis en de wegversmallingen op de Beekhuizenseweg is met relatief beperkte middelen een aanzienlijke verandering opgetreden in het wegbeeld en- gedrag. Gelijktijdig wordt ook vastgesteld dat er nog steeds automobilisten en fietsers zijn die op dit traject te hard rijden. De genomen maatregelen hebben nog niet geleid tot een volwaardige 30 km-straat. Dit ligt overigens ook in de oorsprong van de opdracht waarbij met beperkte set maatregelen en zonder totale wegreconstructie geprobeerd wordt om het snelheidsgedrag en de verkeersveiligheid te verbeteren.

3.3. Analyse verkeersongevallenregistratie

Aanvullend aan de schouw en de enquête is de ontwikkeling van het aantal geregistreerde ongevallen geanalyseerd. De ongevallenregistratie laat zien dat er in 2021 als in 2022 geen ongevallen zijn vastgesteld. In de periode 2018 t/m 2020 was er nog sprake van 3 ongevallen met letsel of dodelijke afloop (zie figuur 10).

Omdat de maatregelen pas 2 jaar geleden gerealiseerd zijn, is het nog te vroeg om direct te stellen dat de verkeersveiligheid na herinrichting objectief is verbeterd. Voor een beschouwing van de objectieve verkeersveiligheid zijn minimaal 3 meetjaren noodzakelijk. Hoewel we dus een positieve trend lijken te zien, wordt er nog geen definitieve conclusie getrokken.

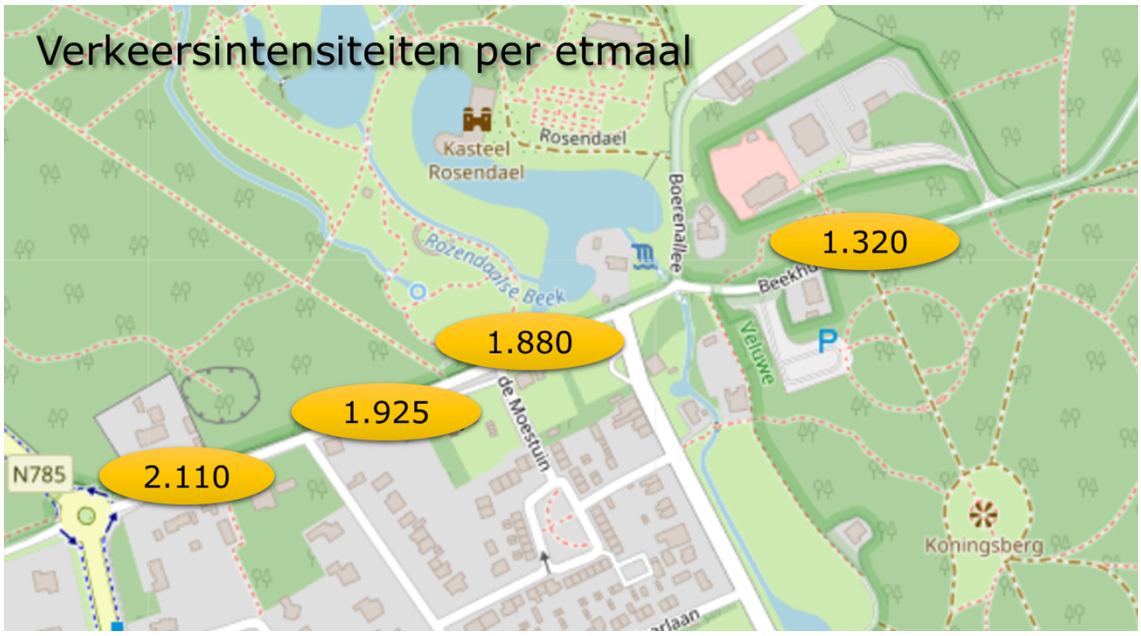


Figuur 10: locaties ongevallen periode 2018-2022

3.4. Snelheidsmetingen

In de periode van 6 tot 10 februari is op vier locaties geteld middels een geclassificeerde mechanische teller. Deze tellers bieden de mogelijkheid om zowel de omvang en samenstelling van het gemotoriseerd verkeer waar te nemen als de gereden snelheid.

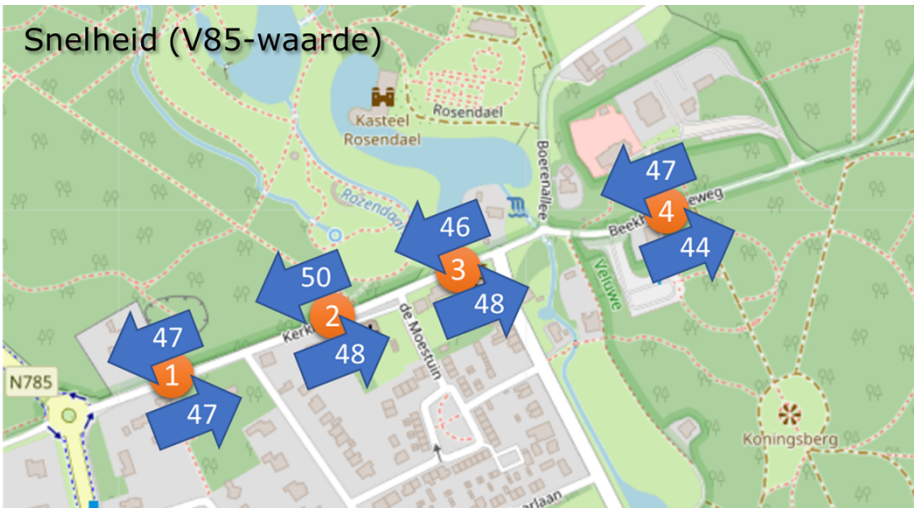
De gemeten etmaalintensiteit ligt op de werkdag rond de 2.000 motorvoertuigen per etmaal op de Kerklaan en 1.300 motorvoertuigen op de Beekhuizenseweg. Opgemerkt wordt dat het een meting betreft op doordeweekse dagen in februari. Op mooie (weekend)dagen kan de intensiteit aanmerkelijk hoger liggen met recreanten die richting de Posbank rijden.



Figuur 11: Gemiddelde verkeersintensiteit op een werkdag

Verder bijna 96% van de vastgelegde voertuigen een personenauto te zijn. De overige 4% van de voertuigen zijn gelijk verdeeld over middelzware en zware voertuigen.

Het beoordelen van de snelheid van het autoverkeer vindt plaats op basis van de V85-waarde. Dit is de snelheid die niet overschreden wordt door 85% van de voertuigen. Uit figuur 12 blijkt dat de V85-waarde met 47-48 km/u ruimschoots boven de gewenste 30 km/u. Circa 0,8% van de geregistreerde voertuigen rijdt harder dan 60 km/uur. Het gaat dan om circa 15 voertuigen.



Figuur 12: V85-waarde gemeten snelheid

Een positieve beoordeling over de eindsituatie wordt onzes inziens pas verkregen bij een V85-waarde van rond de 35 km/u op het gehele traject. Nu zijn er alleen rondom de uitwisselpunten lagere passeersnelheden waargenomen. De huidige weginrichting voldoet daarmee nog niet aan het gewenste eindbeeld.

3.5. Bijeenkomst aanwonenden

Op 29 maart 2023 is een bijeenkomst georganiseerd voor de aanwonenden en belanghebbenden. In totaal hebben 9 personen deelgenomen aan de discussieavond. In het eerste deel van de avond zijn de uitkomsten van de verkeerskundige schouw, de enquête en de snelheidsmetingen toegelicht. De omwonenden hebben daar op kunnen reageren. In zijn algemeenheid wordt aangegeven dat de maatregelen wel tot veranderingen hebben geleid, maar dat deze veranderingen niet als voldoende worden ervaren. Er is sprake van overlast en er worden door de aanwezigen nog de nodige veiligheidsrisico's gezien.

De versmallingen op de Beekhuizenseweg is effectief in het verlagen van de snelheid maar voelt gelijktijdig onveilig/onoverzichtelijk aan. De snelheid van het verkeer tussen de wegversmalling en de oversteek bij de parkeerplaats van kasteel Rosendael wordt onvoldoende geremd. De stervormige kruispunten worden niet door iedereen als prettig en logisch ervaren en er worden maatregelen gemist op het weggedeelte tussen de kerk en de Schelmseweg.
Duidelijk wordt dat de zorgen zich ook richten op de drukke dagen in het weekend waarbij er veel auto- en fietsverkeer van en naar de Posbank rijdt. De genomen maatregelen zorgen er niet voor dat bijvoorbeeld motorrijders hun snelheid aanpassen.

Vanuit het projectteam wordt opgemerkt dat de gemeten snelheden inderdaad nog te hoog zijn. De maatregelen waren erop gericht om op belangrijke uitwisselpunten de snelheid sterk te verlagen, maar zij kunnen niet de snelheid over het gehele traject verlagen zoals dat wel het geval is bij een volledige

reconstructie van de weg tot een volwaardige 30 km-straat. Dit ligt ook in de oorsprong van de opdracht waarbij met beperkte set maatregelen en zonder totale wegreconstructie geprobeerd wordt om het snelheidsgedrag en de verkeersveiligheid te verbeteren.

In het tweede deel van de bijeenkomst is gezamenlijk nagedacht over het al dan niet nemen van aanvullende maatregelen. Vanuit de aanwonenden en belanghebbenden zijn de volgende suggesties gedaan:

1. Milieuzone
2. Flitspaal (vast)
3. Flitspaal (mobiel)
4. Beplanting robuuster
5. Tijdelijke barriers om eventuele extra maatregelen eerst te testen
6. Meer groenvakken op de as van de weg
7. Meer groenvakken aan de buitenzijde van de weg
8. Beekhuizenseweg verboden voor fietsers
9. Handhaving
10. Meer/betere bebording (b.v. aanduiding oversteekplaats)
11. Robuustere oversteek bij parkeerplaats GLK

Het pleidooi voor een milieuzones heeft betrekking op het verminderen van het verkeer dat van en naar de Posbank rijdt en voor veel overlast zorgt. Een milieuzone richt zich op vervuilende dieselmotoren (emissieklasse 3 en lager), en heeft slechts een beperkt afremmend effect. Vanuit de gemeente wordt aangegeven dat er vergevorderde plannen zijn (Masterplan 2024) om middels een verkeersbesluit, dat gezamenlijk wordt opgesteld met de buurgemeenten, al het verkeer van en naar de Posbank gedurende de zomermaanden en weekenden te verbieden. Het wordt dan niet meer mogelijk om de Posbank te doorkruisen. Dit alles om de overlast van het gemotoriseerd verkeer in de drukke perioden weg te nemen.

Meer handhaving door bijvoorbeeld het plaatsen van een of meerdere flitspalen wordt ook als belangrijk instrument genoemd. De gemeente gaat het plaatsen van flitspalen onderzoeken, maar heeft tijdens de bijeenkomst ook duidelijk proberen te maken dat er een strenge procedure is voor het plaatsen van een (vaste) flitspaal. Het Openbaar Ministerie en de politie zijn terughoudend in het plaatsen van flitspalen. Zo moet er sterke aanwijzingen zijn dat de flitspalen kunnen bijdragen aan het verminderen van het aantal ongelukken. In het geval van de Kerklaan en Beekhuizenseweg is het aantal geregistreerde ongevallen zeer laag (zie paragraaf 3.3). Ook wordt eerst gekeken of de maximumsnelheid voldoende duidelijk is en of de weginrichting nog kan worden veranderd zodat er minder hard wordt gereden. Vooralsnog wordt de kans laag ingeschaald dat er daadwerkelijk flitspalen langs de Kerklaan/Beekhuizenseweg aangebracht kunnen worden.

Het voorstel om eerst met tijdelijke barriers te testen of bijvoorbeeld wegversmallingen of het stervormig maken van de overige kruispunten op het traject leiden tot een verlaging van een snelheid, wordt als zeer waardevol ingeschat. Voordeel van deze werkwijze is dat er snel gehandeld kan worden.

Het voorstel van het toepassen van meer groenvakken kan inderdaad bijdragen aan het versterken van het gewenste wegbeeld. Tijdens de verkeerskundige schouw is eveneens geconstateerd dat er meer herhaling in de maatregelen noodzakelijk is om de snelheid over het gehele wegvak te verlagen. Daarbij hoort ook het robuuster en beter zichtbaar maken van de oversteek ter hoogte van de parkeerplaats kasteel Rosendael.

Het voorstel om fietsers te verbieden op de Beekhuizenseweg en om te leiden via Terletseweg wordt vooralsnog niet in onderzoek genomen. Het is geen kleinschalige oplossing en in de praktijk zal het moeilijk zijn om fietsers op deze alternatieve route te krijgen. Met deze maatregel worden er ook nieuwe conflictsituaties gecreëerd ter hoogte van de aansluiting kasteel Rosendael op de Kerklaan.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1. Conclusies

Op basis van de enquête, de verkeerskundige schouw, de mechanische tellingen en de bijeenkomst met aanwonenden en belanghebbenden komen wij tot de volgende algemene conclusies over de genomen maatregelen op de Kerklaan/Beekhuizenseweg:

- Maatregelen hebben lokaal geleid tot lagere snelheid;
- Verkeersgedrag nabij aansluitingen waar maatregelen zijn genomen is verbeterd;
- Snelheid (V85-waarde) op tussenliggende wegvakken is nog steeds ruim hoger dan de gewenste snelheid van 30 km/uur;
- De toegepaste beplanting heeft nog niet de gewenste robuuste uitstraling;
- De toegepaste maatregelen hebben weinig invloed op motoren en wielrenners.

De maatregelen hebben lokaal effect op de gereden snelheden en het verkeersgedrag. Deze lokaal lagere snelheden zijn ook belangrijk omdat de maatregelen genomen zijn op punten waar veel uitwisseling van verkeer plaatsvindt. Het is gelijktijdig niet zo dat de herinrichting geleid heeft tot een algehele lage snelheid op het gehele traject Kerklaan-Beekhuizenseweg. Dit komt ook naar voren in de beantwoording van de vragen uit de enquête en de reacties van omwonenden tijdens de evaluatiebijeenkomst. Ook zijn niet alle aanwonenden tevreden met de ingrepen omdat deze de overzichtelijkheid in zekere mate beperken. De lange rechtsstanden zijn met name ter hoogte van de Beekhuizenseweg en het gemeentehuis verminderd. Dit is volgens ons echter onvermijdelijk als we daadwerkelijk wat willen doen aan de snelheden op dit traject.

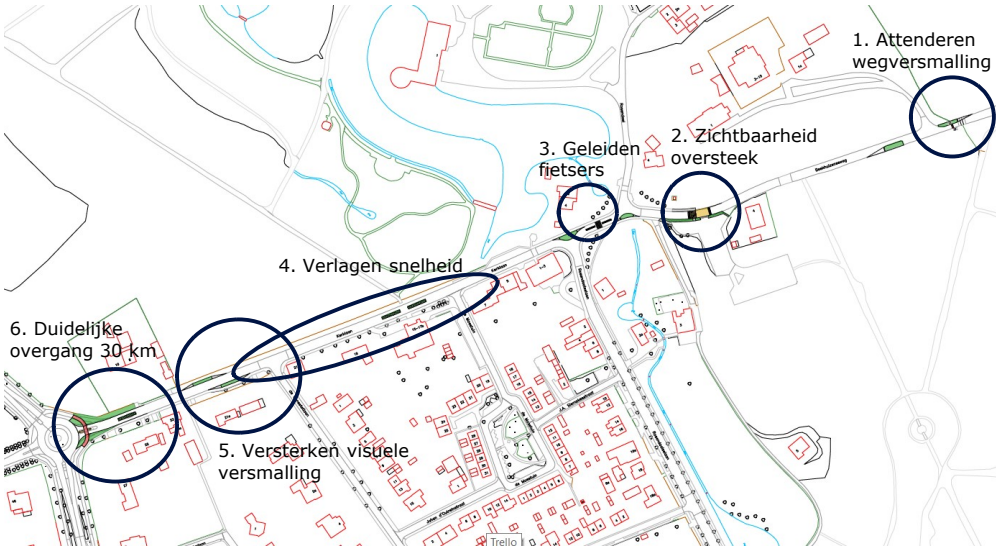
Een deel van de ervaren overlast zit ook in de hoeveelheid verkeer die op sommige momenten gebruik maakt van de Kerklaan als verbinding van en naar de Posbank. Het ontmoedigen van verkeer van en naar de Posbank wordt gezien als belangrijke deeloplossing voor de overlast.

4.2. Aanbevelingen

Er is vooralsnog geen aanleiding om de huidige maatregelen grootschalig aan te passen. Zij functioneren goed en leiden tot een aangepast rijgedrag. Ook de ongevallenregistratie geeft vooralsnog geen aanleiding tot aanpassingen.

We stellen vast dat het belangrijk is dat de gemeente Rozendaal, samen met de buurgemeenten, werk maakt van het verbieden van verkeer van en naar de Posbank. In ieder geval in de drukke zomermaanden en weekenden. Deze maatregel neemt namelijk een belangrijk deel van de overlast binnen Rozendaal weg. De evaluatie heeft daarnaast duidelijk gemaakt dat een hogere dichtheid

van maatregelen gewenst is om de snelheid over het gehele traject te verlagen. In het vervolg van deze paragraaf gaan we daar nader op in.
Ten aanzien van de verdichting van maatregelen zijn in figuur 13 de voornaamste aandachtslocaties benoemd.



Figuur 13: aandachtslocaties

Ad 1. Voorgesteld wordt om een waarschuwingsbord J18 'rijbaanversmalling' te plaatsen voor de bocht van de Beekhuizenseweg komende vanaf de richting Posbank. Het bord kan geplaatst worden ter hoogte van het bestaande waarschuwingsbord voor het wildrooster.



J18
Waarschuwing voor rijbaan-versmalling rechts

Ad 2. De oversteek valt onvoldoende op en de snelheid van verkeer komende vanaf de wegversmalling ligt ter plaatse van de oversteek te hoog. Allereerst zal gezorgd moeten worden voor een slijtvaste gele markering. Visueel kan de oversteek versterkt worden het plaatsen van een zweepmast met L2 borden inclusief verlichting. De verlichte L2 borden hangen dan boven de weg en direct in het zicht van de automobilisten en fietsers.



Het verminderen van de snelheid bij het naderen van de oversteek kan verder bereikt worden door ter hoogte van de huidige (visuele) drempel in de Beekhuizenseweg een versmalling aan te brengen. Eventueel kan de effectiviteit van deze maatregel ook vooraf getest worden door het plaatsen van een proefopstelling met tijdelijke barriers.



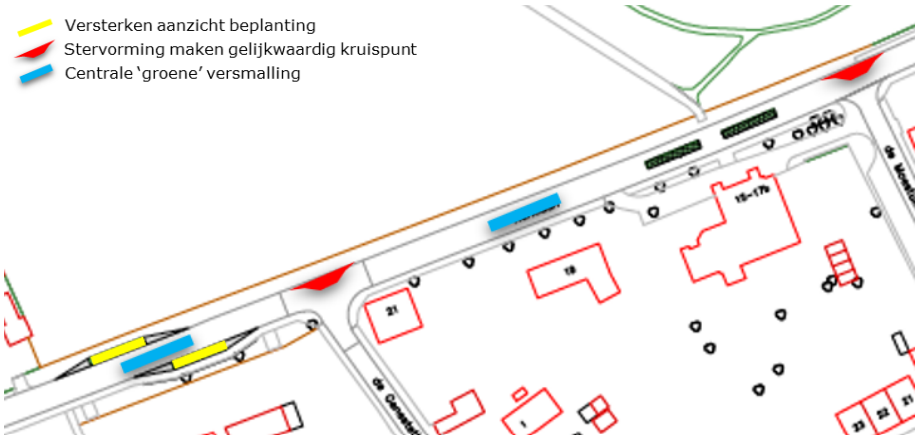
Ad 3. Een zeer klein deel van de fietsers komende vanaf de Beekhuizenseweg probeert het stervormige kruispunt met de Rosendaalselaan te omzeilen via het trottoir. Dit ongewenste verkeersgedrag kan enkel vermeden worden door de toegang tot het trottoir te bemoeilijken. Dit zou deels bereikt kunnen worden door de tussen de aanwezige diamantkoppalen een ketting aan te brengen. Ter hoogte van de voetgangersoversteek en de oprit voor de Kerklaan nr. 2 blijft het

dan echter voor fietsers mogelijk het trottoir op te rijden. Dit maakt het aanbrengen van een ketting naar verwachting weinig effectief. Een zeer effectieve maatregel om fietsers op het trottoir te weren is het plaatsen van geleidehekken waarmee een voetgangerssluis gecreëerd wordt. Dit zou dan op het voetpad net voorbij de inrit van de Kerklaan nr. 2 geplaatst moeten worden. Het plaatsen van een voetgangerssluis zorgt gelijktijdig voor minder comfort voor de voetgangers en mensen met een kinderwagen of rolstoel. Ook ontstaat nu het risico dat een fietser de geleidehekken over het hoofd ziet en er hard mee in aanraking komt. Het advies is dan ook om vooralsnog terughoudend te zijn met het aanbrengen van een extra maatregel op deze locatie.

Ad 4. Tussen de aansluiting De Moestuin en De Genestetlaan wordt aanbevolen de huidige dichtheid van maatregelen te vergroten. De centrale 'groene' wegversmalling dient herhaald te worden om het gewenste verkeersgedrag af te dwingen. Met name op de kruispunten is het wenselijk om de snelheid te verlagen en te benadrukken dat het om een gelijkwaardig kruispunt gaat. Voor het creëren van een eenduidig wegbeeld wordt voorgesteld om ook deze kruispunten stervormig te maken. De effectiviteit hiervan is wederom goed vast te stellen met behulp van een proefopstellen met barriers.

Ad 5. De huidige visuele versmalling ter hoogte van de voormalige bushaltes valt onvoldoende op. Geadviseerd wordt te werken met winterharde beplanting met meer contrasterende kleuren ten opzichte van de aanwezige hagen en bomen. Ook mag er hier meer hoogte worden aangebracht, bijvoorbeeld door het toepassen van verschillende siergrassen. De gedachte is dat alleen in het midden van de groenvakken de hogere beplanting wordt toegepast. Om de snelheid op dit weggedeelte verder te verlagen kan overwogen worden om ook hier een centrale 'groene' wegversmalling aan te brengen. Dit zorgt direct voor een meer eenduidig wegbeeld omdat er een herhaling optreedt van de maatregel bij de kerk.

Ad 6. Het oprijden van de Kerklaan bij de rotonde is een belangrijk moment om het gewenste snelheidsregime af te dwingen. Voor het aanpassen en compacter maken van de aansluiting op de rotonde is de gemeente afhankelijk van de provinciale wegbeheerder. De gemeente geeft aan dat het traject van de N785 wordt aangepakt in 2026 in het kader van groot onderhoud. De gemeente zal bij de gesprekken met de provincie er voor pleiten om de aansluiting op de rotonde compacter te maken zodat er een duidelijke overgang ontstaat richting het verblijfsgebied van de Kerklaan. Er worden hier verder geen tijdelijke maatregelen voorgesteld.



Figuur 14: Voorstel aanvullende maatregelen weggedeelte tussen De Moestuin en rotonde N785

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Verlenen bijdrage renovatie openluchttheater De Pinkenberg

Adviseur : H. Jacobsen
Portefeuillehouder : T. van der Pas
Datum : 25 april 2023

Aan de Raad

Inleiding
In 2020 is uw raad gevraagd een bijdrage te verlenen ten behoeve van de renovatie van openluchttheater De Pinkenberg.
In de raadsvergadering is toen besloten:
1) Een bijdrage ad. € 75.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van de renovatie van openluchttheater De Pinkenberg.
2) De benodigde middelen te onttrekken aan de Algemene reserve.

Aanbesteding tot nu toe
In 2020 heeft de raad van de gemeente Rheden een bedrag ad. € 300.000 beschikbaar gesteld voor de renovatie van het openluchttheater De Pinkenberg. In januari 2021 heeft de gemeente Rheden een bedrag van € 100.000 aangewend om diverse acute werkzaamheden uit te laten voeren, zoals het vernieuwen van de toiletten en het vervangen van al het elektra. Dit was fase 1 van de renovatie. Fase 2 was bedoeld voor de resterende renovatie. Hiervoor heeft de gemeente Rheden een aanbesteding uitgeschreven. Eind november 2021 is de uitkomst van deze aanbesteding bekend geworden. Op basis van de inschrijvingen is er toen geconcludeerd dat er onvoldoende budget was om aan de laagste inschrijving de opdracht te gunnen. In 2022 heeft de gemeente Rheden opnieuw de werkzaamheden op de markt gezet. In het voortraject is met specialisten gekeken naar het ontwerp en de bijbehorende kosten. Ondanks een specifieke doorrekening van de renovatiekosten op basis van het toenmalige prijspeil vielen de inschrijvingen ook toen nog ver boven het beschikbare budget, vooral veroorzaakt door de scherpe prijsstijging in de markt

Voorstel herstelwerkzaamheden
De gemeente Rheden is in gesprek met RIQQ gegaan en zij hebben gekeken naar de mogelijkheden voor het stapsgewijs uitvoeren van de resterende op korte termijn noodzakelijke herstelwerkzaamheden om het theater jaren in gebruik te houden. Voor het spoedig uitvoeren van deze herstel- en onderhoudswerkzaamheden van deze fase 2a is er er een bedrag begroot van € 150.000, i.v.m. de aanbestedingsgrens.

De gemeente Rheden heeft laten weten een bijdrage ad. € 100.000 beschikbaar te stellen voor deze tussenfase en heeft aan de gemeente Rozendaal gevraagd. € 50.000 beschikbaar te stellen. Daarmee heeft de gemeente Rheden tot het einde van de tussenfase in het totaal € 200.000 beschikbaar gesteld.

De tussentijdse bijdrage van Rozendaal ad. € 50.000 wordt gedekt uit het beschikbare krediet die door uw raad in de raadsvergadering van 2020 is verleend.

De gemeente Rheden heeft toegezegd om in 2024 als fase 2b de aanvullende herstelwerkzaamheden voor de verdere renovatie alsnog op te pakken. Opnieuw investeren zij dan € 100.000. Onze gemeente zal gevraagd worden hiervoor de resterende € 25.000 beschikbaar stellen. De verdeling komt dan op € 300.000 vanuit de gemeente Rheden en € 75.000 vanuit de gemeente Rozendaal, zoals oorspronkelijk afgesproken.

Door de stijging van kosten voor materialen en arbeid zullen niet alle werkzaamheden van de oorspronkelije renovatie worden uitgevoerd, maar wel voldoende om het openluchttheater de komende jaren op een veilige wijze te bezoeken en voorstellingen door te laten gaan.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Regioarrangement met Groen-blauw raamwerk

Adviseur : R. Berendsen
Portefeuillehouder : E. Weststeijn, S. Warmerdam
Datum : 25 april 2023

Aan de Raad
In deze raadsinformatiebrief wordt u geïnformeerd over het regioarrangement dat de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (verder: GMRAN) dit jaar samen met haar achttien gemeenten, de provincie en de Waterschappen opstelt. Het regioarrangement ligt voor het vaststellen van de kaders in het najaar in gemeenteraden voor. In deze brief staat uitgelegd wat het regioarrangement inhoudt, uit welke opgaven (bouwstenen) het regioarrangement bestaat, hoe het zich verhoudt tot andere afspraken en programma's en wat proces en de planning voor het aankomende jaar zijn.

Een belangrijke opgave binnen het regioarrangement is de transitie van het landelijk gebied. Deze opgave werkt de provincie de komende maanden samen met onze en de andere Gelderse regio's uit in het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG; voorheen Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG)). Omdat deze opgave op dit moment zo actueel is, besteden wij er in deze brief extra aandacht aan. Wij gaan in op Groene-blauw raamwerk met het rapport Vervlochten regio, dat wij als denkkader en inbreng voor het VLGG en het regioarrangement gebruiken.

1. Van verstedelijkingsstrategie naar regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief

De ruimtelijke opgaven in ons land zijn groot en urgent en de ruimte is schaars. Alleen inpassen is niet genoeg. Om onze regio in balans te laten groeien, is het nodig om creatief om te gaan met de ruimte, keuzes te maken, slim te clusteren en middelen te organiseren. Het regioarrangement is één van de twee sporen waar de GMRAN samen met andere betrokkenen aan ruimtelijke plannen werkt. Het andere spoor is NOVEX-gebied. Hieronder leggen we uit wat het regioarrangement inhoudt, hoe dit samenhangt met andere ruimtelijke plannen en wat de wisselwerking tussen de twee sporen is.

1.1 Wat is het regioarrangement?

Het Rijk wil eind 2023 met alle provincies afspraken maken over hoe wij opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, goed ruimtelijk kunnen inpassen. Het Rijk vraagt hiervoor een ruimtelijk voorstel van de provincie. De provincie Gelderland heeft besloten haar ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen op basis van een regioarrangement per regio. Een van de regio's is onze GMRAN.

In het regioarrangement maken we als provincie, regio's, gemeenten en maatschappelijke partners (o.a. Waterschappen) afspraken over het gezamenlijk perspectief voor hoe we al deze opgaven in samenhang aanpakken voor de komende 20 tot 30 jaar. Formeel is het regioarrangement een (niet verplicht) interbestuurlijk programma op basis van de Omgevingswet dat in 2024 in werking treedt. De inzet is dat de overheden een overeenkomst aangaan voor een langjarige samenwerking en dat via een cyclisch proces de regioarrangementen worden geactualiseerd en nader uitgewerkt. Uitgangspunt is dat met het regioarrangement geen nieuw beleid wordt vastgesteld. Daar waar bijstelling van staand beleid nodig is, is het regioarrangement agenderend voor bestuurlijk/politieke besluitvorming bij de betrokken overheden.

1.2 Verstedelijkingsstrategie als basis voor het regioarrangement

De GMRAN heeft samen met de regio Foodvalley, de provincies Gelderland en Utrecht, de Waterschappen en het Rijk in 2021 en 2022 de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley (hierna: verstedelijkingsstrategie) opgesteld en hierover verstedelijkingsafspraken gemaakt. Deze verstedelijkingsstrategie en -afspraken zijn vastgesteld door de gemeenteraden van de achttien gemeenten en dienen als basis voor het regioarrangement van de Groene Metropoolregio. Voor de GMRAN zal het regioarrangement voor het overgrote deel bestaan uit de verstedelijkingsstrategie. Het regioarrangement is daarmee voor de GMRAN een doorontwikkeling van haar verstedelijkingsstrategie. De verstedelijkingsstrategie bestaat uit de opgaven (in de verstedelijkingsstrategie heten dit bouwstenen) wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving. Via de gebiedsprogramma's per deelgebied (Liemers, Spoorzone Arnhem-Oost, Veluwezoom, Middengebied en Nijmegen-West & Rijk van Nijmegen) wordt de verstedelijkingsstrategie en de verstedelijkingsafspraken verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Het regioarrangement kent echter drie belangrijke uitbreidingen op de verstedelijkingsstrategie, te weten: Programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland, Energie-infrastructuur en -transitie en Circulaire economie.

1.3 Regioarrangement en NOVEX ontwikkelperspectief

De GMRAN en de regio Foodvalley zijn door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied. De zestien NOVEX-gebieden in Nederland vragen vanwege de grote ruimtelijke opgave en transities om een apart ontwikkelperspectief. Dat is het tweede spoor waar de Groene Metropoolregio werkt aan ruimtelijke plannen. In het NOVEX ontwikkelperspectief ligt de focus op de brede verstedelijkingsopgaven en de opgaven in het landelijke gebied (natuurversterking en landbouwtransitie). De verstedelijkingsstrategie is in aanpak en werkwijze een voorloper van NOVEX. Het regioarrangement past voor Groene Metropoolregio (en voor de regio Foodvalley) in de lijn om te komen tot dit gezamenlijke NOVEX ontwikkelperspectief. Het NOVEX ontwikkelperspectief loopt parallel op en zal eind 2023 – tegelijkertijd met de ruimtelijke puzzel van de provincie (de regioarrangementen van de zeven regio's tezamen) – klaar zijn. Het NOVEX ontwikkelperspectief bevat onderdelen zoals:

- kenmerken en identiteit NOVEX-gebied;
- concrete bijdrage aan nationale programma's;
- samenhang met lopende gebiedstrajecten en plannen.

In 2024 stellen de Groene Metropoolregio en de regio Foodvalley als NOVEX-gebied aan de hand van het NOVEX ontwikkelperspectief een uitvoeringsagenda met regionale investeringsagenda op.

1.4 Programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG)

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is een nationaal programma onder de Omgevingswet. Het beoogt een gebiedsgerichte en samenhangende aanpak voor het landelijk gebied. Aan de provincies is gevraagd om hieraan invulling te geven: uiterlijk 1 juli 2023 moeten de provincies een 'concept bod' voor het NPLG aan het Rijk. Dit concept-bod bevat een wettelijk verplicht onderdeel in het kader van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering. De provincie Gelderland geeft dit bod vorm via het VLGG. Het VLGG kent een brede doelstelling waarin voorstellen voor natuur, water, klimaat en landbouw samenkomen. De inhoud van het VLGG is, naast een bod voor het Rijk, ook inbreng voor het regioarrangement.

2. Opgaven (bouwstenen) regioarrangement

Voor de GMRAN bestaat het regioarrangement voor het overgrote deel uit ruimtelijke opgaven opgenomen in de verstedelijkingsstrategie. De uitbreiding van de ruimtelijk opgaven voor het regioarrangement voegen wij daar aan toe. Hieronder lichten we alle opgaven (bouwstenen) toe. Met bijzondere aandacht voor de opgave rondom het landelijk gebied. Het zal niet lukken om alle (nieuwe) opgaven in het tijdsbestek van een paar maanden voldoende uit te werken voor het regioarrangement. We proberen dan procesafspraken te maken over verdere uitwerking.

2.1 Leefomgeving
Als GMRAN hebben wij de visie om te groeien in balans. Een balans tussen groei in inwoneraantallen, wegen, fietspaden en werkgelegenheid en groei van de kwaliteit van onze leefomgeving: natuur, landschap, cultuur en cultuurhistorie, toerisme en recreatie. Om die balans te realiseren, is het belangrijk om te weten waar er kansen zijn voor versterking van natuur, landschap en cultuurhistorie. En ook waar wij die kansen kunnen combineren om bijvoorbeeld onze omgeving beter aan te passen aan het klimaat, meer ruimte te maken voor recreatie en toerisme en bezoekers beter te spreiden over de regio, duurzame energie op te wekken et cetera. Die kansen hebben wij in kaart gebracht in wat wij een Groen-blauw raamwerk noemen. In het rapport 'Vervlochten regio' is dat Groen-blauw raamwerk verbeeld en verwoord. Het volledige rapport en een online samenvatting daarvan is te vinden via bijgaande link: Rapport Vervlochten regio. De kaarten in het rapport Vervlochten regio zijn verwerkt in de verstedelijkingsstrategie die gemeenteraden in het najaar van 2022 hebben vastgesteld. De Rozendaalse raad stelde de verstedelijkingsstrategie vast in de raadsvergadering van 27 september 2022.

In het rapport Vervlochten regio gaat het nadrukkelijk over kansen voor versterking. Het zijn mogelijkheden. In het rapport worden geen ruimtelijke afwegingen of keuzes gemaakt; daar is het rapport niet voor bedoeld. Het rapport is wel bedoeld als basis voor die ruimtelijke afwegingen en keuzes. Het rapport Vervlochten regio bestaat – grofweg – uit twee delen. Het eerste deel is een analyse van wat er al is: welke natuur, landschap en cultuurhistorie hebben we al in onze regio? Het tweede deel is een visie op kansen die er zijn op het versterken van wat er al is. Tot slot worden er elf ontwikkelingen in onze regio genoemd die op het eerste oog het meest kansrijk zijn om verder uit te werken. In het vervolgtraject wordt bekeken of dit inderdaad de ontwikkelingen zijn die verder uitgewerkt moeten worden, of dat er (ook nog) andere ontwikkelingen zijn waarvoor dat geldt. Deze uitwerking gebeurt stapsgewijs. Van een eerste nadere uitwerking in gebiedsprogramma's, regioarrangement en programma VLGG tot inpassing in het ruimtelijk beleid van elke afzonderlijke gemeente.

2.2 Wonen
Voor de opgave wonen is recent een Woondeal 2.0 opgesteld met daarin afspraken over de woningbouw en het realiseren van ongeveer 33.000 woningen tot en met 2030. De raad in Rozendaal stelde de Woondeal 2.0 vast in de raadsvergadering van 28 februari 2023. De focus ligt enerzijds op het realiseren van deze afspraken (met name betaalbare en binnenstedelijke woningbouw) en waar mogelijk kansen verkennen voor de woonbehoefte na 2030. Voor de uitvoering hiervan, om randvoorwaarden in te vullen en knelpunten weg te nemen, hebben gemeenten financiën nodig. Voor de ontwikkeling van toekomstbestendige woningbouw met balans tussen klimaat (water en bodem sturend), natuur, biodiversiteit, circulariteit en verstedelijking worden toekomstscenario's voor de ruimtelijke opgave in onze regio beschouwd. Deze worden onderzocht in het programma Groene Metropool 2120. Het programma Groene Metropool is een onderzoeksprogramma dat de Groene Metropoolregio samen met de provincie en de Wageningen Universiteit uitvoert naar het in beeld brengen van de ruimtelijke opgave met vergezichten over 50 à 100 jaar. Het rapport Groene Metropool 2120 wordt voor achtergrondinformatie als bijlage bijgevoegd bij het regioarrangement in september/oktober.

2.3 Mobiliteit
Meer woningen, meer inwoners én meer bedrijvigheid betekent een groei van de mobiliteit. Een belangrijke voorwaarde om bij te dragen aan het oplossen van het woningtekort is verbetering van de bereikbaarheid. Zonder extra investeringen zijn de (nieuwe) woningen onbereikbaar, dat zo blijkt uit de mobiliteitsanalyse. Voor mobiliteit zijn er diverse maatregelen in beeld om te agenderen in het regioarrangement, zoals de uitwerking van de verstedelijkingsafspraken, met de versterking van fietsverbindingen (onder andere VeluweWaalpad), hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) en het MIRT onderzoek A12 Corridor.

2.4 Economie

Naar aanleiding van de verstedelijkingsafspraken die zijn gemaakt, is de volgende stap om te komen tot een economische programmering en ruimtelijke vertaling. De koers Economie van de Toekomst, bestaande uit zes thema's: netcongestie, circulariteit, logistiek, campussen, herstructureringen en balans wonen-werken, is de inbreng voor het regioarrangement. Borging van de economische programmering en ruimtelijke vertaling vindt plaats in het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW) dat er op 1 januari 2025 afgerond moet zijn. Het rapport Economie van de toekomst wordt voor achtergrondinformatie als bijlage bijgevoegd bij het regioarrangement in september/oktober.

Circulaire economie

In het regioarrangement komt bij de bouwsteen Economie nu expliciet aandacht voor circulaire economie. De Groene Metropoolregio heeft de ambitie om Circulaire topregio te zijn. Thema's waar aandacht voor is, zijn onder andere:

- ruimte nodig voor Hoge Milieu Categorieën bedrijven. Gekeken wordt naar het optimaliseren van bestaande locaties en het zoveel mogelijk clusteren;
- krachtige inzet op verdichting, verduurzaming en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen;
- circulaire bouw en infrastructuur. De regio kent een grote woningbouwopgave, waarbinnen circulair bouwen een belangrijke ambitie is.

2.5 Energie- infrastructuur en energietransitie

De energie-infrastructuur is niet meer vanzelfsprekend bij de ontwikkeling van projecten; netwerkcongestie werkt beperkend. De energie-infrastructuur moet vroegtijdig meegenomen gaan worden als randvoorwaarde in de ruimtelijke ontwikkeling en planvorming. In het kader van integraal programmeren en toewerken naar een toekomstig energiesysteem is een verkenning nodig naar de cluster vorming van vraag- en aanbod van energie. Hiermee kunnen we een slimme combinaties maken tussen de verstedelijkingsopgave, de mobiliteits- en warmtetransitie en de verduurzaming van bedrijventerreinen en land- en glastuinbouw. De netbeheerder verwacht een sturende rol en een helder afwegingskader van overheden. Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) is een programma waar de energie-infrastructuur voor economisch perspectief in zal landen.

Klimaatopgave rond duurzame opwek

Tot 2030 werken wij in de regio toe naar het realiseren van 1,62 TWh duurzame opwek. De nieuwe Europese klimaatplannen en de nationale doelstelling van 55% CO_2 reductie in 2030 leggen nog een extra opgave neer. Ook na 2030 is inzet nodig op het realiseren van lokale duurzame opwek en het verlagen van het energieverbruik om zo een bijdrage te leveren aan deze CO_2 reductie doelen. Om de impact op het energienet te beperken is een match tussen de lokale opwek en het lokale verbruik noodzakelijk. Het realiseren van duurzame opwek staat voor onze regio nog in de kinderschoenen. Hetgeen wij hierover opnemen in het regioarrangement zal met name agenderend zijn; bijvoorbeeld afspraken om te komen tot onderzoek.

3. Proces en planning

3.1 Regioarrangement

Proces en planning voor de totstandkoming van het regioarrangement worden voornamelijk bepaald door de deadline die het Rijk heeft opgelegd en ziet er als volgt uit. Tot en met april wordt via ambtelijke en bestuurlijke werkgroepen en ateliers inhoudelijk gewerkt aan de opgaven binnen het regioarrangement. In mei en juni is een periode van afstemming, verdere uitwerking en aanscherping. In de periode juni tot september is bestuurlijke besluitvorming gepland. In de maanden september en oktober de besluitvorming door gemeenteraden.

Het regioarrangement wordt voorgelegd aan de gemeenteraden om de kaders van het regionale ruimtelijke beleid vast te stellen. Met besluitvorming over het regioarrangement worden nog geen (definitieve) keuzes gemaakt. Het zijn uitgangspunten, denklijnen, kansen en middelen die worden vastgelegd voor een groene groeiregio in balans. Verdere uitwerking vindt plaats via de gebiedsprogramma's en het in 2024 uit te werken uitvoeringsagenda bij het NOVEX ontwikkelperspectief. Op een bepaald moment zal de samenwerking in de uitwerking en uitvoering van de verstedelijkingsstrategie en -afspraken en het regioarrangement ook verankerd moeten worden in lokale omgevingsvisies en/of ander lokaal ruimtelijk beleid.

3.2 Groen-blauw raamwerk en VLGG
In deze raadsinformatiebrief is een link opgenomen naar het Rapport Vervlochten regio over het Groen-blauw raamwerk. In de maand april/mei heeft u als gemeenteraad de mogelijkheid om inhoudelijk het gesprek hierover te voeren.

De planning van het VLGG kan gaan wijzigen als gevolg van de uitkomsten van de Provinciale Statenverkiezingen. Vooralsnog is de planning dat in de maanden april en mei ambtelijk en bestuurlijk het concept-bod VLGG nader wordt uitgewerkt. De mogelijkheid wordt onderzocht om in de maand mei per VLGG-gebied: Liemers (/Achterhoek), Veluwezoom en Rivierengebied een raadsledenbijeenkomst te organiseren om te reflecteren op het concept bod. Uiterlijk 1 juli doet de provincie een concept bod aan het Rijk.

In de periode september en oktober consulteert de provincie via de formele inspraak de gemeenten (collegebevoegdheid) over het concept-bod VLGG. In november stellen Gedeputeerde Staten het VLGG vast. Het VLGG heeft dus een ander karakter dan het regioarrangement. Het VLGG wordt door de provincie vastgesteld, met inbreng van gemeenten (besluitvorming door colleges B&W). Het regioarrangement is ingestoken als wederzijdse, onderlinge afspraken, waarbij de Groene Metropoolregio ook besluitvorming voor gemeenteraden voorziet.

3.3 Planning in meer detail
April/mei: gemeenteraden worden via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie via het regioarrangement. Daarbij is expliciet aandacht voor het Groen-blauw raamwerk met het rapport Vervlochten regio. In de maand april/mei heeft u als gemeenteraad de mogelijkheid om op basis van deze raadsinformatiebrief en het Rapport Vervlochten regio inhoudelijk het gesprek te voeren over het Groen-blauw raamwerk.

Deze planning verhoudt zich lastig tot de planning van de Rozendaalse raad. De raadsvergadering van 16 mei komt hiervoor eigenlijk te laat. Mocht u voorafgaand aan de volgende stappen nader in gesprek willen gaan over het Groen-blauw raamwerk of mocht u vragen hebben, dan maakt het college daar graag samen met uw griffier en Presidium een passende afspraak over.

Mei: raadsledenbijeenkomst per deelgebied (Liemers, Veluwezoom, Rivierengebied) over het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG. Inbreng van de Groene Metropoolregio in het concept bod VLGG. Dit is gebaseerd op het Groen-blauw raamwerk. Tijdens dit gesprek kan ook het proces van de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en het komen tot een regioarrangement en het NOVEX ontwikkelperspectief.

12 mei: Op 12 mei worden raadsleden via een bustour door regio geïnformeerd over de doorontwikkeling van de verstedelijkingsstrategie en de bouwstenen hierbinnen.

16 mei: Informerend inhoudelijk webinar over het regioarrangement. Webinar is primair bedoeld voor wethouders. Raads- en commissieleden zijn tevens uitgenodigd. Het webinar wordt opgenomen en is terug te kijken.

6 oktober: Raadsontmoeting najaar 2023. Tijdens de raadsontmoeting kan aandacht worden besteed aan de doorontwikkeling Verstedelijkingsstrategie naar het NOVEX ontwikkelperspectief. Ruimtelijke puzzel van de regio: kansen en keuzes.

september – oktober: Het regioarrangement ligt ter besluitvorming voor aan de gemeenteraden. De provincie consulteert colleges van B&W over het concept-bod VLGG.

1 november: Besluitvorming regioarrangement en VLGG afgerond.

We nemen aan u hiermee voorlopig voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt u zich via de regulier weg via uw griffier bij ons melden.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

ADVIES VAN DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR

VALLEN, OPSTAAN EN WEER DOORGAAN

RUIMTE VOOR LEREN IN TRANSITIES

DE RAAD VOOR HET OPENBAAR BESTUUR
is een onafhankelijk adviesorgaan van de regering en het parlement. De ROB adviseert – gevraagd of op eigen initiatief – over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en de beleidsmatige aspecten van financiële verhoudingen tussen Rijk, gemeenten en provincies. Extra aandacht gaat uit naar de beginselen van democratie en rechtsstaat.

WETTELIJKE VERANKERING
De ROB is ingesteld bij wet van 12 december 1996 (Wet op de raad voor het openbaar bestuur, Staatsblad, 1996, nr. 623). Per 1 juli 2017 is de adviesfunctie van de Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) overgedragen aan de Raad voor het Openbaar Bestuur. De Rfv was ingesteld bij wet van 21 februari 1997.

De geschiedenis van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gaat terug tot in 1960. Toen werd de Raad voor de gemeentefinanciën (Rgf) opgericht. In 1965 werd de Raad voor de Territoriale Decentralisatie (RTD) ingesteld. Beide zijn voorlopers van de huidige Raad voor het Openbaar Bestuur.

WERKWIJZE
Adviesaanvragen kunnen van alle ministeries en van de beide Kamers der Staten-Generaal afkomstig zijn. De ROB baseert zijn adviezen op bestuurlijke kennis en ervaring, state-of-the-art wetenschappelijke inzichten en kennisname van opinies en inzichten uit de samenleving. Ook via andere activiteiten (lezingen, rondetafelgesprekken, congressen, inleidingen) levert de ROB een bijdrage aan het politiek-bestuurlijke en maatschappelijke debat over het functioneren van het openbaar bestuur en de democratie.

SAMENSTELLING
De Raad bestaat uit een voorzitter en acht leden die worden benoemd bij Koninklijk Besluit. Zij zijn geselecteerd op basis van hun deskundigheid en maatschappelijke ervaring. Daarnaast kan de Raad voor projecten tijdelijke raadsleden aanstellen.

STAF
Een compacte staf ondersteunt de Raad. De secretaris en zijn medewerkers leggen over hun werk verantwoording af aan de Raad.

ADRESGEGEVENS
Bezoekadres: Korte Voorhout 7
Postadres: Postbus 20011,
2500 EA Den Haag
T 070 426 7540
E info@raadopenbaarbestuur.nl
www.raadopenbaarbestuur.nl
@Raad_ROB

Vormgeving: Studio Tint, Den Haag
© maart 2023 Raad voor het Openbaar Bestuur
ISBN/EAN 978-90-5991-143-7
NUR 000

Confucius said: "I hear I forget, I see I remember, I do I understand".
Benjamin Franklin attributed it as:
"Tell me and I forget, teach me and I may remember, involve me and I learn."

VALLEN, OPSTAAN EN WEER DOORGAAN

RUIMTE VOOR LEREN IN TRANSITIES

Voorwoord

De (toenmalige) staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK - Klimaat en Energie) vroeg de Raad voor het Openbaar Bestuur om advies uit te brengen over het leren van incidenten in de energietransitie. De Raad heeft de vraag breder getrokken: in dit advies staan ook lessen voor andere transities – landbouw, circulaire economie – die het openbaar bestuur uitdagen.

Want transities hebben gevolgen voor wonen, werken, verkeer en vervoer, economie, natuur, milieu en de ruimtelijke inrichting: de rol van de overheid is nooit ver weg. Transities zijn complex. Oftewel: technische innovaties, wetenschappelijke inzichten, maatschappelijke opvattingen, economische voor- en tegenspoed en incidenten grijpen op elkaar in. Transities zijn een proces van fundamentele en onomkeerbare veranderingen in cultuur, (institutionele) structuur en werkwijze op systeemniveau. Het duurt decennia om een transitie te realiseren, een kwestie dus van lange adem.

Transities gaan samen met onzekerheid en risico's, ook onbekende risico's. De weg vooruit is vol uitdagingen en dat betekent dat je niet zonder een lerende aanpak kunt. In dit advies zoekt de Raad het antwoord op de vraag wat er voor de overheid nodig is om te **leren in transities**.

De Raad beantwoordt de vraag aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur: rechtsstaat, democratie en bestuurlijk vermogen. Bij transities gebeuren dingen onbedoeld, dus is het de kunst om ruimte voor leren te creëren en dat stelt eisen aan het openbaar bestuur. Ruimte om fouten te maken, te proberen en te leren: **vallen, opstaan en weer doorgaan**.

Het advies is voorbereid door een werkgroep met de Raadsleden Huri Sahin, Peter Verheij en Kees Jan de Vet, met bijdrage van Katrien Termeer. Vanuit de staf werd de projectgroep ondersteund door Michael Mekel en Manon Braber, trainee vanuit de VNG (tot augustus 2022).



Han Polman,
Voorzitter Raad voor
het Openbaar Bestuur



Gerber van Nijendaal,
plaatsvervangend
secretaris-directeur

Inhoud

Voorwoord **4**

Advies: Vallen, opstaan en weer doorgaan. Ruimte voor leren in transities **6**

1 Inleiding **17**
1.1 Urgentie: onafhankelijk van fossiele energie 17
1.2 Aanleiding voor advies 18
1.3 Vraagstuk nader beschouwd 19
1.4 Leeswijzer 20

2 Wat heeft de overheid nodig om te leren? **21**
2.1 Leren 21
2.2 Methoden van leren 22
2.3 Leerbelemmeringen: verkokering en kortetermijndenken 24
2.4 Leerbevorderingen 26

3 Transities en de rol van de overheid **28**
3.1 Wat is een transitie? 28
3.2 De energietransitie 31
3.3 De rol van de overheid 35

4 Wat heeft de overheid nodig om te leren in transities? **42**
4.1 Aanleiding 42
4.2 Risico-regelreflex 42
4.3 Leren in transitie vanuit het perspectief van goed openbaar bestuur: vallen, opstaan en weer doorgaan 43
4.4 Aandachtspunten voorbij het leren 54

Literatuur **55**

Bijlage I Adviesaanvraag 57
Bijlage II Geraadpleegde personen 61
Bijlage III Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur 62

Advies: Vallen, opstaan en weer doorgaan. Ruimte voor leren in transities

Veel opgaven, bijvoorbeeld de energietransitie, waarvoor de overheid staat zijn complex: vaak is nog niet duidelijk hoe precies het beoogde einddoel wordt bereikt en hoe onderweg problemen moeten worden aangepakt. Dat vraagt om ruimte en tijd voor analyse, afweging, oordeelsvorming en het afleggen van verantwoording.
Het probleem is dat die ruimte het openbaar bestuur niet altijd is gegund. Omdat de verwachtingen van de overheid hoog zijn, risico's maar moeilijk worden geaccepteerd en onzekerheid weinig wordt getolereerd. Omdat het politieke bestuur roept om rekenschap. Omdat de tolerantie voor fouten laag is en de vrees om fouten te maken hoog.
Dat werkt verlammend en daardoor schiet de overheid wel eens in de kramp. En dat terwijl transities juist gepaard gaan met het omgaan met onzekerheid, onwaarschijnlijkheid en risico's, ook onbekende risico's. Redenen voor de (toenmalige) staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK - Klimaat en Energie) om de Raad voor het Openbaar Bestuur te vragen om een advies uit te brengen over leren van incidenten in de energietransitie.[1]

Risico-regelreflex
In de adviesvraag aan de Raad is de zorg uitgesproken dat de risico-regelreflex vertragend werkt voor de energietransitie: als zich een incident voordoet, bijvoorbeeld bij het toepassen van nieuwe technieken, neemt de overheid maatregelen (bijvoorbeeld nieuwe regelgeving, hogere normen, meer toezicht of extra voorzieningen) zonder dat bekend is wat er precies is voorgevallen, wat de oorzaken waren en of de ingrepen wel effectief en proportioneel zijn.

Oftewel: een bestuurlijke overreactie op risico die onder meer kan leiden tot dure maatregelen met beperkt effect. In zijn advies *De belichaming van de kundige overheid* (2012) adviseerde de Raad over algemene principes die van toepassing zijn op risico's en incidenten: competent en empathisch, open en integer, legitimiteit, lerend vermogen en verantwoording, en een heldere verantwoordelijksheidsverdeling. Ook gaf de Raad een set handelingsperspectieven.

1 Zie voor de adviesaanvraag Bijlage I.

De energietransitie introduceert nieuwe technologieën waarover minder kennis en ervaring aanwezig zijn. Dat vraagt om het zoeken naar een balans tussen het omgaan met nieuwe veiligheidsrisico's en ruimte voor innovatie en voortgang van de energietransitie.
Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat ontwikkelt risicobeleid voor de energietransitie dat wordt gebaseerd op generiek risicobeleid en vorm krijgt in uitgangspunten met de volgende contouren: het aanpassen van regelgeving voor nieuwe activiteiten met bekende risico's, het voorzorgsbeginsel dat geldt voor onbekende risico's en/of ontbrekende regelgeving, het gelden van beleidsregels voor overgangsperioden, het monitoren van pilots, het open en actief communiceren over risico's, en een open blik naar ontwikkelingen. De uitgangspunten voor verantwoord omgaan met veiligheids- en gezondheidsrisico's van de energietransitie bij beleidsvorming, vergunningverlening, communicatie en toezicht zijn nader toegelicht in een brief van de minister aan de Tweede Kamer van 4 november 2022.

Met steun van het ministerie ontwikkelt de bestuurlijke werkgroep BOVEN (Bestuurlijk Overleg Veiligheidsrisico's van de Energietransitie) een handreiking over de bestuurlijke omgang met veiligheidsrisico's van de energietransitie.

Leren in transitie vanuit het perspectief van goed openbaar bestuur: vallen, opstaan en weer doorgaan
De vraag aan de Raad is hoe goed geleerd kan worden zonder dat er een risico-regelreflex optreedt die de energietransitie in de weg staat. De Raad begrijpt de zorg dat de risico-regelreflex de energietransitie kan vertragen en hij kan het streven naar een balans tussen risico's en innovaties goed volgen.

De uitkomst van een transitie staat niet bij voorbaat vast. Kenmerkend aan transities is dat je niet weet waar of in welke fase je uitkomt en dat houdt in dat er marges moeten zijn waarbinnen leren en experimenteren mag. De boodschap is dan: geef aan wat binnen welke marges aanvaardbaar is. Leren in transitie stijgt boven sectoren uit. En bij transities gebeuren dingen onbedoeld, dus is het de kunst om ruimte voor leren te creëren. Kortom, juist in transities is het hoognodig om te leren en dat stelt eisen aan het openbaar bestuur. Ruimte om fouten te maken, te proberen en te leren: vallen, opstaan en weer doorgaan.

In dit advies stelt de Raad het vermogen van de overheid om te leren in transities centraal. De vraag wat daarvoor nodig is, beantwoordt de Raad aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur. Door in zijn advies deze beginselen te volgen, meent de Raad dat de noodzakelijke voorwaarden worden gecreëerd voor leren in transitie. Het advies is gericht aan de minister voor Klimaat en Energie, maar reikt natuurlijk veel verder: iedere overheidslaag (Rijk, provincie, gemeente, waterschap, samenwerkingsverbanden), elke

geleding (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie) en elk domein (wetgeving, beleid, uitvoering, toezicht en handhaving) heeft van doen met transities.

Goed openbaar bestuur
Goed openbaar bestuur houdt in dat de overheid de principes van de rechtsstaat eerbiedigt en dat democratische beginselen in acht worden genomen. In het geval van transities houdt dit onder meer in dat wetgeving en beleid zijn toegerust op complexe en onzekere processen, en op veel actoren en factoren.
Goed openbaar bestuur houdt verder in dat democratische verantwoordingsprocessen doel treffen en passend zijn bij, in dit geval, de context van transities: transparant en met ruimte voor fouten om van te leren.
Goed openbaar bestuur houdt daarnaast in dat de overheid beschikt over voldoende bestuurlijk vermogen: een robuuste uitvoering, een bestendige overheid, én een lerende overheid.

Naast goed openbaar bestuur is van belang dat de overheid met gezag opereert. Het gezag van de overheid is noodzakelijk voor de aanpak van urgente vraagstukken en langlopende beleidsopgaven zoals transities. Dit gezag staat echter onder druk. De Raad pleit voor het investeren in de bekwaamheid, betrouwbaarheid en betrokkenheid van de overheid.

Gezagswaardig openbaar bestuur
Besturen gaat niet alleen beter als burgers de macht van de overheid onderschrijven, maar besturen met gezag is ook legitiemer. Zonder gezag blijven er alleen nog vormen van macht over die niet vrijwillig geaccepteerd zijn, zoals dwang. Gezagswaardigheid is de mate waarin het bestuur zijn gezag ook echt verdient of zou moeten verdienen. Deze gezagswaardigheid bestaat niet alleen in de ogen van burgers, maar is ook gebaseerd op de prestaties van de overheid.

ADVIES – wetgeving (en beleid) is toegerust op complexe en onzekere processen, en op veel actoren en factoren

Wil overheidsbeleid bindend zijn voor burgers en bedrijven én handhaafbaar, dan is omzetting in wet- en regelgeving nodig. Om de doelstellingen van de energietransitie te realiseren is effectieve klimaat- en energiewetgeving dus essentieel. Het klimaatbeleid vergt een ambitieus wetgevingsprogramma, zo stelt het kabinet. Om voortgang en samenhang van (de uitvoering van) wetgeving te borgen is onder de Ministeriële Commissie Klimaat en Energie een

hoogambtelijk Interdepartementaal Juridisch overleg ingesteld. Hierin zal aan de hand van een samenhangend wetgevingsprogramma de voortgang en de planning van het geheel aan wet- en regelgeving op het gebied van klimaat worden gemonitord en bewaakt.

Transities hebben specifieke kenmerken:
1. Het anders doen dan in het verleden
2. Versnellen om dat anders doen aan te jagen
3. Het besef dat als de transitie eenmaal is gerealiseerd, het nodig is eerdere keuzes te heroverwegen.

De Raad meent dat de overheid en wetgeving op die specifieke kenmerken van de transitie moeten worden afgestemd. Zo is het voorstelbaar dat de overheid in de (eerste fase van de) transitie een indringender rol heeft dan wanneer markten eenmaal tot stand zijn gebracht en functioneren. Bijvoorbeeld: eerst kan het verdedigbaar zijn dat de overheid met deelneming een deel van het handelen naar zich toetrekt en dat op een later moment juist weer afstoot (en terugvalt op regulering van economische activiteiten, toezicht en handhaving).

Voor transitiedoeleinden is geldende wetgeving onvoldoende en is nieuwe wetgeving nodig, anders blijven ontwikkelingen en investeringen achter bij beoogde doelen. Bestaande wetgeving is gefragmenteerd en verkokerd en wordt in de huidige praktijk als knelpunt beschouwd. Met het oog op 2030 en daarna is het ook de vraag of toekomstige wetgeving een voldoende solide basis zal bieden om de noodzakelijke klimaat- en energieprojecten tijdig te realiseren. De Raad pleit daarom voor een coherente wetgevingsvisie op transities, meerjarig en op een abstractieniveau dat boven het operationele uitstijgt. Daarvoor zijn principes denkbaar op de volgende (niet uitputtende) gebieden:
- De verhouding publiek-privaat, oftewel: wat wordt publiek geregeld en wat privaat?
- Marktordening, oftewel: een eerlijke energietransitie met een gelijk speelveld voor nieuwe aanbieders en innovaties
- De verhouding tussen publieke partijen, oftewel: coördinatie van besluitvormingsprocedures
- Wettelijke organieke verankering, oftewel: het beleggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden
- De verdeling van schaarste, en in het verlengde daarvan de verdeling van schade, oftewel: wat kan waar wel en waar niet en wie deelt in de lusten en de lasten?
- Ruimte voor maatwerk, oftewel: proberen en experimenteren met juridisch bindende maatwerkafspraken, om te leren met het oog op nieuwe wetgeving.

Wetgeving kampt met het vooroordeel dat het een sta-in-de-weg is voor transities. De Raad ziet dit anders: alleen de wetgever kan algemeen geldende normen voorschrijven en daarmee rechtszekerheid bieden en zo transities bevorderen. Goede wetgeving draagt bij aan het mobiliseren van actoren, het belang van leren en evalueren en het belang van experimenteren.

Kortom: goede wetgeving is een voorwaarde voor transitie governance. Het is daarbij van belang dat wetgeving bij interdisciplinaire beleids- en wetgevingsafwegingen van begin af aan in het proces betrokken dient te worden. Wetgeving moet zijn gericht op een eindsituatie, waarbij het nodig kan zijn om eerder gekozen uitgangspunten te (durven) heroverwegen.

Aanbeveling: formuleer een coherente wetgevingsvisie voor transities die

- Het langetermijnperspectief toepast,
- Recht doet aan ontkokerd werken,
- Wetgeving van begin af aan betrekt bij transitiedoeleinden,
- Bevordert dat in wetgeving een leercurve wordt vastgelegd door het stellen van open normen over leren, evalueren en experimenteren die de lat steeds hoger leggen,
- Durft in te zetten op wetgeving die bevordert dat bestaande systemen worden heroverwogen.

ADVIES – democratische verantwoordingsprocessen treffen doel en zijn passend bij de context van transities: transparant en met ruimte voor fouten om van te leren

De staatsrechtelijke principes van verantwoording en vertrouwen vragen om zuivere toepassing. Een overheid moet ter verantwoording worden geroepen, maar alleen als er sprake is van een bevoegdheid van het bestuur: geen verantwoordelijkheid zonder bevoegdheid. Bij verantwoordingsprocessen gaat het allereerst om het vaststellen van de feiten. In de praktijk wordt deze feitenfase soms als aparte fase te weinig onderscheiden. Te vaak loopt deze fase door de fase van oordeelvorming en beoordeling heen. De wens om snel een politiek oordeel te geven is sterk ontwikkeld, in toenemende mate is er sprake van een incidentgedreven verantwoordingscultuur. Met averechts gevolg voor het lerend vermogen van de overheid: waar wordt gestreefd naar een transparant en effectief verantwoordingsproces, wordt eerder het tegenovergestelde bereikt.

De echte verantwoording is allereerst een terugblik, het zo nauwkeurig mogelijk antwoord geven op de vraag waarom er is gehandeld zoals er is gehandeld.

Verantwoording is, juist in de context van transities, ook een vooruitblik gericht op herstel of verbetering. Het leren van fouten behoort daartoe, een afrekencultuur (met een vooropgesteld doel om politiek of ambtelijk af te rekenen in plaats van te leren) niet.

Aanbeveling: richt verantwoordingsprocessen in de context van transities in op herstel of verbetering in plaats van op afrekening.

ADVIES – een open en rechtvaardige bestuurscultuur en een cultuur waar verantwoording op een gezonde manier wordt afgelegd

Lerende overheid: open en rechtvaardige bestuurscultuur
Het begrip bestuurscultuur is een betrekkelijk vaag concept. Het gaat om zowel waarden en ideeën als feitelijk gedrag, op het niveau van individuele personen, groepen en organisaties. Hier hanteren we bestuurscultuur als een aspect van ieder onderdeel van het openbaar bestuur. Het gaat om waarden en normen die bepalend zijn voor de organisatiestructuur, besluitvormingsprocedures en beleidsinstrumenten. Bestuurscultuur is hier pluralistisch: er bestaan in een overheid meerdere bestuursculturen naast elkaar die elkaar aanvullen of juist tegenwerken.

Voor een lerende overheid is een open en rechtvaardige bestuurscultuur nodig waarin het hebben van afwijkende standpunten wordt aangemoedigd. Een cultuur waar fouten maken mag, waar genoeg onderling respect is, waar vertrouwen is in de organisatie en waar belanghebbenden betrokken zijn. Een cultuur ook waar verantwoording op een gezonde manier wordt afgelegd, waar de feiten spreken, waar volledig wordt geïnformeerd, waar afrekening niet vooropstaat en de schuldvraag niet als eerste wordt gesteld.

In zo'n cultuur mogen er afwijkende (politieke) standpunten zijn en bij transities is het zinvol om vooraf explicieter te benoemen welke ruimte er moet zijn om te leren, uitgaande van waarden als redelijkheid en proportionaliteit. Daarbij gaat het niet alleen om goed of fout; het doel is de gevolgen van bepaalde toepassingen in beeld te krijgen, op basis daarvan ruimte te geven voor nodige aanpassingen of betere toepassingen. Dat is wezenlijk anders dan een definitief oordeel over een eindresultaat.

Een bestuurscultuur waar open en eerlijk in een veilige ambtelijke en bestuurlijke omgeving kan worden gereflecteerd op de eigen en andermans bijdrage is niet vanzelfsprekend. Iedereen kan echter bijdragen aan zo'n bestuurs-

cultuur, in welke rol of verantwoordelijkheid ook. Het stelt eisen aan houding en gedrag van politici, bestuurders en ambtenaren, van elke bestuurslaag. Een overmatige beleidsreactie, de risico-regelreflex, past niet in een open en rechtvaardige bestuurscultuur.

Aanbeveling: bouw aan een open en rechtvaardige verantwoordingscultuur waarin in plaats van een beleidsmatige overreactie (de risico-regelreflex) ruimte is voor het openbaar bestuur om te leren en structureel te verbeteren.

ADVIES – voldoende bestuurlijk vermogen: een robuuste uitvoering, een bestendige overheid, én een lerende overheid

In transities komt veel samen: kennis, middelen, capaciteit en hoge verwachtingen. Om die waar te maken is het van belang dat het openbaar bestuur over voldoende bestuurlijk vermogen beschikt: robuust, veerkrachtig, innovatief en duurzaam. Robuust houdt in het adequaat kunnen omgaan met tegenvallers en bestand zijn tegen crises. Robuust houdt óók in bestendige financiële verhoudingen die recht kunnen doen aan de gezamenlijke transitieopgaven over overheidslagen heen. Veerkrachtig veronderstelt dat het openbaar bestuur voldoende herstellend vermogen heeft om druk of tegenslag te boven te komen. Innovatief houdt onder meer in het openstaan voor vernieuwing en reflectie. Bij transities is het bij uitstek nodig dat het openbaar bestuur in zijn handelen duurzaam opereert en rekening houdt met toekomstige belangen, bijvoorbeeld van toekomstige generaties. Bovenal houdt het bestuurlijk vermogen in dat de overheid de mogelijkheid heeft te leren van eigen fouten.

Aanbeveling: breng kennis, middelen en capaciteit in balans met het vermogen om als openbaar bestuur robuust, veerkrachtig, innovatief en duurzaam te opereren in transities.

ADVIES – structuren die leren bevorderen: kritische feedback ontvangen, informatie daadwerkelijk begrijpen en bespreken, verbetermaatregelen werkelijk uitvoeren en geleerde lessen niet vergeten

Lerende overheid: het beter doen dan gisteren

Volgens de Raad is een lerende overheid een overheid die steeds – en met enig succes – streeft naar verbetering: het beter doen dan gisteren. Een lerende overheid is een overheid die leert van haar successen en mislukkingen,

een overheid die in staat is om continu haar structuren, processen en beleid te herformuleren in het licht van nieuwe kennis en inzichten. De noodzaak om te leren van een problematisch verleden ('falen') is om herhaling ervan te vermijden en om zorgvuldig te onderzoeken waaraan een mislukking te wijten is. De reden om terug te kijken op successen is het leren van positieve lessen over ontwerpen en praktijken: goede voorbeelden. Leren gaat hier over het zien en waarderen van het bestaande met het oog op de toekomst – de transitie – met nieuwe mogelijkheden voor gedrag en organisatie. Daarvoor is leervermogen nodig, de capaciteit om gegevens en informatie te verwerken en te benutten om het bestaande kritisch te bezien en zo nodig te verbeteren. Op verschillende niveaus van uitvoering, beleid en bestuur: op causaal, reflectief en op waardenniveau (single, double en triple loop).
Een overheid die serieus werk maakt van leren, zorgt er voor dat kritische feedback wordt ontvangen, dat die informatie ook daadwerkelijk wordt begrepen en besproken, dat verbetermaatregelen werkelijk worden uitgevoerd en dat geleerde lessen niet worden vergeten. Een lerende overheid zorgt dus voor de noodzakelijke feedbackloops. Het heeft ook betrekking op de eigen organisatie met terugkoppelingsmechanismen: het is nodig de kennisinfrastructuur op de juiste plekken in te richten met kennismakelaars op de goede plek. Eigenlijk is het heel simpel: van leren word je beter.

Voorbeeld: *small wins*
Diepgaande verandering komt vaak juist niet groots en meeslepend tot stand, maar eerder door een accumulatie van kleine betekenisvolle stapjes – zogenaamde *small wins*. Rond dit uitgangspunt is de *'small wins'* aanpak ontwikkeld, die concrete handelingsperspectieven biedt voor actoren met een transitie ambitie. Deze aanpak kijkt naar wat er al goed gaat, met welke interventies je dat kunt versterken, versnellen en verdiepen, en hoe je hardnekkige taboes kunt doorbreken. Deze benadering vergt een bijzondere governance structuur met een accent op gevarieerde netwerken en bescheiden, maar gepassioneerd leiderschap.

Voorbeeld: *actieonderzoek*
Actieonderzoek, ook wel handelingsonderzoek genoemd, is een vorm van onderzoek doen waarin betrokkenen in een organisatie of netwerk samen bepaalde complexe vraagstukken in hun organisatie onderzoeken en proberen te begrijpen, maar daarin ook verandering proberen te realiseren. Actieonderzoek heet weliswaar onderzoek, maar verschilt van meer traditionele vormen van onderzoek doen doordat het doel ervan is om verandering te realiseren: de bruikbaarheid en toepasbaarheid van resultaten in de praktijk staat dus voorop.

Complexe en onzekere processen waarmee transities gepaard gaan, zijn gebaat bij een omgeving die openstaat voor lerend evalueren. De methode van lerend evalueren draait om de samenwerking tussen onderzoekers en partijen die betrokken zijn bij het beleid. De evaluatie wordt al tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van beleid uitgevoerd in plaats van achteraf. De betrokkenen kunnen zo de opgedane kennis en inzichten direct gebruiken om het beleid bij te sturen. Deze methode is vooral relevant om de effectiviteit en werking van het beleid rondom complexe opgaven, zoals transities, te evalueren.

Voorbeeld: ***lerend evalueren***
Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het VU Athena Instituut voeren een lerende evaluatie uit van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP VP). Het doel is om samen met betrokken partijen uit regio's en het programma te leren over de wijze waarop de ambitie van het IBP VP in de praktijk vorm krijgt. Het onderzoeksspoor lerend evalueren is ingericht om kennis en ervaring op te halen, over zowel de inhoudelijke opgaven als over anders werken. In een lerende evaluatie komen 'evalueren' en 'leren' samen. Het gaat om het in beeld brengen van de bijdrage van beleidsinterventies aan de doelen, en om het stimuleren van beleidsgericht leren daarover. 'Leren' in dit verband betekent reflectie op de eigen werkwijze, op de aannames en ideeën over problemen, oplossingen en de eigen rol bij het adresseren daarvan. Lerend evalueren vraagt om een andere werkwijze van alle betrokkenen: meer afstemming, gezamenlijke betrokkenheid en eigenaarschap en een duidelijke rolverdeling.

Aanbeveling: richt verbeterprocessen in volgens principes van feedbackloops en lerend evalueren.

ADVIES – samenwerking over muren heen: door silo's heen breken en leren van een ander

Lerende overheid: over muren heen
De overheid is veelal georganiseerd in subsystemen met eigen taken en bevoegdheden, waarin iedereen vaak doet wat nodig is. Een lerende overheid echter kijkt over de muren van subsystemen heen. Zij is gericht op het gezamenlijk opdoen van ervaring, kennis en normatief inzicht die licht kunnen werpen op de 'ongetemde' problematiek en om het kritisch beoordelen daarvan. Onderzoek, veldexperimenten, systematische vergelijking van wat elders

al bedacht, ontwikkeld of mislukt is, kunnen in leerprocessen een belangrijke rol spelen. Leerprocessen kunnen positief worden beïnvloed door integraal en met meerdere partijen samen te werken, het aanpassingsvermogen te vergroten en goede besluitvorming onder onzekere omstandigheden te ontwikkelen.

Voorbeeld: DuurzaamDoor
Het programma DuurzaamDoor is ondergebracht bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. DuurzaamDoor brengt overheden en maatschappelijke initiatieven samen. Leren en samenwerken staan hierin centraal: het bouwen van netwerken, het verbinden en delen van leerervaringen met als doel het versnellen van duurzame ontwikkelingen.

In sommige gevallen bieden bestaande institutionele contexten voldoende ruimte om te leren. Maar ook instituties zelf moeten zich aanpassen en meebewegen, juist ook in transities. Wat tot voor kort, bijvoorbeeld bij landbouw, werd gezien als legitieme denkbeelden (schaalvergroting) en instituties die daarachter zitten (landbouwsubsidies, bankleningen, sectorbelangen), zijn nu onderdeel van het probleem. Ook de overheid is daar onderdeel van: beleidsmakers die bezig zijn met transities moeten ook naar zich zichzelf kijken. Dat vraagt om zelfreflexief leren, niet om nieuwe kennis op te doen, maar om te reflecteren op het waarom van je handelen.

Aanbeveling: organiseer leerprocessen en leernetwerken waarin meerdere partijen integraal samenwerken en op het eigen handelen reflecteren.

ADVIES – kritische en nieuwsgierige houding en gedrag bij medewerkers

Lerende overheid: houding en gedrag
Echt leren in transities vraagt meer dan jezelf een 'lerende organisatie' te noemen. Het gaat ook om houding en gedrag van de medewerkers. Alleen een organisatie met kritische en nieuwsgierige medewerkers zal een lerende organisatie zijn. Leren stelt in staat tot beter handelen, ander gedrag of ander beleid. Het leren van medewerkers moet in het teken staan van de doelen en de taken van de overheid. Leren is het vergroten van het vermogen om betekenis te geven aan feiten. Medewerkers leren als ze kennis verwerven over een probleem waar ze op dit moment mee bezig zijn. Wie kritisch is op zijn eigen werk, wie nieuwsgierig is, wie zich steeds de vraag stelt waarop al die gedachten zijn gebaseerd, wie om die reden op zoek gaat naar nieuwe kennis,

die vergroot zijn begrip van de context, die leert. Leren is dus een manier van werken, van houding en gedrag.

Andere factoren die overheidsleren stimuleren zijn het bevorderen van morele reflectie, het trainen van systeemdenken, het verbeteren van de wisselwerking tussen wetenschap en beleid, het trainen van besluitvorming onder onzekerheid, het faciliteren van groepsoverleg en het bevorderen van een just culture.

Voorbeeld: *just culture*
Just culture is een begrip uit de luchtvaart. Dat is een cultuur waarin geleerd wordt van fouten doordat mensen veilig incidenten kunnen melden. In de luchtvaart is het voorkomen van ongevallen cruciaal, dus kun je er maar beter van leren voordat dezelfde fout weer wordt gemaakt. Want mensen maken fouten. Niet omdat ze dat willen, maar omdat het mensen zijn en geen machines die je kunt beveiligen. Bij *just culture* draait het dan ook nooit om de vraag wie er een fout heeft gemaakt. Het gaat om drie andere vragen:

- Wat ging er fout?
- Waarom ging het fout?
- Hoe zorgen we dat het niet nog een keer gebeurt?

De vraag wie iets fout deed is niet relevant. Het gaat erom dat iedereen durft te melden dat er iets fout ging of dat er een onveilige situatie is waar het fout kan gaan. En dat de organisatie die melding gebruikt om er iets van te leren en er iets mee te doen om de veiligheid te verbeteren. Leren van ongevallen is goed, tijdig leren van gedrag dat leidt tot ongevallen is nog beter.

Aanbeveling: stimuleer houding en gedrag die kritisch en nieuwsgierig zijn en zorg voor aanbod van leerbevorderende activiteiten.

1 Inleiding

1.1 URGENTIE: ONAFHANKELIJK VAN FOSSIELE ENERGIE

Door geopolitieke spanningen schommelt wereldwijd de prijs van energie sterk. Op de korte termijn nemen overheden maatregelen om de gevolgen te dempen. Op de lange termijn is het de bedoeling niet meer afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen en moet de energievoorziening bestaan uit hernieuwbare energiebronnen: zon, wind, water.

Landen hebben klimaatafspraken gemaakt om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Het eerste *Breakthrough Agenda Report*[2] concludeert dat de mogelijkheid om de opwarming van de aarde te beperken tot anderhalve graad ernstig wordt belemmerd, onder meer door een gebrek aan samenwerking tussen landen. Er zijn positieve ontwikkelingen: het aantal elektrische auto's neemt toe (een verdubbeling in 2021 tot 6,6 miljoen) en in 2022 is de hoeveelheid energie uit duurzame bronnen naar verwachting met 8% toegenomen, een nieuw record. Dit terwijl de kostprijs van elektriciteit uit zon en wind volgens het rapport flink daalt.
Maar het is bij lange na niet genoeg, aldus de auteurs van het rapport, het Internationaal Energieagentschap (IEA) en het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA). Er zijn 1,4 miljard benzine- en dieselauto's, dus het aandeel elektrisch is nog betrekkelijk klein. Bovendien kost elektrisch rijden ook energie. Verder lijkt een groei van 8% hernieuwbare energie bemoedigend, maar nog altijd wordt, bij een stijgende energievraag, ongeveer driekwart van alle energie wereldwijd opgewekt met kolen, olie en gas. Volgens IEA en IRENA kunnen alleen door een ongekende versnelling van de energietransitie de mondiale klimaatdoelen die in 2015 in Parijs zijn afgesproken daadwerkelijk worden gehaald.[3]

Volgens de Klimaat- en Energieverkenning 2022 van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zijn een snellere uitvoering van de bestaande plannen én formulering van aanvullend beleid nodig om de Nederlandse klimaatdoelen te halen. Want zelfs als de regering alle klimaatplannen uitvoert, is dat nog niet genoeg om de reductie van CO_2 in 2030 te halen.[4]
De urgentie is duidelijk, een versnelling van de energietransitie is nodig.

2 International "collaboration gap" threatens to undermine climate progress and delay net zero by decades - News - IEA, geraadpleegd 21 september 2022.
3 Zie ook Rapport: Zonder samenwerking gaat de energietransitie niet snel genoeg - NRC, geraadpleegd 21 september 2022.
4 Klimaat- en energieverkenning 2022 | PBL Planbureau voor de Leefomgeving, geraadpleegd 3 november 2022.

1.2 AANLEIDING VOOR ADVIES

Bedrijven en activiteiten in Nederland zijn gebonden aan regels voor veiligheid, gezondheid en milieu. Die zijn opgesteld om ervoor te zorgen dat onze leefomgeving schoon, gezond en veilig is.

Het huidige Nederlandse energiesysteem maakt voor 85 tot 90% gebruik van fossiele energie.[5] Bij de productie en toepassing van energie uit fossiele bronnen bestaan risico's voor veiligheid en gezondheid. Veiligheidszorg en -handhaving is, evenals gezondheidszorg en milieubescherming, een kerntaak van de overheid. Wettelijke normen en handhaving daarvan reduceren die risico's tot aanvaardbare niveaus.

In 2050 moet de energievoorziening bijna helemaal duurzaam en CO_2-neutraal zijn. Dat gaat gepaard met veranderingen in ons energiesysteem: de energietransitie. Ofwel, de overgang van het gebruik van kolen, olie en gas naar het gebruik van zon, wind en water als bron van energie.

De regering gaat ervan uit dat veiligheids- en gezondheidsrisico's als gevolg van het overschakelen naar duurzame energie kleiner worden.[6] Maar de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK - Klimaat en Energie) maakt zich zorgen dat het streven naar verdere verlaging van risico's zorgt voor onnodige belemmeringen voor de energietransitie, reden om de Raad voor het Openbaar Bestuur te vragen om een advies uit te brengen over *leren van incidenten in de energietransitie*.[7] Wat als zich een incident voordoet, bijvoorbeeld bij het toepassen van nieuwe technieken, en de overheid maatregelen neemt zonder dat bekend is wat er precies is voorgevallen, wat de oorzaken waren en of de ingrepen wel effectief en proportioneel zijn: de risico-regelreflex.

Risico[8]

Het woord 'risico' wordt meestal gebruikt in combinatie met begrippen als 'gevaar', 'mogelijkheid' en 'ongewenstheid'. Wie risico's wil besturen, wil een harde meetlat hebben waaraan hij soort en omvang van een risico kan bepalen. Zeker wanneer men risico's wil normeren lijkt een objectieve maat noodzakelijk. In de verzekeringswereld hanteert men al sinds jaar en dag een simpele formule: risico is kans maal schade

5 Het aandeel hernieuwbare energie in het totale energieverbruik in 2021 lag tussen de 12,0 en 13,4%. Zie ook: Hernieuwbare energie in Nederland 2021 (cbs.nl), geraadpleegd 30 september 2022. In 2020 was 11% energieverbruik afkomstig uit hernieuwbare bronnen. Zie ook: 11 procent energieverbruik in 2020 afkomstig uit hernieuwbare bronnen (cbs.nl), geraadpleegd 30 september 2022.
6 Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 32 813, nr. 813.
7 Adviesaanvraag Raad voor het Openbaar Bestuur, zie ook bijlage I.
8 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur (2012).

(in euro's). In kringen van veiligheidsdeskundigen is de definitie breed geaccepteerd dat risico kans maal effect is: oorzaak, risicogebeurtenis, gevolg.

Controversen over risico's gaan vaak over wat nu de risicodragende activiteiten zijn, wat de schade is, welk causaal verband bewezen is en binnen welke tijd effecten moeten optreden. Bij het zoeken naar een objectieve meetlat voor risico wordt vaak een belangrijk aspect uit het oog verloren, namelijk dat het een subjectief begrip is. Bij het inschatten van een risico spelen emoties en waardeoordelen een grote rol. Wat we als maatschappij aanvaardbaar vinden is niet slechts wetenschappelijk en technisch onderbouwd, maar ook gebaseerd op het geheel van meningen, oordelen en houding van mensen ten opzichte van risicovolle activiteiten en technologieën. Waarbij vrees voor risico's en angst wordt gevoed door beperkte inzichten, maar ook door steeds meer wantrouwen ten aanzien van informatiebronnen van deskundigen en overheid.

Risicocommunicatie is een multidisciplinair veld met bijdragen vanuit onder meer de psychologie (informatieverwerking, geïnformeerde keuze, risicoperceptie), de sociologie (sociale context, aanvaardbaarheid en vertrouwen ten aanzien van risicobeleid) en communicatiewetenschappen (rol van framing en medium bij risicobeleving, sociale media). Gebrekkige communicatie over met name onzekere risico's kan leiden tot sociale onrust en een gebrek aan vertrouwen in wetenschap en beleid. Duidelijke en accurate informatie over risico's draagt bij aan weloverwogen oordelen en keuzes. Goede informatie is ook belangrijk omdat van burgers verwacht wordt dat zij actief keuzes maken.[9]

In het afgelopen decennium is veel onderzoek gedaan naar risico's en risicocommunicatie en ook de Raad heeft geadviseerd over openbaar bestuur, incidentreflexen en risicoaanvaarding.[10] Toch lijkt dit alles volgens de staatssecretaris maar beperkt effect te hebben gehad. Dus rijst de vraag: *Wat is een robuuste en bestuurlijk hanteerbare manier om goed te leren van veiligheids- en gezondheidsincidenten bij de energietransitie en tegelijkertijd de risico-regelreflex te vermijden?*[11]

1.3 VRAAGSTUK NADER BESCHOUWD

De Raad heeft de wettelijke taakopdracht regering en parlement te adviseren over de inrichting en het functioneren van het openbaar bestuur en de

9 Zie ook Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2015).
10 Raad voor het Openbaar Bestuur (2012).
11 Adviesaanvraag Raad voor het Openbaar Bestuur.

beleidsmatige aspecten van financiële verhoudingen. De Raad adviseert aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur: rechtsstaat, democratie en bestuurlijk vermogen.[12]

Tegen de achtergrond van de adviesvraag van de staatssecretaris stelt de Raad de vraag over het lerend vermogen van de overheid centraal. Want, zoals de staatssecretaris ook aangeeft, er ligt al veel materiaal over het omgaan met risico's, over risicocommunicatie en over de regelreflex. Fundamentele vraag is dan ook volgens de Raad:

Wat is er nodig voor de overheid om te leren in transities?

De vraagstelling van de staatssecretaris spitst zich toe op de energietransitie. De insteek van de Raad op **de lerende overheid** is breder dan alleen het domein van energietransitie. Daarom richt de Raad zich in dit advies op het thema **leren in transitie**.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 bespreken we kort wat de overheid nodig heeft om te leren. Deze vraag beantwoorden we door stil te staan bij het begrip leren en beleidsleren. Vervolgens gaan we dieper in op de vraag waarom leren belangrijk is en welke leermethoden relevant zijn voor de overheid. Verder gaan we in op belemmeringen en bevorderingen. Hoofdstuk 3 gaat over transities en de rol van de overheid. In dit hoofdstuk bespreken we kort wat we verstaan onder transities, in het bijzonder de energietransitie, en gaan we dieper in op de rol van de overheid. In hoofdstuk 4 komt de vraag aan de orde wat de overheid nodig heeft om te leren in de transities. Deze vraag beantwoorden we aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur. Dit laatste hoofdstuk is zodanig geformuleerd dat het als een zelfstandig leesbaar advies is opgenomen aan het begin van dit rapport.

12 *Rechtsstaat* gaat onder meer over legaliteit, algemene beginselen van behoorlijk bestuur, burgerrechten en politieke rechten, behoorlijkheidsvereisten, legitimiteit, internationale verdragen.
Democratie gaat onder meer over participatie, deliberatie, vertegenwoordiging, responsiviteit, belangen van minderheden, (wederom) legitimiteit.
Bestuurlijk vermogen gaat onder meer over presterend vermogen, robuuste uitvoering, bestendige overheid, effectief en efficiënt.

2 Wat heeft de overheid nodig om te leren?

Deze vraag beantwoorden we door kort stil te staan bij het begrip leren en beleidsleren. Vervolgens gaan we dieper in op de vraag waarom leren belangrijk is en welke leermethoden relevant zijn voor de overheid. Verder gaan we in op belemmeringen en bevorderingen.

2.1 LEREN

Iedere dag in je leven leer je nieuwe dingen. Leren is heel gewoon: kruipen, lopen, praten, fietsen, zwemmen, schrijven, lezen. Vallen, opstaan en weer doorgaan.

Leren *(leerde, heeft geleerd)*
- Onderwijs geven
- Vaardigheid in iets krijgen
- In het geheugen opnemen
- Zich kennis of vaardigheid proberen eigen te maken

Het begrip 'leren' gebruiken we zo vaak en zo vanzelfsprekend dat vaak wordt vergeten er een adequate definitie van te geven. Leren kan worden omschreven als een relatief permanente verandering in gedrag. Elementen van leren zijn het verwerven van kennis en de aard van de werkelijkheid proberen te begrijpen. Leren kan plaatsvinden door imitatie van beste praktijken of via uitgebreide monitoring- en evaluatiemechanismen. Daarnaast kan leren ook betrekking hebben op verder weg gelegen veranderingen, zoals veranderd gedrag en veranderde uitkomsten. Leren houdt aldus een verandering in die zowel weinig doelbewust en gepland kan ontstaan, als ook meer opzettelijk en gepland tot stand kan worden gebracht.

In 2006 bracht de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) een omvangrijke studie uit over de lerende overheid.[13] Volgens de WRR benadrukt de term 'leren' dat de probleemperceptie en de cognitieve en normatieve oriëntaties bijstelling ondervinden, gericht op het inhoudelijke verbeteren van beleid. 'Leren' heeft hier zowel betrekking op het beter leren zien en waarderen van wat zich al afspeelt als op het leren onderkennen van nieuwe mogelijkheden voor gedrag en organisatie.

13 Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2006), p. 36.

Het gaat dus niet om overdracht van inzichten van een autoriteit – een leraar – naar een nog onwetende leerling, maar om het gezamenlijk opdoen van ervaring, kennis en normatief inzicht die licht kunnen werpen op de 'ongetemde' problematiek en om het kritisch beoordelen daarvan. Onderzoek, veldexperimenten, systematische vergelijking van wat elders al bedacht, ontwikkeld of mislukt is, kunnen in dit proces een belangrijke rol spelen. Er kunnen beschikbare middelen worden beproefd en zo nodig doelen worden bijgesteld.

De leerprocessen spelen zich op uiteenlopende niveaus af. In sommige gevallen bieden bestaande institutionele contexten daarvoor voldoende ruimte; in andere gevallen moeten nieuwe wegen worden gezocht. Leren veronderstelt wel een zelfkritische en open houding. Daarnaast is het van belang te vertrouwen in de toekomst en de mogelijkheid collectief omgang met onzekerheden te vinden.

Beleidsleren
Beleidsleren houdt in dat beleidsvorming in de loop van de tijd op individueel, team-, afdelings- en instellingsniveau verbetert. Deze institutionele aanpassing doet zich voor via verschillende strategieën. Sommige vormen van beleidsleren passen bij het begrip leren door te proberen de aard van de werkelijkheid te begrijpen. Andere vormen van beleidsleren zijn het product van onderhandelingsdynamiek, waarbij actoren hun strategieën aanpassen in reacties op het leren over de strategieën, intenties, wilskracht en voorkeuren van andere actoren.

Een overheid die 'leert', kan – op basis van opgedane en verwerkte ervaringen – problemen waarvoor zij zich gesteld ziet beter verwoorden en aanpakken dan voorheen. Zij bedient zich van een breed repertoire van besluitvormingstechnieken, schakelt deskundigheid in, mobiliseert uiteenlopende normatieve perspectieven en investeert in een zorgvuldige afweging: welk repertoire kan wanneer het beste worden ingezet en waarom?[14]

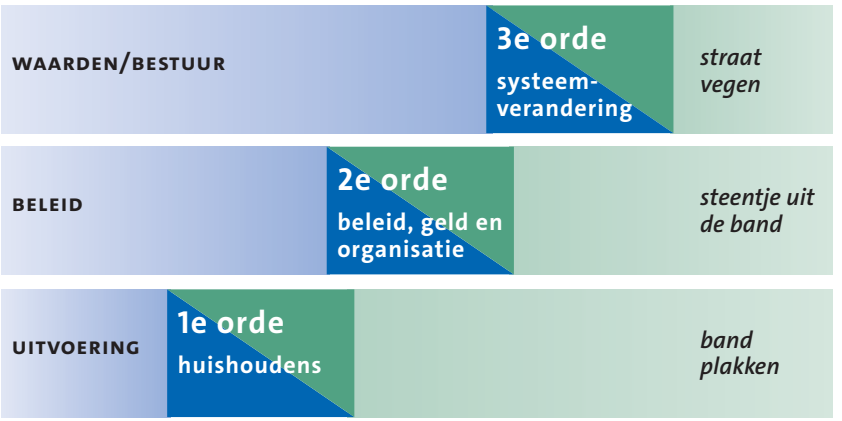
2.2 METHODEN VAN LEREN

Welke methoden van leren zijn waardevol voor de overheid? Er zijn verschillende manieren of methoden van leren. Leren kan plaatsvinden op verschillende niveaus, door verschillende eenheden en in verschillende contexten.

Leerinfrastructuur
Een leermethode is bijvoorbeeld de leerinfrastructuur met drie ordes van leren. Deze methode stelt dat als een organisatie in zijn geheel wil leren, dan moeten verschillende lessen samenkomen.

14 Idem, p. 37.

Dit kan door in een leerinfrastructuur drie niveaus te verbinden. De leerinfrastructuur krijgt vorm op basis van het onderstaande model, waarin de metafoor van het plakken van een fietsband centraal staat.[15]



De eerste-orde-leren is leren op causaal niveau: de band is lek en die ga je plakken (uitvoerend, ook wel *single loop*). De tweede-orde-leren is leren op reflectief niveau: je gaat op zoek naar het steentje in de band (beleidsmatig, ook wel *double loop*). De derde-orde-leren ten slotte is leren op waarden- of systeemniveau (ook wel *triple loop*): je zorgt ervoor dat er minder glas op de weg ligt.

Leren door terugkijken
De noodzaak om te leren van een problematisch verleden ('falen') is om herhaling ervan te vermijden en om zorgvuldig te onderzoeken waaraan een mislukking is te wijten. De reden om terug te kijken op successen is het leren van positieve lessen over ontwerpen en praktijken: goede voorbeelden. Zonder voorbij te gaan aan de rol van gunstige omstandigheden van het geval of de onmogelijk iets opnieuw toe te passen.

Causale versus contextuele betekenisgeving[16]
In zijn essay *Een gemakkelijke waarheid* stelt Hans de Bruijn de vraag waarom we niet leren van onderzoekscommissies. Hij analyseert verschillende onderzoeken en komt tot verschillende redeneerschema's: de causale versus de contextuele betekenisgeving. In het eerste geval staat de oorzaak-gevolg redenering centraal: handelingen leiden tot gevolgen.

15 Vergelijk: Instituut voor publieke waarden, *De lerende organisatie*, IPW | LERENDE ORGANISATIE (publiekewaarden.nl).
16 Vergelijk: De Bruijn (2007).

Tegenover de causale betekenisgeving staat de contextuele betekenisgeving, centraal in deze redenering staat de waarom-vraag.
Volgens De Bruijn leidt de causale betekenisgeving tot beperkt leren. Wie de vraag naar het waarom niet stelt, weet niet wat de dieperliggende oorzaken zijn voor het gedrag van organisaties en individuen. Dit kan van alles zijn: informatie-asymmetrie, een afhankelijkheid van andere spelers, een dilemma, de hoge kosten van het gewenste gedrag, et cetera. Zonder kennis van deze oorzaken, zullen de adressanten van de aanbevelingen – meestal overheden – al snel constateren dat ze niet werkt en terugkeren naar de oude routines. Of het opvolgen van de aanbeveling levert zoveel ongewenste neveneffecten op, dat terugkeer naar de oude routines ook voor de hand ligt.

2.3 LEERBELEMMERINGEN: VERKOKERING EN KORTETERMIJNDENKEN

Verkokering: geïsoleerde subsystemen en silobeleid
De publieke sector wordt gekenmerkt door veel middelen en veel belanghebbenden, instabiele economische en politieke omgevingen en een hoge mate van complexiteit. Gezamenlijk kan dit worden gezien als een systeem van georganiseerde complexiteit. Kenmerkend aan systemen van georganiseerde complexiteit is dat ze niet kunnen worden ontleed in onafhankelijke subsystemen vanwege hun complexiteit, maar dat ze wel structuur kunnen vertonen in plaats van totale willekeur. De overheid bestaat echter wel uit verschillende subsystemen, wat als nadelig effect heeft dat er verkokering, ofwel silobeleid ontstaat.

Silobeleid komt deels voort uit de manier waarop de overheidsinstellingen zijn gestructureerd. De Rijksoverheid kent momenteel twaalf ministeries en zestien ministers. Ook op decentraal niveau wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen verschillende subsystemen, denk bijvoorbeeld aan het sociale en fysieke domein binnen gemeenten. Dit zijn allemaal geïsoleerde institutionele systemen, wat leidt tot een duidelijke afbakening van bevoegdheden, mandaten en werkvormen. De huidige maatschappelijke vraagstukken zijn echter vaak sectoroverschrijdend en grensoverschrijdend van aard.

De complexiteit van beleidsvorming en de onzekerheid rond lange-termijntrajecten kunnen leiden tot simplistische, nihilistische of relativistische manieren van denken over beleidsvorming. Iedereen lijkt datgene te doen wat binnen het eigen domein nodig is om bij te dragen aan de oplossing, zonder bijvoorbeeld te overleggen met andere afdelingen, collega's, overheden of experts. En dat belemmert het vermogen om te leren van een ander.

Kortetermijndenken

Het huidige openbaar bestuur kenmerkt zich door een cultuur van korte termijn: het politieke bestuur kent een beperkte tijdshorizon – meestal vier jaar – waarbinnen voornemens moeten worden gerealiseerd. De waan van de dag en 'bijziendheid' kan leiden tot overhaaste voorstellen en veranderingen die de legitimiteit en effectiviteit van het beleid aantasten. En die belemmerend werken voor leren. Voor het kortetermijndenken zijn verschillende factoren te noemen.

Onzekere toekomst

Een veel voorkomende bepalende factor voor kortetermijndenken is het ontbreken van het vermogen om toekomstige effecten in te schatten vanwege een gebrek aan informatie over de toekomst. Dit houdt in dat politieke actoren onzekerder zijn over de mogelijke voordelen van beleid als er onzekerheid is over het oorzakelijk verband tussen beleid en de uitkomst ervan. Zij zijn dan eerder geneigd om te kiezen voor beleid waarvan de voordelen zich voordoen op de korte termijn.

Irrationele verdiscontering

Een andere factor voor het kortetermijndenken is de irrationele verdiscontering, oftewel: het laten meetellen van (ir)rationele keuzes. Dit hangt samen met cognitieve vooroordelen en aandachtsasymmetrieën tussen de toekomst en het nabije verleden. Cognitieve vooroordelen zijn bijvoorbeeld de neiging van actoren om sterker te reageren op herkenbare situaties dan op informatie die is verkregen uit abstracte, algemeen sociaalwetenschappelijke trends. Of bijvoorbeeld overoptimisme over het vermogen om risico's te beheersen en te elimineren in onzekere situaties en de neiging om problemen te negeren die niet direct voor ons liggen.

Aandachtsasymmetrieën gaan over het niet evenredig besteden van aandacht door politieke actoren aan de toekomst en aan het nabije verleden. Het is veel makkelijker om te steunen op ervaringen uit het recente verleden dan de toekomst te voorspellen. Dus om tijd te besparen op cognitieve inspanning, zien veel politieke actoren ervan af om vooruit te kijken en kiezen ze voor beleid dat in het recente verleden heeft gewerkt (padafhankelijkheid).

Afhankelijkheid en herverkiezing

Factoren voor kortetermijndenken kunnen ook gaan over het ongeduld van politieke actoren, eigenbelang en relationele partijdigheid. Als politieke actoren handelen in het voordeel van zichzelf of hun omgeving of aanhang, zullen ze de belangen van hun tijdgenoten en geestverwanten zwaarder laten wegen dan die van toekomstige burgers en niet-gelijkgezinden. Ten slotte kan een factor voor kortetermijndenken de wens van politieke actoren zijn om

herkozen te worden en de wil van politieke partijen om hun reputatie (snel) te verbeteren. Dit motiveert hen om prioriteit te geven aan beleid dat op zeer korte termijn zichtbare voordelen oplevert en waarvoor ze snel lof ontvangen.

Afrekencultuur
Een belemmerende factor voor leren is het aanwijzen van een schuldige. Daardoor kijk je als bestuurder of ambtenaar wel twee keer uit om je kwetsbaar op te stellen of fouten toe te geven. Leren van fouten loopt dan uit op een politieke afrekening, een sterke afrekencultuur en het beeld dat de overheid het nooit goed doet. Voor de betrouwbaarheid, bekwaamheid en betrokkenheid van de overheid is dat niet gunstig, net zomin als voor politieke reputaties. Zo ontstaat het risico dat onderzoek en evaluatie zélf onderwerp worden van gedrag en politiek gedrang.

2.4 LEERBEVORDERINGEN

Om het lerend vermogen van de overheid te bevorderen, moet beleidsvorming het vermogen hebben om drie uitdagingen aan te gaan:

- Beleidsvorming moet de onderlinge verwevenheid van verschillende risico's en systemen aanpakken en 'silobeleid' vermijden,
- Beleidsvorming moet passen bij de huidige beleids- en maatschappelijke context, en tegelijkertijd anticiperen op toekomstige situaties, en
- Beleidsvorming moet productief omgaan met hoge onzekerheid over de exacte aard van dreigingen en langetermijntrajecten.

Kortom: het leerproces kan positief worden beïnvloed door integraal en met meerdere partijen te werk te gaan, het aanpassingsvermogen te vergroten en goede besluitvorming onder onzekere omstandigheden te ontwikkelen.

Andere factoren die overheidsleren stimuleren zijn het bevorderen van morele reflectie, het trainen van systeemdenken, het verbeteren van de wisselwerking tussen wetenschap en beleid, het trainen van besluitvorming onder onzekerheid, het faciliteren van groepsoverleg en het bevorderen van een just culture.

Just culture
Een cultuur waarin open over misstanden en incidenten gepraat kan worden is belangrijk om te kunnen leren. Zo'n cultuur wordt ook wel aangeduid als een rechtvaardige cultuur of *just culture*. Een rechtvaardige cultuur is een plek waar mensen niet worden gestraft voor verkeerde beslissingen en handelingen maar waar tegelijkertijd destructieve daden, opzettelijke nalatigheid en grove schendingen niet worden getolereerd. Wanneer er geen *just culture* is, is het niet mogelijk om vrij over misstanden of incidenten te kunnen spreken. Dat resulteert in

achterblijvende informatie, wat het leerproces op een negatieve manier beïnvloedt.

Drie factoren die zorgen voor een cultuur waarbinnen vrij over misstanden of incidenten gesproken kan worden, zijn: genoeg onderling respect, vertrouwen in de organisatie en het betrekken van belanghebbenden. Respect verdringt de afstrafcultuur in enige mate, mensen worden minder snel afgerekend als een fout is gemaakt. Vertrouwen binnen de organisatie, dat er voldoende kennis en kunde aanwezig is om de situatie op te lossen, beperkt de kans op overhaaste en ondoordachte beslissingen. Het betrekken van belanghebbenden creëert eigenaarschap en begrip, wat het leerproces bevordert en de intrinsieke motivatie om te leren vergroot.

Een belangrijke leerbevorderende factor in een *just culture* is het scheiden van eventuele sancties van de uitkomst van onderzoek: evalueren scheiden van afrekenen.

3 Transities en de rol van de overheid

In dit hoofdstuk bespreken we kort wat we verstaan onder transities, in het bijzonder de energietransitie, en gaan we dieper in op de rol van de overheid.

3.1 WAT IS EEN TRANSITIE?

Het Dutch Research Institute For Transitions (DRIFT) van de Erasmus Universiteit Rotterdam definieert transitie als 'een proces van fundamentele en onomkeerbare veranderingen in de cultuur, (institutionele) structuur en werkwijze op systeemniveau'. Het duurt 25 tot 50 jaar voor een transitie volledig verwezenlijkt is. Transities vinden plaats in een maatschappelijke context, en allerlei ontwikkelingen op bijvoorbeeld technologisch, economisch en politiek vlak hebben effect op de voortgang en de uitkomst van de transitie. De uitkomst van een transities staat niet bij voorbaat vast. DRIFT stelt dat transities door de overheid niet te managen zijn, maar wel te beïnvloeden zijn in termen van richting en snelheid.

Wanneer er binnen een bepaald domein sprake is van een dominante manier van denken, werken en organiseren, wordt dit een 'regime' of 'dynamisch evenwicht' genoemd. Een regime bouwt vooral voort op de bestaande weg (optimalisatie) en zorgt voor maatschappelijke stabiliteit. Wanneer het bestaande systeem tot maatschappelijke problemen leidt, ontstaan er nieuwe structuren, culturen en werkwijzen. In de transitiewetenschap wordt onderscheid gemaakt tussen patronen van opbouw en patronen van afbraak. Dit wordt de x-curve van transitie genoemd. Overheden kunnen diverse beïnvloedingsmogelijkheden inzetten in de verschillende stadia van een transitie.

Niet nieuw[17]

Transities lijkt iets van de moderne tijd, maar eigenlijk spelen fundamentele veranderingen altijd al binnen samenlevingen. Een goed voorbeeld is de naoorlogse landbouwtransitie, gericht op grootschalige, intensieve landbouw, om te zorgen voor goedkoop en voldoende voedsel. Die ontwikkeling ging gepaard met rationalisering van de productie, mechanisering en specialisatie. Kleine gemengde bedrijven verdwenen en er ontstonden aparte en grote akkerbouw-, veehouderij- en veevoederbedrijven. Ook binnen sectoren werd gespecialiseerd: binnen de pluimveehouderij ontstonden er aparte bedrijven voor eierproductie en voor vleeskippen.

17 Vergelijk Transitiepraktijk - Over transities en Bekke en De Vries (2001).

De naoorlogse landbouwtransitie heeft verschillende kenmerken. Zo ging de overheid onderzoek, onderwijs en voorlichting aan boeren financieren om te zorgen dat nieuwe kennis werd ontwikkeld en dat boeren die snel gingen toepassen. Met productsubsidies werd de productie kunstmatig gestimuleerd. Ruilverkaveling maakte een betere indeling van het land mogelijk. En banken hielpen mee door het verstrekken van leningen aan boeren, voor investeringen in de vernieuwing van hun bedrijven. Zo heeft Nederland zich ontwikkeld tot een exportland-bij-uitstek van landbouwproducten.
Bij deze veranderingen werkte de overheid nauw samen met de boerenorganisaties en landbouwspecialisten in de Tweede Kamer. Dit sterke verband was taai en moeilijk te doorbreken. Inmiddels zijn nieuwe structuurveranderingen wenselijk onder druk van milieuproblemen (stikstof) en volksgezondheid (Q-koorts). In het coalitieakkoord 2021-2025 heet het 'transitie naar kringlooplandbouw'.[18]

Er zijn nog tal van andere transities, bijvoorbeeld naar een duurzamer en gezonder voedselsysteem (voedseltransitie), naar vergroening en verduurzaming van de economie (circulaire economietransitie) en – misschien wel de bekendste – de energietransitie.

Crisis of opgave?[19]
Transities gaan gepaard met risico's, onzekerheden en fouten. Wanneer die zich voordoen, is al snelde neiging aanwezig om te spreken over een crisis. De afgelopen jaren zijn de woorden corona, stikstof, vluchtelingenopvang, woning en ook klimaat veelvuldig gekoppeld aan dat woord crisis. Een nuchtere blik leert echter dat in veel gevallen geen sprake is van een crisis, maar eerder van een verwaarloosde opgave. De Raad voor het Openbaar Bestuur waakt ervoor dat transitiebeleid crisisbeleid wordt. We weten al jaren dat klimaatmaatregelen en de omschakeling van fossiele energie naar hernieuwbare energie nodig zijn en de urgentie is blijvend hoog. Met andere woorden: laat de opgave van de energietransitie niet een crisis worden waarbij centraal en onder hoge druk beslissingen worden genomen die leiden tot blikvernauwing en het over het hoofd zien van goede en kansrijke oplossingen.

18 VVD, D66, CDA en ChristenUnie, 15 december 2021, p. 11.
19 Vergelijk Raad voor het Openbaar Bestuur (2022a).

Transitie governance[20]

Het realiseren van een volledige transitie vraagt om brede, fundamentele veranderingen in onze samenleving. Transities zijn complexe en onzekere processen, die worden beïnvloed door veel actoren en factoren. Alhoewel de overheid dit proces niet volledig kan sturen, kan zij wel invloed uitoefenen op de richting en snelheid van dit proces. Het doelbewust beïnvloeden van een transitie wordt transitie governance genoemd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie vormen van governance:

- Een hiërarchische vorm waarbij voornamelijk de overheid een rol speelt via regelgeving en top-downsturing,
- Een vorm die vooral op de markt vertrouwt en wijst op het belang van competitie en de rol van het bedrijfsleven, en
- Een vorm die vooral wijst op het belang van samenwerking tussen diverse actoren en netwerken.

Transitie governance zet dikwijls sterk in op die laatste vorm.

Kenmerken van transitie governance

Transitie governance kent verschillende typen benaderingen met verschillende visies over de rollen van de actoren en de belangrijkste aandachtspunten. Deze benaderingen hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken.

Het belang van visievorming

Het ontwikkelen van duidelijke en motiverende visies is noodzakelijk voor het mobiliseren van actoren in de gewenste richting van verandering. Visies kunnen worden gepresenteerd in de vorm van bijvoorbeeld scenario's en roadmaps kunnen hierbij helpen.

Het mobiliseren van actoren

Transities worden beïnvloed door een grote verscheidenheid aan actoren: maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, nationale en regionale overheden, consumenten, etc. Deze actoren hebben andere perspectieven en belangen. Transitie governance vraagt daarom om een strategie voor het mobiliseren van de diverse typen actoren.

Het belang van leren en evalueren

De complexiteit en onvoorspelbaarheid van transities vragen om een lerende en responsieve vorm van sturing met voldoende aandacht voor monitoring en evaluatie bij het aanpassen en aanscherpen van het beleid.

20 Vergelijk Paredis (2018).

Het belang van experimenteren
Experimenten dienen om alternatieven voor het dominante regime in de praktijk uit te testen en te leren wat wel en niet werkt, welke nieuwe rollen en relaties opduiken, welke nieuwe regels nodig zijn of welke nieuwe kennis. Er zijn op vele terreinen experimenten nodig: technologie, nieuwe organisatievormen, nieuwe praktijken en routines, governance.

Naast transitie governance is er veel literatuur verschenen over transities, onder meer over het *multilevel perspective*, de *small wins*-benadering, de innovatiesysteemtheorie, het duurzame markttransformatie perspectief en transitiemanagement.[21]

3.2 DE ENERGIETRANSITIE

Klimaatverandering
Het klimaat verandert wereldwijd, en dus ook in Nederland, als gevolg van de toename van broeikasgassen in de lucht. Broeikasgassen zitten van nature in meer of mindere mate in de atmosfeer en zorgen ervoor dat er extra warmte wordt vastgehouden, het broeikaseffect. Hoe groot het broeikaseffect is, is afhankelijk van het soort broeikasgassen – bijvoorbeeld CO_2 (koolstofdioxide) of CH_4 (methaan) – en die in de atmosfeer zitten en de concentratie ervan. Bij een lage concentratie is het broeikaseffect minder sterk, bij een hoge concentratie is het broeikaseffect sterker.

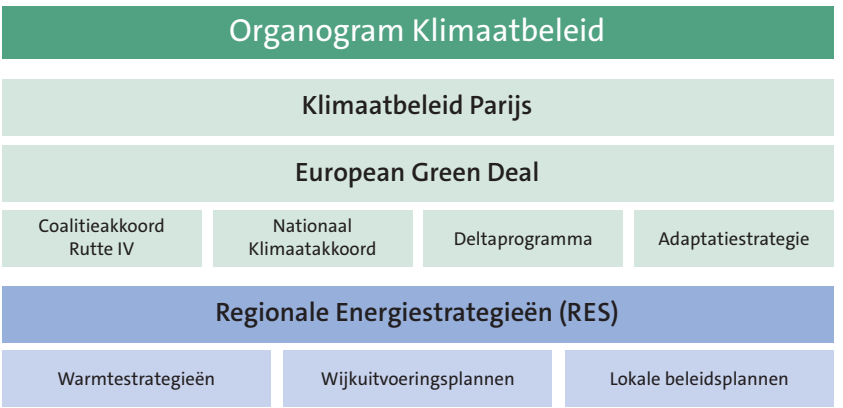
Broeikasgassen zijn dus van nature op aarde aanwezig zijn, maar mensen kunnen de aanwezigheid van broeikasgassen versterken. Wanneer we het hebben over klimaatverandering, dan hebben we het dus eigenlijk over

21 Het *multilevel perspective*-model (Geels) is een meerlaags model dat stelt dat transities tot stand komen door interactieprocessen binnen en tussen drie analytische niveaus: niches, socio-technische regimes en een socio-technisch landschap.
De *small wins*-benadering (Termeer) richt zich op actoren die uitdagingen construeren en op basis daarvan ambities formuleren, in wisselwerking met innovatieve praktijken. Op die manier ontstaan *small wins*.
Volgens de innovatiesysteemtheorie (Hekkert) komen innovaties alleen tot stand als acht functies adequaat worden vervuld: experimenteren door ondernemers, kennisontwikkeling, kennisverspreiding, probleem- en oplossingensturing, marktcreatie, mobiliseren van middelen, tegengaan van weerstand en coördinatie / afstemming.
Het markttransformatie perspectief (Nijhof/Simons) gaat er vanuit dat dominant collectief gedrag kan worden bijgestuurd door in vier opvolgende fases de systeemlussen te veranderen.
Transitiemanagement (DRIFT, Rotmans/Loorbach) gaat over de dynamiek van het gehele transitieproces en kijkt daarbij naar zowel vernieuwing (opbouw) als naar wijzigingen in bestaande maatschappelijke instituties (om- en afbouw).

het versterken van het bestaande broeikaseffect. Door toedoen van de mens wordt de concentratie van broeikasgassen in de atmosfeer hoger, waardoor het broeikaseffect wordt versterkt en de aarde opwarmt. Sinds de mens is begonnen met het uitstoten van broeikasgassen, is de concentratie van CO_2 met ongeveer 50% toegenomen en de concentratie van CH_4 met ongeveer 150%.

Inmiddels is bekend dat de gemiddelde temperatuur over de afgelopen eeuw is gestegen (1,2 graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk), dat de hoeveelheid en intensiteit van neerslag zijn toegenomen en dat zeer warme dagen steeds vaker voorkomen. Dat kan er onder andere voor zorgen dat sommige gebieden getroffen worden door overstromingen, heftige stormen of natuurbranden.[22]

Maatregelen tegen opwarming
Er is wetenschappelijk brede overeenstemming over dat de maximale opwarming beperkt moet worden tot 2 graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Als de opwarming verder gaat dan deze grens, heeft dat gevaarlijke en onomkeerbare gevolgen. Om dit te voorkomen zijn er op internationaal, nationaal, regionaal en lokaal niveau verschillende afspraken geformuleerd.[23] Schematisch ziet dat er als volgt uit.



22 Zie ook: Klimaatverandering | Rijksoverheid.nl.
23 Vergelijk: Raad voor het Openbaar Bestuur (2021).

In het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015 hebben vrijwel alle landen van de wereld met elkaar afgesproken om naar een CO_2-reductie te streven die verenigbaar is met een opwarming die beperkt blijft tot 2 graden. Daarbij wordt gestreefd naar een maximale opwarming van 1,5 graad. Daarnaast stelde de Europese Unie de benodigde CO_2-reductie op 49% in 2030 ten opzichte van 1990 vast in de *European Green Deal*. In dat akkoord staat als doel dat Europa het eerste klimaat-neutrale continent is voor 2050. Het omvat vele voorstellen om de Europese economie te laten voldoen aan deze uitdaging.[24]

Naast deze internationale afspraken heeft Nederland een nationaal Klimaatakkoord opgesteld als onderdeel van het Nederlandse klimaatbeleid, waarin het belangrijkste doel is 49% CO_2-reductie in 2030 (overgenomen van de Europese Unie). Om het streven naar een maximale opwarming van 1,5 graad waar te kunnen maken moet in 2050 de uitstoot van broeikasgassen met 9% zijn afgenomen. Het Klimaatakkoord is een overeenkomst tussen de rijksoverheid, decentrale overheden, vele organisaties en bedrijven in Nederland om de uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan, om zo de opwarming van de aarde te minimaliseren. Het uitgangspunt daarbij is dat de stappen naar minder CO_2-uitstoot voor iedereen haalbaar en betaalbaar zijn.

Het kabinet Rutte-IV heeft de doelstellingen van het Klimaatakkoord aangescherpt: 55% CO_2-reductie ten opzichte van 49% in Klimaatakkoord. Er zijn keuzes gemaakt om de ambities te vergroten. Verder zijn er meerdere nationale programma's opgesteld zoals het Isolatieprogramma en het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie om de energietransitie te versnellen.

Een van de uitgangspunten van het Klimaatakkoord is dat elke decentrale overheid primair zelf verantwoordelijk is voor haar bijdrage aan het Klimaatakkoord en daarvoor aanspreekbaar is door haar volksvertegenwoordiging.[25] Elke gemeente, provincie en waterschap zal samen met haar inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven een plan opstellen waarin zij verschillende onderdelen van het Klimaatakkoord uitwerkt. Het is belangrijk dat iedere gemeente zich committeert aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord. Dit vraagt lokale betrokkenheid en inbedding van het klimaatbeleid bij de gemeente door middel van een lokaal plan, waarin afwegingen worden gemaakt over de meest kosteneffectieve aanpak die kan rekenen op maatschappelijk draagvlak (betaalbaar) en past binnen de ruimtelijke

24 Zie ook: Een Europese Green Deal | Europese Commissie (europa.eu).

25 De regionale energiestrategieën (RES) komen voort uit het aanbod van de koepels van gemeenten (VNG), provincies (IPO) en de waterschappen (UvW) aan het kabinet in 2017. Daarin gaven zij aan samen te willen bijdragen aan de verduurzaming van Nederland. In elke RES-regio werken gemeenten, provincies en waterschappen samen met veel andere partijen. Het is geen doel op zich dat elke regio in de eigen energiebehoefte kan voorzien. Het gaat erom dat de 30 regio's gezamenlijk 35 TWh aan duurzame energie op land opwekken in 2030. Bron: Wat is de RES - De RES gespreksassistent (regionale-energiestrategie.nl).

structuur (haalbaar). Naast deze regionale energiestrategieën (RES'en) zijn er zogenoemde warmtestrategieën, waarin gemeenten moeten aangeven welke wijk wanneer van het gas afgaat en waarin zij concreet aangeven hoe een bepaalde wijk van het gas afgaat.

De energietransitie

Het nationale Klimaatakkoord is een ambitieus en veelomvattend plan en legt de basis voor een van de meest ingrijpende transities in de Nederlandse geschiedenis, de energietransitie.[26] De energietransitie is de overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen, zoals zon en wind. De energietransitie kan, door het verdwijnen van fossiele bronnen, winst opleveren voor gezondheid, veiligheid en natuur.[27] Desondanks staat de uitkomst niet vast. Deze transitie heeft gevolgen in de maatschappelijke context voor wonen, werken, verkeer en vervoer, economie, natuur, milieu en de ruimtelijke inrichting. Om de energietransitie te bewerkstelligen wordt door de Rijksoverheid in ieder geval rekening gehouden met een periode van 30 jaar.[28]

Een belangrijk deel van de energietransitie is belegd bij de RES-regio's: zij moeten de mogelijkheden inventariseren om duurzame elektriciteit op land (wind en zon) op te wekken en bedenken welke warmtebronnen te gebruiken zijn.[29] De regionale structuur dient ter ondersteuning van lokale uitvoeringskracht, het bundelen van kennis en inkoopkracht, voor bovenlokale opgaven en het afstemmen van de lokale inspanningen.

Systeemtheorie

De energietransitie betekent een fundamentele verandering van ons energiesysteem. Het energiesysteem staat niet op zichzelf, maar is verbonden met andere systemen: het economische systeem, het infrastructurele en vervoerssysteem, het woonsysteem, het klimaatsysteem enz. Het bestaande energiesysteem is klassiek centraal geleid. Eén van de kenmerken van de energietransitie is dat er sprake is van het decentraliseren van het energiesysteem doordat energieopwekking lokaal plaatsvindt, bijvoorbeeld door zonnepanelen en windmolens.

Op de transitie van het energiesysteem is de systeemtheorie van toepassing. De systeemtheorie ziet menselijke samenlevingen en systemen als grote

26 Niet de eerste energietransitie overigens: Nederland ging al eerder over van kolen naar gas (zie ook: https://historiek.net/van-kolen-naar-aardgas-de-nederlandse-aardgastransitie/142576/).
27 Zie ook: Energietransitie | RIVM.
28 Zie ook: Klimaatverandering | Rijksoverheid.nl.
29 Naast programma's die vooral betrekking hebben op de duurzame opwekcapaciteit, waaronder het NP RES, loopt er een aantal programma's dat specifiek betrekking heeft op de energie-infrastructuur.

gehelen die zowel geordend als dynamisch zijn. Belangrijke kenmerken van een systeem zijn de wederkerige afhankelijkheid van en onderlinge relaties tussen elementen van het systeem en de subsystemen. Alles hangt samen met alles en dat maakt dat systemen complex zijn. De systeemtheorie stelt dat door bestudering van de afzonderlijke elementen en de relatie van deze elementen met de andere systeemelementen, de werking van het systeem als geheel verklaard kan worden. De systeemtheorie stelt dat organisaties deel uitmaken van hun omgeving. De organisatie beïnvloedt de omgeving en wordt tegelijkertijd door de omgeving beïnvloed.[30]

3.3 DE ROL VAN DE OVERHEID

De energietransitie kan niet zonder overheden: voor wetgeving, een wijkwarmtenet of een waterstofleidingennetwerk is een overheid nodig.

Motieven en rollen van de overheid[31]

Er zijn verschillende motieven voor overheidsinterventie te onderscheiden. Grofweg zijn deze onder te verdelen in economische motieven (*efficiency*) en normatieve motieven (*equity*). De eerste categorie betreft rationele economische afwegingen over marktonvolkomenheden en marktfalen, kostenoverwegingen en schaal, en externe effecten. Normatieve overwegingen hebben betrekking op maatschappelijke waarden en normen zoals solidariteit, gelijkheid en rechtvaardigheid.

De vorm waarin een overheidsorgaan intervenieert hangt af van de rol die zij heeft. Een belangrijke rol is die van *wetgever*. Wetgeving heeft tot functie bindende regels te verschaffen voor overheid en burgers, de overheidsorganisatie te ordenen en de rechtsbescherming van de burger te regelen.
Als wetgever heeft de overheid een aantal juridische middelen ter beschikking om haar beleidsdoeleinden te realiseren. Zij kan verplichtingen opleggen (ge- en verboden) of bijvoorbeeld kiezen voor een verzekeringsstelsel waarin de aansprakelijkheid voor risico's is geregeld. Als wetgever heeft de overheid met haar regelgevende bevoegdheid een sterk instrument in handen om de samenleving in te richten.
Als *beleidsmaker* is de overheid vaak bezig met het bedenken van interventies gericht op het bepaalde geformuleerde doelen. In de rol van beleidsmaker wordt gekeken of interventies haalbaar en aanvaardbaar zijn.
Als *uitvoerder* van een deel van die interventies moet zij in samenwerking met andere betrokkenen het bedachte beleid gestalte geven. Of het beleid zal werken, wordt meestal pas beantwoord wanneer het beleid in uitvoering is. En tenslotte is zij als *toezichthouder* belast met het handhaven en naleven van regels.

30 Ook wel bekend als *contingetiebenadering*. Vergelijk Mintzberg (1979).
31 Vergelijk Raad voor het Openbaar Bestuur (2012).

Wetgeving energietransitie: noodzakelijk en omvangrijk[32]
Voor het realiseren van klimaat- en energieprojecten per 2030 die zijn afgesproken in het Klimaatakkoord uit 2019 en het Coalitieakkoord uit 2021 wordt ingezet op wind- en zonprojecten, waterstof (import, productie, transport), het uitfaseren van aardgas en het aanpassen van de energie-infrastructuur. De wet- en regelgeving die nodig is om deze energietransitie te realiseren omvat een groot aantal publiek- en privaatrechtelijke rechtsgebieden en betreft zowel Europees als Nederlands recht. Ze heeft als functie de energietransitie te stimuleren en te normeren.

Het EU-recht betreft het *Clean Energy Package*, het *Fit for 55*-pakket en het *Hydrogen and Decarbonised Gas Package*. Het Nederlandse energierecht betreft onder meer de Elektriciteits- en Gaswet, de Mijnbouwwet, de Warmtewet, de Kernenergiewet en de toekomstige Energiewet en Wet collectieve warmtevoorziening. Het gaat in deze wetgeving vooral om regels over marktordening. Daarnaast is het omgevingsrecht belangrijk, projecten moeten immers worden gerealiseerd en daarvoor zijn vergunningen nodig voor bouw en exploitatie. Het gaat onder meer over de Wet ruimtelijke ordening, de Waterwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en in de Crisis- en herstelwet. Ook het belastingrecht en subsidierecht zijn voor de energietransitie relevant, evenals het goederenrecht en aanbestedingsrecht. Op het normeren van CO_2-emmisies (beprijzen) is het milieurecht van toepassing, maar ook het aansprakelijkheidsrecht (vergelijk het Urgenda-arrest van de *civiele* rechter en de procedures tegen Shell over het verminderen van CO_2-uitstoot).

De opsomming van rechtsgebieden maakt inzichtelijk dat voor de realisatie van het beleid veel nieuwe wetgeving nodig is, die in een hoog tempo moet worden ontwikkeld en in werking moet treden.[33] De Raad van State heeft in zijn beschouwingen van de Klimaatnota's 2020, 2021 en 2022 zijn zorgen geuit over de stand van zaken van de nieuwe wetgeving die nodig is voor de realisatie van de klimaatdoelstellingen.[34]

32 Deze passage is een bewerking van het artikel van Dieperink (2022a).
33 Zie ook het overzicht in de wie-doet-wat lijst (bijlage), Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 32 813, nr. 974.
34 Zie ook Concept Klimaatnota 2020. – Raad van State, Concept Klimaatnota 2021. – Raad van State en Concept Klimaatnota 2022. – Raad van State, geraadpleegd 27 oktober 2022.

Sturen in transities

DRIFT en de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB)[35] ontwikkelden gezamenlijk een sturingsraamwerk voor het sturen in transities. Het raamwerk is gebaseerd op twee modellen die los van elkaar al veel in gebruik zijn binnen de overheid, maar die nog weinig in verbinding met elkaar zijn gebracht: de x-curve zoals ontwikkeld door DRIFT en het sturingskwadrant zoals ontwikkeld binnen de NSOB. Gecombineerd geven deze twee modellen de mogelijkheid om zowel naar de dynamiek van transities te kijken als naar de verschillende rollen die overheden en beleid spelen in transities. De x-curve helpt bij het duiden van de maatschappelijke dynamiek: op welke transitiedynamiek zet een instrument of maatregel in, en welke andere interventies zijn nodig, mogelijk of wenselijk voor het afbouwen, ombouwen, opbouwen en voortbouwen van (on)gewenste structuren en praktijken? Het sturingskwadrant helpt bij het duiden vanuit welk perspectief de overheid stuurt in transitie. Niet alleen óf wordt gestuurd, maar ook hóe wordt gestuurd: responsief, samenwerkend, presterend of juist rechtmatig?

Opgavegericht werken en als één overheid

Opgavegericht werken, dat wil zeggen werken vanuit de aard van het maatschappelijke vraagstuk en daar het overheidshandelen volgend aan te maken, wint aan populariteit. Een maatschappelijke opgave zoals de energietransitie vereist een aanpak waarin Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen samenwerken. Grote problemen zijn immers niet oplosbaar als iedereen alleen vanuit de eigen bestuurslaag redeneert. De samenleving heeft overheden nodig die door intensieve samenwerking zoveel mogelijk als één overheid opereren rondom maatschappelijke vraagstukken.

Goed openbaar bestuur

Goed openbaar bestuur houdt in dat de overheid de principes van de rechtsstaat eerbiedigt en dat democratische beginselen in acht worden genomen. Rechtsstaat gaat onder meer over legaliteit, algemene beginselen van behoorlijk bestuur, burgerrechten en politieke rechten, behoorlijkheidsvereisten, legitimiteit en internationale verdragen. Democratie gaat onder meer over participatie, deliberatie, vertegenwoordiging, responsiviteit, belangen van minderheden, en (wederom) legitimiteit. Goed openbaar bestuur houdt ook in dat de overheid beschikt over voldoende presterend vermogen, te weten dat beleid en maatregelen toekomstbestendig zijn, effectief en efficiënt zijn, en uitvoerbaar en handhaafbaar.

35 Dutch Research Institute For Transitions en Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (2020).

Financiële verhoudingen

Decentrale overheden spelen een cruciale rol bij het realiseren van transities, onder meer de energietransitie. Dit gaat niet alleen gepaard met investeringskosten maar vergt ook de nodige uitvoeringskosten. Voor de kosten die gepaard gaan aan de uitvoering hebben decentrale overheden voldoende financiële middelen nodig. Waterschappen kunnen die kosten in principe uit eigen heffingen dekken. Gemeenten en provincies zijn echter in grote mate afhankelijk van uitkeringen van het Rijk. Daarom is het van belang dat zij voor de extra taken die komen kijken bij transities ook extra middelen krijgen vanuit het Rijk. Om te bepalen hoeveel middelen nodig zijn, kan een zogenaamd artikel 2-onderzoek ingesteld worden, zoals ook voor de klimaattransitie is gedaan.[36]

Van belang is dat het Rijk deze middelen op een passende wijze aan gemeenten en provincies beschikbaar stelt. De uitkeringsvorm is hierbij van belang. Omdat het bij de uitvoering van transities per definitie gepaard gaat met onzekerheden is het toevoegen van de extra middelen voor de uitvoering aan het gemeente- en provinciefonds een minder geschikte vorm, omdat deze middelen geheel vrij besteedbaar en het Rijk geen nadere informatie over de besteding van de middelen kan opvragen. Bij transities is dat vaak wel wenselijk, omdat de kosten en de besteding van middelen vaak nog onzeker zijn. Maar ook om de effectiviteit en doelmatigheid van de besteding van deze middelen te kunnen bepalen en te kunnen vaststellen of de omvang toereikend is om de doelen te realiseren.

Een specifieke uitkering zal daarom vaak gepaster zijn voor het bekostigen van transities. Daarbij is wel van belang dat het doel van deze specifieke uitkering breed geformuleerd is. Dit biedt decentrale overheden de vrijheid om zelf te bepalen wat de meest kosteneffectieve maatregelen zijn zonder dat zij gedetailleerd verantwoording hoeven af te leggen over de besteding van het beschikbare bedrag.

Hiermee wordt ruimte geboden om te kunnen experimenteren en te leren. Bij de aanpak van de RES is voorzien in een structuur waarbij Rijk en decentrale overheden de inspanningen van alle betrokken overheden afstemmen, zodat deze leiden tot de gezamenlijk overeengekomen doelstellingen. Het interbestuurlijke programmateam faciliteert biedt daarbij ook een lerende infrastructuur waarin overheden van en met elkaar kunnen leren.

Daarnaast is het belangrijk om de valkuil te vermijden van meerdere specifieke uitkeringen van meerdere departementen, met elk hun eigen doelen.

36 Andersson Elffers Felix (2020).

Daarvoor zijn enkele redenen:
- Bij transities kan nog niet van tevoren in detail bepaald worden welke zaken nodig zijn om de transitie te bevorderen,
- Een globale verantwoording leidt ertoe dat een minder groot deel van de middelen opgaat aan administratieve lasten en een groter deel besteed kan worden aan de transitie zelf, en
- Meerdere uitkeringen met elk hun eigen doel geven decentrale overheden onvoldoende beleidsvrijheid om lokaal te kunnen bepalen hoe de middelen het meest doelmatig aangewend kunnen worden.

Het Rijk heeft bovenstaande principes grotendeels in praktijk gebracht bij de bekostiging van de uitvoeringskosten van provincies en gemeenten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.[37]

Om meer recht te kunnen doen aan de gezamenlijkheid van transities herhaalt de Raad hier zijn pleidooi uit het briefadvies *Herijking uitkeringsstelsel* voor het ontwikkelen van een uitkeringsvorm voor gemeenschappelijke opgaven.[38] Verder acht de Raad het aangewezen om bij elke transitie de mogelijkheden te onderzoeken hoe provincies en gemeenten een deel van de kosten van de transitie zelf kunnen bekostigen door eigen heffingen die aansluiten bij het doel van de transitie.

Verantwoording
Een belangrijk kenmerk van onze democratische rechtsstaat en van goed openbaar bestuur is het publiekelijk afleggen van verantwoording. In de kern draait het daarbij om het geven van antwoorden op vragen. Wie bepaalde verantwoordelijkheden heeft, legt daarover verantwoording af of kan daartoe worden geroepen. Bijvoorbeeld om de uitvoering van zijn of haar taken of de mate van aansprakelijkheid te beoordelen. Het zijn in de regel gezagsdragers die verantwoording afleggen aan volksvertegenwoordigingen. Maar ook in het publieke domein wordt verantwoording afgelegd, bijvoorbeeld ten overstaan van media of burgerfora.

Verantwoording wordt doorgaans gekenmerkt door drie fases: tussen informeren, debatteren en oordelen. Verantwoording is allereerst een terugblik: het geven van een zo nauwkeurig mogelijk antwoord op de vraag waarom er is gehandeld zoals er is gehandeld. Dat inzicht moet het mogelijk maken om tot een goed oordeel te komen. Verantwoording heeft daarom ook veelal het karakter van vraag en antwoord. Alleen door dialoog kan een wederzijds gedeeld beeld over het overheidshandelen en de gemaakte afwegingen ont-

37 Minister voor Klimaat en Energie (2022, 25 oktober); Raad voor het Openbaar Bestuur (2021).
38 Op basis van het advies *Van Parijs naar praktijk*, Raad voor het Openbaar Bestuur (2019), p. 9.

staan. Verantwoording moet een realistisch beeld scheppen. Dat betekent dat alle relevante feiten en omstandigheden op tafel moeten komen. Tegelijkertijd moeten die feiten en omstandigheden ook in de juiste context worden geplaatst. Wat was bekend?

Verantwoording is ook een vooruitblik. Verantwoording is immers niet een doel op zichzelf. Verantwoording is ook een instrument in het belang van goed overheidsbestuur. Het verantwoordingsproces moet daarom gericht zijn op herstel of verbetering. Goed overheidsbestuur betekent doen wat er in het algemeen belang moet worden gedaan. Ook het leren van fouten behoort daartoe.[39]

Met verantwoording verbonden is het principe van de vertrouwensregel. Deze houdt in dat een minister (of staatssecretaris, of gezagsdrager op decentraal niveau) slechts in functie kan blijven zo lang hij het vertrouwen van de meerderheid van de volksvertegenwoordiging geniet. Zodra hij dat vertrouwen verliest, dient hij af te treden. Een bewindspersoon (of gezagsdrager) kan om tal van redenen het vertrouwen van (de meerderheid van) de volksvertegenwoordiging verliezen.

Een voor de hand liggende en belangrijke reden is het niet bevredigend afleggen van verantwoording, maar ook als wel volledig en naar tevredenheid verantwoording is afgelegd, kan het vertrouwen worden opgezegd. Er zijn in feite geen beperkingen aan de mogelijkheden voor de volksvertegenwoordiging het vertrouwen op te zeggen. Het betreft een puur politieke beoordeling.[40]

Haperend samenspel

De Raad van State bracht in 2020 een ongevraagd advies uit over de ministeriële verantwoordelijkheid. Onder de kop Haperend samenspel[41] concludeerde de Raad van State dat:

> *Er (...) in de Tweede Kamer in toenemende mate sprake [is] van een incidentgedreven verantwoordingscultuur. In dat verband wordt de Kamer door verschillende oorzaken niet altijd juist en volledig geïnformeerd. Maar de daaropvolgende focus op de schuldvraag en op de mogelijke personele consequenties leidt vaak tot averechtse effecten. Bewindslieden houden zich eerder van bepaalde zaken afzijdig en dekken zich in tegen risico's. Kamerleden worden overvoerd met grote hoeveelheden ongeordende en daardoor moeilijk overzienbare informatie. De ministeriële verantwoordelijkheid*

39 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur (2012).
40 Zie ook de externe commissie Ministeriële Verantwoordelijkheid, *Steekhoudend ministerschap*, Tweede Kamer, vergaderjaar 1992-1993, 21 427, nr. 41, p. 13-15.
41 Raad van State (2020), p. 56.

begint daardoor in haar tegendeel te werken: waar gestreefd wordt naar een transparant en effectief verantwoordingsproces, wordt eerder het tegenovergestelde bereikt.

4 Wat heeft de overheid nodig om te leren in transities?

4.1 AANLEIDING

Veel opgaven, bijvoorbeeld de energietransitie, waarvoor de overheid staat zijn complex: vaak is nog niet duidelijk hoe precies het beoogde einddoel wordt bereikt en hoe onderweg problemen moeten worden aangepakt. Dat vraagt om ruimte en tijd voor analyse, afweging, oordeelsvorming en het afleggen van verantwoording.

Het probleem is dat die ruimte het openbaar bestuur niet altijd is gegund. Omdat de verwachtingen van de overheid hoog zijn, risico's maar moeilijk worden geaccepteerd en onzekerheid weinig wordt getolereerd. Omdat het politieke bestuur roept om rekenschap. Omdat de tolerantie voor fouten laag is en de vrees om fouten te maken hoog.

Dat werkt verlammend en daardoor schiet de overheid wel eens in de kramp. Redenen voor de (toenmalige) staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK - Klimaat en Energie) om de Raad voor het Openbaar Bestuur te vragen om een advies uit te brengen over leren van incidenten in de energietransitie.

4.2 RISICO-REGELREFLEX

In de adviesvraag is de zorg uitgesproken dat de risico-regelreflex vertragend werkt voor de energietransitie: als zich een incident voordoet, bijvoorbeeld bij het toepassen van nieuwe technieken, neemt de overheid maatregelen (bijvoorbeeld nieuwe regelgeving, hogere normen, meer toezicht of extra voorzieningen) zonder dat bekend is wat er precies is voorgevallen, wat de oorzaken waren en of de ingrepen wel effectief en proportioneel zijn.

Oftewel: een bestuurlijke overreactie op risico die onder meer kan leiden tot dure maatregelen met beperkt effect. In zijn advies *De belichaming van de kundige overheid* (2012) adviseerde de Raad over algemene principes die van toepassing zijn op risico's en incidenten: competent en empathisch, open en integer, legitimiteit, lerend vermogen en verantwoording, verantwoordelijksheidsverdeling. Ook gaf de Raad een set handelingsperspectieven.

De energietransitie introduceert nieuwe technologieën waarover minder kennis en ervaring aanwezig zijn. Dat vraagt om het zoeken naar een balans tussen het omgaan met nieuwe veiligheidsrisico's en ruimte voor innovatie en voortgang van de energietransitie. Het Ministerie van EZK ontwikkelt risico-

beleid voor de energietransitie[42] dat wordt gebaseerd op generiek risicobeleid en vorm krijgt in uitgangspunten met de volgende contouren: het aanpassen van regelgeving voor nieuwe activiteiten met bekende risico's, het voorzorgsbeginsel dat geldt voor onbekende risico's en/of ontbrekende regelgeving, het gelden van beleidsregels voor overgangsperioden, het monitoren van pilots, het open en actief communiceren over risico's, en een open blik naar ontwikkelingen. De uitgangspunten voor verantwoord omgaan met veiligheids- en gezondheidsrisico's van de energietransitie bij beleidsvorming, vergunningverlening, communicatie en toezicht zijn nader toegelicht in een brief van de minister aan de Tweede Kamer van 4 november 2022.[43]

Met steun van het ministerie ontwikkelt de bestuurlijke werkgroep BOVEN (Bestuurlijk Overleg Veiligheidsrisico's van de Energietransitie) een handreiking over de bestuurlijke omgang met veiligheidsrisico's van de energietransitie.[44]

4.3 LEREN IN TRANSITIE VANUIT HET PERSPECTIEF VAN GOED OPENBAAR BESTUUR: VALLEN, OPSTAAN EN WEER DOORGAAN

De vraag aan de Raad is hoe goed geleerd kan worden zonder dat er een risico-regelreflex optreedt die de energietransitie in de weg staat. De Raad begrijpt de zorg dat de risico-regelreflex de energietransitie kan vertragen en hij kan het streven naar een balans tussen risico's en innovaties goed volgen.

De uitkomst van een transitie staat niet bij voorbaat vast. Kenmerkend aan transities is dat je niet weet war of in welke fase je uitkomt en dat houdt in dat er marges moeten zijn waarbinnen leren en experimenteren mag. De boodschap is dan: geef aan wat binnen welke marges aanvaardbaar is. Leren in transitie stijgt boven sectoren uit. En bij transities gebeuren dingen onbedoeld, dus is het de kunst om ruimte voor leren te creëren. Kortom, juist in transities is het hoognodig om te leren en dat stelt eisen aan het openbaar bestuur. Ruimte om fouten te maken, te proberen en te leren: **vallen, opstaan en weer doorgaan**.

In dit advies stelt de Raad het vermogen van de overheid om te leren in transities centraal. De vraag wat daarvoor nodig is, beantwoordt de Raad aan de hand van beginselen van goed openbaar bestuur.

Door in zijn advies de beginselen van goed openbaar bestuur en gezagswaardig openbaar bestuur te volgen, meent de Raad dat de noodzakelijke voorwaarden worden gecreëerd voor leren in transitie. Het advies is gericht aan de minister voor Klimaat en Energie, maar reikt natuurlijk veel verder: iedere

42 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering | Ministerie van Financiën – Rijksoverheid (rijksfinancien.nl).
43 Minister voor Klimaat en Energie (2022, 4 november).
44 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2021).

overheidslaag (Rijk, provincie, gemeente, waterschap, samenwerkingsverbanden), elke geleding (politiek, bestuur, ambtelijke organisatie) en elk domein (wetgeving, beleid, uitvoering, toezicht en handhaving) heeft van doen met transities.

Goed openbaar bestuur
Goed openbaar bestuur houdt in dat de overheid de principes van de rechtsstaat eerbiedigt en dat democratische beginselen in acht worden genomen. In het geval van transities houdt dit onder meer in dat wetgeving en beleid zijn toegerust op complexe en onzekere processen, en op veel actoren en factoren. Goed openbaar bestuur houdt verder in dat democratische verantwoordingsprocessen doel treffen en passend zijn bij, in dit geval, de context van transities: open en transparant met ruimte voor fouten om van te leren. Goed openbaar bestuur houdt daarnaast in dat de overheid beschikt over voldoende bestuurlijk vermogen: een robuuste uitvoering, een bestendige overheid, én een lerende overheid.

Naast goed openbaar bestuur is van belang dat de overheid met gezag opereert. Het gezag van de overheid is noodzakelijk voor de aanpak van urgente vraagstukken en langlopende beleidsopgaven zoals transities. Dit gezag staat echter onder druk. De Raad pleit voor het investeren in de bekwaamheid, betrouwbaarheid en betrokkenheid van de overheid.[45]

Gezagswaardig openbaar bestuur
Besturen gaat niet alleen beter als burgers de macht van de overheid onderschrijven, maar besturen met gezag is ook legitiemer. Zonder gezag blijven er alleen nog vormen van macht over die niet vrijwillig geaccepteerd zijn, zoals dwang. Gezagswaardigheid is de mate waarin het bestuur zijn gezag ook echt verdient of zou moeten verdienen. Deze gezagswaardigheid bestaat niet alleen in de ogen van burgers, maar is ook gebaseerd op de prestaties van de overheid.

45 Raad voor het Openbaar Bestuur (2022c).

ADVIES – wetgeving (en beleid) zijn toegerust op complexe en onzekere processen, en op veel actoren en factoren

Wil overheidsbeleid bindend zijn voor burgers en bedrijven én handhaafbaar, dan is omzetting in wet- en regelgeving nodig. Om de doelstellingen van de energietransitie te realiseren is effectieve klimaat- en energiewetgeving dus essentieel. Het klimaatbeleid vergt een ambitieus wetgevingsprogramma, zo stelt het kabinet.[46] Om voortgang en samenhang van (de uitvoering van) wetgeving te borgen is onder de Ministeriële Commissie Klimaat en Energie een hoogambtelijk Interdepartementaal Juridisch overleg ingesteld. Hierin zal aan de hand van een samenhangend wetgevingsprogramma de voortgang en de planning van het geheel aan wet- en regelgeving op het gebied van klimaat worden gemonitord en bewaakt.

Transities hebben specifieke kenmerken:

1. Het anders doen dan in het verleden
2. Het versnellen om dat anders doen aan te jagen
3. Het besef dat als de transitie eenmaal is gerealiseerd, eerder gemaakte keuzes moeten worden heroverwogen.

De Raad meent dat de overheid en wetgeving op die specifieke kenmerken van de transitie moeten worden afgestemd. Zo is het voorstelbaar dat de overheid in de (eerste fase van de) transitie een indringender rol heeft dan wanneer markten eenmaal tot stand zijn gebracht en functioneren. Bijvoorbeeld: eerst kan het verdedigbaar zijn dat de overheid met een deelneming een deel van het handelen naar zich toetrekt en dat op een later moment juist weer afstoot (en terugvalt op regulering van economische activiteiten, toezicht en handhaving).[47]

Voor transitiedoeleinden is geldende wetgeving onvoldoende en nieuwe wetgeving is nodig, anders blijven ontwikkelingen en investeringen achter bij beoogde doelen. Bestaande wetgeving is gefragmenteerd en verkokerd en wordt als knelpunt beschouwd in de huidige praktijk. Met het oog op 2030 en daarna is het ook de vraag of toekomstige wetgeving een voldoende solide basis zal bieden om de noodzakelijke klimaat- en energieprojecten tijdig te realiseren. De Raad pleit daarom voor een coherente wetgevingsvisie[48] op transities, meerjarig en op een abstractieniveau dat boven het operationele uitstijgt.

46 Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 32 813, nr. 974.
47 Zie ook het sturingskwadrant dat door DRIFT en NSOB is ontwikkeld.
48 Vergelijk ook: Dieperink (2022b).

Daarvoor zijn principes denkbaar op de volgende (niet uitputtende) gebieden:
- De verhouding publiek-privaat, oftewel: wat wordt publiek geregeld en wat privaat?
- Marktordening, oftewel: een eerlijke energietransitie met een gelijk speelveld voor nieuwe aanbieders en innovaties,[49]
- De verhouding tussen publieke partijen, oftewel: coördinatie van besluitvormingsprocedures,
- Wettelijke organieke verankering, oftewel: het beleggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden,
- De verdeling van schaarste, en in het verlengde daarvan de verdeling van schade, oftewel: wat kan waar wel en waar niet en wie deelt in de lusten en de lasten?
- Ruimte voor maatwerk, oftewel: proberen en experimenteren met juridisch bindende maatwerkafspraken, om te leren met het oog op nieuwe wetgeving.

Wetgeving kampt met het vooroordeel dat het een sta-in-de-weg is voor transities. De Raad ziet dit anders: alleen de wetgever kan algemeen geldende normen voorschrijven en daarmee rechtszekerheid bieden en zo transities bevorderen. Goede wetgeving draagt bij aan het mobiliseren van actoren, het belang van leren en evalueren en het belang van experimenteren. Kortom: goede wetgeving is een voorwaarde voor transitie governance. Het is daarbij van belang dat wetgeving bij interdisciplinaire beleids- en wetgevingsafwegingen van begin af aan in het proces betrokken dient te worden.[50] Wetgeving moet zijn gericht op een eindsituatie, waarbij het nodig kan zijn om eerder gekozen uitgangspunten te (durven) heroverwegen.

Aanbeveling: formuleer een coherente wetgevingsvisie voor transities die
- Het langetermijnperspectief toepast,
- Recht doet aan ontkokerd werken,
- Wetgeving van begin af aan betrekt bij transitiedoeleinden,
- Bevordert dat in wetgeving een leercurve wordt vastgelegd door middel van het stellen van open normen over leren, evalueren en experimenteren die de lat steeds hoger leggen,
- Durft in te zetten op wetgeving die bevordert dat bestaande systemen worden heroverwogen.

49 Voor marktordening is het niet alleen nodig om die op te zetten voor nieuwe sectoren, maar ook om al vormgegeven marktordening te (durven) heroverwegen. Zo werkt het huidige gas- en elektriciteitsmarkt imperfect. Dat is ook het gevolg van in het verleden gemaakte marktordeningskeuzes door de wetgever.

50 Zie ook Van Ommeren (2004), p. 6.

ADVIES – democratische verantwoordingsprocessen treffen doel en zijn passend bij de context van transities: transparant met ruimte voor fouten om van te leren

De staatsrechtelijke principes van verantwoording en vertrouwen vragen om zuivere toepassing. Een overheid moet ter verantwoording worden geroepen, maar alleen als er sprake is van een bevoegdheid van het bestuur: geen verantwoordelijkheid zonder bevoegdheid. Bij verantwoordingsprocessen gaat het allereerst om het vaststellen van de feiten. In de praktijk wordt deze feitenfase soms als aparte fase te weinig onderscheiden. Te vaak loopt deze fase door de fase van oordeelvorming en beoordeling heen. De wens om snel een politiek oordeel te geven is sterk ontwikkeld, in toenemende mate is er sprake van een incidentgedreven verantwoordingscultuur. Met averechts gevolg voor het lerend vermogen van de overheid: waar wordt gestreefd naar een transparant en effectief verantwoordingsproces, wordt eerder het tegenovergestelde bereikt.

De echte verantwoording is allereerst een terugblik, het zo nauwkeurig mogelijk antwoord geven op de vraag waarom er is gehandeld zoals er is gehandeld. Verantwoording is, juist in de context van transities, ook een vooruitblik gericht op herstel of verbetering. Het leren van fouten behoort daartoe, een afrekencultuur (met een vooropgesteld doel om politiek of ambtelijk af te rekenen in plaats van te leren) niet.

Aanbeveling: richt verantwoordingsprocessen in de context van transities in op herstel of verbetering in plaats van op afrekening.

ADVIES – een open en rechtvaardige bestuurscultuur en een cultuur waar verantwoording op een gezonde manier wordt afgelegd

Lerende overheid: open en rechtvaardige bestuurscultuur

Het begrip bestuurscultuur is een betrekkelijk vaag concept. Het gaat om zowel waarden en ideeën als feitelijk gedrag, op het niveau van individuele personen, groepen en organisaties. Hier hanteren we bestuurscultuur als een aspect van ieder onderdeel van het openbaar bestuur. Het gaat om waarden en normen die bepalend zijn voor de organisatiestructuur, besluitvormingsprocedures en beleidsinstrumenten. Bestuurscultuur is hier pluralistisch: er bestaan in een overheid meerdere bestuursculturen naast elkaar die elkaar aanvullen of juist tegenwerken.[51]

51 Zie ook Boogers, Van Zuydam en Van Ostaaijen (2021).

Voor een lerende overheid is een open en rechtvaardige bestuurscultuur nodig waarin het hebben van afwijkende standpunten wordt aangemoedigd. Een cultuur waar fouten maken mag, waar genoeg onderling respect is, waar vertrouwen is in de organisatie en waar belanghebbenden betrokken zijn. Een cultuur ook waar verantwoording op een gezonde manier wordt afgelegd, waar de feiten spreken, waar volledig wordt geïnformeerd, waar afrekening niet vooropstaat en de schuldvraag niet als eerste wordt gesteld.

In zo'n cultuur mogen er afwijkende (politieke) standpunten zijn en bij transities is het zinvol om vooraf explicieter te benoemen welke ruimte er moet zijn om te leren, uitgaande van waarden als redelijkheid en proportionaliteit. Daarbij gaat het niet alleen om goed of fout; het doel is de gevolgen van bepaalde toepassingen in beeld te krijgen, op basis daarvan ruimte te geven voor nodige aanpassingen of betere toepassingen. Dat is wezenlijk anders dan een definitief oordeel over een eindresultaat.

Een bestuurscultuur waar open en eerlijk in een veilige ambtelijke en bestuurlijke omgeving kan worden gereflecteerd op de eigen en andermans bijdrage is niet vanzelfsprekend. Iedereen kan echter bijdragen aan zo'n bestuurscultuur, in welke rol of verantwoordelijkheid ook. Het stelt eisen aan houding en gedrag van politici, bestuurders en ambtenaren, van elke bestuurslaag. Een overmatige beleidsreactie, de risico-regelreflex, past niet in een open en rechtvaardige bestuurscultuur

Aanbeveling: bouw aan een open en rechtvaardige verantwoordingscultuur waarin in plaats van een beleidsmatige overreactie (de risico-regelreflex) ruimte is voor het openbaar bestuur om te leren en structureel te verbeteren.

ADVIES – voldoende bestuurlijk vermogen: een robuuste uitvoering, een bestendige overheid, én een lerende overheid

In transities komt veel samen: kennis, middelen, capaciteit en hoge verwachtingen. Om die waar te maken is het van belang dat het openbaar bestuur over voldoende bestuurlijk vermogen beschikt: robuust, veerkrachtig, innovatief en duurzaam. Robuust houdt in het adequaat kunnen omgaan met tegenvallers en bestand zijn tegen crises. Robuust houdt óók in bestendige financiële verhoudingen die recht doen aan de gezamenlijke transitieopgaven over overheidslagen heen. Veerkrachtig veronderstelt dat het openbaar bestuur voldoende herstellend vermogen heeft om druk of tegenslag te boven te komen. Innovatief houdt onder meer in het openstaan voor vernieuwing en reflectie. Bij transities is het bij uitstek nodig dat het openbaar bestuur in

zijn handelen duurzaam opereert en rekening houdt met toekomstige belangen, bijvoorbeeld van toekomstige generaties. Bovenal houdt het bestuurlijk vermogen in dat de overheid de mogelijkheid heeft te leren van eigen fouten.

Aanbeveling: breng kennis, middelen en capaciteit in balans met het vermogen om als openbaar bestuur robuust, veerkrachtig, innovatief en duurzaam te opereren in transities.

ADVIES – structuren die leren bevorderen: kritische feedback ontvangen, informatie daadwerkelijk begrijpen en bespreken, verbetermaatregelen werkelijk uitvoeren en geleerde lessen niet vergeten

Lerende overheid: het beter doen dan gisteren

Volgens de Raad is een lerende overheid een overheid die steeds – en met enig succes – streeft naar verbetering: het beter doen dan gisteren. Een lerende overheid is een overheid die continu leert van haar successen en mislukkingen, een overheid die in staat is om continu haar structuren, processen en beleid te herformuleren in het licht van nieuwe kennis en inzichten. De noodzaak om te leren van een problematisch verleden ('falen') is om herhaling ervan te vermijden en om zorgvuldig te onderzoeken waaraan een mislukking is te wijten. De reden om terug te kijken op successen is het leren van positieve lessen over ontwerpen en praktijken: goede voorbeelden. Leren gaat hier over het zien en waarderen van het bestaande met het oog op de toekomst – de transitie – met nieuwe mogelijkheden voor gedrag en organisatie. Daarvoor is leervermogen nodig, de capaciteit om gegevens en informatie te verwerken en te benutten om het bestaande kritisch te bezien en zo nodig te verbeteren. Op verschillende niveaus van uitvoering, beleid en bestuur: op causaal, reflectief en op waardenniveau (single, double en triple loop). Een overheid die serieus werk maakt van leren, zorgt er voor dat kritische feedback wordt ontvangen, dat die informatie ook daadwerkelijk wordt begrepen en besproken, dat verbetermaatregelen werkelijk worden uitgevoerd en dat geleerde lessen niet worden vergeten. Een lerende overheid zorgt dus voor de noodzakelijke feedbackloops. Het heeft ook betrekking op de eigen organisatie met terugkoppelingsmechanismen: het is nodig de kennisinfrastructuur op de juiste plekken in te richten met kennismakelaars op de goede plek. Eigenlijk is het heel simpel: van leren word je beter.

Voorbeeld: *small wins*
Diepgaande verandering komt vaak juist niet groots en meeslepend tot stand, maar eerder door een accumulatie van kleine betekenisvolle stapjes – zogenoemde *small wins*. Rond dit uitgangspunt is de *'small wins'* aanpak ontwikkeld, die concrete handelingsperspectieven biedt voor actoren met een transitie ambitie. Deze aanpak kijkt naar wat er al goed gaat, met welke interventies je dat kunt versterken, versnellen en verdiepen, en hoe je hardnekkige taboes kunt doorbreken. Deze benadering vergt een bijzondere governance structuur met een accent op gevarieerde netwerken en bescheiden, maar gepassioneerd leiderschap.[52]

Voorbeeld: *actieonderzoek*
Actieonderzoek, ook wel handelingsonderzoek genoemd, is een vorm van onderzoek doen waarin betrokkenen in een organisatie of netwerk samen bepaalde complexe vraagstukken in hun organisatie onderzoeken en proberen te begrijpen, maar daarin ook verandering proberen te realiseren. Actieonderzoek heet weliswaar onderzoek, maar verschilt van meer traditionele vormen van onderzoek doen doordat het doel ervan is om verandering te realiseren: de bruikbaarheid en toepasbaarheid van resultaten in de praktijk staat dus voorop.

Complexe en onzekere processen waarmee transities gepaard gaan, zijn gebaat bij een omgeving die openstaat voor lerend evalueren.[53] De methode van lerend evalueren draait om de samenwerking tussen onderzoekers en partijen die betrokken zijn bij het beleid. De evaluatie wordt al tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van beleid uitgevoerd in plaats van achteraf. De betrokkenen kunnen zo de opgedane kennis en inzichten direct gebruiken om het beleid bij te sturen. Deze methode is vooral relevant om de effectiviteit en werking van het beleid rondom complexe opgaven, zoals transities, te evalueren.

52 Denkbaar is overigens de stelling dat juist sterk leiderschap nodig is om deze ruimte om te leren (kleine stapjes, meer tijd, vallen en opstaan) te bepleiten en te verdedigen.
53 Zie ook Lerend evalueren | PBL Planbureau voor de Leefomgeving, geraadpleegd 21 september 2022.

Voorbeeld: ***lerend evalueren***
Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het VU Athena Instituut voeren een lerende evaluatie uit van het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP VP). Het doel is om samen met betrokken partijen uit regio's en het programma te leren over de wijze waarop de ambitie van het IBP VP in de praktijk vorm krijgt. Het onderzoeksspoor lerend evalueren is ingericht om kennis en ervaring op te halen, over zowel de inhoudelijke opgaven als over anders werken. In een lerende evaluatie komen 'evalueren' en 'leren' samen. Het gaat om het in beeld brengen van de bijdrage van beleidsinterventies aan de doelen én om het stimuleren van beleidsgericht leren daarover. 'Leren' in dit verband betekent reflectie op de eigen werkwijze, op de aannames en ideeën over problemen, oplossingen en de eigen rol bij het adresseren daarvan. Lerend evalueren vraagt om een andere werkwijze van alle betrokkenen: meer afstemming, gezamenlijke betrokkenheid en eigenaarschap en een duidelijke rolverdeling.[54]

Aanbeveling: richt verbeterprocessen in volgens principes van feedbackloops en lerend evalueren.

ADVIES – samenwerking over muren heen: door silo's heen breken en leren van een ander

Lerende overheid: over muren heen
De overheid is veelal georganiseerd in subsystemen met eigen taken en bevoegdheden, waarin iedereen vaak doet wat nodig is. Een lerende overheid echter kijkt over de muren van subsystemen heen. Zij is gericht op het gezamenlijk opdoen van ervaring, kennis en normatief inzicht die licht kunnen werpen op de 'ongetemde' problematiek en om het kritisch beoordelen daarvan. Onderzoek, veldexperimenten, systematische vergelijking van wat elders al bedacht, ontwikkeld of mislukt is, kunnen in leerprocessen een belangrijke rol spelen. Leerprocessen kunnen positief worden beïnvloed door integraal en met meerdere partijen samen te werken, het aanpassingsvermogen te vergroten en goede besluitvorming onder onzekere omstandigheden te ontwikkelen.

54 Vergelijk Nederlandse School voor Openbaar Bestuur en Planbureau voor de Leefomgeving (2020).

Voorbeeld: DuurzaamDoor
Het programma DuurzaamDoor is ondergebracht bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. DuurzaamDoor brengt overheden en maatschappelijke initiatieven samen. Leren en samenwerken staan hierin centraal: het bouwen van netwerken, het verbinden en delen van leerervaringen met als doel het versnellen van duurzame ontwikkelingen.

In sommige gevallen bieden bestaande institutionele contexten voldoende ruimte om te leren. Maar ook instituties zelf moeten zich aanpassen en meebewegen, juist ook in transities. Wat tot voor kort, bijvoorbeeld bij landbouw, werd gezien als legitieme denkbeelden (schaalvergroting) en instituties die daarachter zitten (landbouwsubsidies, bankleningen, sectorbelangen), zijn nu onderdeel van het probleem. Ook de overheid is daar onderdeel van: beleidsmakers die bezig zijn met transities moeten ook naar zich zichzelf kijken. Dat vraagt om zelfreflexief leren, niet om nieuwe kennis op te doen, maar om te reflecteren op het waarom van je handelen.

Aanbeveling: organiseer leerprocessen en leernetwerken waarin meerdere partijen integraal samenwerken en op het eigen handelen reflecteren.

ADVIES – kritische en nieuwsgierige houding en gedrag bij medewerkers

Lerende overheid: houding en gedrag[55]
Echt leren in transities vraagt meer dan jezelf een 'lerende organisatie' te noemen. Het gaat ook om houding en gedrag van de medewerkers. Alleen een organisatie met kritische en nieuwsgierige medewerkers zal een lerende organisatie zijn. Leren stelt in staat tot beter handelen, ander gedrag of ander beleid. Het leren van medewerkers moet in het teken staan van de doelen en de taken van de overheid. Leren is het vergroten van het vermogen om betekenis te geven aan feiten. Medewerkers leren als ze kennis verwerven over een probleem waar ze op dit moment mee bezig zijn. Wie kritisch is op zijn eigen werk, wie nieuwsgierig is, wie zich steeds de vraag stelt waarop al die gedachten zijn gebaseerd, wie om die reden op zoek gaat naar nieuwe kennis, die vergroot zijn begrip van de context, die leert. Leren is dus een manier van werken, van houding en gedrag.

55 Vergelijk Wim Derksen, Leren is vooral een houding | Wim Derksen, geraadpleegd 3 november 2022.

Andere factoren die overheidsleren stimuleren zijn het bevorderen van morele reflectie, het trainen van systeemdenken, het verbeteren van de wisselwerking tussen wetenschap en beleid, het trainen van besluitvorming onder onzekerheid, het faciliteren van groepsoverleg en het bevorderen van een just culture.[56]

Voorbeeld: *just culture*
Just culture is een begrip uit de luchtvaart. Dat is een cultuur waarin geleerd wordt van fouten doordat mensen veilig incidenten kunnen melden. In de luchtvaart is het voorkomen van ongevallen cruciaal, dus kun je er maar beter van leren voordat dezelfde fout weer wordt gemaakt. Want mensen maken fouten. Niet omdat ze dat willen, maar omdat het mensen zijn en geen machines die je kunt beveiligen. Bij *just culture* draait het dan ook nooit om de vraag wie er een fout heeft gemaakt. Het gaat om drie andere vragen:

1. Wat ging er fout?
2. Waarom ging het fout?
3. Hoe zorgen we dat het niet nog een keer gebeurt?

De vraag wie iets fout deed is niet relevant. Het gaat erom dat iedereen durft te melden dat er iets fout ging of dat er een onveilige situatie is waar het fout kan gaan. En dat de organisatie die melding gebruikt om er iets van te leren en er iets mee te doen om de veiligheid te verbeteren. Leren van ongevallen is goed, tijdig leren van gedrag dat leidt tot ongevallen is nog beter.

Aanbeveling: stimuleer houding en gedrag die kritisch en nieuwsgierig zijn en zorg voor aanbod van leerbevorderende activiteiten.

56 Zie ook Raad voor het Openbaar Bestuur (2022b).

4.4 AANDACHTSPUNTEN VOORBIJ HET LEREN

In deze paragraaf stipt de Raad aandachtpunten aan die verder gaan dan de hoofdvraag over leren in transitie.

De valkuil van de vicieuze cirkel

Bij transities en het veranderen van systemen zijn noodzakelijke innovaties van lange duur. Het vergt het vermogen te anticiperen op het onbekende op lange termijn en op onbedoelde neveneffecten. Dat betekent dat je wordt gedwongen om te leren van fouten. Maar er is sprake van een potentiële vicieuze cirkel: transitie vraagt om innovatie, bij innovatie hoort falen en fouten, om falen en fouten tegen te gaan bestaat de neiging tot het stellen van regels (de risico-regelreflex), meer regels moet zorgen voor minder fouten, minder fouten zorgt voor minder innovatie, minder innovatie vertraagt transitie.

Grote impact op de schaarse ruimte

Bij de energietransitie hebben we het in grote mate over fysieke infrastructuur: Nederland gaat op de schop. En het speelt op lange termijn. Het gaat om beslissingen met een grote impact op de inrichting van de schaarse ruimte en dan is de tolerantiegrens voor fouten laag: eenmaal gemaakte strategische keuzes voor grote projecten en vergaande inrichting van de fysieke structuur van Nederland mogen niet misgaan. Niet in infrastructurele zin, niet in financiële zin, niet in maatschappelijke zin. Want dergelijke systeemveranderingen zijn voor de lange duur en laten zich niet zomaar repareren. De vraag is of er iets of iemand is die het totale overzicht heeft, de pauzeknop kan indrukken als er systemisch iets misgaat? Dat doordenken, bijvoorbeeld door een periodieke review van essentiële mechanismes, maar ook het functioneren van het openbaar bestuur, dat moet worden georganiseerd.

Systemische gevolgen

Veranderprocessen hebben grote gevolgen. Je moet daar systemisch naar kijken en denken in systemen: een besluit hier in het energiesysteem, heeft gevolgen elders. En het is niet één systeem, meerdere systemen zijn gekoppeld: het energiesysteem is van grote invloed op het economische systeem, het infrastructurele en vervoerssysteem, het woonsysteem, het klimaatsysteem enz.

Nadelen

Aan transities, ook de energietransitie, zijn onvermijdelijk nadelen verbonden. De donkere kanten vragen om een politiek en maatschappelijk debat: wat is aanvaardbaar? Hoeveel nadeel, risico of verlies is de maatschappij bereid te dragen? En het sociale vraagstuk, hoe zijn de lusten en de lasten van transities verdeeld?[57] Het afdekken van de last heeft ook een prijs.

57 Vergelijk Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2023).

Literatuur

Andersson Elffers Felix (2020). *Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030*. Utrecht: Andersson Elffers Felix.

Bekke, Hans, en Jouke de Vries (2001). *De ontpoldering van de Nederlandse landbouw: het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1994-2000*: Leuven.

Boogers, Marcel, Sabine van Zuydam en Julien van Ostaaijen (2021). *Regionale verschillen? Verkennend onderzoek naar kenmerken van lokale bestuurscultuur en regionale bestuursculturen*. Necker van Naem en Tilburg University in opdracht van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden.

Bruijn, Hans de (2007). *Een gemakkelijke waarheid. Waarom we niet leren van onderzoekscommissies*. Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar Bestuur.

Dieperink, Marjolein (2022a). *Wordt wetgeving de bottleneck van ons klimaat- en energiebeleid?*. in: Ars Aequi juli/augustus 2022.

Dieperink, Marjolein (2022b), *Zonder visie geen transitie. Het recht als accelerator van de klimaat- en energietransitie.* Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar Klimaatverandering en Energietransitie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, 28 september 2022.

Dutch Research Institute For Transitions en Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (2020). *Sturing in transities. Een raamwerk voor strategiebepaling*. Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar Bestuur

Minister voor Klimaat en Energie (2022, 25 oktober). *Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid*. Kenmerk: DGKE-K/22510197.

Minister voor Klimaat en Energie (2022, 4 november). *Verantwoord omgaan met veiligheid en gezondheid in de energietransitie.* Kenmerk: DGKE-DSE/22517363.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2021). Publicatie-nr. 0621-009.

Mintzberg, Henry (1979). *The structuring of organizations; A Synthesis of the Research*; Prentice Hall, INC.

Nederlandse School voor Openbaar Bestuur en Planbureau voor de Leefomgeving (2020). *Leren institutionaliseren*. Den Haag: Nederlandse School voor Openbaar Bestuur en Planbureau voor de Leefomgeving.

Ommeren, F.J. van (2004). *Schaarse vergunningen. De verdeling van schaarse vergunningen als onderdeel van het algemene bestuursrecht*, rede VU. Deventer: Kluwer.

Paredis, Erik (2018). *Governance van Transities*, in: Handboek overheidsmanagement: samen werken aan een overheid in beweging. Brugge.

Raad van State (2020). *Ministeriële verantwoordelijkheid – Een ongevraagd advies van de Afdeling advisering.* Den Haag: Raad van State.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2012), *Belichaming kundige overheid. Over openbaar bestuur, incidentreflexen en risicoaanvaarding*. Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2020). *Briefadvies Herziening uitkeringsstelsel*. Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2021). *Van Parijs naar praktijk: bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het Klimaatakkoord*. Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2022a). *Van crisis naar opgave. Over de blijvende gevolgen van de coronapandemie voor gemeenten en openbare lichamen in Caribisch Nederland.* Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2022b). *Wetenschap en overheidsbeleid. Een spanningsvolle relatie.* Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur en Boom bestuurskunde.

Raad voor het Openbaar Bestuur (2022c). *Gezag herwinnen. Over de gezagswaardigheid van het openbaar bestuur.* Den Haag: Raad voor het Openbaar Bestuur.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2015). *SPR-speerpunt Risicocommunicatie.* Bilthoven: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Tweede Kamer, vergaderjaar 1992-1993, 21 427, nr. 41.

Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 32 813, nr. 813.

Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 32 813, nr. 974.

VVD, D66, CDA en ChristenUnie. *Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst*, Coalitieakkoord 2021-2025, 15 december 2021.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2006). *Lerende overheid. Een pleidooi voor probleemgerichte politiek*. Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2023). *Rechtvaardigheid in klimaatbeleid. Over de verdeling van klimaatkosten.* Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid.

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Raad voor het Openbaar Bestuur
T.a.v. dhr. drs. J.M.M. Polman
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

Datum
Betreft Adviesverzoek Leren van incidenten in de energietransitie

Ons kenmerk
DGKE-WO / 21304792

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Geachte heer Polman,

Bij de productie en toepassing van energie uit fossiele bronnen bestaan risico's voor veiligheid en gezondheid, die aan de hand van regulering worden gereduceerd tot aanvaardbare niveaus. Hetzelfde geldt voor risico's bij de productie en toepassing van duurzame energie. Samen met de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heb ik de Tweede Kamer in augustus van dit jaar geïnformeerd over de verwachte verkleining van veiligheids- en gezondheidsrisico's als gevolg van het overschakelen naar duurzame energie, en wat dat betekent voor de beleidsvorming.[1]

Duurzame energie is minder ingeburgerd en heeft dus een grotere nieuwswaarde. Daardoor kan een incident of ongeval met bijvoorbeeld waterstof of geothermie naar verhouding grote aandacht trekken. Dat is enerzijds goed omdat het belangrijk is om te leren en te verbeteren. Maar de keerzijde is dat er druk kan ontstaan om zo snel mogelijk beleidsmatige ingrepen te doen, zelfs voordat bekend is wat er precies is voorgevallen, wat de oorzaken waren en of de ingrepen wel effectief en proportioneel zijn.

Dit laatste verschijnsel staat bekend als de risico-regelreflex. Deze valkuil van bestuurlijke overreactie na een incident, waarbij disproportionele beleidsinterventies optreden op basis van voorbarige of te generaliserende conclusies, is door de ROB in 2012 behandeld in zijn advies *Belichaming van de kundige overheid*. Dat advies was een van de bouwstenen voor de kabinetsbrief uit 2015 over bestuurlijk balanceren met risico's en verantwoordelijkheden.[2] Eerder dit jaar verwees de Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties in een andere context naar dit verschijnsel als "incidentregelreflex".[3]

Ongeacht hoe we deze reflex noemen, hij kan vrij makkelijk opkomen bij duurzame energie. Dat kan leiden tot disproportionele regelgeving waardoor het uitvoeringstempo een vertragende factor wordt in de realisering van de nationale klimaatdoelen. Voor die doelen is inbreng nodig van alle overheden, dus het is

[1] Kamerstuk 32 813, nr. 813.
[2] Brief minister van BZK (Kamerstukken 34 300-VII, nr. 15.
[3] Tijdelijke Commissie Uitvoeringsorganisaties (2021), *Klem tussen balie en beleid*.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond

Ons kenmerk
DGKE-WO / 21304792

belangrijk om bestuurders en beleidsadviseurs bij alle overheidslagen te helpen omgaan met deze reflex.

In de periode 2010-2014 zijn veel analyses en handreikingen gemaakt met betrekking tot dit verschijnsel. Daarbij is het perspectief van bestuurders aan bod gekomen, terwijl ook de rol van Kamerleden en van de media is geanalyseerd.[4] Recentere analyses en handreikingen zijn verschenen in bestuurlijke en in industriële kring.[5] Het kabinet heeft in de loop der jaren meermaals aangeduid alert te willen zijn op de risico-regelreflex, zoals in mei van dit jaar.[6]

De aanleidingen voor dit adviesverzoek zijn als volgt. De indruk bestaat dat de vele bestaande analyses, aanbevelingen en voornemens met betrekking tot deze reflex nog maar beperkt effect hebben gehad. Daar komt bij dat geen van die analyses toegespitst was op de specifieke context van de energietransitie. Bovendien is de maatschappelijke context van beeldvorming en debat de laatste jaren steeds sterker gepolariseerd, onder meer door de opkomst van sociale media. Daarnaast is het bij de energietransitie niet alleen van belang om voorbarige beleidsinterventies te vermijden, maar ook om goed te kunnen leren van incidenten en dat vraagt iets van de manier waarop ongevalsonderzoek wordt opgezet.[7]

Mijn adviesvraag is: *Wat is een robuuste en bestuurlijk hanteerbare manier om goed te leren van veiligheids- en gezondheidsincidenten bij de energietransitie en tegelijkertijd de risico-regelreflex te vermijden? Wat voor afspraken zouden er gemaakt kunnen worden rond pilotprojecten en eerste implementaties van duurzame energietechnologie (van productie tot gebruik), en tussen welke partijen?*

Ik zou u erkentelijk zijn als uw advies ook zou kunnen ingaan op deze deelvragen:
- Deelt de ROB de indruk dat er ondanks alle analyses en handreikingen nog onvoldoende progressie is geboekt met het vermijden van de risico-regelreflex? Zo ja, kan dat samenhangen met een gebrek aan verinnerlijking, onderbelichte aspecten of actoren, tekortkomingen in de aanbevelingen of met de politieke onvermijdelijkheid dat er na een groot ongeval altijd onmiddellijk een grote daad moet worden gesteld?
- Hoe kunnen bestuurders via afspraken of procedures ruimte scheppen voor een open en lerende houding? Met daarbij ruimte om goed uit te zoeken wat er gebeurd is, en ruimte voor bijvoorbeeld de mogelijkheid dat er geen

[4] Zie bijlage achteraan deze brief.
[5] Bv. Werkgroep BOVEN (2021), *Vragen en antwoorden over de bestuurlijke omgang met veiligheidsrisico's van de energietransitie. Een handreiking voor bestuurders en raadsleden door bestuurders*. Veiligheid Voorop (2020), *Handreiking Beter leren van incidenten in de (petro)chemische industrie.*
[6] In mei verscheen de kabinetsreactie op het RLI-advies over waterstof (Kamerstuk 32 813, nr. 711). Zie ook kabinetsreactie op ROB-advies Belichaming van de kundige overheid (Kamerstuk 29 362, nr. 218), kabinetsreactie op WRR-advies Evenwichtskunst (Kamerstuk 29 956, nr. 127), brief minister van BZK over bestuurlijk balanceren met risico's en verantwoordelijkheden (Kamerstukken 34 300-VII, nr. 15) en Ministerie van EZK, *Energierapport: transitie naar duurzaam*.
[7] Vgl. Hans de Bruijn (2007), *Een gemakkelijke waarheid. Waarom we niet leren van onderzoekscommissies*.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond

Ons kenmerk
DGKE-WO / 21304792

noemenswaardige maatregelen nodig zijn als iets een menselijke fout blijkt te zijn geweest.
- Kan taalgebruik helpen om de reflex te verminderen?
- Kunnen actoren buiten de overheid, ondanks hun eigenstandige verantwoordelijkheid, een positieve rol vervullen bij het tegengaan van deze reflex die immers het algemeen belang schaadt?
- Kan de vraagstelling voor een commissie die ongevalsonderzoek gaat uitvoeren worden toegespitst zonder afbreuk te doen aan de onafhankelijke oordeelsvorming door zo'n commissie?
- In welke situaties kan het zinvol zijn om het zoeken naar verbetermogelijkheden en aanbevelingen niet op te dragen aan de commissie die de toedracht van het ongeval onderzoekt, maar aan een aparte commissie van deskundigen en praktijkkenners?
- Is het zinvol om onderscheid te maken tussen kleinere incidenten waarvan makkelijk geleerd kan worden doordat de risico-regelreflex zich niet zo gauw voordoet, en (potentieel) ernstige incidenten waar dat wel het geval is?

Hoewel de adviesvraag is gericht op de energietransitie, zou u kunnen overwegen om ook analogieën vanuit andere domeinen te gebruiken. En wellicht leent deze adviesvraag zich ervoor om een brede basis van expertise bijeen te brengen, net als gebeurde toen in de periode 2010-2014 meerdere adviesraden en tijdelijk toegevoegde raadsleden zich in dit onderwerp verdiepten.

Met de ministeries van IenW, BZK, VWS en JenV werken we momenteel aan uitgangspunten voor beleidsmatig omgaan met risico's van de energietransitie, op initiatief van het ministerie van EZK. Een van die uitgangspunten betreft het reageren op en leren van veiligheids- en gezondheidsincidenten. Daarbij kan alleen gebruik gemaakt worden van de tot nu toe bestaande analyses, die zoals gezegd onvoldoende lijken om de energietransitie een effectieve bestendigheid te geven tegen de risico-regelreflex. Zodoende zouden meerdere ministeries uw advies verwelkomen, dat ik graag rond de zomer tegemoet zou zien.

Hoogachtend,

D. Yeşilgöz-Zegerius
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat – Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond

Ons kenmerk
DGKE-WO / 21304792

Bijlage. Analyses en beleidsstukken over de risico-regelreflex, voor zover ons bekend (aanvullend op de voetnoten hierboven)

Rapporten van adviesraden:
- WRR (2011), *Evenwichtskunst. Over de verdeling van verantwoordelijkheid voor fysieke veiligheid*
- ROB/RMO (2014), *Veiligheid en verantwoordelijkheid in het sociale domein*
- RLI (2014), *Risico's gewaardeerd*

Wetenschappelijk onderzoek:
- I. Helsloot en A. Scholtens (red.) (2015), Krachten rond de risico-regelreflex beschreven en geïllustreerd in 27 voorbeelden, Boom Lemma uitgevers
- Special in *Journal of Risk Research* (2014): drie artikelen door Macrae, Hesselbein en Van Tol
- M. Trappenburg, M.J. Schiffelers, G. Pikker en L. van de Camp (2012), *De risico-regelreflex vanuit politiek perspectief: Verkennend onderzoek naar de meningen van Kamerleden over risico's en verantwoordelijkheden*, USBO Advies, Universiteit Utrecht
- 'Symposium on the Risk Regulation Reflex', acht artikelen in: *European Journal of Risk Regulation* (2012)

Overige publicaties en films:
- F. Blanc, D. Macrae en G. Ottimofiore (2015), *Understanding and addressing the Risk Regulation Reflex. Lessons from international experience in dealing with risk, responsibility and regulation*
- SDU (2015), *Special slotconferentie Besturen met risico's*
- Ministerie van BZK (2014), *Bestuurlijke toolbox Balanceren met risico's en verantwoordelijkheden*
- Vereniging van gemeentesecretarissen (2014), *Tien gouden tips voor gemeentesecretarissen*
- K. de Ridder en S. Reinders (2014) *Regulering, toezicht en de risico-regelreflex. Een bestuurskundig essay in het kader van het programma Risico's en verantwoordelijkheden*, Rijksuniversiteit Groningen
- Ministerie van BZK, *Dialogen risico's en verantwoordelijkheden. Zestien bijeenkomsten met actoren in het risicolandschap*, juni 2011 – oktober 2012 (2012)
- I. Helsloot en J. van Tol (red.), *Nieuwe perspectieven bij het omgaan met risico's en verantwoordelijkheden*, Ministerie van BZK 2012
- M. Februari (2014), *Veiligheid leeft niet bij veiligheid alleen*
- I. Smeets (2014), *Onzichtbare gevaren en grote rampen*
- M. Februari (2014), Een oneindig zware kerntaak
- J. van Tol (2014), 'Omgaan met de risico-regelreflex' in: P.B. Boorsma en A.E. Ronner (red.), *Jaarboek 2013*, Nationaal Netwerk Risicomanagement
- Voor andere documenten en films zie www.risicoregelreflex.nl

BIJLAGE II **Geraadpleegde personen**

Lies van Aelst, Wethoudersvereniging/Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies

Pieter Jelle Beers, Dutch Research Institute For Transitions/HAS green academy

Hans de Bruijn, Technische Universiteit Delft

Marjolein Dieperink, Vrije Universiteit Amsterdam/AKD

Paul 't Hart, Universiteit Utrecht

Ira Helsloot, Radboud Universiteit

Kristel Lammers, Nationaal Programma Regionale Energiestrategie/ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Anne Loeber, Vrije Universiteit Amsterdam/Athena Institute

Rob Smal, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Jan van Tol, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

BIJLAGE III

Samenstelling Raad voor het Openbaar Bestuur

Drs. Han Polman, voorzitter
Commissaris van de Koning, Provincie Zeeland

Prof. dr. ir. Katrien Termeer, vicevoorzitter
Hoogleraar Bestuurskunde, Wageningen Universiteit

Drs. Angelique Berg
Tijdelijk raadslid, directeur-Generaal Centraal Bureau voor de Statistiek

Dr. Martiene Branderhorst
Algemeen directeur, Gemeente Den Haag

Prof. dr. Frank Hendriks
Hoogleraar vergelijkende bestuurskunde, Tilburg University

Prof. mr. dr. Frank van Ommeren
Hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Drs. Daan Roovers
Docent en filosoof, Universiteit van Amsterdam en Erasmus Universiteit Rotterdam

Huri Sahin
Burgemeester, Gemeente Rijswijk

Drs. Peter Verheij
Zelfstandig adviseur en interim-professional publieke sector

Drs. Kees Jan de Vet
Dijkgraaf, Waterschap Brabantse Delta

Drs. Peter Wilms
Tijdelijk raadslid, economisch consultant publieke sector

Aankondiging | Extreem weer - Samen werken aan klimaat
Dinsdag 27 juni 2023 van 19.00 tot 22.00 uur
Nederlands Watermuseum (Zijpendaalseweg 26-28 in Arnhem)

Op dinsdagavond 27 juni organiseert de Gelderland Academie samen met Waterschap Rijn en IJssel voor de eerste keer een bijeenkomst voor alle volksvertegenwoordigers en bestuurders van gemeenten, provincie en waterschappen in Gelderland. Tijdens deze avond onderzoeken we hoe we als verschillende overheidslagen samen kunnen werken aan klimaat.

Rond steeds meer vraagstukken werken overheden samen met elkaar en met maatschappelijke organisaties binnen netwerkachtige structuren. Wat betekent dat voor de rol van raadsleden, Statenleden, AB-leden en dagelijks bestuurders? Hoe verhouden deze informele lijnen zich tot de formele besluitvormingsstructuur?

Samen werken aan klimaat

Tijdens de bijeenkomst vertelt het KNMI over het laatste rapport van VN-klimaatpanel IPCC. Dit rapport is gebaseerd op onderzoek van duizenden wetenschappers en hanteert indicatoren die de klimaatverandering monitoren. Ook bekijken we de effecten van weersextremen in de provincie Gelderland.

Het tweede deel van de avond bespreken we ter inspiratie de aanpak van de Achterhoek. Net als in heel Nederland ligt in die regio een fikse opgave als het gaat om droogte en klimaatverandering. Boeren, waterschap, provincie, gemeenten, Vitens en natuurorganisaties bundelen hiervoor hun krachten en werken samen aan maatregelen. Het is een brede maatschappelijke opgave, waarin overheden elkaar nodig hebben en samenwerking met andere maatschappelijke partijen nodig is. De Achterhoek deelt graag haar verhaal. Hoe organiseer je zo'n samenwerking? Wat is ervoor nodig? Wat vraagt het van bestuurders? En wat levert het op? Natuurlijk is er ruimte om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Mis deze bijeenkomst niet

Het wordt een avond waarin we kennis maken met elkaar en met elkaars werk. Ben jij er ook bij? De uitnodiging met het programma volgt in mei. Aanmelden kan alvast via onderstaande knop.

Tot ziens op 27 juni!

Aan de leden

Datum
21 april 2023

Ons kenmerk
U202300316
Lbr. 23/014

Telefoon
070 373 83 93

Bijlage(n)

Onderwerp
Principeakkoord Kabinet Hervormingsagenda Jeugd

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Op 17 april heeft de VNG een principeakkoord bereikt met het kabinet over het financieel kader bij de Hervormingsagenda Jeugd. Met dit akkoord komt er de komende jaren voldoende financiële ruimte om de agenda uit te voeren. Daarmee kunnen gemeenten voor hun inwoners en vooral voor kwetsbare kinderen en gezinnen het verschil maken.

Er is als onderdeel van het akkoord onder meer afgesproken dat de besparingsopgave wordt bevroren tot en met 2025. Daarna zal een deskundigencommissie met terugwerkende kracht een zwaarwegend oordeel geven over de vraag wie verantwoordelijk is voor tekorten.

In deze brief lichten we het akkoord nader toe en geven we u inzicht in de vervolgstappen, ook die met de Vijfhoek (VWS, VNG, aanbieders, professionals en cliënten). In de bijlage staan we stil bij de inhoudelijke hoofdlijnen van de agenda. De Hervormingsagenda en het financieel kader worden op 14 juni tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) aan u voorgelegd.

Overigens geldt voor het akkoord – net als voor alle andere akkoorden die met het kabinet zijn gesloten - een belangrijke voorwaarde en die luidt dat het rijk gemeenten duurzaam in staat stelt al hun taken goed uit te voeren. Onvoldoende structurele financiële middelen voor gemeenten hebben gevolgen op meerdere beleidsterreinen en raken alle inwoners.

Het principeakkoord

De VNG heeft de afgelopen maanden de onderhandelingen gevoerd met in achtneming van de ALV-resolutie van januari 2022, de motie van de gemeente Krimpenerwaard uit de ALV van 2 december 2022 en de uitspraak van de Commissie van Wijzen.
Het gesprek met het kabinet heeft zich de afgelopen periode toegespitst op de volgende punten:

1. De onderbouwing en haalbaarheid van de financiële reeks.
2. Het bijbehorende ingroeipad voor de desbetreffende besparingen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

3. De door partijen te leveren inspanningen in relatie tot de maatregelen c.q. besparingspotentieel en de risicoverdeling bij tekorten.
4. De rol en opdracht van de deskundigencommissie.
5. De status van de extra besparing ad € 511 miljoen.
6. De investerings- en frictiekosten.
7. Een nieuwe financieringssystematiek.

Navolgend lichten wij het bereikte principeakkoord toe.

Ad 1 Onderbouwing en haalbaarheid van de financiële reeks
De Commissie van Wijzen heeft in haar uitspraak van mei 2021 vastgesteld dat een besparingspotentieel van ca. € 1 miljard vanaf 2027 haalbaar moet zijn. Dit vormt de financiële doelstelling van de agenda, op basis van de afgesproken maatregelen. Daarbij is door partijen vastgesteld dat er voor een bedrag van € 650 miljoen overeenstemming bestaat over de mogelijke haalbaarheid van de maatregelen. Voor de overige circa € 380 miljoen is de raming van een aantal voornemens en maatregelen met meer onzekerheden omgeven, zowel voor wat betreft de opbrengst alsmede de uitharding. Het rijk stelt daarvoor met ondersteuning van de gemeenten een nadere afbakening van de reikwijdte van de Jeugdhulpplicht vast. Dit dient in belangrijke mate het laatste deel van de besparing te realiseren.
Aangezien in de praktijk moet blijken wat het reële potentieel van de maatregelen is, is afgesproken dat het aan de deskundigencommissie is te oordelen over de vraag welke partij de verantwoordelijkheid draagt voor het dekken van eventuele tekorten.

Ad 2 Ingroeipad
De Commissie van Wijzen heeft in haar uitspraak niet alleen een besparingspotentieel ad € 1 miljard vermeld maar daaraan ook een ingroeipad gekoppeld. De VNG heeft in de onderhandelingen ingezet op een fasering van deze reeks. Daarmee is recht te doen aan de serieuze vertraging die is opgetreden en kunnen gemeenten zich goed voorbereiden. Het kabinet en de VNG zijn overeengekomen dat het ingroeipad wordt verzacht in de zin dat het voor 2023 geraamde besparingspotentieel wordt bevroren tot en met 2025.
Bekijk onderstaande afbeelding of de video van Cathalijne Dortmans voor een toelichting.



Voor de verwerking in de gemeentelijke begroting raden wij aan de bedragen, zoals gebruikelijk, over te nemen zoals deze zijn c.q. worden gepresenteerd in de gemeentefonds circulaires.

Ad 3 Inspanningen van partijen bij de uitvoering van maatregelen en risicoverdeling
Over de risicoverdeling indien er na uitvoering van de maatregelen toch tekorten resteren, zijn de volgende principes afgesproken:

1. Gemeenten en rijk zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de maatregelen waarop zij kunnen sturen. Indien zij dit niet of niet geheel doen, dan ligt het financiële risico naar rato van geleverde inspanning bij henzelf.
2. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet.
3. Gemeenten dragen de financiële verantwoordelijkheid voor bovenwettelijke initiatieven.
4. Onvoorziene omstandigheden en autonome groei vallen onder verantwoordelijkheid van het rijk.

Ad 4 Rol en status deskundigencommissie
Er wordt een deskundigencommissie ingericht. Zij geeft met terugwerkende kracht tot 2023 een zwaarwegend oordeel over de vraag welke partij verantwoordelijk is voor het dekken van tekorten. De commissie doet begin 2025 uitspraak over de jaren 2023 en 2024 en kijkt dan ook naar de jaren daarna. Begin 2028 doet zij uitspraak over de jaren 2025 tot en met 2027. Bij haar weging sluit de commissie aan op de hierboven vermelde principes voor de risicoverdeling (zie ad 3).

Ad 5 Status extra besparing ad € 511 miljoen
In het coalitieakkoord is voorzien in een extra besparing ad **€** 511 miljoen. De VNG heeft daartegen steeds scherp stelling genomen. Eerder heeft het kabinet toegezegd dat dit pakket voor eigen rekening en risico van het rijk is. Deze afspraak is herbevestigd en er is afgesproken dat het rijk vroegtijdig inzicht biedt in te overwegen maatregelen. Indien de maatregelen geen of onvoldoende doorgang vinden en de kosten voor gemeenten daardoor niet lager uitvallen, dan worden gemeenten daarvoor via het gemeentefonds gecompenseerd.
Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing ad € 100 miljoen vanwege de vertraging in de totstandkoming van de agenda inmiddels is vervallen.
Het rijk gaat de provincies in het kader van hun toezichtstaak schriftelijk laten weten dat gemeenten in hun (meerjarige) begrotingsproces rekening mogen houden met een besparing ad € 500 miljoen vanaf 2025 en € 511 miljoen structureel vanaf 2026 en dat dat het rijk daarvoor het risico draagt.

Ad 6 Investerings- en frictiekosten
Bij het ramen van het besparingspotentieel zijn ook de benodigde investeringen en frictiekosten inzichtelijk gemaakt. Deze zijn onderling verrekend. Daarmee maken de investerings- en frictiekosten onderdeel uit van de financiële reeks.
Bij een zeer beperkt aantal maatregelen worden de investeringen niet via het gemeentefonds aan de gemeenten uitgekeerd, maar via de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Ad 7 Nieuw financieringssystematiek
Het rijk en de VNG hebben ten slotte afgesproken dat er, gelet op de ervaren knelpunten binnen het huidige model, wordt gestreefd naar een nieuw financieringsmodel. De uitwerking van deze systematiek zal de komende jaren plaatsvinden.

De vervolgstappen

Proces vaststelling Hervormingsagenda
De afspraken zoals nu tussen VNG en het kabinet gemaakt, worden vastgelegd in een volgende conceptversie van de Hervormingsagenda. Deze is onderwerp van gesprek in het bestuurlijk overleg van de Vijfhoek. Met hen is eveneens overeenstemming te bereiken. Daarna zullen er (achterban-)consultaties plaatsvinden.

Consultatie leden
Wij zullen de leden consulteren over de agenda en het principeakkoord volgens deze planning:

Delegatie Jeugd VNG	(Landsdelen)	Datum	Tijd
Cathalijne Dortmans	Zeeland, Brabant, Limburg	Ma 15 mei	15.30-17.00 uur
Marjolein Moorman	Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland	Di 16 mei	17.30-19.00 uur
Leon Meijer	Gelderland, Overijssel, Drenthe, Groningen, Friesland	Ma 22 mei	09.30-11.00 uur

Deelname is bedoeld voor wethouders. Indien u verhinderd bent deel te nemen aan de sessie voor uw regio, kunt u uiteraard deelnemen aan een van de andere rondes.
De sessies worden niet opgenomen. U ontvangt het programma voor aanvang. Voor de BJ42 en de J42 vinden er aparte bijeenkomsten plaats; op 8 mei voor de J42 en op 12 mei voor de BJ42.

Aanmelden consultatiesessies
U kunt zich vóór 9 mei voor de consultatiesessies aanmelden door gebruik te maken van het aanmeldformulier.
Graag verzoeken we u na aanmelden de datum alvast zelf in uw agenda te noteren omdat u de bevestiging pas na 9 mei van ons ontvangt.

ALV VNG
Na de consultatie worden de Hervormingsagenda en het financieel kader voorgelegd aan de ALV van de VNG op 14 juni.

Voorbereiding implementatie en ondersteuning
Parallel aan deze stappen onderzoekt de VNG met input van regio's en gemeenten op welke wijze zij zijn te ondersteunen bij de (voorbereiding van de) uitvoering van de agenda. Daarover wordt u later door ons geïnformeerd.

Tot slot
Na een lang en taai proces is er een akkoord bereikt met het kabinet over de Hervormingsagenda Jeugd en het bijbehorende financieel kader. In onze optiek is nu sprake van een ambitieuze agenda die haalbaar en uitvoerbaar is en die van betekenis is voor kwetsbare kinderen en de gezinnen waarin zij opgroeien. Gemeenten kunnen voor hen het verschil maken. Daarbij geldt wel – net als voor de andere akkoorden die met het kabinet zijn gesloten - een belangrijke voorwaarde en die luidt dat het rijk gemeenten duurzaam in staat stelt al hun taken goed uit te voeren. Onvoldoende structurele financiële middelen voor gemeenten hebben gevolgen op meerdere beleidsterreinen en raken alle inwoners.

Vragen
Voor meer informatie kunt u mailen naar BJ42@vng.nl

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Geacht Raadslid/commissielid,

Wetsvoorstel politieke partijen (Wpp)

"***Onze democratische rechtsstaat is een kostbaar goed. De basis van de rechtsstaat is dat de overheid handelt op basis van wetten en dat mensen in vrijheid hun leven inrichten zonder dat van anderen te schaden. De basis van de rechtsstaat is eveneens dat grondrechten worden gerespecteerd***" aldus de minister van BZK in de toelichting op het Wpp. Over het respecteren van grondrechten hoef je bij de minister van BZK niet aan te kloppen. Inmiddels liggen er al 3 uitspraken van de Rechtbank over het Rechtspositiebesluit voor raadsleden die de minister weigert te erkennen. Onmiskenbaar een onrechtmatige daad waardoor alle raadsleden van lokale partijen in Nederland vanaf 2014 zijn afgehouden van de rechten van het Rechtspositiebesluit!.

Beleid, ook landelijk beleid, begint bij de inwoners van elke gemeente. De raadsleden vertegenwoordigen die inwoners en niet hun partij, aldus de Rechtbank. Zeker van lokale partijen mag je dan verwachten dat zij meer oog hebben voor de noden van de inwoners om hun raadsleden te ondersteunen. Problemen in de ouderenzorg, jeugdzorg en bij de toeslagenaffaire horen er niet te zijn bij een goed functionerende lokale democratie. De gemeenteraad is immers het fundament van onze democratische rechtstaat. Wat het verwaarlozen van het fundament betekent, weten de inwoners van Groningen (gasbel) en Limburg (staatsmijnen) maar al te goed. En door de grondwater dalingen zullen nog veel inwoners fundamentele problemen krijgen.

Het ingeburgerd begrip 'lokale partij' verdwijnt in de nieuwe Wpp.
Volgens het voorstel is een politieke partij een vereniging met minstens 1 zetel. Een vereniging die van plan is om aan verkiezingen deel te nemen wordt in de Wpp een politieke vereniging genoemd. In de gemeenteraad zitten alleen gemeentelijke politieke partijen (Gpp). Een afdeling van de landelijke partij is ook een Gpp. Kennelijk wil het kabinet het onderscheid tussen lokale en landelijke partijen voor de kiezers verbergen. Met dit wetsvoorstel wil BZK de opmars van de lokale partijen indammen en op termijn te laten verdwijnen.

De Wpp is een verslechtering van onze grondwettelijke democratische rechtstaat, een gedrocht vanwege:

- In strijd met onze Grondwet;
- Onbegrijpelijk en onuitvoerbaar voor zeer veel lokale partijen;
- Werpt voor lokale partijen onoverkomelijke drempels op om in aanmerking te komen voor subsidie;
- Met het voorgestelde subsidiebedrag, indien de lokale partij daarvoor in aanmerking komt, kan de partij onmogelijk voldoen aan de Wpp-eisen;
- De Wpp Is niet handhaafbaar en opent veel 'geitenpaadjes';
- Zadelt de rechtspraak op met zeer veel procedures;
- Sluit veel kiezers uit door versterking machtswellust van landelijke partijen in alle volksvertegenwoordigende organen;

- Vanwege het feit dat de landelijke politieke partijen gratis reclame hebben via uitzendingen voor politieke partijen, is bij decentrale verkiezingen een nog verdere aantasting van het gelijkheidsbeginsel.

Artikel 86 Wpp (Verbod politieke partij en politieke vereniging)
1. Een politieke partij wordt door de Hoge Raad op verzoek van de procureur-generaal bij de Hoge Raad verboden verklaard en ontbonden indien de partij door haar doelstelling of werkzaamheden een daadwerkelijke en ernstige bedreiging vormt voor een of meer grondbeginselen van de democratische rechtsstaat.
2. Onder de grondbeginselen van de democratische rechtsstaat worden in ieder geval verstaan:
a. periodieke, vrije en geheime verkiezingen;
b. democratische besluitvorming;
c. grondrechten;
d. scheiding van machten;
e. onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak.
3. Een verzoek tot een verbod op grond van het eerste lid kan betrekking hebben op één of meer neveninstellingen van een politieke partij.

Op basis van dit artikel dienen politieke landelijke partijen verboden te worden om deel te nemen aan provinciale en lokale verkiezingen.

Uitspraak in de zaak tegen Richard de Mos.

Een zeer belangrijk onderdeel van de uitspraak is een ondersteuning van de strijd die de VPPG voert vanaf de invoering van de Wet subsidiering politieke partij (Wspp) 17 mei 1999 tegen de ongelijke behandeling van lokale partijen. Over de opvolger van de Wspp schrijft de rechter: "*In 2013 is de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) ingevoerd, maar in deze wet zijn alleen regels gegeven rondom de subsidies en (toezicht op) financiering van landelijke politieke partijen. Het komt er op neer dat - in tegenstelling tot landelijke partijen - lokale politieke partijen niet worden gesubsidieerd door het Rijk en er geen regels zijn over hun financiering. Daarbij is er volgens [deskundige01] ook nog een verschil in positie tussen lokale afdelingen van landelijke partijen en onafhankelijke lokale partijen. De eerste categorie kan doorgaans profiteren van financiële injecties of faciliteiten van hun landelijke moederpartij. Dit voordeel is er niet voor onafhankelijke lokale partijen. Zij zijn in grote mate afhankelijk van partijdonaties. Dit is nog sterker het geval in verkiezingstijd, waarin veel kosten gemaakt moeten worden in verband met het voeren van campagne. Kort en goed is het toegestaan om een politieke partij met een partijdonatie te ondersteunen en dit dient bovendien ook nog een belangrijke maatschappelijke functie. Regels rondom partijdonaties op lokaal niveau zijn er (nog) niet. Voor lokale partijen zonder landelijke moederpartij zijn partijdonaties bovendien eigenlijk onmisbaar*".

Over bekwaamheid en geschiktheid van politieke ambtsdragers

Mr. dr. Leo Klinkers houdt zich als bestuurskundige sinds 1970 bezig met oplossen van publieke en maatschappelijke problemen in binnen- en buitenland. In februari verscheen zijn boekje met als ondertitel: *"Alleen voor ongeschoolde arbeid en het politieke ambt is nog geen diploma vereist*".
www.iustitiascripta.com/politica-scripta

De opeenstapeling van crises zoals toeslagenaffaire, de broeikasgas- en stikstofproblematiek, de stijgende zorg- en energiekosten, de gaswinning, meer armoede en voedselbanken, gevaarzettende demonstraties, ontwrichtende stakingen met zelfs de unieke dreiging van staking door rechters en officieren van justitie. Het gaat maar door. Deze opeenstapeling van crises verklaard hij als een teken van onvoldoende bekwaamheid en geschiktheid van politieke ambtsdragers om met gezag het volk te vertegenwoordigen. Het verval van het politieke systeem moet stoppen. Dit boekje is een steun in de strijd die de VPPG al sedert 1987 voert ter versterking van de lokale democratie als fundament van onze grondwettelijke democratische rechtstaat. Aanbevolen!

Scholing
De VPPG-academie is een belangrijk instituut voor lokale partijen om haar leden verder te professionaliseren, doelstellingen uit te dragen en te realiseren. Zeer belangrijk is onze workshop ‘staatsinrichting’. www.vppg.nl/academie/over-de-academie/

Voor reacties en meer informatie info@vppg.nl of aanmelding als lid via www.vppg.nl
In de volgende brief: Wat is eigenlijk de achterliggende gedachte om als lokale partij te opereren?

uitspraak

RECHTBANK LIMBURG

Zittingsplaats Roermond

Bestuursrecht

zaaknummer: ROE 20/3262

uitspraak van de enkelvoudige kamer van 20 OKT 2022 **in de zaak tussen**

[redacted], eiser
(gemachtigde: ing. [redacted])

en

de raad van de gemeente Echt-Susteren (de raad),
(gemachtigden: [redacted]).

Inleiding

1. In deze uitspraak beoordeelt de rechtbank het beroep van eiser dat gericht is tegen het besluit van de raad op zijn verzoek om vergoeding van de contributie voor het lidmaatschap over het jaar 2019 van de VPPG[1].

1.1. Met het bestreden besluit van 4 november 2020 op het bezwaar van eiser is de raad bij dat besluit gebleven.

1.2. De rechtbank heeft het beroep op 7 september 2022 op zitting behandeld. Hieraan hebben als partij deelgenomen: eiser, de gemachtigde van eiser en de gemachtigden van de raad.

Totstandkoming van het besluit

2. Eiser is gemeenteraadslid in de gemeente Echt-Susteren en hij is lid van de VPPG.

2.1. Bij e-mailbericht van 16 december 2019 heeft eiser het college[2] verzocht om vergoeding van de contributie voor het lidmaatschap over het jaar 2019 van de VPPG.

2.2. Bij besluit van 26 februari 2020 (het primaire besluit), verzonden op 27 februari 2020, heeft de raad het verzoek van eiser afgewezen.

2.3. Bij het bestreden besluit heeft de raad het
het bezwaar van eiser tegen het primaire besluit ongegrond verklaard.

---

[1] Vereniging voor Plaatselijke Politieke Groeperingen
[2] Het college van Burgemeester en Wethouders

Beoordeling door de rechtbank

3. De rechtbank beoordeelt of de raad zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat zij bevoegd is om op het verzoek van eiser om vergoeding van de contributie voor het lidmaatschap over het jaar 2019 van de VPPG. te beslissen. De rechtbank doet dit aan de hand van de argumenten die eiser heeft aangevoerd, de beroepsgronden.

3.1. Naar het oordeel van de rechtbank is het beroep van eiser gegrond. Hierna legt de rechtbank uit hoe zij tot dit oordeel komt en welke gevolgen dit oordeel heeft.

3.2. De voor de beoordeling van het beroep belangrijke wet- en regelgeving is te vinden in de bijlage bij deze uitspraak.

Is de raad bevoegd om op eisers verzoek om vergoeding van de contributie te beslissen?

4. Eiser betwist dat de raad bevoegd is om op zijn verzoek om vergoeding van de contributie voor de VPPG te beslissen. Volgens eiser is het college hiertoe bevoegd. Hij ziet zich in zijn standpunt gesteund door de opinie van A.C.Q. Tak[3] van 3 mei 2016. Ook de commissie voor de bezwaarschriften heeft al in 2016 aangegeven dat de raad niet bevoegd is. Eiser wijst verder op artikel 3.3.4 van het Rechtspositiebesluit[4] en de toelichting daarop.

5. Door de raad wordt niet bestreden dat het college op grond van artikel 3.3.4 van het Rechtspositiebesluit bevoegd zou zijn om op eisers verzoek te beslissen, maar dit verdraagt zich naar de mening van de raad niet met het duale stelsel zoals dat met de inwerkingtreding van de Wet dualisering gemeentebestuur in de Gemeentewet is verankerd. Volgens de raad is de ministeriële Rechtspositieregeling op dit punt in strijd met een wet in formele zin waardoor deze regeling toepassing mist. Gelet hierop is de raad en niet het college bevoegd om op de aanvraag van eiser te beslissen. De raad baseert zijn bevoegdheid op artikel 95 van de gemeentewet.

5.1. Ter zitting heeft de raad toegelicht dat de raad gaat over geldelijke voorzieningen en over de rechtspositie van de raadsleden. Deze worden bekostigd uit het raadseigen budget. Zowel de raad als het college beschikt over een aparte begroting. Het betreft in dit geval een aanspraak op vergoeding van de contributie voor een beroepsvereniging. Gelet op het dualistische stelsel zou het vreemd zijn als het college hierop – in weerwil van de raad – zou beslissen, aldus de raad.

6. De rechtbank overweegt als volgt.

7. Uit artikel 95, tweede lid, van de Gemeentewet volgt dat de raad bij verordening regels kan stellen over de tegemoetkoming in of vergoeding van bijzondere kosten en over andere voorzieningen die verband houden met de vervulling van het lidmaatschap van de raad. Ter zitting heeft de raad erkend dat van een dergelijke verordening bij de gemeente Echt-Susteren geen sprake is.

---

[3] Emeritus hoogleraar staats- en bestuursrecht

[4] Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

8 Op grond van artikel 95, vierde lid van de Gemeentewet kunnen verordeningen worden vastgesteld bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels. Tussen partijen is niet in geschil dat hiervan in dit geval sprake is, en wel in het Rechtspositiebesluit en meer in het bijzonder artikel 3:3:4. In dit artikel is expliciet bepaald dat het college bevoegd is om op het verzoek van een raadslid tot vergoeding van de contributie voor het lidmaatschap van een beroepsvereniging te beslissen. Dat artikel 3:3:4, zoals de raad stelt, in strijd zou zijn met artikel 95 van de Gemeentewet volgt de rechtbank niet. Gelet op de bewoordingen van artikel 95 van de Gemeentewet is hierin niet bepaald dat beslissingen over onkostenvergoedingen aan raadsleden enkel aan de raad zijn voorbehouden.

8.1 Daarbij overweegt de rechtbank dat nog los van de vraag of de achterliggende gedachte dat de Wet dualisering gemeentebestuur voldoende is om dat deel van de algemene maatregel van bestuur buiten werking te stellen, dit geen strijd oplevert met het dualisme want de aanspraak op vergoeding van de contributie staat vast. De bevoegde instantie, te weten het college, dat hierop dient te beslissen heeft geen beleidsruimte en kan op dit punt geen belangenafweging maken. Er moet voldaan zijn aan de in het Rechtspositiebesluit genoemde criteria. Dat er tussen partijen discussie bestaat over deze criteria betekent niet dat deze criteria geen objectief karakter hebben. Op dit punt bestaat geen ruimte voor politieke afwegingen. Er is sprake van een uitvoeringsbeslissing[2] van het college en dat is naar het oordeel van de rechtbank niet in strijd met het dualisme.

Conclusie en gevolgen

9 Het beroep is gegrond. De beroepsgronden die erset heeft ingediend tegen de bevoegdheid van de raad om op het contributieverzoek te beslissen, slagen namelijk. De rechtbank zal daarom het bestreden besluit vernietigen en het primaire besluit herroepen. Het college zal opnieuw uitspraak op erset's verzoek om vergoeding van de contributie voor de VPP's dienen te beslissen. Aan een bespreking van de overige beroepsgronden van erset komt de rechtbank niet meer toe.

10 Omdat het beroep gegrond is, moet de raad het griffierecht vergoeden.

11 De rechtbank veroordeelt de raad verder in de door erset gemaakte proceskosten. Deze kosten stelt de rechtbank op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht voor de door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand vast op € 1.518,- (1 punt voor het indienen van het beroepschrift, 1 punt voor het verschijnen ter zitting, met een waarde per punt van € 759,- en een wegingsfactor 1).

---

[1] Zie de toelichting bij artikel 3:3:4 van het Rechtspositiebesluit.

[2] Zie de toelichting bij artikel [illegible] van het Rechtspositiebesluit.

Beslissing

De rechtbank:

- verklaart het beroep gegrond;
- vernietigt het bestreden besluit;
- herroept het primaire besluit;
- bepaalt dat er opnieuw op de aanvraag van eiser beslist moet worden, met inachtneming van het gestelde in deze uitspraak;
- draagt verweerder op het betaalde griffierecht van € 178,- aan eiser te vergoeden;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiser wegens verleende rechtsbijstand tot een bedrag van € 1.518,-.

Deze uitspraak is gedaan door [redacted], rechter, in aanwezigheid van mr. [redacted] griffier. De uitspraak is uitgesproken in het openbaar op 20 OKT 2022

griffier
de griffier is verhinderd deze uitspraak te ondertekenen

rechter

Een afschrift van deze uitspraak is verzonden aan partijen op: 20 OKT 2022

Informatie over hoger beroep

Een partij die het niet eens is met deze uitspraak, kan een hogerberoepschrift sturen naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State waarin wordt uitgelegd waarom deze partij het niet eens is met deze uitspraak. Het hogerberoepschrift moet worden ingediend binnen zes weken na de dag waarop deze uitspraak is verzonden. Kan de indiener de behandeling van het hoger beroep niet afwachten, omdat de zaak spoed heeft, dan kan de indiener de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vragen om een voorlopige voorziening (een tijdelijke maatregel) te treffen.

Bijlage: voor deze uitspraak belangrijke wet- en regelgeving

Gemeentewet

Artikel 95

1. De leden van de raad en de leden van de raad aan wie ingevolge artikel X 10 van de Kieswet ontslag is verleend wegens zwangerschap en bevalling of ziekte ontvangen een bij verordening van de raad vast te stellen vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten.

2. De raad kan bij verordening regels stellen over de tegemoetkoming in of vergoeding van bijzondere kosten en over andere voorzieningen die verband houden met de vervulling van het lidmaatschap van de raad.

(..)

4. De verordeningen, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden vastgesteld overeenkomstig bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels.

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

Artikel 3.3.4

Indien een raadslid, een wethouder of de burgemeester als zodanig lid is van een voor ieder raadslid, iedere wethouder of iedere burgemeester toegankelijke, landelijk georganiseerde beroepsvereniging die blijkens haar statuten deskundigheidsbevordering of belangenbehartiging van de functie van raadslid, wethouder of burgemeester ten doel heeft of mede ten doel heeft, wordt de contributie van die beroepsvereniging ten laste van de gemeente vergoed, tenzij het college van burgemeester en wethouders van oordeel is dat de activiteiten van de vereniging onvoldoende invulling geven aan het in de eerste volzin bedoelde doel.

Versie 18 april 2023

Lange termijnagenda raad

Planning	Onderwerp	Toelichting
14-02-23	Integraal veiligheidsbeleid 2023-2026	Was ingepland voor 13 december 2022
	Additionele kaderstelling Buurtuitvoeringsplan Warmte	
	Tegemoetkoming Energiekosten	
	GMR: Geactualiseerde woondeal	Aangehouden in raad 14-2-23
28-2-23	GMR: Geactualiseerde woondeal	
28-3-23	Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2023 en volgend.	Verplaatst naar 16 mei 2023
	Fietspadenplan	
16-5-23	Aanscherping Groenvisie	Verplaatst naar 4 juli 2023
	Rechtmatigheidsverantwoording boekjaar 2023 en volgend	Was gepland voor raad 28 maart 2023
	Plan verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Verplaatst naar 4 juli 2023
	Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen	
	Evaluatie verkeersmaatregelen Kerklaan/Beekhuizenseweg	Geen raadsvoorstel maar een Raadsinformatiebrief.
	Jaarrekeningen en begrotingen diverse samenwerkingsverbanden	
4-7-23	Jaarrekening	
	Evaluatie vergadermodel Raad en commissie	
	Begroting VGGM	
	Aanscherping Groenvisie	Was gepland voor 16 mei 2023
	1e tussenrapportage	
11-7-23	Kadernota	
26-9-23	Evaluatie afvalbeleid	
	Lokale Nota Publieke Gezondheid	Was gepland voor 4 juli 2023
	Implementatie Wet versterking Decentrale Rekenkamers	
	Plan verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Was gepland voor 16 mei 2023
	Omgevingsvisie, incl. woonvisie (onder voorbehoud)	

Versie 18 april 2023

Planning	Onderwerp	Toelichting
7-11-23	Begroting 2024 gemeente Rozendaal	
	Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen ODRA	
12-12-23	2e tussenrapportage	
	Belastingverordeningen	
	Huisvestingsverordening	
	Bomenplan	
	Onderzoek Toekomst Gemeentewerf	
	Kaders verduurzamingssubsidies (n.a.v. Uitvoeringsagenda Energietransitie)	Was gepland voor de raad van 14-02023
	Verordening(en) fysieke leefomgeving (ivm invoering Omgevingswet	
	Aanpassen legesverordening (bij invoering Omgevingswet)	

Raadsinformatiebijeenkomsten (Openbaar tenzij ander aangegeven)

23-01-23	GMR: Regio-agendacommissie	Stadhuis Nijmegen
31-01-23	Raadsinformatiebijeenkomst Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten	Gemeentehuis Rozendaal, 19:30 uur
01-02-23	Raadsinformatiebijeenkomst OOR	Gemeentehuis Rozendaal
10-02-23	Groene Metropoolregio: Regiocongres 2023	13.00-17.00: Musis Sacrum, Arnhem
13-02-23	jaarlijkse bijeenkomst Rheden & Rozendaal & Scholengroep Veluwezoom	19:30-21.00 De Wensvogel Dieren
6-3-2023	Webinar Wijzigingen Wet Gemeenschappelijke Regelingen	Digitaal 20:00 uur (zie Leesmap)
20-3-23	GMR: Regioagendacommissie	19:30: Stadhuis Nijmegen
27-3-2023	Regionale Raadsbijeenkomst Wijzigingen Wet Gemeenschappelijke Regelingen	Stadhuis Arnhem, 19:00 uur (inloop 18:30)
3-4-2023	Debattraining Gelderland Academie	19:00 uur, stadhuis Arnhem
17-4-23	regionale raadsbijeenkomst waarin de gemeenschappelijke regelingen uit zowel de regio Rijk van Nijmegen als Gelderland-zuid en Gelderland-midden de eigen P&C stukken toelichten.	19.30 – 20.30 uur in het vergadercentrum van het stadhuis van Nijmegen
18-04-23	Technische raadsinformatiesessie op weg naar de Kadernota	Besloten: 20:00 uur Raadszaal
04-05-23	De 4-mei herdenking	18:45 uur: in de kerk van Rozendaal
11-05-23	Regionale raadsledenbijeenkomst GMR over Vitaal Landelijk Gebied	19:30 uur Stadhuis Arnhem
12-5-2023	Werkbezoek Raden & RAC GMR op locatie (Bustour)	11:15 uur Elst, Polikliniek Rijnstate, Stationsplein 2.

Versie 18 april 2023

22-5-23	Regionale Raadsinformatiebijeenkomst MGR Sociaal Domein	18:45 uur (inloop met soep+broodje) REA college Velperweg 27 Arnhem
25-5-23	Regionale Raadsinformatiebijeenkomst MGR Sociaal Domein (zelfde als 22 mei)	Online via Teams 19:00 uur
7-6-23	Regionale informatiebijeenkomst begroting VGGM	18:30 uur, Brandweerkazerne Ede: Breelaan 4.
14-06-23	(Vooraankondiging GMR): Circulair opdrachtgeverschap en circulaire inkoop in de GWW	Green Meeting Center Arnhem 9:00-12:00
26-06-23	GMR: Regioagendacommissie (onder voorbehoud)	Stadhuis Arnhem
6-10-23	GMR: Raadsontmoeting najaar 2023	n.t.b
18-09-23	GMR: Regioagendacommissie	19:30: Stadhuis Nijmegen
16-10-23	GMR: Regioagendacommissie	Stadhuis Arnhem 20:15 uur
27-11-23	GMR: Regioagendacommissie	Raadszaal Nijmegen, 19:30 uur

Nieuw Verkozen Vrouwen

Mentornetwerk

Ben jij net verkozen? Wil je je netwerk uitbreiden en met andere vrouwelijke politici ervaringen delen en tips en tricks krijgen over het inrichten van jouw politieke werk?

Of **ben jij al langer politiek actief** en wil je graag andere vrouwelijke politici op weg helpen?

Meld je dan nu aan voor het Nieuw Verkozen Vrouwen Netwerk als mentee of mentor!

AANMELDLINK



Beste lezer,

Ik mail u namens het Nieuw Verkozen Vrouwen Netwerk, een nieuw mentornetwerk georganiseerd door Stem op een Vrouw, dat in mei 2023 van start gaat.

Ik mail u met een vraag aan de vrouwelijke politici in uw gemeenteraad. Het zou ons enorm helpen als u hen deze vraag wilt doorsturen!

U vindt hiervoor zowel informatie in deze mail als een flyer in de bijlage.

Nieuw Verkozen Vrouwen
Stem op een Vrouw biedt al sinds 2020 verschillende mentornetwerken aan. Een van de activiteiten van dit netwerk is het koppelen van nieuw verkozen politici (v) aan vrouwelijke politici die al langer actief zijn, of zijn geweest. Ook bieden we de nieuw verkozen politici enkele vaardigheidstrainingen.

Dit doen we omdat we zo de politieke deelname van vrouwen hopelijk kunnen verduurzamen en tevens het netwerk van lokale vrouwelijke politici kunnen verstreken.

Onze vraag aan jullie
Voor dit netwerk zijn we nog op zoek naar mentoren. Politici die zich voor een periode van 1 jaar kunnen verbinden aan een deelnemer om haar zo te helpen om te gaan met obstakels, klein of groot. Klinkt dit als iets voor u? Dan kunt u zich aanmelden via deze link.

We verwachten van mentoren dat ze 2 tot 4 uur per maand vrijmaken voor hun mentee. Hoe vaak, voor hoe lang, en wat jullie van elkaar willen, dat zijn allemaal beslissingen die je samen met je mentee afstemt. We hebben hiervoor ook een handleiding gemaakt die je ontvangt zodra je een match hebt.

Bij vragen kunt u altijd contact opnemen met de coördinator van het mentornetwerk, Laura Iqbal, via: laura@stemopeenvrouw.com.

Alvast hartelijk dank voor uw hulp; we hopen samen dit nieuwe netwerk tot een groot succes te maken.

Met hartelijke groet,

In deze nieuwsbrief

- Ondertekening Human Capital Akkoord regio Arnhem-Nijmegen
- Gezamenlijke taskforce om duurzame en circulaire bouw te versnellen
- Duurzame en circulaire bouw vraagt om niet-politieke regie van overheid
- Bezoek Business Metropole Ruhr
- Terugblik Health Valley Event
- JINC strijdt nu ook in Nijmegen tegen ongelijke kansen voor jongeren

---



Ondertekening Human Capital Akkoord

Provincie Gelderland, The Economic Board en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) ondertekenden het Human Capital Akkoord regio Arnhem- Nijmegen. Dit deden ze samen met ondernemers, kennisinstellingen en de arbeidsmarktregio's.

In alle sectoren komen we mensen tekort. We staan voor enorme uitdagingen wat betreft wonen, zorg en energie. Een andere kijk op talent en vaardigheden is belangrijker dan diploma's. We zetten in op wendbaarheid door her- en bijscholen van mensen tijdens hun hele loopbaan. Daar liggen de oplossingen.

Met het Human Capital Akkoord verbinden de verschillende partijen initiatieven, netwerken en projecten in de regio en versterken ze deze waar nodig.

Lees hier het hele artikel

Lees hier het hele artikel



Rondetafelgesprek: Gezamenlijke taskforce om duurzame en circulaire bouw te versnellen

Tijdens een Rondetafelgesprek, georganiseerd door Hét Ondernemersbelang, spraken bestuurders uit overheid, bedrijfsleven en onderwijs over woningbouw, stikstof en verduurzaming in de bouw. Een interessant artikel is het resultaat dat verscheen in de laatste Arnhem-de Liemers editie van het tijdschrift.

Je kunt het ook lezen op onze website via onderstaande link:

Lees hier het hele artikel

Lees hier het hele artikel



Rondetafelgesprek: Duurzame en circulaire bouw vraagt om niet-politieke regie van overheid

In de laatste uitgave van het ondernemersbelang Nijmegen-Rivierenland staat nog een mooi artikel over een rondetafelgesprek. Dit had als onderwerp: Duurzame en circulaire bouw vraagt om niet-politieke regie van overheid.

Wat gebeurt er met de stikstofplannen? Carol van Eert, burgemeester gemeente Rheden en lid The Economic Board, praat mee over de onzekerheid voor de bouwsector wat niet bijdraagt aan de versnelling van de bouw- en verduurzamingsopgave. Beter samenwerken binnen de triple helix en op lokaal niveau zou kunnenlonen. Lees in dit artikel via onderstaande link hoe men hier tegenaan kijkt.

Lees hier het hele artikel

Lees hier het hele artikel



Bezoek Business Metropole Ruhr

Op 29 maart bracht Business Metropole Ruhr (BMR) een bezoek aan het Nijmeegse Health en Hightech ecosysteem. BMR bundelt de economische belangen van het metropole Ruhrgebied en presenteerde zich op het Health Valley Event. Op de dag voor het Health Vally Event ontvingen The Economic Board, Briskr en Noviotech Campus de delegatie.

Lees het artikel

Lees het artikel



Terugblik op het Health Valley Event

Op 30 maart vond het Health Valley Event plaats. In sessies en bij stands was het onderwerp: betaalbare en toegankelijke zorg van vandaag en morgen, ondersteund door technologische innovaties. Experts spraken over de grote uitdagingen zoals de arbeidsmarkt, betaalbaarheid van de zorg en de juiste zorg op de juiste plek.

Bekijk onze video en lees het uitgebreide artikel via onderstaande link.

Lees hier het hele bericht

Lees hier het hele bericht



JINC strijdt nu ook in Nijmegen tegen ongelijke kansen voor jongeren

Onlangs startte de landelijke organisatie JINC met een sollicitatietraining voor vmbo leerlingen in Nijmegen. De jongeren leren er hoe ze zichzelf kunnen presenteren.

Naast deze training is JINC met veel meer bezig. Zo strijdt de organisatie tegen kansenongelijkheid en helpt ze jongeren op weg naar werk. Het is ontzettend mooi dat JINC nu ook in Nijmegen is gestart met haar programma’s!

Via onderstaande link lees je welke programma’s er zijn en wat je kunt doen als bedrijf om een bijdrage te leveren.

Lees het artikel

Lees het artikel

En dan nog dit



Manifest voor nieuwe leden Provinciale Staten

Ilko Bosman, lid van The Economic Board en voorzitter VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen, sprak de statenleden toe voorafgaand aan hun eerste vergadering. The Economic Board bood daarbij een manifest aan met handvatten voor het werken aan brede welvaart en aan de maatschappelijke transities die nu nodig zijn.

Lees hier het manifest

Lees hier het manifest



AI Congres in de Jaarbeurs

Onze programmamanager Nicky Hogenkamp woonde op 12 april het AI congres van de Nederlandse AI Coalitie bij. The Economic Board is deelnemer in deze coalitie. Het thema van het congres was: Van aanjagen naar implementatie. The Economic Board ondersteunt ondernemers en kennisinstellingen om economie te maken van AI.

Agenda

13 april 2023 (13:15 - 17:00)

Briskr workshop -
How to attract venture capital investment for your innovation?

This workshop focuses on innovative startups/entrepreneurs that might not yet be ready to apply for series A capital but are determined to get there in the next few years and wish to think ahead.

Naar dit evenement

Naar dit evenement

---

20 april 2023 (15:30 - 18:00)

Briskr – SMB network meeting ‘Patient-driven innovation’

Healthcare is a peoples business. Keeping the patient not just in the center of the attention of innovation but also as a co-driver in your development process is of paramount importance. But still, all too often businesses forget to involve patients in the core of their innovations and pay for this mistake in the end. Therefore our SMB meeting of April 20 focuses on some best practices on how to involve patients.

Naar dit evenement

Naar dit evenement

---

9 mei 2023 (14:45 - 17:30)

Meeting of the HR-minds @ Lifeport Welcome Center

Dit event is van dinsdag 18 april verplaatst naar dinsdag 9 mei.

Wat zijn de grote uitdagingen waar u als HR-professional mee te maken heeft bij het aantrekken, welkom heten en vasthouden van internationale kenniswerkers? Deel ze met uw peers, uw collega HR-professionals in de regio, en laat u voor een goede aanpak inspireren door de ervaren HR-specialisten van Radboud Universiteit en door de feiten en cijfers van onderzoeks- en adviesbureau Decisio.

Naar dit evenement

Naar dit evenement

---

11 mei 2023 (15:30 - 17:00)

Legal Valley – Jaarcongres Maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven

De tijd dat bedrijven vooral worden afgerekend op het creëren van aandeelhouderswaarde, loopt langzaam af. Publieke opinie, strengere regelgeving en beleggers dwingen bedrijven tot positieve(re) bijdragen aan milieu en maatschappij. Wat gaat er verwacht worden van bedrijven? Op 11 mei legt Legal Valley deze vraag op tafel tijdens haar jaarlijkse congres in Musis Sacrum in Arnhem.

Naar dit evenement

Naar dit evenement

---

1 juni 2023 (15:30 - 18:30)

Acces to energy dialogue

De energietransitie verandert voortdurend. Daarom is het belangrijk dat iedereen die daar mee bezig is toegang heeft tot het gesprek. Op 1 juni organiseren een aantal partners uit de regio Arnhem het event 'Acces to Energy Dialogue' om de schakels in de keten te optimaliseren.

Naar dit evenement

Naar dit evenement

Keep up with the innovations

Volg ons op social media

Copyright (C) 2023 The Economic Board. All rights reserved.
Testdoeleinden TEB (bijv mergetags, nieuwe templates, etc.)

Ons bezoekadres is:
The Economic Board
Toernooiveld 300
NIJMEGEN, Gelderland 6525 EC
Netherlands

Add us to your address book

bureau@theeconomicboard.com

Wilt u deze nieuwsbrief voortaan in uw persoonlijke mailbox ontvangen?
Ik wil mij inschrijven voor deze nieuwsbrief.

Aan de leden

Datum
26 april 2023

Ons kenmerk
U202300335
Lbr. 23/015

Telefoon
0703738393

Onderwerp
Voorbereiding ALV 14 juni 2023 en VNG Verenigingsstrategie 2030

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Ten behoeve van uw voorbereiding op de ALV van 14 juni ontvangt u hierbij alvast:

1. de conceptagenda voor de ALV
2. een toelichting op de wijze waarop wij in de toekomst op een andere manier ruimte willen geven voor moties en signalen van gemeenten in de ALV
3. de conceptversie van de VNG Verenigingsstrategie 2030.

De definitieve agenda en stukken voor de ALV ontvangt u uiterlijk 17 mei.

1. Conceptagenda ALV 14 juni

Wens vanuit de leden om eerder de ALV-agenda en voorstellen te ontvangen
Op basis van de VNG Statuten worden de ALV-agenda en voorstellen uiterlijk 4 weken voorafgaand aan de ALV aan de leden bekend gemaakt. De actualiteit rond belangrijke vraagstukken en de voorbereidingstijd van onder andere de VNG Kadernota, contributievoorstel en verantwoording over het gevoerde beleid, leiden er in de praktijk toe dat de definitieve ALV-agenda en uitgewerkte voorstellen niet eerder dan op deze uiterlijke termijn aan de leden bekend worden gemaakt.

Bij eerdere ledenvergaderingen is er vanuit de leden gevraagd om op een eerder moment al een conceptagenda voor de ALV en waar mogelijk ook voorstellen aan de leden toe te zenden. Gelet hierop leggen wij nu alvast de conceptagenda voor de ALV en het tijdpad aan u voor en geven wij per agendapunt een korte toelichting. Hiermee hopen wij u houvast te geven in de aanloop naar de toezending van de definitieve agenda en voorstellen op 17 mei.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Conceptversie ALV-agenda

Op 21 april heeft het VNG-bestuur ingestemd met de onderstaande concept ALV-agenda. In de **bijlage** ontvangt u per agendapunt een korte toelichting.

1. Opening
2. Benoeming van de notulencommissie ALV 14 juni 2023
3. Vaststelling notulen Najaars ALV 2 december 2022
4. Mededelingen
5. Jaarverslag 2022, inclusief Financieel Jaarverslag en verantwoording over het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)
6. Voorstellen inzet en financiën VNG 2024
   a. Contributievoorstel VNG
   b. Kadernota 2024 met ambities voor beleidsinzet en inzet op gebied GGU
   c. De totale GGU begroting 2024 en financiële bijdrage Fonds GGU (inclusief 5 proposities)
7. Stand van zaken actuele trajecten
   a. Meerjarig financieel perspectief financiën gemeenten
   b. Principeakkoord Hervormingsagenda Jeugd
   c. Verhoogde rijksdoelstelling voor CO_2 reductie
   d. Asielzaken

< Eventuele andere actuele inhoudelijke onderwerpen >

8. Traject ‘Nederland 2040: een toekomstbeeld’
9. Verantwoording uitvoering moties
10. Invulling vacatures in VNG-bestuur en -commissies
11. Verenigingsstrategie 2030
12. Rondvraag/WVTTK
13. Sluiting en aankondiging locatie VNG Congres 2024

Tijdpad voorbereiding ALV 14 juni 2023

Het tijdpad richting de ALV van 14 juni ziet er als volgt uit:

- 11 mei (donderdag): VNG-bestuur stelt ALV-agenda en voorstellen vast
- 17 mei (woensdag): Uiterlijke statutaire termijn voor verzending ALV-voorstellen aan leden
- 1 juni (donderdag): Deadline indiening amendementen (statutaire termijn) en moties (dringend verzoek van VNG-bestuur aan de leden)
- 2 juni (vrijdag): bestuursvergadering voor vaststelling preadviezen op moties en amendementen
- Zo spoedig mogelijk: toezending moties, amendementen en preadviezen aan de leden
- 14 juni (woensdag): ALV.

2. Ruimte voor moties en signalen in de ALV

Aanleiding: een complex en omvangrijk bouwwerk van moties
In de periode tot juni 2022 is een complex en omvangrijk bouwwerk ontstaan van aangenomen en aangehouden moties. Sommige moties zijn jaren aangehouden, waarbij iedere keer opnieuw verantwoording moest worden afgelegd door het bestuur. Dat bouwwerk bevatte rond de 50 moties, waarvan een groot gedeelte deels achterhaald en niet actueel was. In de ALV van juni 2022 heeft voorzitter Jan van Zanen aangekondigd dat de VNG in overleg met vertegenwoordigers van de leden zou komen met een voorstel over het anders communiceren over moties.

Aanbevelingen werkgroep 'Anders communiceren over moties'
Een werkgroep met vertegenwoordigers uit de achterban heeft bij het anders communiceren over moties ook nadrukkelijk gesproken over het aantal ingediende moties en de wijze van verantwoording en afdoen. Het bestuur heeft de aanbevelingen van de werkgroep overgenomen en is de werkgroep dankbaar voor haar concrete voorstellen.

De belangrijkste aanbevelingen worden in de **bijlage** nader toegelicht. Kort samengevat waren de aanbevelingen:

- Beperk aan de voorkant het aantal moties door gemeenten op te roepen zich te beperken tot moties die toegevoegde waarde hebben (*zie bijlage voor toelichting*)
- Bied gemeenten de mogelijkheid om, naast de indiening van een motie, ook een onderwerp voor te leggen aan de verantwoordelijke VNG-commissie en/of het bestuur
- Laat na de deadline voor aanlevering moties alleen nog moties toe die een actueel onderwerp betreffen waarop gemeenten redelijkerwijs niet eerder een motie hebben kunnen indienen
- Maak voortaan onderscheid tussen moties die direct kunnen worden uitgevoerd, moties waarover in de eerstvolgende ALV nader verantwoording wordt afgelegd en moties die langer worden aangehouden vanwege de inhoud of vanuit politiek-strategische overwegingen.
- Informeer de gemeenten via een vaste pagina op de VNG-website over de status van moties en de uitvoering ervan
- Werk aan een 'cultuurverandering' bij bestuur, commissies provinciale afdelingen, netwerken en gemeenten om te komen tot meer toegevoegde waarde van het instrument van de motie.

Voor de goede orde, hiermee willen wij niets afdoen aan het recht van gemeenten om moties in te dienen. Uiteindelijk is het aan gemeenten zelf om een motie in te dienen in de vorm en op het moment waarop zij dat willen. Alleen de mogelijkheid van indiening van moties na de gestelde deadline wordt met deze voorstellen ingeperkt.

Wij vragen gemeenten, provinciale afdelingen en netwerken om hun medewerking om hun achterbannen hierin mee te nemen en er gezamenlijk voor te zorgen dat wij met de nieuwe werkwijze in de ALV het goede gesprek kunnen voeren over wat voor gemeenten van belang is.

3. Conceptversie VNG Verenigingsstrategie 2030.

Er komt veel op gemeenten af. Landelijke en mondiale vraagstukken grijpen in elkaar en komen samen in gemeenten. Of het nu gaat om klimaat en energie, de stikstofproblematiek, de opvang en huisvesting van asielzoekers, woningnood, bestaanszekerheid of de schaarste aan arbeid, ruimte en grondstoffen. Hoe komen we als overheid uit de crisistand en in de topvorm die nodig is om de transities te sturen? Welke rol past gemeenten? En wat betekent dat voor de strategie van de VNG?

De afgelopen periode hebben we het gesprek hierover gevoerd op verschillende plekken in de vereniging: met de provinciale afdelingen en diverse netwerken van gemeenten en binnen het bestuur en de commissies. Het doel is te komen tot een gedragen en stevige verenigingsstrategie.

In bijgaande notitie: **'Verenigingsstrategie VNG 2030, stap naar voren',** kiezen we een richting voor de vereniging op weg naar 2030. Er staan voorstellen in om gemeenten individueel en als collectief te versterken, meer samen op te trekken, de onderlinge banden te versterken en een scherpere focus te kiezen. Samen vormen 342 gemeenten Nederland. Samen kunnen gemeenten bijdragen aan een beter bestuur en een samenleving die er is voor iedereen.

We kunnen als gemeenten een stap naar voren zetten, vanuit een langetermijnvisie. We zoeken daarbij naar manieren om de stem van gemeenten nog beter te laten doorklinken. We kijken als gemeenten en als vereniging ook naar ons eigen functioneren. Wat zijn verbeterpunten, wat kunnen we van elkaar leren en hoe kunnen we nog beter samenwerken?

Het VNG-bestuur heeft de 'Verenigingsstrategie VNG 2030, stap naar voren' vastgesteld in haar vergadering van 21 april en legt deze aan de leden voor op 14 juni. Wij sturen de notitie nu alvast toe aan alle leden, zodat er voldoende tijd is deze te bespreken in uw gemeente.

Wilt u nog meer weten over de verenigingsstrategie of hierover in gesprek gaan? In mei organiseren wij 2 landelijke discussiebijeenkomsten voor bestuurders waarin VNG-vicevoorzitter Sharon Dijksma en ik graag met u verder praten over de Verenigingsstrategie VNG 2030.

Meld u aan voor de online discussiebijeenkomst van 9 mei van 19.00 – 20.30 uur.
Meld u aan voor de fysieke discussiebijeenkomst in Amersfoort op 25 mei van 13.30 – 16.00 uur.

Wij hopen u te ontmoeten bij het VNG Congres op 13-14 juni 2023 en zien uit naar een goed gesprek over onze Verenigingsstrategie 2030.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr L.K. Geluk
Algemeen directeur



Bijeenkomst:
Raadsleden in gesprek met Leonard Geluk

Samen met het Actiecomité Raden in Verzet organiseert de VNG een ontmoeting op vrijdag 26 mei tussen gemeenteraadsleden en Leonard Geluk, de algemeen directeur van de VNG.

We gaan het in ieder geval hebben over de Voorjaarsnota van het kabinet en structurele financiën voor gemeenten, de Hervormingsagenda Jeugd, en de Algemene ledenvergadering (op 14 juni, tijdens de 2e dag van het VNG Jaarcongres in Groningen, zie het bericht hieronder).

Meer informatie en aanmelden

Concept-agenda ALV en -Verenigingstrategie 2030

Ter voorbereiding op de ALV van 14 juni heeft de VNG per ledenbrief de conceptagenda en de conceptversie van de Verenigingsstrategie 2030 verzonden. De definitieve agenda en stukken ontvangen de leden uiterlijk 17 mei.

Lees verder

Bestuur

Handreiking VNG over ambtelijke bijstand raadsleden

Bestuur

Uit onderzoek van Berenschot bleek onder andere de behoefte van gemeenten aan meer duidelijkheid over de mogelijkheden van ambtelijke bijstand voor raadsleden. Om hier meer inzicht in te geven, liet de VNG een handreiking opstellen door PBLQ.

Lees meer

Handreiking BZK over toepassen decentraal enquêterecht

Bestuur

Het recht van enquête is het zwaarste instrument dat decentrale volksvertegenwoordigingen tot hun beschikking hebben om het bestuur te controleren. Het ministerie van BZK publiceerde een handreiking om dit instrument beter toepasbaar te maken.

Lees meer

Handreiking BZK voor democratische controle privaatrechtelijke samenwerking

Bestuur

Met de handreiking 'Privaatrechtelijke samenwerking door decentrale overheden' biedt het ministerie van BZK een praktisch kader voor de democratische controle op privaatrechtelijke samenwerkingen. Het doel is decentrale volksvertegenwoordigers meer grip te geven op uiteenlopende vormen van privaatrechtelijke samenwerking.

Lees meer

VNG-advies wijziging Kieswet: stemmen ronselen en restzetels gemeenteraadsverkiezingen

Bestuur

De VNG heeft gereageerd op een adviesaanvraag van minister Bruins Slot (BZK) over een wijziging van de Kieswet. Deze wijziging betreft het aanscherpen van de strafbaarstelling voor het ronselen van volmachtstemmen en de zogeheten vereisten voor de toewijzing van restzetels bij gemeenteraadsverkiezingen.

Lees meer

Bijeenkomsten: Raad & Rekenkamer: een nieuwe verbinding

Bestuur

Door de Wet versterking decentrale rekenkamers, die per 1 januari 2023 is ingegaan, gaat de lokale rekenkamer veranderen. Deze bijeenkomsten gaan over de invulling van de nieuwe lokale rekenkamer en wat dit met zich meebrengt voor de samenwerking tussen rekenkamer en raad.

Lees meer

Regionale leerbijeenkomsten: Versterking lokale driehoeken

Bestuur

Om het samenspel binnen de driehoek burgemeester-griffier-gemeentesecretaris te versterken, organiseren het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), de Vereniging van Griffiers (VvG) en de Vereniging van Gemeentesecretarissen (VGS) een reeks regionale bijeenkomsten.

Lees meer

Bijeenkomst: Raadsacademie Amsterdam - Profileren & Samenwerken

Bestuur

Politieke partijen willen zich profileren. Tegelijk vraagt de aanpak van maatschappelijke vraagstukken samenwerking en bereidheid tot compromis. Hoe ga je hiermee om in een tijd van polarisatie, toename van fracties en verschillende politieke stijlen. Roderik van Grieken gaat hierover met u in gesprek.

Lees meer

Bijeenkomst: ALV Nederlandse Vereniging voor Raadsleden/Raadsacademie Amersfoort

Bestuur

Deze gecombineerde Algemene ledenvergadering en Raadsacademie Amersfoort staat, naast de vereniging, in het teken van het zo goed mogelijk in positie brengen van de raad. Bij deze Raadsacademie-editie kunt u kiezen uit 5 deelsessies in 2 rondes.

Lees meer

Financiën

Nadere analyse jaarrekeningen bevestigt structurele financiële problemen

Financiën

Op verzoek van de VNG maakte BDO Advisory een nadere analyse van de eerdere benchmark van gemeentelijke jaarrekeningen 2021. Uit de benchmark bleek dat gemeenten in 2026 te maken krijgen met grote tekorten. De nadere analyse bevestigt dit beeld en geeft inzicht in de onderliggende financiële trends.

Lees meer

Onderzoek toont aan: uitgaven sociaal domein opnieuw gestegen

Financiën

De netto lasten van gemeenten binnen het sociaal domein zijn in 2021 met € 484 miljoen gestegen. Dat blijkt uit het onderzoek ‘De financiële staat van het sociaal domein van gemeenten in 2021’, uitgevoerd door BDO. Inflatie speelt overigens nog geen rol (anders dan in 2022 en 2023).

Lees meer

Jeugd

Principeakkoord financiën Hervormingsagenda Jeugd

Jeugd

De VNG en het rijk hebben na 1,5 jaar onderhandelen een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda jeugd. We willen de Hervormingsagenda graag met de partners van de vijfhoek oppakken en werken daarom de komende tijd met hen aan de afronding van het inhoudelijke akkoord.

Lees meer

Openbare orde en veiligheid

VNG: Duidelijkheid nodig bij aanpak online aangejaagde ordeverstoringen

Openbare orde en veiligheid

Er is meer duidelijkheid nodig over de rollen en bevoegdheden bij de aanpak van online aangejaagde ordeverstoringen. Dat is de kern van de boodschap van het position paper dat de VNG opstelde met oog op het rondetafelgesprek 'Online gebiedsverbod' in de Tweede Kamer op 11 april.

Lees meer

Zorg en veiligheid

Aanpak mensenhandel in gemeenten 2023: resultaten onderzoek

Zorg en veiligheid

De VNG liet begin 2023 onderzoek uitvoeren naar de stand van zaken van de lokale en regionale aanpak van mensenhandel. Waar staan gemeenten nu, welke werkbare elementen benoemen ze, welke knelpunten ervaren ze en welke behoeften aan ondersteuning hebben ze? De rapportage is nu beschikbaar.

Lees meer

Over de VNG

Discussiebijeenkomst over Verenigingsstrategie 2030 (9 mei, online)

Over de VNG

De VNG werkt samen met gemeenten aan de nieuwe Verenigingsstrategie 2030. In deze online bijeenkomst en een bijeenkomst in Amersfoort (op 25 mei, zie hieronder) gaan VNG-directeur Leonard Geluk en VNG-vicevoorzitter Sharon Dijksma met u in gesprek hierover.

Lees meer

Discussiebijeenkomst over Verenigingsstrategie 2030 (25 mei, Amersfoort)

Over de VNG

De discussie over de Verenigingsstrategie 2030 wordt gevoerd in het licht van de grote uitdagingen op dit moment, zoals de klimaat- en energiecrisis, de stikstofproblematiek, de crisis in de opvang en huisvesting van asielzoekers en de schaarste aan arbeid, ruimte en grondstoffen.
Bij gemeenten komt alles samen. Hoe komen we als overheid in de topvorm die nodig is om de transities te sturen? Welke rol past gemeenten? De Verenigingsstrategie 2030 analyseert wat hiervoor nodig is.

Lees meer

Terugblik VNG-bestuursvergadering 21 april

Over de VNG

De bestuursvergadering werd geopend met een actueel thema: het principeakkoord over de Hervormingsagenda Jeugd. Verder besprak het VNG-bestuur de aanstaande Voorjaarsnota van het kabinet en de bestuurlijke afspraken over de hoge (ggz-)instroom in de Wlz (in relatie to de Wmo).

Lees meer

Moties gemeenteraden

Bekijk de aangenomen moties die gemeenten naar de VNG stuurden. (Recentelijk o.a. over het niveau van bescherming van wolven, het gedoogbesluit garnalenvisserij, en inzet van statiegeld om zwerfafval te voorkomen.)

Bekijk de moties op de VNG-website

Geachte raadsleden, geachte collegeleden,

Veiligheids- en **G**ezondheidsregio **G**elderland-**M**idden heeft een uitvraag gedaan voor een reeks Raadsinformatiebijeenkomsten voor raads- & collegeleden.

Na inventarisatie van de aanmeldingen en een peiling naar interesse via het ambtelijk apparaat, is kritisch gekeken naar de aantallen en samenstelling.
Op basis daarvan heeft onze directie besloten de informatieavonden van **15 mei en 5 juni** te laten **vervallen** en de focus te leggen op één gezamenlijke raadsinformatiebijeenkomst, te weten : **woensdag 7 juni, 18.30 uur in kazerne Ede (Breelaan 4)**.

De college-, raads- en commissieleden die zich voor 15 mei of 5 juni hebben aangemeld, ontvangen separaat een bericht met de uitnodiging om deel te nemen op 7 juni.

Programma
18.30 uur : Ontvangst met koffie & lekkers
19.00 uur : Welkomstwoord
19.05 uur : Presentatie : VGGM
19.25 uur : Presentatie : Proces Begroting 2024
20.00 uur : Pauze
20.15 uur : Informatie & beknopte Live Experience Hulpdiensten
21.00 uur : Afronding

Mocht u aanvullende informatie nodig hebben, neemt u dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Staffunctionaris

T: +31883555029

W: www.vggm.nl

Geachte raadsleden, geachte collegeleden,

Veiligheids- en **G**ezondheidsregio **G**elderland-**M**idden heeft een uitvraag gedaan voor een reeks Raadsinformatiebijeenkomsten voor raads- & collegeleden.

Na inventarisatie van de aanmeldingen en een peiling naar interesse via het ambtelijk apparaat, is kritisch gekeken naar de aantallen en samenstelling.
Op basis daarvan heeft onze directie besloten de informatieavonden van **15 mei en 5 juni** te laten **vervallen** en de focus te leggen op één gezamenlijke raadsinformatiebijeenkomst, te weten : **woensdag 7 juni, 18.30 uur in kazerne Ede (Breelaan 4)**.

De college-, raads- en commissieleden die zich voor 15 mei of 5 juni hebben aangemeld, ontvangen separaat een bericht met de uitnodiging om deel te nemen op 7 juni.

Programma
18.30 uur : Ontvangst met koffie & lekkers
19.00 uur : Welkomstwoord
19.05 uur : Presentatie : VGGM
19.25 uur : Presentatie : Proces Begroting 2024
20.00 uur : Pauze
20.15 uur : Informatie & beknopte Live Experience Hulpdiensten
21.00 uur : Afronding

Mocht u aanvullende informatie nodig hebben, neemt u dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Ingrid Westra
Staffunctionaris

T: +31883555029 / +31631111984
E: Ingrid.Westra@vggm.nl
W: www.vggm.nl

Save the date
Raad op Zaterdag | online | 3 juni 2023

Raad op Zaterdag
Datum: zaterdag 3 juni 2023
Tijd: 10.00 – 13.00 uur
Locatie: digitaal

Op zaterdag 3 juni vindt de tweede digitale Raad op Zaterdag van dit jaar plaats. De VNG en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden nodigen u uit voor verschillende sessies over uiteenlopende, actuele onderwerpen. Het programma is speciaal voor (deel/duo)raadsleden, commissieleden, steunfractieleden, fractiemedewerkers, griffiers en griffiemedewerkers.

Zodra het programma rond is sturen we u een uitnodiging en kunt u zich inschrijven.

Zet deze datum alvast in uw agenda!

ORGANISATIE VOOR VITALITEIT, ACTIVERING EN LOOPBAAN

Betreft **OVAL input Re-integratieverordening Participatiewet - jobcoaching**

Datum 3 mei 2023

Geachte gemeenteraadsleden,

Ondanks de enorme krapte op de arbeidsmarkt zijn er nog steeds duizenden mensen die dolgraag willen werken, maar niet de juiste ondersteuning krijgen. Dit is ook het geval in uw gemeente. Te veel mensen met of zonder een arbeidsbeperking in de Participatiewet ontvangen op dit moment onvoldoende hulp om aan het werk te komen. En dat is een gemiste kans.

Gelukkig komt daar voor mensen met een arbeidsbeperking verandering in. Door de instemming van de wet Breed Offensief krijgen gemeenten meer mogelijkheden om mensen in de Participatiewet nog beter te kunnen ondersteunen richting werk. Deze wet treedt per 1 juli 2023 in werking en dat betekent dat gemeenten de gemeentelijke verordening moeten aanpassen. Hiervoor heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een Model Re-integratieverordening Participatiewet opgesteld. Deze modelverordening geeft gemeenten een leidraad om de gemeentelijke re-integratievordering Participatiewet aan te passen.[1]

Een belangrijk onderdeel van de wet Breed Offensief is de introductie van een expliciete aanvraagmogelijkheid voor ondersteuning (zoals jobcoaching) en het harmoniseren van ondersteunende instrumenten (zoals werkplekaanpassingen). Dat betekent dat meer mensen de mogelijkheid krijgen om een (externe) jobcoach vanuit de gemeente te kunnen ontvangen. Deze jobcoach geeft begeleiding op de werkplek aan mensen met een arbeidsbeperking en aan de werkgever. Hiermee kunnen mensen met een beperking duurzaam aan de slag blijven. Ook zorgt een externe jobcoach voor toeleiding van iemand met een arbeidsbeperking naar werk. Dit door gebruik te maken van het werkgeversnetwerk en de specifieke kennis en ervaring die bij jobcoachorganisaties aanwezig is. Bovendien helpt de inzet van jobcoaching werkgevers om geschikte mensen voor openstaande vacatures te vinden.

De leden van OVAL, de brancheorganisatie van jobcoachorganisaties, kunnen professioneel meer mensen met een arbeidsbeperking naar werk begeleiden. Zij doen dat al zeer succesvol in verschillende gemeenten, zoals in Alphen aan de Rijn[2], Nijkerk[3], Rotterdam en Smallingerland.[4] Cijfers laten zien dat zo'n zestig procent van de mensen die via een externe coach naar werk worden begeleid na drie jaar nog steeds aan het werk zijn. En van deze groep bemachtigt bijna veertig procent een vast contract.[5] Jobcoachorganisaties kunnen en willen nog meer

[1] VNG, 'VNG Model Re-integratieverordening Participatiewet'. URL: https://vng.nl/nieuws/vng-model-re-integratieverordening-participatiewet-aangepast
[2] OVAL (2022) Gemeente Alphen aan den Rijn: 'Meer duurzame arbeidsparticipatie dankzij externe jobcoaching'. URL: https://www.oval.nl/stories/gemeente-alphen-aan-den-rijn-meer-duurzame-arbeidsparticipatie-dankzij-externe-jobcoaching
[3] OVAL (2022) Gemeente Nijkerk: 'Externe jobcoaching voorkomt instroom naar uitkering'. URL; https://www.oval.nl/stories/gemeente-nijkerk-externe-jobcoaching-voorkomt-instroom-naar-uitkering
[4] OVAL (2022) Gemeente Smallingerland: 'Externe jobcoaching is belangrijk voor ons'. URL: https://www.oval.nl/stories/gemeente-smallingerland-externe-jobcoaching-is-belangrijk-voor-ons
[5] UWV (2019) Arbeidsmarktpatronen van mensen die werk(t)en met een jobcoach. URL: https://www.uwv.nl/overuwv/kennis-cijfers-en-onderzoek/kennis-onderzoeken/arbeidsmarktpatronen-van-mensen-die-werkten-met-jobcoach.aspx

mensen met een arbeidsbeperking naar werk begeleiden als zij die mogelijkheid krijgen.

Echter jobcoachorganisaties lopen tegen knelpunten aan om meer jobcoaching in te zetten bij gemeenten. In deze brief vraagt OVAL u om deze belemmeringen weg te nemen. Als raadslid kunt u deze belemmeringen via de gemeentelijke re-integratievordering Participatiewet wegnemen. Deze dient aangepast te worden vanwege de aangenomen wet Breed Offensief. Als we willen dat meer mensen aan het werk worden geholpen, moeten deze belemmeringen weg worden genomen. Dit komt dan ten goede van mensen met een arbeidsbeperking die naar regulier werk worden begeleid, maar daarbovenop ook voor werkgevers die hun vacatures ingevuld zien worden.

Wij adviseren u daarom de volgende zaken in overweging te nemen:

- **Leg handhaving en begeleiding (jobcoaching) niet bij één persoon**

  Een vertrouwensband tussen de jobcoach en de kandidaat die jobcoaching krijgt is van groot belang. De kandidaat die coaching krijgt, wil juist in moeilijke situaties vragen kunnen stellen over zijn/haar privéleven of probleemsituaties op het werk. Als de jobcoach dan verantwoordelijk voor je uitkering is (klantmanager) of je leidinggevende of directe collega is, maakt dat het lastig om hulp te vragen bij moeilijke situaties. Juist in dit soort situaties laat een externe jobcoach zijn meerwaarde zien. Door persoonlijke aandacht en ondersteuning kan de kandidaat die coaching krijgt met behulp van de externe jobcoach aan het werk blijven.

- **Stel kwaliteitseisen aan externe jobcoaching**

  Jobcoach is geen beschermde titel. Dat betekent dat iedereen zichzelf jobcoach kan noemen. En dit terwijl het om de begeleiding van kwetsbare mensen gaat. Hier schuilt dus een risico. Om jobcoach te zijn vergt dit specifieke kennis en ervaring. Als jobcoach heb je te maken met verschillende mensen met uiteenlopende redenen dat zij een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, zoals autistische, verstandelijke of fysieke beperkingen. Jobcoaching is een echt vak en daarbij horen kwaliteitseisen en kennis van de doelgroep. Helaas constateert OVAL dat deze kennis en ervaring vaak bij interne jobcoaches ontbreekt.

  OVAL pleit er daarom voor om eenduidige kwaliteitseisen te stellen bij de inzet van jobcoaching. Jobcoachorganisaties die bij OVAL zijn aangesloten hebben allemaal het OVAL-keurmerk.[3] Dit is een landelijk erkend keurmerk. Het hebben van kwaliteitseisen is ook een vereiste volgens het wetsvoorstel Breed Offensief. Door bijvoorbeeld het OVAL-keurmerk expliciet op te nemen in de re-integratieverordening of aan te sluiten bij het al bestaande UWV Erkenningskader wordt voldaan aan deze vereiste.[6]

- **Bied maatwerk bij de inzet van externe jobcoaching**

  Iedere persoon is verschillend. Zeker bij mensen met een arbeidsbeperking. Dus ook bij ieder coachingstraject. Klachten kunnen verergeren of terugkomen. En voor mensen die bekend zijn met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS) zie je vaak dat blijvend coaching nodig is. Het is dan belangrijk dat een jobcoach direct kan inspringen. Helaas is dit niet altijd mogelijk vanwege strakke

[6] Beleidsregel Erkennings- en intrekkingskader uitvoering persoonlijke ondersteuning UWV, URL: Bekijken Erkennings- en intrekkingskader uitvoering persoonlijke ondersteuning 2019 | UWV | Zakelijk

termijnen. Gemeenten hanteren vaak een beperkte termijn van twee jaar, terwijl het UWV een termijn van drie jaar, met de mogelijkheid van verlenging, hanteert. Om mensen zo goed mogelijk te helpen is maatwerk van groot belang. OVAL pleit er daarom voor, om net zoals UWV Erkenningskader, de mogelijkheid te creëren om jobcoaching in incidentele gevallen, via maatwerk, ook langer dan twee jaar in te zetten.

OVAL-campagne externe jobcoaching

Om de positieve effecten van externe jobcoaching beter voor het voetlicht te brengen, is OVAL een campagne met goede voorbeelden gestart. Deze campagne vindt u hier: https://www.oval.nl/themadossiers/activering/jobcoaching

Binnen gemeenten bestaan er echter nog veel misverstanden over externe jobcoaching, zoals dat de kosten voor een externe jobcoach hoger zouden zijn. Met betrekking tot de kosten laat Berenschot-onderzoek zien dat de kosten van een externe jobcoach niet hoger zijn dan eigen (gemeentelijke) jobcoaches als alle directe en indirecte loonkosten mee worden genomen.[7]

Als we willen dat meer mensen met een arbeidsbeperking mee kunnen doen, is het van belang dat gemeenten meer jobcoaches in gaan zetten. Het is namelijk zonde dat te veel talent en kansen van mensen onbenut blijven. En dit terwijl werkgevers staan te springen om personeel. Met de inzet van externe jobcoaching vangen we twee vliegen in één klap: iemand met een arbeidsbeperking vindt een baan én een werkgever vindt een geschikte kandidaat voor zijn vacature.

Om die reden vraagt OVAL u om bovenstaande punten mee te nemen in uw besluitvorming over de re-integratieverordening. Als OVAL hopen wij dat gemeenten geen verschillende eisen stellen m.b.t. kwaliteit, dat handhaving en ondersteuning niet door elkaar gaat lopen en dat er voldoende maatwerk komt om mensen met een arbeidsbeperking op een goede manier te ondersteunen. Wilt u meer informatie of een gesprek met OVAL, aarzel dan niet contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Elwin Wolters
Directeur

OVAL
Organisatie voor Vitaliteit, Activering en Loopbaan

Postbus 4076 | 5004 JB Tilburg | 013 594 44 56 / 06 15022436
info@oval.nl | www.oval.nl | KvK 55652999

[7] Berenschot (2020) Onderzoek re-integratiekosten nieuwe doelgroep Participatiewet. URL: 3-bijlage-3-kosten-re-integratie-nieuwe-doelgroep-p-wet.pdf (vng.nl)

Op donderdag 17 november 2022 organiseerden wij samen met provincie Overijssel een bijeenkomst voor bestuurders, raadsleden en statenleden over het programma Luchtruimherziening van het ministerie van I&W.
Tijdens deze bijeenkomst heeft het programma Luchtruimherziening een toelichting gegeven op de stand van zaken en er was gelegenheid voor het stellen van vragen.
Het programma Luchtruimherziening heeft de vragen en antwoorden opgenomen in een Q&A.
Tijdens de bijeenkomst is toegezegd deze Q&A na te zenden.
Wij verzoeken u dit document met gemeenteraadsleden/statenleden te delen.

Deze Q&A gaan ook naar alle bestuurders.
Meer informatie over het programma Luchtruimherziening vindt u op https://www.luchtvaartindetoekomst.nl/onderwerpen/nieuwe-indeling-luchtruim.

Met vriendelijke groet,

provincie Gelderland

Aanleiding
Het luchtruim boven Nederland is de laatste tientallen jaren steeds drukker geworden. We pakken vaker het vliegtuig voor vakantie of werk. Een nieuwe indeling van het luchtruim is nodig om vliegroutes korter en duurzamer te maken. Dat zorgt ervoor dat in Nederland minder uitstoot is van schadelijke stoffen en dat minder mensen die in de buurt van luchthavens en vliegroutes wonen last hebben van geluidsoverlast. Daarnaast heeft de Koninklijke Luchtmacht behoefte aan een groter oefengebied voor de nieuwe jachtvliegtuigen (F-35).

Vijf partners werken in het programma Luchtruimherziening samen om het luchtruim klaar te maken voor de toekomst:

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Defensie
- Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL)
- Koninklijke Luchtmacht
- Eurocontrol/Maastricht Upper Area Control Centre (MUAC)

Op 14 oktober 2022 heeft het kabinet de Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening vastgesteld. Daarin staan de uitgangspunten en keuzes voor het opnieuw indelen van het luchtruim boven Nederland. Op verzoek van de gedeputeerden mevr. Witjes, provincie Gelderland, en de heer de Bree, provincie Overijssel, was het programma Luchtruimherziening gevraagd deel te nemen aan een bestuurlijke bijeenkomst op 17 november 2022 te Apeldoorn om een nadere toelichting te geven op het besluit en het proces dat volgt.

Een beknopt overzicht van de vragen die in deze bijeenkomst aan bod zijn gekomen volgt hieronder. Voor verder informatie: www.Luchtvaartindetoekomst.nl. of neem contact op met onze omgevingsmanager Klaas Oudman: klaas.oudman@minienw.nl

Participatie
Het programma kan alleen succesvol zijn als het wordt uitgevoerd met betrokkenheid van de omgeving. Dat betekent aan de ene kant een goed begrip van de behoeften, belangen en mogelijke oplossingen die de omgeving aandraagt. Aan de andere kant betekent het dat de omgeving goed op de hoogte moet worden gehouden over de laatste ontwikkelingen.

Het programma kent een participatieaanpak die gericht is op:

- Bestuurlijke participatie
  Periodiek bestuurlijk en ambtelijk overleg met de provincies.
- Gebruikersparticipatie
  Periodieke overleggen met civiele en militaire luchtruimgebruikers zoals luchtvaartmaatschappijen, algemene luchtvaart, drones en militaire gebruikers.
- Maatschappelijke participatie
  Er is periodiek overleg met verschillende landelijke maatschappelijke organisaties. Daarnaast vinden er periodieke overleggen plaats met de regionale overlegorganen van verschillende civiele en militaire luchthavens waar lokale belangengroepen en bewoners in zijn vertegenwoordigd.

Jaarlijks worden er stakeholderdagen voor een brede vertegenwoordiging georganiseerd.

Vragen en antwoorden, gebaseerd op de besproken onderwerpen op 17 november 2022 met vertegenwoordigers uit de provincies Gelderland en Overijssel.

Vraag
- Wat is een gebiedsadvies?
- Verandert daarmee ook de verantwoordelijkheid van de provincie?

Reactie:
- Een gebiedsadvies is een document waarin een provincie ideeën, wensen en aandachtspunten kan neerleggen zodat het programma hiermee rekening kan houden in het vervolgproces. Mogelijke onderwerpen zijn bijvoorbeeld landzijdige ontwikkelingen, ruimtelijke opgaven en plannen, ambities en wensen op het gebied van economie, natuur en wonen. Daarnaast kan het document ook een advies bevatten wat betreft de te betrekken partijen tijdens het ontwerpproces.
- De inhoud van het gebiedsadvies is een van de middelen die zal worden toegepast bij het uitwerken van de deelprojecten. Het programma gaat in gesprek met alle provincies over de invulling van het gebiedsadvies en de kaders die daarbij gelden.
- Het gebiedsadvies verandert niets aan de verantwoordelijkheid. Die is en blijft bij het Rijk.

Vraag:
- Hoe worden de belangen van bijvoorbeeld de gemeente Steenwijkerland zoals het Nationaal Park Weerribben Wieden meegenomen?
- Over welke gemeenten valt het noordelijk oefengebied straks?

Reactie:
- Regionale aandachtspunten, zoals het belang van een nationaal park, zijn onderdeel van de aspecten die in een gebiedsadvies aan bod kunnen komen. De ontwerpers kijken naar welke ontwerpopties en keuzes waar gemaakt kunnen worden. Hierbij wordt getracht zoveel mogelijk over open water te vliegen en zo min mogelijk over natuur en woonkernen.
- De grens van het oefengebied is nog niet exact bepaald. Het is daarom op dit moment nog niet te zeggen over welke gemeenten het noordelijk oefengebied exact valt. In dit verband is het relevant om op te merken dat er voor het overgrote deel van de tijd in het oefengebied hoog (boven 4-6 km) wordt gevlogen.

Vraag:
- Er wordt gesproken over zicht op het vermijden van laagvliegen, wat betekent zicht op een oplossing?
- Laagvliegen over de Veluwe is zeer ongewenst, hoe wordt een dergelijk signaal mee genomen in de besluitvorming?

Reactie:
- In de Hoofdlijnenbrief Schiphol van 24 juni 2022[1] heeft het kabinet aangekondigd dat de besluitvorming over de mogelijke openstelling van Lelystad Airport niet eerder kan plaats vinden dan medio 2024. Daarbij is aangegeven dat er zicht moet zijn op een oplossing voor de laagvliegroutes. Het ontwerpproces is nog vol gaande. In de Integrale Programmabeslissing wordt meer duidelijkheid gegeven over het ontwerp- en besluitvormingsproces.

Vraag
- Het lijkt alsof Lelystad en de Luchtruimherziening gekoppeld zijn. Is dit correct?

Reactie:
- Dit is niet correct. De Luchtruimherziening neemt geen besluit over de mogelijke opening van Lelystad Airport. Wel is het zo dat bij het ontwerpen rekening gehouden wordt met de opening van Lelystad Airport.
- Vertraging van de opening van Lelystad Airport voor handelsverkeer heeft geen gevolgen voor de Luchtruimherziening.

[1] Tweede Kamer vergaderjaar 2021-2022, Kamerstuk 29 665 Nr. 432

Vraag:

- Er worden zorgen geuit over aantal vliegbewegingen versus meting via effecten. Op het moment dat Schiphol wordt beperkt worden deze vluchten dan verplaatst naar Lelystad? Waarom wordt er niet naar zowel maximum aantal vliegbewegingen als effecten samen gekeken?
- Ter hoogte van Hattem- Zwolle is er een doorstijging van vliegtuigen, dit betekent een geluid van 65 dB. Woningen bij een snelweg bouwen mag niet indien er sprake is van 65dB geluid. Wat betekenen deze geluidseffecten voor de bredere opgaven in het gebied, kan woningbouw straks niet meer?
- Klopt het dat 1700 km laagvliegroutes zijn over 10.000.000 inwoners en 23 N-2000 gebieden?

Reactie:

- Elke luchthaven is gemaximeerd in zijn vergunning. Het is niet zo dat, omdat het aantal vluchten op Schiphol bijgesteld wordt naar 440.000 vliegbewegingen dat dit meer vliegbewegingen voor Lelystad Airport zou betekenen.
- In de hoofdlijnenbrief Schiphol van 24 juni 2022[2] heeft de minister besloten om het aantal vliegbewegingen te beperken om zo ook de hinder in de omgeving te verminderen. Tegelijkertijd heeft de minister het voornemen aangekondigd om wettelijke normen ten aanzien van o.a. geluidsoverlast uit te werken. Daarmee kan, conform de Luchtvaartnota, worden gestuurd op de voortdurende vermindering van negatieve effecten van de luchtvaart. Het kabinet zal voor de normstelling de milieueffecten van het maximum van 440.000 vliegtuigbewegingen als bovengrens hanteren. Daarbinnen is er deels ruimte voor ontwikkeling van de luchtvaartsector, maar dit moet nadrukkelijk ook ten goede komen aan de omgeving.
- In de ontwerp- en realisatiefase gaat het programma de effecten op regionaal niveau zo veel als mogelijk in beeld brengen. Pas dan kunnen uitspraken worden gedaan over bijvoorbeeld geluidseffecten op een specifieke plek.
- Het is niet juist dat er 1700 km laagvliegroutes zijn. In het routeontwerp van Lelystad Airport in het huidige luchtruim zijn maatregelen genomen om zoveel mogelijk ongehinderd klimmen en dalen mogelijk te maken. Alleen in uitzonderingsgevallen zal dit niet mogelijk zijn. Dat geldt in het bijzonder voor het routedeel tussen Lemelerveld en Zwolle.

Vraag:

- Er wordt gesproken over vermindering vliegbewegingen Schiphol, maar wat betekent dit voor de (milieu)belasting? Is in de gevoeligheidsanalyse die in het plan-MER staat opgenomen al rekening gehouden met de 440.000 vluchten voor Schiphol?

Reactie:

- Het plan-MER laat de effecten zien van de implementatie van het Voorkeursalternatief in vergelijking tot de referentiesituatie zonder luchtruimherziening. De geciteerde effecten betreffen Nederland als totaal. Paragraaf 3.5 van de Voorkeursbeslissing geeft op het globale niveau van de Voorkeursbeslissing een verdeling van de effecten per regio. Bij de uitwerking van de Voorkeursbeslissing in de ontwerp- en realisatiefase kan preciezer worden bepaald wat de effecten per gebied zijn. Daarbij valt niet uit te sluiten dat op enkele locaties de overlast toeneemt. De nu bekende informatie laat echter zien dat er geen overmatige toename van (geluid)effecten zal optreden op een enkele locatie, die de gehele herziening onwenselijk maakt. Bovendien is bij de uitwerking van het ontwerp de mogelijkheid aanwezig om in dialoog met de omgeving tot goede oplossingen te komen.
- Er zijn meerdere gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. De nieuwe indeling van het luchtruim leidt over het geheel genomen tot minder geluidsoverlast en minder uitstoot van schadelijke stoffen bij hetzelfde aantal vluchten in de huidige indeling. De gevoeligheidsanalyse laat zien dat ook bij een verminderd aantal vluchten deze effecten positief zijn. De gevoeligheidsanalyse is opgenomen in de aanvulling op het plan-MER.

Vraag:

[2] Tweede Kamer vergaderjaar 2021-2022, vergaderstuk 29665, nr. 432.

- In de Luchtruimherziening is de leefomgeving leidend tot 6.000 voet, daarboven is klimaat leidend. De stikstofberekeningen voor Lelystad Airport worden echter tot 3.000 voet berekend. Is er wel inzicht van de milieugevolgen van vliegen boven de 3.000 voet en hoe krijgen deze uitgangspunten vorm en hoe zit het met betrokkenheid omgeving?
- Het stikstof gehalte boven een bepaalde hoogte wordt niet gemeten door het RIVM, geeft dit dan geen vertekend beeld van de + in de tabel in de plan-MER?

Reactie
- Over emissie en deposities van stikstof door de luchtvaart in het algemeen is een factsheet gepubliceerd die met deze link te vinden is.
- In de plan-MER Luchtruimherziening wordt vermeld dat de emissies van luchtverkeer boven 3.000 voet een grotere omvang hebben dan de emissies onder de 3.000 voet. Emissie gaat over hetgeen wordt uitgestoten en depositie over hetgeen uiteindelijk op de grond terecht komt.
- De effecten van de luchtruimherziening op de emissie en depositie van stikstof zijn berekend op basis van het brandstofverbruik over de totale route. In algemene zin kan gesteld worden dat minder emissie ook minder depositie betekent. Een kortere route betekent dan minder emissie.
- In een aanvulling op het plan-MER is dit in hoofdstuk 3 uitgewerkt.
- Zoals in de factsheet is aangegeven onderzoekt het RIVM in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de uitstoot van vliegtuigen die hoger dan 3.000 voet vliegen. De eerste rapportage is verwacht in 2024 en gaat over het jaar 2022. Deze gegevens komen dan ook in de Emissieregistratie.

Vraag:
- De eerder genoemde menglaag rond stikstof kan ook hoger liggen, wordt hier rekening mee gehouden?
- Er is nu al sprake van aankoop van emissierechten (extern salderen) is er dan toch al in beeld waar effecten zijn?
- Wordt met privé vluchten ook rekening gehouden in de Luchtruimherziening?

Reactie:
- Het klopt dat de hoogte van de menglaag fluctueert (o.a. door warmte). De 3.000 voet is wel een internationaal erkende aanname die nu wordt gehanteerd.
- Het plan-MER laat zien dat over heel Nederland genomen de Luchtruimherziening naar verwachting leidt tot een afname van de stikstofdepositie. In de volgende fase van de Luchtruimherziening kan bij de uitwerking van routes blijken dat incidenteel toch significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied niet zijn uit te sluiten. Op dat moment moeten aanpassingen van het ontwerp of mitigatie (zoals extern salderen) worden overwogen. Dit zal voor luchthavens beoordeeld worden door het bevoegd gezag (de Minister van Natuur en Stikstof) in het kader van de natuurvergunning.
- Er is aandacht voor de groeiende privé vluchten, en ook voor toename maatschappelijk verkeer (trauma en politiehelikopters) in het kader van de vergunningen. Bij conflicterende belangen van luchtruimgebruikers hanteert het programma Luchtruimherziening de onderstaande prioritering die is vastgelegd in de Luchtvaartnota:

  1. Maatschappelijke vluchten
  2. Handelsverkeer en militaire luchtvaart
  3. Commerciële GA
  4. Recreatieve GA
  5. Kleine, niet-commerciële drones

Vraag:
- De provincie Gelderland is nu landbouwgrond aan het opkopen om stikstofruimte vrij te maken, maar het 4e naderingspunt gaat over N-2000 gebied en dat betekent weer meer stikstof, hoe verhoudt zich dit?

Reactie:
- Het vierde naderingspunt zal op een minimale hoogte van 7.000 voet komen te liggen. Dit ligt boven de menglaag die op een hoogte van 3.000 voet wordt verondersteld.
- De hoogte van 3.000 voet wordt internationaal vaak gebruikt bij het berekenen van de uitstoot van stikstof door vliegtuigen. Rond deze hoogte is de scheiding tussen twee lagen in de atmosfeer, de menglaag en de vrije atmosfeer, waartussen weinig uitwisseling van stoffen is. Stoffen die vliegtuigen uitstoten boven deze hoogte kunnen het aardoppervlak

bereiken, maar vaak pas veel later en verspreid over een groot gebied, vaak ook buiten Nederland. Van het vliegverkeer van en naar Nederlandse luchthavens dat hoger vliegt dan 3.000 voet is de neerslag in Natura 2000-gebieden relatief beperkt. Uit onderzoek van de commissie m.e.r. en het RIVM volgt dat deze bijdrage ongeveer 0,01% bedraagt. (0,2 mol/ha/jaar). Er zijn geen rekenmodellen beschikbaar om de depositiebijdrage van vliegtuigemissies boven 3.000 voet op lokaal niveau (hectare) voldoende betrouwbaar in beeld te brengen.

Vraag

- Worden de militaire en civiele luchtverkeersleidingssystemen nog samengevoegd?
- Voor de Luchtruimherziening zijn internationale afspraken noodzakelijk en software aanpassingen. Hoeveel jaren gaan hier overheen?

Reactie:

- De militaire en civiele luchtverkeersleiding worden samengevoegd. Daartoe loopt op dit moment het traject 1ATM.
- De Luchtruimherziening is een langjarig traject. De verandering in het luchtruim, de hoofdstructuur en het operationele concept, zullen stapsgewijs ingevoerd worden tot 2035.
- Het klopt dat er in dit verband internationale afspraken nodig zijn en ook software aanpassingen. De Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) werkt bijvoorbeeld aan de introductie van een nieuw verkeersleidingssysteem (iCAS, opvolger van AAA). De planning is om dit de komende jaren af te ronden.

Vraag

- De basisprincipes van de Luchtruimherziening zijn: veiligheid, leefbaarheid, duurzaamheid en internationale aansluiting (routenetwerk). Is er ook een wegingsfactor?
- Zijn er conflicten met de woningbouwopgave en de RES?

Reactie:

- Bij het ontwerpen van routes zijn veiligheid en aansluiting op het internationale routenetwerk belangrijke randvoorwaarden. Dit geldt evenwel ook voor het verbeteren van de leefomgeving en het klimaat. Dit is immers een van de drie hoofddoelstellingen van de Luchtruimherziening.
- De Luchtruimherziening leidt vooralsnog niet tot verdere beperkingen van de woningbouwontwikkeling. In voorkomende gevallen kan de Luchtruimherziening ruimte bieden aan woningbouwontwikkeling. Het ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijksrelaties en de relevante provincies worden derhalve nauw betrokken bij de deelprojecten met geografische effecten op de grond.
- Het programma Luchtruimherziening houdt rekening met de planvorming in het kader van de Regionale Energiestrategieën (RES). Er worden vooralsnog geen beperkingen voorzien die de RES zouden kunnen hinderen. Tijdens de ontwerp- en realisatiefase worden het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het nationaal programma RES nauw betrokken.

Vraag

- Berekende geluidscontouren moeten met metingen worden geverifieerd op meerdere plekken op een vast moment. Er is daarnaast ook mogelijk verschil tussen de objectieve meting van geluid en de ervaren hinder. Daaruit komt de vraag wat er gaat gebeuren indien de voorgestelde theorie (hetgeen wat gemeten is) niet overeenkomt met de praktijk (hinderbeleving).

Reactie:

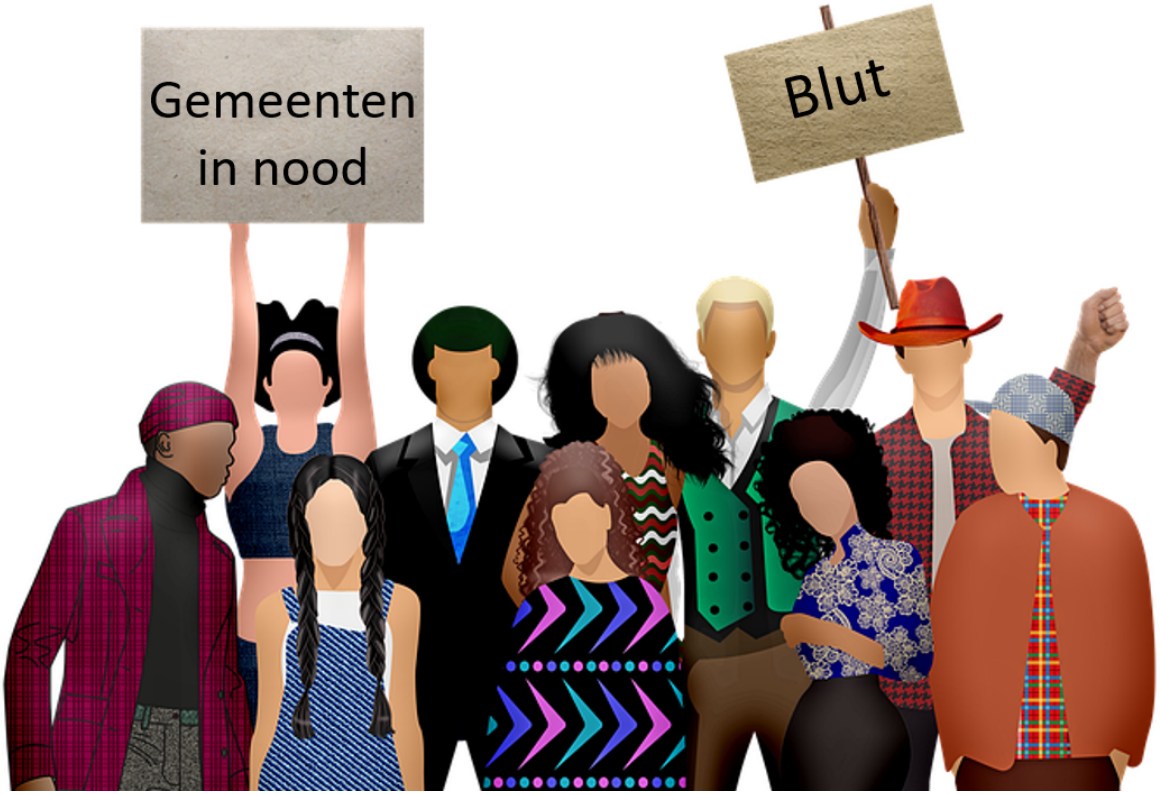
- Het RIVM concludeert in het rapport 'Vliegtuiggeluid: meten, rekenen en beleven' dat L_{den} de beste individuele geluidmaat is om de hinder door vliegtuiggeluid te verklaren. Daarnaast wordt aanbevolen om te onderzoeken welke aanvullende indicatoren naast L_{den} toegepast kunnen worden om de voorspelling van de hinder te verbeteren. Er is toegezegd alle aanbevelingen uit het rapport uit te voeren[3]. Het onderzoek naar deze aanvullende hinderindicatoren loopt momenteel, en de verwachting is dat het rapport medio 2023 wordt opgeleverd.
- Het programma Luchtruimherziening heeft als opgave het verminderen van de geluidbelasting op de grond en zal hier ook prioriteit aan geven tot verder van de luchthaven dan nu. Op dit moment vinden route-optimalisaties vanuit geluidsoptiek plaats

[3] Kamerstukken II, 2019-2020, 31 936, nr. 711

binnen een geluidscontour (bijvoorbeeld de 48db Lden-geluidscontour rondom Schiphol). Ook buiten die contour zet de Luchtruimherziening in op geluidsvermindering voor omwonenden. De inzet is om het route-ontwerp voor zowel vertrek als nadering tussen de grond en 6.000 voet (circa 1.800 meter) te optimaliseren op geluid. Dit streven strekt zich uit tot voorbij de 48db Lden-contouren. De 6.000 voet ontwerprichtlijn betekent dat in grotere delen van Nederland meer zal worden ingezet op verminderen van de impact van vliegtuiggeluid op de grond dan tot nu toe het geval was.

- Over het algemeen zal de Luchtruimherziening een positief effect hebben op geluidhinder, maar dit zal niet overal gelden. Lokaal kan geluid toenemen. Tijdens de ontwerp- en realisatiefase zal blijken wat de exacte netto effecten zijn.

Raden in Verzet



Beste collega (burger)raads-, commissieleden en andere meelezenden,

We hebben jullie in de voortgangsnotitie van februari 2023 laten weten dat de VNG in gesprek was met de Rijksoverheid om tot een nieuw akkoord te komen voor de jeugdzorg. Inmiddels is dat akkoord gesloten. Ook gaven we toen aan dat het actiecomité actief blijft en dat graag doet met veel raadsleden uit het hele land. Vorige week hebben we met vijf enthousiaste nieuwe ambassadeurs gesproken die hebben aangegeven zich aan te sluiten.

In deze voortgangsnotitie “praten” we jullie kort bij over het gesloten Jeugdzorg-akkoord en hoe wij aankijken tegen de gemeentelijke financiën vanaf 2026. Ook sturen we een korte enquête mee met het verzoek aan te geven welke acties je wilt steunen om te zorgen dat de financiën op termijn gezond blijven om al onze belangrijke gemeentelijke taken uit te kunnen oefenen.

Tot slot volgt een vooraankondiging van een bijeenkomst van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden op 10 juni aanstaande in Amersfoort.

Jeugdakkoord: nog steeds zorgen over financiële situatie gemeenten vanaf 2027

“Op 17 april heeft de VNG een principeakkoord bereikt met het kabinet over het financieel kader bij de Hervormingsagenda Jeugd. Met dit akkoord komt er de komende jaren voldoende financiële

ruimte om de agenda uit te voeren. Daarmee kunnen gemeenten voor hun inwoners en vooral voor kwetsbare kinderen en gezinnen het verschil maken.” Zo begint de ledenbrief van de VNG, te lezen op Principeakkoord Kabinet Hervormingsagenda Jeugd (vng.nl)

Ook het actiecomité is blij dat het Rijk de eerder afgegeven besparingen in 2024 en 2025 verzacht. Gemeenten kunnen nu verder met de Hervormingsagenda Jeugd. Zolang die niet goed van de grond komt, wordt het ook moeilijk om de besparingen en verbeteringen in de Jeugdzorg -die het Rijk en gemeenten voor zich zien- te kunnen realiseren.

Wat echter in onze ogen niet helpt, is dat er opnieuw niet voor een structurele oplossing is gekozen. De besparingen die moeten oplopen tot € 1 miljard worden tijdelijk verzacht, maar moeten vanaf 2026 vooralsnog onverminderd worden gerealiseerd, terwijl nog helemaal niet duidelijk is of dat haalbaar is. Een deskundigencommissie zal in 2025 en 2028 de situatie beoordelen, terwijl nog onduidelijk is hoe diens bevindingen (tijdig) door het Rijk zullen worden overgenomen. Bovendien blijven de bezuinigingen tot en met 2023 (en dat is ook al € 375 mln.) staan terwijl de hervormingsagenda nog niet is vastgesteld (en we dus nog weinig tot geen besparing realiseren).

Het is in onze ogen vreemd dat alleen 2024 en 2025 worden betrokken.

Vanaf 2026 en vooral daarna is het nog totaal ongewis hoe de financiële situatie van gemeenten uitpakt. De zogeheten ‘trap-op, trap-af’-systematiek lijkt dan te vervallen waardoor grote bezuinigingen dreigen op het gemeentefonds. Het Principeakkoord Jeugd zorgt vanaf 2026 voor een nog grotere onzekerheid.

Al met al heeft het actiecomité Raden in Verzet nog steeds grote zorgen over de houdbaarheid van de gemeentefinanciën en daarmee over de dienstverlening naar onze inwoners. De begrotingsreeksen van gemeenten geven een vooruitblik naar de volgende vier jaar. Vanaf de komende begroting zien we dan al grote onzekerheden of negatieve resultaten vanaf 2026. De consequenties daarvan zijn nu al merkbaar. Structurele uitgaven aan bijv. onderhoud, afschrijvingen en personeel komen in het geding bij een niet sluitende meerjarenbegroting. Alle reden dus om niet af te wachten, maar nu al in actie te komen.

Wat kunnen we als raadslid doen?

De vraag is natuurlijk wat wij als raadsleden kunnen doen tegen het dreigende zogeheten financieel ravijn waar onze gemeenten in dreigen te vallen met alle gevolgen voor onze inwoners. We zijn benieuwd naar jullie ideeën en suggesties daarover. Daarom tref je bij deze voortgangsnotitie een korte enquête aan waarin we jullie vragen naar jullie actiebereidheid en suggesties hoe om te gaan met een financieel tekort. Welke taken kunnen we dan niet meer uitvoeren in jullie ogen? Of gaan gemeenten massaal rode cijfers opnemen in hun begrotingen?

Fijn als velen van jullie de enquête willen invullen. Ook jullie zullen geen raadslid zijn geworden om je gemeente kapot te bezuinigen, dus laat van je horen!

Je bereikt de enquête via deze link: Enquête raadsleden (google.com)

Acties voorbereiden: meld je aan als ambassadeur

Mede op basis van de uitkomsten van de enquête wil het actiecomité de komende periode mogelijke acties gaan voorbereiden. Dat doen we graag met zo veel mogelijk raadsleden. Vorige week hebben

de vijf eerste ambassadeurs nader kennis met elkaar gemaakt. Zij hebben zich bereid verklaard om met de initiatiefnemers van het actiecomité gezamenlijk toekomstige acties voor te bereiden. Meer ambassadeurs zijn van harte welkom, dus meld je gerust aan. Dat kan per mail aan radeninverzet@gmail.com met vermelding van je naam, gemeenteraad en functie die je daarin hebt. In mei zullen we met alle ambassadeurs nog een keer bijeen komen, ook om te bespreken welke boodschap we op het VNG-congres op 14 juni willen laten horen.

De eerste vijf ambassadeurs zijn:

- Léon van Dun, gemeente West Betuwe (Dorpsbelangen)
- Tina Jacoeb, gemeente Barendrecht (PvdA)
- Joep Derksen, gemeente Teylingen (partij voor Teylingen)
- Sven Spaargaren, gemeente Oegstgeest (Fractie Spaargaren)
- Lilian Biber, gemeente Woerden (Progressief Woerden)

Aansluiting bij Nederlandse Vereniging voor Raadsleden – save the date 10 juni

Op 19 april heeft het actiecomité gesproken met de directeur van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, Henk Bouwmans. Met hem hebben we afgesproken dat we nauwer gaan samenwerken. Zo zullen we tijdens de algemene ledenvergadering Raadsacademie van de vereniging een deelsessie verzorgen over Raden in Verzet en hoe we de komende periode voor ons zien. Die bijeenkomst is op 10 juni in Amersfoort. Aanmelden kan via ALV Raadsacademie (Amersfoort) | Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. Wij hopen dan velen van jullie te zien.

Afscheid Vivianne van Yperen

Vivianne neemt in mei afscheid als raadslid. Zij kan haar raadswerk niet meer optimaal combineren met haar jonge gezin en een nieuwe uitdagende baan. Vivianne is met Marijke van de Meer en David Weekenstroo de oprichter van het actiecomité. Ook op deze plek willen wij haar veel dank zeggen voor al het werk dat zij in de vorige en deze raadsperiode voor het actiecomité heeft gedaan. Haar plaats wordt vanuit de raad van Zoetermeer overgenomen door Rob Duiven, raadslid voor de VVD.

Wij hopen dat we veel nieuwe ambassadeurs mogen verwelkomen en houden alle raadsleden in Nederland met regelmaat op de hoogte van onze activiteiten.

Hartelijke groet, de leden van actiecomité Raden in Verzet,

David Weekenstroo

Sicco Louw

Rob Duiven

We zijn raadslid geworden omdat we het allerbeste willen voor onze gemeente en niet om de gemeente kapot te bezuinigen!

Aan de leden

Datum
10 mei 2023
Ons kenmerk
U202300353
Lbr. 23/017
Telefoon
070 3738393

Onderwerp
Bekendmaking voorgedragen kandidaten
VNG-bestuur en -commissies

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De voordrachtscommissie heeft op 24 april kandidaten voorgedragen voor in totaal 10 vacatures in VNG-bestuur en -commissies. Hierna ontvangt u een toelichting op deze voordracht en de procedure richting de ALV van 14 juni. Met deze ledenbrief wordt ook de mogelijkheid tot het stellen van andere kandidaten geopend.

Voorgedragen kandidaten
Hierbij geven wij een overzicht van de opengestelde vacatures en de voorgedragen kandidaten.

Bestuur/ commissie:	**Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:**	**Voorgedragen kandidaten:**
Bestuur: vicevoorzitter	Sharon Dijksma, burgemeester Utrecht (zij wordt voorzitter op 14 juni a.s.)	Koen Schuiling, burgemeester Groningen
College voor Dienstverlenings-zaken (CvD)	Frans Backhuijs, burgemeester Nieuwegein Arne van Hout, secretaris Nijmegen Wim Willems, wethouder Apeldoorn Joyce Vermue, burgemeester Zundert	Jan Goijaarts, wethouder Meijerijstad Jeroen Heerkens, secretaris Oost Gelre Patricia Hoytink-Roubos, burgemeester Overbetuwe Lars Voskuil, burgemeester Bergen (NH)
College voor Arbeidszaken (CvA)	Bert van Ravenhorst, wethouder Brielle	Bert van Ravenhorst, raadslid Voorne aan Zee

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Bestuur/ commissie:	Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:	Voorgedragen kandidaten:
Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (ZJO)	Maarten Struijvenberg, wethouder Rotterdam	Ronald Buijt, wethouder Rotterdam
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (EKEM)	Remco Bosma, burgemeester Bladel Peter Derk Wekx, secretaris Alphen aan den Rijn	Frank van Vliet, wethouder Delft Astrid van de Klift, secretaris Nijmegen
Commissie Europa en Inter-nationaal (E&I)	Nog niet eerder opengestelde vacature in de internationale delegatie	Jan van Zanen, burgemeester Den Haag

Toelichting op overwegingen en werkwijze voordrachtscommissie
Voor de 10 vacatures in het bestuur en een aantal commissies hebben zich in totaal 46 burgemeesters, wethouders, secretarissen en raadsleden kandidaat gesteld. Uit deze kandidaten heeft de voordrachtscommissie een keuze moeten maken. Om te komen tot een kwalitatief goede en representatieve samenstelling van bestuur en commissies heeft de voordrachtscommissie zich naast de persoonlijke motivatie van kandidaten mede gebaseerd op de aanbevelingen van diverse netwerken uit de gemeentelijke achterban. Met het oog op een herkenbare samenstelling voor de achterban heeft de voordrachtscommissie zich bovendien gericht op de criteria: geslacht, partijpolitieke samenstelling, functiegroep, gemeentegrootte, provincie en diversiteit.

Specifiek valt daarbij nog op te merken:

- Voor het vicevoorzitterschap is de Voordrachtscommissie van mening dat Koen Schuiling, burgemeester van Groningen, uitstekend voldoet aan het gevraagde profiel
- Voor de 4 vacatures in het CvD waren er 4 kandidaten
- Voor de vacature in het CvA waren er 2 kandidaten. De voordrachtscommissie heeft gekozen voor de voortzetting van het CvA-lidmaatschap van Bert van Ravenhorst, onder meer vanwege zijn ervaring in de Kamer Inclusieve Arbeid
- Voor de vacature in de commissie ZJO waren er 21 kandidaten. De voordrachtscommissie heeft, onder meer vanwege het belang van de voortzetting van de vertegenwoordiging van de gemeente Rotterdam in de commissie, gekozen voor wethouder Ronald Buijt
- Voor de 2 vacatures in de commissie EKEM waren er 12 kandidaten. De voordrachtscommissie heeft conform de profielschets gekozen voor een gemeentesecretaris en daarnaast voor wethouder Frank van Vliet uit Delft, waarmee de gemeente Delft een eerste vertegenwoordiger in de VNG governance krijgt
- Voor de vacature in de commissie E&I waren er 4 kandidaten. Gelet op de profielschets heeft de voordrachtscommissie Jan van Zanen voorgedragen. Met zijn benoeming in de commissie behoudt Jan van Zanen ook vanaf 14 juni een directe verbinding met de VNG in verband met zijn co-presidentschap in de United Cities and Local Governments (UCLG).

Openstelling mogelijkheid tot stellen van andere kandidaten en besluitvorming in ALV
Met deze ledenbrief wordt de mogelijkheid geopend tot het stellen van andere kandidaten voor de kandidaten die door de voordrachtscommissie zijn voorgedragen. Alleen de vacature voor het lidmaatschap van de commissie Europa & Internationaal is hiervan uitgezonderd. Leden van deze

commissie worden op basis van het Reglement van de commissies benoemd door het VNG-bestuur. De door de voordrachtscommissie voorgedragen kandidaten en eventuele andere kandidaten worden in de ALV van 14 juni a.s. aan de leden voorgelegd.

De procedure voor het stellen van andere kandidaten luidt als volgt:

- Tot uiterlijk 24 mei (3 weken voor de ALV) kunnen per vacature andere kandidaten worden gesteld. Deze kandidaatstelling kan slechts geschieden door het lid van de Vereniging waarvan de kandidaat lid is van een bestuursorgaan of de secretaris of de griffier is en dient mede ondersteund te worden door 10 andere leden van de Vereniging
- Het bestuur brengt uiterlijk 31 mei (2 weken voorafgaand aan de ALV) de namen van alle voorgedragen kandidaten en andere kandidaten ter kennis van de leden.

met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr J.H.C. van Zanen
voorzitter

Aan de leden

Datum
4 mei 2023
Ons kenmerk
U202300344
Lbr. 23/016
Telefoon
070 – 373 83 93

Onderwerp
Actuele opgaven asielopvang, huisvesting statushouders en integratie

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Het kabinet heeft op vrijdag 28 april bekendgemaakt dat er de komende periode wederom grote aantallen asielzoekers worden verwacht. Dit betekent dat de opgaven op het gebied van opvang, huisvesting en integratie nog groter worden. Dat baart de VNG zorgen: door de stijgende aantallen neemt de druk op gemeenten, uitvoeringsorganisaties, de woningmarkt en sociale voorzieningen verder toe. De asiel- en huisvestingsopgave komt bovendien naast de omvangrijke taak om ontheemden uit Oekraïne op te vangen.

Het staat buiten kijf dat moet worden voorkomen dat er opnieuw schrijnende situaties in de asielopvang ontstaan, zoals we die afgelopen zomer gezien hebben. Tot op heden hebben gemeenten en veiligheidsregio's zich daarvoor tot het uiterste ingespannen. Voor komend jaar staat Nederland echter een gigantische uitdaging te wachten, die valt of staat met de juiste ondersteuning vanuit het rijk – beleidsmatig, organisatorisch, financieel en qua menskracht. Het gaat dan niet alleen om het organiseren van opvang, maar ook om voldoende slagkracht op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, inburgering en veiligheid. We constateren dat het rijk tot op heden onvoldoende structurele oplossingen biedt. Er zijn onder de huidige omstandigheden dan ook geen garanties te geven dat alle opgaven kunnen worden uitgevoerd.

Op vrijdag 28 april heeft het kabinet ook de Voorjaarsnota gepresenteerd. In deze ledenbrief informeren wij u over de inzet van de VNG met betrekking tot de cijfermatige opgaven, de verwachte impact op gemeenten en de onderdelen uit de Voorjaarsnota die raken aan migratie.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Opvang asielzoekers en Oekraïners

Asielopvang: ophoging capaciteitsbesluit COA
Het kabinet verwacht, op basis van de huidige inzichten uit de Meerjarige Productieprognose van het ministerie van JenV, dat er dit jaar ruim 70.000 personen in Nederland asiel aanvragen. Dit heeft consequenties voor het capaciteitsbesluit, waarin het benodigde aantal opvangplekken voor het COA wordt vastgesteld. Op basis van deze instroomcijfers wordt het aantal opvangplekken voor 1 januari 2024 verhoogd van 75.500 naar 77.100. Hieronder vallen ook 3.660 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).

De staatssecretaris van JenV informeert gemeenten binnenkort per brief over wat het capaciteitsbesluit betekent voor de opgave per provincie. In deze brief gaat de staatssecretaris ook in op de benodigde versterking van de governance, met name de Provinciale Regietafels (PRT's). Hiertoe zal de komende weken door het rijk en de medeoverheden een voorstel worden uitgewerkt. Ook de VNG acht het van belang dat de PRT's verstevigd worden; nu is niet overal de benodigde capaciteit en slagkracht voor handen. Een goed functionerende PRT kan bijdragen aan provinciale (en/of regionale) afspraken over opvang tot en met integratie, het wegnemen van juridische en planologische belemmeringen en (indien gewenst) uitruil van de verschillende opgaven tussen gemeenten.

De 77.100 plekken moeten zoveel mogelijk bestaan uit (nood)opvangplekken bij het COA. Bedden in de gemeentelijke crisisnoodopvang tellen mee als opvangplek, maar de insteek blijft dat er gewerkt wordt aan het vinden van duurzame opvangplekken zodat crisisnoodopvang niet meer nodig is. Per 1 juli 2023 stopt de regierol vanuit de veiligheidsregio's ten aanzien van de crisisnoodopvang. Er zijn CNO-locaties die ook na 1 juli 2023 open blijven. Dit is maatwerk dat door de betreffende gemeente in overleg met het COA wordt vormgegeven. De geldende financiële maatregelen blijven hiervoor van kracht.

Prognose asielzoekers 2024
Ook in 2024 voorziet het kabinet een forse toename van het aantal asielzoekers, waardoor het capaciteitsbesluit voor 1 januari 2025 naar verwachting substantieel hoger ligt. Over de exacte aantallen doet het kabinet nog geen uitspraken; dit volgt pas bij het capaciteitsbesluit komend najaar. De VNG vindt het – juist omdat het naar verluidt om grote aantallen gaat – onwenselijk dat het kabinet ervoor kiest de opgaven gefaseerd aan gemeenten mede te delen. Normaliter wordt een capaciteitsbesluit voor de komende twee jaar genomen, en maakt het rijk voor medeoverheden en partners inzichtelijk wat dit betekent. De VNG heeft het kabinet verzocht om ook nu provincies en gemeenten zo spoedig mogelijk, bij voorkeur voor de zomer, mee te nemen in de lange termijn visie en de prognoses.

Opvang ontheemden Oekraïne
Naast de opvang van asielzoekers, verzorgen gemeenten al ruim een jaar de opvang en ondersteuning van ontheemden uit Oekraïne. Op 16 december jl. heeft de staatssecretaris van JenV gemeenten en veiligheidsregio's verzocht om vóór 1 juli 2023 op te schalen van 75.000 naar 90.000 gemeentelijke opvangplekken. Het ministerie van JenV stelt nu dat er op basis van de laatste prognoses geen aanleiding is om de doelstelling voor 90.000 opvangplekken bij te stellen. Hierover stuurt de staatssecretaris op korte termijn een brief aan gemeenten.

Omdat het ministerie de situatie in Oekraïne te onvoorspelbaar vindt om verder vooruit te kijken, komt de staatssecretaris uiterlijk 1 juli 2023 terug op het benodigde aantal gemeentelijke opvangplekken per 1 januari 2024. Voor de VNG is het essentieel dat gemeenten en veiligheidsregio's de kosten voor opvang van ontheemden vergoed krijgen, conform de huidige afspraken, tot de taken zijn afgerond of overgedragen. Ook is het voor de VNG zaak de impact van de opvang van asielzoekers en Oekraïners op gemeenten niet los van elkaar te zien.

In maart jl. is door het kabinet besloten dat de toepassing van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor "derdelanders" onder de ontheemden uit Oekraïne, verlengd wordt tot 4 september aanstaande. Momenteel wordt in overleg tussen alle betrokken partijen gewerkt aan een aanpak om de uitstroom van derdelanders uit de gemeentelijke opvang rond die datum vorm te geven. Hiertoe wordt onder meer een voorstel uitgewerkt waarin de derdelanders die een asielaanvraag indienen, gefaseerd worden overgeplaatst naar COA-opvang. U wordt hierover binnenkort nader geïnformeerd.

Huisvesting statushouders: taakstelling 2023-II

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is voor de tweede helft van 2023 vastgesteld op 27.300 personen. Dit is een ongekend grote opgave. De afgelopen periodes zijn gemeenten er als collectief steeds in geslaagd de taakstelling te behalen. Het is echter evident dat het in de huidige woningmarkt zeer ingewikkeld is voldoende woonruimte te organiseren. Gemeenten hebben immers niet alleen te maken met statushouders die moeten worden gehuisvest, maar ook met diverse andere (aandachts)groepen. Het is daarom van belang de huisvestingsopgave in de breedte te bezien en oog te houden voor de langere termijn. We roepen het rijk dan ook op regelgeving en investeringen zodanig in te richten, dat deze (zeker bij dalende instroom) benut kunnen worden voor diverse groepen woningzoekenden.

Spoedige huisvesting van statushouders in de gemeente blijft desalniettemin van groot belang. Niet alleen om uitstroom vanuit de asielopvang op gang te houden, maar vooral om een voorspoedige integratie van statushouders in hun toekomstige woongemeente te realiseren.

Het kabinet verwacht dat de taakstelling in 2024 verder stijgt. De VNG heeft het rijk nadrukkelijk verzocht de opgaven voor de aankomende taakstellingsperiodes zo vroeg mogelijk, en uiterlijk voor de wettelijk vastgestelde deadlines, naar gemeenten te communiceren.

Uit de crisis komen en blijven

Vervolg op bestuurlijke afspraken augustus 2022
In augustus 2022 hebben het rijk, de VNG, het Veiligheidsberaad en het IPO bestuurlijke afspraken gemaakt om uit de opvangcrisis te komen én te blijven. Het doel is om het opvang- en huisvestingslandschap structureel zo in te richten dat een goede landing van nieuwkomers in de maatschappij gestimuleerd wordt. Daarvoor is het noodzakelijk dat het rijk daadkracht toont, dat gemeenten in staat worden gesteld hun taken op het terrein van opvang tot en met integratie goed uit te voeren en dat alle betrokken partijen vanuit een integrale visie samenwerken.

Helaas moeten we constateren dat het rijk nog weinig voortvarendheid toont, in het bijzonder als het gaat om het realiseren van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen. In de bestuurlijke afspraken van augustus 2022 is afgesproken dat er versneld uitvoering wordt gegeven aan de

Uitvoeringsagenda, inclusief uitbreiding van duurzame kleinschalige opvanglocaties. Daarnaast staat in de Uitvoeringsagenda dat statushouders en evident kansrijke asielzoekers zo snel mogelijk in regionale opvanglocaties worden geplaatst (waardoor zij vroegtijdig aansluiting kunnen zoeken op de arbeidsmarkt en in de maatschappij) en dat er meerdere gemeenschappelijke vreemdelingenlocaties komen. Al deze elementen zijn cruciaal voor het gewenste opvanglandschap. We blijven dan ook hameren op het nakomen van de gemaakte afspraken en zijn hierover continu met het rijk in gesprek.

Spreidingswet
Voor evenredig gespreide asielopvang is het noodzakelijk dat er op korte termijn een uitvoerbare spreidingswet komt. De VNG vindt het onbegrijpelijk dat het wetsvoorstel – ondanks forse kritiek van onder andere de VNG, IPO, COA, Vluchtelingenwerk en de Raad van State – ongewijzigd aan de Tweede Kamer is gestuurd voor behandeling. Met het huidige wetsvoorstel worden de doelstellingen van de spreidingswet immers niet behaald. Op 25 mei is er in de Tweede Kamer een Ronde Tafelgesprek over de spreidingswet. De VNG neemt deel aan dit gesprek en zal de Kamercommissie een toelichting geven op onze weging van de effectiviteit en uitvoerbaarheid. Het is waarschijnlijk dat de wetsbehandeling in de Tweede Kamer pas na de zomer plaatsvindt. Over de ontwikkelingen rondom de spreidingswet informeren wij u op een later moment nader.

Impact op sociale voorzieningen

De oplopende aantallen asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden hebben impact op onder andere wonen, zorg, onderwijs, integratie, leefbaarheid en daarmee op het draagvlak. Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, heeft de VNG het rijk gevraagd te komen met een samenhangende aanpak. Voldoende personele capaciteit is randvoorwaardelijk voor het leveren van de gevraagde prestaties. Momenteel vormen de zeer krappe arbeidsmarkt en het tekort aan onder meer docenten, artsen en gemeentelijk personeel een van de grootste belemmeringen. Het is daarom van belang dat het rijk stevige, integrale regie voert. Daarbij moet verkokering en regelgeving die elkaar tegenwerkt worden tegengegaan.

Maatregelen sociaal domein
Op aandringen van de VNG vond op vrijdag 17 februari een bestuurlijk overleg plaats over de impact van migratie op de verschillende beleidsterreinen. Naast de VNG waren hierbij de bewindspersonen van JenV, BZK, SZW, VWS en OCW aanwezig. Naar aanleiding van dit overleg is het rijk aan de slag gegaan met maatregelen die de druk op gemeenten als gevolg van migratie moet verlichten. Dit is geen in steen gebeiteld pakket; het is een ‘levende’ inventarisatie van knelpunten en mogelijke oplossingen. Hoewel het maken van financiële afspraken niet de primaire insteek is, benadrukken we dat gemeenten voor alle opgaven op het gebied van opvang tot en met integratie en de aanpalende voorzieningen voldoende middelen moeten krijgen. Voor de VNG is het daarnaast van belang dat de maatregelen uitvoerbaar zijn en daadwerkelijk een oplossing bieden voor (actuele) problematiek.

Het ministerie van VWS verkent bijvoorbeeld de mogelijkheden om migranten met een zorgachtergrond beter in te zetten in de zorgsector, om zo de personeelstekorten deels te ondervangen.

Ondertussen werkt het ministerie van OCW aan spoedwetgeving die ruimte creëert om het onderwijs aan nieuwkomers flexibeler vorm te geven, waardoor wachtlijsten voorkomen kunnen

worden. Met betrekking tot deze spoedwet heeft de VNG aangegeven dat het van belang is goed te kijken naar het passend beleggen van verantwoordelijkheden en naar toereikende financiering voor het nieuwkomersonderwijs (inclusief onderwijshuisvesting).

Een andere maatregel is een onderzoek naar belemmeringen van asielzoekers bij toetreding tot de arbeidsmarkt. Het ministerie van SZW verkent aanpassing van de regelgeving, die voorschrijft dat asielzoekers uitsluitend mogen werken met een tewerkstellingsvergunning, nadat zij zes maanden in procedure zijn en voor maximaal 24 weken per jaar. De VNG heeft recentelijk ook voor aanpassing van deze regels gepleit in een brief aan de staatssecretaris van JenV en de minister van SZW. Wij menen dat vroege arbeidsparticipatie bevorderlijk is voor het welzijn van asielzoekers en voor een goede landing in de samenleving, bijdraagt aan het oplossen van de tekorten op de arbeidsmarkt, het beroep op sociale voorzieningen vermindert en bovendien goed is voor het maatschappelijk draagvlak. Zeker gezien de recente gerechtelijke uitspraak over de toegang tot werk voor asielzoekers, rekenen wij erop dat het kabinet overgaat tot een spoedige aanpassing van het beleid.

Voorjaarsnota 2023

Extra investeringen Voorjaarsnota
Op 28 april jl. heeft het kabinet de Voorjaarsnota gepresenteerd. Omdat de asielopgave hoger is dan voorzien, doet het kabinet forse investeringen in de asielketen (o.a. IND, COA en Nidos). Ook gemeenten krijgen extra budget om hun taken op het gebied van opvang, huisvesting en inburgering uit te voeren. In de Voorjaarsnota staat hierover onder meer het volgende:

- Stabiele financiering voor het COA: in de Voorjaarsnota geeft het kabinet aan dat de vaste opvangcapaciteit van het COA stapsgewijs wordt uitgebreid naar 41.000 plekken, waardoor schommelingen beter kunnen worden opgevangen. De VNG pleitte eerder ook al voor een stabielere financieringsvorm; de verwachting is dat dit zorgt voor meer stabiliteit en rust in gemeenten.
- Flexwoningen: er wordt in tranches ruim € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor het stimuleren van flexwoningen. In mei gaat de volgende tranche van de Regeling Huisvesting Aandachtgroepen open. De eerste tranche van de nieuwe stimuleringsregeling voor flexwoningen volgt na de zomer en zal goed zijn voor circa 10.000 flexwoningen (voor starters, statushouders, Oekraïense ontheemden en andere spoedzoekers).
- Huisvesting grote gezinnen: er wordt € 16 miljoen vrijgemaakt voor het aanpassen van woningen, zodat gemeenten gezinnen van statushouders met 7 of meer personen makkelijker kunnen huisvesten. Deze regeling zal vier jaar lopen.
- Inburgeringsvoorzieningen: de verwachte stijging van de asielinstroom werkt meerjarig door in de uitgaven aan de Specifieke Uitkering voor de inburgeringsvoorzieningen. Het bedrag dat gereserveerd is voor de SPUK is daarom gestegen.
- Aanpassing macrobudget participatiewet (BUIG): omdat een groot deel van de statushouders afhankelijk is van een bijstandsuitkering, worden de uitgaven als gevolg van de hogere huisvestingstaakstelling in 2023 naar boven bijgesteld.
- Oekraïne: het kabinet raamt in totaal € 2,7 miljard voor opvang en huisvesting van ontheemden. In het sociaal domein wordt € 10 miljoen voor kindregelingen geraamd en € 15 miljoen voor taallessen. In de meicirculaire stelt het ministerie van SZW meer informatie beschikbaar over de verdeling van de taalmiddelen. Daarnaast zijn in de Voorjaarsnota middelen opgenomen voor onder andere de verlenging van de regeling medische zorg

ontheemden (€ 220 miljoen), verlenging van de meerkostenregeling gemeentelijke zorg (€ 46 miljoen), nieuwkomeronderwijs (€ 170 miljoen) en tijdelijke onderwijshuisvesting (€ 318 miljoen). Op het gebied van onderwijs betreft het geen extra investeringen; het gaat onder meer om reeds bekende financiering die over 2022 en 2023 wordt verdeeld.

Het realiseren van een bestendig stelsel van opvang tot en met integratie vraagt om meer dan louter financiële inzet, maar met het oog op de enorme opgaven staan wij positief tegenover deze investeringen.

Benodigde middelen voor inburgering
De hogere aantallen statushouders hebben niet alleen effect op het aantal inburgeringstrajecten (waarvoor de Specifieke Uitkering wordt opgehoogd), maar ook op de uitvoeringskosten voor gemeenten (die gefinancierd worden via het Gemeentefonds). Op grond van de bestuurlijke afspraken uit augustus 2022 is het budget voor uitvoeringskosten in de septembercirculaire van 2022 opgehoogd. Uitgangspunt was daarbij dat gemeenten passende financiering ontvangen voor de uitvoering van de Wi2021, dus dat eventuele hogere (uitvoerings)kosten leiden tot een bijstelling van het budget. Om de inburgering echt goed vorm te kunnen geven, roept de VNG het rijk daarnaast op om financiering voor participatie binnen de Wi2021 mee te laten groeien met de instroom van statushouders en om de onderwijsroute (ook in financieel opzicht) goed te regelen.

Ontbrekende financiering Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen
Tot slot is het opvallend dat in de Voorjaarsnota geen middelen beschikbaar worden gesteld voor de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV) na 2023. Dit is opmerkelijk, omdat de landelijke uitrol van de LVV onderdeel is van het regeerakkoord en omdat de VNG en het rijk voornemens zijn hierover voor de zomer vervolgafspraken te maken. Dat het kabinet nu toch geen financiering beschikbaar stelt voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerden is voor de VNG onaanvaardbaar; het gaat immers om een complexe doelgroep voor wie het reguliere instrumentarium van de migratieketen niet heeft gewerkt. Gemeenten mogen niet worden belast met openbare orde- en gezondheidsproblematiek van deze groep, terwijl er een werkende oplossing voor handen is. De VNG gaat spoedig met het ministerie van JenV in gesprek over wat deze ontwikkeling betekent voor het vervolg van de LVV.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

jaarverslag 2022

GELDERS ARCHIEF

Wat gebeurde er in 2022

2022 stond in het teken van het verder verbeteren van onze online dienstverlening. Meer dan een miljoen online bezoeken, meer dan twee miljoen scans op verzoek van ons publiek, verschillende gescande fotocollecties en de afronding van het project van de Gelderse burgerlijke stand zijn daar het gevolg van. Online dienstverlening en digitale archivering zijn sleutelbegrippen in ons beleid voor de komende jaren.



Publiek

Het bezoek aan de website steeg naar 1,3 miljoen, een stijging van 36% en een nooit eerder behaald aantal. Het aantal unieke bezoekers bedroeg 831.906. We verbeterden onze website op diverse onderdelen, onder andere met een hulp-bij-onderzoek-pagina, animatiefilmpjes en het eenvoudiger aanvragen van bouwdossiers en Kamer van Koophandel-dossiers.

1,3 miljoen

websitebezoeken

↑ +36%

unieke bezoekers

831.906

We maakten 2,1 miljoen scans in 2022 en kregen 8.391 verzoeken om scans. Steeds meer dienstverlening verloopt via onze gratis service scannen-op-verzoek. Veel overheidsarchieven ouder dan 90 jaar vallen sinds vorig jaar onder onze scannen-op-verzoek-service. Dat was eerst 110 jaar.

2,1 miljoen

scans op verzoek

8.391

verzoeken om scans

chatgesprekken

-13%

verzoeken om inlichtingen

-24%

Het aantal chatgesprekken daalde (-13%, 1153), net als het aantal verzoeken om inlichtingen (-24%, 4034). Hoe komt deze daling? Vanaf midden 2022 konden bezoekers zelf scans van bouwdossiers downloaden zonder te e-mailen. Verder probeerden we via onze website en mails helderder en begrijpelijker te communiceren. Mogelijk speelden ook het hoge aantal studiezaalbezoekers en het afnemen van de coronacrisis een rol.

-13%

-3%

+41%

+2%

-3%

We gebruiken sociale media intensief om onze naamsbekendheid te vergroten, zodat steeds meer mensen onze historische informatie vinden. Ons bereik nam af bij Facebook (-13%) en Instagram (-3%). We kregen 41% nieuwe volgers erbij op LinkedIn. Het aantal volgers bij Twitter (+2%) en YouTube (-3%) bleef redelijks stabiel. De betrokkenheid op Facebook steeg (12%) en daalde bij Instagram (-17%).

We behandelden 366 openbaarheidszaken, waarmee we een flinke bijdrage leveren aan onder andere de uitkering van de financiële tegemoetkoming voor slachtoffers van geweld in de jeugdzorg.

366
openbaarheids-zaken

We verbeterden de Gelderse burgerlijke stand grootschalig. We vernieuwden bijna 700.000 scans, corrigeerden fouten, verbeterden de toegankelijkheid en de technische mogelijkheden om fouten snel te wijzigen. Het was een project van lange adem en hard werken.


PROVINCIE
GELDERLAND.
Kwartier Tiel.
Gemeente
Register
voor
Dood-Acten.



Welke archieftoegangen raadpleegden onze bezoekers het vaakst?

De top vijf:
1. Topografisch-historische Atlas Gelderland
2. Hof van Gelre en Zutphen
3. Bevolkingsregister Gemeente Renkum (reconstructie)
4. Heren en graven van Culemborg
5. Kaartenverzameling Rijksarchief in Gelderland

De online personendatabase met de burgerlijke stand en de doop-, trouw- en begraafboeken is verreweg het meest geraadpleegde deel van onze collectie.

We lieten het archief van de hypotheekbewaarder te Tiel (1811-1838) scannen en online plaatsen.

We kregen in 2022 81% meer studiezaalbezoeken dan het jaar daarvoor (874). Dit kwam doordat de studiezaal in 2022 niet (tijdelijk) dicht was in verband met de coronacrisis, zoals in 2020 en 2021. De laatste coronabeperkingen in de studiezaal vervielen op 3 maart 2022. Ten opzichte van 2019, het jaar voor de coronacrisis, was het aantal studiezaalbezoekers in 2022 bijna de helft lager. Het aantal aanvragen voor fysieke stukken (stukken uit het depot gehaald voor raadpleging in de studiezaal, uitleningen en restauratie) bedroeg 24.374.



Het team Behoud verpakte meer dan 600 meter archieven in zuurvrije omslagen en dozen. Onze restaurator restaureerde meer dan 50 archiefstukken, vooral uit het hertogelijk archief. We scanden deze stukken direct en publiceerden ze op onze website.

Collectie

Een nieuwe manager Collectie trad aan:
Pepijn Spierings.

De films van onder meer Vereniging Het Zonnehuis en Zonnehuis Beekbergen (jaren '30-'50) en Th. Verheyen (onder andere Arnhemse dameselftal van voetbalclub Hertog Hendrik, 1965-1975) kwamen online.

Medewerker AudioVisueel Archief Gelderland (AVAG) Carola van Dijk-Heeres verzorgde eind juni in Hilversum een korte presentatie tijdens het AVA net-symposium (kennisnetwerk voor audiovisuele collectiehouders in Nederland) over regionale samenwerking. Zij stelde een stappenplan voor beheerders op, zodat die kunnen vaststellen in welke staat hun filmcollectie zich bevindt in verband met aantasting door het azijn-syndroom.

We namen flinke stappen in het extern laten digitaliseren van ruim drieduizend videobanden om de beelden voor toekomstige generaties veilig te stellen.



We digitaliseerden onder meer foto's van Vluchtoord Nunspeet (1915-1916), dienstplichtig soldaat Helmig Jan Wassink (1920-1926), Fotocollectie Gymnastiekvereniging T.H.O.R. Arnhem (1910-1940), familie Foeken (1880-1960), de Arnhemse gemeentesecretaris J.B.A. Kipp (1879-1950), de Collectie Coberco (1920-1992) en foto's van de Arnhemsche Stoomsleephelling Maatschappij (ASM).



De catalogi van de boeken en tijdschriften van de voormalige gemeentearchieven Renkum en Rozendaal en de bibliotheek van de Oudheidkundige Kring Rheden en Rozendaal kwamen online.



De archieftoegang van Aannemersbedrijf Mulder en Van Wessem (1852-1968) kwam gereed. Het bedrijf bouwde vooral in Arnhem en omgeving. Een belangrijk archief voor Arnhem, omdat tijdens Wereldoorlog II veel materiaal uit de periode 1870-1917 verloren ging. Ook verschillende toegangen op (kleinere) archieven kwamen gereed. Enkele voorbeelden: Heerlijkheid IJzendoorn (1321-1933), Huis De Spaensweert (1585-1804), Hervormde Gemeente Rozendaal (1735-1907), familie Everwijn (1617-1939), Secretariearchief gemeente Rozendaal (1976-2006), Gemeentewerken Arnhem, afdeling Wederopbouwbedrijf (1946-1965) en verzetsman Piet Hoefsloot (1940-1946).

Het team Advies & Toezicht organiseerde op 18 oktober een partnerbijeenkomst in het Gelders Archief, waaraan ambtenaren van onze lokale en provinciale overheidspartners deelnamen. Onderwerpen die ter sprake kwamen waren onder andere wetgeving over informatie, het digitaal depot en e-mailarchivering.

We werkten in 2022 hard aan de inrichting van het digitaal depot en aan de voorbereiding van de eerste officiële overbrenging naar dit depot.

En verder

Acteur Huub Stapel bezocht 26 februari het Gelders Archief voor het NTR-televisieprogramma Verborgen Verleden.



Algemeen directeur Fred van Kan gaf een lezing over de digitale strategie van het Gelders Archief op 20 mei 2022 tijdens de Südwestdeutscher Archivtag in Reutlingen (Baden-Württemberg, Duitsland).

Tijdens het Internationaal Archiefsymposium (IAS) in Luxemburg in juni 2022 sprak Fred van Kan over het digitaliseringsbeleid en collega Dennis van Noort over de nieuwe Archiefwet.

Op 7 december brachten Rhedense en Rozendaalse raadsleden en gemeentebestuurders een werkbezoek aan het Gelders Archief.

Colofon

Tekst:
Gelders Archief

Beeld:
Pagina 1: Gebouw Gelders Archief
Pagina 3: Overlijdensregister gemeente Varik 1830 [0207-2913.11], Gouverneurshuis in Arnhem ca. 1905. Afbeelding uit Topografisch-historische Atlas Gelderland [1551-3101, Maria Baukema-Philipse] Studiezaal
Pagina 4: Vrouwen in de waszalen van Vluchtoord te Nunspeet ca. 1915 [0104-51.01-0015], Kaartspelende militairen met H.J. Wassink als deelnemer, 1920-1926. [4398-1-0007]
Pagina 5: Familiewapen van familie Everwijn [4085-100] Acteur Huub Stapel bezoekt het Gelders Archief voor tv-programma Verborgen Verleden

Adres:
Westervoortsedijk 67-D, 6827 AT Arnhem
E-mail: info@geldersarchief.nl
Website: www.geldersarchief.nl

In het Gelders klimaatplan staat dat in Gelderland in 2030 55% minder broeikasgassen uitgestoten moeten worden dan in 1990. Maar de uitvoering van het klimaatplan en de regionale energiestrategieën lopen achter op het schema. Hoe veranderen we sneller dan ons klimaat?

Complexe opgaven: Klimaat in landelijk gebied

Inez Zondag praat dit keer met Bertus Cornelissen en Noelle Aarts over klimaat, vooral in het landelijk gebied.



Bertus Cornelissen is wethouder in Putten namens de ChristenUnie. In zijn portefeuille zit onder meer Ruimtelijke Ordening bebouwde kom, Volkshuisvesting & Wonen, Duurzaamheid en Landschap & Water. "Het systeem in Nederland werkt nu zo dat zon op land gewoon eenvoudiger te realiseren blijkt dan zon op dak. Dus ik denk dat we echt met elkaar moeten nadenken over hoe veranderen we het systeem. Want blijkbaar zijn er niet genoeg prikkels om het goede te doen."



Noelle Aarts is professor socio-ecologische interacties aan de Radboud Universiteit. Ze doet onderzoek naar de betekenis van gesprekken bij complexe veranderingstrajecten en is deskundige op het gebied van conflict, onderhandeling, communicatie en dialoog. Noelle is o.a. betrokken bij het Living Lab Ooijpolder-Groesbeek.

In 'Bellen met...' geeft dijkgraaf Marijn Ornstein (Waterschap Vallei en Veluwe) haar mening over dit onderwerp.

Beluister 'Klimaat in landelijk gebied'

Op 24 mei verschijnt de laatste aflevering uit deze reeks. Die gaat over omgevingsgericht werken.

Luister hier de aflevering 'Complexe opgaven: Ruimte voor beweging' terug
Luister hier de aflevering 'Complexe opgaven: Energietransitie' terug
Luister hier de aflevering 'Complexe opgaven: Woningnood' terug

Over deze podcastreeks

Complexe opgaven zijn maatschappelijke opgaven waar niet één oplossing voor is en die niet door één sector of organisatie op te lossen zijn. Het zijn processen waarbij je te maken hebt met verschillende betrokken partijen en vele belangen. Wat vandaag de beste oplossing lijkt, kan morgen door veranderende omstandigheden weer anders zijn. Daardoor moet je je continue aanpassen aan je omgeving en zoeken naar wat op dat moment werkt. Hoe krijg je grip op dit soort grote vraagstukken? Hoe werk je daarin samen? En welke rol vervul je daarin als raadslid of wethouder?

In deze podcastreeks geven we je inspiratie en handvatten. Professionals, politici en onderzoekers delen hun ervaringen uit de praktijk en zorgen voor wetenschappelijke inzichten. Daarmee kun je de lokale vraagstukken op de verschillende thema's die op je bord liggen op- én aanpakken.

Deze serie maken we in samenwerking met de Radboud Academy.

Meer podcasts beluisteren?
Volg dan De Gelderland Academie Podcast op **Spotify** of **Soundcloud**. Zo blijf jij op de hoogte van de meest interessante en actuele vraagstukken.

Voor volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren





Oranjerie Zypendaal in de steigers

Dinsdag 2 mei zijn de medewerkers van Bouwbedrijf Hoffman en Steigerbouwers Vacman gestart met het plaatsen van de steigers rondom de Oranjerie Zypendaal. Naast noodzakelijk onderhoud aan de kap moet ook een asbestsanering worden toegepast. Bij de grote verbouwing van de Oranjerie tot kantoor in 1976 is namelijk asbestbeplating toegepast onder de dakpannen. **Lees meer**



Uitzending films Oorlog in Arcadië

Bevrijding, herinnering en herdenking

Dit jaar worden rondom de Dodenherdenking en Bevrijdingsdag bij diverse regionale omroepen de erfgoedfilms van Oorlog in Arcadië uitgezonden. Waarom werd Groot Leeuwenhorst gesloopt, hoe leefde Seyss-Inquart op buitenplaats Clingendael, wat was het lot van Bleijenbeek, hoe was kasteel Amerongen betrokken bij de Nederlandse mobilisatie, en hoe leefden de Duitsers op en rondom vliegveld Deelen?

De films zijn in coronatijd in het leven geroepen als middel om verhalen te vertellen en te delen. Inmiddels zijn voor alle vier de onderzoeksregio's (Noord- en Zuid-Holland, Utrechtse Heuvelrug, Veluwezoom en Noord-Limburg) de films afgerond en klaar om uitgezonden te worden: prachtige mini-documentaires die het vaak nog onbekende verhaal over kastelen en landgoederen in de Tweede Wereldoorlog vertellen. **Lees meer**



Nieuwe dorpsentree van Aalten

Voor de nieuwbouw van de appartementen zijn destijds door de gemeente ruimtelijke uitgangspunten geformuleerd waaronder een herkenbaar bebouwingsaccent op de hoek van de Varsseveldsestraatweg-Hogestraat die daarmee de entree naar het centrum markeert. **Lees meer**



Terugkijken Webinarreeks - Introductie Post '65

Post ’65 staat op de radar, maar haar waarde is nog niet goed in beeld. De RCE heeft recent bekend gemaakt met een aanwijzingsprogramma te komen voor architectuur en stedenbouw uit de periode 1965 tot 1990. Vanwege de grote ruimtelijke opgaven en de verduurzamingsopgave waar Nederland voor staat en de impact daarvan ook op het Post-65 erfgoed. **Lees meer**

federatie ruimtelijke kwaliteit

Vacature

Directeur Federatie Ruimtelijke Kwaliteit

Eind dit jaar gaat Flip ten Cate, directeur van de Federatie Ruimtelijke kwaliteit, met pensioen. De Federatie Ruimtelijke kwaliteit is op zoek naar een nieuwe directeur. **Lees meer**

Bekijk het archief van @Beeldspraak: Klik hier!

Mail LinkedIn Facebook Twitter



Copyright © 2023 Gelders Genootschap, alle rechten voorbehouden.
U ontvangt deze mail omdat u bent aangemeld voor de nieuwsbrief @Beeldspraak van het Gelders Genootschap.

Contactgegevens:
Zijpendaalseweg 46
Arnhem, Gelderland 6814 CL
Netherlands

Toevoegen aan adressenlijst

Wilt u uw persoonlijke gegevens veranderen of afmelden voor deze nieuwsbrief?

Bewerk mijn persoonlijke gegevens of Uitschrijven voor deze lijst

UITNODIGING
Raadsinformatiebijeenkomst

Graag nodigen wij u uit voor een raadsinformatiebijeenkomst van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein Centraal Gelderland (MGR SDCG).
Om zoveel mogelijk raadsleden de kans te bieden deel te nemen, organiseren we twee raadsinformatiebijeenkomsten: een **fysieke bijeenkomst op maandag 22 mei** en een **digitale bijeenkomst via Ms Teams op donderdag 25 mei**. Op maandag 22 mei is er een inloop met soep broodjes en de mogelijkheid om kennis te maken en te netwerken. We zijn die avond te gast zijn bij het REA college aan de Velperweg 27 in Arnhem.

Tijdens deze raadsinformatiebijeenkomst gaan we in op de vraag wat de toevoegde waarde van deze regionale samenwerking is voor de deelnemende gemeenten. Aansluitend krijgt u een toelichting op de jaarrekening en begroting waarvan de stukken voor zienswijze bij de raden zijn voorgelegd. Ook wordt besproken hoe u als raadslid invloed kunt uitoefenen op de MGR.

Na het plenaire deel kunt u een keuze maken uit vier onderdelen. Omdat we twee rondes inplannen, kunt u deelnemen aan twee deelsessies.

- Deelsessie **‘Wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling’**
- Deelsessie **‘Onderwijszaken - de Methodische Aanpak Schoolverzuim’**
- Deelsessie **‘Participatie’**
- Deelsessie **‘Inkopen in het sociaal domein’**

Op het aanmeldformulier kunt u uw keuze kenbaar maken.



Klik hier voor het volledige programma en om u aan te melden

Onderwijs | Participatie | Zorg

Aan: De leden van de Gemeenteraad.

Dames en Heren,

Zoals U maar al te bekend is gaat ons land gebukt onder drugscriminaliteit en drugsgebruik. Gemeenten en haar inwoners worden geconfronteerd met grimmige problemen op het gebied van openbare orde en veiligheid. De enorme illegale bedragen die met productie van en handel in drugs worden verdiend leiden tot ondermijning en corruptie, bedreigingen en aanslagen.

Het probleem neemt al zo'n 40 jaar gestaag toe en de politiek komt niet tot een oplossing. Voorstanders van toestaan en voorstanders van repressie staan lijnrecht tegenover elkaar.

Het huidige Kabinet zet het cannabis-experiment voort. De resultaten daarvan komen echter pas over enkele jaren. Voor xtc komt een commissie die therapeutisch gebruik gaat onderzoeken. Voor de overige drugs zijn geen plannen.
Daarnaast wordt stevig geïnvesteerd in het voorkomen dat jongeren de drugshandel in worden gezogen, en in het bestrijden van zware ondermijnende misdaad. Die laatste bestaat voor een overgroot deel uit drug
scriminaliteit.
Zoals de voorzitter van het College van Procureurs-Generaal onlangs verklaarde kan bestrijding echter, hoewel nodig, nooit de oplossing zijn.
Voor de komende jaren is die dan ook niet in zicht.

Maar het drugsprobleem blijft urgent. Daarom stellen wij een uitweg voor: het organiseren van een nationaal Burgerberaad over het drugsbeleid.

Het burgerberaad is een nog relatief nieuw democratisch middel. Het onderscheidt zich op 3 essentiële punten van de gebruikelijke inspraak, referenda en petities.
Het eerste is dat het beraad niet wordt samengesteld uit deskundigen of belanghebbenden, maar door middel van loting. Net zoals in het oude Athene waar de democratie is ontstaan!
Het tweede is dat de deelnemers zich eerst terdege laten informeren over alle facetten van het probleem en dan pas tot een oordeel komen.
Het derde verschil is dat bij een goed georganiseerd beraad de politiek zich vooraf in zekere mate committeert aan de uitkomsten.

De vraagstelling zou kunnen luiden:
"Is een drugsbeleid mogelijk met minder criminaliteit en minder gezondheidsrisico's? ".

Het proces ziet er in grote lijnen meestal zo uit.
In een periode van ongeveer 9 maanden komt het burgerberaad 6 à 7 weekenden bijeen, waarbij het zich eerst laat informeren door allerlei deskundigen. Daarna wordt onderling gediscussieerd en worden in subgroepen aanbevelingen ontwikkeld die met de gehele groep worden besproken. De bijeenkomsten worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter. De deelnemers krijgen een dagvergoeding en alle te maken kosten worden vergoed.
Het proces wordt begeleid door een deskundige organisatie. De uitkomsten zijn ongewis en weldoordacht.

Ierland gaat als eerste land een Burgerberaad, een "Citizens Assembly" over drugs organiseren, en wel in de eerste helft van het komend jaar. Het land slaagde er eerder in, via een burgerberaad het

politiek uiterst omstreden onderwerp abortus tot een algemeen geaccepteerde oplossing te brengen.

Onze vraag is of U dit idee wilt ondersteunen. Mogen wij uw reactie ontvangen?
Wij willen het gezamenlijk gaan voorleggen aan Kabinet en Kamers. Het kan een doorbraak betekenen voor de impasse waarin wij al zo lang verkeren!

Met vriendelijke groet, voorzitter Stichting Drugsbeleid